

WIELOKRYTERIALNA ANALIZA DZIEWIĘTNASTU OSIEDLI ZABUDOWY BLOKOWEJ POŁOŻONYCH NA TERENIE GMINY MIEJSKIEJ KRAKÓW

Instytut Rozwoju Miast

Kraków 2011

Opracowanie i raport powstał na zamówienie Wydziału Strategii i Rozwoju Urzędu Miasta Krakowa
w ramach przygotowania: *Programu rehabilitacji zabudowy blokowej na terenie gminy miejskiej Kraków*

www.krakow.pl

Kierownik projektu:

Janusz Jeżak, uprawnienia urbanistyczne nr KT-348
Kierownik Zakładu Ekonomiki Przestrzeni

Zespół opracowujący raport:

Janusz Jeżak
Marcin Nejman
Maciej Wierzchowski

Opracowanie graficzne:

Janusz Jeżak
Marcin Nejman
Magdalena Supernak

Współpraca:

Jerzy Adamski
Małgorzata Makowska

Projekt okładki:

Janusz Jeżak
Na okładce fragment planu ogólnego Krakowa z 1961 roku, z oznaczonymi osiedlami do realizacji

Copyright © IRM & Urząd Miasta Krakowa

Kraków, maj-sierpień 2011

Żadna część niniejszego opracowania nie może być reprodukowana i rozpowszechniana za pomocą dostępnych środków technicznych bez pisemnej zgody autorów i Zamawiającego

Źródła rysunków: opracowanie autorów

Źródła ilustracji: Archiwum Państwowe w Krakowie, Narodowe Archiwum Cyfrowe, Urząd Miasta Krakowa, publikacje, źródła www, archiwa autorów

WIELOKRYTERIALNA ANALIZA DZIEWIĘTNASTU OSIEDLI ZABUDOWY BLOKOWEJ POŁOŻONYCH NA TERENIE GMINY MIEJSKIEJ KRAKÓW

WSKAZANYCH W PRZYJĘTYCH PRZEZ RADĘ MIASTA KRAKOWA DOKUMENTACH STRATEGICZNYCH:
„STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA KRAKOWA”,
„STRATEGII ROZWOJU KRAKOWA” ORAZ „ZAŁOŻENIACH PROGRAMU REHABILITACJI ZABUDOWY BLOKOWEJ
NA TERENIE GMINY MIEJSKEJ KRAKÓW”

Kraków 2011

*Dobre polityki zależą od dobrych informacji,
dobre informacje zaś zależą od dobrego zrozumienia polityki.*

SPIS TREŚCI

SPIS TREŚCI	8	V. STAN ISTNIEJĄCY	52
I. WPROWADZENIE	12	1. OSIEDLE AZORY	54
II. STRESZCZENIE RAPORTU	16	1.1. POŁOŻENIE OBSZARU, PODSTAWOWE PARAMETRY	54
III. METODA WIELOKRYTERIALNEGO WYBORU OSIEDLI DO PILOTAŻOWEGO WDRÓŻENIA	28	1.2. HISTORIA OBSZARU OBJĘTEGO ANALIZĄ	55
1.1. ZAGADNIENIA WSTĘPNE	30	1.3. ŚRODOWISKO KULTUROWE	57
1.2. ETAPY METODY	30	1.4. ZAGOSPODAROWANIE TERENU	59
1.3. WERYFIKACJA I OCENA DANYCH WEJŚCIOWYCH	31	1.5. MORFOLOGIA ZABUDOWY	60
1.4. KONWERSJA DANYCH WEJŚCIOWYCH	32	1.6. KOMUNIKACJA	61
1.5. PRZEPROWADZENIE ANALIZ TEMATYCZNYCH W ZAKRESIE USTALONYCH OBSZARÓW PROBLEMOWYCH	32	1.7. KLIMAT AKUSTYCZNY	64
1.6. WIZUALIZACJA UZYSKANYCH WYNIKÓW CZĄSTKOWYCH	32	1.8. ZAGADNIENIA DEMOGRAFICZNE, INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA	65
1.7. STANDARYZACJA DANYCH	33	1.9. STAN WŁASNOŚCI I WŁADANIA	67
1.8. OBLICZANIE SYNTETYCZNEGO WSKAŹNIKA Z UWZGLĘDNIENIEM WAG	34	2. OSIEDLE PRĄDNIK CZERWONY	70
1.9. OPRACOWANIE LISTY RANKINGOWEJ OSIEDLI	34	1.1. POŁOŻENIE OBSZARU, PODSTAWOWE PARAMETRY	70
IV. STOSOWANE W KRAKOWIE SYSTEMY MIESZKANIOWEGO BUDOWNICTWA UPRZEMYSŁOWIONEGO (WIELKI BLOK I WIELKA PŁYTA)	36	1.2. HISTORIA OBSZARU OBJĘTEGO ANALIZĄ	71
1. WPROWADZENIE	38	1.3. ŚRODOWISKO KULTUROWE	73
2. BUDOWNICTWO WIELKOBLOKOWE	39	1.4. ZAGOSPODAROWANIE TERENU	75
2.1. POCZĄTKI – ŻUŻLOBETONOWA „CEGLA ŻERAŃSKA”	39	1.5. MORFOLOGIA ZABUDOWY	76
2.2. ROZWÓJ – ŻELBETONOWY „WIELKI BLOK”	39	1.6. KOMUNIKACJA	77
3. SYSTEMY WIELKOPŁYTOWE	42	1.7. KLIMAT AKUSTYCZNY	80
3.1. ZAŁOŻENIA SYSTEMOWE	42	1.8. ZAGADNIENIA DEMOGRAFICZNE, INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA	81
3.2. STOSOWANE W KRAKOWIE SYSTEMY WIELKOPŁYTOWE	43	1.9. STAN WŁASNOŚCI I WŁADANIA	83
4. WADY TECHNICZNE BUDOWNICTWA WIELKOPŁYTOWEGO	47	3. OSIEDLE PODWAWELSKIE	86
		1.1. POŁOŻENIE OBSZARU, PODSTAWOWE PARAMETRY	86
		1.2. HISTORIA OBSZARU OBJĘTEGO ANALIZĄ	87
		1.3. ŚRODOWISKO KULTUROWE	89
		1.4. ZAGOSPODAROWANIE TERENU	91
		1.5. MORFOLOGIA ZABUDOWY	92
		1.6. KOMUNIKACJA	93
		1.7. KLIMAT AKUSTYCZNY	96

1.8. ZAGADNIENIA DEMOGRAFICZNE, INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA	97	7. OSIEDLE II PUŁKU LOTNICZEGO	158
1.9. STAN WŁASNOŚCI I WŁADANIA	99	1.1. POŁOŻENIE OBSZARU, PODSTAWOWE PARAMETRY	158
4. OSIEDLE NA KOZŁÓWCE	102	1.2. HISTORIA OBSZARU OBJĘTEGO ANALIZĄ	159
1.1. POŁOŻENIE OBSZARU, PODSTAWOWE PARAMETRY	102	1.3. ŚRODOWISKO KULTUROWE	161
1.2. HISTORIA OBSZARU OBJĘTEGO ANALIZĄ	103	1.4. ZAGOSPODAROWANIE TERENU	163
1.3. ŚRODOWISKO KULTUROWE	104	1.5. MORFOLOGIA ZABUDOWY	164
1.4. ZAGOSPODAROWANIE TERENU	107	1.6. KOMUNIKACJA	165
1.5. MORFOLOGIA ZABUDOWY	108	1.7. KLIMAT AKUSTYCZNY	168
1.6. KOMUNIKACJA	109	1.8. ZAGADNIENIA DEMOGRAFICZNE, INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA	169
1.7. KLIMAT AKUSTYCZNY	112	1.9. STAN WŁASNOŚCI I WŁADANIA	171
1.8. ZAGADNIENIA DEMOGRAFICZNE, INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA	113	8. OSIEDLE WZGÓRZA KRZESŁAWICKIE	174
1.9. STAN WŁASNOŚCI I WŁADANIA	115	1.1. POŁOŻENIE OBSZARU, PODSTAWOWE PARAMETRY	174
5. OSIEDLE DĄBIE	118	1.2. HISTORIA OBSZARU OBJĘTEGO ANALIZĄ	175
1.1. POŁOŻENIE OBSZARU, PODSTAWOWE PARAMETRY	118	1.3. ŚRODOWISKO KULTUROWE	177
1.2. HISTORIA OBSZARU OBJĘTEGO ANALIZĄ	119	1.4. ZAGOSPODAROWANIE TERENU	179
1.3. ŚRODOWISKO KULTUROWE	121	1.5. MORFOLOGIA ZABUDOWY	180
1.4. ZAGOSPODAROWANIE TERENU	123	1.6. KOMUNIKACJA	181
1.5. MORFOLOGIA ZABUDOWY	124	1.7. KLIMAT AKUSTYCZNY	184
1.6. KOMUNIKACJA	125	1.8. ZAGADNIENIA DEMOGRAFICZNE, INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA	185
1.7. KLIMAT AKUSTYCZNY	128	1.9. STAN WŁASNOŚCI I WŁADANIA	187
1.8. ZAGADNIENIA DEMOGRAFICZNE, INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA	129	9. ZESPÓŁ OSIEDLI W BIEŃCZYCACH	190
1.9. STAN WŁASNOŚCI I WŁADANIA	131	1.1. POŁOŻENIE OBSZARU, PODSTAWOWE PARAMETRY	190
6. OSIEDLE OLSZA II, UGOREK	134	1.2. HISTORIA OBSZARU OBJĘTEGO ANALIZĄ	193
1.1. POŁOŻENIE OBSZARU, PODSTAWOWE PARAMETRY	134	1.3. ŚRODOWISKO KULTUROWE	195
1.2. HISTORIA OBSZARU OBJĘTEGO ANALIZĄ	135	1.4. ZAGOSPODAROWANIE TERENU	197
1.3. ŚRODOWISKO KULTUROWE	138	1.5. MORFOLOGIA ZABUDOWY	201
1.4. ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE	141	1.6. KOMUNIKACJA	203
1.5. MORFOLOGIA ZABUDOWY	143	1.7. KLIMAT AKUSTYCZNY	213
1.6. KOMUNIKACJA	145	1.8. ZAGADNIENIA DEMOGRAFICZNE, INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA	220
1.7. KLIMAT AKUSTYCZNY	149	1.9. STAN WŁASNOŚCI I WŁADANIA	231
1.8. ZAGADNIENIA DEMOGRAFICZNE, INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA	151		
1.9. STAN WŁASNOŚCI I WŁADANIA	155		

10. OSIEDLE RUCZAJ-ZABORZE	234	VI. ANALIZY PORÓWNAWCZE	280
1.1. POŁOŻENIE OBSZARU, PODSTAWOWE PARAMETRY	234	2. ANALIZY TEMATYCZNE W ZAKRESIE USTALONYCH OBSZARÓW PROBLEMOWYCH	282
1.2. HISTORIA OBSZARU OBJĘTEGO ANALIZĄ	235	1.1. SYTUACJA WŁASNOŚCIOWA NA TERENACH OBJĘTYCH OPRACOWANIEM	282
1.3. ŚRODOWISKO KULTUROWE	237	1.2. AKTUALNE ZAGOSPODAROWANIE TERENU	283
1.4. ZAGOSPODAROWANIE TERENU	238	1.3. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA	287
1.5. MORFOLOGIA ZABUDOWY	239	1.4. PROBLEMATYKA WYKLUCZENIA SPOŁECZNEGO	292
1.6. KOMUNIKACJA	242	1.5. DOSTĘP DO INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ ORAZ KOMUNIKACJI PUBLICZNEJ	302
1.7. KLIMAT AKUSTYCZNY	243	1.6. POZIOM BEZPIECZEŃSTWA	304
1.8. ZAGADNIENIA DEMOGRAFICZNE, INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA	245	1.7. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU INFRASTRUKTURY KOMUNIKACYJNEJ	306
1.9. STAN WŁASNOŚCI I WŁADANIA	248	1.8. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z KLIMATU AKUSTYCZNEGO	307
11. OSIEDLE WOLA DUCHACKA	248	1.9. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POWIĄZAŃ ZEWNĘTRZNYCH OBSZARU	311
1.1. POŁOŻENIE OBSZARU, PODSTAWOWE PARAMETRY	248	VII. RANKING OSIEDLI	314
1.2. HISTORIA OBSZARU OBJĘTEGO ANALIZĄ	249	IX. LITERATURA	318
1.3. ŚRODOWISKO KULTUROWE	250		
1.4. ZAGOSPODAROWANIE TERENU	253		
1.5. MORFOLOGIA ZABUDOWY	254		
1.6. KOMUNIKACJA	255		
1.7. KLIMAT AKUSTYCZNY	258		
1.8. ZAGADNIENIA DEMOGRAFICZNE, INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA	259		
1.9. STAN WŁASNOŚCI I WŁADANIA	261		
12. OSIEDLE KURDWANÓW	264		
1.1. POŁOŻENIE OBSZARU, PODSTAWOWE PARAMETRY	264		
1.2. HISTORIA OBSZARU OBJĘTEGO ANALIZĄ	265		
1.3. ŚRODOWISKO KULTUROWE	267		
1.4. ZAGOSPODAROWANIE TERENU	269		
1.5. MORFOLOGIA ZABUDOWY	270		
1.6. KOMUNIKACJA	271		
1.7. KLIMAT AKUSTYCZNY	274		
1.8. ZAGADNIENIA DEMOGRAFICZNE, INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA	275		
1.9. STAN WŁASNOŚCI I WŁADANIA	277		

I. WPROWADZENIE

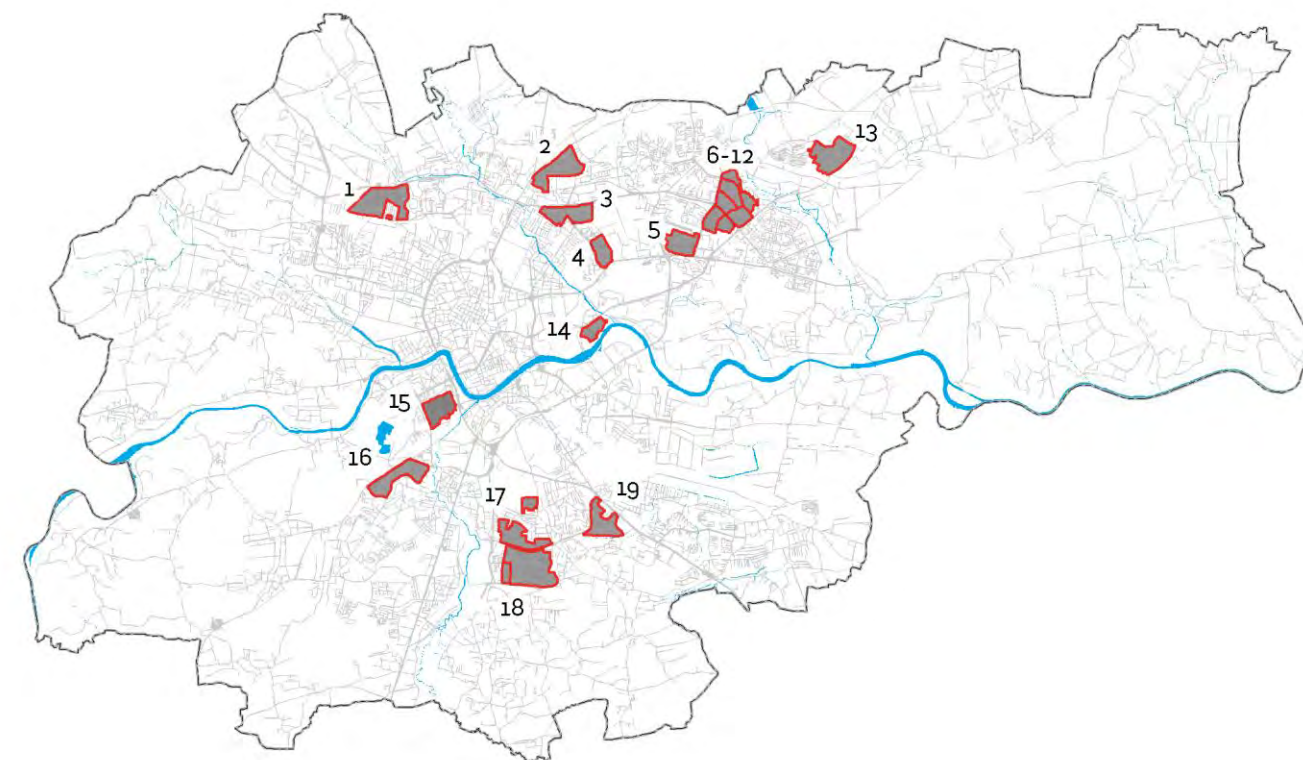
Przedmiotem niniejszego opracowania jest przygotowanie *Wielokryterialnej analizy dziewiętnastu osiedli zabudowy blokowej położonych na terenie Gminy Miejskiej Kraków, wskazanych w przyjętych przez Radę Miasta Krakowa dokumentach strategicznych: „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Krakowa”, „Strategii Rozwoju Krakowa” oraz „Założeniach programu rehabilitacji zabudowy blokowej na terenie Gminy Miejskiej Kraków”, na podstawie umowy nr W/II/1880/SR/38/2011 sporządzonej pomiędzy Instytutem Rozwoju Miast a Gminą Miejską Kraków w dniu 25 maja 2011 roku.*

Podjęte prace bazowały na metodyce wskazanej w opracowanych przez Instytut Rozwoju Miast *Założeniach programu rehabilitacji zabudowy blokowej na terenie Gminy Miejskiej Kraków*. Obejmowały one przeprowadzenie inwentaryzacji terenowej, pozyskanie niezbędnych do analizy danych, przeprowadzenie wywiadów w spółdzielniach odpowiadających za istniejący w granicach opracowania zasób mieszkaniowy a następnie przeprowadzeniu specjalistycznych analiz prezentujących zjawiska społeczno-gospodarcze zaobserwowane na tych osiedlach.

Finalny produkt przeprowadzonej analizy stanowi ranking analizowanych osiedli, uszeregowujący badane obszary w kolejności, od tych które najpilniej potrzebują działań rehabilitacyjnych, po te które ich nie wymagają w tym momencie. Pozyskane materiały częściowo uzyskane zostały przez Wykonawcę w trakcie badań literaturowych, kwerendy w archiwach państwowych, inwentaryzacji terenowej a częściowo dostarczone zostały przez Zamawiającego (dane geodezyjne, stan własności i władania, materiały kartograficzne, dane społeczno-gospodarcze).

W ramach przeprowadzonych analiz wykonano m.in.: analizę struktury zagospodarowania terenu w granicach analizowanego terenu, analizę pokrycia terenu analizowanego osiedla, analizę uwarunkowań wynikających z istniejącego stanu własności i władania terenem, analizę układu komunikacyjnego oraz analizę dostępności komunikacji publicznej. Ponadto przeprowadzono analizę dostępu do obiektów infrastruktury społecznej, analizę środowiska akustycznego (na podstawie mapy akustycznej Krakowa) oraz analizę kontekstu związanego z dziedzictwem kulturowym. Istotnym elementem prowadzonych badań było wykonanie analiz dotyczących sytuacji demograficznej jak również problemu wykluczenia społecznego.

Uzyskane w ten sposób informacje zostały zestawione i ocenione celem wskazania obszarów, w obrębie których należy podjąć działania rehabilitacyjne w pierwszej kolejności. Po dokonaniu przez Zamawiającego wyboru osiedli wskazanych do przygotowania programu rehabilitacji, zebrane dane postępują jako materiał wyjściowy do pogłębionych analiz.

Osiedla objęte analizą:

1. Azory
2. Prądnik Czerwony
3. Olsza II
4. Ugorek
5. II Pułku Lotniczego
6. Bieńczyce
7. Niepodległości
8. Albertyńskie
9. Złotej Jesieni
10. Kazimierzowskie
11. Jagiellońskie
12. Przy Arce
13. Wzgórza Krzestawickie
14. Dąbie
15. Podwawelskie
16. Ruczaj-Zaborze
17. Wola Duchacka
18. Kurdwanów
19. Na Koztówce

Rys.1. Usytuowanie w przestrzeni miasta osiedli objętych analizą
Źródło: opracowanie własne na podstawie Urban Atlas 2008

II. STRESZCZENIE RAPORTU

Problematyka przeprowadzonych analiz strategicznych, nawiązuje do kluczowych grup problemów, z jakimi spotykamy się na obszarach kryzysowych tj.: mieszkalnictwa, edukacji, bezpieczeństwa, demografii, wykluczenia społecznego, bazy ekonomicznej, dostępności, dziedzictwa kulturowego, zasobów przyrodniczych, degradacji zasobów materialnych, przestrzeni publicznych oraz klimatu akustycznego osiedli.

Zgodnie z założeniami, opracowanie wykonano dla dziewiętnastu obszarów wyznaczonych w ramach przeprowadzonej wcześniej delimitacji. Obszary te obejmują teren o powierzchni ponad 553 ha i zamieszkiwane są przez prawie 145 tys. osób. Łącznie obszar analizy stanowi 2,05% powierzchni miasta Krakowa. Natomiast mieszkańcy analizowanych osiedli stanowią 1/5 ludności miasta.

Na analizowanych obszarach występuje bardzo wysoka gęstość zaludnienia wynosząca od ponad 17 tys. os./km² (osiedle Bieńczyce) do blisko 39 tys. os./km² (osiedle Kazimierzowskie). Jedynie na osiedlu Złotej Jesieni wartość tego wskaźnika jest niska i wynosi 2,9 tys. os./km², wynika to jednak ze specyfiki osiedla i dlatego wartość ta nie może być reprezentatywna.

Wysokiej gęstości zaludnienia towarzyszy bardzo duża gęstość zabudowy i jej wysoka intensywność. Łącznie w obszarach objętych analizą znajduje się 958 budynków wielorodzinnych, które zajmują powierzchnię 289 ha, co stanowi ponad 43% terenów objętych analizą. Oznacza to, że średnia działka pod budynkiem wynosi nieco ponad 3000 m². Średnia gęstość zabudowy wyniosła natomiast 3,3 budynku na ha terenów zabudowy wielorodzinnej.

Wśród zabudowy dominują budynki średniowysokie (5 do 9 kondygnacji), których jest blisko 63%. Budynki wysokie (od 10 do 18 kondygnacji) oraz niskie (do 4 kondygnacji) stanowią odpowiednio nieco ponad 19% i blisko 18% wszystkich budynków. W grupie budynków średniowysokich najczęściej odnotowano budynków 5-kondygnacyjnych, których jest 448 (blisko 47% wszystkich analizowanych budynków).

Wg przeprowadzonych szacunków w obszarze objętym analizą znalazło się ponad 75 tys. mieszkań. Dominują lokale o powierzchni nieprzekraczającej 60 m², ale szczególnie na starszych osiedlach jest wiele małych mieszkań oraz tzw. „kawalerek”, których metraż nie przekracza 30m².

Analizowane obszary zasadniczo różnią się od siebie, co wynika z historii terenów, na których powstawały jak i okresu, w którym je wznoszono.

Tab. 1. Podstawowe informacje charakteryzujące osiedla objęte analizą

Lp.	Nazwa osiedla	Powierzchnia w ha	Liczba ludności	Udział osiedla w		Gęstość zaludnienia
				pow. miasta	ludności miasta	
1	Albertyńskie	18,43	4 898	0,06	0,66	26 576
2	Azory	67,91	15 295	0,21	2,05	22 522
3	Bieńczyce	11,48	1 980	0,04	0,27	17 247
4	Dąbie	16,60	4 737	0,05	0,64	28 536
5	II Pułku Lotniczego	33,70	6 802	0,10	0,91	20 184
6	Jagiellońskie	20,51	4 461	0,06	0,60	21 750
7	Kazimierzowskie	15,84	6 108	0,05	0,82	38 561
8	Kurdwanów	95,45	18 307	0,29	2,46	19 179
10	Na Koztówce	39,30	12 718	0,12	1,71	32 361
11	Niepodległości	11,65	2 809	0,04	0,38	24 112
12	Olsza II	40,30	7 391	0,12	0,99	18 340
13	Podwawelskie	37,66	8 173	0,12	1,10	21 702
14	Prądnik Czerwony	53,32	10 729	0,16	1,44	20 122
15	Przy Arce	17,54	5 268	0,05	0,71	30 034
16	Ruczaj-Zaborze	50,43	10 201	0,15	1,37	20 226
17	Ugorek	23,20	5 395	0,07	0,72	23 254
18	Wola Duchacka	51,01	9 251	0,16	1,24	18 135
18	Wzgórze Krzesławickie	54,39	10 137	0,17	1,36	18 638
19	Złotej Jesieni	10,32	304	0,03	0,04	2 946
Łącznie:		553,33	144 964	2,05	19,45	2 6214

Źródło: opracowanie własne

W efekcie obszary te można podzielić na trzy grupy, osiedla powstałe:

- w obszarze lub sąsiedztwie przedmieść XIX-wiecznego Krakowa (Azory, Czerwony Prądnik, Dąbie, Olsza II, Podwawelskie oraz Ugorek),
- w ramach II-etapu budowy Nowej Huty (Albertyńskie, Bieńczyce, Jagiellońskie, Kazimierzowskie, Niepodległości, Przy Arce, Złotej Jesieni, Wzgórze Krzesławickie oraz II Pułku Lotniczego),
- po południowej stronie Krakowa na gruntach wsi podkrakowskich (Na Koztówce, Ruczaj-Zaborze, Wola Duchacka, Kurdwanów).

Miejsce usytuowania osiedli w strukturze przestrzennej Krakowa zasadniczo wpłynęło na kształt struktury demograficznej a obecnie decyduje również o kondycji ekonomicznej. Stąd próba tak szerokiego omówienia w części dotyczącej stanu istniejącego zagadnień związanych z dziedzictwem kulturowym poszczególnych osiedli i obszarów w ich sąsiedztwie (rozdział V).

Spośród analizowanych osiedli budowę ponad połowy rozpoczęto przed 1970 rokiem, co oznacza, że średni okres eksploatacji wybudowanych tam budynków przekroczył już 30 lat a w przypadku 214 budynków wynosi już nawet powyżej 40 lat.

Sktania to do refleksji nad ich techniczną kondycją i wynikającymi stąd niezbędnymi w najbliższych latach działaniami remontowymi. Wbrew obiegowym opinią, w budynkach tych nie zaobserwowano zjawisk budzących obawy o ich techniczną żywotność. Należy podkreślić, że konstrukcyjne rozwiązania systemu wielkiego bloku nie stwarzały – i dalej nie stwarzają – zagrożeń dla zdrowia i życia użytkowników, a także typu awaria budowlana lub katastrofa budowlana. Stwierdzone dotychczas zagrożenia – w większości usunięte - miały charakter poza systemowy i były związane z nieprawidłowym posadowieniem (fundamentowaniem) budynków, nieuwzględniającym miejscowych warunków wodno-gruntowych, powodującym nadmierne lub nierównomierne osiadanie obiektu, a także zalewanie piwnic wodą gruntową lub opadową oraz nieprawidłowym – w tym nieuwzględniającym polskich warunków atmosferycznych – zaprojektowaniem dachów, zwłaszcza w budynkach o kondygnacyjnych.

System Wielkiego bloku był obciążony jednak od samego początku poważnymi mankamentami projektowymi, powodującymi w skrajnych przypadkach powstawanie zagrożeń dla życia użytkowników wynikającymi z:

1. zastosowania, zwłaszcza w budynkach o g kondygnacjach, podgrzewaczy gazowych do etażowego, zlokalizowanego w każdym mieszkaniu, grzania ciepłej wody i w konsekwencji tzw. kominów zbiorczych, nie uwzględnienie mentalności, a właściwie braku wiedzy polskich użytkowników, co skutkuje zatruciami czadem,
2. ustalenie zasilania poszczególnych mieszkań w energię elektryczną na poziomie 2 kW, z 10A zabezpieczeniem wewnątrzlokalowym oraz przewodami aluminiowymi typu DYT, co spowodowało masowe zastępowanie podanych w projekcie zabezpieczeń 10A bezpiecznikami 16 A, umożliwiającymi korzystanie ze sprzętu AGD i RTV, ale równocześnie będących przyczyną porażenia prądem elektrycznym lub pożaru
3. lokalizację ewakuacyjnych drabin pożarowych z klapami stalowymi w logiach mieszkań; w większości przypadków klapy te były i są blokowane przez lokatorów, uniemożliwiając penetrację budynku przez złodziei, ale także ewakuację w razie wybuchu pożaru.

Równie istotną kwestią związaną z kondycją analizowanych budynków są usterki ujawnione w toku eksploatacji. Uszkodzenia te charakterystyczne dla budownictwa wielkopłytowego można podzielić na związane z:

- odpadaniem warstwy fakturowej, rysach i spękaniu – prowadzącym do przeciekania wód opadowych przez fakturę,
- zmianą struktury fizycznej lub zanikiem warstwy ocieplającej (zwłaszcza wykonanej ze styropianu) - powodujące obniżenie wartości izolacyjnej ściany, zwiększające współczynnik przenikania ciepła k ,
- uszkodzeniami spoin na krawędziach naroży oraz ich nadmierne rozwarcie w wyniku nierównomiernego osiadania budynku oraz brak uszczelnienia spoin listwami aluminiowymi lub kitem plastycznym – powodującymi przecieki wód opadowych przez złącze,
- rozwarcie spoin ścian wewnętrznych i stropów, pęknięcie ścian działowych spowodowane nierównomiernym osiadaniem budynku lub niestarannym wykonawstwem – powodujące złe skutki estetyczne.

Większość skutków wynikających z tych uszkodzeń została usunięta w toku realizacji termomodernizacji ścian.

Kluczową kwestią przed podjęciem działań rehabilitacyjnych była ocena stanu własności na analizowanych obszarach. Na 3/4 terenów objętych opracowaniem dominującym właścicielem jest Gmina Kraków. Na poszczególnych osiedlach własność komunalna obejmuje od ponad 93% (osiedle Przy Arce) do niespełna 4,5% (osiedle Złotej Jesieni). Sytuacja ta wskazywałaby na duży wpływ, jaki gmina posiada na sytuację panującą na analizowanych osiedlach. Głębsza analiza problemu wskazuje jednak, że mimo dużego udziału gruntów komunalnych w strukturze własnościowej poszczególnych osiedli, udział gruntów komunalnych nieoddanych w żadną formę władania jest bardzo niski i nie przekracza w obszarze analizowanych osiedli 18,5%.

Na połowie z analizowanych osiedli odsetek gruntów nieoddanych w żadne formy władania nie przekracza 10%. W tej sytuacji możliwość bezpośredniego oddziaływania gminy na osoby i podmioty zamieszkujące analizowane tereny jest dość ograniczona. Jedynym istotnym instrumentem, jaki pozostał w rękach gminy, jest poziom opłaty za użytkowanie wieczyste. Wartość ta w przypadku spółdzielni mieszkaniowej jest ustalona na bardzo niskim poziomie, zatem pole oddziaływania jest bardzo małe.

Drugim istotnym podmiotem władającym gruntami na obszarach objętych analizą są podmioty prawne i osoby fizyczne. Udział tej grupy waha się od blisko 62% na osiedlu Podwawelskim do niecałego 1% na osiedlu Przy Arce.

Udział tej grupy będzie systematycznie wzrastał, z uwagi na coraz większy odsetek wspólnot mieszkaniowych. Mieszkańcy spółdzielni mieszkaniowych coraz częściej decydują się na wykup terenu i własną organizację struktur zarządzania nieruchomością. Wykup obejmuje jednak tylko grunty wydzielone po obrysie budynku. Proces ten prowadzi do patologicznej sytuacji, w której budynki zarządzane są przez jeden podmiot, a nieruchomości je otaczające (drogi dojazdowe, zieleńce, parki) zarządzane są przez inny podmiot. W efekcie skutkuje to często brakiem koordynacji działań, nierównomiernym obciążaniem użytkowników kosztami w stosunku do rzeczywistego wykorzystania przestrzeni i obiektów osiedla.

Postępująca fragmentacja przestrzeni osiedli prowadzi również do sytuacji wydzielania przestrzeni prywatnych z terenu osiedla, niszcząc dobrze zaprojektowaną przestrzeń publiczną i wywołując niepotrzebne napięcia społeczne. Proces ten jest szczególnie widoczny w sytuacji budowy na terenie osiedla nowych budynków mieszkalnych. Nie są one zintegrowane z istniejącym osiedlem (powszechne grodzenie nieruchomości), a jego mieszkańcy korzystają z sąsiadujących z budynkiem ulic, wykorzystując je jako miejsca parkingowe. Proces ten dramatycznie pogarsza bilans parkingowy osiedla. Koszty fragmentacji będą rosły wraz z jej postępowaniem i skutkować mogą chaosem przestrzennym oraz konfliktami społecznymi.

Analiza obecnego zagospodarowania terenu wykazała duży udział w strukturze przestrzennej osiedli terenów zabudowy wielorodzinnej, który waha się od blisko 60% na osiedlu Na Kozłowiec do niecałych 3,3% na osiedlu Złotej Jesieni. Na 1/4 analizowanych osiedli, ponad połowa terenów, to tereny zabudowy wielorodzinnej. Na większości analizowanych osiedli, z wyjątkiem osiedla Złotej Jesieni, odsetek terenów zabudowy wielorodzinnej nie spada poniżej 30%.

Wysoki udział terenów zabudowy wielorodzinnej potwierdza monofunkcyjny charakter analizowanych osiedli. Obszary te pełniły do końca lat 80. XX wieku funkcję miejskich sypialni. Permanentnie brakowało na tych osiedlach obiektów usługowych. Obecnie trwa proces nadrabiania zaległości i uzupełniania programu usługowego (sklepy, obiekty usługowe, obiekty rekreacyjne np. boiska „Orliki”).

Udział usług publicznych w strukturze zabudowy jest mocno zróżnicowany jednak w większości przypadków jest wysoki lub bardzo wysoki. Przekłada się to na liczbę obiektów infrastruktury publicznej, która stanowi wyraźny atut analizowanych osiedli.

Zdecydowanie gorzej na tym tle wygląda kwestia dostępu do obiektów usług komercyjnych. Na połowie osiedli udział tych terenów oscyluje w granicach 5%, a w obszarze pozostałych osiedli za wyjątkiem Złotej Jesieni udział ten zbliża się do 10%. Świadczy to o słabiej rozwiniętej sieci usług realizowanych w wolnostojących obiektach. Częściowo niski udział usług rekompensowany jest powstałymi w latach 90. XX wieku w sąsiedztwie tych osiedli dużymi galeriami handlowymi, które w znacznej mierze przejęły rynek (Carrefour Czyżyny, Real na Olszy, CH Plaza i M1 w pobliżu Grzegórzek, Tesco przy Kapelance i ulicy Wielickiej, Hypernova na osiedlu Kurdwanów).

Analizowane osiedla już na etapie budowy charakteryzowały się wysoką gęstością zabudowy. Po ich wybudowaniu były dodatkowo dogęszczane. Obecnie na niektórych osiedlach obserwujemy kolejny etap procesu dogęszczania zabudowy. W efekcie w strukturze osiedli drastycznie spada odsetek terenów zielonych oraz pogarsza się już i tak niełatwa sytuacja parkingowa.

Udział terenów zieleni, zarówno urządzonej jak i nieurządzonej, nie przekracza 30% powierzchni osiedli, a na obszarze trzynastu osiedli nie przekracza nawet 15%. W efekcie brak terenów, gdzie można zorganizować przestrzeń rekreacyjną.

W planie ogólnym z 1994 roku, wiele z terenów znajdujących się na analizowanych osiedlach objęto ochroną, przeznaczając je pod zieleń. Uchylenie jednak tej regulacji i nie objęcie terenów ustaleniami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, spowodowało, że sukcesywnie kolejne tereny zieleni udostępniane są pod zabudowę. Proces taki dramatycznie komplikuje sytuację przestrzenną osiedli. W efekcie maleje odsetek terenów zielonych dostępnych dla mieszkańców, następuje fragmentacja przestrzeni poprzez jej wygrodzenie, a mieszkańcy nowych bloków z braku środków parkują swoje pojazdy w obszarze osiedla, pogarszając zdecydowanie bilans parkingowy.

Stąd płynący wniosek, o konieczności jak najszybszego objęcia ochroną istniejących osiedli, poprzez regulacje miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Równie trudna sytuacja występuje w obszarze dostępu do usług sportu i rekreacji. Odsetek terenów o tej funkcji w strukturze analizowanych osiedli w przypadku większości nie przekracza 10%. Tylko w obszarze osiedla Ugorek i Niepodległości udział ten jest większy i wynosi odpowiednio 12,6% i 20,66%. Gmina próbuje naprawić zaistniałą sytuację poprzez program budowy obiektów sportowo-rekreacyjnych w ramach programu „Orlik”. Obiekty te jednak powstają najczęściej na terenach istniejących terenów sportowych, w efekcie poprawie ulega komfort użytkownika, jednak nie poprawia się dostępność.

Analizowane osiedla, co potwierdza udział terenów zabudowy wielorodzinnej są mocno zagęszczone. Wysokiej intensywności wykorzystania terenu, towarzyszy jednak duży udział terenów

komunikacyjnych (dróg publicznych i wewnętrznych) oraz terenów usług komunikacji (garaże, zorganizowane miejsca postojowe), co powoduje, że na osiedlach tych problem parkowania, choć istnieje, nie jest aż tak dramatyczny jak na wielu nowo oddawanych osiedlach mieszkaniowych.

Wszystkie analizowane osiedla mają zapewnione dobre powiązania z podstawowym układem komunikacyjnym Krakowa. Głównym uwarunkowaniem, wpływającym na jakość codziennego życia mieszkańców analizowanych osiedli, jest stan infrastruktury komunikacyjnej, szczególnie w obszarze istniejących ogólnodostępnych miejsc postojowych.

W tym zakresie sytuacja na wszystkich analizowanych osiedla jest trudna, choć jak już wspomniano nie dramatyczna. Liczba ogólnodostępnych miejsc postojowych przypadająca na 100 mieszkańców jest niska i waha się od 4,2 na osiedlu Azory do blisko 51,6 na osiedlu Złotej Jesieni.

Na ponad połowie osiedli, na jedno gospodarstwo domowe przypada średnio połowa miejsca parkingowego. Tylko na dwóch osiedlach II Pułku Lotniczego i Kurdwanowie, liczba ogólnodostępnych miejsc parkingowych, pozwala na zapewnienie każdemu gospodarstwu prawie jednego miejsca postojowego. Wyjątkowo dobry wyniki osiedla Złotej Jesieni, wynika ze specyfiki tego osiedla i niewielkiej liczby zameldowanych osób.

Zarządcy nieruchomości świadomi istniejącego stanu, prowadzą działania zmierzające do poprawy sytuacji. Jednak wysoka dynamika wskaźnika motoryzacji w Krakowie wskazuje, że miejsc tych będzie ciągle za mało. Wyjściem z tej sytuacji może być tylko budowa dużych wielopoziomowych parkingów (wysoki koszt budowy) lub ograniczenie możliwości parkowania na osiedlach. Odrębną kwestią jest prowadzenie właściwej polityki komunikacyjnej przez Gminę Kraków, zachęcającej mieszkańców do większego wykorzystania komunikacji publicznej. Zwłaszcza, że usytuowanie przystanków komunikacji miejskiej, umożliwia łatwy dostęp do sieci komunikacji publicznej (przystanki znajdują się w strefie dojścia pieszego, maksymalna odległość od przystanku nie przekracza 500 m).

Najbliżej usytuowane linie komunikacji publicznej umożliwiają mieszkańcom analizowanych osiedli bezpośrednie połączenia z obszarem od 13,5% do ponad 30% powierzchni Krakowa. Dostępny poprzez komunikację publiczną obszar, zamieszkały jest w zależności od analizowanego osiedla przez ponad 40% do blisko 75% mieszkańców Krakowa. Oznacza to dobre, a w wielu przypadkach bardzo dobre, powiązanie analizowanych osiedli z innymi częściami miasta.

Dużym atutem kilku osiedli (zespół osiedli Bieńczyckich, II Pułku Lotniczego, Ugorek, Podwawelskie) jest dostęp do sieci tramwajowej prowadzonej do samego centrum miasta wydzielonym torowiskiem, co zapewnia punktualność połączeń. Istotnym ograniczeniem natomiast,

dla mieszkańców wielu osiedli, jest brak punktualności w godzinach szczytu komunikacji autobusowej oraz duże zatłoczenie pojazdów w okresie roku akademickiego.

O ile komunikacja publiczna zapewnia dobre powiązania z innymi częściami miasta, o tyle bardzo słabe jest powiązanie osiedli z innymi częściami miasta poprzez sieć dróg rowerowych. W zasadzie można stwierdzić, że ze względu na fakt, iż ścieżki nie stanowią spójnego systemu, powiązania te nie istnieją. W efekcie mieszkańcy nie mogą liczyć na wykorzystanie roweru, jako środka transportu umożliwiającego dojazd do pracy, czy szkoły. Mimo atrakcyjnego krajobrazowego położenia Krakowa, brak systemu ścieżek rowerowych, uniemożliwia ich rekreacyjne wykorzystanie przez mieszkańców analizowanych osiedli.

Jeszcze bardziej skomplikowana sytuacja występuje w zakresie powiązań przyrodniczych, których korytarze mogłyby stanowić naturalne ciągi spacerowe dla mieszkańców osiedli. Zasadniczo tylko osiedle Wzgórza Krzesławickie posiada łatwe połączenie z terenami otwartymi. Wynika to jednak z jego peryferyjnego położenia. Pozostałe osiedla stanowią często izolowane enklawy, mimo istniejących atrakcyjnych warunków wynikających z sąsiedztwa terenów cennych przyrodniczo (osiedle Podwawelskie – dolina Wilgi, dolina Wisły, osiedle Ruczaj-Zaborze – Park Skatki Twardowskiego, osiedle Dąbie – dolina Wisły, dolina Prądnika, osiedle Czerwony Prądnik – dolina Sudotu Dominikańskiego, osiedle Bieńczyce – dolina Dłubni, osiedle II Pułku Lotniczego, Ugorek, Olsza II – d. Lonisko w Czyżynach, Park Kultury i Wypoczynku).

Dobre połączenia komunikacyjne stanowią niewątpliwie atut analizowanych osiedli, jednak ceną dobrych połączeń, z uwagi na sąsiedztwo arterii miejskich, jest zdecydowanie pogorszenie klimatu akustycznego na analizowanych osiedlach.

Analizowane obszary w większości znajdują się na terenie o utrwalonej siatce dróg, połączeń tramwajowych i tras kolejowych. Wyjątkiem jest osiedle Ruczaj, w sąsiedztwie którego rozbudowywana jest ulica Grota Roweckiego, obejmująca budowę nowej trasy tramwajowej prowadzonej równoległe do terenu osiedla. Siatka dróg i tras szynowych zapewnia dostępność komunikacyjną, jednak pojazdy generują hałas, w znacznej części wykraczający poza normy określające dopuszczalne wartości zanieczyszczenia hałasem na terenach mieszkaniowych wielorodzinnych.

Aktualna mapa akustyczna miasta Krakowa przedstawia obszary objęte emisją hałasu drogowego i szynowego oraz mapy imisji obrazujące przekroczenia norm hałasu - powyżej 60dB w porze dziennej i powyżej 50dB w porze nocnej). Poza normami, komfort akustyczny wyznaczają indywidualne subiektywne odczucia mieszkańców. Przyjmuje się, iż ludzie odczuwają komfort akustyczny w mieszkaniu w porze dziennej przy poziomie hałasu poniżej 40dB, a w nocy poniżej 30dB. Dla potrzeb

niniejszego opracowania, przyjęto zatem dodatkową analizowaną wartość graniczną poziomu hałasu, wynoszącą 50dB (zagrożeniem emisji hałasu). Wartość ta wskazuje granicę terenów, na których wewnątrz budynków, poziomu hałasu w sytuacji zamkniętych okien, bez stosowania dodatkowych zabezpieczeń, nie obniża znacząco komfortu akustycznego.

Analiza mapy akustycznej Krakowa, wskazuje na ruch drogowy, jako główne źródło zanieczyszczenia hałasem. Główne trasy międzydzielnicowe, stanowiące fragmenty dróg krajowych są w stanie generować hałas przekraczający 80dB w sąsiedztwie pasa drogowego. Osiedla takie jak Olsza II czy II Pułku Lotniczego, narażone są z tego powodu na znaczne przekroczenia norm hałasu.

Przekroczenia norm hałasu występują na wszystkich analizowanych osiedlach i obejmują średnio 28% ich powierzchni. Najmniej komfortowy klimat akustyczny panuje na czterech osiedlach, gdzie ponad 40% powierzchni analizowanych terenów objętych jest przekroczeniami norm (osiedle Bieńczyce 51,7%, Olsza II 46,1%, Przy Arce 42,4%, Ruczaj-Zaborze 40,7%).

Najkorzystniejszy klimat akustyczny towarzyszy mieszkańcom Kurdwanowa, osiedla Na Kozłówce i Woli Duchackiej. Udział terenów objętych przekroczeniami norm jest tam najniższy, nie przekracza 20% powierzchni osiedla. Na nadmierny hałas narażeni są jedynie mieszkańcy budynków położonych najbliżej ciągów komunikacyjnych.

Przyjęcie bardziej rygorystycznego progu w zakresie poziomu dopuszczalnego natężenia hałasu (50dB), powoduje, że w obrębie wszystkich analizowanych osiedli udział terenów gdzie wartość ta jest przekroczona wynosi ponad 50% (hałas drogowy). Odsetek terenów objętych przekroczeniem poziomu hałasu na poziomie 50 dB na 18 osiedlach wynosi ponad 70%. Na sześciu osiedlach (Podwawelskim, Złotej Jesieni, Przy Arce, Ugorek, Bieńczyce i Olsza II) cały ich obszar poddany jest oddziaływaniu hałasu drogowego o wartości 50dB lub wyższemu.

Oznacza to, że klimat akustyczny na analizowanych osiedlach nie jest dobry i konieczne jest podjęcie działań, które pomogą ograniczyć niekorzystne oddziaływania ruchu, szczególnie drogowego. Należy zwrócić jednak uwagę na fakt, że choć stosowane rozwiązania polegające na obudowie głównych dróg ekranami akustycznymi poprawiają klimat akustyczny osiedli, to jednak stanowią również trwałą barierę przestrzenną negatywnie wpływającą m. in. Na bezpieczeństwo mieszkańców, przewietrzanie osiedli czy też postrzeganie przestrzeni osiedla (odbieranie jej, jako nieatrakcyjnej do zamieszkania).

Jedną z kluczowych kwestii, z jaką przyjdzie się zmierzyć w najbliższym czasie będzie bez wątpienia sytuacja demograficzna analizowanych osiedli. Zróżnicowanie osiedli wynikające z położenia w strukturze miasta, okresu budowy, wpływa na skomplikowaną sytuację demograficzną tych

obszarów. Wśród analizowanych obszarów istnieje duża rozpiętość wiekowa lokalnych społeczności. Rozpiętość średniej wieku pomiędzy analizowanymi obszarami wynosi ogółem 19,2 lata. Większa jest wśród kobiet, gdzie wynosi 21,5 lat, a mniejsza wśród mężczyzn gdzie wynosi 16,8 lat. Dane te świadczą o olbrzymiej dysproporcji wiekowej osób zamieszkujących poszczególne osiedla. Najwyższe średnie wieku zaobserwowane zostały wśród mieszkańców osiedli Ugorek (49,7 lat), Podwawelskiego (47,6lat) oraz Dąbia (47,3lat). Najmniejsza średnia wieku wystąpiła na osiedlach: Złotej Jesieni (30,6 lat), Ruczaj (39,0 lat) oraz Kurdwanowie (38,5 lat).

Wśród analizowanych osiedli są stosunkowo młode jak np. Kurdwanów gdzie udział wieku przedprodukcyjnego wynosi 15,2%, czy Ruczaj gdzie wskaźnik starości demograficznej wynosi jedynie 13,6 a udział grupy produkcyjnej sięga prawie 80%. Występują również takie osiedla jak Dąbie, Podwawelskie, Ugorek o znacznym stopniu starzenia się ludności, gdzie udział najstarszej ekonomicznej grupy wiekowej przekracza znacznie 30%.

Generalnym problemem wszystkich obszarów jest jednak regresywny model demograficzny. Udział najmłodszych grup wiekowych (dzieci i młodzieży) jest niski i wskazuje na pojawienie się niżu demograficznego. Powody są z pewnością różne: globalne (zmiana modelu rodziny, odkładanie w czasie decyzji o dziecku), depresja urodzeniowa rozpoczęta w latach 90. XX wieku czy też lokalne takie jak suburbanizacja, powodująca, że coraz więcej osób przenosi się poza Kraków a mieszkanie przeznacza na wynajem. Analizowane osiedla wykazują też dodatkową specyfikę lokalną problemów demograficznych.

Ze względu na okres w którym powstawały, duży udział w tych lokalnych społecznościach mają grupy jednolite wiekowo. Wykresy struktury płci i wieku ukazują niestabilność struktur demograficznych. Pierwsi lokatorzy nadal zamieszkują osiedla, w dużej mierze z dziećmi, a proces rynkowej wymiany ludności osiedla, odbywający się poprzez sprzedaż mieszkań, nie jest na tyle silny by możliwe było wyrównanie proporcji wiekowych.

Najbardziej niestabilne struktury demograficzne występują wśród mieszkańców takich osiedli jak: Ugorek, Wola Duchacka, Złotej Jesieni oraz Niepodległości. Struktury stacjonarne o charakterze regresywnym są typowe dla osiedli: Na Kozłówce oraz Olsza II. Niestabilność demograficzna pierwszej grupy osiedli wynika z dużej zmienności udziału poszczególnych grup wiekowych (wyże demograficzne, w pięcioletnich grupach wiekowych wykazują różnice do 10%).

Przykładem mogą być bardzo wysokie udziały grup w wieku powyżej 70 lat wśród mieszkańców obszaru Ugorek przy jednocześnie najmniejszych spośród badanych osiedli udziałach ludności poniżej 15 roku życia.

Dużym problemem jest dostęp do szkół. Mimo, iż omawiane osiedla w większości posiadają bogatą infrastrukturę społeczną na swoim terenie (lub w najbliższym sąsiedztwie), a udział dzieci w wieku szkolnym i przedszkolnym nie jest wysoki, to ze względu na bardzo dobre usytuowanie w strukturze przestrzennej Krakowa obiekty te bardzo często wykorzystywane są przez osoby z innych części miasta lub mieszkające pod Krakowem. Rozwój całego Krakowa i brak rejonizacji powoduje ich przepięnienie. Słabo rozwinięta sieć publicznej opieki nad najmłodszymi (przedszkola a zwłaszcza żłobki), powoduje że istniejące obiekty, zwłaszcza te znajdujące się w pobliżu miejsca zamieszkania rodziców są niezwykle atrakcyjne.

Część osiedli, mimo iż obecnie jest we względnie dobrej kondycji demograficznej (duży udział grupy produkcyjnej) może w przeciągu kilku lat, jeśli nie nastąpi silna migracja na danym obszarze, osiągnąć wysokie wskaźniki starości demograficznej i przewagi wieku poprodukcyjnego. Może nawet dojść do sytuacji, gdzie ludność w wieku poprodukcyjnym stanowić będzie większość. Przykładem takiego miejsca jest osiedle Ruczaj, gdzie w przeciągu kilku lat, wyż demograficzny całkowicie przejdzie w wiek poprodukcyjny. Generalnym zjawiskiem zaobserwowanym na analizowanych osiedlach jest postępujące starzenie się grupy produkcyjnej. Ze względu na coraz mniej liczne roczniki wchodzące w wiek produkcyjny, powiększa się jednocześnie grupa ludności w wieku niemobilnym (tzn. powyżej 44 roku życia).

W efekcie pogarsza się kondycja ekonomiczna mieszkańców zamieszkujących osiedla, co odbija się bezpośrednio na braku możliwości wprowadzenia radykalnych opłat remontowych, które mogłyby służyć zabezpieczeniu zasobów i prowadzeniu niezbędnych remontów generalnych. W zestawieniu z obecnie już długim okresem eksploatacji tych zasobów, każde zadać pytanie o przyszłe źródła finansowania działań remontowych tych starzejących się coraz mocniej zasobów mieszkaniowych.

Zdecydowanego rozwiązania wymaga też problem braku meldunku w dużej części lokali (z prowadzonych wywiadów w spółdzielniach mieszkaniowych wynika, że problem może dotyczyć nawet do 30% zasobów). Odsetek ten może być wysoki szczególnie w przypadku dobrze usytuowanych w strukturze przestrzennej osiedli, zmieniając strukturę demograficzną, przede wszystkim jednak prowadząc do destabilizacji finansów zarządców poszczególnych osiedli (brak meldunku obciąża innych mieszkańców, którzy zmuszeni są ponosić koszty wywozu śmieci i eksploatacji budynku za nieuczciwego najemcę).

Z obserwacji i prowadzonych wywiadów wynika, że wśród wynajmujących dominują osoby młode, głównie studenci oraz osoby zaraz po studiach. Wynika to z atrakcyjnej lokalizacji wielu osiedli (blisko centrum) oraz niższej niż w nowych budynkach ceny za wynajem.

Doświadczenia innych krajów wskazują, że w przypadku osiedli zabudowy blokowej bardzo istotną determinantą potwierdzającą deprecjację wartości ekonomicznej osiedla jest pojawienie się grup obcokrajowców, z regionów o niższym potencjale ekonomicznym. Przeprowadzone badania, których celem było zbadanie udziału obcokrajowców w strukturze demograficznej poszczególnych osiedli, nie potwierdziły jednak tworzenia się skupisk osób określonej narodowości.

Z badań wynika, że na analizowanych osiedlach mieszka niewielka liczba obcokrajowców. Średnio 0,28% osób zamieszkujących analizowane osiedla pochodzi z innego kraju. Największą grupę obcokrajowców odnotowano na osiedlu Złotej Jesieni (1,64%), Jagiellońskim (0,45%) oraz Olszy II (0,40%). Najmniej obcokrajowców zamieszkuje takie osiedla jak Wzgórza Krzesławickie (0,12%) oraz Bieńczyce (0,15%). W liczbach bezwzględnych, największą grupę tworzą osoby pochodzące z Europy Wschodniej (169 osób zameldowanych na analizowanych osiedlach), Azji (69 osób) oraz Europy Zachodniej (64 osoby)

Niemniej jednak dostrzegalne są przestrzenne preferencje obywateli innych państw. Mieszkańcy Europy Zachodniej wybierają osiedla położone bliżej centrum, takie jak Prądnik Czerwony czy Olsza II. Osoby zza wschodniej granicy preferują takie osiedla jak: Jagiellońskie (Ukraińcy), Kurdwanów (Rosja, Ukraina, Białoruś) czy też osiedle Podwawelskie (Ukraina i Mongolia).

Podjmując problem rehabilitacji zabudowy nie sposób było nie podjąć problematyki wykluczenia społecznego. Z literatury przedmiotu wynika, iż w zasobach wielokopertowych mieszka często znaczny odsetek osób, które w mniejszy lub większy sposób nie radzą sobie w codziennym życiu.

Bezrobocie jest jedną z głównych przyczyn wykluczenia społecznego, dlatego analizując sytuację na 19 osiedlach, ocenę zaczęto właśnie od opisu tego zjawiska. Na obszarach objętych analizą zamieszkiwało na koniec 2010 roku blisko 145 tys. osób, z czego blisko 96 tys. osób było w wieku produkcyjnym. Zarejestrowanych bezrobotnych w tym okresie odnotowano 4 500, co powoduje, że odsetek bezrobotnych dla analizowanych osiedli wynosi 4,69. Najwyższy wskaźnik bezrobocia wśród ludności w wieku produkcyjnym odnotowano na osiedlu Złotej Jesieni (16,83%), a najniższy na osiedlu Podwawelskim (3,6%). Wysoki wskaźnik stopy bezrobocia dla osiedla Złotej Jesieni wynika głównie z faktu umieszczenia na tym osiedlu budynku komunalnego, w którym zakwaterowano osoby z największymi problemami socjalnymi. Drugie w kolejności osiedle Wzgórza Krzesławickie posiada znacznie niższy wskaźnik bezrobocia wynoszący 6,68%. Między osiedlem o najwyższym a najniższym wskaźniku różnica wynosi 85%, co dowodzi, że osiedla te są znacznie zróżnicowane społecznie.

Najwięcej bezrobotnych występuje na osiedlach zlokalizowanych w dzielnicy Nowa Huta, stanowią oni blisko 35% bezrobotnych, sześć z spośród dziewięciu osiedli charakteryzuje się

wskaźnikiem bezrobocia przekraczającym 5%. Nie jest to być może wysoki wskaźnik, ale jednak znacząco odstający od wartości występujących na innych osiedlach.

Interesująco przedstawia się rozkład bezrobotnych wg płci. Tylko na trzech osiedlach liczba bezrobotnych kobiet przekracza liczbę bezrobotnych mężczyzn. Sytuacja taka występuje na osiedlu Wola Duchacka (55% bezrobotnych kobiet), Złotej Jesieni (52,9%), Przy Arce (50,9%). Najwyższy zaś wskaźnik bezrobotnych mężczyzn występuje na osiedlu Jagiellońskim gdzie blisko 60% bezrobotnych stanowią mężczyźni.

Jednym z istotnych czynników odpowiedzialnych za występowanie zjawiska bezrobocia jest niski poziom wykształcenia. Wśród bezrobotnych zamieszkujących analizowane obszary dominują osoby z wykształceniem podstawowym lub zawodowym, grupa ta stanowi blisko 47% ogółu bezrobotnych. Aż 22% osób pozostających bez pracy deklaruowało brak jakiegokolwiek wykształcenia. Oznacza to, że blisko 70% osób bezrobotnych posiada bardzo niskie kwalifikacje zawodowe lub w ogóle ich nie posiada. Zaskakujący jest również wysoki odsetek osób z wyższym wykształceniem, wynoszący blisko 20% ogółu bezrobotnych. Najwyższy odsetek osób pozostających bez pracy, ponad 70% nieposiadających jakiegokolwiek wykształcenia, występuje na osiedlu Złotej Jesieni. Najwięcej bezrobotnych z wyższym wykształceniem, ponad 30% występuje na osiedlu Bieńczyce oraz osiedlu Podwawelskim.

Znamienne jest, że wśród bezrobotnych największą grupę stanowią osoby w wieku 26-30 lat, jest ich ponad 760 osób, co stanowi ponad 17% ogółu bezrobotnych. Tuż za tą grupą sytuują się osoby w wieku 21-25 lat, grupa ta liczy 704 osoby i stanowi blisko 16% ogółu bezrobotnych. Wśród bezrobotnych zamieszkujących analizowane osiedla 1/3 to osoby w wieku do 30 lat. Drugą istotną grupę pozostających bez pracy stanowią osoby w wieku 51-55 lat (650 osób). Na analizowanych obszarach 43% mieszkańców pozostających bez pracy, to osoby, które ukończyły 40 rok życia

Największą grupę osób młodych, pozostających bez pracy, stanowią mieszkańcy osiedla Kurdwanów (216 osób, 14% populacji w wieku do 30 lat pozostającej bez pracy w analizowanych osiedlach). Równie wysokie wskaźniki odnotowuje się dla osiedla Azory, Ruczaj, Na Kozłowie i Wzgórza Krzesławickie. Najmniej bezrobotnych w tej grupie wiekowej zamieszkuje osiedle Niepodległości, Bieńczyce i Złotej Jesieni.

Odsetek osób w wieku do 30 lat pozostających bez pracy wśród ogółu bezrobotnych wskazuje na możliwe do wystąpienia problemy społeczne. Najwyższy odsetek osób w tym wieku pozostających bez pracy odnotowano na takich osiedlach jak: Bieńczyce (47% ogółu bezrobotnych), Jagiellońskie (44,85%) oraz Na Kozłowie (41,15%).

Charakterystyczną kwestią jest fakt, że w pięciu na dziewięć osiedli zlokalizowanych w Nowej Hucie wskaźnik ten jest bardzo wysoki i wynosi ponad 38%. Najniższy odsetek bezrobotnych w wieku do 30 lat występuje na osiedlach Wola Duchacka, Ugorek oraz Wzgórza Krzesławickie, gdzie wskaźnik ten nie przekracza 26%.

Drugą istotną z punktu widzenia analizowanego zjawiska grupą są osoby, które ukończyły 40 rok życia. Największy odsetek osób bezrobotnych w tym wieku odnotowano na osiedlach: II Pułku Lotniczego (52,45% ogółu bezrobotnych), Ugorek (51,03%) oraz Kurdwanów 50,61%. Na osiedlach tych ponad połowa bezrobotnych to osoby, które ukończyły 40 rok życia, którym niezwykle ciężko wrócić na rynek pracy. Równie wysokie wskaźniki w tym zakresie odnotować można na osiedlach Azory (48,56), Przy Arce (47,74) i Olsza II (47,57). Najmniejszy odsetek osób bezrobotnych w wieku powyżej 40 lat odnotowano na takich osiedlach jak: Kazimierzowskie (33,68), Prądnik Czerwony (33,33) i Wola Duchacka (27,27%).

Równie istotny jak wiek bezrobotnych jest czas pozostawania bez pracy. Przyjmuje się bowiem, że długi czas pozostawania bez pracy powoduje trwałe wyłączenie danej osoby z rynku pracy oraz niesie szereg negatywnych konsekwencji społecznych. Analizując zatem to kryterium możemy dostrzec, że zdecydowana większość bezrobotnych to osoby pozostające bez pracy poniżej roku, stanowią oni grupę blisko 2 850 osób (63,96% ogółu bezrobotnych).

Ogólne relacje nie odnoszą się jednak do wszystkich osiedli. Na trzech osiedlach odsetek osób pozostających bez pracy powyżej roku wynosi ponad 80% (Ruczaj-Zaborze 85%, Kurdwanów (84%) oraz Wola Duchacka (blisko 84%). Na pozostałych analizowanych osiedlach wskaźnik ten nie przekracza 30%, co należy odczytywać, jako sygnał, iż bezrobocie na tych osiedlach może mieć trwały charakter.

Na koniec przeanalizowano rozkład zjawiska bezrobocia w populacji danej płci. Z całości analizowanej populacji największy odsetek kobiet pozostających bez pracy odnotowano na osiedlu Złotej Jesieni 18,75% kobiet w wieku produkcyjnym zamieszkujących to osiedle. W grupie 25% osiedli o najwyższym wskaźniku bezrobotnych kobiet w populacji kobiet, występują tylko osiedla zlokalizowane w Nowej Hucie. W grupie zaś 25% osiedli o najniższym wskaźniku bezrobocia wśród kobiet w populacji kobiet znalazły się osiedla Ruczaj, Kurdwanów, Niepodległości, Prądnik Czerwony oraz Podwawelskie.

Podobnie rozkłada się na poszczególne osiedla odsetek bezrobotnych mężczyzn w populacji mężczyzn zamieszkujących poszczególne osiedla.

Podsumowując problem bezrobocia z uwagi na jego poziom nie jest istotnym czynnikiem wpływającym na deprywację analizowanych zasobów. Przykład jednak osiedla Złotej Jesieni pokazuje,

że skumulowanie w jednym miejscu dużego odsetka osób bezrobotnych, może przynieść znaczące problemy społeczne i wymaga natychmiastowych działań, tak by problem nie rozszerzył się na inne osiedla.

Dużo istotniejszym problemem z punktu widzenia prowadzonych analiz jest problem dużego odsetka osób młodych do 30 roku życia pozostających bez pracy oraz długości pozostawania bez pracy osób bezrobotnych. Z pierwszą kwestią związany jest problem braku perspektyw a tym samym zaniedbywania, czy wręcz niszczenia zamieszkiwanych zasobów mieszkaniowych. Z drugą kwestią wiąże się problem powstawania grup wykluczenia, które nie są w stanie samodzielnie powrócić na rynek pracy, co generuje różne konsekwencje choćby olbrzymie zaległości czynszowe, które powodują że zarządcy nieruchomości zamiast przeznaczać środki na niezbędne remonty, muszą przeznaczać pozyskane od innych lokatorów środki na regulowanie rachunków osób bezrobotnych nie ponoszących z przyczyn obiektywnych kosztów utrzymania lokalu.

Olbrzymim problemem jest brak wykształcenia wśród bezrobotnych. Czynnikiem ten utrudniać będzie aktywne poszukiwanie pracy przez bezrobotne osoby i czynić te osoby potencjalną grupą wykluczoną. Kwestia analizy bezrobocia powinna zostać pogłębiona na etapie prac nad Lokalnym Programem Rehabilitacji we współpracy z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej, tak by odpowiedzieć sobie na pytanie czy zjawisko to rozkłada się równomiernie na wszystkie budynki mieszkalne w granicach danego osiedla, czy też występują budynki, w których zjawisko to się wyraźnie kumuluje. Gdyby tak bowiem było, te stosunkowo niskie średnie wartości mogą nie oddawać skali złożoności problemu występującego w określonym budynku.

Istotną informacją ukazującą problemy społeczne występujące na analizowanych obszarach jest bez wątpienia statystyka osób objętych pomocą Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Zebrane i opracowane dane wskazują, że średni udział osób pobierających zasiłek w Krakowie kształtował się na poziomie 4,6% ogółu mieszkańców. Oznacza to, że na siedmiu z dziesięciu osiedli objętych analizą udział osób pobierających zasiłek jest wyższy niż średnia dla Krakowa. Odchylenie wartości wskaźnika dla pięciu osiedli nie przekracza 2%. Jedynie na osiedlu Złotej Jesieni wskaźnik ten zdecydowanie odbiega od średniej dla Krakowa.

W grupie osiedli o przekroczonej, w stosunku do średniej dla miasta, wartości udziału osób pobierających zasiłek z pomocy społecznej, pięć osiedli zlokalizowanych jest w Nowej Hucie, natomiast pozostałe dwa w dzielnicy Krowodrza (Osiedle Azory) i Podgórze (Osiedle Na Kozłowie).

Łącznie na analizowanych osiedlach blisko 6,5 tys. osób pobiera zasiłek z pomocy społecznej. Największa liczba osób pobierających zasiłek zamieszkuje osiedla: Azory (972 osoby), Na Kozłowie

(796 osób), Wzgórza Krzesławickie (554 osób) oraz Kurdwanów (534 osób). Mimo wysokiego udziału pobierających zasiłek, wynoszącego blisko 58% ogółu zamieszkujących osiedle Złotej Jesieni, liczba pobierających nie jest wysoka i wynosi 176 osób. Mniejszą liczbę klientów MOPS odnotowano jedynie na osiedlach Niepodległości (55 osób) i Bieńczyce (33 osoby).

W grupie analizowanych osiedli odsetek rodzin wielodzietnych pobierających zasiłki nie przekraczał 2%, za wyjątkiem osiedla Ruczaj, gdzie wskaźnik ten jest bardzo wysoki i wynosi blisko 33%. W grupie osiedli gdzie wartość wskaźnika jest bliska 2% znalazły się takie osiedla jak: Prądnik Czerwony (1,88%), Podwawelskie (1,77%) oraz Na Kozłowie (1,61%).

Zdecydowanie najmniejszą liczbę rodzin wielodzietnych korzystających z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej odnotowano na osiedlach: Bieńczyce (0,5%), Niepodległości (0,36%) oraz Ugorek (0,3%).

W ramach przeprowadzonych analiz ustalono, że średni miesięczny dochód na członka rodziny pobierającej zasiłek na analizowanych osiedlach nie przekracza 243 zł. W dwunastu na dziesięć osiedli wartość ta była niższa niż średnia dla Krakowa. Najniższe średnie wartości dochodu per capita odnotowano na osiedlach: Wola Duchacka, Jagiellońskim, II Pułku Lotniczego, Ruczaj oraz Bieńczyce. Średnia wartość miesięcznego dochodu na członka rodziny pobierających zasiłek na tych osiedlach nie przekraczała 149 zł (25% wszystkich osiedli).

Najwyższą średnią wartość miesięcznego dochodu na członka rodziny pobierających zasiłek odnotowano dla osiedli: Prądnik Czerwony, Złota Jesień, Alberyńskie, Azory.

Analiza pozycji na rynku pracy osób objętych pomocą MOPS wskazuje, że są to osoby, które od dłuższego czasu nie mogą powrócić na rynek pracy, są bierne zawodowo. W grupie pobierających zasiłki ponad 14% osób jest bezrobotnych a aż 74% jest biernych zawodowo. Jedynie nieco ponad 11% osób pracuje. Wynika stąd wniosek, że spośród grupy blisko 6 500 osób pobierających zasiłki, ponad 4 800 to osoby wykluczone społecznie. Najwyższy wskaźnik biernych zawodowo odnotowano na osiedlach: Podwawelskim (ponad 86%), Ugorek (ponad 80%), Bieńczyce (78,79%) oraz Złotej Jesieni (76,70%). Znamienne jest, że na żadnym z analizowanych osiedli wskaźnik ten nie spada poniżej 70% osób pobierających zasiłki. Najniższy wskaźnik biernych zawodowo odnotowano na osiedlu Dąbie (70,77%).

Największy odsetek pracujących objętych pomocą MOPS odnotowano na osiedlach: II Pułku Lotniczego (16,93%), Kurdwanowie (16,46%) oraz Woli Duchackiej (14,43%). Najniższy odsetek pracujących objętych pomocą MOPS odnotowano natomiast na osiedlach: Dąbie (7,69%), Podwawelskie (6,78%) oraz Ugorek (6,64%).

Ostatnią z analizowanych kwestii był udział osób dotkniętych trwałym inwalidztwem oraz niepełnosprawnością. Osoby te wskazywane są, jako potencjalnie podatne na wykluczenie społeczne.

W analizowanych obszarach odsetek osób dotkniętych trwałym inwalidztwem a pobierających zasiłki nie przekracza zasadniczo 0,5%, za wyjątkiem osiedla Ruczaj gdzie jest bliski 1%. Jedynym osiedlem gdzie nie stwierdzono osób dotkniętych inwalidztwem i pobierających zasiłki jest osiedle Ugorek. W przypadku odsetka osób dotkniętych niepełnosprawnością, zasadniczo nie przekracza on 2% osób pobierających zasiłki, za wyjątkiem osiedla Ruczaj gdzie odsetek ten jest wysoki i wynosi ponad 12%.

Reasumując analiza problemu wykluczenia społecznego nie wskazuje, aby na obszarze analizowanych osiedli kwestia ta stanowiła istotny problem. W przeprowadzonych badaniach punktem odniesienia był jednak obszar wyznaczonego do analizy osiedla. Może zatem się zdarzyć, że wewnętrzny rozkład zjawisk, charakteryzuje się dużą koncentracją w obrębie określonego bloku lub zespołu bloków. Należy zatem, w przypadku podjęcia prac nad Lokalnymi Programami Rehabilitacji zgłębić problematykę wykluczenia społecznego we współpracy z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej.

Autorzy opracowania podjęli starania celem pozyskania danych dotyczących występujących zjawisk kryminalnych na obszarach analizowanych osiedli. Niestety odpowiedzialne za prowadzenie tego typu rejestrów instytucje, nie posiadają na dzień dzisiejszy sił i środków, umożliwiających w krótkim czasie wyselekcjonowanie stosownych danych. Ostatecznie więc zrezygnowano z wykonania tego typu analiz.

Z przeprowadzonych wywiadów wynika jednak, że ważnym aspektem poruszanego problemu bezpieczeństwa jest kwestia eksploatacji budynków. Istotnym sygnalizowanym problemem jest:

- stosowanie, zwłaszcza w budynkach o 9 kondygnacjach, podgrzewaczy gazowych do etażowego, zlokalizowanego w każdym mieszkaniu, grzania ciepłej wody i w konsekwencji tzw. kominów zbiorczych, które mogą być powodem zatrucia czadem,
- całkowite uszczelnienia mieszkań przez właścicieli poprzez wymianę okien na plastikowe, w obiektach gdzie zastosowano grawitacyjny system wentylacyjny, co poza problemem z utrzymaniem właściwej wilgotności powietrza może być przyczyną zaccadzeń,
- zastępowanie podanych w projekcie zabezpieczeń 10A bezpiecznikami 16 A, umożliwiającymi korzystanie ze sprzętu AGD i RTV, ale równocześnie będących przyczyną porażenia prądem elektrycznym lub pożaru,

- samowolne przerabianie instalacji gazowych wewnątrz mieszkań, bez sprawdzenia ich szczelności, co w konsekwencji może być przyczyną ulatniania się gazu i w konsekwencji grozić poważną katastrofą,
- stara instalacja gazowa (skręcana), wymagająca wymiany na spawaną, która z uwagi na okres eksploatacji może być przyczyną ulatniania się gazu, a w konsekwencji nawet grozić wybuchem,
- podłączanie w kuchniach elektrycznych wentylatorów do kominów zbiorczych, co w konsekwencji może prowadzić do zaccadzenia innych mieszkańców
- lokalizacja ewakuacyjnych drabin pożarowych z klapami stalowymi w logiach mieszkań, w większości przypadków klapy te były i są blokowane przez lokatorów, uniemożliwiając penetrację budynku przez złodziei, ale także ewakuację w razie wybuchu pożaru,
- brak ocieplenia na niektórych budynkach, który skutkuje postępującą korozją ścian,
- permanentne zastawianie dróg pożarowych przez samochody mieszkańców, a w obszarach zlokalizowanych blisko centrum również przez osoby z zewnątrz,
- dzikie nasadzenia zieleni, które uniemożliwiają służbą podjazd pod budynek w sytuacji pożaru lub innego zdarzenia wymagającego interwencji z zewnątrz.

Odrębną kwestią związaną z bezpieczeństwem na osiedlach są problemy związane z możliwością wystąpienia klęsk żywiołowych takich jak np. obfite opady deszczu skutkujące lokalnymi podtopieniami lub powodzią. Spośród obszarów objętych analizą, dwa osiedle Dąbie i Podwawelskie znajduje się w strefie zalewowej 0,1% rzeki Wisły. Nie Wisła jednak stanowi największe zagrożenie dla tych obszarów a lokalne podtopienia wynikające z braku możliwości odprowadzenia wody.

Problem podtapiania dotyczy większej grupy osiedli i często wynika nie tylko z usytuowania osiedla, ale również kwestii odpowiedniej izolacji budynku, nieodpowiednich do potrzeb przekrojów sieci kanalizacji deszczowej odpowiedzialnej za odprowadzenie wód opadowych, niedrożnych kanałów melioracyjnych odprowadzających wodę, nieodpowiedniego włączenia nowych obiektów drogowych do istniejącej sieci kanalizacyjnej (przeciążenie sieci).

Wszystkie omówione zagadnienia stanowiły przedmiot oceny wskazanych 19 osiedli zabudowy blokowej. Po przeprowadzeniu procedury oceny poszczególnych osiedli w oparciu o listę trzydziestu siedmiu czynników, podzielonych na sześć grup obejmujących w/w zagadnienia takie jak: problemy społeczne, ekonomiczne, środowiskowe, techniczne, architektoniczno-urbanistyczne oraz ogólnomiejskie, analizowane osiedla uszeregowano w tabeli wg liczby łącznie uzyskanych punktów.

Największą liczbę punktów uzyskało *Osiedle Olsza II* oraz niewiele mu ustępujące *Osiedle Azory*. Wśród 25% osiedli o największej wartości czynników deprywujących znalazło się jeszcze *Osiedle Ugorek*, *Wzgórza Krzestawickie* oraz *Osiedle Ruczaj*. Łączna wartość oceny dla tych osiedli wyniosła powyżej 60 punktów.

Połowa z badanych osiedli uzyskała łączny wynik na poziomie powyżej 50 punktów. Poza wymienionymi, w tej grupie znalazły się takie osiedla jak: *Podwawelskie*, *Wola Duchacka*, *Złotej Jesieni* oraz *Kurdwanów*.

Pozostałe osiedla osiągnęły wynik nie wyższy niż 73% wartości, jaką uzyskało osiedle Olsza II i nie są obecnie rekomendowane do objęcia ich Lokalnymi Programami Rehabilitacji.

Dziewięć pierwszych osiedli zostało podzielonych na dwie grupy. Osiedla, które uzyskały powyżej 60 punktów, powinny być objęte programem rehabilitacji w pierwszej kolejności. Po wykonaniu tych programów, w drugiej kolejności programem działań naprawczych powinny być objęte osiedla, które uzyskały od 50 do 60 punktów.

Z uwagi na dość niefortunne podzielenie osiedla Ugorek na dwa niezależnie oceniane obszary (Olsza II i Ugorek), z uwagi na wysoką pozycję tych obszarów w rankingu, proponuje się przy definiowaniu granic obszaru do objęcia programem rehabilitacji, połączenie tych osiedli w jeden obszar interwencji.

Tab. 2. Osiedla wskazane do objęcia programem w pierwszej kolejności

Lp.	Osiedle	Czynniki						ocena łączna
		społeczne	ekonomiczne	środowiskowe	techniczne	architektoniczno-przestrzenne	ogólne	
1	Olsza II	7,6	20,56	5,06	10,30	8,37	16,19	68,09
2	Azory	8,27	33,71	4,46	9,48	8,36	3,36	67,64
3	Ugorek	8,48	19,58	1,8	10,49	6,22	15,91	62,48
4	Wzgórza Krzestawickie	7,16	26,49	2,24	11,60	6,16	8,4	62,05
5	Ruczaj	6,37	22,12	4,65	10,31	8,57	9,71	61,73
6	Podwawelskie	8,17	14,4	2,03	9,09	6,42	19,34	59,45
7	Wola Duchacka	6,18	25,23	4,49	8,62	7,03	7,05	58,60
8	Złotej Jesieni	15,85	10,95	5,63	10,73	5,15	5,89	54,19
9	Kurdwanów	5,21	25,24	1,27	7,42	6,82	5,81	51,78

 - najwyższa wartość czynnika wśród osiedli wskazanych do objęcia programami rehabilitacji w pierwszej kolejności

 - druga wartość czynnika wśród osiedli wskazanych do objęcia programami rehabilitacji w pierwszej kolejności

 - trzecia wartość czynnika wśród osiedli wskazanych do objęcia programami rehabilitacji w pierwszej kolejności

Źródło: opracowanie własne

III. METODA WIELOKRYTERIALNEGO WYBORU OSIEDLI DO PILOTAŻOWEGO WDROŻENIA

1.1. Zagadnienia wstępne

Podstawowym narzędziem, wykorzystanym do ustalenia miejsca koncentracji obszarów kryzysowych, jest audyt miejski. Audyt miejski stanowi narzędzie analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym miast i obszarów zurbanizowanych poprzez parametryzację zjawisk. Zastosowana w opracowaniu metoda umożliwia syntetyczne przedstawienie charakterystyki obszarów, na których kumuluje się największa liczba czynników degradujących. Analiza ta koncentruje się na ukazaniu różnicowania wewnątrzmięjskiego, przez co możliwe jest porównanie poszczególnych obszarów i wskazanie jednostki o największym oddziaływaniu czynników uznanych za kryzysowe.

Zgodnie z założeniami, audyt wykonany został dla dziewiętnastu obszarów osiedli wyznaczonych w ramach przeprowadzonej delimitacji. Wyznaczone w *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego* lub *Strategii Rozwoju Miasta Krakowa* obszary wskazane do rehabilitacji często odbiegają w swych granicach od rzeczywistych granic osiedli. Mimo to autorzy opracowania postanowili pozostawić nazwy poszczególnych osiedli, wskazując w części historycznej rzeczywisty zasięg danego osiedla oraz fragment podlegający analizie.

Pozyskane dane analizowano w obrębie wyznaczonych granic obszarów, odnosząc je tam gdzie było to możliwe do średniej uzyskanej dla dziewiętnastu analizowanych obszarów lub Krakowa.

Problematyka strategicznych analiz nawiązuje do kluczowych grup problemów z jakimi spotykamy się na obszarach kryzysowych tj.:

- **mieszkalnictwo** (dekapitalizacja majątku trwałego, zaległości czynszowe),
- **edukacja** (dostęp do obiektów przedszkolnych i szkolnych, dostęp do innych usług komunalnych),
- **bezpieczeństwo** (przestępczość, bezpieczeństwo przeciwpożarowe, ochrona przed powodzią),
- **demografia** (starzenie się społeczeństwa, migracje),
- **wykluczenie społeczne** (ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność),
- **baza ekonomiczna** (wielkość i stan zasobów),
- **dostępność** (usług, terenów publicznych, komunikacji publicznej),
- **dziedzictwo kulturowe** (obecność obiektów kulturowych, ich dekapitalizacja, kontekst kulturowy, tożsamość mieszkańców),
- **zasoby przyrodnicze** (istniejące tereny zielone, rekreacyjne, powiązania tych obszarów),
- **degradacja zasobów materialnych** (dekapitalizacja infrastruktury komunikacyjnej i infrastruktury technicznej),

- **przestrzenie publiczne** (grodzenie przestrzeni publicznych, dewastacja przestrzeni publicznych, zmiana funkcji przestrzeni publicznych),
- **klimat akustyczny osiedli** (odsetek terenów poddanych największej presji hałasu, udział obszarów o przekroczeniu normatywnego poziomu hałasu).

Zaproponowana metoda analizy wielokryterialnej, umożliwia przeprowadzenie waloryzacji obszarów przewidzianych do rehabilitacji, poprzez zestawienie szeregu cech charakteryzujących poszczególne osiedla. Metoda pozwala na uwzględnienie preferencji społecznych, umożliwiając nadanie zróżnicowanych wag poszczególnym grupom problemowym jak i poszczególnym zmiennym opisującym. Zakłada się, że w trakcie prac nad wyborem obszaru wskazanego do pilotażu nastąpi weryfikacja przyjętych wstępnie wag, uwzględniająca sugestie i opinie radnych Rady Miasta Krakowa.

1.2. Etapy metody

Ocena obszarów kryzysowych bazuje na danych zgromadzonych w ramach audytu miejskiego. W ramach opracowanego raportu przyjęto założenie, że tam gdzie było to możliwe wykonane zostaną zestawienia przedstawiające dany czynnik, zjawisko w obszarze dziewiętnastu analizowanych osiedli. W przypadku braku danych dla wszystkich obszarów, zgromadzone dane nie były wykorzystywane do oceny a jedynie do sygnalizacji pewnych problemów, zjawisk.

Zasadniczą część raportu poprzedzono, krótkim omówieniem stosowanych w Krakowie systemów mieszkaniowego budownictwa uprzemysłowionego (wielki blok i wielka płyta), tak by czytelnik mógł zrozumieć specyfikę tego typu budownictwa oraz uwarunkowania towarzyszącego jego powstaniu.

Sam raport został podzielony na dwie części: pierwsza opisuje stan istniejący a druga przedstawia analizy przekrojowe i wynikające z nich wnioski dla analizowanych osiedli.

W części pierwszej szczegółowo omówiono aktualne zagospodarowanie terenu, morfologie zabudowy, zasady obsługi komunikacyjnej, klimat akustyczny oraz sytuację w zakresie stanu własności i władania. Ponadto istotnym elementem tej części było również zaprezentowanie sytuacji demograficznej osiedla wraz z przedstawieniem istniejącej infrastruktury społecznej.

Z uwagi na rozproszenie obszarów w przestrzeni Krakowa oraz różne okresy ich powstania, zasadniczą część analiz poprzedzono opisem historii zagospodarowania obszarów, na których powstało osiedle.

Podział raportu na część diagnostyczną i analityczną wiązał się z możliwością pozyskania szczegółowych danych jak również specyfiką poruszanych zagadnień.

Pełna metoda waloryzacji obszarów kryzysowych, w zakresie przyjętych do analizy danych objęta osiem etapów tj.:

- weryfikację i ocenę danych wejściowych,
- konwersję danych wejściowych,
- przeprowadzenie analiz branżowych w zakresie ustalonych obszarów problemowych,
- wizualizację uzyskanych wyników cząstkowych,
- standaryzację danych,
- obliczanie wskaźnika syntetycznego z uwzględnieniem wag,
- opracowanie listy rankingowej obszarów kryzysowych.

1.3. Weryfikacja i ocena danych wejściowych

W ramach projektu pozyskano dwa rodzaje danych: dane referencyjne oraz informacje charakteryzujące określone zjawiska.

Zgodnie z założeniami jako zasięg prowadzonych analiz przyjęto obszary osiedlowej zabudowy blokowej, wskazane do rehabilitacji w *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kraków* jak również *Strategii rozwoju miasta Krakowa*.

Pierwszy typ danych pozwolił na odniesienie badanych zjawisk do przestrzeni geograficznej. W tym celu pozyskano: osie dróg wraz z nazwami ulic zgodnymi z rejestrem TERYT oraz geodezyjne punkty adresowe, które następnie zostały ze sobą powiązane. W ten sposób powstała mapa adresowa Krakowa dla obszarów objętych analizą. Mapa ta stanowi referencję dla danych branżowych.

Analizy przeprowadzono w odniesieniu do zagadnień: społecznych, ekonomicznych, środowiskowych, technicznych, architektoniczno-urbanistycznych oraz ogólnomiejskich. W części pokrywają się one z grupami wskazanymi w unijnym projekcie Urban Audit, w części wynikają z potrzeby bardziej lokalnego ujęcia problemów polskich miast.

W każdej z w/w grup wskazano wskaźniki waloryzujące problemy typowe dla zabudowy blokowej. Łącznie wskazano 37 wskaźników, których listę zaprezentowano w tabeli obok.

Tab. 3. Podstawowe wskaźniki, w oparciu o które dokonano oceny osiedli

Lp.	Wskaźnik	Jednostka
1	Średni wiek mieszkańców	os.
2	Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym	%
3	Odsetek osób pobierających zasiłki z MOPS	%
4	Odsetek inwalidów wśród pobierających zasiłki z MOPS w Krakowie	%
5	Odsetek osób niepełnosprawnych wśród pobierających zasiłki z MOPS w Krakowie	%
6	Odsetek osób z rodzin wieloosobowych pobierających zasiłki z MOPS wśród osób pobierających zasiłki z MOPS w Krakowie	%
7	Średni dochód miesięczny osób pobierających zasiłki z MOPS	zł
8	Średnie ceny transakcyjne na rynku wtórnym budownictwa wielorodzinnego	zł
9	Odsetek gruntów stanowiących własność gminy	%
10	Odsetek budynków stanowiących własność gminy	%
11	Liczba obiektów handlowych	szt.
12	Odsetek osób w wieku produkcyjnym pozostających bez pracy	%
13	Odsetek osób w wieku do 30 lat pozostających bez pracy	%
14	Odsetek mężczyzn pozostających bez pracy	%
15	Odsetek bezrobotnych z wykształceniem podstawowym i zawodowym	%
16	Powierzchnia terenów zielonych przypadających na 1 mieszkańca	m ²
17	Odsetek powierzchni biologicznie czynnej	%
18	Odległość od parku miejskiego	m
19	Odsetek terenów gdzie normy hałasu są przekroczone	%
20	Odsetek terenów gdzie zagrożenie emisją hałasu drogowego przekracza poziom 55 dB (pora nocna)	%
21	Odsetek terenów gdzie zagrożenie emisją hałasu kolejowego przekracza poziom 55 dB (pora nocna)	%
22	Odsetek zabudowy powstały przed 1970	%
23	Średni wiek budynków	lata
24	Odsetek budynków objętych temomodernizacją	%
25	Powierzchnia terenów komunikacji na 1 mieszkańca	m ²
26	Liczba miejsc parkingowych na 1 mieszkańca	szt.
27	Średnia wysokość budynków	kond.
28	Gęstość zaludnienia	os./km ²
29	Intensywność zabudowy	
30	Odległość od centrum miasta	km
31	Odległość od przystanku komunikacji miejskiej (autobus)	m
32	Odległość od przystanku komunikacji miejskiej (tramwaj)	m
33	Odległość od szkoły podstawowej	m
34	Odległość od przedszkola	m
35	Ranga obszaru w strukturze miasta	
36	Inicjatywa oddolna lokalnej społeczności	
37	Ranga obszaru w polityce przestrzennej miasta Krakowa	

Źródło: opracowanie własne

Ogólne wymagania techniczne w odniesieniu do pozyskanych danych zdefiniowane zostały przez następujące cechy:

- jednoznaczność (co do położenia w przestrzeni geograficznej),
- jednorodność (pomiar zjawiska w identycznej skali pomiarowej dla całego zbioru danych),
- kompletność (występowanie danych pomiarowych dla całego obszaru opracowania),
- dokładność (wykonanie pomiaru z identyczną precyzją),
- aktualność (pomiar w tym samym czasie).

W przypadku wykonanej analizy oznaczało to zebranie danych dla obszarów wskazanych w *Studium uwarunkowań...* i *Strategii rozwoju miasta* (jednoznaczność), w skali 1:5 000 lub dokładniejszej (jednorodność), przy zachowaniu pełnego pokrycia danymi dla całego zbioru (odrzucono dane fragmentaryczne, uniemożliwiające porównanie poszczególnych osiedli). Dane dla osiedli dotyczą lat 2008 – 2010.

Pozyskane dane udostępnione zostały przez następujące jednostki:

1. Wydział Strategii i Rozwoju Miasta Urzędu Miasta Krakowa,
2. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie,
3. Powiatowy Urząd Pracy,
4. Miejski Zarząd Baz Danych,
5. Wydział Edukacji Urzędu Miasta Krakowa,
6. Wydział Kształtowania Środowiska Urzędu Miasta Krakowa,
6. Biuro Planowania Przestrzennego Urzędu Miasta Krakowa,
7. Zarząd Infrastruktury Sportowej Urzędu Miasta Krakowa,
8. Zarząd Budynków Komunalnych Urzędu Miasta Krakowa,
9. Spółdzielnię Mieszkaniową: „Podwawelska”, „Hutnik”, „Oświecenia”, „Krakus”, „Ruczaj-Zaborze”, „Ugorek”, „Jutrzenka”, „Pracowników Nauki”,
10. Archiwum Państwowe w Krakowie,
11. Krajowy Ośrodek Badań nad Dokumentacją Zabytków Oddział w Krakowie,
12. Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne S.A,
13. Instytut Rozwoju Miast w Krakowie.

1.4. Konwersja danych wejściowych

Pozyskane dane zostały przetworzone i przekonwertowane do jednego układu odniesienia (PUWG 1992). Za pomocą narzędzi GIS, dokonano selekcji danych, ograniczając je do dziewiętnastu osiedli wskazanych w dokumentach strategicznych. Z uwagi na różną skalę w jakiej delimitowano obszary zabudowy blokowej przeznaczone do rehabilitacji w dokumentach strategicznych, przed przystąpieniem do analiz branżowych doprecyzowano przebieg granic.

1.5. Przeprowadzenie analiz tematycznych w zakresie ustalonych obszarów problemowych

Analizy wykonane zostały dla każdego z obszarów problemowych w różnych przekrojach.

Przedmiotem analiz był m. in.:

1. kontekst kulturowy obszaru objętego analizą,
2. aktualne zagospodarowanie terenu,
3. kwantyfikacja zasobów mieszkaniowych,
4. sytuacja komunikacyjna obszaru,
5. klimat akustyczny,
6. sytuacja demograficzna,
7. dostęp do infrastruktury społecznej oraz komunikacji publicznej,
8. sytuacja własnościowa,
9. zagadnienia społeczne (bezrobocie, ubóstwo, niepełnosprawność).

Otrzymane wyniki oceniono pod względem poprawności zgromadzonych informacji (weryfikacja ewentualnych odchyłeń). Następnie zweryfikowano lokalizację występowania zjawisk względem elementów zagospodarowania bezpośrednio związanych z prowadzoną analizą.

1.6. Wizualizacja uzyskanych wyników cząstkowych

Uzyskane w trakcie prac wyniki zostały opracowane w formie tabel, wykresów i map. Przyjęty układ raportu zakłada, że w części pierwszej zaprezentowane zostaną dane w ujęciu lokalnym, opisujące poszczególne osiedla.

Część tę zilustrowano m.in.:

- archiwalnymi zdjęciami i mapami prezentującymi historię obszarów objętych analizą,
- sporządzonymi w oparciu o przeprowadzone inwentaryzacje terenową mapami użytkowania terenu,

- kartodiagramami prezentującymi wysokość zabudowy,
- wizualizacjami 3D ukazującymi stan zagospodarowania osiedli,
- mapami prezentującymi aktualną sytuację komunikacyjną w obszarach objętych analizą,
- kartodiagramami prezentującymi zasięg bezpośrednich połączeń komunikacją publiczną z obszaru osiedla do innych obszarów miasta (linie autobusowe, tramwajowe i kolejowe),
- wycinkami mapy akustycznej Krakowa, prezentującymi klimat akustyczny osiedli (przy uwzględnieniu zarówno imisji jak i emisji hałasu ze źródeł komunikacyjnych: transport samochodowy, tramwajowy i kolejowy),
- wykresami piramidy płci i wieku mieszkańców analizowanych osiedli, prezentującymi strukturę demograficzną osiedli,
- mapami i tabelami prezentującymi miejsce pochodzenia obcokrajowców zamieszkujących poszczególne osiedla (wg klasyfikacji przyjętej przez ONZ),
- mapami prezentującymi obszary osiedla, w których Gmina Kraków posiada grunty, które nie zostały oddane w żadne formy władania,
- tabelami prezentującymi strukturę własności i władania gruntami objętymi analizą.

W części drugiej, dane zostały zaprezentowane w ujęciu ogólniejszym, celem porównania poszczególnych osiedli między sobą.

Część tę zilustrowano licznymi tabelami prezentującymi m.in.:

a) udział:

- własnościowy poszczególnych podmiotów publicznych, w strukturze gruntów na poszczególnych osiedlach,
- poszczególnych grup terenów w strukturze zagospodarowania osiedli
- powierzchni Krakowa, która możliwa jest do osiągnięcia poprzez bezpośrednie połączenia komunikacją publiczną (linie autobusowe, tramwajowe i kolejowe),
- ludności poszczególnych grup ekonomicznych, zamieszkałych obszar analizowanych osiedli,
- osób pobierających zasiłki z MOPS, ze szczególnym uwzględnieniem takich grup jak inwalidzi, osoby niepełnosprawne, osoby z rodzin wieloosobowych,
- osób pozostających bez pracy ze szczególnym uwzględnieniem osób w wieku produkcyjnym i w wieku do 30 lat),

- terenów zielonych w strukturze osiedli (powierzchnia biologicznie czynna, tereny rekreacyjne, tereny zielone),
- terenów gdzie normy hałasu są przekroczone oraz gdzie zagrożenie emisją hałasu drogowego przekracza 55 dB,
- obiektów objętych termomodernizacją,
- udział obiektów wybudowanych przed 1970 rokiem (ponad 40 letni okres eksploatacji).

b) średni:

- wiek mieszkańców analizowanego osiedla,
- dochód osób pobierających zasiłki z MOPS,
- ceny transakcyjne na rynku wtórnym budownictwa mieszkaniowego,
- wiek budynków,
- wysokość budynków.

c) odległość od obiektów infrastruktury publicznej takich jak:

- park miejski,
- szkoła,
- przedszkole,
- przystanek komunikacji miejskiej.

1.7. Standaryzacja danych

Z uwagi na różne jednostki miary poszczególnych wskaźników oraz szerokie spektrum obszarów problemowych przeprowadzono standaryzację zmiennych. Standaryzacja polegała na odniesieniu wartości wskaźnika do jego wartości maksymalnej w grupie analizowanych osiedli. Z uwagi na fakt, że część wskaźników posiadała charakter stymulant zjawisk deprivacyjnych, a część destymulant w zależności od charakteru czynnika użyto innego wzoru standaryzującego.

Ostatecznie obszar o najwyższej wartości wskaźnika otrzymywał ocenę 1. Inne obszary w zależności od nasilenia zjawiska opisywanego przez wskaźnik otrzymywały wartość oceny od 0 do 1.

1.8. Obliczanie syntetycznego wskaźnika z uwzględnieniem wag

Metoda analizy wielokryterialnej zakłada wykorzystanie szerokiego spektrum informacji dla ustalenia listy rankingowej oraz wyboru obszaru cechującego się największym nasileniem cech kryzysowych (37 cech).

Duża liczba wskaźników rodzi pytanie o ich wagę w wyniku końcowym. Celem optymalizacji procesu wyboru jak i uwzględnienia preferencji społecznych założono, że zarówno dla obszarów jak i wskaźników wskazanych w metodzie nadane zostaną wagi, które odzwierciedlać będą oczekiwany udział poszczególnych czynników w ocenie końcowej danego osiedla. Wagi poszczególnych obszarów i wskaźników, zostały zaprezentowany w tab. 3.

Zestawione i zestandaryzowane dla każdego osiedla wskaźniki, przemnożono przez wagę odpowiadającą danemu wskaźnikowi, zsumowano a następnie przemnożono przez wartość wag dla poszczególnych grup wskaźników.

Uzyskane w ten sposób dane, dla każdej z grup zestawiono w tabelach, a następnie zsumowano uzyskując ostateczny wynik oceny dla każdego z obszarów.

1.9. Opracowanie listy rankingowej osiedli

Przeprowadzenie analizy wielokryterialnej, pozwoliło na stworzenie listy rankingowej osiedli uszeregowanej wg syntetycznego wskaźnika, określającego stopień koncentracji zjawisk kryzysowych na obszarze danego osiedla.

Powstała lista rankingowa obszarów wskazanych do objęcia rehabilitacją będzie stanowić istotną przesłankę dla Rady Miasta dla określenia kolejności podejmowanych działań. Lista rankingowa została zaprezentowana w rozdziale VII.

Tab. 4. Przyjęte wagi dla grup i wskaźników

Lp.	Grupa wskaźników	Wskaźnik	grupy	wskaźnika
1	ekonomiczne	Średni wiek mieszkańców	0,20	0,2
2		Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym		0,1
3		Odsetek osób pobierających zasiłki z MOPS		0,1
4		Odsetek inwalidów wśród pobierających zasiłki z MOPS w Krakowie		0,1
5		Odsetek osób niepełnosprawnych wśród pobierających zasiłki z MOPS w Krakowie		0,3
6		Odsetek osób z rodzin wieloosobowych pobierających zasiłki z MOPS wśród osób pobierających zasiłki z MOPS w Krakowie		0,1
7		Średni dochód miesięczny osób pobierających zasiłki z MOPS		0,1
8	społeczne	Średnie ceny transakcyjne na rynku wtórnym budownictwa wielorodzinnego	0,15	0,1
9		Odsetek gruntów stanowiących własność gminy		0,2
10		Odsetek budynków stanowiących własność gminy		0,2
11		Liczba obiektów handlowych		0,1
12		Odsetek osób w wieku produkcyjnym pozostających bez pracy		0,1
13		Odsetek osób w wieku do 30 lat pozostających bez pracy		0,1
14		Odsetek mężczyzn pozostających bez pracy		0,1
15	Odsetek bezrobotnych z wykształceniem podstawowym i zawodowym	0,1		
16	środowiskowe	Powierzchnia terenów zielonych przypadających na 1 mieszkańca	0,10	0,3
17		Odsetek powierzchni biologicznie czynnej		0,1
18		Odległość od parku miejskiego		0,3
19		Odsetek terenów gdzie normy hałasu są przekroczone		0,1
20		Odsetek terenów gdzie zagrożenie emisją hałasu drogowego przekracza poziom 55 dB (pora nocna)		0,1
21	Odsetek terenów gdzie zagrożenie emisją hałasu kolejowego przekracza poziom 55 dB (pora nocna)	0,1		
22	techniczne	Odsetek zabudowy powstały przed 1970	0,20	0,1
23		Średni wiek budynków		0,2
24		Odsetek budynków objętych termomodernizacją		0,2
25		Powierzchnia terenów komunikacji na 1 mieszkańca		0,2
26		Liczba miejsc parkingowych na 1 mieszkańca		0,2
27	Średnia wysokość budynków	0,1		
28	Architektoniczno-urbanistyczne	Gęstość zaludnienia	0,15	0,1
29		Intensywność zabudowy		0,2
30		Odległość od centrum miasta		0,1
31		Odległość od przystanku komunikacji miejskiej (autobus)		0,1
32		Odległość od przystanku komunikacji miejskiej (tramwaj)		0,2
33		Odległość od szkoły podstawowej		0,1
34		Odległość od przedszkola		0,2
35	Ogólne	Ranga obszaru w strukturze miasta	0,20	0,5
36		Inicjatywa oddolna lokalnej społeczności		0,3
37		Ranga obszaru w polityce przestrzennej miasta Krakowa		0,2

Źródło: opracowanie własne

*Architektura nie może zależeć od dobrej woli robotników
na placu budowy.
Architektura musi wyzwolić się ze średniowiecznego systemu budowania.
Konstrukcje domów muszą być wykonywane w wielkich fabrykach,
tam, gdzie jest możliwa dokładna kontrola jakości.
... dom powinien być montowany na miejscu z gotowych elementów.
Wielki przemysł musi opanować budownictwo...".
Le Corbusiere*

IV. STOSOWANE W KRAKOWIE SYSTEMY MIESZKANIOWEGO BUDOWNICTWA UPRZEMYSŁOWIONEGO (WIELKI BLOK I WIELKA PŁYTA)

dr inż. Maciej Wierzchowski

1. WPROWADZENIE

Przedmiotem opracowania są wielorodzinne budynki mieszkaniowe, wznoszone w Polsce w latach 1965 – 1985 według stosowanych na terenie Krakowa różnych systemów uprzemysłowionych i ich wariantowych odmian wprowadzanych przez producentów prefabrykatów oraz wykonawców. Dokumentacja projektowa – dotycząca konstrukcji i wykończenia poszczególnych obiektów, ich usytuowania, a także urbanistycznego zagospodarowania terenu w większości przypadków uległa zniszczeniu¹ lub – źle zinwentaryzowana – zalega archiwa.

Należy zgodzić się z opinią, którą wyrazili Z. Dzierżewicz i S. Staropolski mówiącą, że „utrudnia to wszystkie działania remontowe i rewaloryzacyjne tym bardziej, że z działalności zawodowej wycofały się osoby uczestniczące w realizacji tych obiektów, które mogłyby udzielić potrzebnych informacji. Dziś i w latach następnych prace remontowe i naprawcze realizować będzie nowe pokolenie inżynierów, które nie zetknęło się bezpośrednio z budownictwem systemowym”². Dlatego – ale tylko w zakresie budownictwa wielkopłytowego – autorzy ci – naukowiec posiadający ogromne doświadczenie dydaktyczne i praktyczne oraz praktyk, projektant i rzeczoznawca budowlany – przekazali zainteresowanemu środowiskom³ książkę wraz z prezentacją rysunków w formie zapisu na CD dokumentującą, głównie w zakresie rozwiązań konstrukcyjnych, problematykę budownictwa wielkopłytowego realizowanego w poszczególnych regionach Polski. Źródła te – chociaż nie dotyczą konkretnych realizacji - mogą ułatwić prawidłową eksploatację posiadanych zasobów, a także projektowanie i realizację działań remontowych i modernizacyjnych, zwłaszcza w tych przypadkach, w których zarządca budynku posiada dokumentację zdekompletowaną lub niedostępna jest dokumentacja danego systemu.

Pewnym ułatwieniem w rozpoznaniu stanu technicznego i wielkości zasobu zrealizowanego technologiami uprzemysłowionymi są – wykonane przez rzeczoznawców majątkowych – inwentaryzacje i wyceny służące celom prywatyzacji mieszkań spółdzielczych. Niemniej jednak, otwartym problemem praktycznym jest rozpoznanie rozwiązań stosowanych na terenie danego miasta, przez konkretnego inwestora i wykonawcę. Wydaje się celowym wywołanie przez zainteresowane środowiska – współfinansowanego przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju – posiadającego duży potencjał wdrożeniowy projektu rozwojowego zatytułowanego roboczo „Budowa internetowej bazy

¹ Sprzyjał temu fakt stosowania w praktyce realizacyjnej dostarczania przez biuro projektów tylko tej dokumentacji, która dotyczyła adaptacji rozwiązań systemowych do warunków miejscowych.

² Dzierżewicz Z., Staropolski W., *Systemy budownictwa wielkopłytowego w Polsce w latach 1970-1985. Przegląd rozwiązań materiałowych, technologicznych i konstrukcyjnych*, Oficyna a Wolters Kluwer business, Warszawa 2010; s. 13.

³ Zarządcom nieruchomości, inwestorom, projektantom, rzeczoznawcom budowlanym, wykonawcom robót remontowych i modernizacyjnych, a także działaczom rządowym i samorządowym, dziennikarzom, politykom.

danych i informacji o systemach budownictwa uprzemysłowionego stosowanych w danej aglomeracji”, projektu:

- inwentaryzującego dostępnego zasób archiwalny dokumentacji projektowej i wykonawczej;
- zawierającego przedmiotową kwerendę publikacji książkowych i zasobów bibliotecznych;
- udostępniającego słownik – glosariusz podstawowych pojęć i definicji;
- prezentującego informator – przewodnik o instytucjach;
- rekomendującego procedury, metody oraz rozwiązania rewitalizacji, modernizacji lub remontów starych zasobów mieszkaniowych wykonanych w technologiach uprzemysłowionych.

Racjonalna charakterystyka problemów związanych z budownictwem uprzemysłowionym w Polsce nie jest możliwa bez uwzględnienia – przynajmniej w zarysie – kontekstu w którym było ono realizowane, w tym uwarunkowań społecznych (ogromny głód mieszkaniowy wywołany skutkami wojny oraz migracji obywateli) i politycznych. E. Zawadzki⁴ wyróżnia w powojennej historii przemian w budownictwie mieszkaniowym dwa etapy:

- **etap rozwoju lat 1950 – 1978**, w którym liczba mieszkań oddanych do użytkowania wzrosła z 59,5 tys. w 1950 r. do 283,6 tys. w 1978 roku a wskaźnik intensywności budownictwa mieszkaniowego – mierzony liczbą oddanych mieszkań przypadającą na 1000 ludności wzrósł z 2,4 do 8,1.
- **etap regresu lat 1979 – 1998**, w którym liczba mieszkań oddanych do użytku zmniejszyła się z 286,6 tys. w 1978 roku do 189,7 tys. w 1988 roku i 80,6 tys. w 1998 roku a wskaźnik intensywności budownictwa mieszkaniowego – mierzony liczbą oddanych mieszkań przypadającą na 1000 ludności spadł z poziomu 8,1 w 1978 roku do 5,0 w 1988 roku i 2,0 w 1998 roku. Należy przypomnieć, że w 1950 roku wynosił on 2,4.

Czterdzieści lat temu, w styczniu 1971 roku, Edward Gierek objął stanowisko pierwszego sekretarza KC PZPR ogłaszając w zakresie budownictwa mieszkaniowego hasło budowy drugiej Polski. Do wyznaczenia programu wdrożenia tego hasła do praktyki projektowej, przemysłowej i wykonawczej na placu budowy zaproszeni zostali naukowcy i praktycy z zakresu inwestycji i budownictwa. W ich gronie znaleźli się profesorowie Henryk Hajduk i Leszek Kałkowski, którzy wykazali, że bez radykalnego uprzemysłowienia procesu budowlanego – oznaczającego w praktyce zastąpienie przeważającego udziału pracy żywej pracą uprzemysłowioną program pozostanie na papierze. Stanowisko to zostało

⁴ Zawadzki E., *Zróźnicowanie sytuacji mieszkaniowej, Informacja BSE nr 738 (IP-92S)*, s. 49.

zrozumiane i zaakceptowane, a L. Kałkowski został powołany na stanowisko podsekretarza stanu w byłym Ministerstwie Budownictwa i Przemysłu Budowlanego – odpowiedzialnego za wdrożenie do praktyki systemowego budownictwa wielkożyłowego. Wdrożenie to obejmowało również budowę tzw. fabryk domów oraz wytwórni poligonowych. Do 1970 r. funkcjonowało w Polsce 15 wytwórni prefabrykatów wielkożyłowych (w tym 9 OWT-67 oraz 6 wytwórni pozostałych systemów). W latach 1971 do 1983 wybudowano razem 134 wytwórnie prefabrykatów wielkożyłowych (w tym 60 systemu W-70 i Wk-70, 40 wytwórnie OWT-67 i OWT-75, cztery wytwórnie WUF-T, 11 wytwórnie systemu Szczecińskiego oraz 19 wytwórni pozostałych systemów)⁵.

Na tle tych liczb należy zgodzić się z opinią, którą wyraził B. Turek⁶ mówiącą, że: „bez wątpienia rodzime budownictwo mieszkaniowe nigdy potem nie przeżywało aż tak dynamicznego rozwoju, jak w latach siedemdziesiątych”. Statystyki GUS pokazują bowiem, że w ciągu 8 lat zamkniętych okresem lat 1971 – 1978 wybudowanych zostało ponad 2,2 mln mieszkań, czyli niewiele mniej niż w sumie w ciągu ostatnich 20 lat polskiej transformacji ustrojowej.

B. Turek – podobnie jak wielu innych opiniodawców – zwraca uwagę, że „jakość mieszkań budowanych w latach siedemdziesiątych jest oczywiście odmienna od obecnie obowiązujących standardów, a trzonem ówczesnego budownictwa była wielka płyta. Dzisiaj odpychają w niej skrajnie modernistyczna architektura, krzywe ściany, problemy z wentylacją, akustyką i termoizolacyjnością, a także wielkość i wysokość pokoi”.

Zwolennicy tego typu budownictwa, wymieniają dobrze rozwiniętą infrastrukturę, często atrakcyjną lokalizację i dobrą komunikację, a także duże przestrzenie między poszczególnymi blokami na terenie osiedli budowanych w technologii wielkożyłowej.

2. BUDOWNICTWO WIELKOBLOKOWE

2.1. Początki – żużlobetonowa „cegła żerańska”

Budowa w Polsce pierwszego budynku z bloków żużlobetonowych o wysokości jednej kondygnacji miała miejsce w 1954 r. w Nowej Hucie. Był to budynek w tzw. układzie podłużnym, w którym zewnętrzne ściany nośne wykonywane były z prefabrykowanych bloków o masie do 2660 kg, a ściany wewnętrzne wykonano tzw. technologią tradycyjną (konwencjonalną) z cegły. Rozmiary i masę prefabrykatów podporządkowano żurawiom SBK.-1 o udźwigu 3 ton. System ten potocznie nazywaną cegłą żerańską, odznaczał się dużą swobodą w kształtowaniu brył budynków oraz ich wnętrza (z tego względu – uprzemysławiając część procesu budowlanego posiadał równocześnie

⁵ Dzierżewicz Z., Starosolski W., Systemy ..., op. cit. s. 21.

⁶ Turek B., Edward ..., op. cit. s. 21.

cechy systemu elastycznego). Elementy prefabrykowane systemu były wykorzystywane do realizacji w ramach budownictwa osiedlowego obiektów użyteczności publicznej (szkoły, żłobki, przedszkola, przychodnie zdrowia).

2.2. Rozwój – żelbetonowy „wielki blok”

Założenia systemowe

Szeroko stosowaną formą uprzemysłowienia budownictwa była - wprowadzona od początku lat 60. XX wieku technologia wielkoblokowa, której podstawowym elementem był żelbetonowy tzw. „wielki blok” (WB o podstawowej masie jednego elementu – dyktowanej udźwigiem poruszającego się na szynach żurawia wieżowego - mieszczącej się w granicach 1000 do 3000 kg). Typizacja opierała się na unifikacji parametrów projektowych (wymiarowych i obciążeniowych). Było to konieczne w celu umożliwienia zaprojektowania i realizacji masowej produkcji typowych elementów konstrukcyjnych wielkiego bloku. Ustalono wymiarowanie elementów – i w konsekwencji poszczególnych obiektów - na siatce projektowej 60 x 60 cm. Unifikacja ta powodowała, że system wielkoblokowy miał charakter typizacji zamkniętej. Korzyścią takiej typizacji była możliwość wielokrotnego zastosowania (powtarzania) takich samych obiektów, zazwyczaj wchodzących do tzw. zestawów wojewódzkich: w Krakowie były to budynki „ATO” i „BSK” o 5 kondygnacjach oraz budynki z serii „W” o 9 kondygnacjach⁷. Z drugiej strony typizacja zamknięta wymuszała monotonię rozwiązań urbanistycznych i architektonicznych. W praktyce – stosowanej w rozwiniętych gospodarczo krajach Europy – mankament ten mogło łagodzić wprowadzenie zróżnicowanego detalu wykończeniowego (loggie, balkony, wejścia do budynków) lub małej architektury (w tym starannie zaprojektowanych zadrzewień i zieleńców). W toku tworzenia systemu wielkoblokowego zastosowano metodę tzw. koordynacji modularnej⁸, obejmującej:

- ustalenie modułu budowlanego oraz zasad koordynacji modularnej,
- określenie tolerancji wymiarów elementów, w tym dopuszczalnych odchyłek produkcyjnych i montażowych.

⁷ Były to: *budynki niskie* (N) - obiekty których wysokość nad poziomem terenu sięga 12 metrów włącznie, posiadających do 4 kondygnacji nadziemnych włącznie, *budynki średniowysokie* (SW) – obiekty których wysokość nad poziomem terenu mieści się w granicach od 12 do 25 metrów włącznie, posiadających od 5 do 9 kondygnacji włącznie.

⁸ Moduł podstawowy M = 100 mm dla budownictwa określiła w 1956 r. w Paryżu Międzynarodowa Organizacja Normalizacyjna (ISO). Moduł podstawowy M = 10 cm przyjęto za podstawę koordynacji modularnej w polski budownictwie. Mnożąc lub dzieląc moduł podstawowy przez określone liczby z szeregu liczb naturalnych, otrzymuje się multimodul M x m., gdzie m jest liczbą naturalną, większą od jedności z szeregu liczb: 3, 6, 12, 15, 30 i 60, co daje ciąg wymiarów modularnych: 30, 60, 120, 150, 300 i 600 cm, oraz submodul M/n, gdzie n jest liczbą naturalną, mniejszą od jedności z szeregu liczb: 2, 5, 10, 20, 50 i 100, co daje wielkości submodułów: 5, 2, 1, 0,5, 0,2 i 0,1 cm.

W budynkach mieszkalnych projektowanych w systemie wielkiego bloku stosowany był poprzeczny układ konstrukcyjny. System pozwalał na sytuowanie nośnych ścian, wzajemnie prostopadłych oraz w budownictwie obiektów oświaty i służby zdrowia podłużnego układu konstrukcyjnego.

Budynki wieloblokowe w układzie podłużnym były projektowane jako dwutraktowe lub trzytraktowe (trakt środkowy miał formę korytarza). Ściany nośne spełniają rolę konstrukcyjną oraz zewnętrznej przegrody budowli (funkcję osłonową).

Budynki wieloblokowe w układzie poprzecznym miały dowolną ilość traktów (były wielotraktowe). Ściany nośne spełniają rolę wyłącznie konstrukcyjną, nie są narażone na wpływy atmosferyczne i oddzielają pomieszczenia o tej samej temperaturze.

Rozwiązania materiałowo - konstrukcyjne

Podstawowymi elementami konstrukcyjnymi systemu wieloblokowego były:

- blok ścienny – otworowa (wielokanałowa) płyta ścienna wysokości jednej kondygnacji, służąca do realizacji nośnych ścian poprzecznych;
- blok ścienny – otworowa (wielokanałowa) płyta ścienna wysokości 1/2 kondygnacji, służąca do realizacji nośnych ścian poprzecznych klatek schodowych (służyły do oparcia spocznika schodowego);
- blok ścienny ocieplany gazobetonem (tzw. siporeksem) – otworowa (wielokanałowa) płyta ścienna wysokości jednej kondygnacji, służąca do realizacji nośnych ścian poprzecznych, zewnętrznych szczytowych;
- blok ścienny, monolityczny wysokości jednej kondygnacji, z otworami drzwiowymi;
- blok stropowy - otworowa (wielokanałowa) płyta stropowa;
- blok spocznika schodowego;
- blok kominowy – spalinowy lub wentylacyjny, wysokości 1/2 kondygnacji;
- blok licznikowy, monolityczny wysokości 1 kondygnacji, z wnękami dla umieszczenia w nich liczników i zabezpieczeń instalacji gazowej i elektrycznej;
- prefabrykowany bieg schodowy, monolityczny.

Dodatkowo, dla wysokościowców prefabrykowano monolityczne bloki zbiorczych przewodów kominowych (wentylacyjnych i gazowych) o wysokości 1/2 kondygnacji.

Sztywność przestrzenną budynkowi zapewnia ustrój sztywnych tarcz pionowych (ściany) i sztywnych tarcz poziomych (stropy). Dla ich połączenia w ustrój przestrzenny stosowano:

- wieńce żelbetowe, obiegające wszystkie ściany konstrukcyjne na każdej kondygnacji,
- wypełnienie spoin między elementami zaprawą cementową.

Podłużne, osłonowe ściany zewnętrzne – grubości 24 cm - były murowane z bloczków gazobetonowych (betonu komórkowego – siporexu) o wymiarach 14x24x49 centymetrów na tzw. zaprawie ciepłej.

Dążąc do większego uprzemysłowienia procesu budowy - spowodowanego między innymi brakami murarzy i koniecznością zastąpienia "pracy żywej" „pracą uprzedmiotowioną” – pod koniec lat 60. XX wieku podjęto próby zastosowania prefabrykowanych ścian osłonowych z keramzytobetonu⁹ (dalej szeroko nie kontynuowane z uwagi na wysokie koszty surowca) oraz wdrożono prefabrykowane ściany osłonowe wykonane ze scalonych z dyli z betonu komórkowego (gazobetonu - siporexu) o grubości 24 cm. Scaleniu poddawano blok podokienny, nadproże oraz minimum dwa bloki słupków międzyokiennych; scalenie dokonywana prętami stalowymi ułożonymi w wydrążonych kanałach pionowych, których głównym zadaniem było umożliwienie transportu poziomego i pionowego elementów.

Ścianki działowe wykonywane były z płyt gipsowych systemu Pro-Monta¹⁰, wewnątrzlokalowe o grubości 8 cm, pomiędzy odrębnymi lokalami 2x8cm z pustką powietrzną.

W procesie wykończeniowym stosowano typową – wytwarzaną fabrycznie tzw. konfekcjonowaną (malowaną, posiadającą okucia oraz oszkloną) - stolarkę i ślusarkę okienną i drzwiową. System proponował również wzorcowe rozwiązania kuchni i łazienek.

Budynki wieloblokowe w układzie podłużnym były projektowane jako dwutraktowe lub trzytraktowe (trakt środkowy miał formę korytarza). Ściany nośne spełniają rolę konstrukcyjną oraz zewnętrznej przegrody budowli (funkcję osłonową).

⁹ Bazującego na keramzycie – lekkim kruszywie budowlanym uzyskiwanym w procesie wypalania w temperaturze ok. 1150°C w piecach obrotowych tzw. pęczniących glin ilastych. Kruszywo keramzytowe ma formę okrągłych lub owalnych bryłek frakcji od 4 do 20 mm i ciężarze objętościowym 425 do 575 kg/m³. Kruszywo keramzytowe należy do materiałów niepalnych, obojętnych chemicznie, odpornych na wodę, działanie pleśni, grzybów i gryzoni, jest dobrym materiałem termoizolacyjnym (w tym stosowanym do wyrobu tzw. zapraw ciepłych).

¹⁰ Produkowane przez Zakłady Gipsowe Dolina Nidy w Pińczowie płyty gipsowe Pro-Monta (o wymiarach 66,6 x 50,00 x 8,00 cm) mają zastosowanie do montowania przy wykorzystaniu klejów gipsowych ścianek działowych w pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt ludzi:

- są ogniotrwałe i dźwiękoszczelne,
- posiadają odpowiednią paropuszczalność, umożliwiającą „oddychanie murów”, dzięki czemu w pomieszczeniach panują optymalne warunki cieplno-wilgotnościowe.

Budynki wieloblokowe w układzie poprzecznym miały dowolną ilość traktów (były wielotraktowe) ściany nośne spełniają rolę wyłącznie konstrukcyjną, nie są narażone na wpływy atmosferyczne i oddzielają pomieszczenia o tej samej temperaturze.

Na placu budowy wykorzystującym prefabrykaty wieloblokowe był stosowany montaż swobodny według wyznaczonych teodolitem osi teoretycznych budynku. Poszczególne prefabrykaty układano na warstwie zaprawy cementowej i „podbijano” klinami drewnianym w celu zapewnienia odpowiedniego pionu i poziomu.

Opinie ekspertów budowlanych i użytkowników

System wielkiego bloku znalazł powszechne zastosowanie w realizacji tzw. wielkich zespołów mieszkaniowych (*fr. grand ensemble*) - potocznie nazywanych blokowiskami, stanowiących formę urbanistyczną, w której na małej przestrzeni zrealizowano duże skupisko bloków (budynków) wielorodzinnych, zamieszkiwanych przez kilka tysięcy użytkowników. Tego typu realizacje nie były tylko polskim pomysłem rozwiązywania kwestii mieszkaniowej. Pojawiły się one po raz pierwszy w 1954 roku we Francji, w toku realizacji osiedla *Saracelle* pod Paryżem. Tego typu formy urbanistyczne były powielane we wszystkich krajach których proces urbanizacji był opóźniony i występowało intensywne zapotrzebowanie na tanie masowo realizowane mieszkania lokowane początkowo w obiektach do 5 kondygnacji, a następnie w 11 kondygnacyjnych.

W szczytowym, 1978 roku rozwoju budownictwa mieszkaniowego w Polsce zrealizowano obiekty o łącznej kubaturze prawie 48 tys. m³, w tym 70,5% w technologii wielkołupkowej, 25,9% w technologii wieloblokowej oraz 3,6% w technologii tradycyjnej i technologiach pozostałych. Było to razem ok. 275 tys. mieszkań oddanych w roku, w tym ok. 60 tys. w ramach tradycyjnego budownictwa indywidualnego (realizowanego z reguły tzw. systemem gospodarczym).

Należy podkreślić, że konstrukcyjne rozwiązania systemu wielkiego bloku nie stwarzały – i dalej nie stwarzają – zagrożeń dla zdrowia i życia użytkowników, a także typu awaria budowlana lub katastrofa budowlana. Stwierdzone dotychczas zagrożenia – w większości usunięte - miały charakter pozasystemowy i były związane z:

- nieprawidłowym posadowieniem (fundamentowaniem) budynków nie uwzględniającym miejscowych warunków wodno-gruntowych, powodującym nadmierne lub nierównomierne osiadanie obiektu, a także zalewanie piwnic wodą gruntową lub opadową,

- nieprawidłowym – w tym nie uwzględniającym polskich warunków atmosferycznych – zaprojektowaniem dachów, zwłaszcza w budynkach 9 kondygnacyjnych¹¹.

System Wielkiego bloku był obciążony od samego początku poważnymi mankamentami projektowymi, powodującymi w skrajnych przypadkach powstawanie zagrożeń dla życia użytkowników. Są to:

- zastosowanie, zwłaszcza w budynkach o 9 kondygnacjach, podgrzewaczy gazowych do etażowego, zlokalizowanego w każdym mieszkaniu, grzania ciepłej wody i w konsekwencji tzw. kominów zbiorczych¹²; nie uwzględnienie mentalności, a właściwie braku wiedzy polskich użytkowników¹³ mogło być powodem zatrucia czadem;
- ustalenie zasilania poszczególnych mieszkań w energię elektryczną na poziomie 2 kW, z 10A zabezpieczeniem wewnątrzlokalowym oraz przewodami aluminiowymi typu DYT. Spowodowało to masowe zastępowanie podanych w projekcie zabezpieczeń 10A. bezpiecznikami 16 A, umożliwiającymi korzystanie ze sprzętu AGD i RTV, ale równocześnie będących przyczyną porażenia prądem elektrycznym lub pożaru;
- lokalizacja ewakuacyjnych drabin pożarowych z klapami stalowymi w logiach mieszkań; w większości przypadków klapy te były i są blokowane przez lokatorów, uniemożliwiając penetrację budynku przez złodziei, ale także ewakuację w razie wybuchu pożaru.

¹¹ Lokalizacja rury spustowej deszczówki, z nieogrzewaniem i w efekcie zamarzającym wpustem, wewnątrz budynku.

¹² Na terenach b. NRD w toku modernizacji budynków prefabrykowanych, wyeliminowano gaz z obiektów:

- zastępując urządzenia zasilane gazem urządzeniami zasilanymi energią elektryczną (często trójfazową);
- zastępując indywidualne podgrzewacze wody podgrzewaczami centralnym (ulożonymi na zewnątrz obiektu mieszkalnego) lub wymiennikami ciepła otrzymywanego z elektrociepłowni);
- podłączając budynki do zdalczynnego zasilania w ciepłą wodę.

Spółdzielnia mieszkaniowa „Na Kozłowie” posiada długoletni, już realizowany program zastępowania indywidualnego ogrzewania gazowego wody wodą uzyskiwaną za pośrednictwem Miejskiego Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej w Krakowie. Program ten jest realizowany na podstawie odpowiedniej umowy podpisanej między tymi podmiotami.

¹³ Montującym, wbrew wytycznym projektowym i poleceniu zarządcy budynku, na przewodach wentylacyjnych napędzane elektrycznością urządzenia wyciągowe.

3. SYSTEMY WIELKOPŁYTOWE

3.1. Założenia systemowe

Budownictwo wielkopłytowe było realizowane w Krakowie w latach 70 i 80 XX wieku według dwóch następujących systemów¹⁴:

I. **Systemu typizacji centralnej zamkniętej**, opartego na określonej liczbie typowych elementów i katalogów mieszkań, które pozwalały na realizację określonej liczby segmentów i ich układów w budynkach. W Krakowie były stosowane dwa rozwiązania:

- system *OWT-67*, bazujący na zestawie 72 elementów prefabrykowanych,
- system *WUF-T/K*, bazujący na zestawie 73 elementów prefabrykowanych,

II. **Systemu typizacji centralnej otwartej**, opartego na zunifikowanych katalogach elementów wielkowymiarowych tworzących typoszeregi prefabrykatów o wielokrotności modułu 60 cm pozwalające na kształtowanie różnych układów mieszkań, segmentów i budynków¹⁵. W Krakowie był stosowany system *W-70*, bazujący na zestawie 71 elementów prefabrykowanych.

W wymienionych wyżej rozwiązaniach systemowych były stosowane ściany ostonowe o następujących rozwiązaniach techniczno – materiałowych:

Żelbetowe prefabrykowane ściany trójwarstwowe z wewnętrzną warstwą izolacyjną, posiadające fakturę elewacyjną, stosowane jako szczytowe ściany nośne oraz ściany ostonowe. Szczelność złączy ścian trójwarstwowych uzyskiwano stosując:

- złącza wypełniane, w których spoiny pionowe i poziome wypełniano elastycznym kitem niedopuszczającym wody do wnętrza złącza (poza powierzchnię ściany),
- złącza niewypełnione: otwarte (z umieszczoną w spoinie wkładką z tworzywa sztucznego lub blachy) lub zamknięte (wypełnione kitem plastycznym oraz posiadające w przypadku spoin poziomych – posiadający kształt „kapinosa” - tzw. próg przeciwdeszczowy),
- keramzytobetonowe ściany jednowarstwowe o grubości 42 cm, posiadające naturalną – betonową fakturę elewacyjną, stosowane jako ściany ostonowe,
- jednowarstwowe ściany prefabrykowane wykonane ze scalonych dyli z betonu komórkowego (gazobetonu – siporeksu) o grubości 24 cm, posiadające fakturę elewacyjną, stosowane jako ściany ostonowe.

W zależności od zastosowanego rozwiązania systemowego na placu budowy stosowano dwa podstawowe rozwiązania:

- *montaż swobodny* według wyznaczonych teodolitem osi teoretycznych budynku; było to stosowane w systemie *OWT-67* i *WUF-T*. Poszczególne płyty ustawiano na warstwie zaprawy cementowej, podbijano klinami drewnianymi w celu otrzymania właściwego pionu i poziomu oraz zabezpieczano odpowiednimi stojakami.
- *montaż wymuszony* przez zastosowanie w prefabrykacie ściennych systemowych urządzeń rektyfikacyjnych dwóch zabetonowanych w górnej części prefabrykatu śrub rektyfikacyjnych wraz z nakrętkami i podkładkami oraz dwóch wnek rektyfikacyjnych wykonanych w dolnej części płyty ściennej.

Ściany zabezpieczano odpowiednimi stojakami, a wypełnianie spoin zaprawą cementową następowało w drugiej fazie montażu.

Rys. 2. Elewacja budynku 11-kondygnacyjnego WUF-T

Źródło: Dzierżewicz Z. Starosolski W., *Systemy ...*, op. cit. s. 39.

¹⁴Dzierżewicz Z. Starosolski W., *Systemy ...*; op. cit. s. 16.

¹⁵ W praktyce projektant był ograniczony koniecznością uwzględnienia normatywu powierzchniowego przypisanego poszczególnym kategoriom mieszkań (M1 do M6-7)

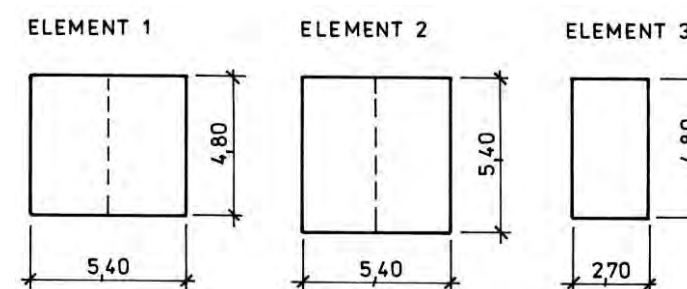
3.2. Stosowane w Krakowie systemy wielkołpłytowe

System konstrukcyjno technologiczny OWT-67

System OWT (*Oszczędnościowy Wielkołpłytowy – Typowy*) został opracowany w 1962 r. przez Biuro Projektów Typowych i Studiów Budownictwa Miejskiego w Warszawie. Zasadniczym zastosowaniem systemu było budownictwo mieszkaniowe. Jednak poszczególne elementy prefabrykowane pozwalały na realizację osiedlowych obiektów towarzyszących (szkół, przedszkoli, obiektów handlu i usług).

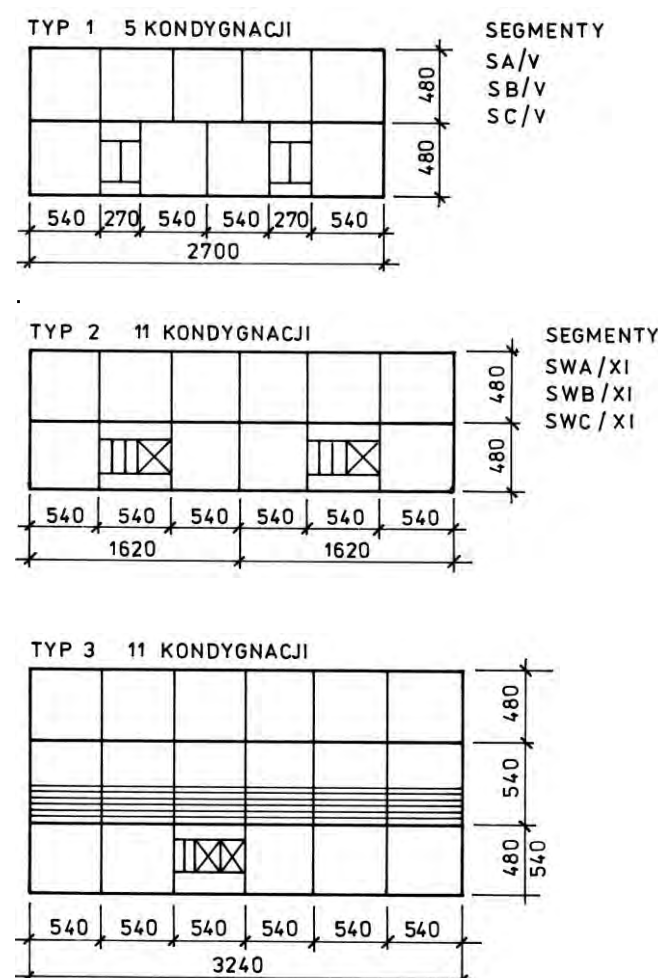
Mutacja pierwotnego rozwiązania, system OWT-67¹⁶ charakteryzują następujące parametry, rozwiązania materiałowo – konstrukcyjne i technologiczne:

- prostokątna pozioma siatka modułarna o wymiarach $n \times 270 \times 480$ cm oraz $n \times 270 \times 540$ cm,
- rozstaw poprzecznych ścian konstrukcyjnych 270 i 540 cm,
- głębokość traktów 480 i 540 cm,
- wysokość kondygnacji brutto (wraz ze stropem) 270 cm,
- elementy prefabrykowane z betonu żwirowego $R_w 200$, zbrojone obwodowo lub w postaci płaskich siatek zgrzewanych i wiązanych w szkielety zbrojeniowe (stal zbrojeniowa żebrzana gatunku 34 GS i 18 G2 oraz stal zbrojeniowa gładka gatunku StO i StOS),
- ścianki działowe gr. 7 cm z dyli gipsowych lub gr. 8 cm z płyt *Pro-Monta*,
- izolacja termiczna ścian zewnętrznych trójwarstwowych i stropodachu wentylowanego ze styropianu,
- moduł powierzchniowy:
 - (1) $5,40 \times 4,80$ m stosowany w budynkach dwutraktowych i w traktach zewnętrznych budynków trzytraktowych,
 - (2) $5,40 \times 5,40$ m stosowany w trakcie środkowym budynków trzytraktowych (tzw. korytarzowcach),
 - (3) $2,70 \times 4,80$ lub $2,70 \times 5,40$ m stosowany jako element komunikacyjny w budynkach niskich lub jako korytarz w budynkach trójtraktowych,
- prefabrykaty ścian wewnętrznych i stropowe produkowane były w pionowych formach bateryjnych; prefabrykaty zewnętrznych ścian trójwarstwowych - podłużnych i szczytowych – a także płyty dachowe, płyty podestowe, elementy gzymsowe produkowane były na poziomych uchylonych standach.

Rys. 3. Podstawowe moduły strukturalne OWT-67

Źródło: Dzierżewicz Z. Starosolski W., *Systemy ...*, op. cit. s. 32.

Rys. 4. Zasady projektowania budynków OWT-67

Źródło: Dzierżewicz Z. Starosolski W., *Systemy ...*, op. cit. s. 32.

¹⁶Dzierżewicz Z. Starosolski W., *Systemy ...*; op. cit. s. 29.

System konstrukcyjno technologiczny WUF-T

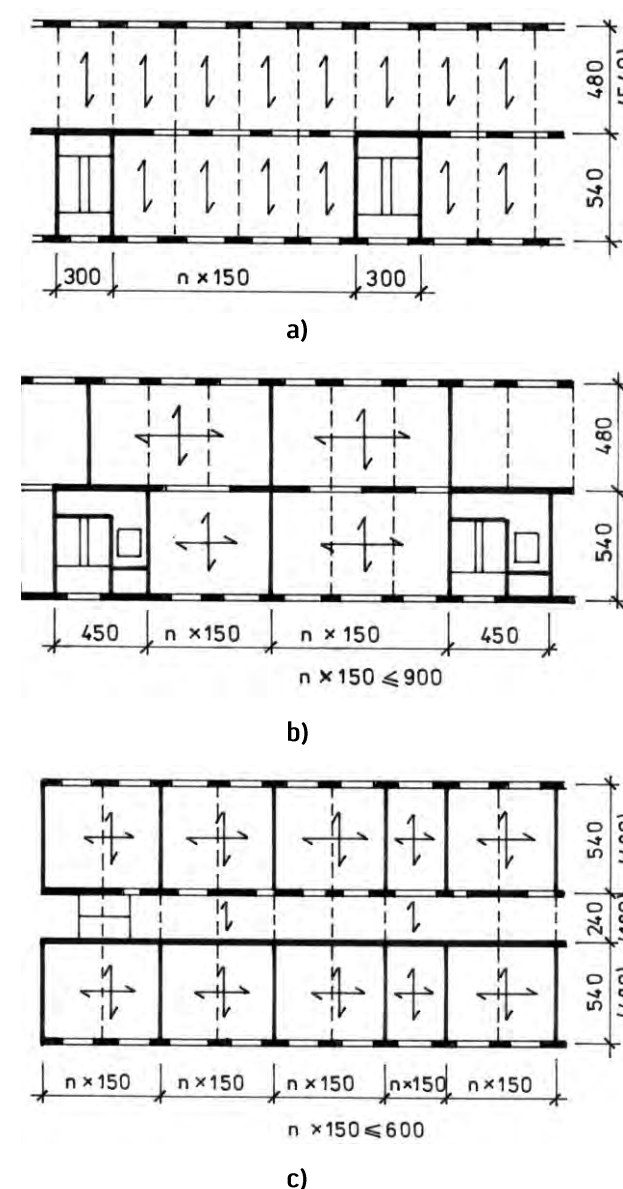
System WUF-T (Warszawska Uniwersalna Forma – Typowa) został opracowany w 1967 r. przez Biuro Projektów Typowych i Studiów Budownictwa Miejskiego w Warszawie i adaptowany od 1981 r. do warunków krakowskich jako system WUFT/K, umożliwiając realizację określonej serii powtarzalnych segmentów budynków zabudowy wielorodzinnej.

System WUF-T¹⁷ charakteryzują następujące parametry, rozwiązania materiałowo – konstrukcyjne i technologiczne:

- prostokątna pozioma siatka modułarna o wymiarach $n \times 15 \times 480$ cm,
- rozstaw poprzecznych ścian konstrukcyjnych 300, 450, 600 i 750 cm,
- głębokość traktów 480 cm,
- wysokość kondygnacji brutto (wraz ze stropem) 270 cm,
- elementy prefabrykowane z betonu żwirowego $R_w 200$, zbrojone za pomocą płaskich siatek zgrzewanych (stal zbrojeniowa żebrowana gatunku 34 GS i stal zbrojeniowa gładka gatunku StO),
- ścianki działowe betonowe gr. 5 cm lub gipsowe gr. 8 cm z płyt Pro-Monta,
- izolacja termiczna ścian zewnętrznych trójwarstwowych i stropodachu wentylowanego ze styropianu,
- prefabrykaty ścian wewnętrznych betonowe o gr. 14 cm, wysokości 253 cm, szerokości 136 do 466 c,
- prefabrykaty ścian zewnętrznych trójwarstwowych gr. 24 cm (beton 6 cm plus ocieplenie styropianem 6 cm plus beton 14 cm), wysokości 276 cm, długości 300, 450, 540 i 600cm, z wbudowaną stolarką i wykończeniem wykonanym w zakładzie prefabrykacji,
- stropy żelbetowe grubość 14 cm o maksymalnym wymiarze 300×480 cm,
- elementy klatek schodowych – biegi schodowe, spoczniki, obudowy szybów windowych – żelbetowe,
- konstrukcyjne prefabrykaty dachowe żelbetowe wykonane w formie płyt panwiowych o grubości 25 cm, szerokości 150 cm oraz długościach modułarnych 300, 480 i 540 cm,

Na rys. 5 przedstawiono zasady projektowania budynków w systemie WUF-T.

Dla ścian zewnętrznych trójwarstwowych wykonywanych w systemie WUF-T przyjęto w dokumentacji systemowej, izolacji o grubości $d=50$ mm, współczynnik przewodnictwa ciepła $k=0,80$ W/m^2K . W wersjach zmodernizowanych prognozowany współczynnik przewodnictwa ciepła wahał się od $k=0,50$ (dla warstwy izolacyjnej grubości 80 mm) do $k=0,62$ W/m^2K (dla warstwy izolacyjnej grubości 60 mm).

Rys. 5. Zasady konstruowania budynków systemu WUF-T o wysokości: a) mniejszej od 5 kondygnacji, b) między 5 a 11 kondygnacji, c) między 11 a 20 kondygnacji

Źródło: Dzierżewicz Z. Starosolski W., *Systemy ...*, op. cit. s. 41.

¹⁷Dzierżewicz Z. Starosolski W., *Systemy ...*; op. cit. s. 37.

System konstrukcyjno technologiczny W-70

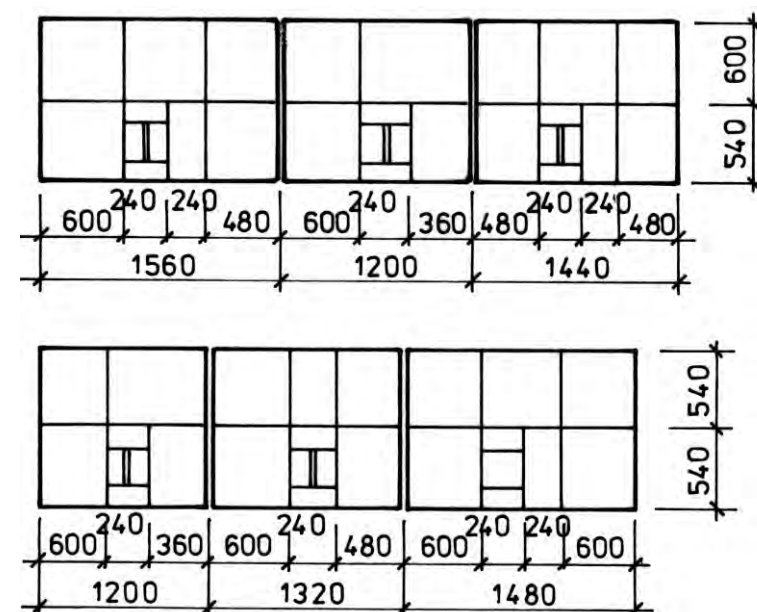
Pierwsze prace nad rozwiązaniami zastosowanymi w systemie W-70 zostały podjęte w latach 1967 – 1970 przez Zakład Projektowania Zjednoczenia Budownictwa w Warszawie i Instytut Techniki Budowlanej.

Wdrożony w latach 1970 – 1972 system budownictwa wielokopłytowego W-70 był projektowany na bazie katalogów elementów prefabrykowanych, złączy i węzłów konstrukcyjnych, przykładowych układów mieszkań, segmentów budynku i budynków. Tzw. fabryki domów, produkujące elementy prefabrykowane były wyposażane w systemowe rozwiązania urządzeń produkcyjnych. Wzorcowe były również urządzenia transportowe i montażowe. Typoszeregi elementów wielokopłytowych stanowiły wielokrotność modułu 60 cm. W Krakowie w systemie W-70 realizowano obiekty do 5 kondygnacji oraz od 5 do 11 kondygnacji.

System W-70¹⁸ charakteryzują następujące parametry, rozwiązania materiałowo – konstrukcyjne i technologiczne:

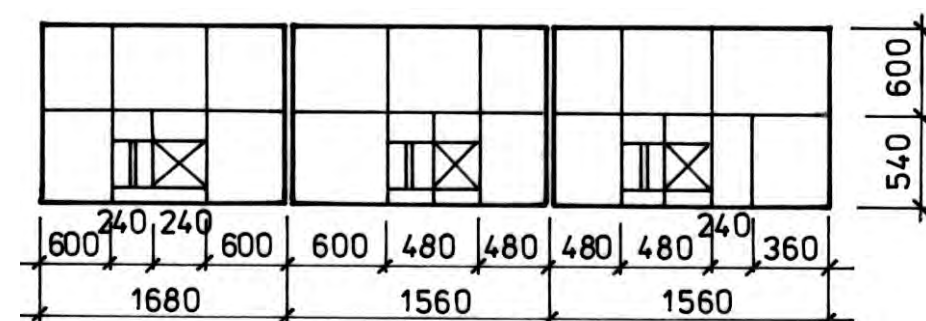
- prostokątna pozioma siatka modułarna o wymiarach 60x60 cm oraz siatka projektowa o wymiarach 60x120 cm,
- rozstaw poprzecznych ścian konstrukcyjnych 240, 360, 480 i 600 cm,
- głębokość traktów 540 i 600 cm,
- wysokość kondygnacji brutto (wraz ze stropem) 280 cm,
- zastosowanie poprzecznego układu konstrukcyjnego ścian nośnych w rozstawie 600, 480, 360 i 240 cm oraz stropów kanałowych o podstawowej rozpiętości 600 cm i rozpiętościach uzupełniających 480, 360 i 240 cm,
- ściany zewnętrzne nośne trójwarstwowe o wys. 285,5 cm, długości 120, 180, 240, 300 cm oraz gr. 27 cm (6 cm beton + 6 cm ocieplenie + 15 cm beton), osadzona stolarka wraz z parapetami, gotowa faktura elewacji oraz przygotowana pod malowanie lub tapetowanie faktura wewnętrzna,
- ściany zewnętrzne ostonowe o wys. 299 cm, długości 240, 360, 480 i 600 cm oraz gr. 20 cm (6 cm beton + 6 cm ocieplenie + 8 cm beton), osadzona stolarka wraz z parapetami, gotowa faktura elewacji oraz przygotowana pod malowanie lub tapetowanie faktura wewnętrzna,
- żelbetowe ściany wewnętrzne nośne o gr. 15 cm, wys. 253 cm i długościach 120, 180, 240, 300, 360, 420, 480, 540 i 600 cm,

¹⁸Dzierżewicz Z. Starosolski W., *Systemy ...*; op. cit. s. 47.

Rys. 6. Zasady konstruowania budynków W-70 o wysokości 5-kondygnacji

Źródło: Dzierżewicz Z. Starosolski W., *Systemy ...*, op. cit. s. 48.

Rys. 7. Zasady konstruowania budynków W-70 o wysokości 11-kondygnacji

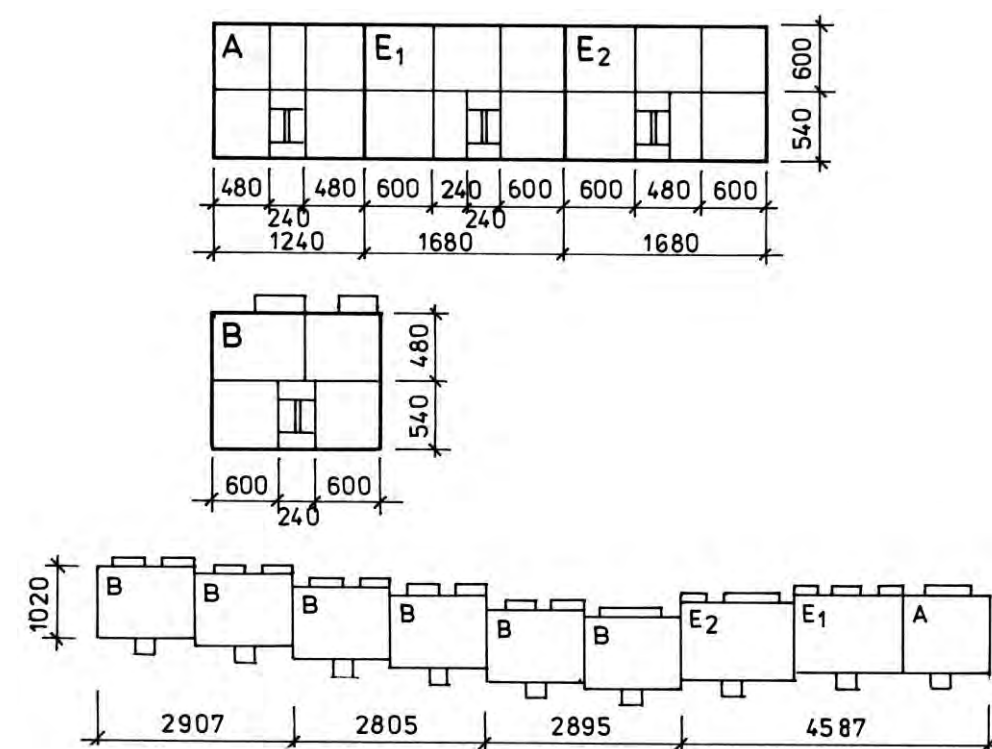
Źródło: Dzierżewicz Z. Starosolski W., *Systemy ...*, op. cit. s. 48.

- żelbetowe płyty stropowe – kanałowe o wys. 22 cm, szerokości 120, 180 i 240 cm i długościach 120, 360, 480 i 600 cm,
- żelbetowe płyty dachowe – panwiowe, wzmacniane żebrami wys. 24 cm, szerokości 60, 120 i 180 cm i długościach 120, 360, 480 i 600 cm,
- żelbetowe prefabrykaty klatek schodowych oraz obudowy szybów dźwigowych,
- żelbetowe prefabrykaty ścian piwnic, węzłów sanitarnych, bloków kominowych (spalinowych i wentylacyjnych), płyt loggi i balkonowych,
- zbrojenie prefabrykatów ujednoczonymi siatkami zgrzewanymi ze stali !8GS oraz Sto i stos,
- ocieplenie ścian zewnętrznych ze styropianu lub wełny mineralnej,
- beton w prefabrykacjach - żwirowy B20 lub fakturowy B20, w złączach B15,

- produkcja ścian wewnętrznych nośnych w pionowych formach bateryjnych; płyt stropowych kanałowych na linii potokowej; zewnętrznych ścian trójwarstwowych na formach uchylnych – fakturą elewacyjną do dołu formy; pozostałe elementy na stanowiskach form stendowych,
- zastosowanie tzw. montażu wymuszonego elementów ściennych na bazie trzpieni -śrub rektyfikacyjnych z nakrętką (góra prefabrykatu) oraz gniazd oporowych (dół prefabrykatu),
- ustrój konstrukcyjny budynku bazujący na tarczach ściennych i tarczach stropowych bazujących na monolitycznych (ciągłych) wieńcach oraz złączach poziomych i pionowych,
- złącza ścian zewnętrznych niewypełnione – otwarte, z kanałem dekompresyjnym przystąpiętym od zewnątrz wkładką aluminiową,
- stopień uprzemysłowienia robót konstrukcji i wykończenia budynku na poziomie 85%.

System budownictwa mieszkaniowego z elementów wielkopłytych W-70 posiadał swoją mutację opracowaną w latach 1972 – 1973 ze stropami pełnymi, przystosowaną do produkcji elementów w zakładach budowanych według technologii niemieckiej firmy Kesling. Zastosowanie pełnych płyt stropowych (zamiast kanałowych jak w systemie W-70) wpłynęło na zmianę konstrukcji prefabrykatów loggi, balkonów, klatek schodowych, a także w przypadku stropów o rozpiętości 600 cm spowodowało konieczność wprowadzenia dodatkowej podpory stropu, likwidującej jego nadmierne ugięcie. W ścianach trójwarstwowych zewnętrznych osłonowych zwiększono grubość wewnętrznej warstwy nośnej o 4 cm. W ścianach trójwarstwowych zewnętrznych nośnych zwiększono grubość wewnętrznej warstwy nośnej o 12 cm. Rozwiązania materiałowe prefabrykatów, zbrojeń i izolacji termicznej ścian zewnętrznych pozostały bez zmian.

Dla ścian zewnętrznych trójwarstwowych wykonywanych w systemie W-70 przyjęto w dokumentacji systemowej, izolacji o grubości $d=60$ mm, współczynnik przewodnictwa ciepła $k=0,75$ W/m²K. W wersjach zmodernizowanych prognozowany współczynnik przewodnictwa ciepła wahał się od $k=0,48$ (dla warstwy izolacyjnej grubości 60 + 40 mm) do $k=0,68$ W/m²K (dla warstwy izolacyjnej grubości 70 mm).

Rys. 8. Zabudowa (seg. A, B, E1, E2) budynku 5-kondygnacyjnego W-70/PRAS-BET
Źródło: Dzierżewicz Z. Starosolski W., *Systemy ...*, op. cit. s. 61.

4. WADY TECHNICZNE BUDOWNICTWA WIELKOPŁYTOWEGO

Większość wad technicznych występujących w budynkach zrealizowanych w technologii wielkopłytowej dotyczy ścian zewnętrznych. Wady technologiczne były sukcesywnie usuwane w toku wdrażania poszczególnych systemów. Powodem ich występowania były czynniki związane z fazą:

- 1) projektowania rozwiązań systemowych,
- 2) produkcji prefabrykatów,
- 3) montażu prefabrykatów,
- 4) eksploatacji obiektów.

Faza projektowania rozwiązań systemowych

Błędy projektowe ujawniały się w początkowym okresie użytkowania budynków. Usterki nimi wywołane były usuwane w ramach gwarancji i rękojmi przez wykonawcę budowlanego. Ich nasilenie w czasie eksploatacji obiektu miało charakter malejący.

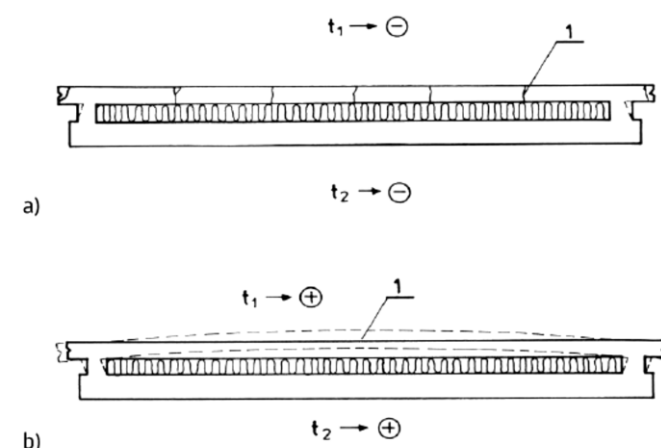
Błędem popełnionym przez autorów części systemów wielkopłytowych stosujących ściany trójwarstwowe z gotową fakturą elewacyjną było nie uwzględnienie naprężeń ściskających powodujących skurcz i wygięcie na zewnątrz prefabrykatu warstwy fakturowej¹⁹. W toku eksploatacji obiektów stwierdzono, że zewnętrzna warstwa fakturowa – zarówno w lecie jak i w zimie – przekraczała znacznie odkształcenia termiczne betonu (patrz rys. 9). Zastosowanie – mających formę wieszaków - wiotkich prętów stalowych łączących warstwę fakturową i betonową oraz stalowych szpilek stabilizujących wokół otworów i krawędzi płyt wyeliminowało tę usterkę.

Faza produkcji prefabrykatów

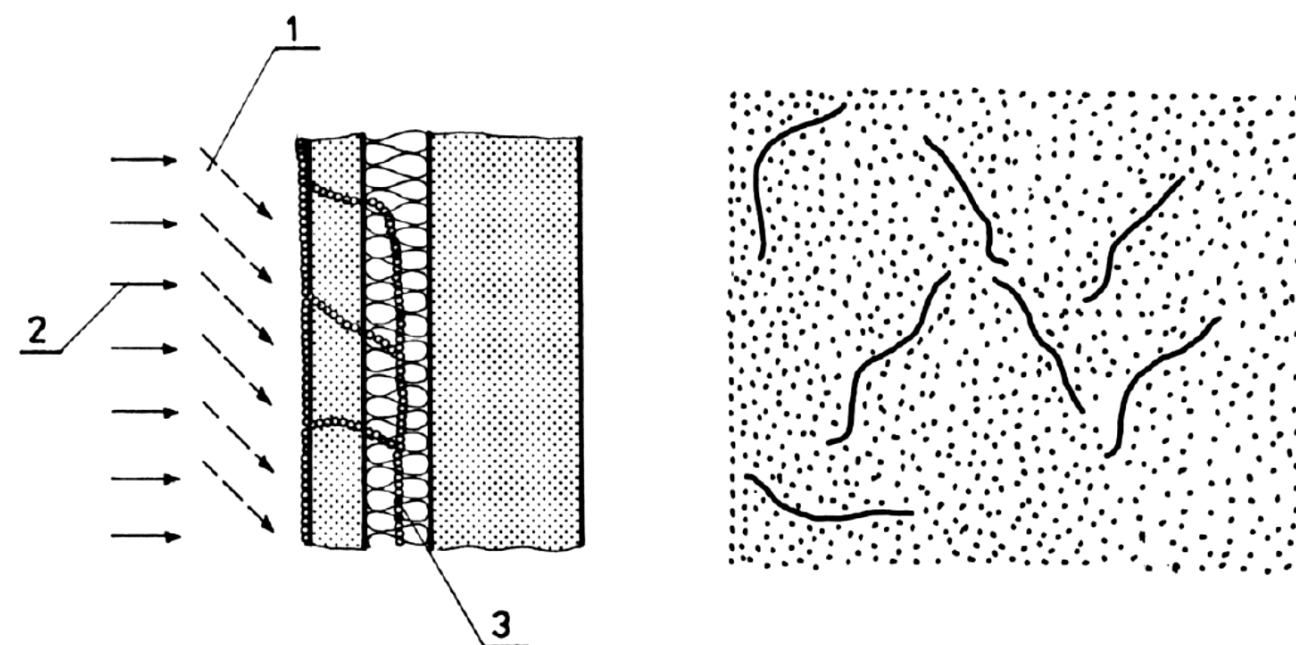
Wady warstwy fakturowej, polegające na powstawaniu mikrospor (patrz rys. 10) przy podnoszeniu prefabrykatu z formy uchylnej. Ich powodem było związanie warstwy fakturowej z podkładem formy. Wada ta ujawniała się w trakcie eksploatacji, powodując penetrację wód opadowych do wnętrza ściany i w efekcie jej zawilgocenie.

Faza montażu prefabrykatów

Błędy wykonawcze ujawniały się w początkowym okresie użytkowania budynków. Usterki nimi wywołane były usuwane w ramach gwarancji i rękojmi przez wykonawcę budowlanego. Ich nasilenie w czasie eksploatacji obiektu miało charakter malejący.

Rys. 9. Odkształcenia termiczne ścian a) w zimie ($t_1 < t_2$) w lecie ($t_1 > t_2$)
Źródło: Dzierżewicz Z. Starosolski W., *Systemy ...*, op. cit. s. 197

Rys. 10. Penetracja wód opadowych poprzez popękaną warstwę fakturową (1 – deszcz, 2 – wiatr, 3 – penetracja wilgoci do warstwy izolacji termicznej)
Źródło: Dzierżewicz Z. Starosolski W., *Systemy ...*, op. cit. s. 199.

¹⁹Dzierżewicz Z. Starosolski W., *Systemy ...*; op. cit. s. 197 i dalsze.

W czasie montażu ścian zewnętrznych występowały braki lub niestaranne ułożenie (patrz rys. 11) izolacji termicznej układanej na poziomie wieńca. Podobnie dotyczyło to złączy pionowych (patrz rys. 12).

W fazie wykonywania złączy zewnętrznych ścian warstwowych miały miejsce usterki związane z kanałami dekompresji, polegające na niedobetonowaniu w zakładzie prefabrykacji lub odtamaniu w procesie produkcji, transportu lub montażu części kanału.

Brak zapewnienia właściwej szczelności spoin pionowych powodował – zwłaszcza w połączeniu z napierającym wiatrem – penetrację wód opadowych do wnętrza połączeń otwartych (patrz rys. 13) i ich zawilgocenie. Ponadto utrata zewnętrznego progu wieńczącego dół prefabrykatu (mającego formę kapinosa) lub niestaranne wykonanie połączenia (patrz rys. 14) umożliwiały dotarcie wód opadowych do wnętrza pomieszczeń i ich zawilgocenie.

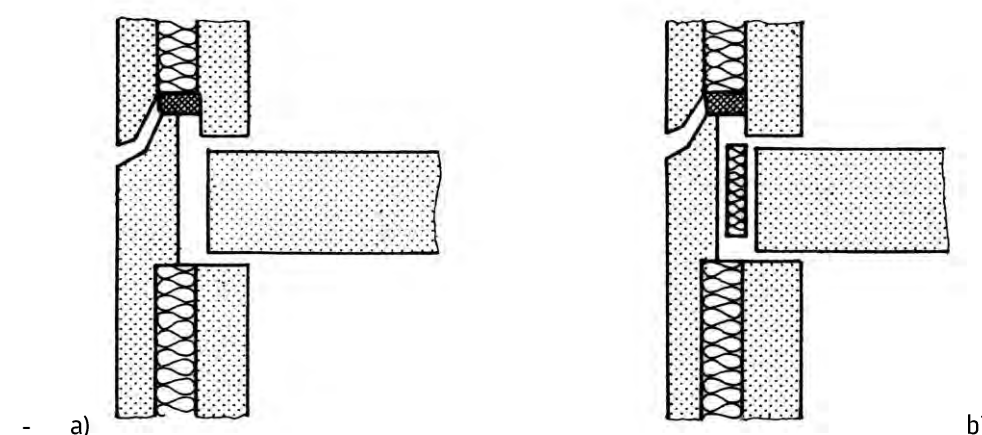
Faza eksploatacji obiektów

W wyniku eksploatacji budynków następowało zużycie techniczne elementów i ujawniały się wady technologiczne powodujące głównie zawilgocenie wodami opadowymi ścian zewnętrznych, ich przemarzanie.

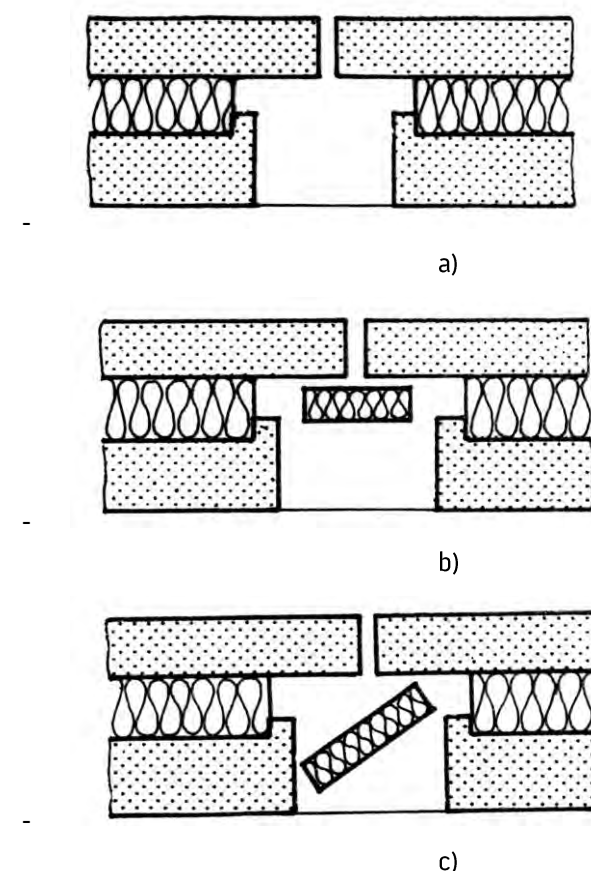
Przykładowo szczelność złączy zewnętrznych ścian ostonowych zależała w dużej mierze, od jakości wypełnienia spoin plastycznym kitem. Jego trwałość określano na 10 lat, po których tracił on swoje własności i powinien podlegać wymianie. Zaniedbanie tej operacji powodowało dotarcie wód opadowych do wnętrza pomieszczeń i ich zawilgocenie. Podobny efekt wywoływała niestaranna konserwacja pokrycia dachowego.

Generalnie – ujawnione w toku eksploatacji - uszkodzenia charakterystyczne dla budownictwa wielkopłytowego można podzielić na związane z:

- odpadaniem warstwy fakturowej, rysach i spękaniu – prowadzącym do przeciekania wód opadowych przez fakturę;
- uszkodzeniami, zmianą struktury fizycznej lub zanikiem warstwy ocieplającej (zwłaszcza wykonanej ze styropianu) - powodującymi obniżenie wartości izolacyjnej ściany, zwiększającą współczynnik przenikania ciepła k ,
- uszkodzeniami spoin na krawędziach narożach oraz ich nadmierne rozwarście w wyniku nierównomiernego osiadania budynku, brak uszczelnienia spoin listwami aluminiowymi lub kitem plastycznym – powodującymi przecieki wód opadowych przez złącze,

Rys. 11. Wady usytuowania izolacji termicznej w złączach poziomych: a) braki izolacji na poziomie wieńca, b) niestaranne i częściowe ułożenie izolacji styropianu
Źródło: Dzierżewicz Z. Starosolski W., *Systemy ...*, op. cit. s. 200.

Rys. 12. Wady usytuowania izolacji termicznej w złączach pionowych: a) brak izolacji, b) izolacje o niewystarczającej szerokości, c) izolacje odsunięte przez wprowadzony w złącze beton
Źródło: Dzierżewicz Z. Starosolski W., *Systemy ...*, op. cit. s. 200.

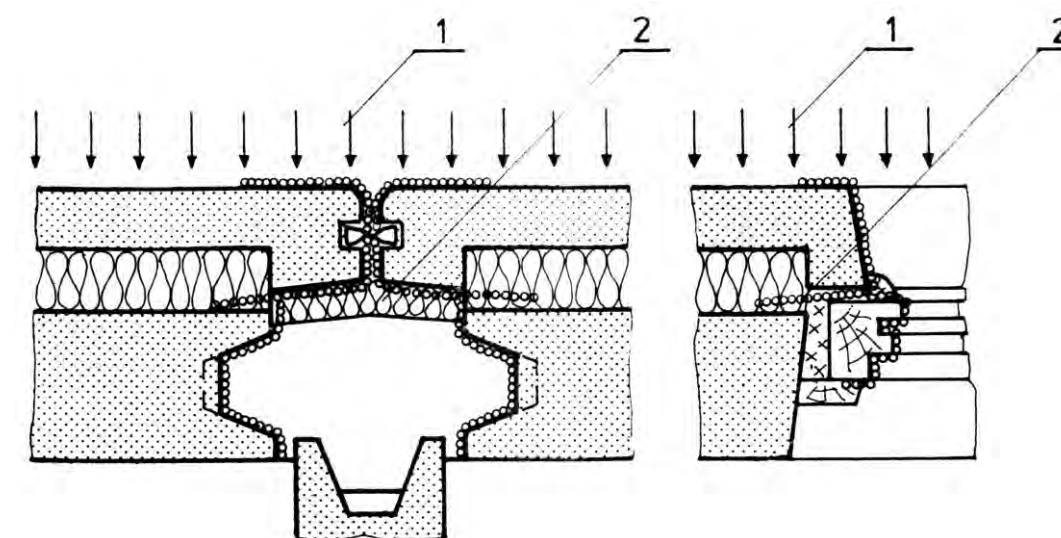
- rozwarcie spoin ścian wewnętrznych i stropów, pęknięcie ścian działowych spowodowane nierównomiernym osiadaniem budynku lub niestarannym wykonawstwem – powodujące złe skutki estetyczne.

Większość skutków wynikających z tych uszkodzeń może być usunięta w toku:

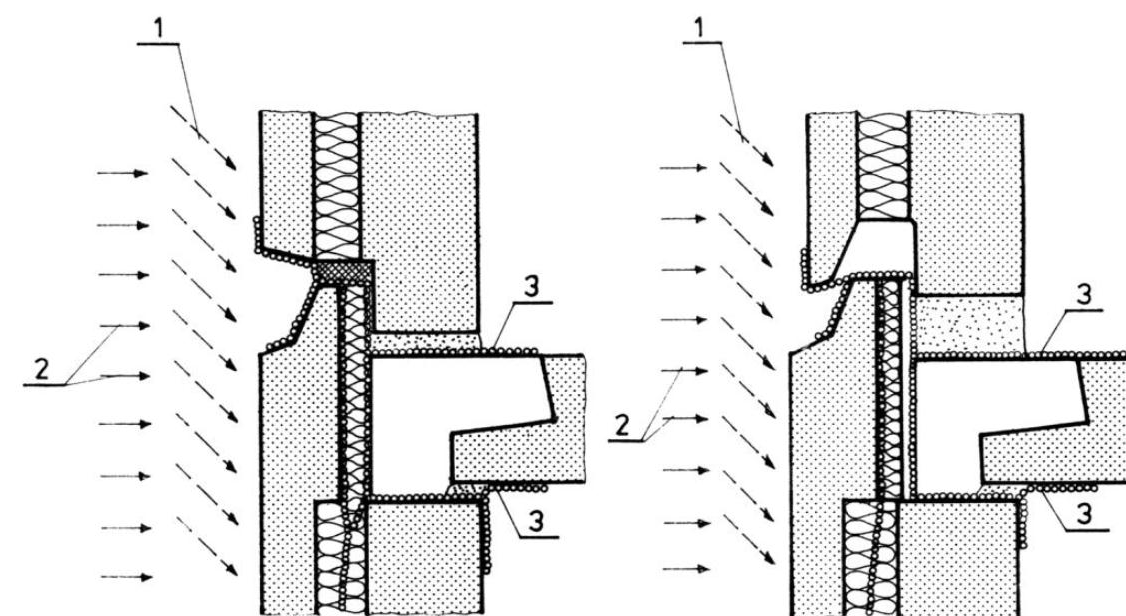
- realizacji termomodernizacji ścian, polegającej na ich dociepleniu, z równoczesnym położeniem nowej faktury zewnętrznej,
- uszczelnienia złączy nowymi materiałami eksploatacyjnymi gdy poziom współczynnika przenikania ciepła k – stwierdzony audytem energetycznym – jest zadowalający, a docieplenie nie jest uzasadnione ekonomicznie lub nie jest możliwe ze względów finansowych.

Charakterystyczną usterką - nie wynikającą z rozwiązań systemowych lecz uwarunkowań materiałowych towarzyszących realizacji obiektów technologiami uprzemysłowionymi - jest przeciekanie stolarki okiennej – spowodowane jej przeciekaniem na styku ościeży i prefabrykatu, na styku skrzydeł okiennych i ościeży oraz na styku poszczególnych elementów składowych okna. Zbyt duży – nie odpowiadający współczesnym wymogom - jest również ich współczynnik przenikania ciepła k . Wymiana okien wraz z wymianą okapników zewnętrznych i parapetów wewnętrznych radykalnie eliminuje ten mankament.

Należy zwrócić uwagę, że część ujawnionych usterek polegających na zawilgoceniu i zagrzybieniu ścian wynika z niewłaściwej eksploatacji mieszkań związanej z niedograniem pomieszczeń przez lokatorów, przy jednoczesnym maksymalnym uszczelnieniu okien.

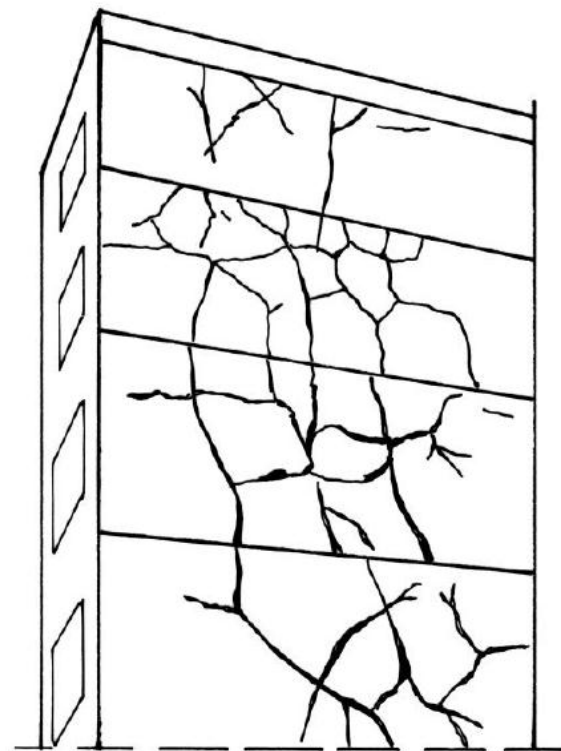
Rys. 13. Penetracja wód opadowych poprzez nieuszczelnienia złącza pionowego (1 – deszcz z wiatrem, 2 – zawilgocenie)
Źródło: Dzierżewicz Z. Starosolski W., Systemy ... , op. cit. s. 204.

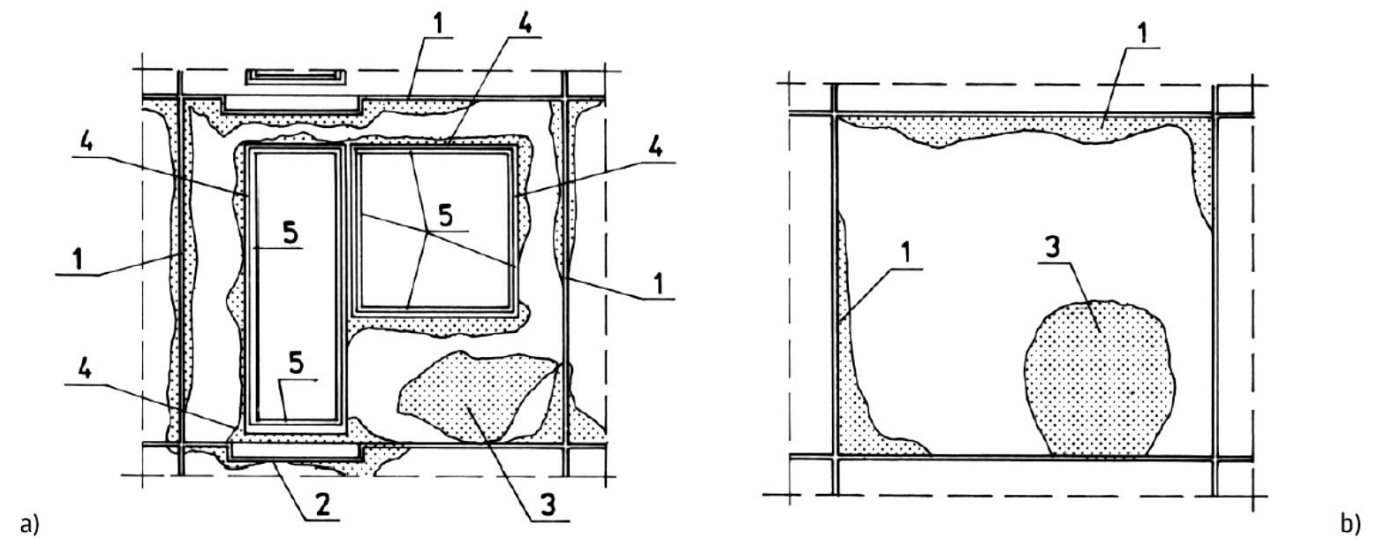
Rys. 14. Wady w ukształtowaniu progu przeciwdeszczowego (1 – deszcz, 2 – wiatr, 3 – zawilgocenie)
Źródło: Dzierżewicz Z. Starosolski W., Systemy ... , op. cit. s. 204.

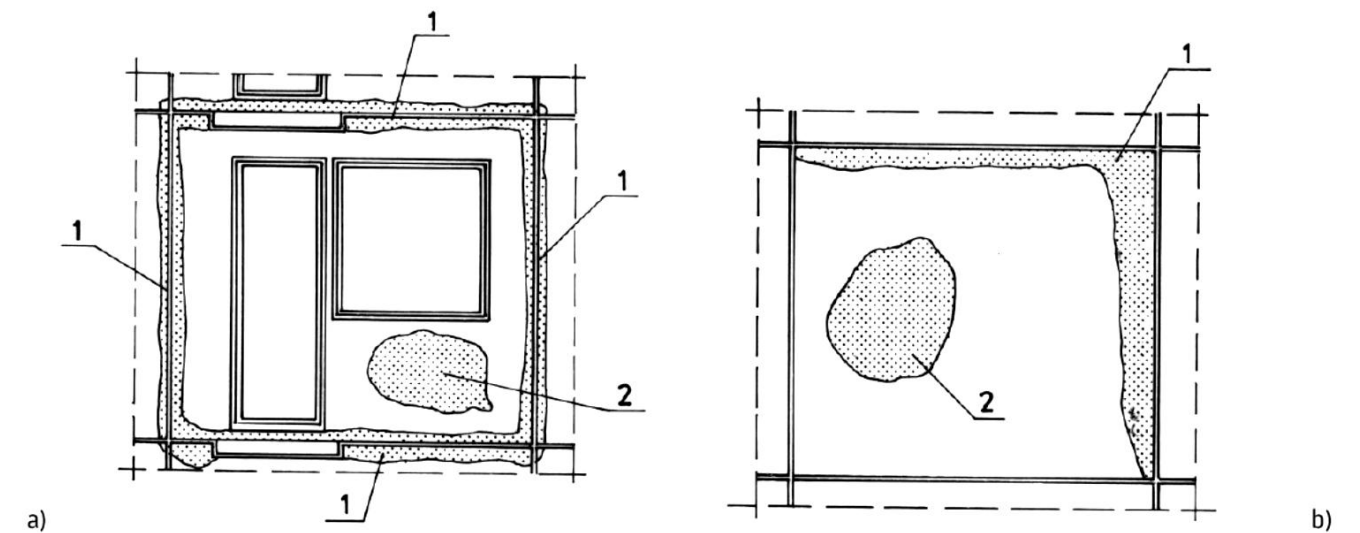
Rys. 15. Lokalne uciezki ciepła po ociepleniu elewacji w budynkach prefabrykowanych
 Źródło: Ostańska A., Stan techniczny i analiza energetyczna jako podstawowe aspekty rewitalizacji osiedli z budynkami wielkopłytowymi, Przegląd Budowlany, 2009

Rys. 16. Spękanie warstwy fakturowej ściany szczytowej – prowizoryczne uszczelnienia kitem trawelplastycznym Olkit
 Źródło: Dzierżewicz Z., Starosolski W., Systemy..., op. cit. s.223

Rys. 17. Rozmieszczenie przecieków w ścianach zewnętrznych trójwarstwowych: a) ściana osłonowa, b) ściana szczytowa (1 – przez złącze pionowe i poziome, 2 – przez złącze przy płytach balkonowych, 3 – przez warstwę fakturową (spękania), 4 – przez ościeża, 5 – przez stolarkę)
 Źródło: Dzierżewicz Z., Starosolski W., Systemy..., op. cit. s.211

Rys. 18. Rozmieszczenie przecieków i przemarzań w ścianach zewnętrznych: a) osłonowych, b) szczytowych (1 – przez złącza, 2 – przez płaszczyznę faktury)
 Źródło: Dzierżewicz Z., Starosolski W., Systemy..., op. cit. s.211

V. STAN ISTNIEJĄCY
Janusz Jeżak, Marcin Nejman

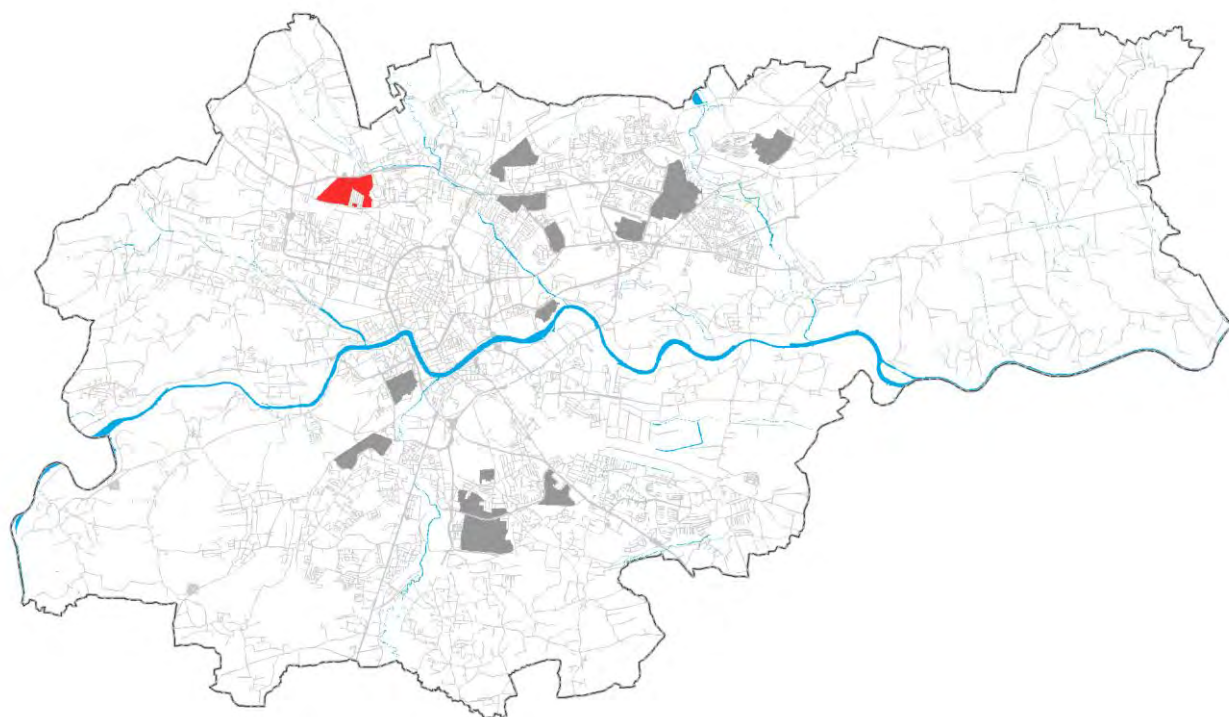
1. OSIEDLE AZORY

1.1. Położenie obszaru, podstawowe parametry

Analizowane osiedle położone jest w dzielnicy IV Prądnik Biały i jest jednym z największych osiedli mieszkaniowych wybudowanych po 1945 roku w Krakowie. Położone jest blisko ścisłego centrum miasta, ok. 4 km od Rynku Głównego. Istotną barierą odgradzającą osiedle od historycznego centrum Krakowa jest biegnąca ze wschodu na zachód, międzynarodowa linia kolejowa E30. Od zachodu osiedle zamyka nasyp kolei obwodowej zaś od północy ulica Opolska stanowiąca obecnie północną obwodnicę Krakowa. Od wschodu obszar zamyka Park Wyspiańskiego.

Przedmiotem analizy są nieruchomości o powierzchni 67,91 ha zamieszkiwane przez 15,3 tys. osób. Średnia gęstość zaludnienia wynosi 225 os/ha tj. 22 522 os/km².

Obszar położony jest po północnej stronie starego miasta, od południa sąsiaduje z jednostką wojskową, od zachodu poprzez wspomniany Park Wyspiańskiego sąsiaduje z osiedlem Krowodrza Górka. Od północy i zachodu osiedle graniczy z terenami powstałych w okresie 1989-2010 osiedli mieszkaniowych wielorodzinnych i jednorodzinnych. W odległości 800m na zachód od granic analizowanego obszaru położony jest kompleks obiektów handlowych (IKEA, MACRO oraz CASTORAMA).

Rys. 19. Lokalizacja osiedla Azory w strukturze przestrzennej miasta

Źródło: opracowanie własne na podstawie Urban Atlas 2008 oraz danych UM Krakowa

Tab. 5. Podstawowe wskaźniki podlegające ocenie zebrane dla obszaru osiedla Azory

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wartości		
			dla analizowanego obszaru	Średnia	
				dla 19 obszarów	dla Krakowa
1	Średni wiek mieszkańców	os.	44,56	43,27	41,61
2	Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym	%	30,50	19,38	19,47
3	Odsetek osób pobierających zasiłki z MOPS	%	0,06	0,07	-
4	Odsetek inwalidów wśród pobierających zasiłki z MOPS w Krakowie	%	0,51	0,27	-
5	Odsetek osób niepełnosprawnych wśród pobierających zasiłki z MOPS w Krakowie	%	2,33	1,89	-
6	Odsetek osób z rodzin wieloosobowych pobierających zasiłki z MOPS wśród osób pobierających zasiłki z MOPS w Krakowie	%	0,94	2,77	-
7	Średni dochód miesięczny osób pobierających zasiłki z MOPS	zł	205	184,75	182,01
8	Średnie ceny transakcyjne na rynku wtórnym budownictwa wielorodzinnego	zł	7500	6 328	-
9	Odsetek gruntów stanowiących własność gminy	%	64,24	63,69	-
10	Odsetek budynków stanowiących własność gminy	%	45,00	8,84	-
11	Liczba obiektów handlowych	szt.	18	150,00	-
12	Odsetek osób w wieku produkcyjnym pozostających bez pracy	%	0,05	0,05	0,04
13	Odsetek osób w wieku do 30 lat pozostających bez pracy	%	0,017	0,02	0,02
14	Odsetek mężczyzn pozostających bez pracy	%	0,027	0,02	0,02
15	Odsetek bezrobotnych z wykształceniem podstawowym i zawodowym	%	0,034	0,03	0,04
16	Powierzchnia terenów zielonych przypadających na 1 mieszkańca	m ²	2,9	16,38	-
17	Odsetek powierzchni biologicznie czynnej	%	65,2	71,16	-
18	Odległość od parku miejskiego	m	400	112,00	-
19	Odsetek terenów gdzie normy hałasu są przekroczone	%	30,00	28,28	-
20	Odsetek terenów gdzie zagrożenie emisją hałasu drogowego przekracza poziom 55 dB (pora nocna)	%	9,15	15,68	-
21	Odsetek terenów gdzie zagrożenie emisją hałasu kolejowego przekracza poziom 55 dB (pora nocna)	%	0,00	0,92	-
22	Odsetek zabudowy powstały przed 1970	%	36,67	31,05	-
23	Średni wiek budynków	lata	37	35,00	-
24	Odsetek budynków objętych termomodernizacją	%	95,6	88,48	-
25	Powierzchnia terenów komunikacji na 1 mieszkańca	m ²	4,23	5,49	-
26	Liczba miejsc parkingowych na 1 mieszkańca	szt.	0,06	0,11	-
27	Średnia wysokość budynków	kond.	4,60	5,84	-
28	Gęstość zaludnienia	os./km ²	22 522	28 246	2 280
29	Intensywność zabudowy		0,63	0,68	-
30	Odległość od centrum miasta	km	4,00	5,96	-
31	Odległość od przystanku komunikacji miejskiej (autobus)	m	60	254	-
32	Odległość od przystanku komunikacji miejskiej (tramwaj)	m	1150	554	-
33	Odległość od szkoły podstawowej	m	514	276	-
34	Odległość od przedszkola	m	520	277	-

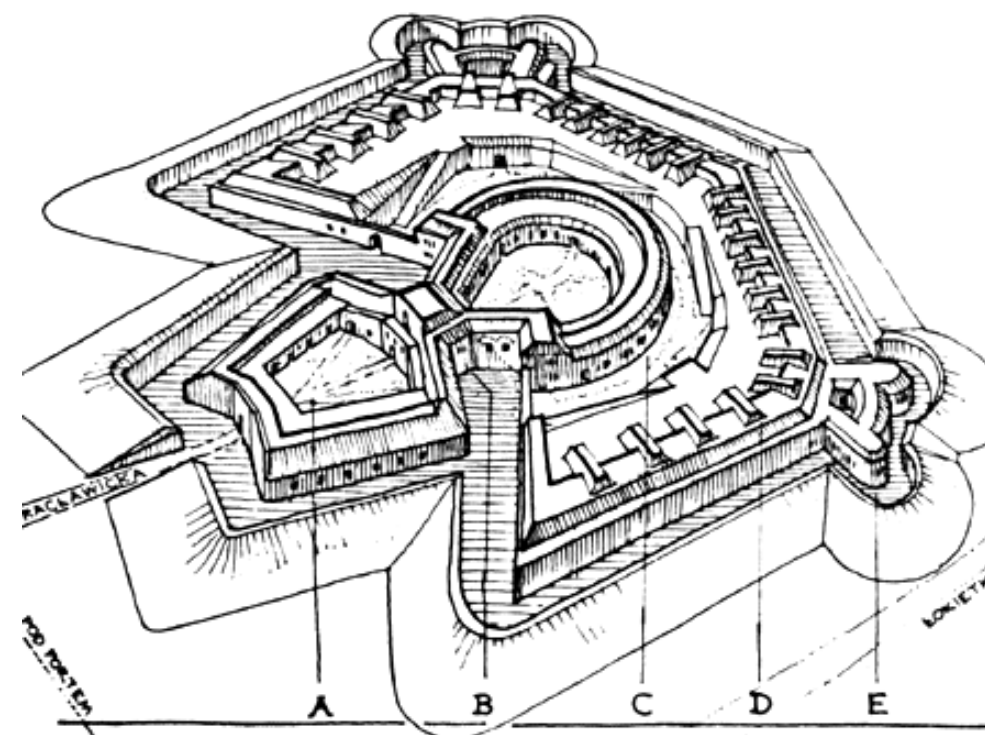
Źródło: opracowanie własne

1.2. Historia obszaru objętego analizą

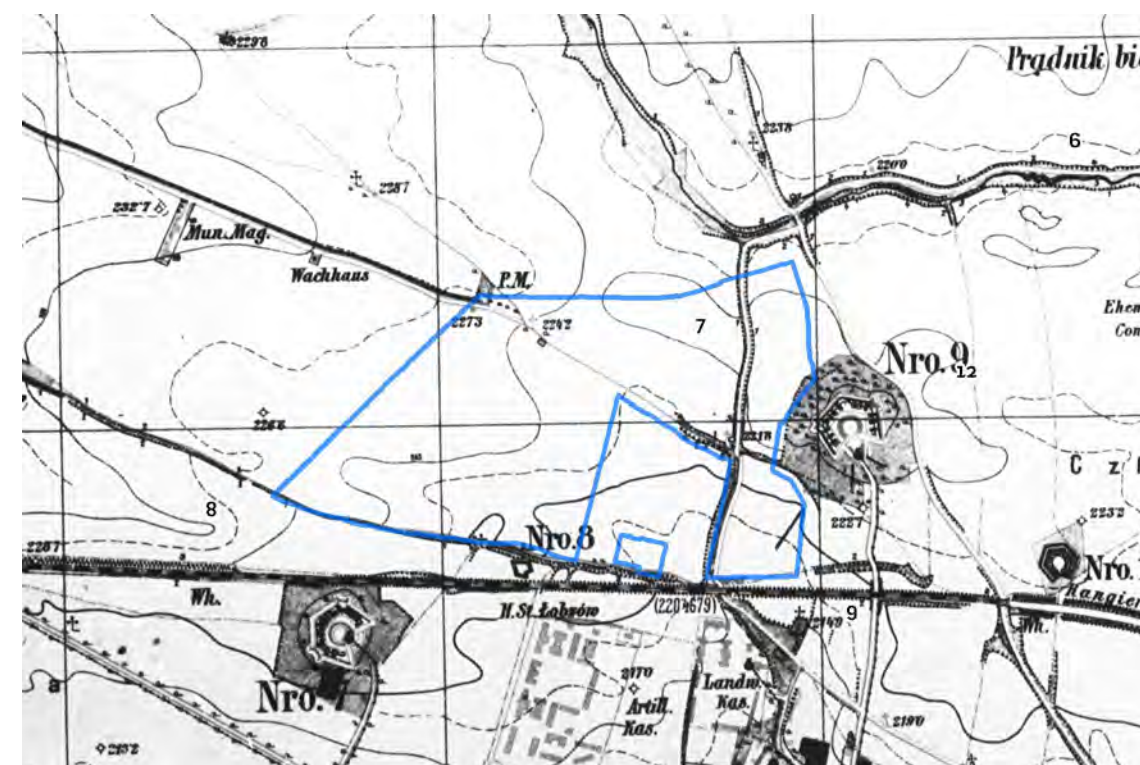
Obszar objęty analizą stanowił niegdyś wschodni kraniec dawnej wsi Bronowice Wielkie (wschodnia granica wsi biegła obecną ulicą Stachiewcza, a południowa linią obecnych ulic W. E. Radzikowskiego i Pasternik). Pierwotnie wieś należała do klasztoru Benedyktynów w Tyńcu. Pod koniec XV wieku wieś przeszła we władanie parafii św. Szczepana w Krakowie a w 1468 roku przeniesiono ją na prawo magdeburskie. Od 1562 r. należała do Akademii Krakowskiej. W XVIII wieku liczyła ponad 300 mieszkańców a na jej terenie znajdowało się 55 domów. Obszar objęty analizą w tym okresie nie był zagospodarowany.

Wiek XIX przynosi istotne zmiany. Kraków w wyniku upadku Rzeczypospolitej Krakowskiej dostaje się pod okupację austriacką. W 1847 r. uruchomiona zostaje *Krakowsko Górnśląska Linia Kolei Żelaznej*, która połączyła Kraków z Mysłowicami (*Królestwo Prus*), dzięki czemu Kraków został połączony z zachodnioeuropejskim systemem kolejowym. Odcinek tej linii poprowadzony zostaje wzdłuż północnej granicy wsi, co spowoduje jej fizyczne odcięcie od terenów miejskich. Równocześnie decyzją władz austriackich z 12 kwietnia 1850 r. Kraków przekształcono w twierdzę. W bezpośrednim sąsiedztwie analizowanego obszaru w ciągu czterech lat powstają trzy obiekty forteczne, na początku murowano-ziemne szańce przekształcone z czasem w forty: nr 7 „Bronowice”, nr 9 reditowy „Krowodrza” oraz nr 8. W wyniku tych inwestycji obszar analizowanego osiedla znalazł się na przedpolu umocnień i objęty został rewersami demolacyjnymi. Pas przedpola podzielony został na dwie strefy o szerokości do 570 m od umocnień i od 570 do 1140 m od umocnień. W pierwszej strefie nie wolno było dokonywać jakichkolwiek zmian w istniejącej zabudowie, w drugiej natomiast dopuszczono możliwość budowy domów ale wyłącznie po uzyskaniu zgody władz wojskowych. Planowanej budowie obiektu towarzyszyła konieczność podpisania przez inwestora rewersu demolacyjnego, zobowiązującego właściciela do rozbiórki domu na każdorazowe polecenie władz wojskowych. W tych okolicznościach rezygnowano z inwestycji na tych terenach. Cały czas tereny te znajdowały się poza granicami administracyjnymi Krakowa.

Zmiany w zagospodarowaniu tych terenów obserwujemy dopiero po odzyskaniu przez Polskę niepodległości. Lata międzywojenne przynoszą znaczne ożywienie rozwoju gospodarczego i urbanistycznego Krakowa. Rozwojowi ekonomicznemu i demograficznemu Krakowa towarzyszy ożywienie budownictwa mieszkaniowego. Koncentruje się ono głównie w zachodnich dzielnicach miasta objętych w przeszłości rewersami demolacyjnymi.

Rys. 20. Fort reditowy „Krowodrza” pierwszego obszaru warownego Twierdzy Kraków (Nr 9)
Źródło: J. Bogdanowski, *Warownie i zieleń Twierdzy Kraków*, Wydawnictwo Literackie, Kraków 1979

Rys. 21. Forty 7 „Bronowice”, fort 8 oraz fort 9 „Krowodrza” na planie Twierdzy Kraków
Źródło: opracowanie własne na podstawie J. Janczykowski, *Atlas Twierdzy Kraków*. Urząd Miasta Kraków Oddział Ochrony Zabytków. Tom 12. Seria I

W znacznej swej części zabudowane zostają domami jedno i wielorodzinnymi położonymi poza granicami ówczesnego Krakowa.

Taka sytuacja wystąpiła również na analizowanym obszarze, w posiadającej w tamtym okresie jeszcze podmiejski status wsi Bronowice Wielkie. W obszarze pomiędzy ulicami: Radzikowskiego, Chetmońskiego, Stachiewicza, Murarską od 1932 realizowano dwa rozległe zespoły zabudowy jednorodzinnej, stanowiące przykład ówczesnej dzikiej urbanizacji, rozwijającej się na sparcelowanych zagonach rolnych. Nazwa osiedla pochodzi od archipelagu Azory, znanego głównie przez katastrofę lotniczą z 1929 roku, w której podczas próby przelotu przez Atlantyk zginął mjr *Ludwik Idzikowski*.

Formalne włączenie wsi do Krakowa nastąpiło w 1941 r. przez władze Niemieckie. Tereny objęte analizą stanowiły od tego momentu XXXVI dzielnicę katastralną Krakowa.

Zabezpieczenie bezpośrednich potrzeb Nowej Huty, w tym kombinatu metalurgicznego, a także bezwzględna konieczność powiązania tego młodego organizmu urbanistycznego z Krakowem, spowodowało powstanie w latach 1950-1953 towarowo-surowcowej linii kolejowej Mydlniki-Batowice-Nowa Huta-Ruszcza-Podtęże (zelektryfikowanej ok. rok po wybudowaniu) oraz równoleżnikowego ciągu drogowego łączącego poprzez ulice Opolską-Lublańską-gen. Okulickiego-Lowińskiego rejon Bronowic z Krzestawicami.

Linie te odcięły od zachodu i północy analizowany obszar od terenów dawnej wsi Bronowice Wielkie. Równocześnie ok. 1952 roku wyburzono fort nr 9 „Krowodrza”, zamykający obszar od wschodu, urządzając w jego obrębie *Park im. S. Wyspiańskiego* o powierzchni ok. 2,5 ha. Część parku została jednak przejęta przez pracownicze ogrody działkowe, co spowodowało ogrodzenie całości założenia i utrudniło dostęp, ponownie zamykając od wschodu analizowany obszar.

Głównym łącznikiem tego obszaru z centrum Krakowa był tunel zlokalizowany pod linią kolejową na wysokości dawnej rogatki miejskiej (obiekt murowany z początku XX wieku, położony przy ulicy Wrocławskiej 91). Już w roku 1957 powstała tam pętla autobusowa pod nazwą Azory, zlokalizowana przy przystanku kolejowym w Łobzowie, obok jednostki wojskowej (obecnie to przystanek przelotowy o nazwie Łobzów PKP). W roku 1967 stworzono nową pętlę pod nazwą Azory w okolicach ulicy Jaremy a dotychczasową pętlę Azory nazwano Azory Tunel. Dzisiejsza pętla na osiedlu Azory powstała w roku 1974 i zlokalizowano ją przy skrzyżowaniu ulicy Weissa i Jaremy.

Decyzja by na ograniczonym barierami komunikacyjnym obszarze, wypełnionym częściowo przedwojenną zabudową jednorodziną zaprojektować osiedle wielorodzinnej zabudowy mieszkaniowej zapada w lata 50. XX wieku.

Projekt osiedla wykonał *M. Turski i J. Camuczyński*. Samo osiedle wzniesiono zaś w latach 1962-1977. Zrealizowano je w technologii wielkiego bloku. Osiedle rozpoczęto budować od wschodu, lokując pierwsze budynki przy ulicy Stachiewicza.

Rys. 22. Analizowany obszar osiedla Azory na zdjęciu satelitarnym z 1965 roku
Źródło: *Biuro Planowania Przestrzennego Urzędu Miasta Krakowa*

W latach 1955-1956 wybudowano na osiedlu budynek oświatowy stanowiący zaplecze dla powołanej szkoły podstawowej i liceum ogólnokształcącego (*proj. inż. Komornicki*). Do 1966 roku na osiedlu znajdowała się jedna szkoła podstawowa i liceum ogólnokształcące nr 2 jako szkoła jedenastoletnia przy ulicy Chetmońskiego. W nowym systemie oświatowym, oddzielono szkołę podstawową i przeniesiono ją do nowego budynku przy ulicy Stachiewicza 33. Otrzymała ona numer 113. Liceum ogólnokształcące pozostało w starym budynku jako XIV Liceum Ogólnokształcące. Ze względu na jednozmianową naukę, budynek liceum do 1969 roku dzielił pomieszczenia z nowo powstającymi szkołami podstawowymi, dla których równocześnie z ich powoływaniem brak było nowych budynków. Nadmiar uczniów w SP nr 113 spowodował powstanie w 1967 roku szkoły podstawowej nr 119, a następnie z podziału w/w szkół jako ostatnia na osiedlu powstała szkoła podstawowa nr 127- dziś gimnazjum.

W obrębie osiedla przy ul. J. Chetmońskiego w latach 1974-75 wzniesiony na miejscu kaplicy z 1938 r. wg proj. P Gawora i M. i J. Grabackich kościół Niepokalanego Poczęcia NMP. Kościół otrzymał witraże autorstwa J. Skąpskiego, freski zaś wykonał J. Nowosielski (Ściana eucharystyczna za ołtarzem stacje drogi krzyżowej).

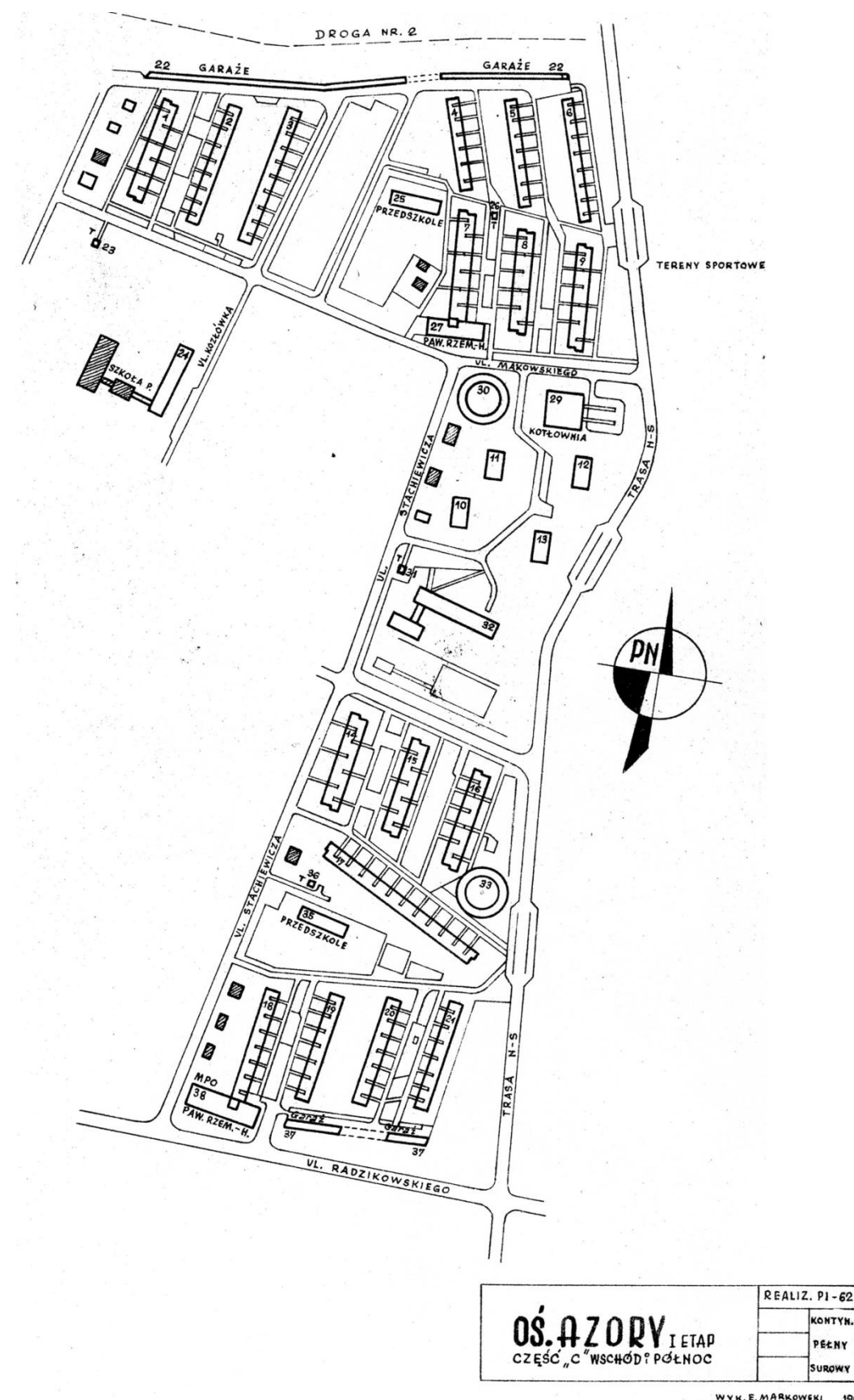
Ze względu na dużą liczbę wiernych oraz sąsiadujące z osiedlem Azory osiedle Krowdrza Górka, w latach 1979-90 przy ulicy Łokietka nieopodal Parku Wyspiańskiego wzniesiono kościół św. Jadwigi Królowej proj. R. Loeglera i J. Czekaja.

1.3. Środowisko kulturowe

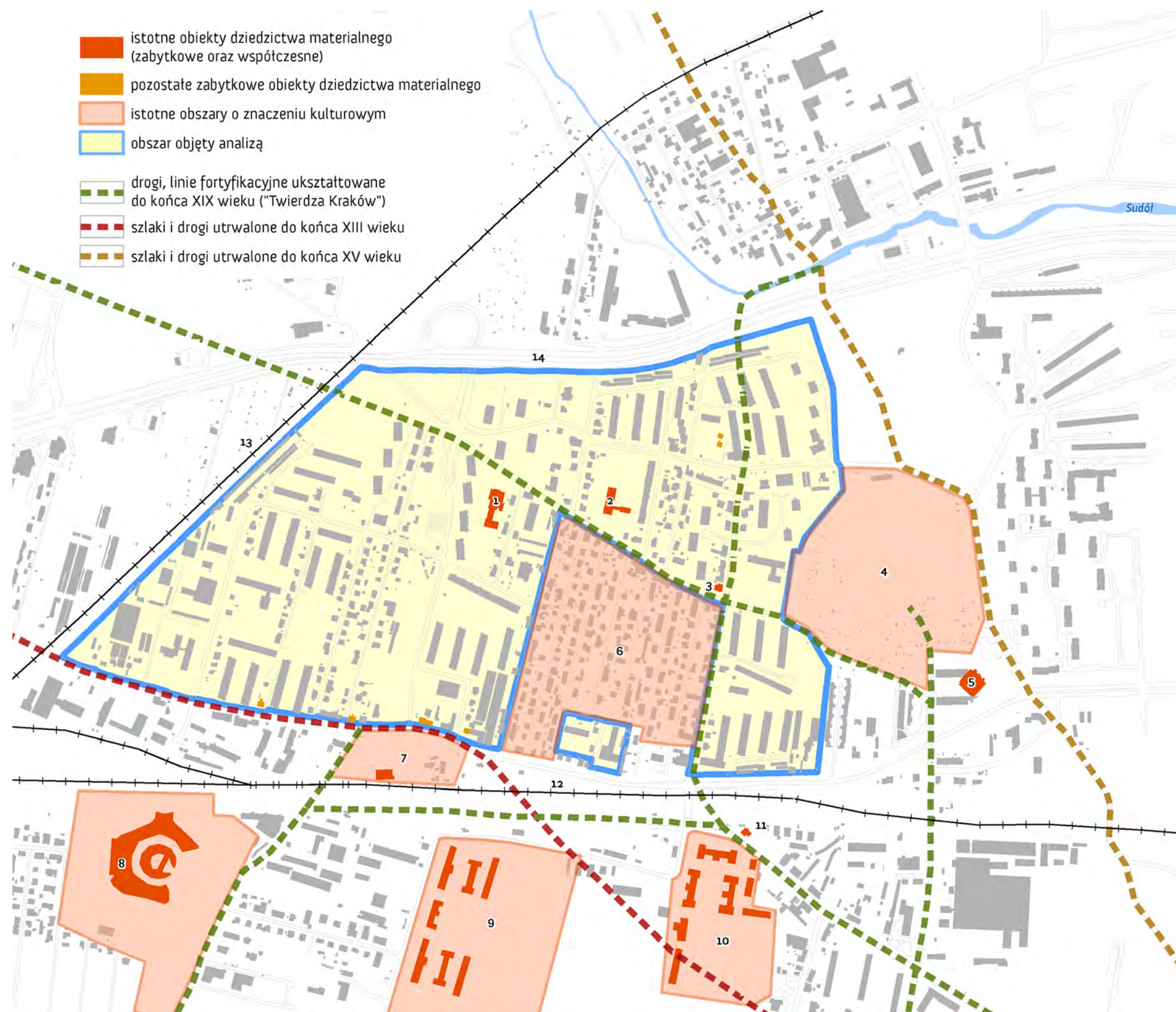
Na główne elementy dziedzictwa materialnego składają się zlokalizowane bezpośrednio na przedmiotowym terenie budynek Kościoła Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Marii Panny, przy ulicy Chetmońskiego.

W najbliższym otoczeniu:

- zespół osiedla domów jednorodzinnych Azory z lat 1932-1945,
- fort nr 7 „Bronowice”, od 1854 murowano-ziemny szaniec, na nowo zbudowany jako reditowy ok. 1862-1864, poprzecznicę ok. 1888, w 1909 roku dobudowano tradytor i lekkie koputy pancerne,
- relikty archeologiczne fortu reditowego nr 9 „Krowdrza”, od 1854 szaniec, na nowo zbudowany jako reditowy 1864-1866, całkowicie zburzony i zniwelowany ok. 1952 roku,
- relikty fortu nr 8 pomiędzy ul. Radzikowskiego, Czyżewskiego i Rydla, murowano-ziemny szaniec od 1854, całkowicie przebudowany na fort rdzenia w latach 1907-1908, zniwelowany po 1921 roku, zachowany schron skrzydłowy i fragmenty stoków, w pobliżu kręgi betonowe stanowisk artylerii,
- zespół koszar artylerii, położony przy ulicy Głowackiego i Czyżewskiego, obiekty murowane od 1891 roku, po 1909 i 1945 rozbudowywane, obecnie użytkowane przez jednostkę Wojska Polskiego,
- zespół koszar obrony krajowej, położonych przy ulicy Wrocławskiej, obiekty murowane powstałe przed 1900 roku, rozbudowane po 1939, obecnie użytkowane przez jednostkę Wojska Polskiego,
- rogatka miejska, obiekt murowany z początku XX wieku, położony przy ulicy Wrocławskiej 91,
- zespół magazynów przy ul. Rydla, murowanych powstałych po 1909 roku, przebudowanych i rozbudowanych po 1939 roku i po 1945 roku.

Rys. 23. Plan realizacyjny wschodniej i północnej części osiedla Azory – 1961 rok
Źródło: Archiwum Państwowe w Krakowie

1. Wzniesiony w latach 1974-75, na miejscu kaplicy z 1938 r. wg proj. P Gawora i M. i J. Grabackich, kościół Niepokalanego Poczęcia NMP,
2. Wybudowany w latach 1955-1956 budynek oświatowy stanowiący zaplecze dla powołanej szkoły podstawowej i liceum ogólnokształcącego wg proj. inż. Komornickiego.
3. Budynek mieszkalny przy ulicy Stachewicza, stanowiący pozostałość przedmiejskiej zabudowy Azorów,
4. Relikty archeologiczne fortu reditowego nr 9 „Krowodrza”,
5. Wzniesiony w latach 1979-90 kościół św. Jadwigi Królowej proj. R. Loeglera i J. Czekała,
6. Zespół osiedla domów jednorodzinnych Azory z lat 1932-1945,
7. Relikty fortu nr 8 położonego pomiędzy ulicami Radzikowskiego, Czyżewskiego i Rydla,
8. Fort nr 7 „Bronowice” oraz zespół magazynów przy ulicy Rydla,
9. Zespół Koszar Artylerii z 1891 r., położony przy ul. Głowackiego i Czyżewskiego,
10. Zespół Koszar Obrony Krajowej powstałych przed 1900 rokiem, położonych przy ulicy Wrocławskiej,
11. Rogatka miejska, obiekt murowany z początku XX wieku, położony przy ul. Wrocławskiej 91,
12. Linia uruchomionej w 1847 r. Krakowsko Górnśląskiej Kolei Żelaznej,
13. Uruchomiona w latach 1950-1953 towarowo-surowcowa linia kolejowa Mydlniki-Batowice-Nowa Huta-Ruszcza-Podtęże,
14. Równoleżnikowy ciąg drogowy łączący poprzez ulice Opolską-Lublańską-gen. Okulickiego-Lowińskiego rejon Bronowic z Krzesławicami lata 50. XX wieku.

Rys. 24. Środowisko kulturowe – osiedle Azory
Źródło: opracowanie własne

1.4. Zagospodarowanie terenu

Teren osiedla zagospodarowywany był od lat 20. XX wieku, w efekcie powstała specyficzna mozaika wzajemnie przeplatających się funkcji. Do połowy lat 60. XX wieku dominowała na tym terenie zabudowa jednorodzinna (obecnie blisko 15% terenu), jednak po wybudowaniu osiedla Azory dominującą funkcją stała się zabudowa wielorodzinna (ponad 30% terenu). Duży odsetek w strukturze przestrzennej zajmują tereny dróg (publicznych i wewnętrznych), obecnie wynosi on blisko 16%.

Tereny usług (publicznych i komercyjnych) zajmują blisko 13 ha, co stanowi blisko 19% powierzchni analizowanego terenu. Wskaźnik ten potwierdza dobrą obsługę w zakresie infrastruktury publicznej, jak również dobry dostęp do podstawowych usług komercyjnych.

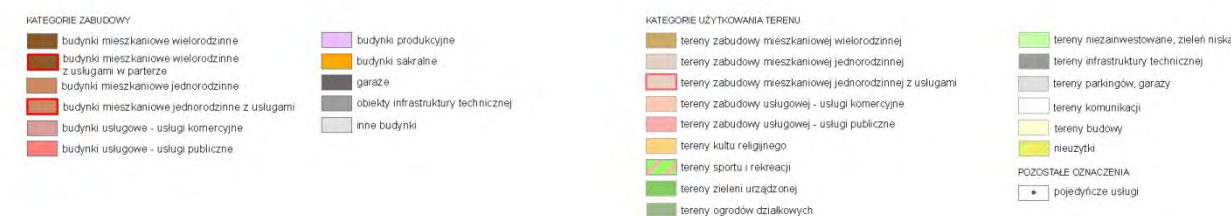
Strukturę przestrzenną osiedla uzupełniają tereny usług sportu i rekreacji, które zajmują blisko 3,5% obszaru. Pomimo stosunkowo dużego obszaru przeznaczonego na cele rekreacyjne (2,4 ha), z uwagi na dużą liczbę mieszkańców wskaźnik powierzchni przypadającej na jednego mieszkańca jest bardzo niski (1,5 m²/M) stąd dostęp do tych terenów jest utrudniony.

Istotnym elementem struktury przestrzennej osiedla stanowi położony w północno-zachodniej części węzeł komunikacyjny z prowadzącą od niego na południe ulicą Wojciecha Weissa oraz sąsiadującym pasem rezerwy terenowej pod poszerzenie tej arterii komunikacyjnej.

Tab. 6. Struktura użytkowania terenów na analizowanym obszarze osiedla Azory

Lp.	Przeznaczenie terenu	Symbol	Powierzchnia	
			w ha	%
1	Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	MN	9,8	14,4
2	Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej	MW	21,2	31,3
3	Tereny infrastruktury technicznej	IT	0,0	0,0
4	Tereny dróg publicznych/wewnętrznych	KD	10,6	15,5
5	Tereny usług komunikacyjnych	KU	5,0	7,4
6	Tereny budowy	TBUD	0,1	0,2
7	Tereny usługowe	U	6,2	9,1
8	Tereny usługi kultu religijnego	UK	0,4	0,6
9	Tereny usług publicznych	UP	6,7	9,8
10	Tereny usług sportu i rekreacji	US	2,4	3,5
11	Tereny zieleni niskiej	ZN	4,3	6,3
12	Tereny zieleni urządzonej	ZU	0,3	0,5
13	Tereny ogródków działkowych	ZD	0,3	0,5
14	Tereny nieużytków, tereny zdegradowane	N	0,6	0,9
Łącznie:			67,91	100,0

Źródło: opracowanie własne

Rys. 25. Inwentaryzacja terenowa obszaru osiedla Azory

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Kraków oraz Urban Atlas 2008

Rys. 26. Model 3D osiedla Azory – ujęcie w kierunku północno-zachodnim

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Kraków oraz Urban Atlas 2008

1.5. Morfologia zabudowy

W strukturze zabudowy mieszkaniowej dominują budynki jednorodzinne, które stanowią 17,6% wszystkich obiektów na terenie osiedla. Zabudowa wielorodzinna obejmuje 72 bloki, zajmujące obszar stanowiący ponad 5,9% analizowanego terenu.

Dominuje zabudowa niska, obejmująca budynki zabudowy jednorodzinnej i usługowej. Występujące na terenie osiedla budynki średniowysokie (37 budynków) i wysokie (19 budynków) to głównie zabudowa wielorodzinna. Zabudowa wielorodzinna powstała w technologii wielkiej płyty i została w większości docieplona. Tylko trzy z 72 budynków wielorodzinnych nie zostały jeszcze objęte programem termomodernizacji.

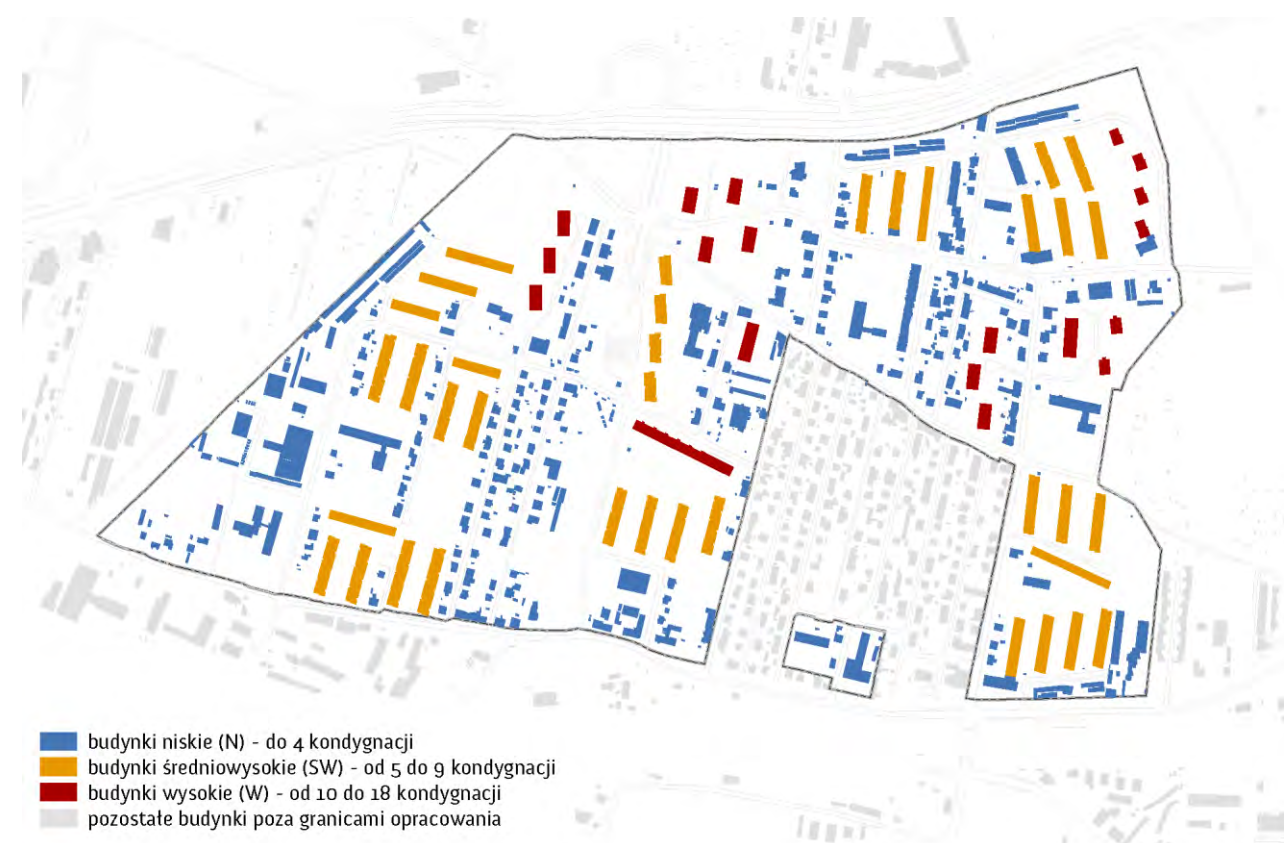
Budynki zabudowy wielorodzinnej realizowane były w grupach, pomiędzy istniejącą zabudową jednorodziną i powstającą równoległe z zabudową mieszkaniową zabudową usługową. Ten izolowany charakter zabudowy, przy restrykcyjnej polityce ochrony mienia przez właścicieli zabudowy jednorodzinnej oraz zarządzie obiektów usługowych, powoduje, że powstają trwałe bariery przestrzenne w strukturze osiedla, uniemożliwiające swobodne przemieszczanie się jego mieszkańcom.

Istniejąca struktura zabudowy charakteryzuje się dużymi kontrastami (przeplatanie się zabudowy niskiej i wysokiej). Odczuwalną dużą gęstość zabudowy, potwierdza wysoki wskaźnik intensywności zabudowy (0,6 – w odniesieniu do całego obszaru) oraz wskaźnik gęstości zaludnienia (22 522 os/km²). Zjawisko zagęszczenia zainwestowania potęguje dodatkowo bujna i wysoka zieleń oraz specyficzne ukształtowanie terenu (teren opada w kierunku południowym). Opisane cechy zabudowy powodują, że w istniejącym zasobie mieszkaniowym, zwłaszcza w budynkach niskich, obserwujemy niedostateczne nastonecznienie.

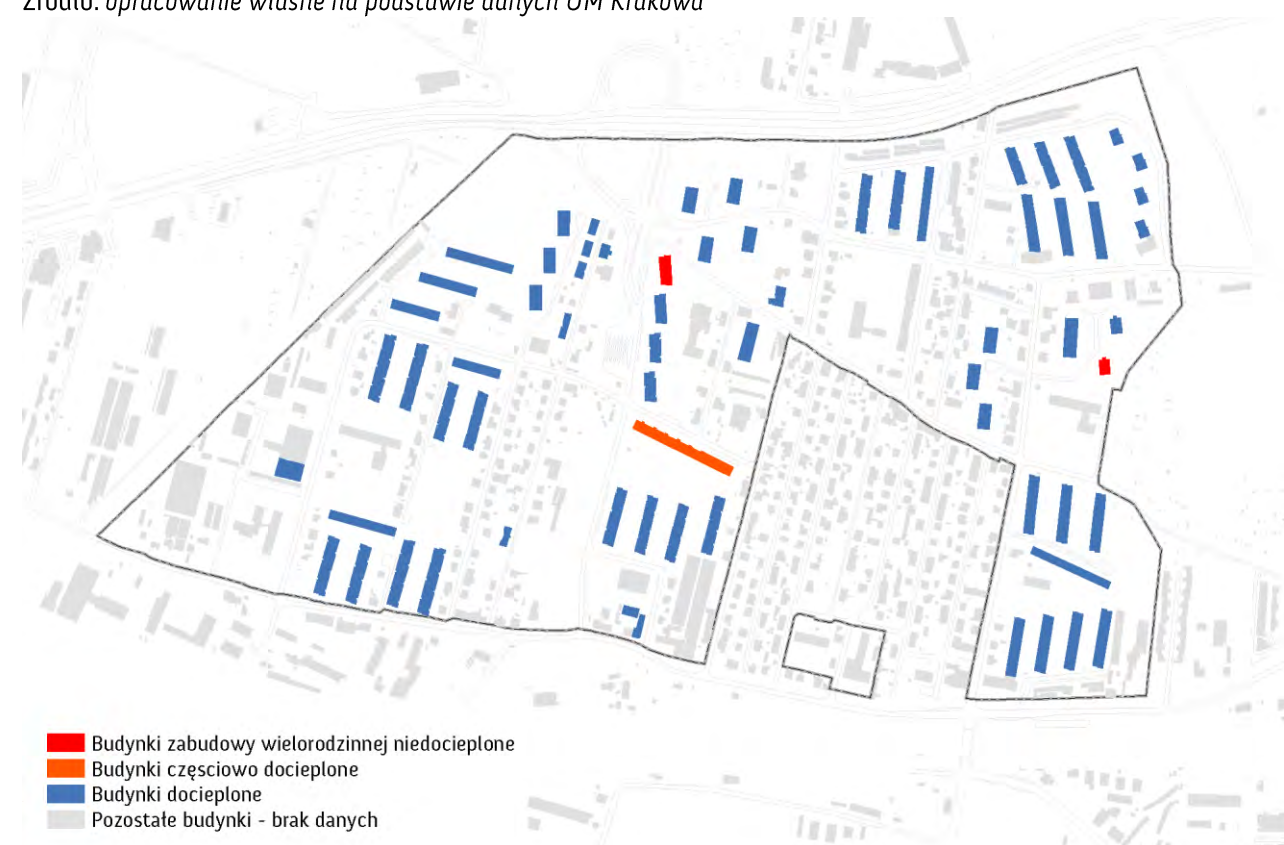
Tab. 7. Struktura użytkowania budynków na analizowanym obszarze osiedla Azory

Lp.	Przeznaczenie budynków	Symbol	Udział zabudowy	
			liczba	%
1	Budynki zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	MN	213	17,6
2	Budynki zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej	MW	62	5,1
3	Budynki zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej z usługami	MU	10	0,8
4	Budynki infrastruktury technicznej	IT	0	0,0
6	Budynki usługowe	U	49	4,0
7	Budynki kultu religijnego	UK	1	0,1
8	Budynki usług publicznych	UP	9	0,7
9	Budynki i obiekty sportowo- rekreacyjne	US	0	0,0
10	Garaże	G	90	7,4
11	Pozostałe	I	778	64,2
Łącznie:			67,91	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z ewidencji gruntów i budynków

Rys. 27. Wysokość budynków na osiedlu Azory
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Krakowa

Rys. 28. Budynki objęte termomodernizacją na osiedlu Azory
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Krakowa

1.6. Komunikacja

Obszar osiedla Azory położony jest w bezpośrednim sąsiedztwie drogi krajowej nr 7 (europejska trasa E77) oraz dróg powiatowych o charakterze dróg zbiorczych (ulica J. Wybickiego i W. Łokietka).

W północnej części osiedla znajduje się węzeł drogowy wprowadzający ruch dzielnicowy na ulicę J. Conrada będącą zarazem fragmentem północnej obwodnicy Krakowa. Ulica Radzikowskiego wraz z ulicą Rydla stanowią ważne połączenie między obszarem Krowodrzy, Azorów a Bronowicami.

W ciągu ulicy P. Stachiewicza znajduje się jedyny bezkolizyjny przejazd pod linią kolejową. Na przedłużeniu ulicy Rydla znajduje się jednopoziomowe skrzyżowanie (przejazd kolejowy z rogatkami) z linią kolejową E30, jednak z uwagi na częstotliwość kursowania pociągów posiada ograniczoną przepustowość.

Na obszarze osiedla znajduje się około 90 garaży, w większości jednostanowiskowe. Na analizowanym obszarze istnieje ponadto około 650 ogólnodostępnych wyznaczonych miejsc parkingowych.

Obszar skomunikowany jest z innymi dzielnicami poprzez sieć komunikacji miejskiej oraz biegnącą na południe od osiedla linię kolejową.

Najbliżej położonymi przystankami komunikacji autobusowej są:

- „Azory” - pętla autobusowa w centralnej części osiedla przy ulicy Weissa,
- „Różyckiego”,
- „Makowskiego”,
- „Wybickiego”,
- „Łobzów PKP”,
- „Opolska”.

Osiedle nie jest bezpośrednio obsługiwane przez komunikację tramwajową. Najbliższe przystanki tramwajowe („Wesele” oraz „Bronowice”) znajdują się w odległości około 1km od zabudowy osiedla.

Pętla autobusowa „Azory” obsługiwana jest przez 5 linii autobusowych (3 linie dzienne i 2 linie nocne). Łącznie wszystkie przystanki w odległości do 500m od osiedla obsługiwane są przez 15 linii autobusowych.

W odległości ponad 600m od zabudowy osiedla, znajduje się bardzo ważny węzeł komunikacyjny jakim jest rondo im. Ofiar Katynia (obecnie w przebudowie), wyprowadzające ruch z Krakowa w kierunku zachodnim (autostrada A4) i północno-zachodnim (Olkusz).

Najbliższymi przystankami kolejowymi są: istniejący przystanek „Kraków Łobzów” oraz projektowane przystanki Szybkiej Kolei Aglomeracyjnej – „Kraków Azory”, „Kraków Łokietka”, „Kraków Bronowice” oraz „Kraków Prądnicka”. Kolej wykorzystywana jest przez mieszkańców osiedla jako środek transportu, głównie na linii północ-południe. W przyszłości znaczenie kolei może wzrosnąć ze względu na bliskość projektowanych przystanków.

Osiedle położone jest bezpośrednio przy istniejącym odcinku trasy głównej łącznikowej – prowadzonej wzdłuż ulicy Radzikowskiego.

Planuje się uzupełnienie w tym rejonie braków w sieci dróg rowerowych poprzez budowę:

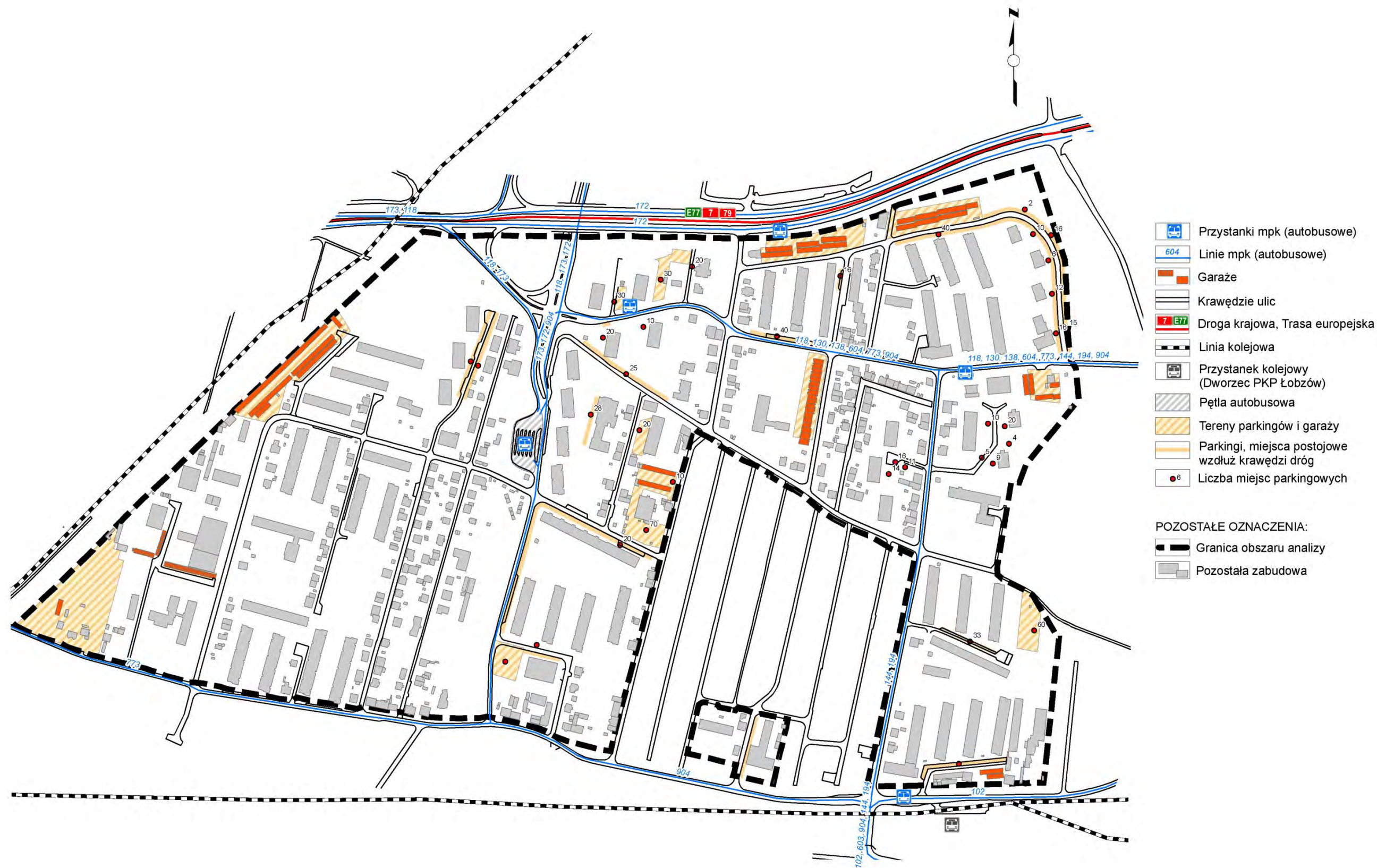
- trasy głównej prowadzonej wzdłuż ulicy Conrada, Batalionu „Skąta” AK, Łokietka, Armii Krajowej,
- trasy głównej łącznikowej prowadzonej wzdłuż ulicy Radzikowskiego oraz w ciągu ulicy Wrocławskiej i alei Kijowskiej,
- trasy głównej łącznikowej wzdłuż planowanej nowej ulicy oraz wzdłuż ulicy Broniewskiego (częściowo śladem ulicy Weissa).

Projektowane odcinki włączą osiedle Azory w miejską sieć dróg rowerowych, głównie poprzez istniejącą trasę główną prowadzoną wzdłuż Młynówki Królewskiej.

Przy ulicy Jaremy i Makowskiego znajdują się postoje taksówek.

Rys. 29. Pętla tramwajowa na Azorach
fot. Marcin Nejman

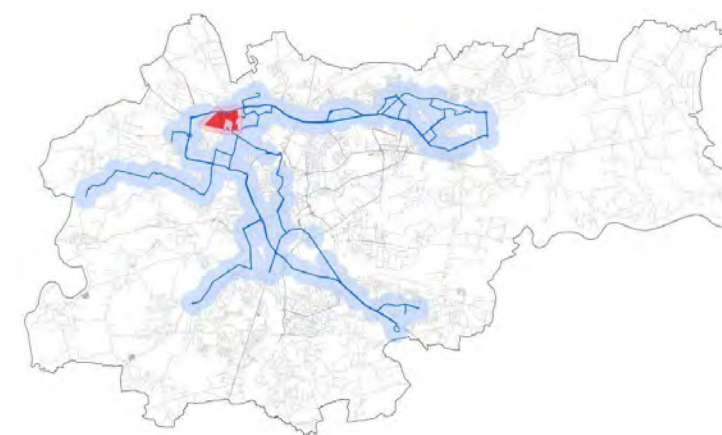

Rys. 30. Układ komunikacyjny w sąsiedztwie osiedla Azory
 Źródło: opracowanie własne

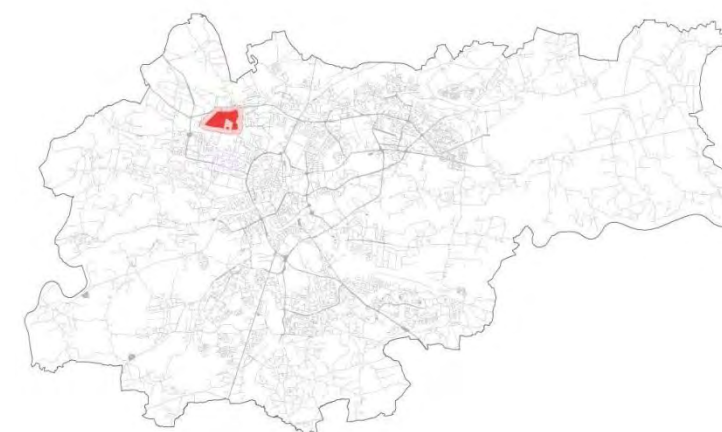
Linie autobusowe (w strefie dojścia do 500 metrów od granic osiedla) umożliwiają mieszkańcom bezpośrednie połączenie z obszarem ponad 17% powierzchni Krakowa, zamieszkałym przez 56% mieszkańców.

Analizując sytuację komunikacyjną osiedla należy stwierdzić, że:

1. istniejące drogi zapewniają prawidłowe powiązanie osiedla z innymi częściami Krakowa, na kierunku wschód-zachód,
2. odczuwalny jest brak bezkolizyjnego połączenia na linii północ-południe w ciągu ulicy Weissa,
3. włączenie się do ruchu w godzinach szczytu porannego do ulicy Wrocławskiej (poprzez wiadukt kolejowy), jest bardzo utrudnione z uwagi na potok ruchu generowany przez osoby dojeżdżające poprzez osiedle Azory do centrum miasta (mieszkańcy północnych dzielnic oraz miejscowości położonych na północ od Krakowa),
3. równie trudną sytuację obserwuje się w godzinach popołudniowych, kiedy powracający tworzą zatory uniemożliwiające sprawne przedostanie się z centrum na teren osiedla (szczególnie widoczne w okolicy wiaduktu kolejowego),
4. z uwagi na uwarunkowania komunikacyjne (brak możliwości wyizolowania ruchu autobusowego) autobusy komunikacji miejskiej obsługujące to osiedle odnotowują znaczące opóźnienia,
5. korzystne jest usytuowanie przystanków komunikacji miejskiej (autobusowych), które usytuowane są w strefie dojścia pieszo (do 800m od miejsca zamieszkania),
6. zdecydowanie należałoby poprawić otoczenie przystanku kolejowego „Kraków Łobzów”, szczególnie dbając o drogi dojścia pieszego,
7. w obrębie osiedla pomimo zorganizowanych miejsc parkingowych (zespoły garaży) oraz miejsc postojowych, wciąż występuje niedobór miejsc parkingowych skutkujący parkowaniem na chodnikach i skwerach,
8. osiedle nie jest obecnie połączone bezkolizyjną ścieżką rowerową z centrum miasta, co uniemożliwia wykorzystanie tego środka transportu przez większą część mieszkańców osiedla,
9. otoczenie osiedla arteriami komunikacyjnymi oraz liniami kolejowymi czyni z jednej strony z osiedla obszar dobrze skomunikowany, z drugiej strony arterie te stanowią bardzo silne bariery przestrzenne uniemożliwiające swobodne i bezpieczne przemieszczanie się jej mieszkańców (ruch pieszy i rowerowy).

Rys. 31. Bezpośrednie połączenia autobusowe wraz z 500 metrową strefą dojścia z osiedla Azory
Źródło: opracowanie własne

Rys. 32. Bezpośrednie połączenia tramwajowe wraz z 500 metrową strefą dojścia z osiedla Azory
Źródło: opracowanie własne

Rys. 33. Bezpośredni dostęp do przystanków kolejowych (istniejących i projektowanych) w pobliżu osiedla Azory
Źródło: opracowanie własne

1.7. Klimat akustyczny

Klimat akustyczny analizowanego obszaru kształtowany jest zarówno przez ruch pojazdów drogowych (wzdłuż ulic Opolskiej, Weissa, Stachiewicza, Makowskiego i Radzikowskiego) jak i pociągów poruszających się po linii kolejowej E30 (przebiegającej na południe od osiedla Azory) oraz linii Kraków Mydlniki - Nowa Huta obecnie wykorzystywanej jedynie przez ruch towarowy (przebiegającej po zachodniej stronie osiedla Azory).

W porze dziennej emisja hałasu drogowego obejmująca wartości powyżej 50dB występuje na ponad 80% obszaru osiedla, w nocy na 37%. Wartość emisji hałasu wywoływanego przez pojazdy szynowe w dzień przekroczone jest dla około 70% obszaru a w nocy 8%.

Przekroczenia norm hałasu obejmują około 30% terenu osiedla. Na północnym-zachodzie w sąsiedztwie węzła drogowego łączącego ulicę Opolską z Weissa, wzdłuż ulic Weissa, Radzikowskiego, Stachiewicza i Makowskiego. Przekroczenia oscylują głównie w wartościach od 5dB do 10dB, jednak w bezpośrednim sąsiedztwie węzła drogowego dochodzą nawet do 20dB.

Na największe uciążliwości akustyczne narażeni są mieszkańcy budynków położonych przy ulicy: Jaremy 14b, Gnieźnieńskiej 24 i 26, Weissa 8, 14, 16, 18, 20, Różyckiego 4 i 6, Makowskiego 20, Palacha 7, 9, 11 oraz ulicy Stachiewicza 27 - (przekroczenia norm hałasu drogowego występują głównie w nocy) a także ulicy Stachiewicza 13, 15, 17, 19 gdzie występują przekroczenia norm hałasu kolejowego, głównie w nocy.

Usytuowanie budynków wzdłuż dróg i linii kolejowej (w większości prostopadle do ich przebiegów) umożliwia przenikanie hałasu w głąb osiedla.

Podsumowując osiedle Azory cechuje się złym klimatem akustycznym. W porównaniu z innymi osiedlami obszar objęty przekroczeniami norm jest stosunkowo duży, a zwiększony hałas występuje wzdłuż kilku ciągów komunikacyjnych, w tym wzdłuż ulicy Radzikowskiego biegnącej południkowo po południowej krawędzi osiedla.

Dodatkowo znaczną uciążliwość generuje linia kolejowa E30, stanowiąca ważny szlak, będący fragmentem III Paneuropejskiego korytarza transportowego (Berlin - Kijów). Ruch na tej linii będzie systematycznie wzrastał (połączenie z lotniskiem Balice).

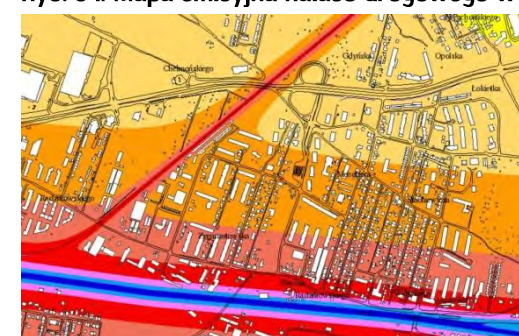

Hałas drogowy (dzień)

Hałas drogowy (noc)

Rys. 34. Mapa emisyjna hałasu drogowego w porze dziennej i nocnej - osiedle Azory

Hałas kolejowy (dzień)

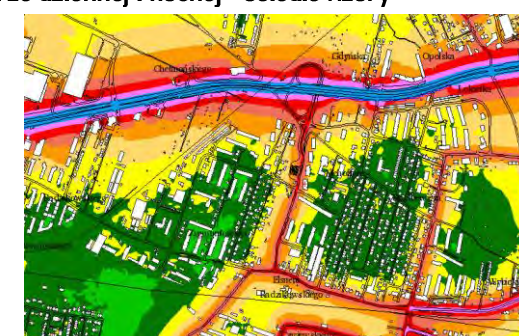

Hałas kolejowy (noc)

Rys. 35. Mapa emisyjna hałasu szynowego w porze dziennej i nocnej - osiedle Azory

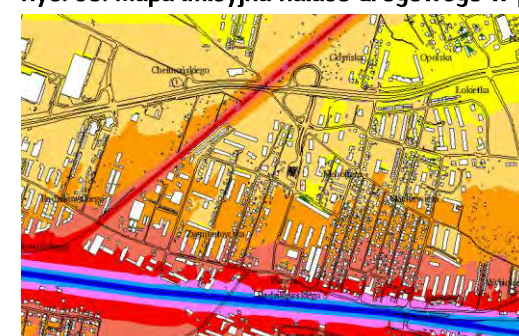

Hałas drogowy (dzień)

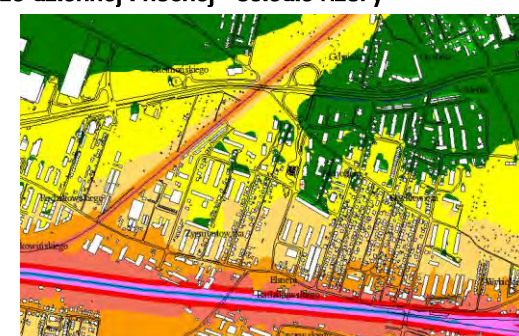

Hałas drogowo-drogowy (noc)

Rys. 36. Mapa emisyjna hałasu drogowego w porze dziennej i nocnej - osiedle Azory

Hałas kolejowy (dzień)

Hałas kolejowy (noc)

Rys. 37. Mapa emisyjna hałasu szynowego w porze dziennej i nocnej na osiedlu Azory

Źródło: Mapa akustyczna Krakowa, http://mapa-akustyczna.um.krakow.pl:280/mapa_k/map.html?mapid=4

1.8. Zagadnienia demograficzne, infrastruktura społeczna

Analizowany obszar osiedla Azory zamieszkuje 15 295 mieszkańców co stanowi 2,05% ludności Krakowa. Gęstość zaludnienia jest wysoka i wynosi ponad 22,5 tys. os/km². Od 1978 roku gęstość zaludnienia nie zmieniła się znacząco.

Kształt piramidy płci i wieku wskazuje na starzenie się społeczeństwa omawianego osiedla. Udział dzieci poniżej 10 roku życia jest niski i wynosi 6,2% ogółu populacji (średnia dla wszystkich analizowanych osiedli wynosi 7,6% a dla Krakowa 8,2%) przy jednocześnie bardzo wysokim udziale ludności powyżej 70 roku życia - 14,3% (średnio dla osiedli poziom ten wynosi 8,8% a dla Krakowa 7,9%).

Wśród mieszkańców występuje znacząca nadreprezentacja kobiet, objawiająca się w prawie wszystkich grupach wiekowych, silniej zaznaczająca się w grupie powyżej 50 lat. Ogólny współczynnik feminizacji wynosi na osiedlu Azory 123,1. Przewaga kobiet w wieku poprodukcyjnym jest bardzo duża w porównaniu z innymi osiedlami czy z Krakowem ogółem, współczynnik feminizacji w tej grupie wynosi aż 250,6.

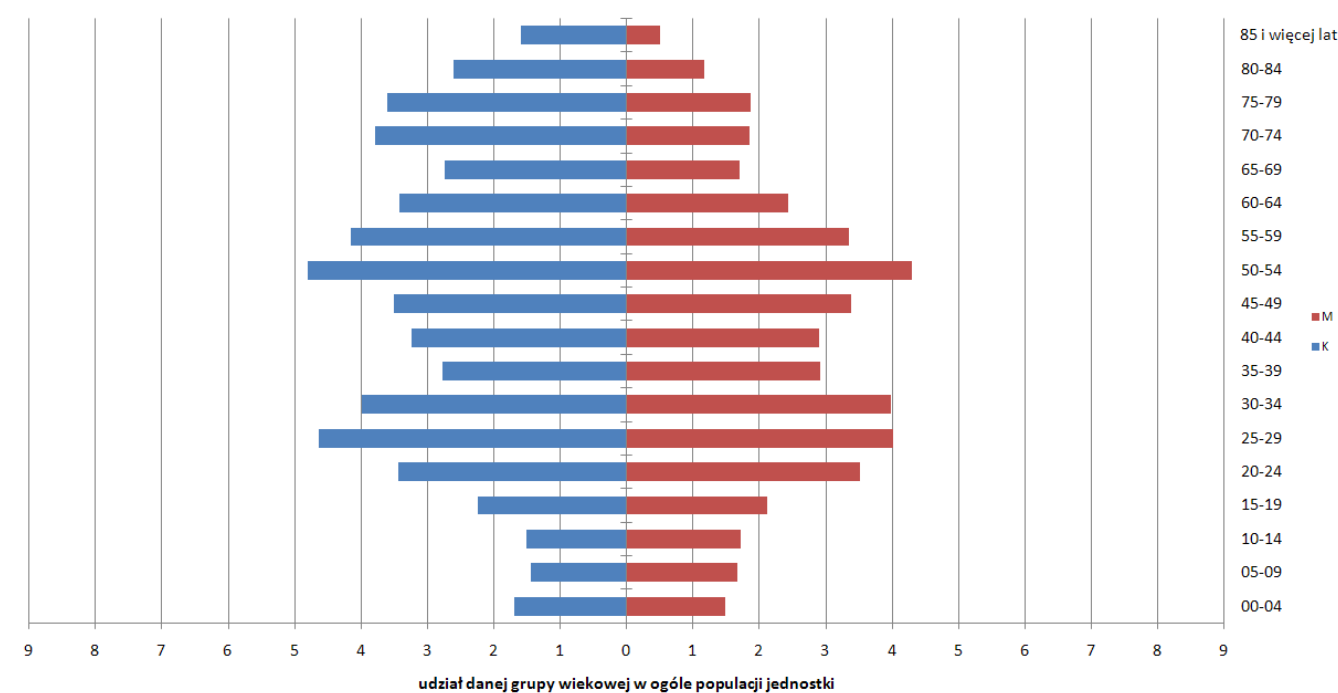
W wieku przedprodukcyjnym znajduje się jedynie 10,5% populacji osiedla (przy średnio 13% w Krakowie), natomiast w wieku poprodukcyjnym aż 30,5% (przy średniej 17,2% dla Krakowa). Udział grupy w wieku produkcyjnym jest również dużo niższy od średniej krakowskiej i wynosi tutaj 59% (przy 67,5% dla całego miasta). Struktura ta będzie miała wpływ na potencjał ekonomiczny mieszkańców osiedla i może wskazywać na mogące pojawić się w najbliższej przyszłości kłopoty związane z brakiem zdolności mieszkańców do ponoszenia nakładów na utrzymanie w należytym stanie zasobów mieszkaniowych.

Wartość wskaźnika starości na poziomie 33 świadczy o bardzo wysokim stanie starości (wg interpretacji E. Rosseta), co potwierdza współczynnik wsparcia ludności najstarszej grupą w wieku od 15 do 59 lat, wynoszącym tutaj niewiele ponad 170 (przy poziomie około 272 dla Krakowa i średnio 268 dla wszystkich analizowanych osiedli). Negatywne zjawiska demograficzne obrazuje ponadto wskaźnik obciążenia demograficznego całkowitego (ludność w wieku przed- i poprodukcyjnym do ludności w wieku produkcyjnym) wynoszący dla mieszkańców osiedla Albertyńskiego około 75 (56 dla Krakowa i 66 średnio dla omawianych obszarów razem). Niski wskaźnik obciążenia demograficznego dziećmi wynoszący jedynie 17 oraz bardzo wysoki wskaźnik obciążenia demograficznego osobami starszymi wynoszący 58, potwierdza starość społeczności tego obszaru.

Tab. 8. Struktura wieku i płci mieszkańców osiedla Azory

Wiek ludności	Liczba osób			Udział %		
	K	M	Łącznie	K	M	Łącznie
0-4	259	227	486	1,7	1,5	3,2
5-9	220	254	474	1,4	1,7	3,1
10-14	231	263	494	1,5	1,7	3,2
15-19	344	324	668	2,2	2,1	4,4
20-24	525	537	1062	3,4	3,5	6,9
25-29	709	613	1322	4,6	4,0	8,6
30-34	611	609	1220	4,0	4,0	8,0
35-39	423	445	868	2,8	2,9	5,7
40-44	496	443	939	3,2	2,9	6,1
45-49	535	517	1052	3,5	3,4	6,9
50-54	734	658	1392	4,8	4,3	9,1
55-59	635	512	1147	4,2	3,3	7,5
60-64	524	373	897	3,4	2,4	5,9
65-69	420	259	679	2,7	1,7	4,4
70-74	579	283	862	3,8	1,9	5,6
75-79	551	285	836	3,6	1,9	5,5
80-84	398	179	577	2,6	1,2	3,8
85 i więcej	244	76	320	1,6	0,5	2,1
Łącznie:	8 438	6857	15 295	55,0	44,9	100,0

Źródło: opracowanie własne danych Urzędu Miasta Krakowa

Rys. 38. Piramida wieku i płci mieszkańców osiedla Azory

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Krakowa

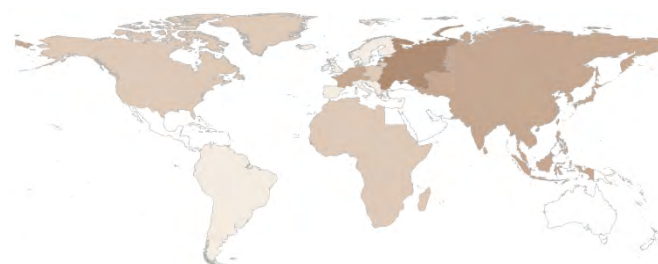
Jednocześnie biorąc pod uwagę liczby bezwzględne, na osiedlu liczba dzieci w wieku szkolnym (6-12 lat) wynosi 280, w wieku przedszkolnym (3-6 lat) 108. Na analizowanym osiedlu znajduje się przedszkole oraz szkoła podstawowa co przy takiej liczbie dzieci zaspokaja lokalne potrzeby.

Struktura wieku mieszkańców związana jest bezpośrednio z okresem budowy osiedla. W latach 1963-1966 następowała dynamiczna rozbudowa osiedla co tworzyło nowe miejsca zamieszkania. W 1977 liczba mieszkańców ponownie wzrosła z powodu oddania do użytku kolejnych budynków. Nie nastąpił jednak w ostatnich latach napływ nowych mieszkańców na tyle duży aby był widoczny w demograficznej strukturze.

W rejestrze zameldowanych mieszkańców pojawia się niewielka ilość obcokrajowców. Stanowią oni 0,31% populacji co w porównaniu z wartością dla Krakowa (0,66%) jest poziomem bardzo niskim. Jednak średnia dla badanych obszarów również jest niska i wynosi 0,28%. Ponad połowa obcokrajowców zameldowanych na terenie osiedla Azory pochodzi z Ukrainy.

Tab. 9. Liczba i pochodzenie obcokrajowców zameldowanych na osiedlu Azory

Lp.	Region pochodzenia	Liczba osób	Udział w %
1	Afryka	3	6,38
2	Ameryka Południowa	2	4,26
3	Ameryka Północna	4	8,51
4	Ameryka Środkowa	0	0,00
5	Australia	0	0,00
6	Australia i Oceania	0	0,00
7	Azja	6	12,77
8	Bliski Wschód	0	0,00
9	Europa Południowa	1	2,13
10	Europa Północna	1	2,13
11	Europa Środkowa	3	6,38
12	Europa Wschodnia	19	40,43
13	Europa Zachodnia	7	14,89
14	Nieokreślony	1	2,13
łącznie:		47	100,00

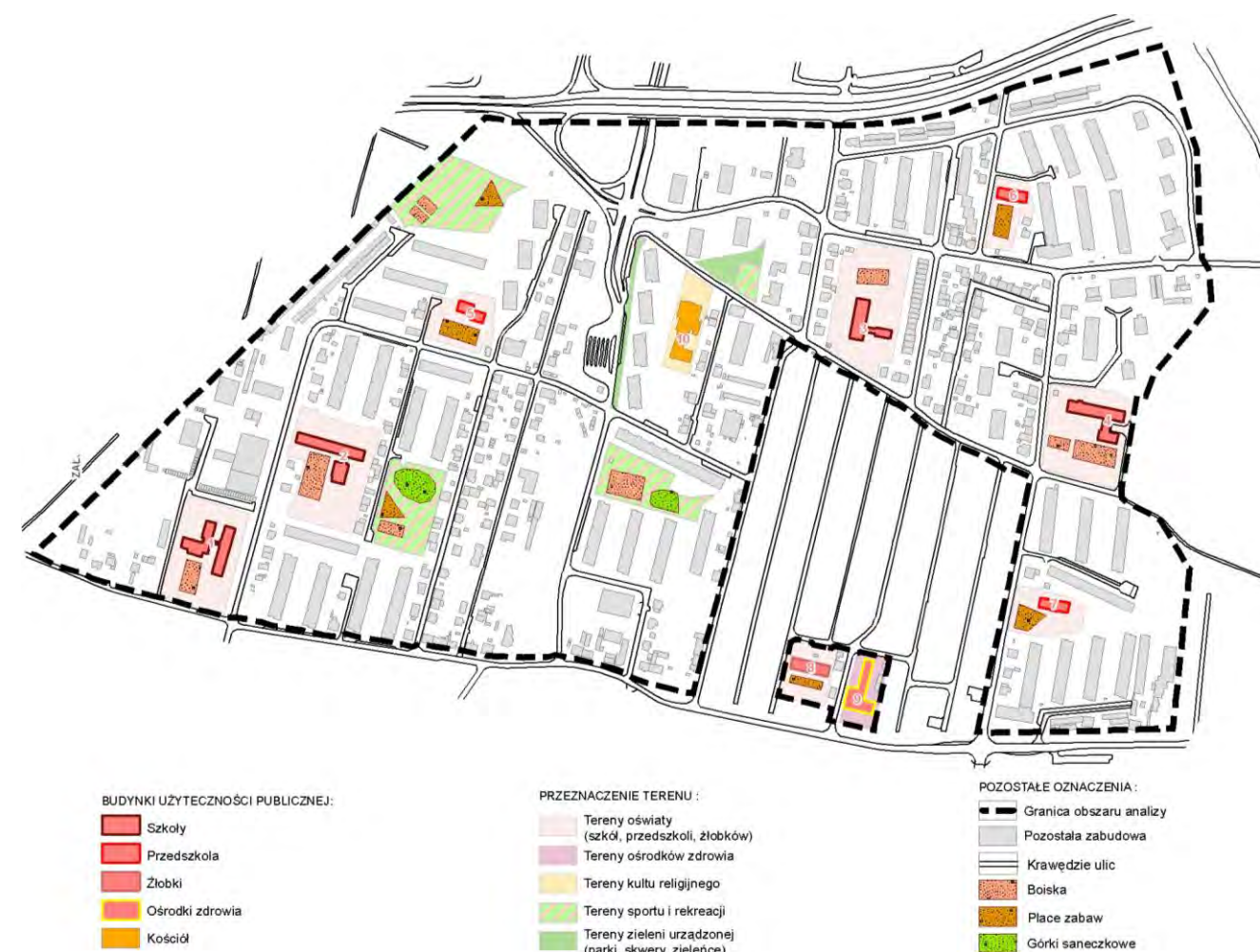

Źródło: opracowanie własne

W obszarze opracowania zlokalizowano pełny zakres obiektów podstawowej infrastruktury społecznej. W granicach osiedla znajdują się:

- samorządowy żłobek nr 25, przy ulicy E. Radzikowskiego [1],
- samorządowe przedszkole nr 118, przy ulicy H. Modrzejewskiej oraz 121 przy ulicy Stachiewicza [2],
- niepubliczne przedszkole „Kraina Uśmiechu”, przy ul. Marii Jaremy [3],

- dwie szkoły podstawowe (nr 119 im J. Porazińskiej przy ulica Czerwieńskiego oraz 113 im. L. Węgrzynowicza przy ul. Stachiewicza) [4],
- gimnazjum nr 14 im. J. Kasprowicza, przy ul. Bolesława Czerwieńskiego [5],
- XIV Liceum Ogólnokształcące im. J. Kasprowicza, przy ulica Józefa Chetmońskiego [6],
- Niepubliczny zakład specjalistycznej opieki zdrowotnej „Pro Feminea” [7].

Rys. 39. Infrastruktura społeczna na osiedlu Azory

Źródło: opracowanie własne

1.9. Stan własności i władania

Działki położone w analizowanym obszarze w większości pozostają własnością gminy Kraków 43,62 ha (64,24%), jednak tylko 9,4 ha terenów komunalnych nie jest oddane w żadną formę władania. Grunty te znajdują się głównie w obszarze istniejących ciągów ulicznych oraz obiektów infrastruktury społecznej. Duży obszar gruntów zlokalizowany jest pod istniejącym węzłem komunikacyjnym w ciągu ulicy Opolskiej. Skarb Państwa jest właścicielem ponad 5 ha gruntów stanowiących blisko 8% obszaru analizy. Blisko 19% gruntów stanowi własność prywatną.

Istniejące uwarunkowania własnościowe wskazują, że gmina nie może wprost oddziaływać na właścicieli nieruchomości, gdyż nie jest bezpośrednim władającym terenem. Jednak pośrednio poprzez instrumenty ekonomiczne np. wysokość opłaty za użytkowanie wieczyste może stymulować określone zachowania.

Rys. 40. Grunty komunalne nie oddane w żadne formy władania na terenie osiedla Azory

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów pozyskanych z Urzędu Miasta Krakowa (Miejski Zarząd Baz Danych)

Tab. 10. Stan własności na obszarze osiedla Azory

Lp.	Właściciel	Powierzchnia	
		w ha	%
1	Działki osób fizycznych	2,21	3,26
2	Działki posiadające wpisy o jakiegokolwiek formie władania osób fizycznych i prawnych (ale nie Gminy Kraków, ani Skarbu Państwa, ani Powiatu Kraków)	0,52	0,76
3	Gmina Kraków - właściciel, działka nie oddana w żadną formę władania	9,40	13,84
4	Gmina Kraków - właściciel, działka oddana w inne formy władania	14,96	22,03
5	Gmina Kraków - właściciel, działka oddana w użytkowanie (współużytkowanie) wieczyste osobom fizycznym	4,91	7,23
6	Gmina Kraków - właściciel, działka oddana w użytkowanie (współużytkowanie) wieczyste osobom fizycznym i prawnym	5,42	7,97
7	Gmina Kraków - właściciel, działka oddana w użytkowanie (współużytkowanie) wieczyste osobom prawnym	1,95	2,87
8	Gmina Kraków - właściciel, działka oddana w zarząd (współzarząd) i inne formy władania	0,01	0,01
9	Gmina Kraków - właściciel, działka oddana wyłącznie w użytkowanie (współużytkowanie)	0,40	0,59
10	Gmina Kraków - właściciel, działka oddana wyłącznie w zarząd (współzarząd)	2,05	3,01
11	Gmina Kraków - właściciel, lecz są także inni właściciele (ale nie Skarb Państwa, ani Powiat Kraków)	1,06	1,56
12	Gmina Kraków - współwłasność z podmiotami innymi, niż Skarb Państwa lub Powiat Kraków	1,73	2,55
13	Gmina Kraków - współwłasność ze Skarbem Państwa	1,75	2,58
14	Osoba fizyczna	16,12	23,74
15	Powiat Kraków - właściciel, działka oddana w inne formy władania	0,00	0,00
16	Powiat Kraków - właściciel, lecz są także inni właściciele (ale nie Gmina Kraków, ani Skarb Państwa)	0,00	0,00
17	Skarb Państwa - właściciel, działka nie oddana w żadną formę władania	1,57	2,32
18	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana w inne formy władania	0,44	0,64
19	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana w użytkowanie (współużytkowanie) i inne formy władania	0,00	0,00
20	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana w użytkowanie (współużytkowanie) wieczyste osobom fizycznym	0,72	1,06
21	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana w użytkowanie (współużytkowanie) wieczyste osobom fizycznym i prawnym (ale nie Gminie Kraków)	0,19	0,28
22	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana w użytkowanie (współużytkowanie) wieczyste osobom prawnym (ale nie Gminie Kraków)	0,19	0,27
23	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana w użytkowanie wieczyste Gminie Kraków	0,00	0,00
24	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana w współużytkowanie wieczyste Gminie Kraków oraz innym podmiotom	0,00	0,00
25	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana wyłącznie w użytkowanie (współużytkowanie)	0,00	0,00
26	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana wyłącznie w zarząd (współzarząd)	0,00	0,00
27	Skarb Państwa - właściciel, lecz są także inni właściciele (ale nie Gmina Kraków, ani Powiat Kraków)	1,23	1,82
28	Skarb Państwa - współwłasność z podmiotami innymi, niż Gmina Kraków lub Powiat Kraków	1,08	1,60
	Razem:	67,91	100,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów pozyskanych z Urzędu Miasta Krakowa (Miejski Zarząd Baz Danych)

Rys. 41. Boisko przy ulicy Weissa
fot. Marcin Nejman

Rys. 43. Końcowy etap termomodernizacji budynku przy ulicy Czerwieńskiego 10
fot. Marcin Nejman

Rys. 42. Zielen pomiędzy zabudową osiedla Azory
fot. Marcin Nejman

Rys. 44. Boisko i plac zabaw przy ulicy Pużaka
fot. Marcin Nejman

2. OSIEDLE PRĄDNIK CZERWONY

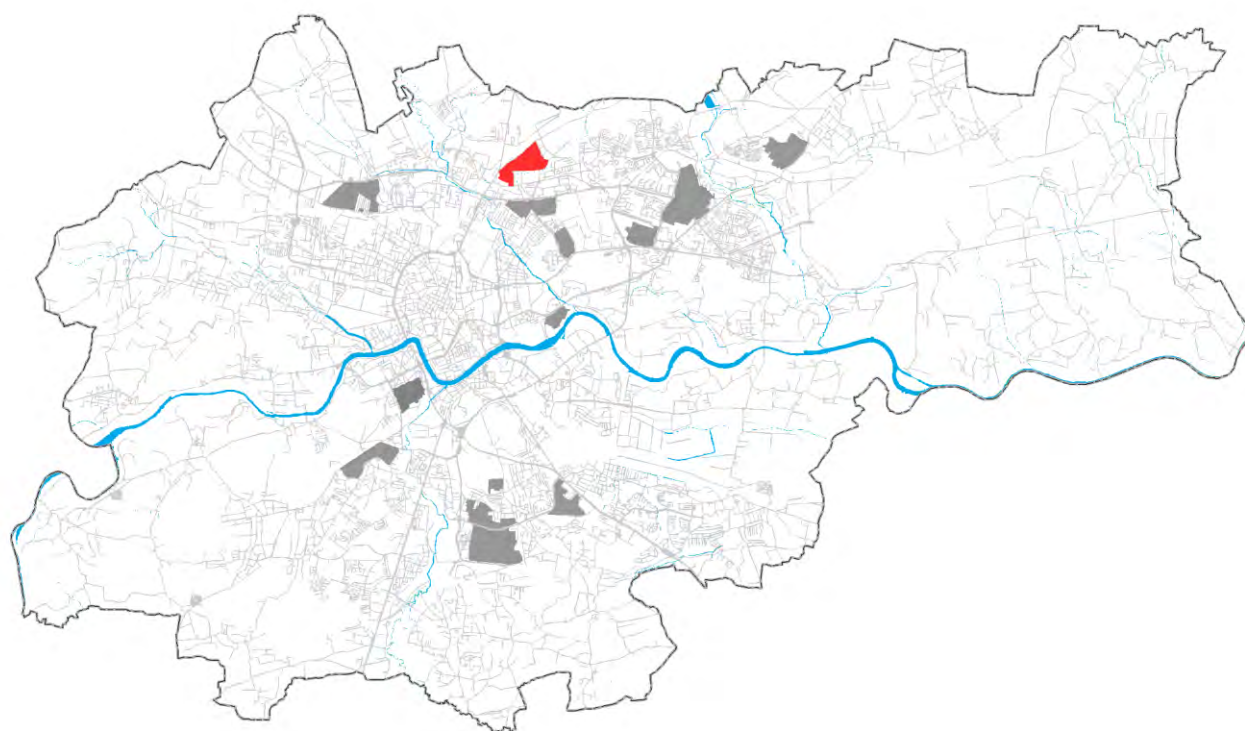
1.1. Położenie obszaru, podstawowe parametry

Analizowany obszar położony jest w dzielnicy III Prądnik Czerwony. Obszar położony blisko centrum miasta, 4,9 km od Rynku Głównego, w bezpośrednim sąsiedztwie linii kolejowej Kraków-Warszawa. Osiedle ogranicza od południa ulica Dobrego Pasterza oraz potok Sudół Dominikański, od wschodu ulica Strzelców a od zachodu ulica Powstańców i aleja 29 Listopada. Położone jest między III a IV obwodnicą Krakowa.

Przedmiotem analizy są nieruchomości o powierzchni 53,32 ha, zamieszkiwane przez 10,7 tys. osób. Średnia gęstość zaludnienia wynosi 201 os/ha tj. 20 122 os/km².

Obszar położony jest po północnej stronie starego miasta sąsiaduje od północnego-wschodu z Cmentarzem Batowickim, a od wschodu z obszarem strategicznym Olsza (Park Wodny, Supermarket OBI, Krokus, Multikino, obiekty biurowe spółki SUPER KRAK).

Obszar położony jest po wschodniej stronie Starego Miasta. W pobliżu zlokalizowany jest klasztor Karmelitów Bosych, obiekty dydaktyczne Uniwersytetu Ekonomicznego oraz koszar Krakowskiego Rejonu Wojskowego.

Rys. 45. Lokalizacja osiedla Prądnik Czerwony w strukturze przestrzennej miasta
Źródło: opracowanie własne na podstawie Urban Atlas 2008 oraz danych UM Krakowa

Tab. 11. Podstawowe wskaźniki podlegające ocenie zebrane dla obszaru osiedla Prądnik Czerwony

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wartości		
			dla analizowanego obszaru	Średnia	
				dla 19 obszarów	dla Krakowa
1	Średni wiek mieszkańców	os.	42,22	43,27	41,61
2	Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym	%	18,33	19,38	19,47
3	Odsetek osób pobierających zasiłki z MOPS	%	0,03	0,07	-
4	Odsetek inwalidów wśród pobierających zasiłki z MOPS w Krakowie	%	0,11	0,27	-
5	Odsetek osób niepełnosprawnych wśród pobierających zasiłki z MOPS w Krakowie	%	0,95	1,89	-
6	Odsetek osób z rodzin wieloosobowych pobierających zasiłki z MOPS wśród osób pobierających zasiłki z MOPS w Krakowie	%	0,71	2,77	-
7	Średni dochód miesięczny osób pobierających zasiłki z MOPS	zł	226	184,75	182,01
8	Średnie ceny transakcyjne na rynku wtórnym budownictwa wielorodzinnego	zł	7500	6 328	-
9	Odsetek gruntów stanowiących własność gminy	%	77,61	63,69	-
10	Odsetek budynków stanowiących własność gminy	%	0,00	8,84	-
11	Liczba obiektów handlowych	szt.	8	150,00	-
12	Odsetek osób w wieku produkcyjnym pozostających bez pracy	%	0,04	0,05	0,04
13	Odsetek osób w wieku do 30 lat pozostających bez pracy	%	0,016	0,02	0,02
14	Odsetek mężczyzn pozostających bez pracy	%	0,022	0,02	0,02
15	Odsetek bezrobotnych z wykształceniem podstawowym i zawodowym	%	0,023	0,03	0,04
16	Powierzchnia terenów zielonych przypadających na 1 mieszkańca	m ²	9,8	16,38	-
17	Odsetek powierzchni biologicznie czynnej	%	80,2	71,16	-
18	Odległość od parku miejskiego	m	100	112,00	-
19	Odsetek terenów gdzie normy hałasu są przekroczone	%	38,80	28,28	-
20	Odsetek terenów gdzie zagrożenie emisją hałasu drogowego przekracza poziom 55 dB (pora nocna)	%	25,23	15,68	-
21	Odsetek terenów gdzie zagrożenie emisją hałasu kolejowego przekracza poziom 55 dB (pora nocna)	%	0,00	0,92	-
22	Odsetek zabudowy powstały przed 1970	%	0,00	31,05	-
23	Średni wiek budynków	lata	17	35,00	-
24	Odsetek budynków objętych termomodernizacją	%	95,2	88,48	-
25	Powierzchnia terenów komunikacji na 1 mieszkańca	m ²	4,09	5,49	-
26	Liczba miejsc parkingowych na 1 mieszkańca	szt.	0,09	0,11	-
27	Średnia wysokość budynków	kond.	6,01	5,84	-
28	Gęstość zaludnienia	os./km ²	20 122	28 246	2 280
29	Intensywność zabudowy		0,48	0,68	-
30	Odległość od centrum miasta	km	4,90	5,96	-
31	Odległość od przystanku komunikacji miejskiej (autobus)	m	340	254	-
32	Odległość od przystanku komunikacji miejskiej (tramwaj)	m	2000	554	-
33	Odległość od szkoły podstawowej	m	373	276	-
34	Odległość od przedszkola	m	53	277	-

Źródło: opracowanie własne

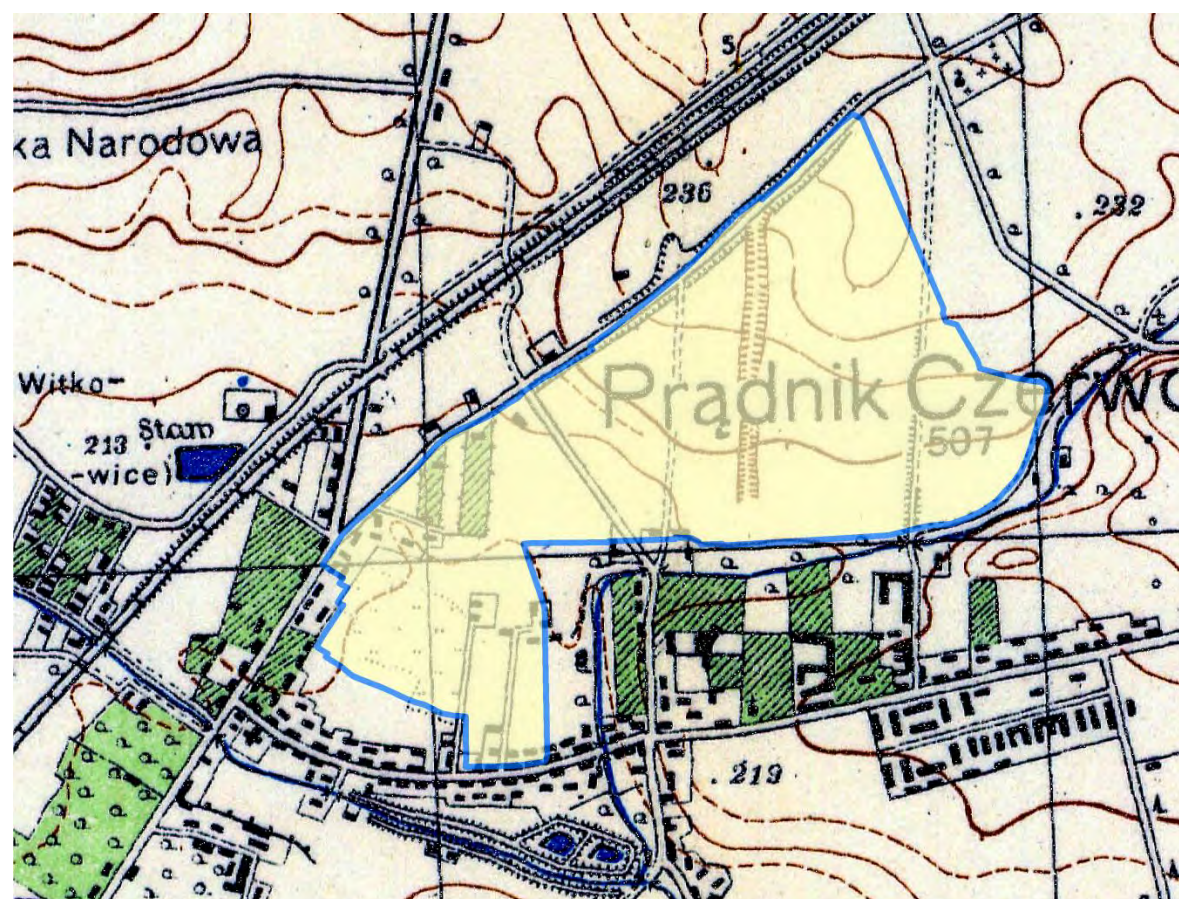
1.2. Historia obszaru objętego analizą

Prądnik Czerwony to dawna wieś nad Prądnikiem i Sudotem Dominikańskim, 3,5 km na północ od centrum Krakowa, przy historycznej drodze królewskiej (Strata Regia, w rejonie ob. alei 29 Listopada). Do XVII wieku teren Prądnika Czerwonego obejmował także późniejszą Olszę. Wieś, po raz pierwszy wzmiankowana ok. 1125-26 roku, należała do klasztoru Benedyktynów w Tyńcu. Prawdopodobnie po 1257 lokowana na prawie niemieckim. Wytyczono wówczas ulicowe centrum zabudowy wzdłuż obecnej ulicy Dobrego Pasterza, sołectwo założono na jego wschodnim skraju, po północnej stronie ulicy oraz obustronny łanowy rozłóg pól. W 1418 roku wojewoda tęczycycki J. Ligęza podarował sołectwo prądnickie klasztorowi Dominikanów (w ich posiadaniu do końca XVIII wieku, w dzierżawie do 1950). W 1642 na terenie folwarku dominikańskiego wzniesiono zachowaną do dziś barokową kaplicę Św. Jana Chrzciciela (w miejscu spalonej kaplicy z 1604). W końcu XVI wieku po pn.-wsch. stronie obecnego skrzyżowania alei 29 Listopada i ulicy Lublańskiej zbudowano dwór Cellarich (odbudowany po potopie szwedzkim, obok niego wzniesiono zachowany do dziś lamus). W 1587 wieś została częściowo zniszczona w wyniku toczącej się w pobliżu bitwy między wojskami *J. Zamoyskiego* i arcyksięcia *Maksymiliana Habsburga*. W latach 1655-60 ucierpiła podczas najazdu szwedzkiego. W 1 ćwierci XIX wieku na fundamentach zniszczonego w czasie konfederacji barskiej dworu Cellarich *M. Badeniowa* postawiła neogotycki dwór Pocieszka (zachowany nadbudowany w latach 20. XX w. wg proj. *J. Sas Zubrzyckiego*).

Po południowo-wschodniej stronie analizowanego obszaru w latach 1912-1918 zbudowano jedno z największych i najnowocześniejszych w tamtym okresie lotnisk. W 1918 r. powstała na lotnisku pierwsza lotnicza eskadra bojowa. 18 lipca 1923 roku otwarto w Rakowicach Cywilną Stację Lotniczą. Lotnisko sięgało obecnych ulic Młyńskiej i Dobrego Pasterza (ul. Dobrego Pasterza od terenów lotniska oddzielały c.k. koszary barakowe). Pod koniec XIX wieku Prądnik Czerwony tworzył z Olszą jedną gminę.

W 1923 erygowano parafię w Prądniku Czerwonym, a także przy obecnym skrzyżowaniu alei 29 Listopada i ulicy Dobrego Pasterza wzniesiono drewniany kościół Dobrego Pasterza (proj. *A. Romanowskiego*), zastąpiony w latach 1971-74 nowym kościołem (wg proj. *W. Pietrzyka*). W 1928 na terenie dawnego folwarku Cellarich Albertynki założyły zakład dla nieuleczalnie chorych niewiast.

Istotną inwestycją okresu międzywojennego była budowa w 1934 roku linii kolejowej Kraków – Tunel, dzięki której Kraków uzyskał bezpośrednie połączenie z Warszawą.

Rys. 46. Analizowany obszar osiedla Prądnik Czerwony na mapie Wojskowego Instytutu Wydawniczego – 1936 rok
Źródło: Ze zbiorów Archiwum Map Wojskowych Instytutu Geograficznego

Rys. 47. Wiadukt nad szosą warszawską – 1934 rok
fot: Ze zbiorów Narodowego Archiwum Cyfrowego

Linia ta podzieliła trwale tereny Prądnika na część wschodnią (Prądnik Biały) i zachodnią (Prądnik Czerwony).

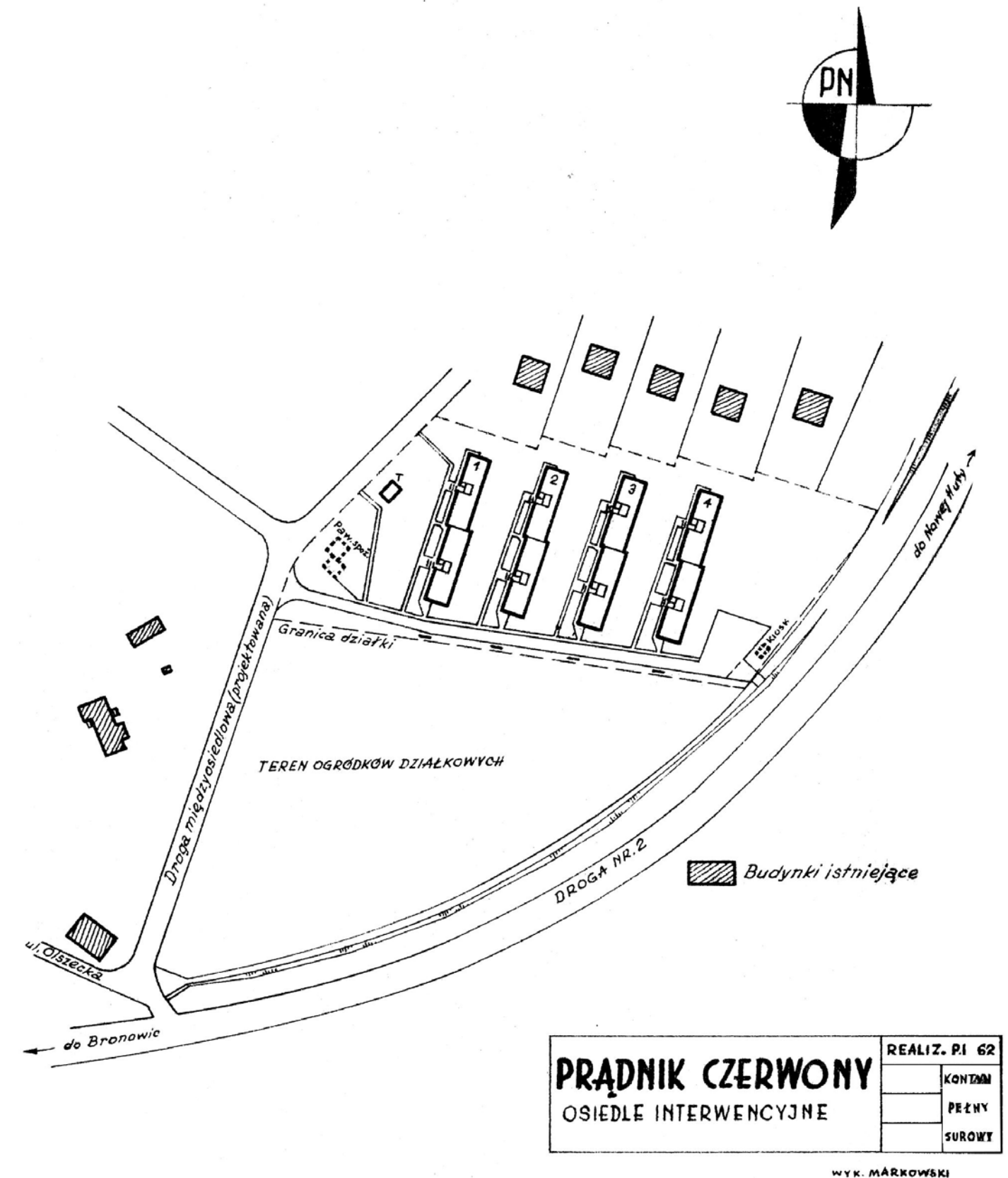
Decyzją władz niemieckich w 1941 roku północną część wsi przyłączono do Krakowa jako XLIII dzielnicę katastralną.

Powojenna intensywna rozbudowa Krakowa a szczególnie Nowej Huty wiązała się z koniecznością powiązania zachodniej części Krakowa z Nową Hutą. W latach 50. XX wieku wybudowano przebiegającą 650 m na południe od granicy analizowanego obszaru trasę komunikacyjną łączącą poprzez ulice Opolską-Lublańską-gen. Okulickiego-Łowińskiego rejon Bronowic z Krzestawicami. W latach 1950-1953 na pn.-zach. Od opisywanego osiedla wybudowano towarowo-surowcową linię kolejową Mydlniki-Batowice-Nowa Huta-Ruszcza-Podtęże.

W 1966 na pn.-wsch. skraju Prądnika Czerwonego powstał cmentarz komunalny. Po jego pd.-zach. stronie zaś wzniesiono w latach 1974-1988 osiedle Prądnik Czerwony.

Rys. 48. Analizowany obszar osiedla Prądnik Czerwony na zdjęciu satelitarnym z 1965 roku
Źródło: Biuro Planowania Przestrzennego Urzędu Miasta Krakowa

Rys. 49. Fragment planu realizacyjnego osiedla Prądnik Czerwony, tzw. osiedle interwencyjne.
Źródło: Archiwum Państwowe w Krakowie

Osiedle wzniesiono w dwóch etapach: w latach 1974-86 powstała część południowa (między ulicami Dobrego Pasterza i Lublańską) oraz zachodnia (przy ulicy Majora) wg *proj. J. Lewandowskiego i S. Sitarskiego*, natomiast w latach 1979-88 część północna (między ulicami Powstańców, Strzelców i potokiem Sudot) oraz wschodnia (między ulicami Strzelców, Dobrego Pasterza i Kwartową) wg *proj. A. Basistowej, J. Lewandowskiego i K. Leśnodorskiego*. W 1975 roku oddano do użytku pierwsze budynki.

Budynki 3-, 5-, 11- i 14-kondygnacyjne wzniesiono w technice wielkotypowej. Na terenie osiedla wybudowano także 4 pawilony handlowo-usługowe, 2 szkoły, 3 przedszkola i żłobek.

Realizowane osiedle wypełnia północne pasmo obszarów mieszkaniowych, które dzięki przeniesieniu lotniska z Czyżyn zyskuje na ciągłości (zaczyna się na najstarszych dzielnicach Nowej Huty i poprzez Bieńczyce, Olszę, Ugorek, Prądnik Czerwony kończy się na Azorach). Następuje większa intensyfikacja zabudowy, między innymi przez zawężenie międzyosiedlowych pasów zieleni oraz przekształcenie obszarów rozproszonej zabudowy.

W latach 90. XX wieku na terenie osiedla Czerwony Prądnik powstają nowe zespoły budynków w technologii tradycyjnej, m.in. przy ulicy Dobrego Pasterza wg *proj. B. Podhalańskiego* oraz przy ulicy Marchotta wg *proj. W. i K. Korbielów*.

W 1982 we wschodniej części Prądnika Czerwonego erygowano parafię Jana Chrzciciela. W latach 1984-90 wybudowano kościół wg *proj. W. Obtutowicza*. W 1985 ukończono budowę kościoła *Ecce Homo* (Sanktuarium Św. Brata Alberta, wg *proj. M. i W. Kosińskich*).

1.3. Środowisko kulturowe

Kontekst kulturowy stanowią w najbliższym otoczeniu:

- Zespół Klasztorny Albertynek przy ul. Woronicza 10, obejmujący:
 - a. dom zakonny, murowano-drewniany z 1820 roku, zbudowany na fundamentach dawnego pałacu Cellarich z XVI wieku, przebudowany z nadbudową pietra w 1930, *proj. Jan Sas-Zubrzycki*,
 - b. nowicjat, murowano-drewniany budynek z 1931 roku, *proj. Jan Sas-Zubrzycki*,
 - c. tzw. chatka dla księży, murowano-drewniana, z 1932 roku, *proj. Jan Sas-Zubrzycki*,
 - d. spichlerz, drewniany z ok. 1930 roku, *proj. Jan Sas-Zubrzycki*,
 - e. ogród z XVI wieku, poddany rekompozycji w XIX, XX i 1 ćw. XX wieku,

- Zespół folwarczny dominikanów na Prądniku Czerwonym przy ulicy Dobrego Pasterza 117/121 obejmujący:
 - a. murowany dwór z 2 poł. XVIII wieku, przebudowany ok. 1900 roku,
 - b. murowana kaplica pw. św. Jana Chrzciciela i Jana Ewangelisty z 1642 roku,
 - c. cmentarz z początku XVIII wieku,
 - d. murowany czworak z XVIII wieku, przebudowany w 2 poł. XIX wieku,
 - e. murowany dom z przełomu XVI i XVII wieku, przebudowany w 2 poł. XIX wieku,
 - f. budynki gospodarcze (stodoła, stajnia, spichlerz), murowano-drewniane z końca XIX wieku,
 - g. brama wjazdowa, murowana z XIX wieku,
 - h. ogród z XVI wieku poddawany rekompozycji do XIX wieku.
- relikty ziemnego magazynu amunicji (fragment obwałowań) przy ulicy Dobrego Pasterza wybudowany przed 1896 rokiem,
- Młyn tzw. „Żabi” położony przy ul. Olszeckiej, murowany z przełomu XIX i XX wieku, przebudowany po 1985 roku,
- Relikty Sudotu Dominikańskiego,
- Relikty młynówki roboczej,
- Drewniana dzwonnica przy kościele Dobrego Pasterza, przy ulicy Dobrego Pasterza,
- Budynek dawnej szkoły gminnej położony przy ulicy 29 Listopada 102,
- Eklektyczna willa Mossakowskich, położona przy ulicy 29 Listopada 118, z końca XIX wieku,
- Linia kolejowa Kraków – Tunel z 1934 roku.

Rys. 50. Środowisko kulturowe – osiedle Prądnik Czerwony
Źródło: opracowanie własne

1. Zespół Klasztorny Albertynek z domem zakonnym, murowano-drewniany z 1820 roku, zbudowany na fundamentach dawnego pałacu Cellarich z XVI wieku ,
2. Kościół Dobrego Pasterza z dzwonnica z 1924 roku,
3. Młyn tzw. „Żabi” położony przy ulicy Olszeckiej, murowany z przetomu XIX i XX wieku, przebudowany po 1985 roku,
4. Zespół folwarczny dominikanów na Prądniku Czerwonym z kaplica pw. śś. Jana Chrzciciela i Jana Ewangelisty z 1642 roku,
5. Wiadukt kolejowy na trasie Kraków – Warszawa wzniesiony w 1934 roku,
6. Linia olejowa Kraków-Tunel wybudowana w 1934 roku,,
7. Uruchomiona w latach 1950-1953 towarowo-surowcowa linia kolejowa Mydlniki-Batowice-Nowa Huta-Ruszcza-Podtęże,
8. Cmentarz komunalny w Batowicach powstały w 1966 roku ,
9. Budynek szkoły gminnej z lat 20. XX wieku.

1.4. Zagospodarowanie terenu

Teren osiedla usytuowany został między istniejącą linią kolejową relacji Kraków-Warszawa a historyczną zabudowa wsi Czerwony Prądnik usytuowaną wzdłuż ulicy Dobrego Pasterza. Projektanci osiedla, nie musieli tak jak miało to miejsce w obszarze kilku innych osiedli, zmagać się z problemem wkomponowywania zabudowy w istniejące struktury zabudowy, gdyż osiedle powstało na terenach dawnych pól uprawnych. Stąd odsetek terenów zabudowy jednorodzinnej jest bardzo niski i wynosi zaledwie 3,3%.

Duży odsetek w strukturze przestrzennej zajmują tereny dróg (publicznych i wewnętrznych), obecnie wynosi on blisko 16%. Tereny usług (publicznych i komercyjnych) zajmują blisko 6 ha, co stanowi blisko 11% powierzchni analizowanego terenu. Wskaźnik ten potwierdza dobrą obsługę w zakresie infrastruktury publicznej, jak również dobry dostęp do podstawowych usług komercyjnych.

Strukturę przestrzenną osiedla uzupełniają tereny usług sportu i rekreacji, które zajmują jedynie 0,8% obszaru (1,6 ha). Wskaźnik powierzchni rekreacyjnych przypadającej na jednego mieszkańca jest w związku z tym bardzo niski (1,49m²/M) przez co dostęp do tych terenów jest utrudniony.

Pewną rekompensatę stanowi stosunkowo duża powierzchnia terenów zieleni urządzonej obejmująca obszar o powierzchni 7,5 ha.

Tab. 12. Struktura użytkowania terenów na analizowanym obszarze osiedla Prądnik Czerwony

Lp.	Przeznaczenie terenu	Symbol	Powierzchnia	
			w ha	%
1	Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	MN	1,7	3,3
2	Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej	MW	22,1	41,4
3	Tereny infrastruktury technicznej	IT	0,0	0,1
4	Tereny dróg publicznych/wewnętrznych	KD	8,3	15,5
5	Tereny usług komunikacyjnych	KU	3,9	7,4
6	Tereny budowy	TBUD	0,4	0,7
7	Tereny usługowe	U	2,3	4,4
8	Tereny usługi kultu religijnego	UK	0,0	0,0
9	Tereny usług publicznych	UP	3,4	6,3
10	Tereny usług sportu i rekreacji	US	0,8	1,6
11	Tereny zieleni niskiej	ZN	2,3	4,3
12	Tereny zieleni urządzonej	ZU	7,5	14,1
13	Tereny ogródków działkowych	ZD	0,0	0,0
14	Tereny nieużytków, tereny zdegradowane	N	0,5	0,8
Łącznie:			53,32	100,0

Źródło: opracowanie własne

Rys. 51. Inwentaryzacja terenowa obszaru osiedla Prądnik Czerwony
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Kraków oraz Urban Atlas 2008

Rys. 52. Model 3D osiedla Prądnik Czerwony – ujęcie w kierunku północnym
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Kraków oraz Urban Atlas 2008

1.5. Morfologia zabudowy

W strukturze zabudowy mieszkaniowej dominują budynki wielorodzinne, które stanowią 32,94% wszystkich obiektów na terenie osiedla (90 bloków). Zabudowa na osiedlu jest zróżnicowana, dominuje zabudowa średniowysoka (43 budynki) i wysoka (22 budynki), obejmująca budynki zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej. Zabudowa wielorodzinna powstała w technologii wielkiej płyty i została w większości docieplona. Tylko trzy z 90 budynków wielorodzinnych nie zostało jeszcze objęte programem termomodernizacji.

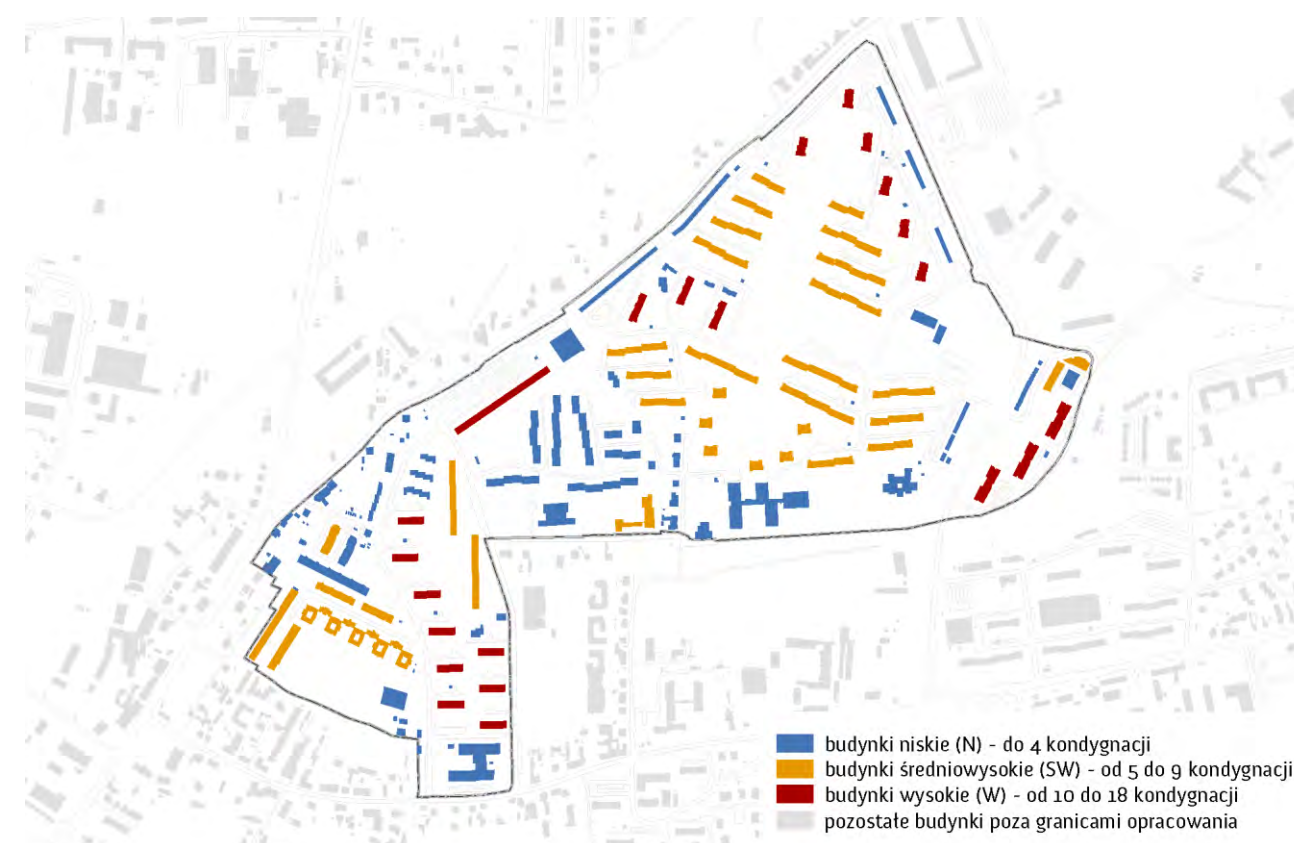
Budynki zabudowy wielorodzinnej zostały usytuowane w kilku grupach. Najbardziej na północ od centrum miasta, przy ulicy Strzelców, usytuowano sześć wysokich punktowców. Osiowo na kierunku północny-wschód, południowy-zachód usytuowano centralny skwer, który opada w kierunku południowym. Po jego obydwu stronach usytuowano średniowysokie bloki mieszkalne. Oś zamyka teren szkoły Podstawowej Nr 2 im. św. Wojciecha. W tej części osiedla pomiędzy zabudową występuje stosunkowo duża przestrzeń. W części południowo-zachodniej, budynki usytuowane są bardzo gęsto, wzdłuż ulic Łepkowskiego, usytuowano sześć wysokich budynków wielorodzinnych.

Istniejąca struktura zabudowy charakteryzuje się dużymi kontrastami (zabudowa niska, wysoka). Odczuwalną dużą gęstość zabudowy, potwierdza wysoki wskaźnik intensywności zabudowy (0,7 – w odniesieniu do całego obszaru) oraz wskaźnik gęstości zaludnienia (20 122 os/km²). Zjawisko zagęszczenia zainwestowania w północnej części osiedla w pewnym stopniu niweluje ukształtowanie terenu (teren opada w kierunku południowym). Istniejąca bujna zieleń w południowej części osiedla oraz duża gęstość zabudowy powodują, że w istniejącym zasobie mieszkaniowym, zwłaszcza w budynkach niskich, obserwujemy niedostateczne następczenie mieszkań.

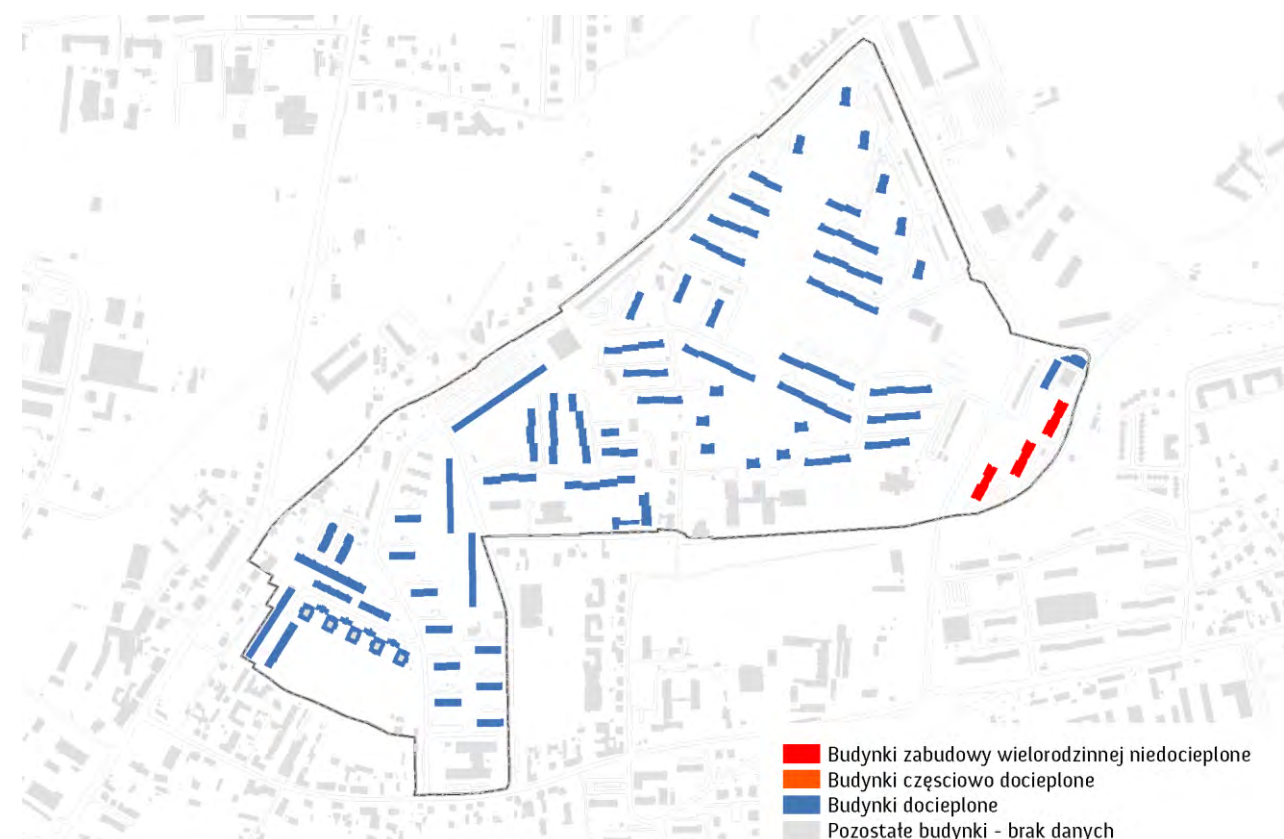
Tab. 13. Struktura użytkowania budynków na analizowanym obszarze osiedla Prądnik Czerwony

Lp.	Przeznaczenie budynków	Symbol	Udział zabudowy	
			szt.	%
1	Budynki zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	MN	25	9,80
2	Budynki zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej	MW	82	32,16
3	Budynki zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej z usługami	MU	2	0,78
4	Budynki infrastruktury technicznej	IT	0	0,00
6	Budynki usługowe	U	17	6,67
7	Budynki kultu religijnego	UK	0	0,00
8	Budynki usług publicznych	UP	8	3,14
9	Budynki i obiekty sportowo- rekreacyjne	US	0	0,00
10	Garáže	G	41	16,08
11	Pozostałe	I	80	31,37
Łącznie:			255	100,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z ewidencji gruntów i budynków

Rys. 53. Wysokość budynków na osiedlu Prądnik Czerwony
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Krakowa

Rys. 54. Budynki objęte termomodernizacją na osiedlu Prądnik Czerwony
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Krakowa

1.6. Komunikacja

Obszar osiedla Prądnik Czerwony położony jest w bezpośrednim sąsiedztwie drogi krajowej nr 7 (aleja 29 Listopada, europejska trasa E77 droga główna częściowo klasy G 2x2, od skrzyżowania z ulicą Powstańców na północ w klasie G 1x2) oraz dróg powiatowych o charakterze dróg zbiorczych (ulica Powstańców, Strzelców i Dobrego Pasterza - drogi zbiorczej klasy Z 1x2).

Poprzez istniejący układ komunikacyjny zapewnione jest połączenie z innymi częściami miasta. Ruch samochodowy generowany przez mieszkańców osiedla obsługują ulice Powstańców, Strzelców, Sudolska, Majora, Nuskiewicza. Główne połączenie drogowe osiedla z centrum miasta realizowane jest poprzez aleję 29 Listopada.

Dojazd do centrum miasta i innych dzielnic zapewniony jest również poprzez komunikację publiczną. Linie autobusowe poprowadzone są ulicami Powstańców, Strzelców oraz Dobrego Pasterza.

Najbliżej położonymi przystankami komunikacji zbiorowej są:

- „Prądnik Czerwony” - pętla autobusowa przy ulicy Strzelców,
- „Rondo Barei” i „Olszecka” - około 200m na południowy wschód od zabudowy analizowanego obszaru,
- „Al. 29 listopada” - po zachodniej stronie osiedla,
- „Powstańców”
- „Majora”
- „Strzelców”

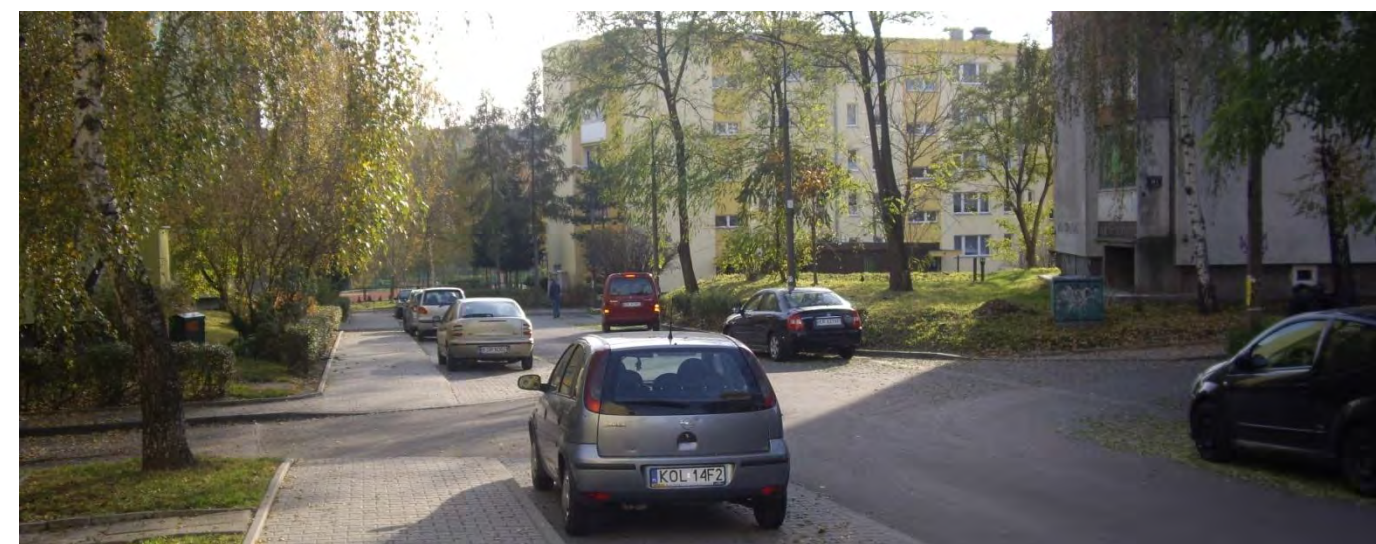
Najbliższymi ważnymi dla mieszkańców osiedla przystankami są „Rondo Barei” i „Aleja 29 Listopada”. Obsługiwane są one łącznie przez 26 linii autobusowych (w tym 4 linie nocne, i linie aglomeracyjne - w ciągu roku szkolnego w dzień powszedni). Ważnym węzłem komunikacji zbiorowej, z którego korzystają mieszkańcy osiedla Prądnik Czerwony jest przystanek „Olsza II” – oddalony od zabudowy osiedla o około 600 metrów. Zlokalizowany tam przystanek daje możliwość skorzystania dodatkowo z kilku innych linii. Najbliższymi (w odległości do 2 km) przystankami kolejowymi są – istniejący przystanek „Kraków Batowice” oraz projektowany przystanek Szybkiej Kolei Aglomeracyjnej „Kraków Lublańska”.

Na obszarze osiedla znajduje się około 41 garaży, w większości jednostanowiskowe. Na analizowanym obszarze istnieje ponadto około 650 ogólnodostępnych wyznaczonych miejsc parkingowych.

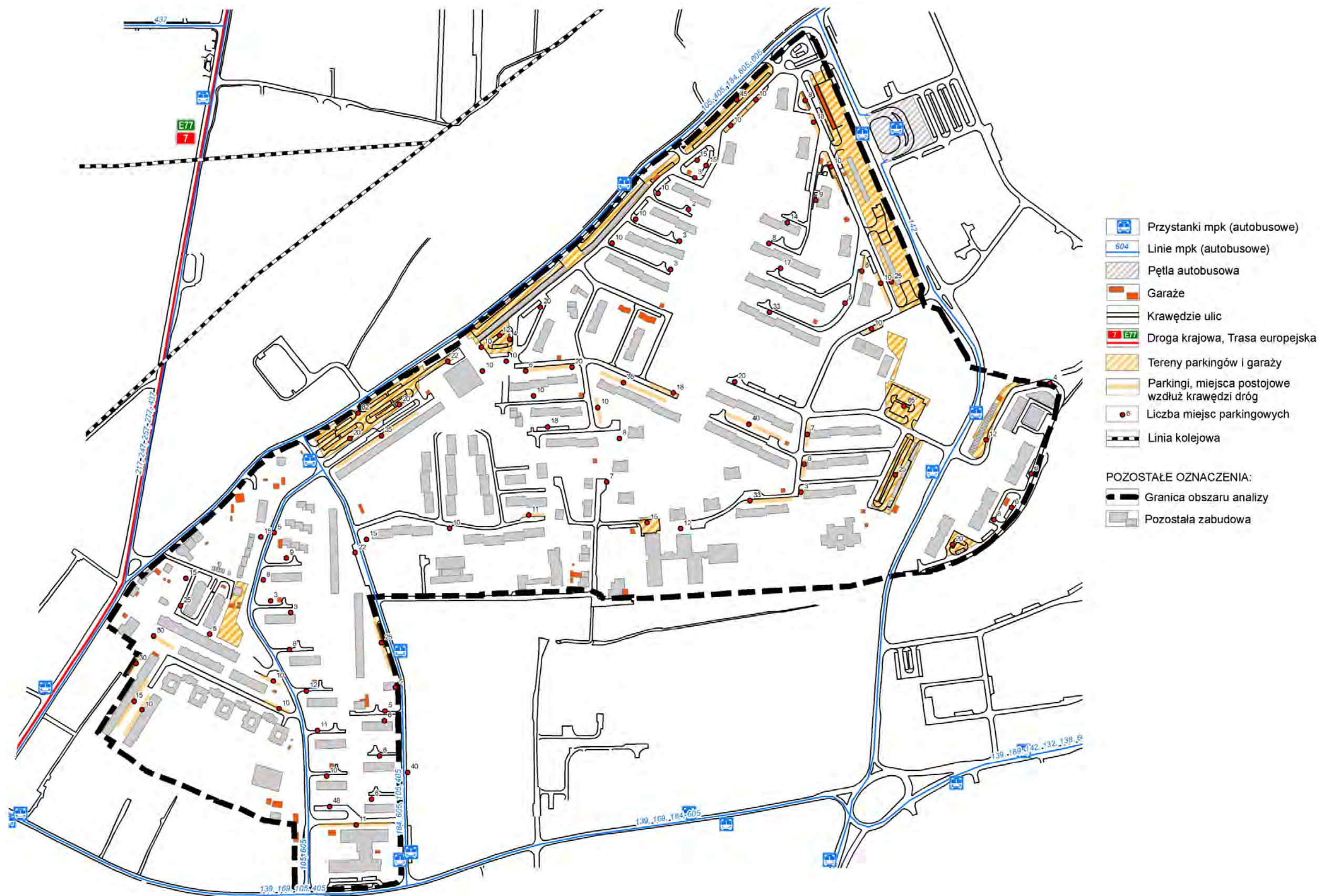
W odległości około 400m od osiedla biegnie istniejący fragment rowerowej trasy głównej – wzdłuż ul. Dobrego Pasterza (na wschód od ronda Barei). Planuje się uzupełnienie w tym rejonie braków w sieci dróg rowerowych poprzez projektowane fragmenty trasy głównej (w ulicy Strzelców i alei 29 Listopada) oraz projektowane trasy główne łącznikowe (wzdłuż ulicy Powstańców oraz równoległe do ulic Reduta i Węgrzeckiej w śladzie nowo projektowanej ulicy Iwaszki).

Rys. 55. Kompleks dwupoziomych garaży przy ulicy Strzelców
 fot. Marcin Nejman

Rys. 56. Miejsca postojowe wzdłuż wewnętrznych ulic osiedla
 fot. Marcin Nejman

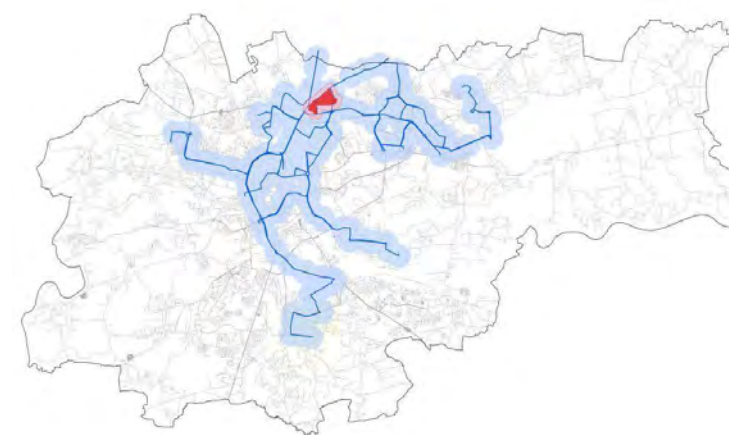
Rys. 57. Układ komunikacyjny w sąsiedztwie osiedla Prądnik Czerwony
 Źródło: opracowanie własne

Transport kolejowy obecnie nie obsługuje bezpośrednio osiedla, w przyszłości jednak może odgrywać pewną rolę w komunikacji zbiorowej dla mieszkańców tego osiedla ze względu na niewielkie oddalenie linii kolejowych od osiedla. Najbliższy projektowany przystanek znajdować się będzie w odległości około 500m od centrum analizowanego obszaru.

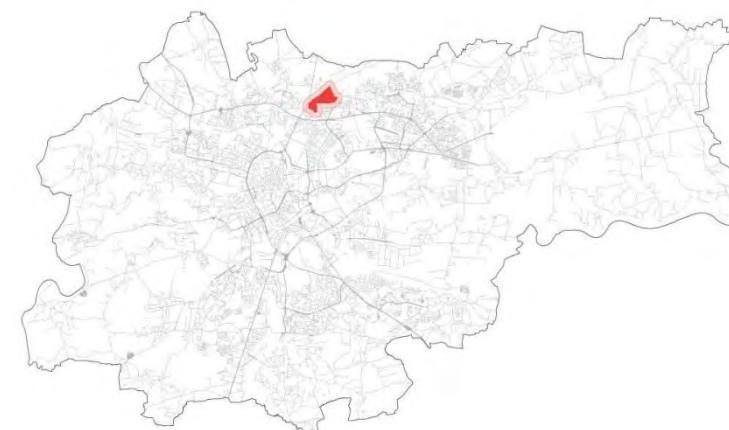
Najbliższe linie autobusowe (w strefie dojazdu do 500 metrów od granic osiedla) umożliwiają mieszkańcom bezpośrednie połączenie z obszarem 17% powierzchni Krakowa, zamieszkałym przez 54,5% mieszkańców.

Analizując sytuację komunikacyjną osiedla należy stwierdzić, że:

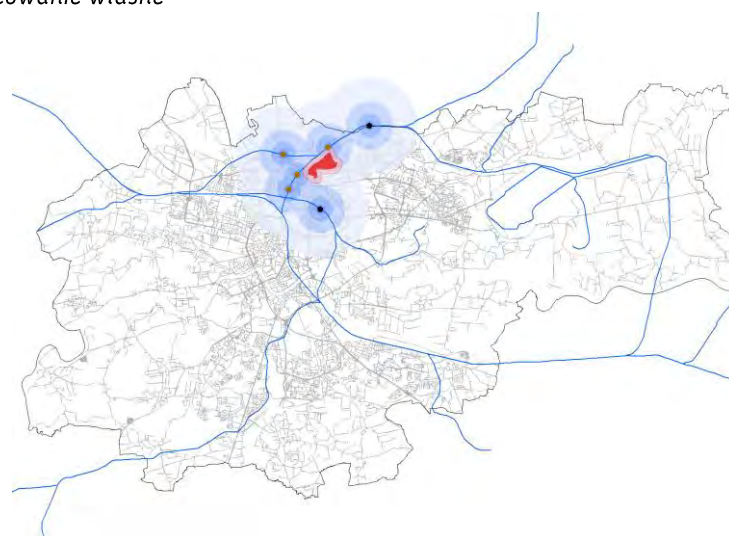
1. istniejące drogi zapewniają prawidłowe powiązanie osiedla z innymi częściami Krakowa,
2. włączenie się do ruchu w godzinach szczytu porannego (na wysokości alei 29 Listopada), jest bardzo utrudnione z uwagi na potok ruchu generowany przez osoby dojeżdżające do miasta z miejscowości położonych na północ od Krakowa,
3. równie trudną sytuację obserwuje się w godzinach popołudniowych, kiedy osoby wyjeżdżające z Krakowa tworzą zatory uniemożliwiające sprawne przedostanie się z centrum na teren osiedla,
4. z uwagi na uwarunkowania komunikacyjne (brak możliwości wyizolowania ruchu autobusowego) autobusy komunikacji miejskiej obsługujące to osiedle odnotowują znaczące opóźnienia,
5. korzystne jest usytuowanie przystanków komunikacji miejskiej (autobusowych), które usytuowane są w strefie dojazdu pieszego (do 800m od miejsca zamieszkania),
6. w obrębie osiedla pomimo zorganizowanych miejsc parkingowych (zespoły garaży) oraz licznych miejsc postojowych, wciąż występuje niedobór miejsc parkingowych skutkujący parkowaniem na chodnikach i skwerach,
7. osiedle nie jest obecnie połączone bezkolizyjną ścieżką rowerową z centrum miasta, co uniemożliwia wykorzystanie tego środka transportu przez większą część mieszkańców osiedla.

Rys. 58. Bezpośrednie połączenia autobusowe wraz z 500 metrową strefą dojazdu z osiedla Prądnik Czerwony
Źródło: opracowanie własne

Rys. 59. Bezpośrednie połączenia tramwajowe wraz z 500 metrową strefą dojazdu z osiedla Prądnik Czerwony
Źródło: opracowanie własne

Rys. 60. Bezpośredni dostęp do przystanków kolejowych (istniejących i projektowanych) w pobliżu osiedla Prądnik Czerwony
Źródło: opracowanie własne

1.7. Klimat akustyczny

Klimat akustyczny analizowanego obszaru kształtowany jest zarówno przez ruch pojazdów drogowych (wzdłuż ulic Powstańców, Łepkowskiego, Majora, Dobrego Pasterza, Strzelców oraz częściowo przez al. 29 Listopada) oraz pociągów poruszających się po linii kolejowej Kraków-Warszawa (linia nr 8 przebiegająca na zachód od osiedla Prądnik Czerwony). W pobliżu osiedla przebiegają tory linii kolejowej nr 95 (Kraków Mydlniki – Nowa Huta) o mniejszym natężeniu ruchu kolejowego.

W porze dziennej emisja hałasu drogowego obejmująca wartości powyżej 50dB występuje na ponad 88% obszaru osiedla, w nocy na 46,5%. Wartość emisji hałasu wywoływanego przez pojazdy szynowe w dzień wartość ta nie jest wysoka i wynosi 12,5%.

Przekroczenia norm hałasu obejmują około 39% terenu osiedla i występują w sąsiedztwie wszystkich w/w ciągów komunikacyjnych. Przekroczenia norm hałasu wynoszą do 20dB, jedynie wzdłuż alei 29 listopada przekraczają 25dB.

Na największe uciążliwości akustyczne narażeni są mieszkańcy budynków wielorodzinnych zlokalizowanych przy ulicy Łepkowskiego 2, 4, 6, 12, ulicy Majora 1, 3, 5, 7, 9, ulicy Na Barciach 14, ulicy Nuskiewiczza 1, 3, 12, ulicy Powstańców 3, 20, 21, 42, 44, 70 (przekroczenia norm hałasu drogowego, w porze nocnej i dziennej) a także częściowo przy ulicy Nuskiewiczza 5, 7, ulicy Powstańców 40 oraz ulicy Strzelców 17, 19, 21.

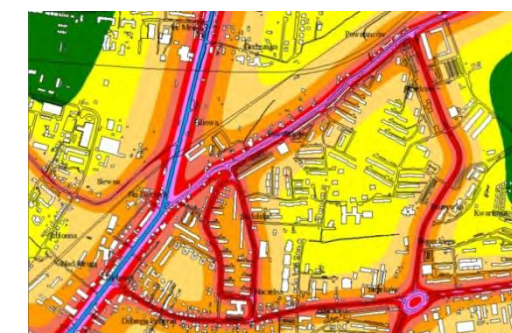
Mimo bliskości linii kolejowych pojazdy szynowe nie generują poziomu hałasu przekraczającego normy (od najbliższego używanego toru do zabudowy wielorodzinnej zlokalizowanej przy ulicy Powstańców odległość wynosi od 150 do 250 m)

Osiedle Prądnik Czerwony cechuje się złym klimatem akustycznym. W porównaniu z innymi osiedlami obszar objęty przekroczeniami norm jest duży, a zwiększony hałas występuje wzdłuż kilku ciągów komunikacyjnych, w tym wzdłuż ulic biegnących wewnątrz osiedla. Największą uciążliwość generują główne ciągi komunikacji drogowej (aleja 29 Listopada, ulice Powstańców i Strzelców), przekroczenia norm hałasu są w ich sąsiedztwie najwyższe.

Najlepszy klimat akustyczny występuje na terenie położonym na północ od Szkoły Podstawowej nr 2 im. św. Wojciecha 9, obejmującym budynki przy ulicy Łuszczkiewiczza 5, 7, 9, Powstańców 30a oraz Strzelców 7b, 7c, 9a, 9b, 11a, gdzie poziom emisji hałasu nie przekracza 45dB.

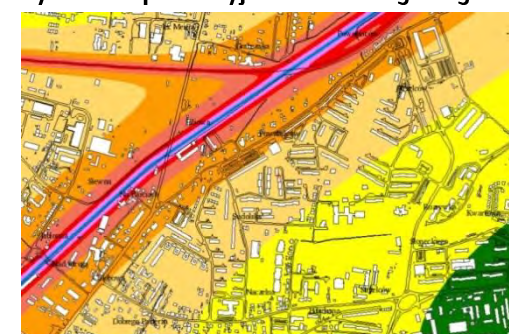

Hałas drogowy (dzień)

Hałas drogowy (noc)

Rys. 61. Mapa emisyjna hałasu drogowego w porze dziennej i nocnej – osiedle Prądnik Czerwony

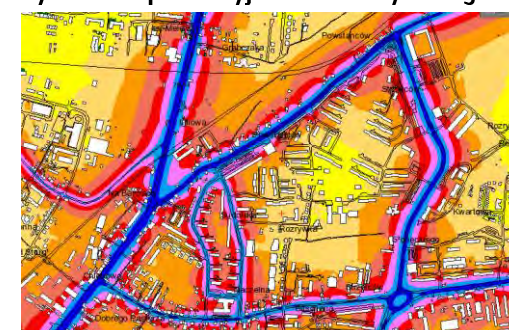

Hałas kolejowy (dzień)

Hałas kolejowy (noc)

Rys. 62. Mapa emisyjna hałasu szynowego w porze dziennej i nocnej – osiedle Prądnik Czerwony

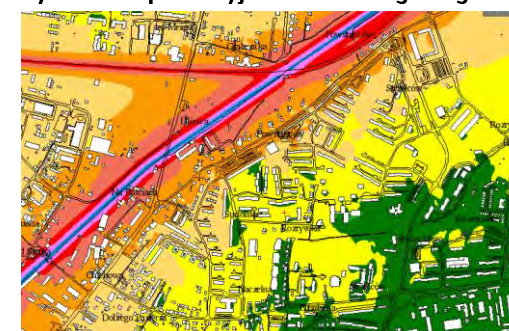

Hałas drogowy (dzień)

Hałas drogowo-drogowy (noc)

Rys. 63. Mapa emisyjna hałasu drogowego w porze dziennej i nocnej – osiedle Prądnik Czerwony

Hałas kolejowy (dzień)

Hałas kolejowy (noc)

Rys. 64. Mapa emisyjna hałasu szynowego w porze dziennej i nocnej – osiedle Prądnik Czerwony

Źródło: Mapa akustyczna Krakowa, http://mapa-akustyczna.um.krakow.pl:280/mapa_k/map.html?mapid=4

1.8. Zagadnienia demograficzne, infrastruktura społeczna

Analizowany obszar osiedla Prądnik Czerwony zamieszkuje 10 729 mieszkańców, co stanowi 1,45% ludności Krakowa. Tylko trzy z analizowanych osiedli zamieszkałe są przez wyższą liczbę osób. Od 1978 roku gęstość zaludnienia na osiedlu znacznie wzrosła, z ok. 6 do obecnych ponad 20 tys. os/km², co wynika z ciągłego dobudowywania obiektów mieszkalnych.

Kształt piramidy płci i wieku wskazuje na duże wahania udziałów poszczególnych grup wiekowych. Skok w piramidzie wieku wiązać można ze zwiększeniem się liczby mieszkańców spowodowanym oddaniem do użytku w końcu lat osiemdziesiątych i w latach dziewięćdziesiątych nowych budynków mieszkalnych. Podstawa wykresu ustabilizowała się w wąskim zakresie (niskie udziały dzieci) w grupach do 19 lat.

Zarówno współczynnik wsparcia ludności najstarszej grupą w wieku od 15 do 59 lat, wynoszącym tutaj niewiele ponad 246,7 (przy poziomie około 272 dla Krakowa i średnio 268 dla wszystkich analizowanych osiedli) jak i wskaźnik starości na poziomie 25,5 są wartościami przeciętnymi. Udział wieku niemobilnego wynosi tutaj 39,4% i jest to wartość również zbliżona do średniej dla analizowanych osiedli. Wskaźnik obciążenia demograficznego całkowitego wynosi dla mieszkańców osiedla Prądnik Czerwony około 58,8 (56 dla Krakowa i 66 średnio dla omawianych obszarów razem).

Udział dzieci w wieku szkolnym (6-12 lat) wynosi w przypadku osiedla Prądnik Czerwony 5,1%, w wieku przedszkolnym (3-6 lat) 3,0% i jest on większy niż analogiczny wskaźnik dla całego Krakowa (2,9% w wieku szkolnym i 1,4% w wieku przedszkolnym), jednocześnie minimalnie wyższy od średniego poziomu analizowanych osiedli (5,0% w wieku szkolnym i 2,5% w wieku przedszkolnym). W liczbach bezwzględnych wartości te dla omawianego obszaru wynoszą - 545 dzieci w wieku szkolnym oraz 317 w wieku przedszkolnym.

Średnia wieku mieszkańców osiedla wynosi 42,1 (43,6 lat wśród kobiet i 40,6 lat dla mężczyzn). Wykres płci i wieku ukazuje wysokie wyże demograficzne i znaczący spadek udziału ludności między wyżami.

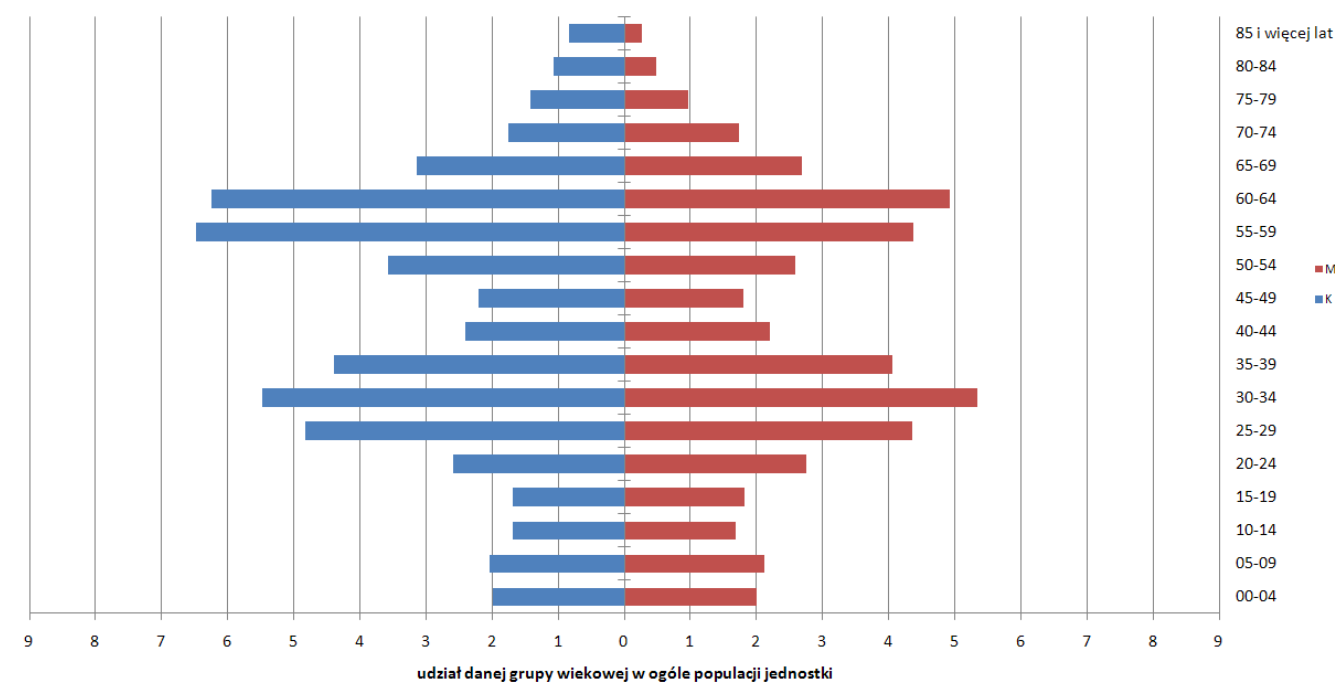
Udział grupy w wieku produkcyjnym jest nieznacznie wyższy od średniej krakowskiej i wynosi tutaj 69,5% (przy 67,5% dla całego miasta). Udział ludności w wieku poprodukcyjnym wynosi 18,3% (przy 17,2 średnio dla Krakowa).

Ogólny współczynnik feminizacji na osiedlu Prądnik Czerwony wynosi 116,6 i jest to poziom zbliżony do średniej dla wszystkich osiedli i średniej dla Krakowa.

Tab. 14. Struktura wieku i płci mieszkańców osiedla Prądnik Czerwony

Wiek ludności	Liczba osób			Udział %		
	K	M	Łącznie	K	M	Łącznie
0-4	213	214	427	2,0	2,0	4,0
5-9	219	228	447	2,0	2,1	4,2
10-14	181	181	362	1,7	1,7	3,4
15-19	181	196	377	1,7	1,8	3,5
20-24	278	296	574	2,6	2,8	5,3
25-29	518	468	986	4,8	4,4	9,2
30-34	587	574	1161	5,5	5,3	10,8
35-39	471	436	907	4,4	4,1	8,5
40-44	258	237	495	2,4	2,2	4,6
45-49	237	193	430	2,2	1,8	4,0
50-54	384	277	661	3,6	2,6	6,2
55-59	695	469	1164	6,5	4,4	10,8
60-64	670	528	1198	6,2	4,9	11,2
65-69	337	288	625	3,1	2,7	5,8
70-74	188	186	374	1,8	1,7	3,5
75-79	153	103	256	1,4	1,0	2,4
80-84	115	51	166	1,1	0,5	1,5
85 i więcej	90	29	119	0,8	0,3	1,1
Łącznie:	5 775	4954	10 729	53,8	46,3	100,0

Źródło: opracowanie własne

Rys. 65. Piramida wieku i płci mieszkańców osiedla Prądnik Czerwony

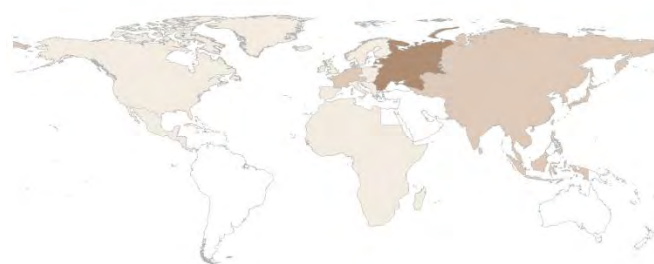
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Krakowa

W grupie przedprodukcyjnej i produkcyjnej proporcje mężczyzn i kobiet są wyrównane z nieznaczną nadwyżką kobiet (współczynnik feminizacji na poziomie 98,8 w młodszej grupie i 100,6 w grupie produkcyjnej). Wartość bezwzględna przewagi kobiet wynosi na analizowanym obszarze osiedla 821 osób.

W rejestrze zameldowanych mieszkańców pojawia się śladowa ilość obcokrajowców. Stanowią tutaj 0,26% udziału populacji, co w porównaniu z wartością dla Krakowa (0,66%) jest poziomem bardzo niskim. Jednak średnia dla badanych obszarów również jest niska i wynosi 0,28%. Pochodzenie obcokrajowców jest zróżnicowane, pojawiają się kilkuosobowe grupy oraz pojedyncze osoby z różnych stron świata (brakuje jedynie reprezentantów Ameryki Południowej, Australii i Bliskiego Wschodu).

Tab. 15. Liczba i pochodzenie obcokrajowców zameldowanych na osiedlu Prądnik Czerwony

Lp.	Region pochodzenia	Liczba osób	Udział w %
1	Afryka	2	7,14
2	Ameryka Południowa	0	0,00
3	Ameryka Północna	2	7,14
4	Ameryka Środkowa	2	7,14
5	Australia	0	0,00
6	Australia i Oceania	0	0,00
7	Azja	4	14,29
8	Bliski Wschód	0	0,00
9	Europa Południowa	1	3,57
10	Europa Północna	2	7,14
11	Europa Środkowa	2	7,14
12	Europa Wschodnia	9	32,14
13	Europa Zachodnia	4	14,29
14	Nieokreślony	0	0,00
Łącznie:		28	100,00

Źródło: opracowanie własne

W obszarze opracowania zlokalizowano pełny zakres obiektów podstawowej infrastruktury społecznej. W granicach osiedla znajdują się:

- samorządowe Przedszkole Nr 178 [1],
- szkoła Podstawowa Nr 2 im. św. Wojciecha [2],
- samorządowe Przedszkole Nr 65 - „PEREŁKA”[3],
- miejski Dzienny Dom Pomocy Społecznej Nr 4 [4],
- niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "PREKTIMED" [5].

Rys. 66. Infrastruktura społeczna na osiedlu Prądnik Czerwony

Źródło: opracowanie własne

1.9. Stan własności i władania

Tereny położone w analizowanym obszarze w większości pozostają własnością gminy Kraków 41,39 ha (77,61%), jednak tylko 3,07 ha terenów komunalnych nie jest oddane w żadną formę władania. Grunty te znajdują się głównie w obszarze istniejących ciągów ulicznych oraz obiektów infrastruktury społecznej. Skarb Państwa jest właścicielem ponad 2,6g ha gruntów stanowiących nieco ponad 5% obszaru analizy. Ponad 17% gruntów stanowi własność prywatną (9,23 ha).

Istniejące uwarunkowania własnościowe wskazują, że gmina nie może wprost oddziaływać na właścicieli nieruchomości, gdyż nie jest bezpośrednim władającym terenem. Jednak pośrednio poprzez instrumenty ekonomiczne np. wysokość opłaty za użytkowanie wieczyste może stymulować określone działania.

Rys. 67. Grunty komunalne nie oddane w żadne formy władania na terenie osiedla Prądnik Czerwony
Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów pozyskanych z Urzędu Miasta Krakowa (Miejski Zarząd Baz Danych)

Tab. 16. Stan własności na obszarze osiedla Prądnik Czerwony

Lp.	Właściciel	Powierzchnia	
		w ha	%
1	Działki osób fizycznych	0,28	0,53
2	Działki posiadające wpisy o jakiegokolwiek formie władania osób fizycznych i prawnych (ale nie Gminy Kraków, ani Skarbu Państwa, ani Powiatu Kraków)	3,54	6,65
3	Gmina Kraków - właściciel, działka nie oddana w żadną formę władania	3,07	5,76
4	Gmina Kraków - właściciel, działka oddana w inne formy władania	2,90	5,44
5	Gmina Kraków - właściciel, działka oddana w użytkowanie (współużytkowanie) wieczyste osobom fizycznym	0,08	0,14
6	Gmina Kraków - właściciel, działka oddana w użytkowanie (współużytkowanie) wieczyste osobom fizycznym i prawnym	15,22	28,55
7	Gmina Kraków - właściciel, działka oddana w użytkowanie (współużytkowanie) wieczyste osobom prawnym	19,47	36,51
8	Gmina Kraków - właściciel, działka oddana w zarząd (współzarząd) i inne formy władania	0,00	0,00
9	Gmina Kraków - właściciel, działka oddana wyłącznie w użytkowanie (współużytkowanie)	0,04	0,08
10	Gmina Kraków - właściciel, działka oddana wyłącznie w zarząd (współzarząd)	0,25	0,47
11	Gmina Kraków - właściciel, lecz są także inni właściciele (ale nie Skarb Państwa, ani Powiat Kraków)	0,00	0,00
12	Gmina Kraków - współwłasność z podmiotami innymi, niż Skarb Państwa lub Powiat Kraków	0,00	0,00
13	Gmina Kraków - współwłasność ze Skarbem Państwa	0,35	0,65
14	Osoba fizyczna	5,41	10,14
15	Powiat Kraków - właściciel, działka oddana w inne formy władania	0,00	0,00
16	Powiat Kraków - właściciel, lecz są także inni właściciele (ale nie Gmina Kraków, ani Skarb Państwa)	0,01	0,02
17	Skarb Państwa - właściciel, działka nie oddana w żadną formę władania	1,22	2,28
18	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana w inne formy władania	0,00	0,00
19	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana w użytkowanie (współużytkowanie) i inne formy władania	0,00	0,00
20	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana w użytkowanie (współużytkowanie) wieczyste osobom fizycznym	0,00	0,00
21	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana w użytkowanie (współużytkowanie) wieczyste osobom fizycznym i prawnym (ale nie Gminie Kraków)	0,00	0,00
22	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana w użytkowanie (współużytkowanie) wieczyste osobom prawnym (ale nie Gminie Kraków)	0,21	0,40
23	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana w użytkowanie wieczyste Gminie Kraków	0,00	0,00
24	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana w współużytkowanie wieczyste Gminie Kraków oraz innym podmiotom	0,00	0,00
25	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana wyłącznie w użytkowanie (współużytkowanie)	0,30	0,57
26	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana wyłącznie w zarząd (współzarząd)	0,00	0,00
27	Skarb Państwa - właściciel, lecz są także inni właściciele (ale nie Gmina Kraków, ani Powiat Kraków)	0,04	0,08
28	Skarb Państwa - współwłasność z podmiotami innymi, niż Gmina Kraków lub Powiat Kraków	0,92	1,72
Razem:		53,32	100,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów pozyskanych z Urzędu Miasta Krakowa (Miejski Zarząd Baz Danych)

Rys. 68. 16 kondygnacyjne budynki położone wzdłuż ulicy Strzelców
fot. Marcin Nejman

Rys. 70. Zespół garaży przy ulicy Strzelców
fot. Marcin Nejman

Rys. 69. Tereny zielone przed budynkami przy ulicy Powstańców
fot. Marcin Nejman

Rys. 71. Boiska i korty przy ulicy Strzelców (pomiędzy budynkami Strzelców 15A i 11A)
fot. Marcin Nejman

3. OSIEDLE PODWAWELSKIE

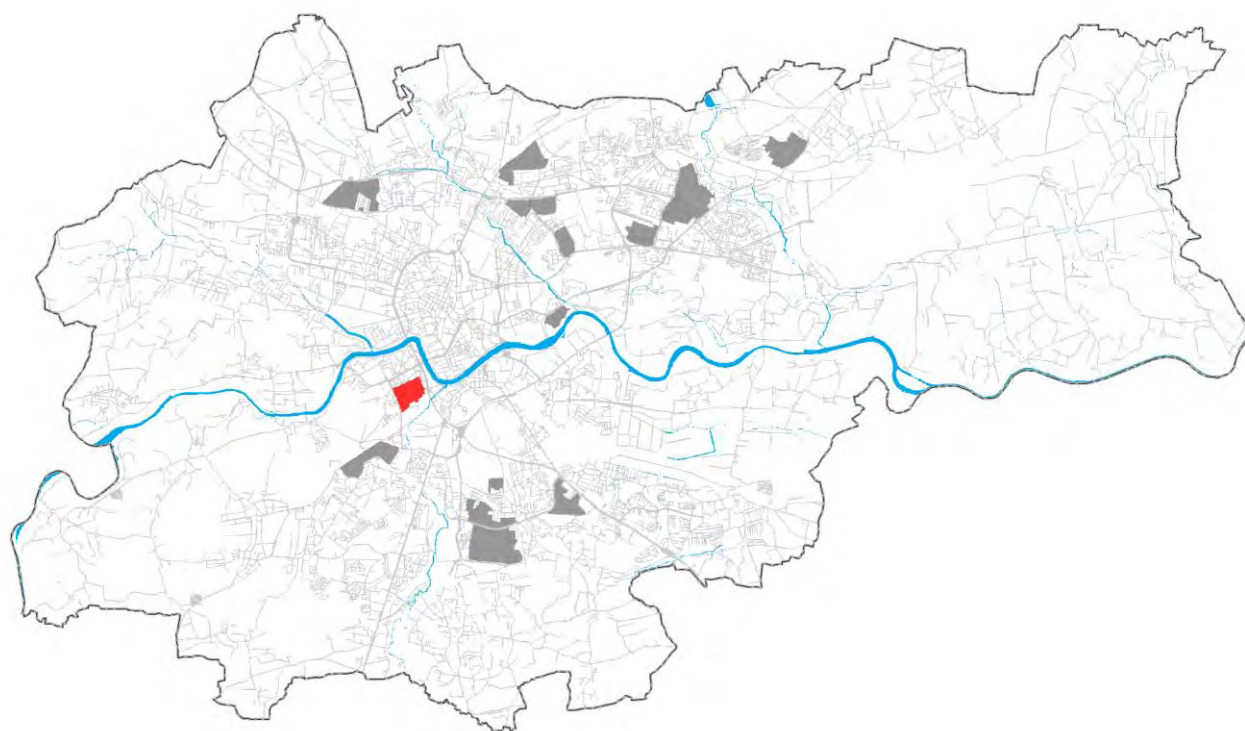
1.1. Położenie obszaru, podstawowe parametry

Analizowany obszar położony jest w dzielnicy VIII Podgórze. Obszar położony jest w ścisłym centrum miasta, 2 km od Rynku Głównego, w bliskim sąsiedztwie obszaru starego miasta, Wzgórza Wawelskiego oraz kościoła św. Michała Archanioła i św. Stanisława Biskupa na Skatce. Jako jeden z czterech analizowanych obszarów położony jest na południe od centrum miasta, na prawym brzegu Wisty.

Obszar osiedla otoczony jest z trzech stron ważnymi ogólnomiejskimi arteriami komunikacyjnymi: ulice Konopnickiej, Monte Casino i Kapelanka a z czwartej strony korytem rzeki Wilgi.

Przedmiotem analizy są nieruchomości o powierzchni 5,98 ha, zamieszkiwane przez 8,17 tys. osób. Średnia gęstość zaludnienia wynosi 201 os./ha tj. 21 702 os./km².

Osiedle położone jest w sąsiedztwie budowanego Krakowskiego Centrum Kongresowego, przy rondzie Grunwaldzkim.

Rys. 72. Lokalizacja osiedla Podwawelskiego w strukturze przestrzennej miasta
Źródło: opracowanie własne na podstawie Urban Atlas 2008 oraz danych UM Krakowa

Tab. 17. Podstawowe wskaźniki podlegające ocenie zebrane dla obszaru osiedla Podwawelskiego

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wartości		
			dla analizowanego obszaru	Średnia	
				dla 19 obszarów	dla Krakowa
1	Średni wiek mieszkańców	os.	44,39	43,27	41,61
2	Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym	%	26,88	19,38	19,47
3	Odsetek osób pobierających zasiłki z MOPS	%	0,06	0,07	-
4	Odsetek inwalidów wśród pobierających zasiłki z MOPS w Krakowie	%	0,43	0,27	-
5	Odsetek osób niepełnosprawnych wśród pobierających zasiłki z MOPS w Krakowie	%	2,27	1,89	-
6	Odsetek osób z rodzin wieloosobowych pobierających zasiłki z MOPS wśród osób pobierających zasiłki z MOPS w Krakowie	%	1,41	2,77	-
7	Średni dochód miesięczny osób pobierających zasiłki z MOPS	zł	193	184,75	182,01
8	Średnie ceny transakcyjne na rynku wtórnym budownictwa wielorodzinnego	zł	6000	6 328	-
9	Odsetek gruntów stanowiących własność gminy	%	62,32	63,69	-
10	Odsetek budynków stanowiących własność gminy	%	0,00	8,84	-
11	Liczba obiektów handlowych	szt.	9	150,00	-
12	Odsetek osób w wieku produkcyjnym pozostających bez pracy	%	0,05	0,05	0,04
13	Odsetek osób w wieku do 30 lat pozostających bez pracy	%	0,018	0,02	0,02
14	Odsetek mężczyzn pozostających bez pracy	%	0,026	0,02	0,02
15	Odsetek bezrobotnych z wykształceniem podstawowym i zawodowym	%	0,035	0,03	0,04
16	Powierzchnia terenów zielonych przypadających na 1 mieszkańca	m ²	1,9	16,38	-
17	Odsetek powierzchni biologicznie czynnej	%	71,2	71,16	-
18	Odległość od parku miejskiego	m	0	112,00	-
19	Odsetek terenów gdzie normy hałasu są przekroczone	%	17,40	28,28	-
20	Odsetek terenów gdzie zagrożenie emisją hałasu drogowego przekracza poziom 55 dB (pora nocna)	%	4,75	15,68	-
21	Odsetek terenów gdzie zagrożenie emisją hałasu kolejowego przekracza poziom 55 dB (pora nocna)	%	2,24	0,92	-
22	Odsetek zabudowy powstały przed 1970	%	17,91	31,05	-
23	Średni wiek budynków	lata	41	35,00	-
24	Odsetek budynków objętych termomodernizacją	%	98,4	88,48	-
25	Powierzchnia terenów komunikacji na 1 mieszkańca	m ²	1,75	5,49	-
26	Liczba miejsc parkingowych na 1 mieszkańca	szt.	0,07	0,11	-
27	Średnia wysokość budynków	kond.	5,60	5,84	-
28	Gęstość zaludnienia	os./km ²	32 361	28 246	2 280
29	Intensywność zabudowy		0,79	0,68	-
30	Odległość od centrum miasta	km	2,0	5,96	-
31	Odległość od przystanku komunikacji miejskiej (autobus)	m	320	254	-
32	Odległość od przystanku komunikacji miejskiej (tramwaj)	m	320	554	-
33	Odległość od szkoły podstawowej	m	162	276	-
34	Odległość od przedszkola	m	83	277	-

Źródło: opracowanie własne

1.2. Historia obszaru objętego analizą

Analizowane osiedle położone jest na terenie dawnych wsi Zakrzówek (wzmiankowana w 1238 roku) i Ludwinowa (1377 roku). Wsie oddzielała od siebie meandrująca przy ujściu do Wisły rzeka Wilga płynąca pierwotnie bardziej na północ. Na terenie Zakrzówek w pobliżu obecnej ulicy Dworskiej już w 2 poł. XV wieku wzniesiono dwór kanoników Katedry Krakowskiej. W 1616 roku wzniesiono drugi dwór kapituły zachowany po przebudowach do dziś. Z tego okresu pochodzi także kaplica św. Trójcy przy obecnej ul. Twardowskiego (przebudowana w 1876 roku).

Na terenie wsi Ludwinów na południowo-wschodnim skraju analizowanego obszaru istniał folwark. W 1694 roku w jego obrębie wzniesiono kaplicę św. Bartłomieja wg proj. L. Grabiańskiego. Na terenie folwarku mieścił się pałac, zabudowania gospodarcze, cegielnie i browar nad Wilgą (niezachowane do dnia dzisiejszego).

W 1779 na terenie Ludwinowa miało powstać planowane przez rząd Austrii nowe miasto, w 1787 roku pd.-wsch. część Ludwinowa została włączona do powstałego miasta Podgórze. W 2 poł XIX wieku wieś posiadała własne połączenie promowe z lewym brzegiem Wisły.

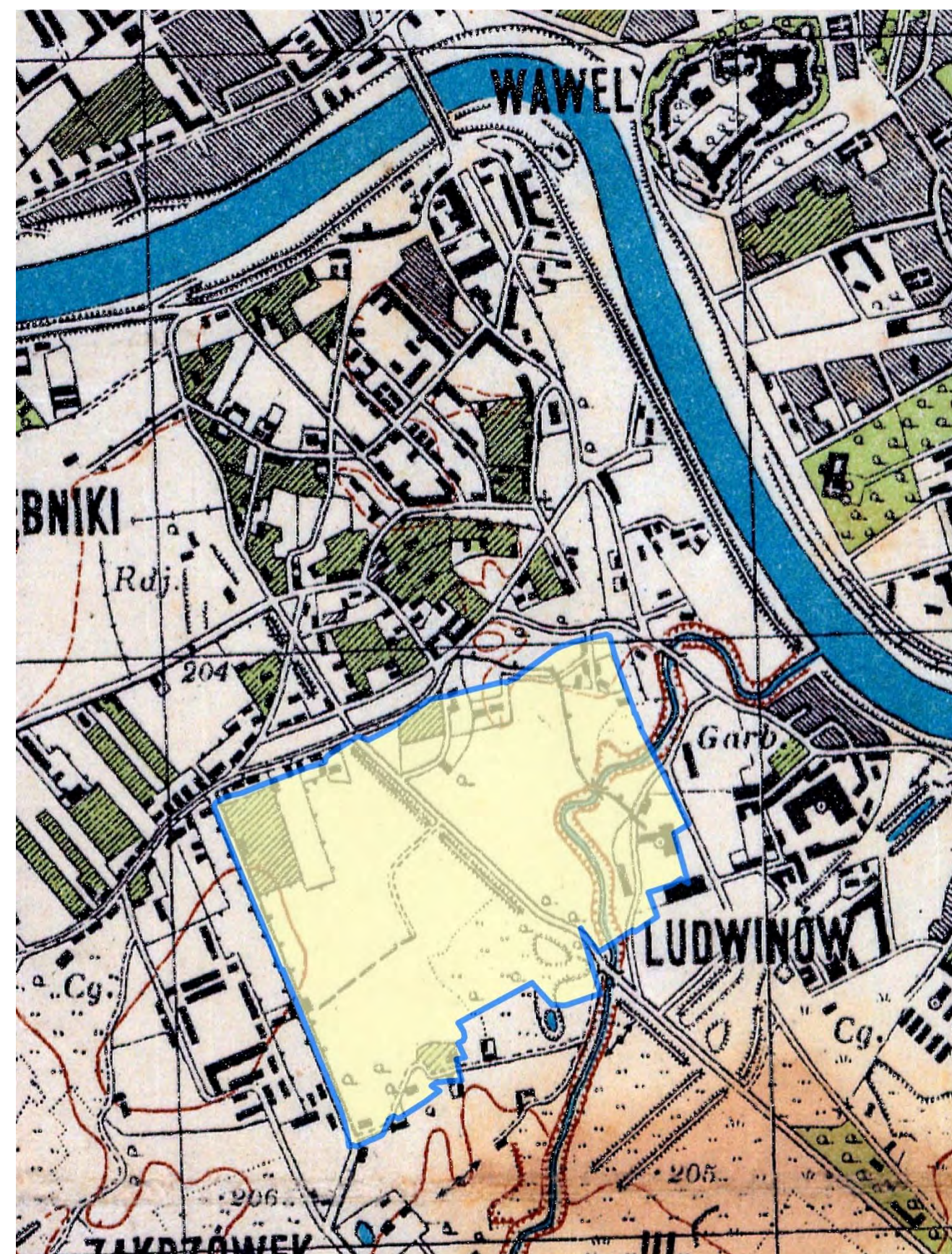
W 2 poł. XIX wieku w związku z przejściem terenów przez Austrię, na terenie wsi Zakrzówek i Ludwinów wzniesiono umocnienia i koszary Twierdzy Kraków. Wprowadzone przez okupanta rewersy demolacyjne, podobnie jak w innych dzielnicach ograniczyły rozwój przestrzenny tej części Krakowa.

W ramach budowy Twierdzy powstały umocnienia wzdłuż ulicy Szwedzkiej z wybudowanym w latach 1892-1893 fortem St. III „Ludwinów”, zabudowanym w 1978 roku. Obecnie w jego obrębie zlokalizowano kościół *pw. Matki Boskiej Fatimskiej* wzniesiony w latach 1983-98 wg proj. M Grabackiej. W roku 1888 wybudowano na potrzeby Twierdzy Kraków linię kolejową Kraków-Bonarka (tzw. *cyrkumwalacyjną*), która funkcjonowała do 1911 roku.

W 1909 roku wieś Zakrzówek została włączona do Krakowa jako X dzielnica katastralna. Z tego okresu zachowała się rogatka miejska przy zbiegu ulic Kobierzyńskiej i Ruczaj. Ludwinów przyłączono do Krakowa dwa lata później w 1911 roku jako IX dzielnicę katastralną.

Na przełomie XIX i XX wieku nastąpiła silna urbanizacja wschodniego Ludwinowa. Obok istniejących cegielni i wapiennika powstała *garbarnia Dłużyńskich*, w 1917 roku przekształcona w *Krakowskie Zakłady Garbarskie*.

W latach 20. XX wieku podjęto budowę drogi tranzytowej w miejscu kolei fortecznej. W 1922 przy obecnej ulicy św. Jacka powstał klasztor Salwatorianów.

Rys. 73. Analizowany obszar osiedla Podwawelskiego na mapie WIG – 1936 rok
Źródło: Ze zbiorów Archiwum Map Wojskowych Instytutu Geograficznego

Rys. 74. Plan realizacyjny osiedla Podwawelskiego
Źródło: Spółdzielnia mieszkaniowa „Podwawelska”

W latach 60. XX wieku przystępując do budowy osiedla Podwawelskiego uregulowano końcowy odcinek Wilgi (1,2 km), przesuując go na południe i prostując bieg rzeki.

Osiedle Podwawelskie wzniesione zostało w latach 1967-1975 wg proj. W. Cęckiewicza, A. Basistowej i J. Lewandowskiego. Wybudowano budynki 5- i 11- kondygnacyjne w technologii wielkoblokowej. Na osiedlu zbudowano 3 pawilony handlowo-usługowe, Szkołę Podstawową im. M. Konopnickiej, przedszkole oraz wspólny budynek przedszkola i żłobka.

Budynki mieszkalne z lat 90. XX wieku, m.in. przy ulicy Słomianej 1, wg proj. W. Cęckiewicza, A. Kantarka oraz A. Lorka. W zbiegu ulic Monte Casino i Kapelanka w latach 1990-1994 wzniesiono rotundę Banku Pekao SA wraz z zespołem mieszkalnym wg proj. N. Koreckiej

1.3. Środowisko kulturowe

W otoczeniu obszaru znajdują się liczne obiekty o znaczeniu zabytkowym. Na terenie znajdują się relikty fortu St. III „Ludwinów” z lat 1892-1893, zabudowanego w 1978 roku, obecnie w jego obrębie zlokalizowano kościół pw. Matki Boskiej Fatimskiej wzniesiony w latach 1983-98 wg proj. *M Grabackiej* oraz dawny dwór wikariuszy kapitulnych z XVII wieku, przebudowany w XIX i XX wieku przy ulicy Dworskiej 4.

Na główne elementy dziedzictwa materialnego w kontekście składają się:

- Kościół św. Bartłomieja z końca XVII wieku, wg proj. *M. L. Grabiańskiego*, odnowiony w 1731 roku, restaurowany w 1831 i 1895 roku (dobudowa kruchty), remontowany w 1963, 1978-80 oraz 1994-1997 roku,
- Dworek rodziny Kurkiewiczów z 1918 roku, położony przy ulicy Szwedzkiej 44, wg proj. *J. Zarzeckiego*, rozbudowany w 1937 r. przez *L. Wojtyczko*,
- Dwór Batków z XIX wieku, położony przy ulicy Twardowskiego 25,
- Murowane Koszary Barakowe Kawalerii z 1891 roku położone przy ulicy Ceglarskiej, przebudowane po 1945 roku, obecnie własność Wojska Polskiego,
- Relikty szańca FS 25 z 1855 roku położone przy ulicy Kapelanka róg ulicy Kobierzyńskiej,
- Klub Sportowy Garbarnia założony w 1921 roku, pierwszy stadion wybudowany w 1926 roku przy ul. Barskiej rozebrany został w 1973 roku, od 1990 usytuowany przy ulica Rydlówka,
- Tereny po powstałej w 1914 roku wojskowej stacji radiotelegraficznej zlokalizowanej przy obecnej ulicy Nowaczyńskiego róg Monte Cassino,
- Wyższe Seminarium Duchowne i Klasztor XX Zmartwychstańców przy ulica Ks. S. Pawlickiego, z kościołem stanowiące przykład architektury postmodernistycznej, zrealizowane w latach 1985-1993, wg proj. *Dariusz Kozłowski, Wacław Stefański, Maria Misiągiewicz*,
- Klasztor Salwatorianów przy ul. Św. Jacka, powstały w 1922 r., z Kościołem Boskiego Zbawiciela zrealizowanym w latach 1971-1976 wg proj. *J. Gawora*,
- Poeksploatacyjny zbiornik wodny, po odkrywkowej kopalni kamienia wapiennego Krakowskich Zakładów Sodowych, działających w latach 1901-1989 (ok. 60 ha),

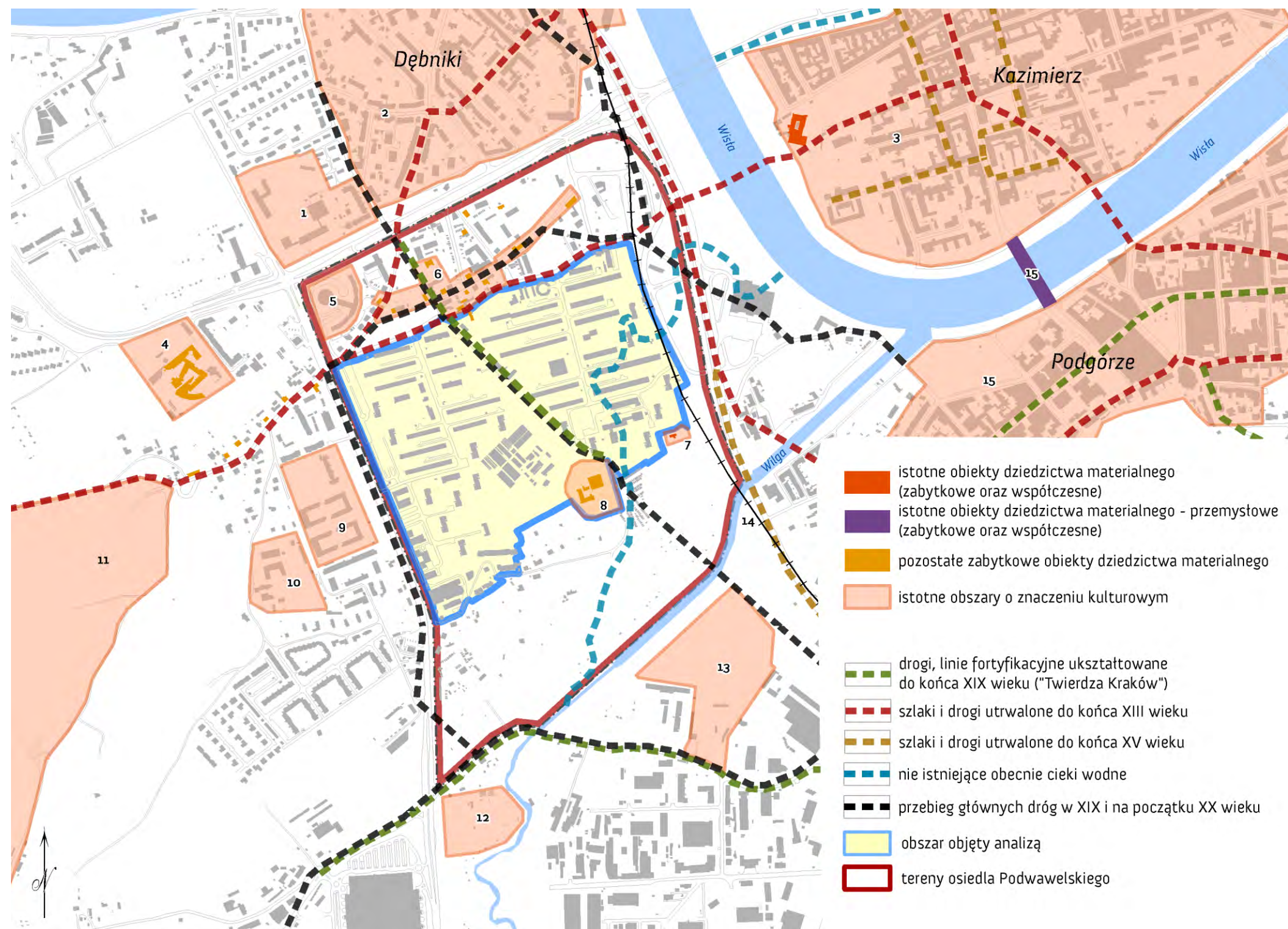

Rys. 75. Analizowany obszar osiedla Podwawelskiego na zdjęciu satelitarnym z 1965 roku
Źródło: *Biuro Planowania Przestrzennego Urzędu Miasta Krakowa*

Rys. 76. Poeksploatacyjny zbiornik wodny, po odkrywkowej kopalni kamienia wapiennego Krakowskich Zakładów Sodowych

fot. *Janusz Jeżak*

1. Tereny po powstałej w 1914 roku wojskowej stacji radiotelegraficznej,
2. Zwarta zabudowa z rynkiem w części północnej, zurbanizowanych w 2 poł. XIX wieku Dębnik,
3. Zwarta zabudowa Kazimierza, z bryłą kościoła św. Michała Archanioła i św. Stanisława Biskupa na Skatce,
4. Wyższe Seminarium Duchowne i Klasztor XX Zmarłychstańców powstałe w latach 1985-1993,
5. Oddany do użytku w 1994 roku gmach II Oddziału Banku PeKaO S.A. wraz z zespołem mieszkaniowym w rejonie ul. Monte Cassino,
6. Zabudowa przedmiejska z końca XIX i początków XX wieku, obejmująca m.in. takie obiekty jak: dawny dwór wikariuszy kapitulnych z XVII wieku, dworek rodziny Kurkiewiczów z 1918 roku, dwór Batków z XIX wieku czy też Zakrzowiecki Urząd Akcyzowy,
7. Kościół św. Bartłomieja z końca XVII wieku,
8. Relikty fortu St. III „Ludwinów” z lat 1892-1893, zabudowanego w 1978, ze zlokalizowanym obecnie w jego obrębie kościołem pw. Matki Boskiej Fatimskiej,
9. Murowane Koszary Barakowe Kawalerii z 1891 roku położone przy ul. Ceglarskiej, przebudowane po 1945 roku,
10. Klasztor Salwatorianów przy ul. Św. Jacka, powstały w 1922 r.,
11. Poeksploatacyjny zbiornik wodny, po odkrywkowej kopalni kamienia wapiennego Krakowskich Zakładów Sódowych, działających w latach 1901-1989 (ok. 60 ha),
12. Relikty szanca FS 25 z 1855 roku,
13. Klub Sportowy Garbarnia założony w 1921 roku,
14. Funkcjonująca na potrzeby Twierdzy Kraków w latach 1888-1911 linia kolejowa Kraków-Bonarka (tzw. *cyrkumwalacyjna*),
15. Zwarta zabudowa Podgórza.

Rys. 77. Środowisko kulturowe – osiedle Podwawelskie
Źródło: opracowanie własne

1.4. Zagospodarowanie terenu

W strukturze przestrzennej osiedla bardzo widoczna jest zielona oś usytuowana w środku osiedla na kierunku północny-zachód południowy-wschód, nawiązująca do biegnących w tym miejscu w XIX wieku fortyfikacji Twierdzy Kraków. Oś ta dzieli osiedle na część zachodnią i wschodnią.

Tereny zabudowy wielorodzinnej dominują w strukturze osiedla i zajmują ponad 48% analizowanych terenów. Tereny usług (publicznych i komercyjnych) zajmują blisko 5,8 ha, co stanowi blisko 15,4% powierzchni analizowanego terenu. Wskaźnik ten potwierdza dobrą obsługę w zakresie infrastruktury publicznej, jak również dobry dostęp do podstawowych usług komercyjnych.

Duży odsetek w strukturze przestrzennej zajmują tereny dróg (publicznych i wewnętrznych), obecnie wynosi on blisko 8,2%, jak również tereny usług komunikacyjnych (garaże, miejsca postojowe) ponad 7,5%. Świadczy to o stosunkowo dobrym zabezpieczeniu potrzeb parkingowych.

Strukturę przestrzenną osiedla uzupełniają tereny usług sportu i rekreacji, które zajmują 7,2% obszaru (2,7 ha). Wskaźnik powierzchni rekreacyjnych przypadającej na jednego mieszkańca jest w związku z tym wyższy niż na innych osiedlach (2,37 m²/M) przez co dostęp do tych terenów jest łatwiejszy. W strukturze przestrzennej osiedla występują tereny zieleni urządzonej obejmujące obszar o powierzchni 2,4 ha (6,4%), co dodatkowo poprawia bilans terenów biologicznie czynnych.

Tab. 18. Struktura użytkowania terenów na analizowanym obszarze osiedla Podwawelskiego

Lp.	Przeznaczenie terenu	Symbol	Powierzchnia	
			w ha	%
1	Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	MN	0,9	2,5
2	Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej	MW	18,2	48,3
3	Tereny infrastruktury technicznej	IT	0,0	0,0
4	Tereny dróg publicznych/wewnętrznych	KD	3,1	8,2
5	Tereny usług komunikacyjnych	KU	2,8	7,5
6	Tereny budowy	TBUD	0,0	0,0
7	Tereny usługowe	U	4,4	11,7
8	Tereny usługi kultu religijnego	UK	1,2	3,3
9	Tereny usług publicznych	UP	1,4	3,7
10	Tereny usług sportu i rekreacji	US	2,7	7,2
11	Tereny zieleni niskiej	ZN	0,4	1,2
12	Tereny zieleni urządzonej	ZU	2,4	6,4
13	Tereny ogródków działkowych	ZD	0,0	0,0
14	Tereny nieużytków, tereny zdegradowane	N	0,0	0,0
Łącznie:			37,66	100,0

Źródło: opracowanie własne

Rys. 78. Inwentaryzacja terenowa obszaru osiedla Podwawelskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Kraków oraz UrbanAtlas2008

Rys. 79. Model 3D osiedla Podwawelskiego – ujęcie w kierunku północno-zachodnim

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Kraków oraz UrbanAtlas

1.5. Morfologia zabudowy

W strukturze zabudowy mieszkaniowej dominują budynki wielorodzinne, które stanowią 29,23% wszystkich obiektów na terenie osiedla (57 bloków). Zabudowa na osiedlu jest zróżnicowana, dominuje zabudowa średniowysoka (27 budynków) i wysoka (18 budynków), obejmująca budynki zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej. Zabudowa wielorodzinna powstała w technologii wielkiej płyty i została w większości docieplona. Tylko jeden z 57 budynków wielorodzinnych nie zostało jeszcze objęty programem termomodernizacji.

Budynki zabudowy wielorodzinnej zostały usytuowane w dwóch grupach. Od strony północnej do połowy analizowanego obszaru dominują budynki średniowysokie usytuowane równoleżnikowo, tworzące długie linie zabudowy na kierunku wschód-zachód. W pozostałej części osiedla, do kanału Wilgi, dominuje zabudowa wysoka (punktowa). Punktowce zamykają, przechodzący równoleżnikowo przez osiedle pas zabudowy usługowej (dwa na zachodnim końcu, dwa na wschodnim).

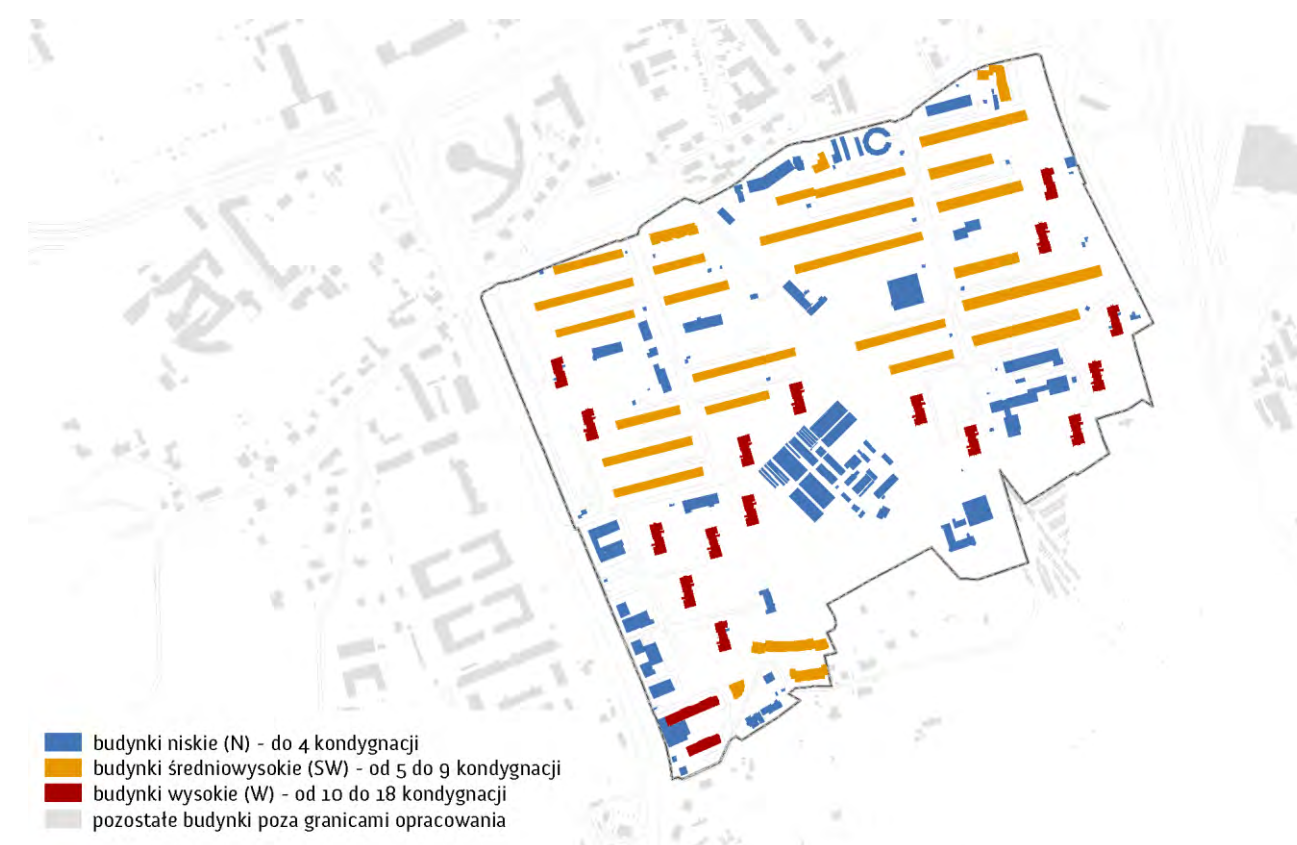
W tej części osiedla pomiędzy zabudową występuje stosunkowo duża przestrzeń. W części południowo-zachodniej, budynki usytuowane są bardzo gęsto, wzdłuż ulicy Łepkowskiego. Na obszarze wysuniętym najbardziej na południowy-zachód zlokalizowano nową zabudowę o bardzo wysokiej intensywności.

Odczuwalną dużą gęstość zabudowy, potwierdza wysoki wskaźnik intensywności zabudowy (0,8 – w odniesieniu do całego obszaru) oraz wskaźnik gęstości zaludnienia (21 702 os/km²). Zjawisko zagęszczenia zainwestowania w południowej części osiedla potęguje zabudowa usługowa położona przy ulicy Rozdroże.

Tab. 19. Struktura użytkowania budynków na analizowanym obszarze osiedla Podwawelskiego

Lp.	Przeznaczenie budynków	Symbol	Udział zabudowy	
			szt.	%
1	Budynki zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	MN	12	6,15
2	Budynki zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej	MW	45	23,08
3	Budynki zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej z usługami	MU	12	6,15
4	Budynki infrastruktury technicznej	IT	0	0,00
6	Budynki usługowe	U	24	12,31
7	Budynki kultu religijnego	UK	3	1,54
8	Budynki usług publicznych	UP	4	2,05
9	Budynki i obiekty sportowo- rekreacyjne	US	0	0,00
10	Garaże	G	3	1,54
11	Pozostałe	I	92	47,18
Łącznie:			195	100,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z ewidencji gruntów i budynków

Rys. 80. Wysokość budynków na osiedlu Podwawelskim

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Krakowa

Rys. 81. Budynki objęte termomodernizacją na osiedlu Podwawelskim

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Krakowa

1.6. Komunikacja

Osiedle Podwawelskie położone jest w bezpośrednim sąsiedztwie ważnego węzła komunikacyjnego, jakim jest rondo Grunwaldzkie (400m od zabudowy osiedla). Z trzech stron otaczają osiedle ulice o kluczowym znaczeniu dla komunikacji w Krakowie.

Ulice Konopnickiej, Kapelanka i Monte Cassino pełnią w układzie komunikacyjnym Krakowa rolę dróg głównych (klasa G 2x2). Wyprowadzają one ruch w kierunku odpowiednio Tyńca (ulica Monte Cassino), Skawiny (ulica Kapelanka) oraz Rzeszowa (ul. Konopnickiej). Ta ostatnia ulica stanowi również fragment II obwodnicy Krakowa.

Poprzez istniejący układ komunikacyjny zapewnione jest połączenie z innymi częściami miasta. Ruch samochodowy generowany przez mieszkańców osiedla obsługują ulice Komandosów, Słomiana, Barska, Bułhaka, Dworska. Ulice te posiadają włączenia w w/w drogi główne. Osiedle skomunikowane jest z centrum poprzez ulice Monte Cassino, Rondo Grunwaldzkie i mosty na Wiśle: Grunwaldzki i Dębicki.

Dojazd do centrum miasta i innych dzielnic zapewniony jest również poprzez komunikację publiczną, zarówno autobusową jak i tramwajową. Linie autobusowe poprowadzone są ulicami Kapelanka, Monte Cassino oraz na zachód od osiedla ulicą Konopnickiej. Linia tramwajowa poprowadzona została natomiast ulicami Kapelanka i Monte Cassino.

Najbliżej położonymi przystankami komunikacji zbiorowej są:

- „Słomiana” po zachodniej stronie osiedla przy ulicy Kapelanka (przystanek obsługujący komunikację autobusową i tramwajową),
- „os. Podwawelskie” - (przystanek jednokierunkowy autobusowy),
- „Kapelanka”,
- „Szwedzka”,
- „Most Grunwaldzki”.

Przystanek „Most Grunwaldzki” obsługuje komunikację autobusową i tramwajową. Pasażerowie mogą tutaj skorzystać z 21 linii autobusowych (w tym 3 linie nocne oraz linie aglomeracyjne) i 3 linii tramwajowych (w ciągu roku szkolnego w dzień powszedni).

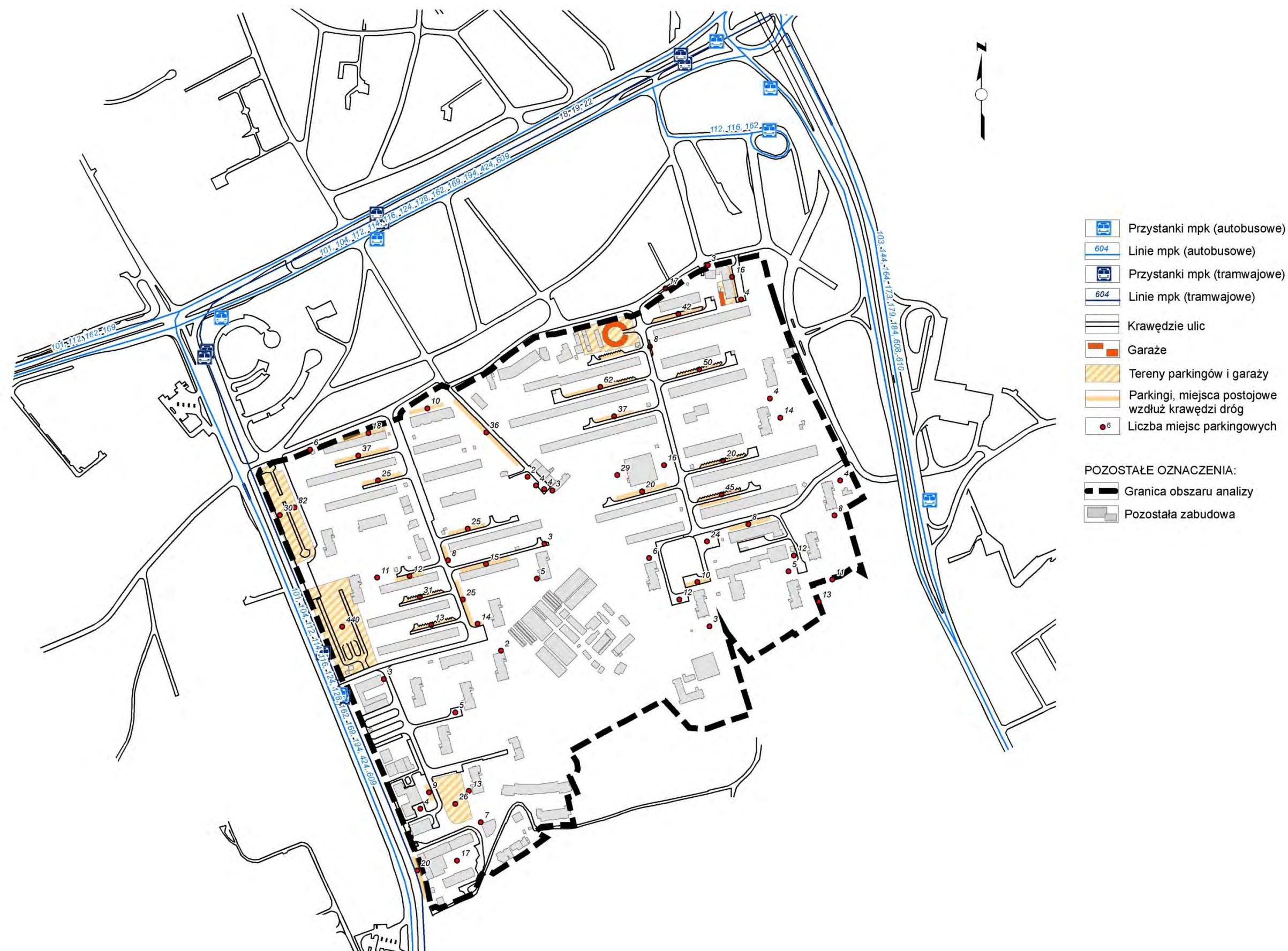
Najbliższym przystankiem kolejowym jest przystanek Kraków Bonarka - w odległości ponad 2km dojazdu pieszego. Transport kolejowy nie zapewnia bezpośredniej obsługi komunikacyjnej osiedla i nie będzie odgrywał w przyszłości większej roli w komunikacji zbiorowej dla mieszkańców tego osiedla ze względu na znaczące oddalenie linii kolejowych od osiedla.

Osiedle położone jest bezpośrednio przy istniejących odcinkach głównych tras rowerowych poprowadzonych wzdłuż ulicy Kapelanka i Monte Cassino oraz wzdłuż Bulwaru Wołyńskiego.

Dodatkowo planuje się uzupełnienie w tym rejonie sieci dróg rowerowych poprzez budowę trasy głównej prowadzonej wzdłuż ulicy Konopnickiej oraz nad Wilgą.

Rys. 82. Miejsca parkingowe wzdłuż ulicy na osiedlu Podwawelskim
fot. Marcin Nejman

Rys. 83. Układ komunikacyjny w sąsiedztwie osiedla Podwawelskiego
 Źródło: opracowanie własne

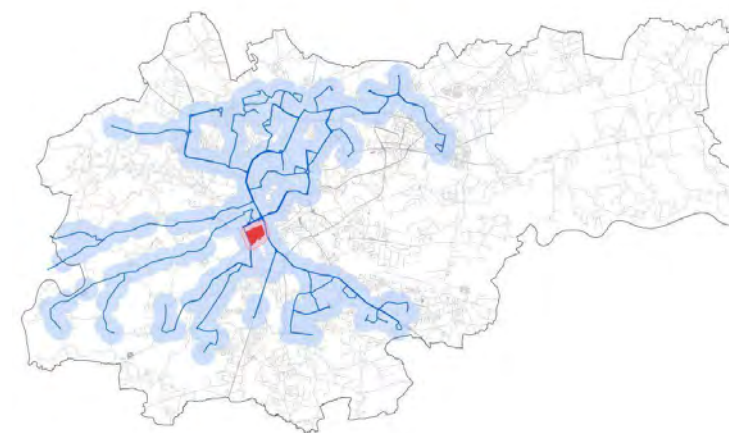
Najbliższe linie autobusowe (w strefie dojazdu do 500 metrów od granic osiedla) umożliwiają mieszkańcom bezpośrednie połączenie z obszarem 26% powierzchni Krakowa, zamieszkałym przez 70% mieszkańców.

Linie tramwajowe umożliwiają bezpośrednie połączenie z obszarem około 6% terenu miasta zamieszkałym przez 16% jego mieszkańców.

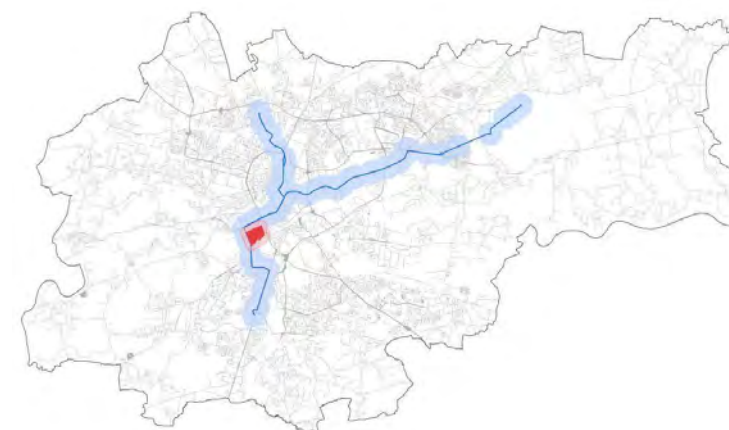
Razem komunikacja autobusowa i tramwajowa zapewnia bezpośrednie połączenia z obszarem ponad 28% terenu miasta, zamieszkałym przez ponad 74% jego mieszkańców.

Analizując sytuację komunikacyjną osiedla należy stwierdzić, że:

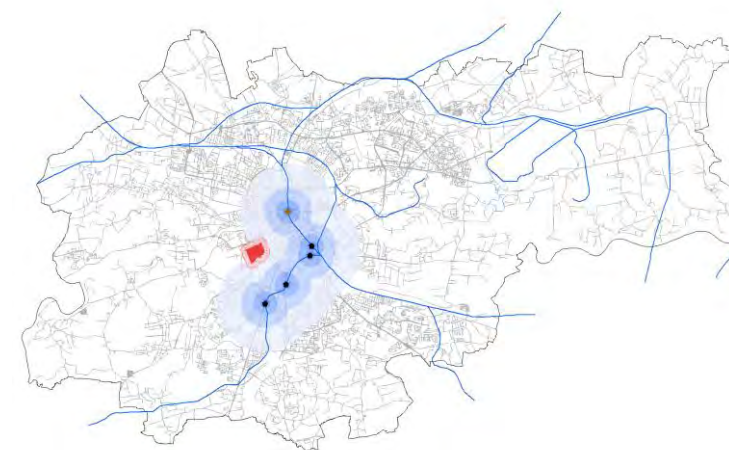
1. istniejące drogi zapewniają prawidłowe powiązanie osiedla z innymi częściami Krakowa,
2. włączenie się do ruchu w godzinach szczytu porannego jest utrudnione z uwagi na specyficznie rozwiązany układ drogowy wzdłuż ulicy Kapelanka i ulicy Konopnickiej (w pierwszym przypadku włączenie do ruchu utrudnia poprowadzone wzdłuż osiedla torowisko tramwajowe, w drugim przypadku zaś nie istnieje możliwość włączenia się do ulicy Konopnickiej w kierunku do centrum miasta z uwagi na nieuregulowane kwestie własnościowe dotyczące układu dróg przy dawnym hotelu Forum jak również zły stan wiaduktu drogowego pod ulicą Konopnicką wynikający z występujących podtopień przy wysokim stanie Wisty,
3. obsługa komunikacją publiczną osiedla jest bardzo dobra i zapewnia bardzo dobry dostęp do większej części zurbanizowanych terenów Krakowa, jedynym utrudnieniem są wspomniane trudności z przedostaniem się na drugą stronę ulicy Konopnickiej,
4. korzystne jest usytuowanie przystanków komunikacji miejskiej (autobusowych), które usytuowane są w strefie dojazdu pieszo (do 800m od miejsca zamieszkania),
5. w obrębie osiedla pomimo zorganizowanych miejsc parkingowych (zespoły garaży) oraz licznych miejsc postojowych, wciąż występuje niedobór miejsc parkingowych skutkujący parkowaniem na chodnikach i skwerach,
6. niewątpliwą zaletą osiedla jest jego powiązanie z centrum miasta ścieżką rowerową, co uniemożliwia wykorzystanie tego środka transportu przez większą część mieszkańców osiedla.

Rys. 84. Bezpośrednie połączenia autobusowe wraz z 500 metrową strefą dojazdu z osiedla Podwawelskiego
Źródło: opracowanie własne

Rys. 85. Bezpośrednie połączenia tramwajowe wraz z 500 metrową strefą dojazdu z osiedla Podwawelskiego
Źródło: opracowanie własne

Rys. 86. Bezpośredni dostęp do przystanków kolejowych (istniejących i projektowanych) w pobliżu osiedla Podwawelskiego
Źródło: opracowanie własne

1.7. Klimat akustyczny

Klimat akustyczny analizowanego obszaru kształtowany jest zarówno przez ruch pojazdów drogowych (wzdłuż ulic Kapelanka i Konopnickiej- przebiegającej od wschodniej i zachodniej strony osiedla) oraz tramwajów poruszających się wzdłuż ulic Monte Cassino i Kapelanka (przebiegając od północno-zachodniej strony).

W porze dziennej emisja hałasu drogowego obejmująca wartości powyżej 50dB hałasu występuje na całym osiedlu, w nocy na 21%. Wartość emisji hałasu wywoływanego przez pojazdy szynowe w dzień wartość ta przekroczona jest dla około 11% obszaru osiedla.

Przekroczenia norm hałasu obejmują jedynie około 15% terenu osiedla, tylko na osiedlu Kurdwanów udział ten jest niższy. Normy przekroczone są w tym miejscu maksymalnie o 15dB, w większości jednak przekroczenia osiągają wartości jedynie od 5dB do 10dB. Jedynie w pasie drogowym ulic Kapelanka i Konopnickiej (będących jednak już poza obszarem analizy) przekroczenia są większe.

Na największe uciążliwości akustyczne narażeni są mieszkańcy budynków położonych przy ulicy Komandosów 9, 23, 25, Rozdroże 21b, Słomianej 3, 5 (przekroczenia norm hałasu drogowego), a także częściowo budynków przy ulicy Komandosów 17, 27 oraz Słomianej 4, 6, 22, 24.

Obszar osiedla Podwawelskiego cechuje się umiarkowanie dobrym klimatem akustycznym. W porównaniu z innymi osiedlami obszar objęty przekroczeniami norm jest mały, a zwiększony hałas występuje wyłącznie na obrzeżach osiedla wzdłuż dwóch głównych ciągów komunikacyjnych. Hałas generowany przez ruch drogowy dociera co prawda do wnętrza osiedla, emisja w porze dziennej prawie na całym obszarze nie spada poniżej 45dB jednak taki poziom nie wykracza poza obowiązujące normy akustyczne.

W ostatnim czasie zrealizowano wzdłuż ulicy Konopnickiej wysoki obiekt hotelowy, który pełni rolę skutecznego ekranu akustycznego. Zdecydowanej poprawie powinien również ulec klimat akustyczny terenów położonych najbliżej ronda Grunwaldzkiego, po wybudowaniu Krakowskiego Centrum Kongresowego. Poprawie klimatu akustycznego analizowanego osiedla służy również obudowa budynkami usługowymi ulicy Monte Cassino.

Hałas drogowy (dzień)

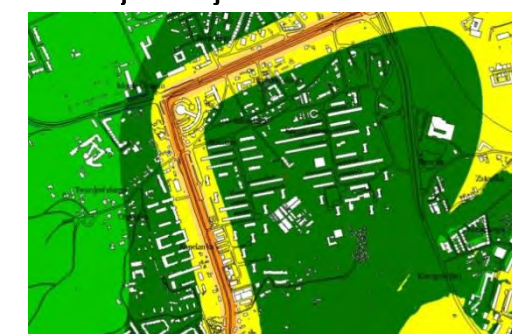

Hałas drogowy (noc)

Rys. 87. Mapa emisyjna hałasu drogowego w porze dziennej i nocnej – osiedle Podwawelskie

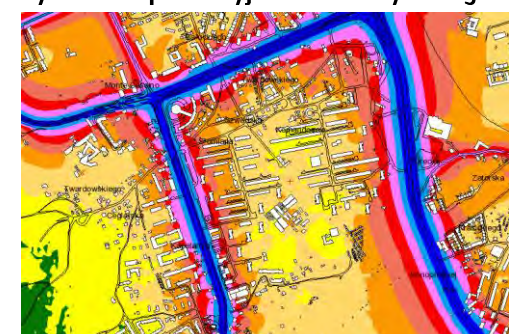

Hałas kolejowy (dzień)

Hałas kolejowy (noc)

Rys. 88. Mapa emisyjna hałasu szynowego w porze dziennej i nocnej - osiedle Podwawelskie

Hałas drogowy (dzień)

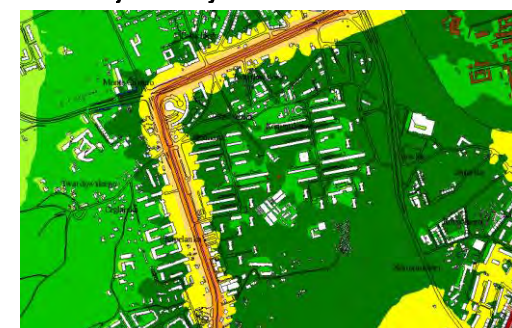

Hałas drogowy (noc)

Rys. 89. Mapa emisyjna hałasu drogowego w porze dziennej i nocnej - osiedle Podwawelskie

Hałas kolejowy (dzień)

Hałas kolejowy (noc)

Rys. 90. Mapa emisyjna hałasu szynowego w porze dziennej i nocnej - osiedle Podwawelskie

Źródło: Mapa akustyczna Krakowa, http://mapa-akustyczna.um.krakow.pl:280/mapa_k/map.html?mapid=4

1.8. Zagadnienia demograficzne, infrastruktura społeczna

Osiedle Podwawelskie zamieszkuje 8173 mieszkańców co stanowi 1,10% ludności Krakowa. Gęstość zaludnienia wynosi 21,7 tys. os./km². W 1978 roku gęstość zaludnienia osiedla była niższa (osiedle było w trakcie rozbudowy) i wahała się w zależności od rejonu spisowego od 1 do 50 tys. os./km², średnio nie przekraczając 19 tys. os./km².

Kształt piramidy wieku mieszkańców wskazuje dwa wyższe demograficzne, istotnie odznaczające się wysokimi udziałami osób urodzonych w tym czasie. Pierwszy jest rozciągnięty i najsilniej widoczny w grupie wiekowej 35-39 lat, drugi, starszy wyż zaczyna się w grupie 60-64 lata z kulminacją w wieku 70-74lat, przy jednocześnie rosnącej przewadze kobiet. Wąska podstawa piramidy ukazuje niewielki udział dzieci w populacji osiedla.

Średnia wieku jest wysoka i wynosi 47,6 lat (49,9 dla kobiet oraz 45,3 dla mężczyzn) i są to wartości znacznie wyższe niż średnia dla pozostałych osiedli. Udział grupy osób w wieku poprodukcyjnym jest wysoki i wynosi 35,8% (ogółem w Krakowie 19,5%), przy jednocześnie dużo niższym niż przeciętny w Krakowie udziale grupy w wieku przedprodukcyjnym - 10,5% przy wartościach 13,0% dla Krakowa. Grupa produkcyjna, z wartością 53,6% jest najniższą wśród badanych osiedli.

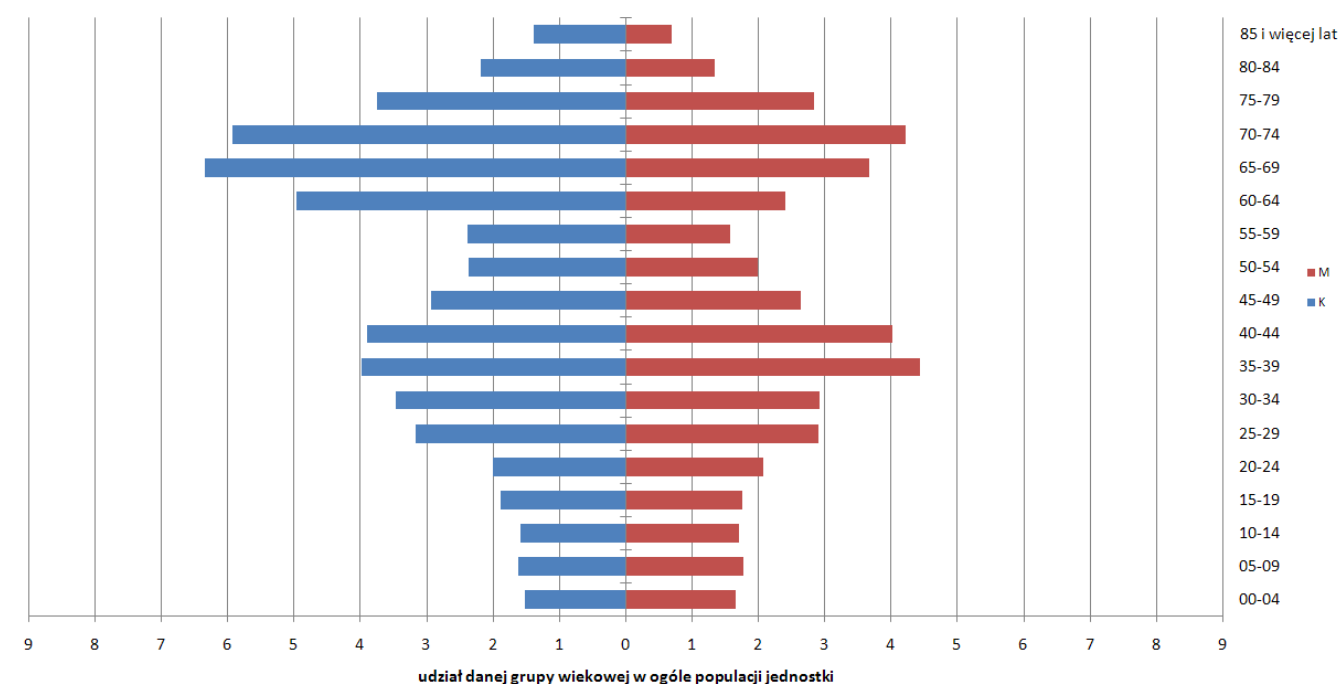
Wśród mieszkańców występuje pewna istotna przewaga liczebna kobiet, objawiająca się najsilniej w grupach wiekowych powyżej 45 lat. Ogólny współczynnik feminizacji wynosi 124,2. Przewaga kobiet w wieku poprodukcyjnym w porównaniu z innymi osiedlami jest mniejsza od średniej dla wszystkich osiedli wynoszącej 205,8 (współczynnik feminizacji w tej grupie wiekowej wynosi 198,2) W pozostałych grupach produkcyjnej i przedprodukcyjnej odnotowano przewagę mężczyzn (współczynnik maskulinizacji wyniósł odpowiednio 102,2 i 108,0). Na osiedlu Podwawelskim mieszka o 883 więcej kobiet niż mężczyzn.

Wartość wskaźnika starości na poziomie 39,7 świadczy o bardzo zaawansowanym stanie starości (wg interpretacji E. Rosseta). W porównaniu z wartościami innych analizowanych osiedli jest to wartość wyższa od średniej, mieszcząca się w czwartym kwartylu. Wskaźnik obciążenia demograficznego ludźmi starszymi wynosi 78,7% przy średniej dla Krakowa 46,7%. Jest to poziom najwyższy, przy jednocześnie podwyższonym poziomie wskaźnika obciążenia demograficznego dziećmi wynoszący około 19,6 (przy wartości 18,9 dla całego Krakowa). Udział wieku niemobilnego wynosi tutaj 32,2% i jest to wartość najniższa. Duży udział grupy mobilnej spowodowany jest przechodzeniem pierwszego (starszego) wyżu demograficznego w wiek emerytalny.

Tab. 20. Struktura wieku i płci mieszkańców osiedla Podwawelskiego

Wiek ludności	Liczba osób			Udział %		
	K	M	Łącznie	K	M	Łącznie
0-4	124	135	259	1,5	1,7	3,2
5-9	133	145	278	1,6	1,8	3,4
10-14	130	140	270	1,6	1,7	3,3
15-19	154	144	298	1,9	1,8	3,7
20-24	164	169	333	2,0	2,1	4,1
25-29	259	238	497	3,2	2,9	6,1
30-34	283	239	522	3,5	2,9	6,4
35-39	326	363	689	4,0	4,4	8,4
40-44	319	328	647	3,9	4,0	7,9
45-49	240	215	455	2,9	2,6	5,5
50-54	194	163	357	2,4	2,0	4,4
55-59	195	128	323	2,4	1,6	4,0
60-64	406	196	602	5,0	2,4	7,4
65-69	518	300	818	6,3	3,7	10,0
70-74	485	345	830	5,9	4,2	10,1
75-79	306	232	538	3,7	2,8	6,5
80-84	178	109	287	2,2	1,3	3,5
85 i więcej	114	56	170	1,4	0,7	2,1
Łącznie:	4 528	3645	8 173	55,4	44,6	100,0

Źródło: opracowanie własne

Rys. 91. Piramida wieku i płci mieszkańców osiedla Podwawelskiego
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Krakowa

Następuje naturalna wymiana demograficzna mieszkańców (przyrost naturalny oraz migracje), jednak nie kompensująca w całości poziomu ludności najstarszej.

Udział dzieci w wieku szkolnym (6-12 lat) wynosi tutaj 4,7%, w wieku przedszkolnym (3-6 lat) 2,1% i jest on większy niż analogiczny wskaźnik dla całego Krakowa (2,9% w wieku szkolnym i 1,4% w wieku przedszkolnym), jednocześnie niższy od średniego poziomu analizowanych osiedli (5,0% w wieku szkolnym i 2,5% w wieku przedszkolnym). W liczbach bezwzględnych wartości te dla omawianego obszaru wynoszą - 385 dzieci w wieku szkolnym oraz 171 w wieku przedszkolnym.

Zmiana profilu demograficznego jest procesem długofalowym. Zwiększanie się udziału ludności starszej oraz ludności w wieku niemobilnym będzie naturalnie postępować. Proces ten może być jednak złagodzony lub nawet zahamowany poprzez migracje. Kształtowanie się struktury wieku mieszkańców związane jest z datą budowy osiedla i poszczególnych budynków. W końcówce lat sześćdziesiątych i do połowy lat siedemdziesiątych oddano największą część budynków do użytkowania co tworzyło nowe miejsca zamieszkania i dynamiczny napływ młodych mieszkańców zakładających rodziny.

W rejestrze zameldowanych mieszkańców pojawia się śladowa ilość obcokrajowców. Stanowią tutaj 0,40% udziału populacji co w porównaniu z wartością dla Krakowa (0,66%) jest poziomem niskim. Jednak średnia dla badanych obszarów również jest niska i wynosi 0,28%. Przeważają grupy na terenie z Europy Wschodniej (Ukraina, Białoruś) i Azji (Mongolia), pozostałe nacje reprezentowane są jedynie przez pojedyncze osoby.

Tab. 21. Liczba i pochodzenie obcokrajowców zameldowanych na osiedlu Podwawelskim

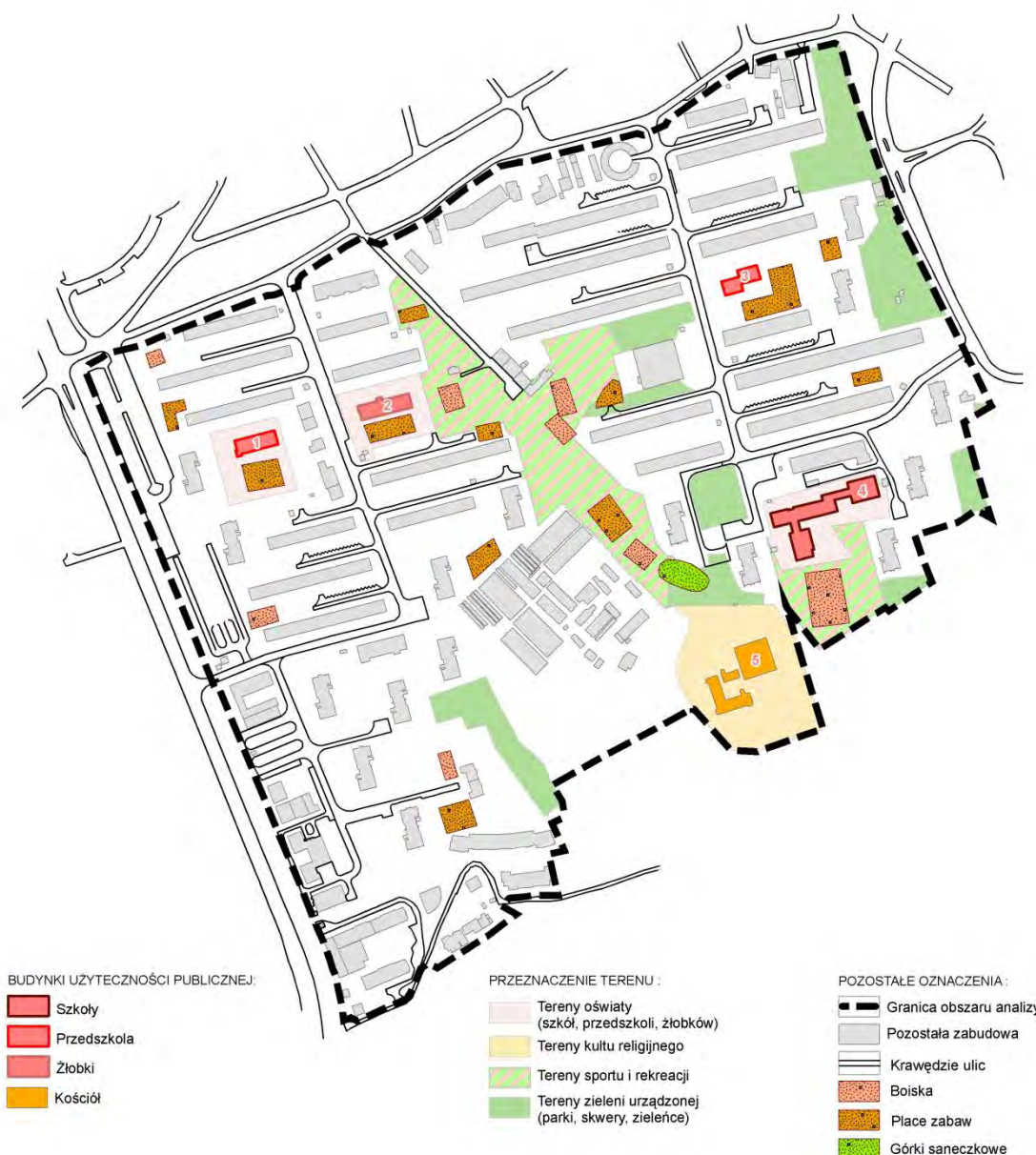
Lp.	Region pochodzenia	Liczba osób	Udział w %
1	Afryka	2	6,06
2	Ameryka Południowa	0	0,00
3	Ameryka Północna	0	0,00
4	Ameryka Środkowa	0	0,00
5	Australia	0	0,00
6	Australia i Oceania	0	0,00
7	Azja	7	21,21
8	Bliski Wschód	0	0,00
9	Europa Południowa	3	9,09
10	Europa Północna	2	6,06
11	Europa Środkowa	2	6,06
12	Europa Wschodnia	14	42,42
13	Europa Zachodnia	2	6,06
14	Nieokreślony	1	3,03
Łącznie:		33	100,00

Źródło: opracowanie własne

W obszarze opracowania zlokalizowano pełny zakres obiektów podstawowej infrastruktury społecznej. W granicach osiedla znajdują się:

- przedszkole Nr 140 im. Krasnala Hałabaty [1],
- żłobek Samorządowy Nr 23 [2],
- przedszkole Samorządowe Nr 127 im. Koszałka Opatka [3],
- szkoła Podstawowa Nr 25 im. T. Kościuszki [4],
- parafia rzymskokatolicka Matki Boskiej Fatimskiej [5].

Rys. 92. Infrastruktura społeczna na osiedlu Podwawelskim

Źródło: opracowanie własne

1.9. Stan własności i władania

Tereny położone w analizowanym obszarze w większości pozostają własnością osób i podmiotów prywatnych 23,27 ha (61,79%). Grunty stanowiące własność Gminy Kraków stanowią niecałe 38%, przy czym działki nie oddane w żadne formy władania stanowią zaledwie 2,05% analizowanego terenu (0,77 ha).

Skarb Państwa jest właścicielem niewielkiej działki o powierzchni 0,11 ha, stanowiącej jedynie 0,26% obszaru analizy.

Istniejące uwarunkowania własnościowe wskazują, że gmina nie może wprost oddziaływać na właścicieli nieruchomości, gdyż nie jest bezpośrednim władającym terenem. Jednak pośrednio poprzez instrumenty ekonomiczne np. wysokość opłaty za użytkowanie wieczyste może stymulować określone działania.

Rys. 93. Grunty komunalne nie oddane w żadne formy władania na terenie osiedla Podwawelskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów pozyskanych z Urzędu Miasta Krakowa (Miejski Zarząd Baz Danych)

Tab. 22. Stan własności na obszarze osiedla Podwawelskiego

Lp.	Właściciel	Powierzchnia	
		w ha	%
1	Działki osób fizycznych	1,39	3,68
2	Działki posiadające wpisy o jakiegokolwiek formie władania osób fizycznych i prawnych (ale nie Gminy Kraków, ani Skarbu Państwa, ani Powiatu Kraków)	16,28	43,23
3	Gmina Kraków - właściciel, działka nie oddana w żadną formę władania	0,77	2,05
4	Gmina Kraków - właściciel, działka oddana w inne formy władania	0,15	0,39
5	Gmina Kraków - właściciel, działka oddana w użytkowanie (współużytkowanie) wieczyste osobom fizycznym	0,24	0,63
6	Gmina Kraków - właściciel, działka oddana w użytkowanie (współużytkowanie) wieczyste osobom fizycznym i prawnym	0,00	0,00
7	Gmina Kraków - właściciel, działka oddana w użytkowanie (współużytkowanie) wieczyste osobom prawnym	12,23	32,47
8	Gmina Kraków - właściciel, działka oddana w zarząd (współzarząd) i inne formy władania	0,41	1,08
9	Gmina Kraków - właściciel, działka oddana wyłącznie w użytkowanie (współużytkowanie)	0,00	0,00
10	Gmina Kraków - właściciel, działka oddana wyłącznie w zarząd (współzarząd)	0,41	1,10
11	Gmina Kraków - właściciel, lecz są także inni właściciele (ale nie Skarb Państwa, ani Powiat Kraków)	0,00	0,00
12	Gmina Kraków - współwłasność z podmiotami innymi, niż Skarb Państwa lub Powiat Kraków	0,00	0,00
13	Gmina Kraków - współwłasność ze Skarbem Państwa	0,08	0,22
14	Osoba fizyczna	5,60	14,88
15	Powiat Kraków - właściciel, działka oddana w inne formy władania	0,00	0,00
16	Powiat Kraków - właściciel, lecz są także inni właściciele (ale nie Gmina Kraków, ani Skarb Państwa)	0,00	0,00
17	Skarb Państwa - właściciel, działka nie oddana w żadną formę władania	0,02	0,06
18	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana w inne formy władania	0,00	0,00
19	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana w użytkowanie (współużytkowanie) i inne formy władania	0,00	0,00
20	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana w użytkowanie (współużytkowanie) wieczyste osobom fizycznym	0,00	0,00
21	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana w użytkowanie (współużytkowanie) wieczyste osobom fizycznym i prawnym (ale nie Gminie Kraków)	0,00	0,00
22	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana w użytkowanie (współużytkowanie) wieczyste osobom prawnym (ale nie Gminie Kraków)	0,08	0,20
23	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana w użytkowanie wieczyste Gminie Kraków	0,00	0,00
24	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana w współużytkowanie wieczyste Gminie Kraków oraz innym podmiotom	0,00	0,00
25	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana wyłącznie w użytkowanie (współużytkowanie)	0,00	0,00
26	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana wyłącznie w zarząd (współzarząd)	0,00	0,00
27	Skarb Państwa - właściciel, lecz są także inni właściciele (ale nie Gmina Kraków, ani Powiat Kraków)	0,00	0,00
28	Skarb Państwa - współwłasność z podmiotami innymi, niż Gmina Kraków lub Powiat Kraków	0,00	0,00
Razem:		37,66	100,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów pozyskanych z Urzędu Miasta Krakowa (Miejski Zarząd Baz Danych)

Rys. 94. Kościół Matki Boskiej Fatimskiej
fot. Marcin Nejman

Rys. 96. Dawny dwór wikariuszy kapitulnych z XVII wieku, przebudowany w XIX i XX wieku przy ulicy Dworskiej 4
fot. Marcin Nejman

Rys. 95. Zabudowa i zagospodarowanie terenu przed budynkiem przy ulicy Słomianej 24
fot. Marcin Nejman

Rys. 97. Tereny zielone pomiędzy budynkami na osiedlu Podwawelskim
fot. Marcin Nejman

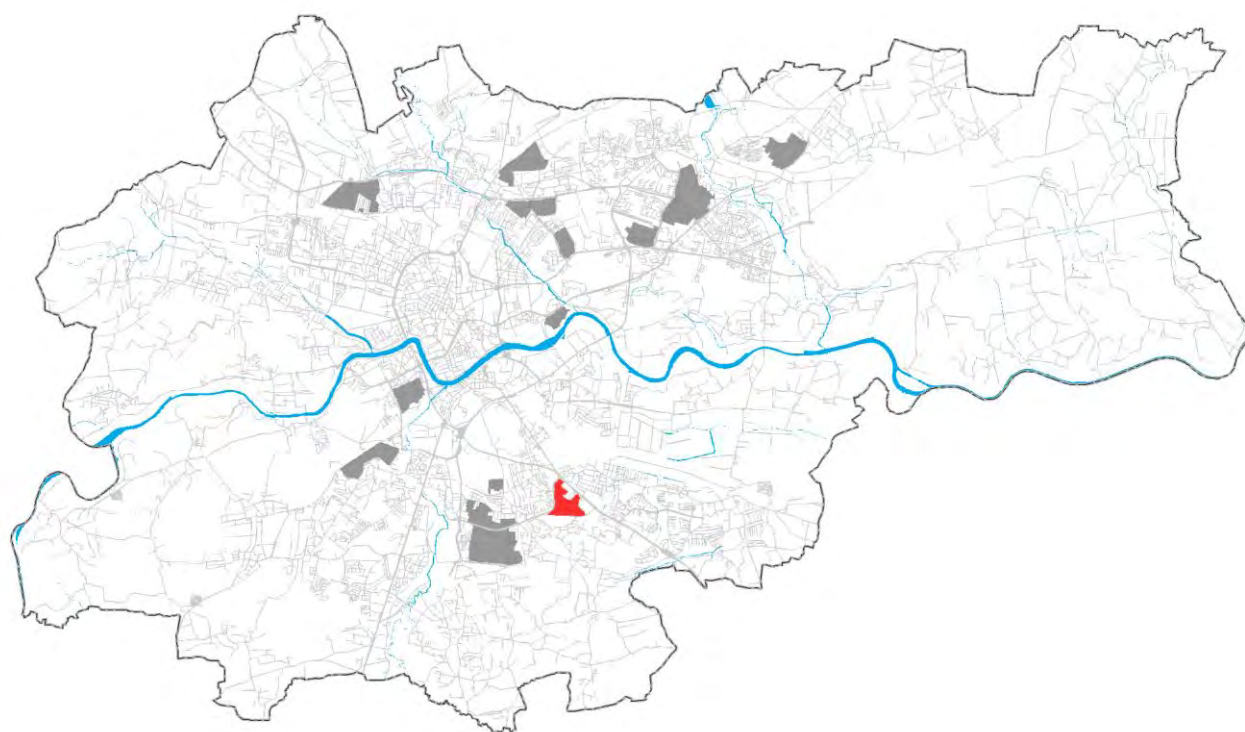
4. OSIEDLE NA KOZŁÓWCE

1.1. Położenie obszaru, podstawowe parametry

Analizowany obszar położony jest w dzielnicy XII Prokocim-Bieżanów. Obszar położony jest z dala od centrum miasta, w odległości 6,3 km od Rynku Głównego.

Osiedle położone jest na lekko nachylonym stoku (w kierunku północno-zachodnim) otoczone dwoma ważnymi miejskimi arteriami (ulica Nowosądecka oraz Wielicka), zamknięte od południa dolinką Drwinki.

Przedmiotem analizy są nieruchomości o powierzchni 39,3 ha, zamieszkiwane przez 12,7 tys. osób. Średnia gęstość zaludnienia wynosi 324 os/ha tj. 32 361 os/km².

Rys. 98. Lokalizacja osiedla Na Kozłówku w strukturze przestrzennej miasta

Źródło: opracowanie własne na podstawie Urban Atlas 2008 oraz danych UM Krakowa

Tab. 23. Podstawowe wskaźniki podlegające ocenie zebrane dla obszaru osiedla Na Kozłówce

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wartości		
			dla analizowanego obszaru	Średnia	
				dla 19 obszarów	dla Krakowa
1	Średni wiek mieszkańców	os.	44,39	43,27	41,61
2	Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym	%	26,88	19,38	19,47
3	Odsetek osób pobierających zasiłki z MOPS	%	0,06	0,07	-
4	Odsetek inwalidów wśród pobierających zasiłki z MOPS w Krakowie	%	0,43	0,27	-
5	Odsetek osób niepełnosprawnych wśród pobierających zasiłki z MOPS w Krakowie	%	2,27	1,89	-
6	Odsetek osób z rodzin wieloosobowych pobierających zasiłki z MOPS wśród osób pobierających zasiłki z MOPS w Krakowie	%	1,41	2,77	-
7	Średni dochód miesięczny osób pobierających zasiłki z MOPS	zł	193	184,75	182,01
8	Średnie ceny transakcyjne na rynku wtórnym budownictwa wielorodzinnego	zł	6000	6 328	-
9	Odsetek gruntów stanowiących własność gminy	%	62,32	63,69	-
10	Odsetek budynków stanowiących własność gminy	%	0,00	8,84	-
11	Liczba obiektów handlowych	szt.	9	150,00	-
12	Odsetek osób w wieku produkcyjnym pozostających bez pracy	%	0,05	0,05	0,04
13	Odsetek osób w wieku do 30 lat pozostających bez pracy	%	0,018	0,02	0,02
14	Odsetek mężczyzn pozostających bez pracy	%	0,026	0,02	0,02
15	Odsetek bezrobotnych z wykształceniem podstawowym i zawodowym	%	0,035	0,03	0,04
16	Powierzchnia terenów zielonych przypadających na 1 mieszkańca	m ²	1,9	16,38	-
17	Odsetek powierzchni biologicznie czynnej	%	71,2	71,16	-
18	Odległość od parku miejskiego	m	0	112,00	-
19	Odsetek terenów gdzie normy hałasu są przekroczone	%	17,40	28,28	-
20	Odsetek terenów gdzie zagrożenie emisją hałasu drogowego przekracza poziom 55 dB (pora nocna)	%	4,75	15,68	-
21	Odsetek terenów gdzie zagrożenie emisją hałasu kolejowego przekracza poziom 55 dB (pora nocna)	%	2,24	0,92	-
22	Odsetek zabudowy powstały przed 1970	%	17,91	31,05	-
23	Średni wiek budynków	lata	41	35,00	-
24	Odsetek budynków objętych termomodernizacją	%	98,4	88,48	-
25	Powierzchnia terenów komunikacji na 1 mieszkańca	m ²	1,75	5,49	-
26	Liczba miejsc parkingowych na 1 mieszkańca	szt.	0,07	0,11	-
27	Średnia wysokość budynków	kond.	5,60	5,84	-
28	Gęstość zaludnienia	os./km ²	32 361	28 246	2 280
29	Intensywność zabudowy		0,79	0,68	-
30	Odległość od centrum miasta	km	6,30	5,96	-
31	Odległość od przystanku komunikacji miejskiej (autobus)	m	320	254	-
32	Odległość od przystanku komunikacji miejskiej (tramwaj)	m	320	554	-
33	Odległość od szkoły podstawowej	m	162	276	-
34	Odległość od przedszkola	m	83	277	-

Źródło: opracowanie własne

1.2. Historia obszaru objętego analizą

Osiedle Na Kozłowie powstało na gruntach wsi Prokocim. Wieś po raz pierwszy wzmiankowano w 1367 roku. Ulicowe jednostronne centrum wsi rozciągało się wzdłuż Drwinki, od 2 poł. XV wieku na terenie wsi znajdował się dwór z folwarkiem.

Na początku XIX wieku wieś należała do Wodzickich, którzy w miejscu wcześniejszego zespołu dworskiego wybudowali klasycystyczny pałac z oficyną, zabudowaniami gospodarczymi, parkiem i aleją dojazdową.

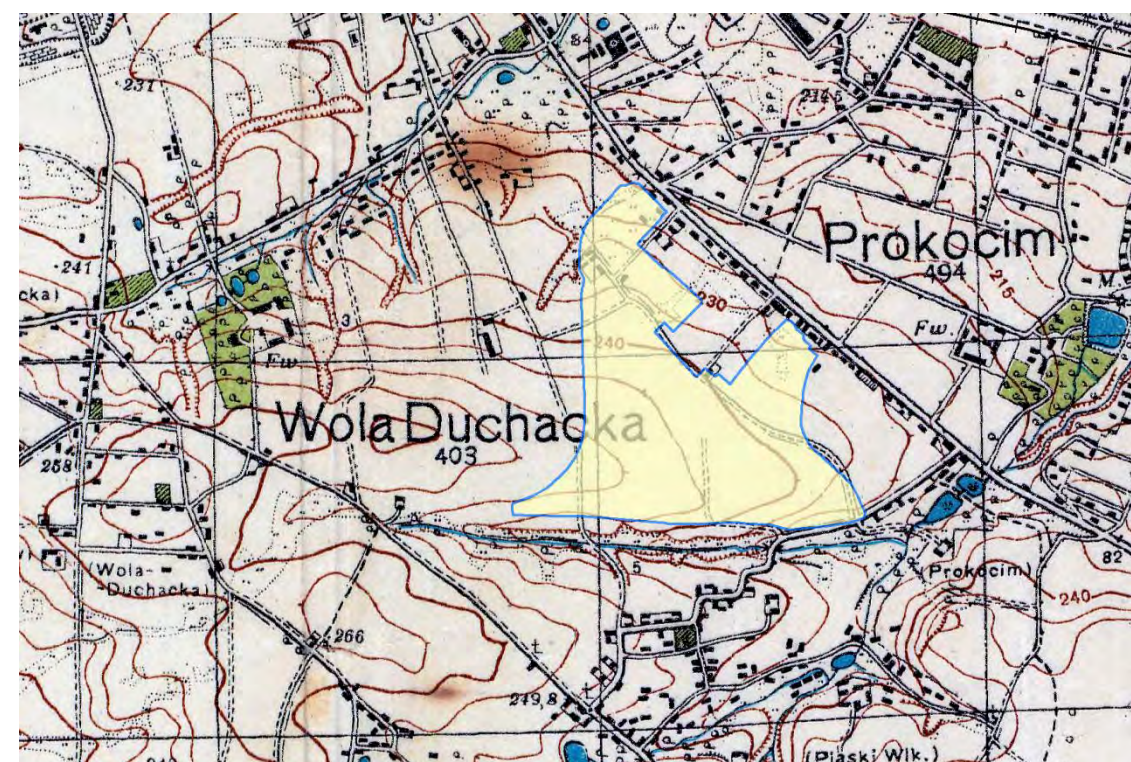
W 1856 roku przez teren Prokocimia przeprowadzono linię kolejową Kraków-Dębica. W 1891 roku kolejny właściciel E. Jerzmanowski przebudował zespół dworski (wg proj. K. Knausa). Od 1909 roku zespół dworski przeszedł we władanie augustianów, którzy urządzili w nim gimnazjum i wzniesli kaplicę.

W 1917 roku erygowano parafię Matki Bożej Dobrej Rady. W latach 1931-57 wybudowano kościół przy ulicy Prostej, rozpoczęty wg proj. Z. Gawlika i I. Stelli-Sawickiego, kontynuowany w 1948 roku wg zmienionego planu A. Szyszko-Bohusza.

W okresie zaborów w latach 1878-1879, na południowy-wschód od obecnego położenia osiedla Austriacy wybudowali fort artyleryjski nr 50 „Prokocim” przy ulicy Kostaneckiego. Całkowicie przebudowany na fort artyleryjski z baterią sprzężoną w latach 1883-1886, uzupełniony o stanowiska na wale w 1914 roku. Fort stał się miejscem rozstrzeliwań w latach okupacji hitlerowskiej (1942-1944).

Prokocim a wraz z nim obszar objęty analizą włączony został do Krakowa w 1941 roku jako XLIX dzielnica katastralna.

Początkowe lata zorganizowanego budownictwa mieszkaniowego niezbyt silnie zaznaczyły się na mapie miasta. Pierwsze powojenne osiedla powstają jeszcze w dawnym Krakowie, przede wszystkim na Grzegórkach. Następnie cały impet budownictwa mieszkaniowego skierowany został na nowo powstającą dzielnicę mieszkaniową Nową Hutę. W tym samym czasie dobiega końca budowa pierwszego większego osiedla mieszkaniowego po południowej stronie Wisły. W latach 1966 – 77 powstaje osiedle Na Kozłowie, usytuowane w oderwaniu od dotychczasowego miasta, po południowej stronie ulicy Wielickiej w rejonie Prokocimia. Osiedle Na Kozłowie wzniesione zostaje wg proj. A. Kędzierskiego. Powstały budynki 5- i 11 – kondygnacyjne, wybudowane w technologii wieloblokowej. Na osiedlu wybudowano także pawilon handlowo – usługowy, dom handlowy, pawilon gastronomiczny, aptekę, budynek poczty, dwie szkoły, dwa przedszkola, żłobek oraz przychodnię lekarską.

Rys. 99. Analizowany obszar osiedla Na Kozłowie na mapie Wojskowego Instytutu Wydawniczego – 1936 rok
Źródło: Ze zbiorów Archiwum Map Wojskowych Instytutu Geograficznego

Rys. 100. Analizowany obszar osiedla Na Kozłowie na zdjęciu satelitarnym z 1965 roku
Źródło: Biuro Planowania Przestrzennego Urzędu Miasta Krakowa

W 1965 roku od zachodu osiedla ulicą Wielicką, poprowadzono linię tramwajową do rejonu dawnego zespołu pałacowego Jerzmanowskich. W latach 80. XX wieku wytyczono ulicę Nowosądecką (dwupasmową arterię z pasem zieleni pod przyszłą linię tramwajową), poprowadzoną południowo-wschodnim skrajem osiedla Na Kozłowie.

W 2000 roku oddana do użytku trasa Krakowskiego Szybkiego Tramwaju, potoczyła Kurdwanów z ulicą Wielicką.

1.3. Środowisko kulturowe

Kontekst kulturowy stanowią w najbliższym otoczeniu:

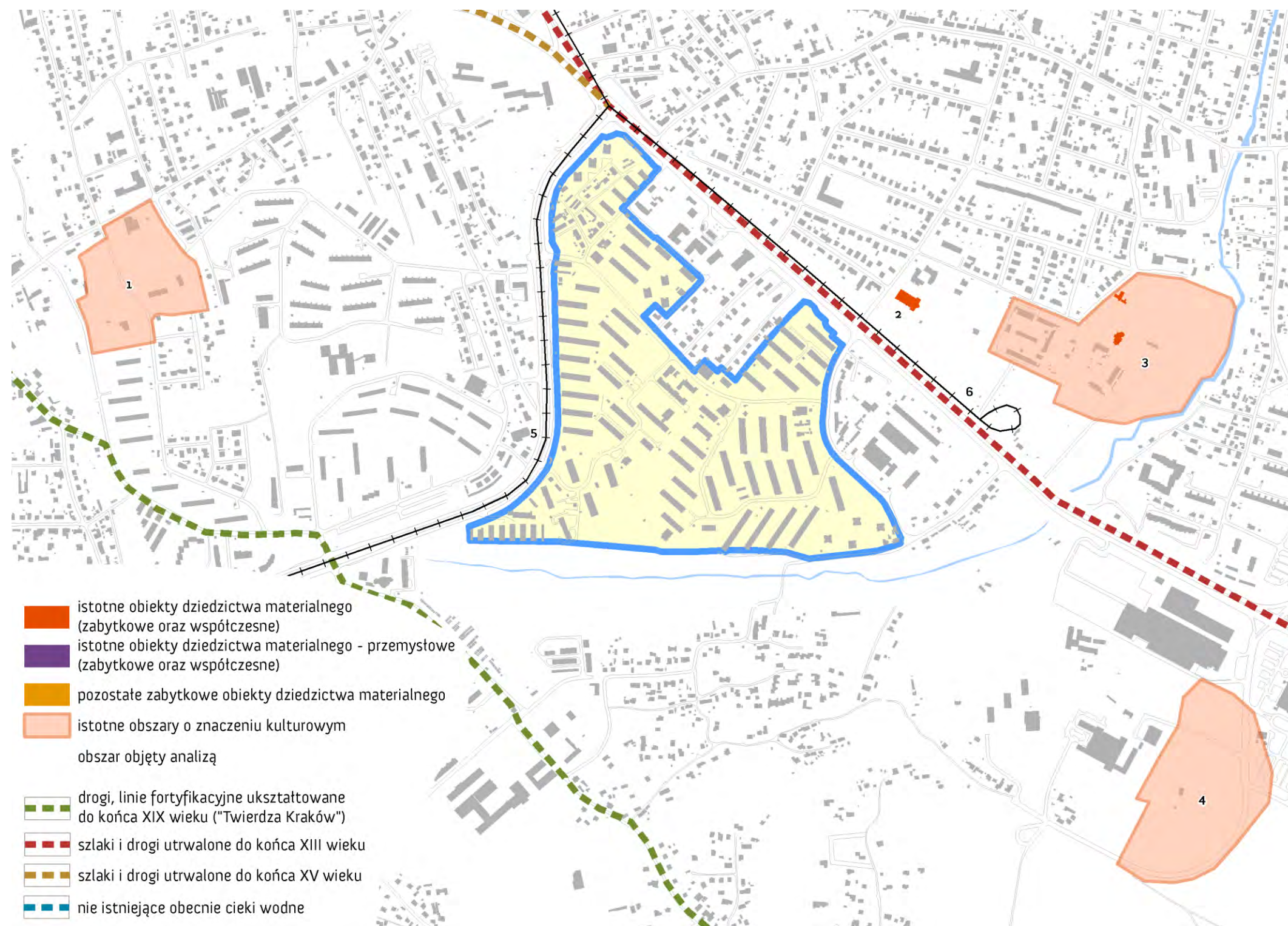
- Fort artyleryjski nr 50 „Prokocim” przy ulicy Kostaneckiego, zespół dzieł pótstałych od 1878-1879, całkowicie przebudowany na fort artyleryjski z baterią sprzężoną w latach 1883-1886, modernizacja obrony fos z wprowadzeniem sponsonu pancernego ok. 1910 roku, uzupełnienie stanowisk na wale 1914 rok, koszary, miejsce rozstrzeliwań w latach okupacji hitlerowskiej (1942-1944), po 1970 roku magazyn,
- Zespół pałacowy Wodzickich, później Jerzmanowskich w Prokocimiu przy ulicy Górników 29 obejmujący:
 - a. murowany pałac z 1 połowy XIX wieku, przebudowany w 1891 roku, proj. Karol Kanus,
 - b. murowaną oficynę z 1 połowy XIX wieku, przebudowana w końcu XIX wieku,
 - c. murowany czworak z 1894 roku, przebudowany w XX wieku,
 - d. murowaną oranżerię z 4 ćw. XIX wieku, przebudowana na kaplicę pw. Miłosierdzia Bożego 1917 roku, proj. Józef Merenda,
 - e. murowaną wieżę ciśnieni z 4 ćw. XIX wieku,
 - f. murowaną stajnię,
 - g. murowaną oborę z 4 ćw. XIX wieku,
 - h. murowany spichlerz z 4 ćw. XIX wieku,
 - i. park z aleją dojazdową z XVIII wieku oraz przetomu XIX i XX wieku.
- pozostałości zespołu dworskiego z początku XIX wieku położonego przy ulicy Malborskiej, z zachowaną:
 - a. częścią zabudowy gospodarczej,
 - b. budynkiem mieszkalnym,
 - c. pozostałościami parku krajobrazowego.

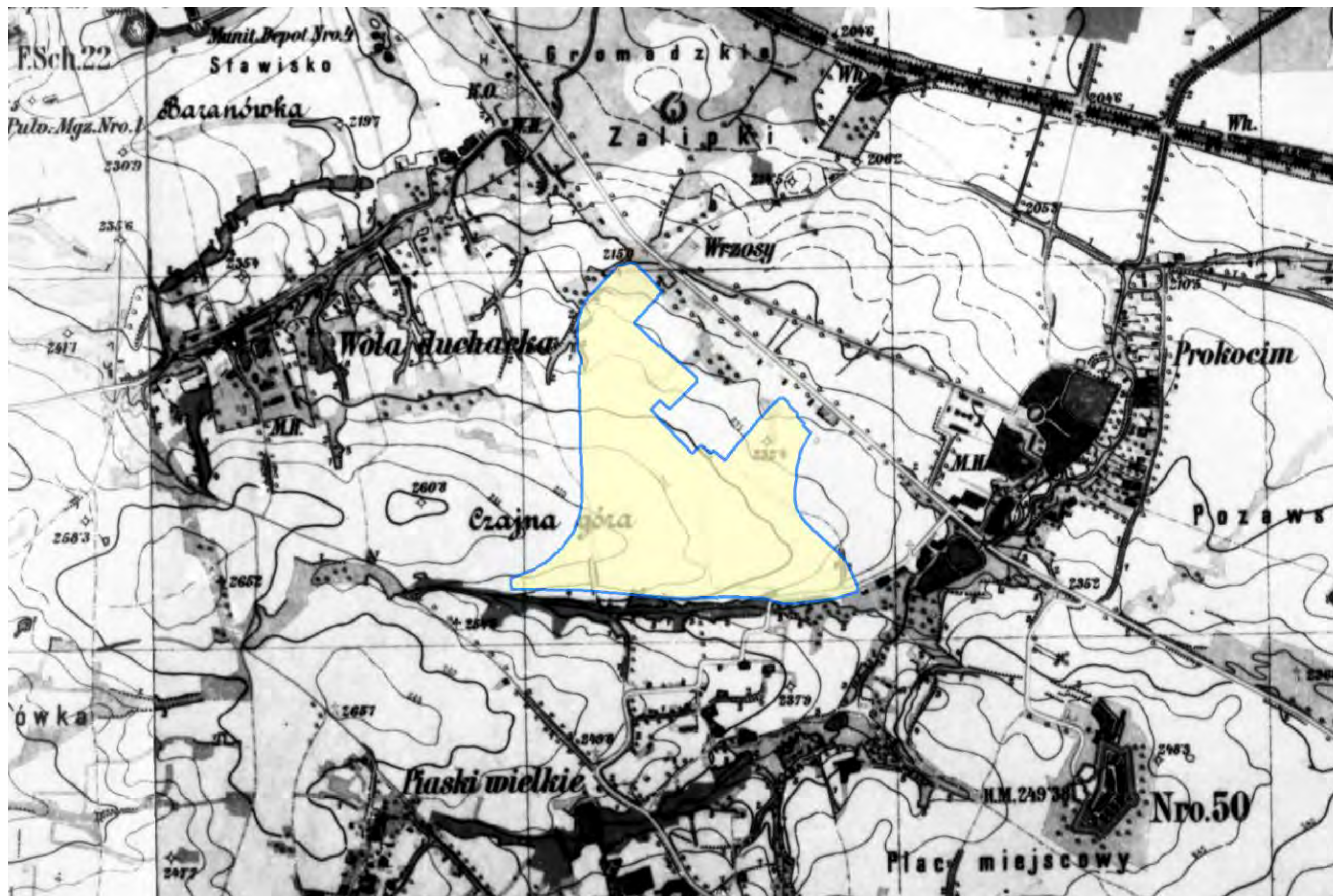
Rys. 101. Ruiny zabudowań w Parku Duchackim
fot. Marcin Nejman

Rys. 102. Ruiny zabudowań w Parku Duchackim
fot. Marcin Nejman

Rys. 103. Środowisko kulturowe – osiedle Na Kozłówce
Źródło: opracowanie własne

Rys. 104. Fort 50 „Prokocim” na planie Twierdzy Kraków

Źródło: opracowanie własne na podstawie J. Janczykowski, Atlas Twierdzy Kraków. Urząd Miasta Krakowa Oddział Ochrony Zabytków. Tom 12. Seria I

1.4. Zagospodarowanie terenu

Osiedle usytuowane zostało między ważnymi ogólnomiejskimi arteriami komunikacyjnymi na stoku opadającym w kierunku północno-wschodnim.

Obszar osiedla jest rozdzielony na dwie części, wschodnią (bardziej płaską) i zachodnią. W strukturze użytkowania terenów dominują tereny zabudowy wielorodzinnej zajmujące ponad 58,3% analizowanych terenów. Tereny usług (publicznych i komercyjnych) zajmują blisko 4,9 ha, co stanowi blisko 12,6% powierzchni analizowanego terenu. Wskaźnik ten potwierdza dobrą obsługę w zakresie infrastruktury publicznej, jak również dobry dostęp do podstawowych usług komercyjnych.

Duży odsetek w strukturze przestrzennej zajmują tereny dróg (publicznych i wewnętrznych), obecnie wynosi on blisko 9,7%, jak również tereny usług komunikacyjnych (garaże, miejsca postojowe) ponad 7,6%. Świadczy to o stosunkowo dobrym zabezpieczeniu potrzeb parkingowych.

Strukturę przestrzenną osiedla uzupełniają tereny usług sportu i rekreacji, które zajmują jednak jedynie 2,0% obszaru (0,8 ha). Wskaźnik powierzchni rekreacyjnych przypadającej na jednego mieszkańca jest w związku z tym niższy niż na innych osiedlach (0,62 m²/M), przez co dostęp do tych terenów jest bardzo trudny. W strukturze przestrzennej osiedla występują tereny zieleni urządzonej obejmujące obszar o powierzchni 1,9 ha (4,7%), co częściowo powiększa dostępny dla mieszkańców obszar terenów zielonych.

Tab. 24. Struktura użytkowania terenów na analizowanym obszarze osiedla Na Kozłowie

Lp.	Przeznaczenie terenu	Symbol	Powierzchnia	
			w ha	%
1	Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	MN	1,6	4,1
2	Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej	MW	22,9	58,3
3	Tereny infrastruktury technicznej	IT	0,0	0,0
4	Tereny dróg publicznych/wewnętrznych	KD	3,8	9,7
5	Tereny usług komunikacyjnych	KU	3,0	7,6
6	Tereny budowy	TBUD	0,0	0,0
7	Tereny usługowe	U	1,1	2,9
8	Tereny usługi kultu religijnego	UK	0,0	0,0
9	Tereny usług publicznych	UP	3,8	9,7
10	Tereny usług sportu i rekreacji	US	0,8	2,0
11	Tereny zieleni niskiej	ZN	0,4	1,0
12	Tereny zieleni urządzonej	ZU	1,9	4,7
13	Tereny ogródków działkowych	ZD	0,0	0,0
14	Tereny nieużytków, tereny zdegradowane	N	0,0	0,0
Łącznie:			39,30	100,0

Źródło: opracowanie własne

Rys. 105. Inwentaryzacja terenowa obszaru osiedla Na Kozłowie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Kraków oraz UrbanAtlas2008

Rys. 106. Model 3D osiedla Na Kozłowie – ujęcie w kierunku północnym

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Kraków oraz UrbanAtlas

1.5. Morfologia zabudowy

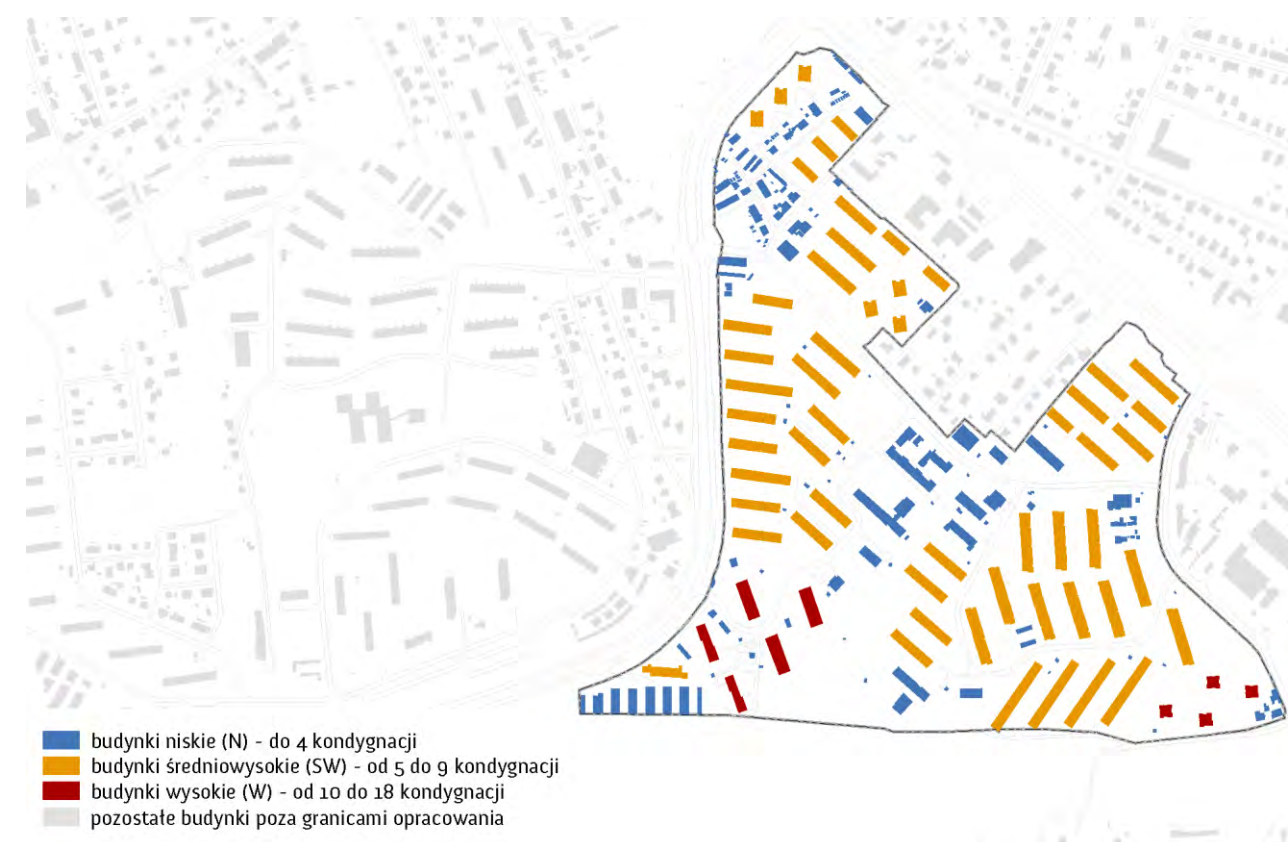
W strukturze zabudowy mieszkaniowej dominują budynki wielorodzinne, które stanowią 21,66% wszystkich obiektów na terenie osiedla (65 bloków). Zabudowa na osiedlu jest zróżnicowana, dominuje zabudowa średniowysoka (55 budynków). Budynków wysokich jest jedynie dziewięć. Zabudowa wielorodzinna powstała w technologii wielkiej płyty i została w większości docieplona. Tylko jeden z 65 budynków wielorodzinnych nie został jeszcze objęty programem termomodernizacji.

Budynki usytuowane są bardzo gęsto w kilku grupach. Odczuwalną dużą gęstość zabudowy, potwierdza wysoki wskaźnik intensywności zabudowy (0,8 – w odniesieniu do całego obszaru) oraz wskaźnik gęstości zaludnienia (32 361 os/km²).

Tab. 25. Struktura użytkowania budynków na analizowanym obszarze osiedla Na Kozłówcze

Lp.	Przeznaczenie budynków	Symbol	Udział zabudowy	
			szt.	%
1	Budynki zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	MN	26	8,67
2	Budynki zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej	MW	64	21,33
3	Budynki zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej z usługami	MU	1	0,33
4	Budynki infrastruktury technicznej	IT	0	0,00
6	Budynki usługowe	U	3	1,00
7	Budynki kultu religijnego	UK	0	0,00
8	Budynki usług publicznych	UP	8	2,67
9	Budynki i obiekty sportowo- rekreacyjne	US	0	0,00
10	Garaże	G	0	0,00
11	Pozostałe	I	198	66,00
Łącznie:			300	100,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z ewidencji gruntów i budynków

Rys. 107. Wysokość budynków na osiedlu Na Kozłówcze

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Krakowa

Rys. 108. Budynki objęte termomodernizacją na osiedlu Na Kozłówcze

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Krakowa

1.6. Komunikacja

Osiedle na Kozłówce położone jest w pobliżu ważnego węzła komunikacyjnego rozprowadzającego ruch w południowej części Krakowa (skrzyżowanie ulic Nowosądeckiej, Wielickiej i Kamińskiego). W układzie komunikacyjnym Krakowa ulica Nowosądecka pełni rolę drogi głównej (klasa G 2x2) stanowiąc fragment III obwodnicy Krakowa. Ulica Wielicka jest drogą główną ruchu przyspieszonego (klasa GP 2x3).

Poprzez istniejący układ komunikacyjny zapewnione jest połączenie z innymi częściami miasta. Ruch samochodowy generowany przez mieszkańców osiedla obsługują m. in. ulice: Na Kozłówce, Wolska, Seweryna, Czorszyńska, Stattlera, Włotowa, Polonijna, Spółdzielców, Okólna i Facimiech. Drogi te włączają się w podstawowy układ drogowy Krakowa poprzez w/w drogi główne.

Dojazd do centrum miasta i innych dzielnic zapewniony jest również poprzez komunikację publiczną, zarówno autobusową jak i tramwajową. Linie autobusowe poprowadzone są ulicami Nowosądecką, Wielicką oraz poprzez osiedle ulicą Na Kozłówce. Linia tramwajowa poprowadzona została natomiast ulicami Nowosądecką (Krakowski Szybki Tramwaj) oraz Wielicką.

Najbliżej położonymi przystankami komunikacji zbiorowej są:

- „Bieżanowska” w północnej części osiedla (przystanek obsługujący komunikację autobusową i tramwajową),
- „Dauna” i „Piaski Nowe” w ciągu ulicy Nowosądeckiej,
- „Włotowa” i „Prokocim” w ciągu ulicy Wielickiej.

Przystanek „Bieżanowska” obsługuje komunikację autobusową i tramwajową. Pasażerowie mogą skorzystać z 13 linii autobusowych (w tym dwóch linii nocnych oraz linii przyspieszonej i aglomeracyjnej) i 8 linii tramwajowych (w ciągu roku szkolnego w dzień powszedni).

Najbliższymi (w odległości do 2 km) przystankami kolejowymi są istniejące przystanki Kraków Płaszów i Kraków Prokocim. Transport kolejowy nie obsługuje bezpośrednio osiedla i nie będzie odgrywał w przyszłości większej roli w komunikacji zbiorowej dla mieszkańców tego osiedla ze względu na znaczące oddalenie linii kolejowych od osiedla.

W najbliższym otoczeniu osiedla brak jest głównych tras rowerowych. Planuje się ich uzupełnienie w tym rejonie poprzez projektowane trasy głównej (w ulicach Nowosądeckiej i Wielickiej) oraz projektowaną trasę główną łącznikową wzdłuż al. Dygasińskiego i parku rzeczno-Drwinka.

Rys. 109. Krakowski Szybki Tramwaj na ulicy Nowosądeckiej
 fot. Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacji w Krakowie

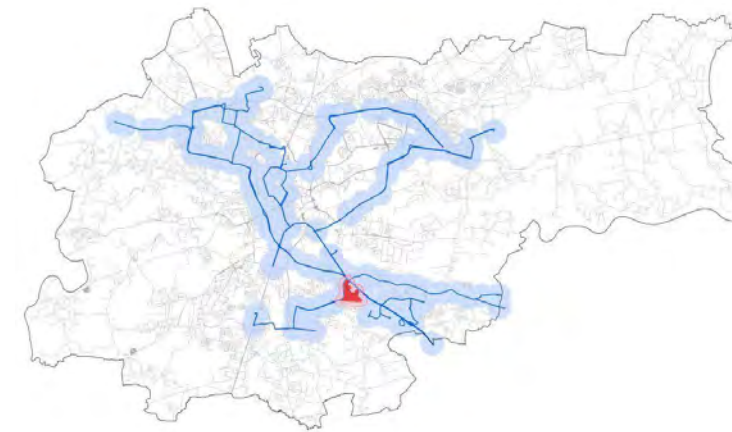
Rys. 110. Układ komunikacyjny w sąsiedztwie osiedla Na Kozłówce
 Źródło: opracowanie własne

Najbliższe linie autobusowe (w strefie dojazdu do 500 metrów od granic osiedla) dają mieszkańcom bezpośrednio połączenie z ponad 18% powierzchni Krakowa, zamieszkałej przez 55% jego mieszkańców. Linie tramwajowe umożliwiają bezpośrednie połączenie do około 11% terenu miasta i 43% jego mieszkańców. Razem komunikacja autobusowa i tramwajowa zapewnia **bezpośrednie połączenia z obszarem 27% powierzchni miasta, zamieszkałym przez 71% jego mieszkańców.**

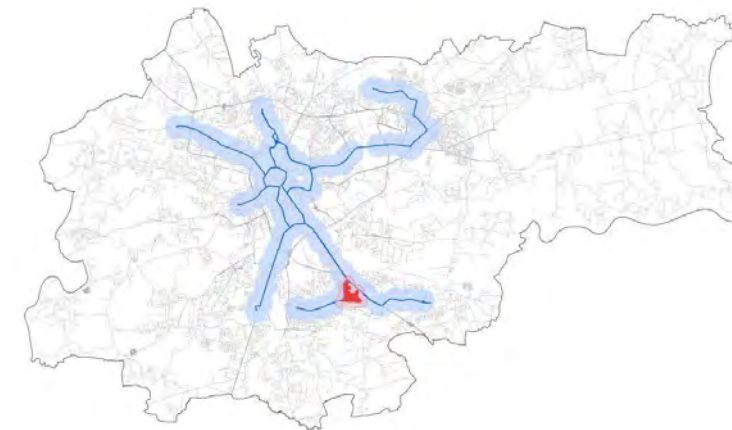
Najbliższymi przystankami kolejowymi są przystanki Kraków Płaszów i Kraków Prokocim położone w odległości ponad 1,5 km od osiedla (dojście piesze). Transport kolejowy nie zapewnia bezpośredniej obsługi komunikacyjnej osiedla i nie będzie odgrywał w przyszłości większej roli w komunikacji zbiorowej dla mieszkańców tego osiedla ze względu na znaczne oddalenie linii kolejowych od granic osiedla.

Analizując sytuację komunikacyjną osiedla należy stwierdzić, że:

1. istniejące drogi zapewniają prawidłowe powiązanie osiedla z innymi częściami Krakowa,
2. obsługa komunikacją publiczną osiedla jest bardzo dobra i zapewnia dostęp do większej części zurbanizowanych terenów Krakowa,
3. korzystne jest usytuowanie przystanków komunikacji miejskiej (autobusowych), które usytuowane są w strefie dojazdu pieszego (do 500m od miejsca zamieszkania),
4. w obrębie osiedla pomimo wyznaczonych miejsc postojowych oraz zespołów garaży, występuje ich niedobór skutkujący parkowaniem na chodnikach, skwerach (na 100 mieszkańców przypada średnio 7 ogólnodostępnych miejsc parkingowych),
5. osiedle nie posiada obecnie połączenia bezkolizyjną ścieżką rowerową, dodatkowo sieć dróg dla rowerów nie jest spójna, brak ciągłości połączenia z centrum miasta, co w pewnym stopniu utrudnia wykorzystanie tego środka transportu przez większą część mieszkańców osiedla.

Rys. 111. Bezpośrednie połączenia autobusowe wraz z 500 metrową strefą dojazdu z osiedla Na Kozłówce
Źródło: opracowanie własne

Rys. 112. Bezpośrednie połączenia tramwajowe wraz z 500 metrową strefą dojazdu z osiedla Na Kozłówce
Źródło: opracowanie własne

Rys. 113. Bezpośredni dostęp do przystanków kolejowych (istniejących i projektowanych) w pobliżu osiedla Na Kozłówce
Źródło: opracowanie własne

1.7. Klimat akustyczny

Klimat akustyczny analizowanego obszaru kształtowany jest zarówno przez ruch pojazdów drogowych (wzdłuż ulic Nowosądeckiej, Na Kozłówce, Włotowej, Polonijnej i częściowo Wielickiej) oraz tramwajów poruszających się po trasach wzdłuż ulic Wielickiej i Nowosądeckiej.

W porze dziennej emisja hałasu drogowego obejmująca wartości powyżej 50dB hałasu występuje na ponad 75% obszaru osiedla, w nocy na 24%. Wartość emisji hałasu wywoływanego przez pojazdy szynowe szynowego w dzień wartość ta przekoczona jest dla około 68% obszaru a w nocy jedynie 3%.

Przekroczenia norm hałasu obejmują około 17% terenu osiedla. Na północnym-zachodzie w sąsiedztwie skrzyżowania ulic Nowosądeckiej z Wielicką, wzdłuż ulic Na Kozłówce, Polonijnej oraz we wschodniej części osiedla przy ulicy Wielickiej. Przekroczenia głównie oscylują w wartościach do 10dB, jednak w bezpośrednim sąsiedztwie pasów drogowych dochodzą do 15dB.

Na największe uciążliwości akustyczne narażeni są mieszkańcy budynków zlokalizowanych przy ulicy Włotowej 2 oraz Nowosądeckiej 1, położonych przy skrzyżowaniu z ulicą Wielicką (skrzyżowanie z Nowosądecką oraz skrzyżowanie z ulicą Włotową). Narażeni są oni na hałas przekraczający normy o 15dB (głównym źródłem hałasu jest ruch drogowy – dzienny i nocny). Przekroczenia norm hałasu dotyczą również częściowo mieszkańców budynków zlokalizowanego przy ulicy Nowosądeckiej 3, 5, 11, 15, 17, 19, 21, 23, 25, ulicy Spółdzielców 12, 17 oraz ulicy Włotowej 4 i 6.

Analizowany obszar osiedla cechuje się umiarkowanie dobrym klimatem akustycznym. W porównaniu z innymi osiedlami obszar objęty przekroczeniami norm jest stosunkowo niewielki, a zwiększony hałas występuje wzdłuż kilku ciągów komunikacyjnych nie docierając do centralnej części osiedla.

Hałas drogowy (dzień)

Hałas drogowy (noc)

Rys. 114. Mapa emisyjna hałasu drogowego w porze dziennej i nocnej - osiedle Na Kozłówce

Hałas kolejowy (dzień)

Hałas kolejowy (noc)

Rys. 115. Mapa emisyjna hałasu szynowego w porze dziennej i nocnej - osiedle Na Kozłówce

Hałas drogowy (dzień)

Hałas drogowo-drogowy (noc)

Rys. 116. Mapa emisyjna hałasu drogowego w porze dziennej i nocnej - osiedle Na Kozłówce

Hałas kolejowy (dzień)

Hałas kolejowy (noc)

Rys. 117. Mapa emisyjna hałasu szynowego w porze dziennej i nocnej - osiedle Na Kozłówce

Źródło: Mapa akustyczna Krakowa, http://mapa-akustyczna.um.krakow.pl:280/mapa_k/map.html?mapid=4

1.8. Zagadnienia demograficzne, infrastruktura społeczna

Analizowany obszar osiedla Na Kozłowiec zamieszkuje 12 718 mieszkańców, co stanowi 1,71% ludności Krakowa. Gęstość zaludnienia wynosi 32,4 tys. os./km². Osiedle to jest jednym z najludniejszych z badanych i cechuje się drugim najwyższym poziomem gęstości zaludnienia. W 1978 roku gęstość zaludnienia osiedla wahała się w zależności od rejonu spisowego od 5 do 50 tys. os./km², średnio nie przekraczając 29 tys. os./km².

Kształt piramidy wieku wskazuje występujące wyżej demograficzne, które jednak nie odznaczają się szczególnie wysokimi udziałami. Pierwszy jest rozciągnięty i najsilniej widoczny w grupie wiekowej 35-39 lat, kolejny niższy występuje dla grupy wiekowej 65-74 lata. W grupie wiekowej powyżej 65 lat widoczna jest silna przewaga kobiet. Bardzo wąska podstawa piramidy wskazuje niewielki udział dzieci w populacji osiedla.

Wśród mieszkańców występuje silna nadreprezentacja kobiet, objawiająca się najwyraźniej w grupie wiekowej powyżej 65 lat. Ogólny współczynnik feminizacji wynosi 124,8. Przewaga kobiet występuje w grupie osób w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym. Współczynnik feminizacji w ostatniej grupie wiekowej wynosi 229,4. W porównaniu z innymi osiedlami jest wyższy od średniej wynoszącej 205,8. Przewaga kobiet w dwóch najstarszych grupach ekonomicznych kompensowana jest częściowo wysoką przewagą mężczyzn w grupie przedprodukcyjnej (116 mężczyzn na 100 kobiet).

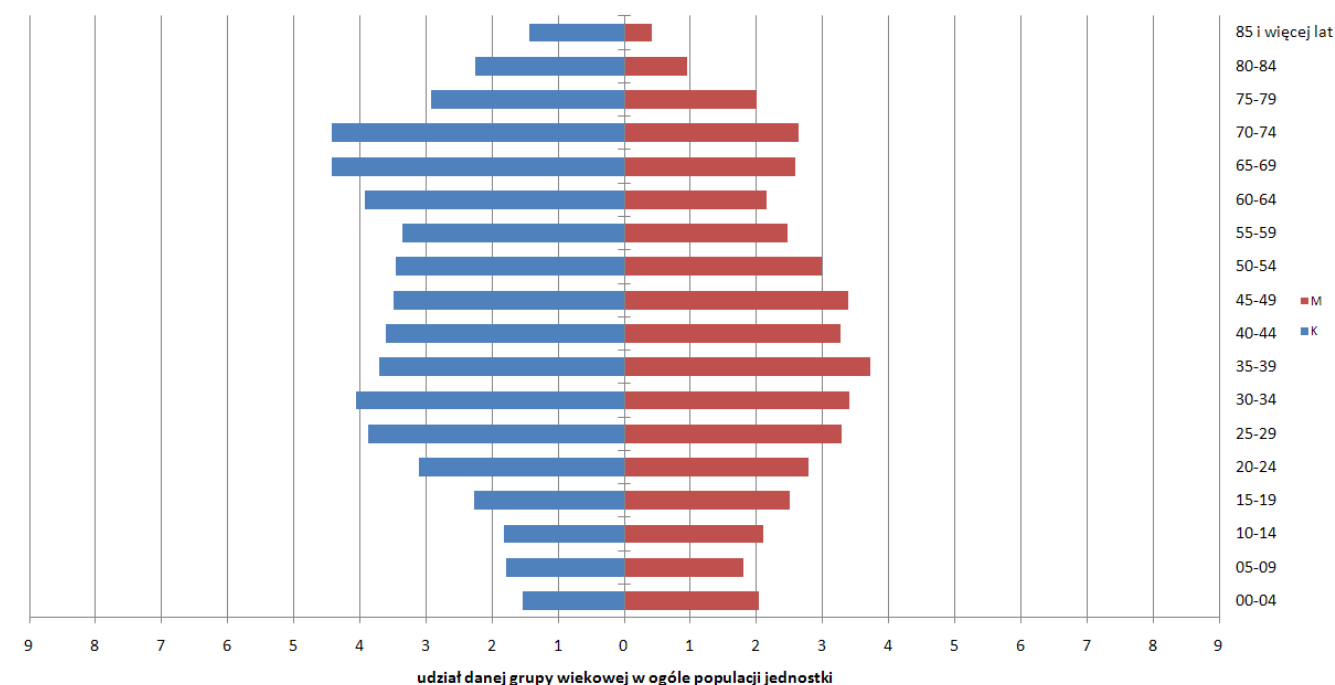
Średnia wieku wynosi 38,5 lat (39,0 dla kobiet oraz 37,9 dla mężczyzn) i jest niska w stosunku do wszystkich analizowanych osiedli. Udział grupy osób w wieku poprodukcyjnym jest wysoki (niższy jest jedynie w dwóch innych obszarach) i wynosi 26,9% (ogółem w Krakowie 19,5%), przy jednocześnie niższym niż przeciętny w Krakowie udziale grupy w wieku przedprodukcyjnym - 12,0% (przy wartości 13,0% dla Krakowa). Odsetek osób w wieku produkcyjnym wynosi 61,1% i kształtuje się poniżej przeciętnej.

Wartość wskaźnika starości na poziomie 30,1 świadczy o bardzo wysokim stanie starości (wg interpretacji E. Rosseta). Porównując ten poziom z wartościami innych analizowanych osiedli jest to wartość nieco wyższa od średniej, mieszcząca się w trzecim kwartylu. Wskaźnik obciążenia demograficznego ludźmi starszymi wynosi 51,3% przy średniej dla Krakowa 46,7%. Poziom wskaźnika obciążenia demograficznego dziećmi wynoszący około 18,9%, jest taki sam jak dla Krakowa oraz bardzo zbliżony do poziomu społeczności badanych osiedli łącznie. Udział wieku niemobilnego wynosi dla tego osiedla 36,6%.

Tab. 26. Struktura wieku i płci mieszkańców osiedla Na Kozłowiec

Wiek ludności	Liczba osób			Udział %		
	K	M	Łącznie	K	M	Łącznie
0-4	196	259	455	1,5	2,0	3,5
5-9	228	229	457	1,8	1,8	3,6
10-14	232	267	499	1,8	2,1	3,9
15-19	289	319	608	2,3	2,5	4,8
20-24	396	354	750	3,1	2,8	5,9
25-29	493	418	911	3,9	3,3	7,2
30-34	517	432	949	4,1	3,4	7,5
35-39	471	473	944	3,7	3,7	7,4
40-44	459	415	874	3,6	3,3	6,9
45-49	444	430	874	3,5	3,4	6,9
50-54	440	381	821	3,5	3,0	6,5
55-59	428	315	743	3,4	2,5	5,9
60-64	499	274	773	3,9	2,2	6,1
65-69	563	330	893	4,4	2,6	7,0
70-74	563	336	899	4,4	2,6	7,0
75-79	372	254	626	2,9	2,0	4,9
80-84	287	120	407	2,3	0,9	3,2
85 i więcej	183	52	235	1,4	0,4	1,8
Łącznie:	7 060	5658	12 718	55,5	44,5	100,0

Źródło: opracowanie własne

Rys. 118. Piramida wieku i płci mieszkańców osiedla Na Kozłowiec

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Krakowa

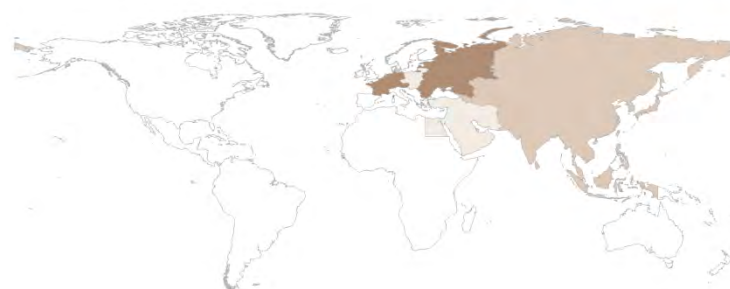
Udział dzieci w wieku szkolnym (6-12 lat) wynosi tutaj 5,3%, w wieku przedszkolnym (3-6 lat) 2,3% i jest on większy niż analogiczny wskaźnik dla całego Krakowa (2,9% w wieku szkolnym i 1,4% w wieku przedszkolnym), jednocześnie bardzo zbliżony do średniego poziomu analizowanych osiedli (5,0% w wieku szkolnym i 2,5% w wieku przedszkolnym). W liczbach bezwzględnych wartości te dla omawianego obszaru wynoszą - 66g dzieci w wieku szkolnym oraz 289 w wieku przedszkolnym.

Struktura wiekowa mieszkańców związana jest z datą budowy osiedla i oddawaniem poszczególnych budynków do zasiedlenia. Wiek budynków jest zróżnicowany, jednak większość oddano do użytkowania w latach 1964-1974. Obecnie lokatorzy, którzy wprowadzili się z momentem oddania budynków do użytku, stanowią o wyżu demograficznym w grupie wiekowej powyżej 70 roku życia.

W rejestrze zameldowanych mieszkańców pojawia się śladowa ilość obcokrajowców. Stanowią oni 0,19% udziału populacji, co w porównaniu z wartością dla Krakowa (0,66%) jest poziomem bardzo niskim. Jednak średnia dla badanych obszarów również jest niska i wynosi 0,28%. Kilkuosobowe grupy obcokrajowców zameldowanych na terenie osiedla Na Kozłówce pochodzą głównie z Europy Wschodniej (Ukraina), Zachodniej (Francja, Włochy) i Azji.

Tab. 27. Liczba i pochodzenie obcokrajowców zameldowanych na osiedlu Na Kozłówce

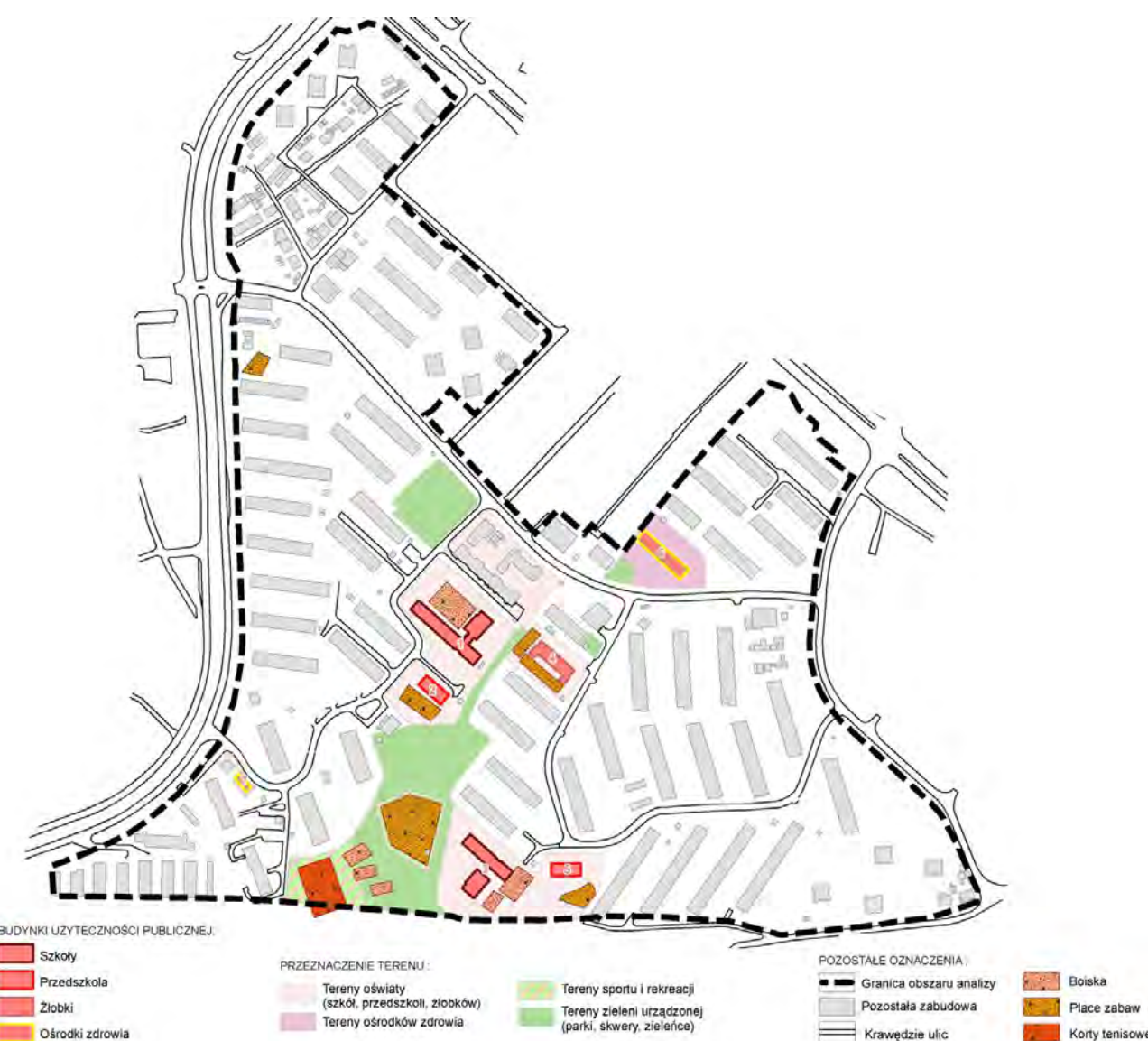
Lp.	Region pochodzenia	Liczba osób	Udział w %
1	Afryka	0	0,00
2	Ameryka Południowa	0	0,00
3	Ameryka Północna	0	0,00
4	Ameryka Środkowa	0	0,00
5	Australia	0	0,00
6	Australia i Oceania	0	0,00
7	Azja	4	16,67
8	Bliski Wschód	1	4,17
9	Europa Południowa	0	0,00
10	Europa Północna	0	0,00
11	Europa Środkowa	1	4,17
12	Europa Wschodnia	10	41,67
13	Europa Zachodnia	8	33,33
14	Nieokreślony	0	0,00
Łącznie:		24	100,00

Źródło: opracowanie własne

W obszarze opracowania zlokalizowano pełny zakres obiektów podstawowej infrastruktury społecznej. W granicach osiedla znajdują się:

- gimnazjum Nr 31 [1],
- przedszkole Samorządowe Nr 87 [2],
- szkoła Podstawowa nr 123 im. J. Bema [3],
- żłobek Samorządowy Nr 20 [4],
- przedszkole Samorządowe Nr 36 [5],
- przychodnia główna NFZ przy ulicy Na Kozłówce 29 [6],
- specjalistyczna Poradnia Okulistyczna, Medycyna Pracy (NFZ - NZOZ KOZŁÓWEK) przy ulicy Spółdzielców 17 A [7].

Rys. 119. Infrastruktura społeczna na osiedlu Na Kozłówce

Źródło: opracowanie własne

1.9. Stan własności i władania

Tereny położone w analizowanym obszarze w większości pozostają własnością gminy Kraków 24,49 ha (62,34%), jednak tylko 4,23 ha terenów komunalnych nie jest oddane w żadną formę władania. Grunty te znajdują się głównie w obszarze istniejących ciągów ulicznych, terenów zielonych oraz obiektów infrastruktury społecznej. Osoby fizyczne i podmioty prywatne posiadają 13,75 ha gruntów, co stanowi blisko 35% terenów położonych w granicach osiedla.

Skarb Państwa jest właścicielem niewielkiej działki o powierzchni 1 ha, stanowiącej jedynie 2,7% obszaru analizy.

Istniejące uwarunkowania własnościowe wskazują, że gmina nie może wprost oddziaływać na właścicieli nieruchomości, gdyż posiada zdecydowanie mniej terenów od pozostałych właścicieli i nie jest bezpośrednim władającym terenem. Jednak pośrednio poprzez instrumenty ekonomiczne np. wysokość opłaty za użytkowanie wieczyste może stymulować określone działania.

Rys. 120. Grunty komunalne nie oddane w żadne formy władania na terenie osiedla Na Kozłowiec

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów pozyskanych z Urzędu Miasta Krakowa (Miejski Zarząd Baz Danych)

Tab. 28. Stan własności na obszarze osiedla Na Kozłowiec

Lp.	Właściciel	Powierzchnia	
		w ha	%
1	Działki osób fizycznych	0,08	0,20
2	Działki posiadające wpisy o jakiegokolwiek formie władania osób fizycznych i prawnych (ale nie Gminy Kraków, ani Skarbu Państwa, ani Powiatu Kraków)	11,91	30,31
3	Gmina Kraków - właściciel, działka nie oddana w żadną formę władania	4,23	10,76
4	Gmina Kraków - właściciel, działka oddana w inne formy władania	6,03	15,35
5	Gmina Kraków - właściciel, działka oddana w użytkowanie (współużytkowanie) wieczyste osobom fizycznym	1,37	3,48
6	Gmina Kraków - właściciel, działka oddana w użytkowanie (współużytkowanie) wieczyste osobom fizycznym i prawnym	4,76	12,12
7	Gmina Kraków - właściciel, działka oddana w użytkowanie (współużytkowanie) wieczyste osobom prawnym	1,70	4,32
8	Gmina Kraków - właściciel, działka oddana w zarząd (współzarząd) i inne formy władania	0,12	0,32
9	Gmina Kraków - właściciel, działka oddana wyłącznie w użytkowanie (współużytkowanie)	0,15	0,39
10	Gmina Kraków - właściciel, działka oddana wyłącznie w zarząd (współzarząd)	2,74	6,97
11	Gmina Kraków - właściciel, lecz są także inni właściciele (ale nie Skarb Państwa, ani Powiat Kraków)	0,00	0,00
12	Gmina Kraków - współwłasność z podmiotami innymi, niż Skarb Państwa lub Powiat Kraków	1,06	2,71
13	Gmina Kraków - współwłasność ze Skarbem Państwa	2,33	5,92
14	Osoba fizyczna	1,76	4,48
15	Powiat Kraków - właściciel, działka oddana w inne formy władania	0,00	0,00
16	Powiat Kraków - właściciel, lecz są także inni właściciele (ale nie Gmina Kraków, ani Skarb Państwa)	0,00	0,00
17	Skarb Państwa - właściciel, działka nie oddana w żadną formę władania	0,00	0,00
18	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana w inne formy władania	0,00	0,00
19	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana w użytkowanie (współużytkowanie) i inne formy władania	0,00	0,00
20	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana w użytkowanie (współużytkowanie) wieczyste osobom fizycznym	0,00	0,00
21	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana w użytkowanie (współużytkowanie) wieczyste osobom fizycznym i prawnym (ale nie Gminie Kraków)	0,00	0,00
22	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana w użytkowanie (współużytkowanie) wieczyste osobom prawnym (ale nie Gminie Kraków)	0,05	0,13
23	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana w użytkowanie wieczyste Gminie Kraków	0,00	0,00
24	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana w współużytkowanie wieczyste Gminie Kraków oraz innym podmiotom	0,00	0,00
25	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana wyłącznie w użytkowanie (współużytkowanie)	0,00	0,00
26	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana wyłącznie w zarząd (współzarząd)	0,00	0,00
27	Skarb Państwa - właściciel, lecz są także inni właściciele (ale nie Gmina Kraków, ani Powiat Kraków)	0,03	0,08
28	Skarb Państwa - współwłasność z podmiotami innymi, niż Gmina Kraków lub Powiat Kraków	0,97	2,47
Razem:		39,30	100,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów pozyskanych z Urzędu Miasta Krakowa (Miejski Zarząd Baz Danych)

Rys. 121. Ulica Seweryna – przykład ignorowania zakazu zatrzymywania na drodze pożarowej
fot. Marcin Nejman

Rys. 123. Przestrzeń międzyblokowa w okolicy ulicy Spółdzielców
fot. Marcin Nejman

Rys. 122. Nowy obiekt przy ulicy Facimiech – przykład dogęszczenia istniejącej zabudowy
fot. Marcin Nejman

Rys. 124. Zabudowa w pobliżu skrzyżowania ulic Wielickiej i Witosa
fot. Marcin Nejman

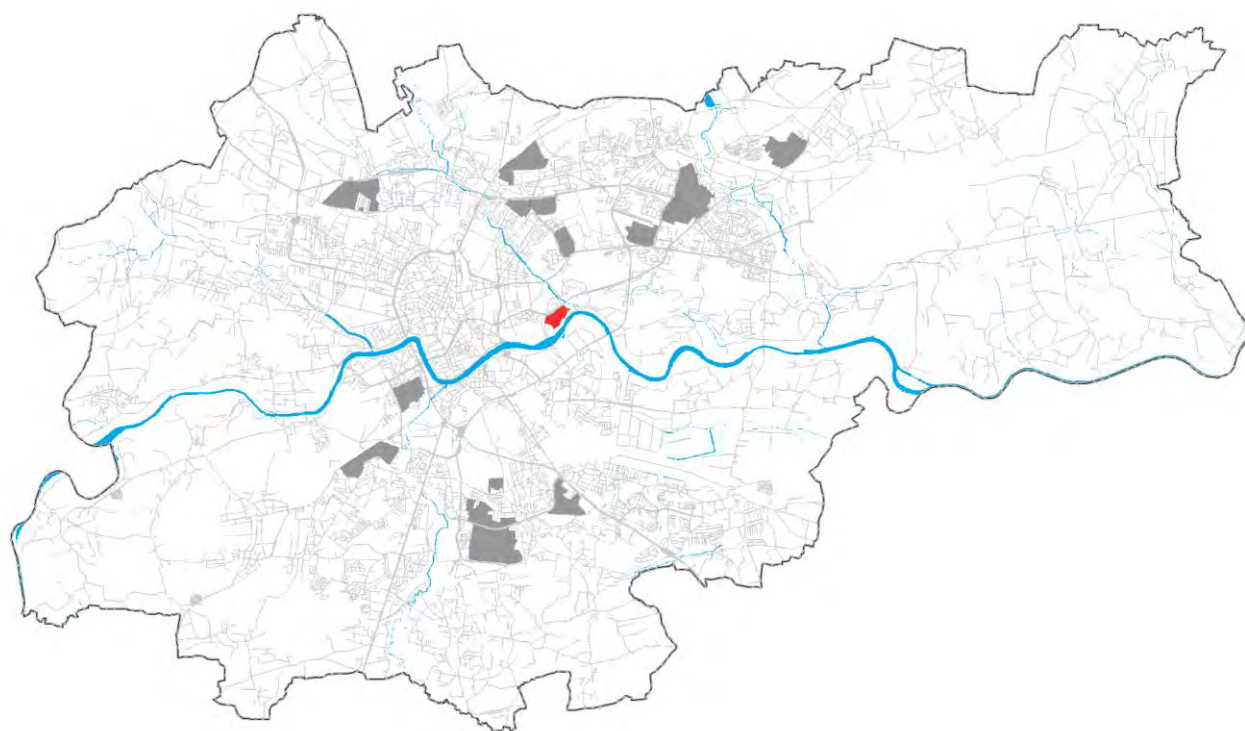
5. OSIEDLE DĄBIE

1.1. Położenie obszaru, podstawowe parametry

Analizowany obszar położony jest w dzielnicy II Grzegórzki. Obszar położony jest w widłach Wisły i Prądnika, 3,1 km od Rynku Głównego, na terenach dawnej przemysłowej dzielnicy Krakowa.

Przedmiotem analizy są nieruchomości o powierzchni 16,60 ha zamieszkiwane przez 4,7 tys. osób. Średnia gęstość zaludnienia wynosi 285 os/ha tj. 28 536 os/km².

Osiedle położone jest nad Wisłą, w bezpośrednim sąsiedztwie stopnia wodnego Dąbie. W niedużej odległości znajduje się Centrum Rozrywkowo-Handlowe (700m) Plaza oraz Centrum Handlowe M1 (1,5km).

Rys. 125. Lokalizacja osiedla Dąbie w strukturze przestrzennej miasta

Źródło: opracowanie własne na podstawie Urban Atlas 2008 oraz danych UM Krakowa

Tab. 29. Podstawowe wskaźniki podlegające ocenie zebrane dla obszaru osiedla Dąbie

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wartości		
			dla analizowanego obszaru	Średnia	
				dla 19 obszarów	dla Krakowa
1	Średni wiek mieszkańców	os.	47,57	43,27	41,61
2	Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym	%	33,31	19,38	19,47
3	Odsetek osób pobierających zasiłki z MOPS	%	0,04	0,07	-
4	Odsetek inwalidów wśród pobierających zasiłki z MOPS w Krakowie	%	0,42	0,27	-
5	Odsetek osób niepełnosprawnych wśród pobierających zasiłki z MOPS w Krakowie	%	1,29	1,89	-
6	Odsetek osób z rodzin wieloosobowych pobierających zasiłki z MOPS wśród osób pobierających zasiłki z MOPS w Krakowie	%	1,14	2,77	-
7	Średni dochód miesięczny osób pobierających zasiłki z MOPS	zł	159	184,75	182,01
8	Średnie ceny transakcyjne na rynku wtórnym budownictwa wielorodzinnego	zł	6000	6 328	-
9	Odsetek gruntów stanowiących własność gminy	%	45,22	63,69	-
10	Odsetek budynków stanowiących własność gminy	%	13,89	8,84	-
11	Liczba obiektów handlowych	szt.	4	150,00	-
12	Odsetek osób w wieku produkcyjnym pozostających bez pracy	%	0,05	0,05	0,04
13	Odsetek osób w wieku do 30 lat pozostających bez pracy	%	0,016	0,02	0,02
14	Odsetek mężczyzn pozostających bez pracy	%	0,027	0,02	0,02
15	Odsetek bezrobotnych z wykształceniem podstawowym i zawodowym	%	0,033	0,03	0,04
16	Powierzchnia terenów zielonych przypadających na 1 mieszkańca	m ²	0,8	16,38	-
17	Odsetek powierzchni biologicznie czynnej	%	67,7	71,16	-
18	Odległość od parku miejskiego	m	180	112,00	-
19	Odsetek terenów gdzie normy hałasu są przekroczone	%	19,80	28,28	-
20	Odsetek terenów gdzie zagrożenie emisją hałasu drogowego przekracza poziom 55 dB (pora nocna)	%	13,40	15,68	-
21	Odsetek terenów gdzie zagrożenie emisją hałasu kolejowego przekracza poziom 55 dB (pora nocna)	%	0,00	0,92	-
22	Odsetek zabudowy powstały przed 1970	%	63,89	31,05	-
23	Średni wiek budynków	lata	40	35,00	-
24	Odsetek budynków objętych termomodernizacją	%	89,5	88,48	-
25	Powierzchnia terenów komunikacji na 1 mieszkańca	m ²	2,79	5,49	-
26	Liczba miejsc parkingowych na 1 mieszkańca	szt.	0,07	0,11	-
27	Średnia wysokość budynków	kond.	5,97	5,84	-
28	Gęstość zaludnienia	os./km ²	28 536	28 246	2 280
29	Intensywność zabudowy		0,74	0,68	-
30	Odległość od centrum miasta	km	3,10	5,96	-
31	Odległość od przystanku komunikacji miejskiej (autobus)	m	310	254	-
32	Odległość od przystanku komunikacji miejskiej (tramwaj)	m	250	554	-
33	Odległość od szkoły podstawowej	m	218	276	-
34	Odległość od przedszkola	m	131	277	-

Źródło: opracowanie własne

1.2. Historia obszaru objętego analizą

Osiedle położone zostało na terenie dawnej wsi Dąbie, przy ujściu Prądnika do Wisły. Historyczne centrum wsi znajdowało się w rejonie obecnych ulic Półkole i Świtezianki. Pierwotnie własność książęca. W 1389 roku Dębniaki nabyło miasto Kraków. W latach 1465-71 i 1476-94 właścicielem Dąbia był rajca krakowski *J. Wierzynek*. W tym okresie stał tu młyn, folwark i karczmy. Do połowy XVII wieku na terenie Dębniak rósł dębowy las, sprzedany przez miasto na wyrąb. W 1655 roku oblegający Kraków Szwedzi wykopali obecny dolny odcinek koryta Prądnika, celem pozbawienia broniących dostępu do wody pitnej.

Wraz z zajęciem Krakowa i decyzją władz austriackich z 12 kwietnia 1850 roku o przekształceniu Krakowa w twierdzę w bezpośrednim sąsiedztwie analizowanego obszaru wybudowano fort redutowy Luneta Grzegorzeczka oraz szaniec FS 16 (obiekty zaczęto budować w 1854 roku), stanowiące element I obszaru warownego.

W 1899 roku poprowadzono na granicy Dąbia i Pasków linię kolejową do Kocmyrzowa ze stacją w okolicy obecnej ulicy Fabrycznej. Na północny wschód od analizowanego obszaru do początku XX wieku mieściły się koszary wojskowe (pułku artylerii austro-węg.). W kwietniu 1911 Dąbie przyłączono do Krakowa jako XX dzielnicę katastralną.

Koniec XIX wieku i początek XX wieku to okres intensywnego rozwoju Dąbia jako dzielnicy przemysłowej. W sąsiedztwie analizowanego obszaru powstają liczne fabryki tj.: powstała po drugiej stronie Białuchy w 1899 roku cegielnia Towarzystwa Akcyjnego Radziwiłł, Wimmer, Żeleńscy, Wytwórnia Sygnałów i Urządzeń Kolejowych S.A. przy ulicy Cystersów 11 (1923 roku), Państwowa Wytwórnia Monopolu Spirytusowego (1928 rok) przy ulicy Fabrycznej 13 czy też nieco bliżej centrum Krakowa Zespół CK Uprzywilejowanej Fabryki Maszyn i Narzędzi Rolniczych Ludwika Zieleniewskiego, zespół fabryki opakowań blaszanych „ARTIGRAPH” przy ul. Grzegorzeczkiej 77 (1925 rok) oraz zlokalizowany przy ulicy Żółkiewskiego zespół fabryki maszyn rolniczych Peterseima z ok. 1900 roku.

W 1917 r. w starym budynku szkoły przy ulicy Jachowicza 5a powstaje ochronka dla dzieci (obiekt funkcjonuje do 1961 roku kiedy zostaje upaństwowiony).

Okres powojenny to przede wszystkim inwestycje infrastrukturalne. Na południowy zachód od analizowanego obszaru w 1961 roku zbudowano na Wiśle stopień Wodny Dąbie. Do końca lat 70. XX wieku wybudowano Aleje Pokoju oraz przedłużono linię tramwajową do Czyżyn. W 1983 roku erygowano parafię Św. Stanisława.

Rys. 126. Grzegorzki i Dąbie na planie Krakowa z 1933 r.

Źródło: ze zbiorów Adama Śmiatka

Rys. 127. Grzegorzki i Dąbie na mapie Wojskowego Instytutu Wydawniczego – 1936 rok

Źródło: Ze zbiorów Archiwum Map Wojskowych Instytutu Geograficznego

Osiedle mieszkaniowe Dąbie wzniesiono w latach 1965 - 72 wg proj. J. Sierostawskiego i J. Plesnera. Osiedle usytuowano między nadbrzeżem Wisły i ulicami ofiar Dąbia, Zwycięstwa, Świtezianki i Pótkole. Wybudowano je w technologii tradycyjnej wielkoblokowej.

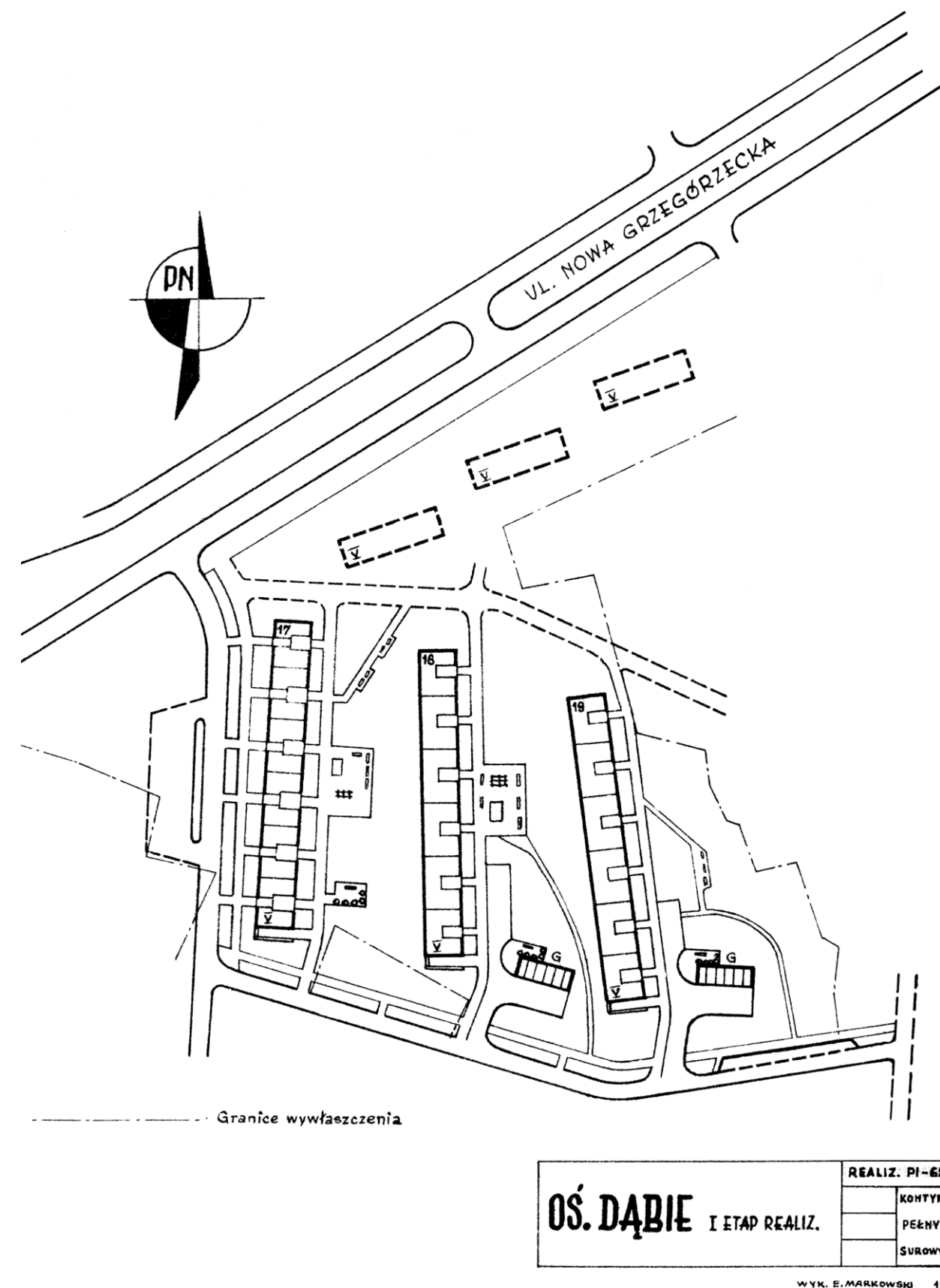
Osiedle to projektowano w okresie największych oszczędności zastosowanych w budownictwie w latach powojennych. Mieszkania na osiedlu Dąbie były nietypowe, o niższym od innych osiedli standardzie, niżonym metrażu, pośrednio oświetlonych kuchniach.

W latach 1966-70 oddano do użytku 31 bloków mieszkalnych, a latach 1973-74 dalsze cztery. Było to w sumie 2 606 mieszkań o 6 286 izbach. Pierwszym etapem była budowa trzech budynków przy ulicy Na Szaniec.

W obszarze osiedla wzniesiono bloki 5 i 11 kondygnacyjne. Na osiedlu wybudowano ponadto dwa pawilony handlowo-usługowe, rozbudowano istniejącą wcześniej szkołę oraz wzniesiono nową. Zbudowano dwa przedszkola, żłobek i przychodnię lekarską.

Rys. 128. Grzegórzki i Dąbie na zdjęciu satelitarnym z 1965 roku
Źródło: Biuro Planowania Przestrzennego Urzędu Miasta Krakowa

Rys. 129. Plan I etapu realizacji osiedla Dąbie
Źródło: Archiwum Państwowe w Krakowie

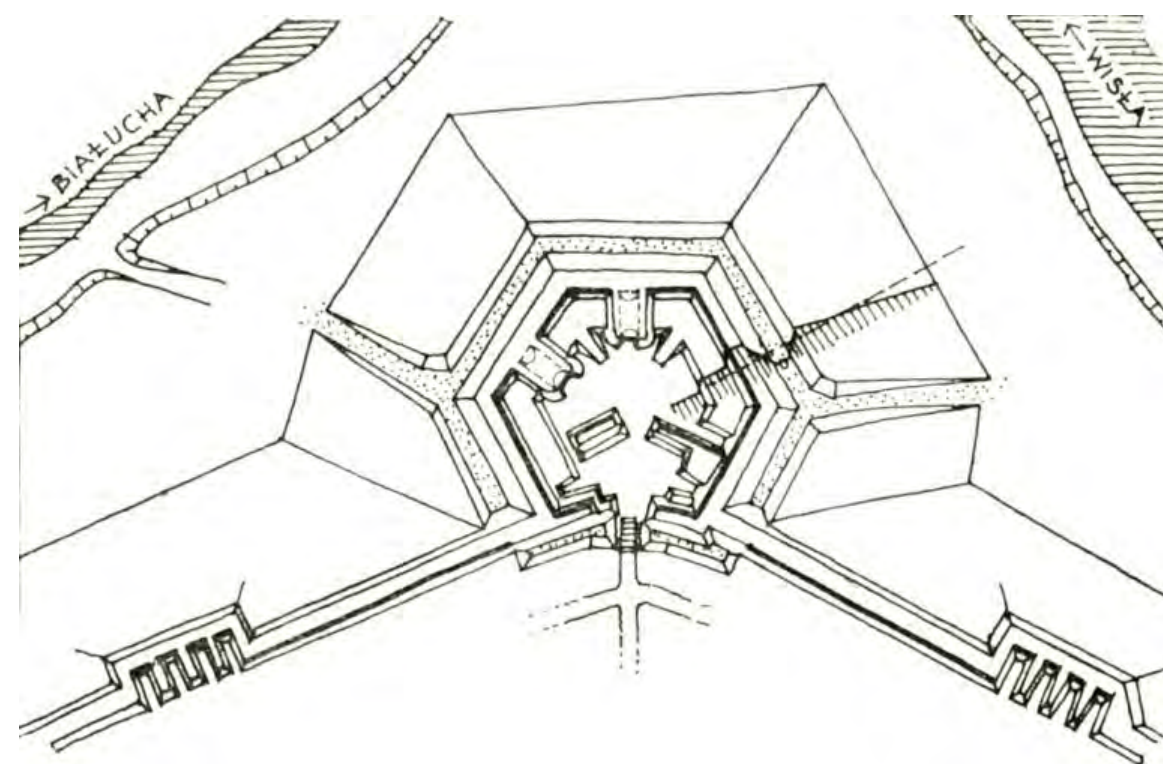
1.3. Środowisko kulturowe

Na główne elementy dziedzictwa materialnego składają się zlokalizowane bezpośrednio na terenie osiedla Dąbie:

- szaniec FS 16 przy ulicy Półkole, ziemny z lat 1854-1855,
- zlokalizowany w obszarze szanca FS 16 kościół pw. Św. Stanisława Biskupa i Męczennika wybudowany w latach 1984-1994,
- dom murowany z 1908 roku przy ulicy Na Szaniec 2, proj. Franciszka Mączyńskiego.

W otoczeniu analizowanego terenu znajdują się obiekty o znaczeniu zabytkowym:

- zespół koszar barakowych artylerii z ok. 1891 roku wybudowanych na miejscu szanca FS 15, po 1918 roku koszary Króla Bolesława Chrobrego,
- pozostałości obiektów przemysłowych tj.:
 - a. powstałej w 1899 roku cegielni Towarzystwa Akcyjnego Radziwiłł, Wimmer, Żeleńscy,
 - b. Wytwórni Sygnałów i Urzędzeń Kolejowych S.A., powstałej w 1923 roku przy ulicy Cystersów 11,
 - c. Państwowej Wytwórni Monopolu Spirytusowego wybudowanej w 1928 roku przy ulicy Fabrycznej 13,
 - d. relikty Zespołu CK Uprzywilejowanej Fabryki Machin i Narzędzi Rolniczych Ludwika Zieleniewskiego (budynki w większości zburzone po 2000 roku),
 - e. zespół fabryki opakowań blaszanych „ARTIGRAPH” zlokalizowany przy ulicy Grzegórzeckiej 77, obejmujący murowaną halę fabryczną z 1925 roku oraz murowany budynek administracyjny z 1925 roku,
 - f. zespół fabryki maszyn rolniczych Peterseima z ok. 1900 roku, przy ul. Żótkiewskiego,
- relikty dworca kolejowego Kraków Dąbie,
- kompleks murowanych magazynów, warsztatów i bazy samochodowej z lat 1894-1918 położonych w rejonie ul. Rogozińskiego-Miedzianej, rozbudowywanych i przebudowywanych,
- relikty fortu reditowego nr 17 „Luneta Grzegórzecka” zlokalizowane przy ul. Wandy z lat 1854-1857, remontowanego w latach 1860-1862, wyburzonego i zniwelowanego ok. 1930-1950 roku, zachowane obecnie fragmenty kazamat-podwalni,
- składy benzyny wybudowane przed 1914 rokiem, przy Mogilskiej 85 służące lotnisku w Czyżynach.

Rys. 130. Zespół szanca FS 16 z ok. 1855 roku u ujścia Białuchy do Wisły
Źródło: J. Bogdanowski, *Warownie i Zieleń Twierdzy Kraków*, Wydawnictwo Literackie Kraków

Rys. 131. Fabryka Wyrobów Spirytusowych w Krakowie przy ul. Fabrycznej – 1940 rok
Źródło: Narodowe Archiwum Cyfrowe

1. Wytwórnia Sygnałów i Urzędzeń Kolejowych S.A. na Dąbiu przy ulicy Cystersów 11, powstała w 1923 roku,
2. Tereny nie istniejącej już stacji Kraków-Dąbie powstałej pod koniec XIX wieku,
3. Nieistniejąca linia kolejowa Kraków-Kocmyrzów (pozostały fragmenty przy ul. Fabrycznej),
4. Zespół koszar barakowych artylerii, po 1918 roku Koszary Króla Bolesława Chrobrego na miejscu szanca FS 15,,
5. Aleja Pokoju powstała w latach 60. XX wieku (w 1969 oddano do użytku linię tramwajową Rondo Grzegórzeckie-alei Pokoju-Rondo Kocmyrzowskie),
6. Państwowa Wytwórnia Monopolu Spirytusowego powstała w 1928 roku (obecny POLMOS Kraków),
7. Uruchomiona w 1943 roku w czasie okupacji wschodnia obwodnica kolejowa,
8. Pozostałości po wyrobisku i zlokalizowanej w tym miejscu na przelocie XIX i XX wieku cegielni,
9. Relikty fortu FS 16 powstałego przy ulicy Półkole, ziemnego z lat 1854-1855, na fundamentach którego powstał kościół św. Stanisława Biskupa i Męczennika,
10. Stopień wodny Dąbie wybudowany w latach 1953-61 w celu powstrzymania erozji wgłębnej i przywrócenia poziomu wody sprzed ok. 160 lat,
11. Kompleks murowanych magazynów, warsztatów i bazy samochodowej w rejonie ulicy Rogozińskiego-Miedziana z lat 1894-1918, rozbudowywanych i przebudowywanych (obecnie jednostka wojskowa),
12. Relikty fortu Luneta Grzegórzecka, zlokalizowanego przy ulicy Wandy z lat 1854-1857.

Rys. 132. Środowisko kulturowe – osiedle Dąbie
Źródło: opracowanie własne

1.4. Zagospodarowanie terenu

Teren osiedla zagospodarowywany był od początku XX wieku, w efekcie do połowy lat 60. XX wieku istniała na tym terenie zabudowa jednorodzinna skoncentrowana wzdłuż ulicy Na Szaniec (parę domostw pozostało do dnia dzisiejszego). Po wybudowaniu osiedla tereny zabudowy jednorodzinnej stanowią niewiele ponad 11% powierzchni analizowanego terenu. Dominują tereny zabudowy wielorodzinnej, które stanowią blisko 55% terenów osiedla.

Duży odsetek w strukturze przestrzennej zajmują tereny dróg (publicznych i wewnętrznych), obecnie wynosi on blisko 12,9%.

Tereny usług (publicznych i komercyjnych) zajmują blisko 1,5 ha, co stanowi blisko 9,1% powierzchni analizowanego terenu. Wskaźnik ten potwierdza dobrą obsługę w zakresie infrastruktury publicznej, jak również dobry dostęp do podstawowych usług komercyjnych.

Strukturę przestrzenną osiedla uzupełniają tereny usług sportu i rekreacji, które zajmują jedynie 1,5% obszaru. Obszar ten jest zdecydowanie niewystarczający na cele rekreacyjne (0,2 ha), z uwagi na dużą liczbę mieszkańców wskaźnik powierzchni przypadającej na jednego mieszkańca jest bardzo niski i wynosi 0,4 m²/M. Stąd dostęp do tych terenów jest utrudniony.

Pewną rekompensatą są sąsiadujące z osiedlem tereny międzywala Wisły, które stanowią pewną dodatkową grupę terenów zielonych.

Tab. 30. Struktura użytkowania terenów na analizowanym obszarze osiedla Dąbie

Lp.	Przeznaczenie terenu	Symbol	Powierzchnia	
			w ha	%
1	Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	MN	1,9	11,4
2	Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej	MW	9,1	54,7
3	Tereny infrastruktury technicznej	IT	0,0	0,0
4	Tereny dróg publicznych/wewnętrznych	KD	2,1	12,9
5	Tereny usług komunikacyjnych	KU	0,8	4,8
6	Tereny budowy	TBUD	0,0	0,0
7	Tereny usługowe	U	0,5	3,2
8	Tereny usługi kultu religijnego	UK	0,4	2,6
9	Tereny usług publicznych	UP	1,0	5,9
10	Tereny usług sportu i rekreacji	US	0,2	1,5
11	Tereny zieleni niskiej	ZN	0,2	1,0
12	Tereny zieleni urządzonej	ZU	0,3	2,0
13	Tereny ogródków działkowych	ZD	0,0	0,0
14	Tereny nieużytków, tereny zdegradowane	N	0,0	0,0
Łącznie:			16,60	100,0

Źródło: opracowanie własne

Rys. 133. Inwentaryzacja terenowa obszaru osiedla Dąbie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Kraków oraz UrbanAtlas2008

Rys. 134. Model 3D osiedla Dąbie – ujęcie w kierunku północnym

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Kraków oraz UrbanAtlas

1.5. Morfologia zabudowy

W strukturze zabudowy mieszkaniowej dominują budynki zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, które stanowią 27,7% wszystkich obiektów na terenie osiedla (41 budynków). Pozostałością układu przestrzennego z początku XX wieku oraz nowych budynków zbudowanych w jej sąsiedztwie stanowi 35 budynków zabudowy jednorodzinnej, stanowiących blisko 24% wszystkich budynków znajdujących się na osiedlu.

Zabudowa na osiedlu jest zróżnicowana, dominuje zabudowa średniowysoka (26 budynków) uzupełniona zabudową wysoką (9 budynków), obejmująca budynki zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej. Zabudowa wielorodzinna powstała w technologii wielkiej płyty i została w większości docieplona. Tylko cztery z 41 budynków wielorodzinnych nie zostało jeszcze objętych programem termomodernizacji.

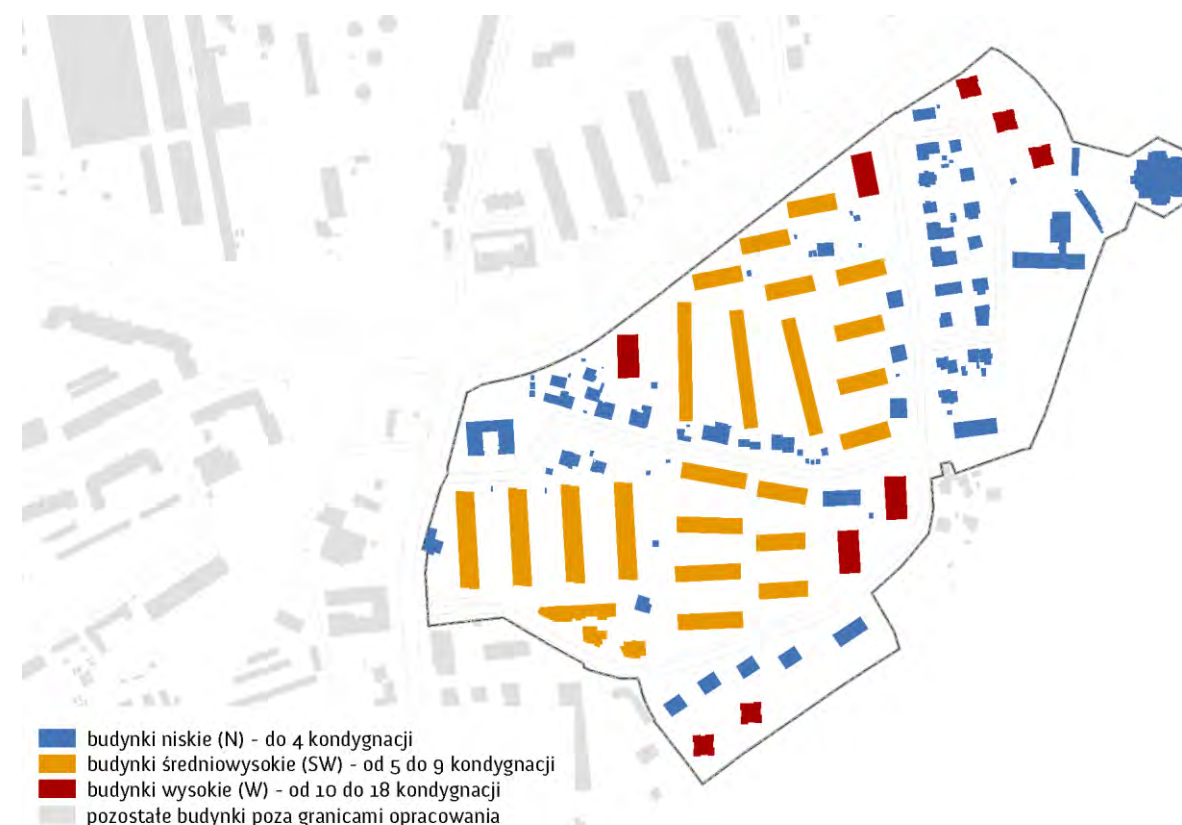
Budynki zabudowy wielorodzinnej zostały usytuowane w dwóch grupach po obu stronach ulicy Na Szaniec. Punktowce usytuowano na zamknięciu osiedla od strony północno-zachodniej, wzdłuż Alei Pokoju oraz wzdłuż Wisty.

Odczuwalną dużą gęstość zabudowy, potwierdza wysoki wskaźnik intensywności zabudowy (0,9 – w odniesieniu do całego obszaru) oraz wskaźnik gęstości zaludnienia (28 536 os/km²). Zjawisko zagęszczenia zainwestowania potęguje zabudowa jednorodzinna usytuowana wzdłuż ulicy Na Szaniec.

Tab. 31. Struktura użytkowania budynków na analizowanym obszarze osiedla Dąbie

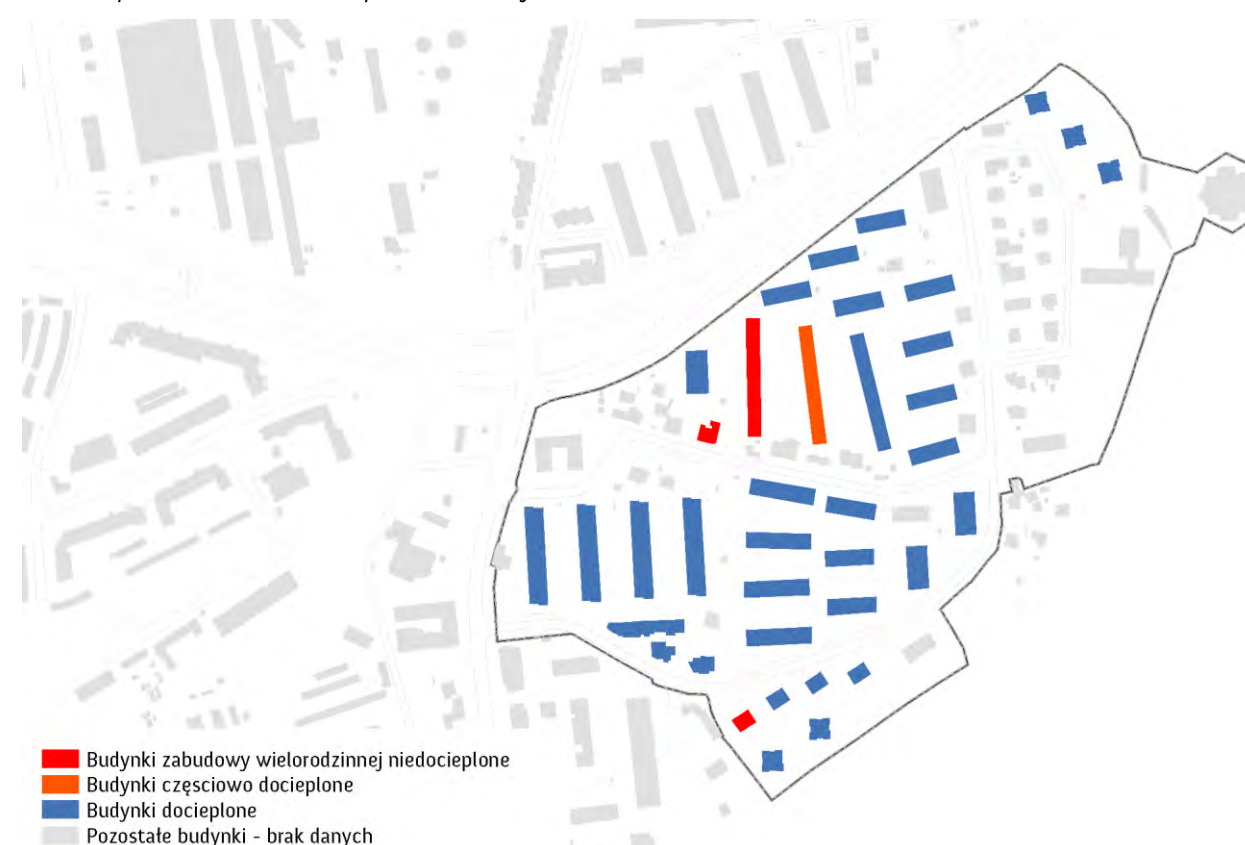
Lp.	Przeznaczenie budynków	Symbol	Udział zabudowy	
			szt.	%
1	Budynki zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	MN	35	23,65
2	Budynki zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej	MW	28	18,92
3	Budynki zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej z usługami	MU	13	8,78
4	Budynki infrastruktury technicznej	IT	0	0,00
6	Budynki usługowe	U	6	4,05
7	Budynki kultu religijnego	UK	1	0,68
8	Budynki usług publicznych	UP	2	1,35
9	Budynki i obiekty sportowo- rekreacyjne	US	0	0,00
10	Garaże	G	2	1,35
11	Pozostałe	I	61	41,22
Łącznie:			148	100,00

Źródło: opracowanie własne

Rys. 135. Wysokość budynków na osiedlu Dąbie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Krakowa

Rys. 136. Budynki objęte termomodernizacją na osiedlu Dąbie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Krakowa

1.6. Komunikacja

Obszar położony jest przy alei Pokoju, łączącej centrum Krakowa z Nową Hutą oraz ulicy Ofiar Dąbia, która łączy centrum Krakowa z dzielnicą Podgórze poprzez stopień wodny Dąbie.

W układzie komunikacyjnym Krakowa aleja Pokoju pełni rolę drogi głównej (G 2x2) a ulica Ofiar Dąbia drogi zbiorczej (Z 1x2).

Poprzez istniejący układ komunikacyjny zapewnione jest połączenie z innymi częściami miasta. Ruch samochodowy generowany przez mieszkańców osiedla obsługują ulice Na Szaniec, Bajeczna, Widok oraz Półkole. Osiedle poprzez Stopień Wodny Dąbie posiada połączenie z południowymi dzielnicami Krakowa.

W odległości około 700m od zabudowy osiedla zlokalizowane jest skrzyżowanie alei Pokoju z ulicą Lema, prowadzącą do budowanej Hali Widowiskowej w Czyżynach. W przyszłości ulica ta potęczy się z ulicą Meisnera stanowiąc dogodne połączenie drogowe z dzielnicami położonymi na północy Krakowa.

Dojazd do centrum miasta i innych dzielnic zapewniony jest również poprzez komunikację publiczną, zarówno autobusową jak i tramwajową. Linie autobusowe poprowadzone są ulicami Ofiar Dąbią oraz aleją Pokoju. Linia tramwajowa poprowadzona została natomiast aleją Pokoju.

Najbliższe położonymi przystankami komunikacji zbiorowej są:

- „Ofiar Dąbia” przy skrzyżowaniu alei Pokoju i ulicy Ofiar Dąbia (przystanek obsługujący komunikację autobusową i tramwajową),
- „Dąbie” w ciągu al. Pokoju.

Po zachodniej stronie osiedla biegnie linia kolejowa nr 100 łącząca stację Kraków Mydlniki ze stacją Gaj.

Najbliższym przystankiem kolejowymi jest projektowany przystanek Szybkiej Kolei Aglomeracyjnej – Kraków Dąbie. Transport kolejowy obecnie nie obsługuje bezpośrednio osiedla, w przyszłości jednak po dostosowaniu towarowej linii kolejowej do potrzeb Szybkiej Kolei Aglomeracyjnej ułatwi komunikację mieszkańcom osiedla.

Osiedle położone jest bezpośrednio przy istniejącym odcinku trasy głównej okrążającej osiedle od wschodu i południa północnym brzegiem Wisły

Planuje się uzupełnienie w tym rejonie braków w sieci dróg rowerowych poprzez budowę trasy głównej wzdłuż alei Pokoju i ulicy Niepołomskiej.

Rys. 137. Wiadukt kolejowy nad Aleją Pokoju – miejsce lokalizacji przystanku Szybkiej Kolei Aglomeracyjnej
fot. Janusz Jeżak

Rys. 138. Stopień wodny Dąbie
fot. Janusz Jeżak

Rys. 139. Układ komunikacyjny w sąsiedztwie osiedla Dąbie
 Źródło: opracowanie własne

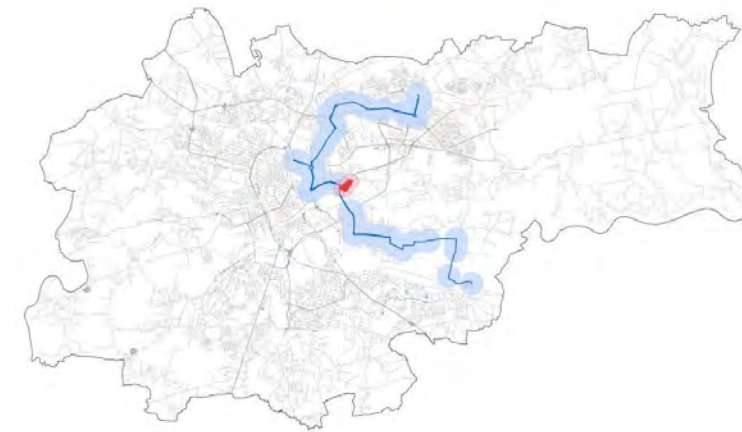
Z przystanku „Ofiar Dąbia” pasażerowie mogą skorzystać z linii autobusowych oraz ważnych linii tramwajowych. Łącznie z pobliskich przystanków (w strefie dojścia do 500 metrów od granic osiedla), linie autobusowe dają mieszkańcom bezpośrednie połączenie z obszarem odpowiadającym 6% powierzchni Krakowa, zamieszkiwanym przez 16% mieszkańców.

Linie tramwajowe umożliwiają bezpośrednie połączenie do około 9% terenu miasta, zamieszkanym przez 33% jego mieszkańców.

Razem komunikacja autobusowa i tramwajowa zapewnia bezpośrednie połączenia z obszarem 13,5% powierzchni miasta, zamieszkanym przez 41% jego mieszkańców.

Analizując sytuację komunikacyjną osiedla należy stwierdzić, że:

1. istniejące drogi kołowe zapewniają dostateczne powiązanie osiedla z innymi częściami Krakowa,
2. dużym atutem osiedla jest bliskość sieci tramwajowej prowadzonej do samego centrum miasta wydzielonym torowiskiem, co zapewnia punktualność połączeń,
3. dogodnie jest usytuowanie przystanków komunikacji miejskiej, które znajdują się w strefie dojścia pieszego nie przekraczającej 400m od miejsca zamieszkania,
4. w obrębie osiedla pomimo wyznaczonych miejsc postojowych oraz zespołów garaży, występuje ich niedobór skutkujący parkowaniem na chodnikach, skwerach i w nieprzepisowy sposób (na 100 mieszkańców przypada średnio 7 ogólnodostępnych miejsc parkingowych),
5. osiedle posiada połączenie z centrum miasta bezkolizyjną ścieżką rowerową (poprowadzoną wzdłuż wałów Wisły na jej północnym brzegu), co ułatwia przemieszczanie się mieszkańcom osiedla z wykorzystaniem tego środka transportu.

Rys. 140. Bezpośrednie połączenia autobusowe wraz z 500 metrową strefą dojścia z osiedla Dąbie
Źródło: opracowanie własne

Rys. 141. Bezpośrednie połączenia tramwajowe wraz z 500 metrową strefą dojścia z osiedla Dąbie
Źródło: opracowanie własne

Rys. 142. Bezpośredni dostęp do przystanków kolejowych (istniejących i projektowanych) w sąsiedztwie osiedla Dąbie
Źródło: opracowanie własne

1.7. Klimat akustyczny

Klimat akustyczny analizowanego obszaru kształtowany jest zarówno przez ruch pojazdów drogowych (wzdłuż ulic Ofiar Dąbia oraz alei Pokoju) jak i szynowych, tramwajów poruszających się wzdłuż alei Pokoju oraz składów pociągów towarowych poruszających się wschodnią obwodnicą kolejową (trasa kolejowa nr 100).

W porze dziennej ruch drogowy emituje hałas powyżej 50dB hałasu na prawie cały obszar osiedla (ponad 95%), hałas spowodowany ruchem kolejowym i tramwajowym obejmuje ponad 61% osiedla Dąbie (w jego północnej i zachodniej części).

Przekroczenia norm hałasu obejmują około 20% terenu osiedla. Głównie na północy wzdłuż trasy tramwajowej w ciągu alei Pokoju (hałas szynowy) oraz w zachodniej części przy ulicy Ofiar Dąbia (hałas drogowy).

Przekroczenia są duże, dochodzą do 20dB (głównie oscylują w granicach 5dB-15dB), przy czym odpowiedzialnym za ten stan jest głównie ruch drogowy. Na największe uciążliwości akustyczne narażeni są mieszkańcy budynków przy alei Pokoju 17, 37, 41, 43 i 45, ulicy Bajecznej 1, Półkole 5 i 7. Największy komfort akustyczny na badanym obszarze odczuwają mieszkańcy budynków przy ulicy Widok (m.in. budynki z numerami 10, 12, 14, 16, 28, 20, 33, 35)

Mimo równoległego usytuowania budynków położonych najbliżej alei Pokoju i ulicy Ofiar Dąbia nie stanowią one skutecznej bariery dla przenikania hałasu wewnątrz osiedla. Natężony ruch samochodowy wzdłuż alei Pokoju i ulicy Ofiar Dąbia generuje hałas powyżej 75dB, dodatkowo ulica Ofiar Dąbia przed stopniem wznosi się kilka metrów ponad otaczający teren, co ułatwia rozprzestrzenianie się hałasu.

Analizowany obszar charakteryzuje się na części terenu średnim a na części złym klimatem akustycznym. Mimo, iż w porównaniu z innymi osiedlami obszar objęty przekroczeniami norm nie jest duży, to jednak ruch drogowy (zwłaszcza dzienny) emituje hałas nieznacznie poniżej dopuszczalnej normy na prawie całym osiedlu.

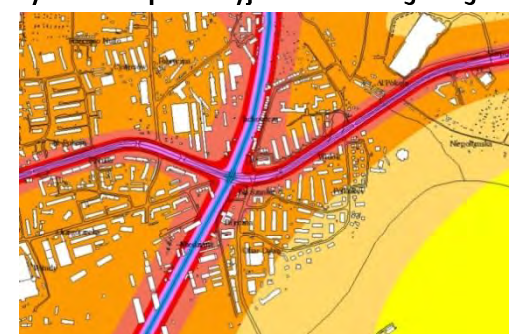

Hałas drogowy (dzień)

Hałas drogowy (noc)

Rys. 143. Mapa emisyjna hałasu drogowego w porze dziennej i nocnej – osiedle Dąbie

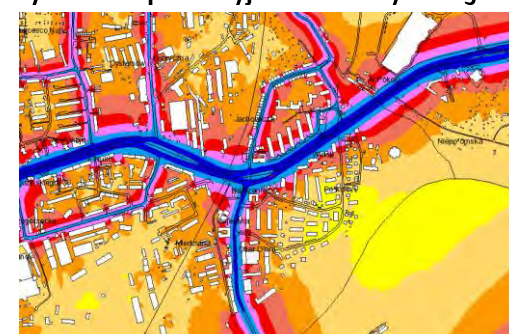

Hałas kolejowy (dzień)

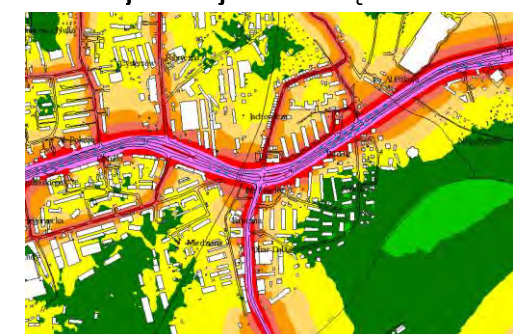

Hałas kolejowy (noc)

Rys. 144. Mapa emisyjna hałasu szynowego w porze dziennej i nocnej - osiedle Dąbie

Hałas drogowy (dzień)

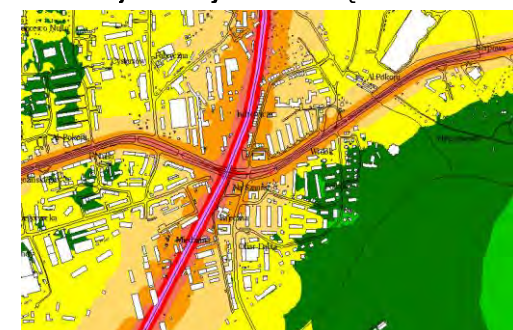

Hałas drogowo-drogowy (noc)

Rys. 145. Mapa emisyjna hałasu drogowego w porze dziennej i nocnej - osiedle Dąbie

Hałas kolejowy (dzień)

Hałas kolejowy (noc)

Rys. 146. Mapa emisyjna hałasu szynowego w porze dziennej i nocnej - osiedle Dąbie

Źródło: Mapa akustyczna Krakowa, http://mapa-akustyczna.um.krakow.pl:280/mapa_k/map.html?mapid=4

1.8. Zagadnienia demograficzne, infrastruktura społeczna

Analizowany obszar osiedla Dąbie zamieszkuje 4737 mieszkańców, co stanowi 0,64% ludności Krakowa. Gęstość zaludnienia jest wysoka i wynosi 28,5 tys. os./km². W 1978 roku gęstość zaludnienia osiedla była niższa - około 23,0 tys. os./km².

Kształt piramidy płci i wskazuje dwa wyże demograficzne, nie odznaczające się jednak szczególnie wysokimi udziałami. Pierwszy objawiający się w grupie wiekowej 25-39 lat, z kulminacją dla grupy 30-34 lat oraz kolejny wyż w grupie 65-74 lata. Osiedle znajduje się w początkowej fazie stabilizacji struktury demograficznej, dążącej jednak w stronę modelu regresywnego.

Wśród mieszkańców występuje znacząca nadreprezentacja kobiet, objawiająca się szczególnie w grupie wiekowej 25-29 lat oraz powyżej 50 roku życia. Ogólny współczynnik feminizacji wynosi 125,6 (średni współczynnik dla badanych osiedli 114,9 a dla Krakowa 115,5). Przewaga kobiet w wieku poprodukcyjnym (współczynnik feminizacji w tej grupie wiekowej wynosi 207,6) w porównaniu z innymi osiedlami jest zbliżona do średniej dla badanych osiedli wynoszącej 205,8. W Krakowie wynosi on 221,3. Znaczące dla dużej ogólnej przewagi kobiet są zbliżone proporcje kobiet i mężczyzn w grupie przedprodukcyjnej (współczynnik feminizacji 99,1) oraz produkcyjnej (współczynnik feminizacji - 99,0), dla grupy w wieku przedprodukcyjnym są to jedne z wyższych wartości wśród analizowanych obszarów. Wartość bezwzględna przewagi kobiet wynosi na analizowanym obszarze osiedla Dąbie 537 osób.

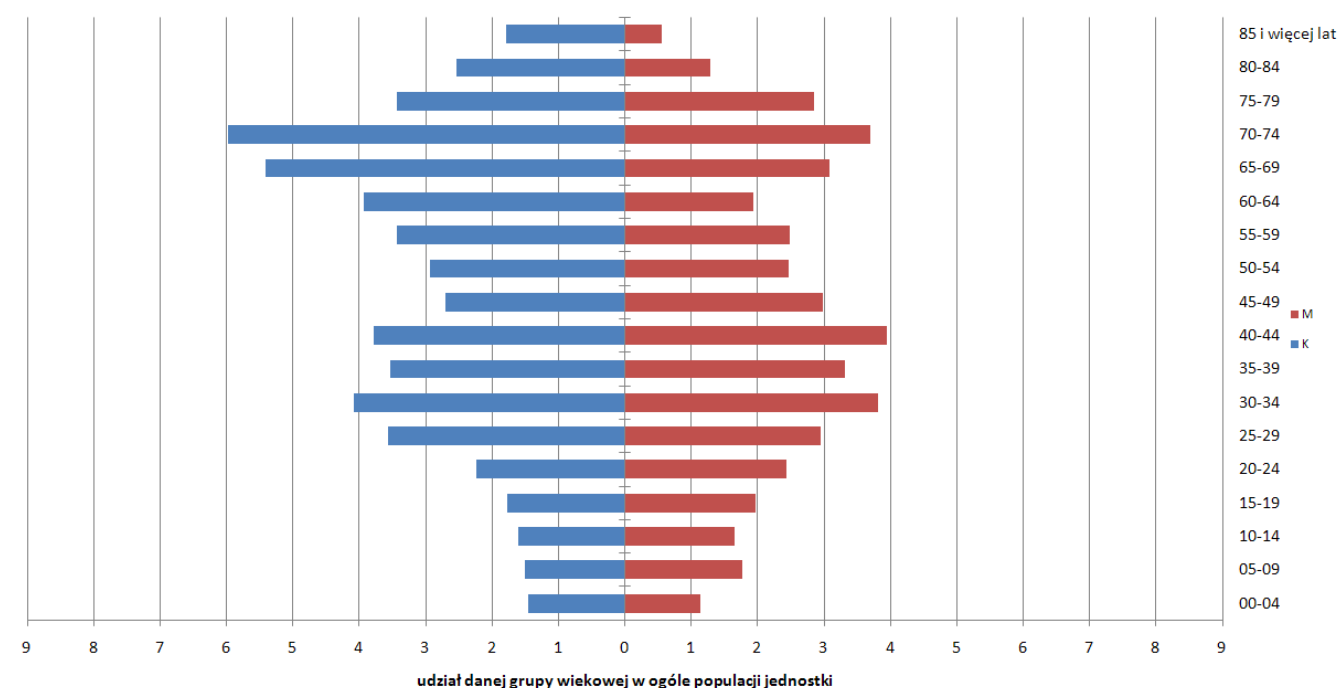
Populacja osiedla nie jest młoda. Średnia wieku ogółem wynosi 47,3 lat (49,8 dla kobiet oraz 44,8 dla mężczyzn) i są to jedne z najwyższych wartości dla badanych osiedli. Udział grupy osób w wieku poprodukcyjnym wynosi 33,3% (ogółem w Krakowie 19,5%), przy jednocześnie niższym niż przeciętna udziale grupy w wieku przedprodukcyjnym - 9,8% przy wartościach 13,0% dla Krakowa.

Wskaźnik starości na poziomie 36,5 świadczy o bardzo wysokim stanie starości (wg interpretacji E. Rosseta). W porównaniu z innymi analizowanymi osiedlami jest to wartość wysoka, mieszcząca się w czwartym kwartylu. Wyższa występuje jedynie na dwóch osiedlach: osiedlu Podwawelskim i osiedlu Ugorek. O strukturze demograficznej świadczy wskaźnik obciążenia demograficznego ludźmi starszymi (67,1% przy średniej dla Krakowa 46,7%). Co potwierdza również nie wysoki poziom wskaźnika obciążenia demograficznego dziećmi wynoszący tylko około 16,8 (przy wartości 18,9 dla całego Krakowa), w porównaniu z pozostałymi osiedlami jest to wartość mieszcząca się w drugim kwartylu. Z drugiej strony nie nastąpiło jeszcze groźne starzenie się zasobów pracy.

Tab. 32. Struktura wieku i płci mieszkańców osiedla Dąbie

Wiek ludności	Liczba osób			Udział %		
	K	M	Łącznie	K	M	Łącznie
0-4	69	54	123	1,46	1,14	2,60
5-9	71	84	155	1,50	1,77	3,27
10-14	76	78	154	1,60	1,65	3,25
15-19	84	93	177	1,77	1,96	3,74
20-24	106	115	221	2,24	2,43	4,67
25-29	169	140	309	3,57	2,96	6,52
30-34	193	181	374	4,07	3,82	7,90
35-39	167	157	324	3,53	3,31	6,84
40-44	179	187	366	3,78	3,95	7,73
45-49	128	141	269	2,70	2,98	5,68
50-54	139	117	256	2,93	2,47	5,40
55-59	163	118	281	3,44	2,49	5,93
60-64	186	92	278	3,93	1,94	5,87
65-69	256	146	402	5,40	3,08	8,49
70-74	283	175	458	5,97	3,69	9,67
75-79	163	135	298	3,44	2,85	6,29
80-84	120	61	181	2,53	1,29	3,82
85 i więcej	85	26	111	1,79	0,55	2,34
Łącznie:	2 637	2 100	4 737	55,67	44,33	100,00

Źródło: opracowanie własne

Rys. 147. Piramida wieku i płci mieszkańców osiedla Dąbie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Krakowa

Udział wieku niemobilnego wynosi 35% i jest to wartość mieszcząca się w pierwszym kwartylu (niższe wartości występują jedynie wśród mieszkańców Osiedli Niepodległości, Podwawelskiego, Przy Arce oraz Złotej Jesieni).

Udział dzieci w wieku szkolnym (6-12 lat) wynosi 4,9%, w wieku przedszkolnym (3-6 lat) 2,0% i jest on większy niż analogiczny wskaźnik dla całego Krakowa (2,9% w wieku szkolnym i 1,4% w wieku przedszkolnym), jednocześnie niższy od średniego poziomu analizowanych osiedli (5,0% w wieku szkolnym i 2,5% w wieku przedszkolnym). W liczbach bezwzględnych wartości te dla omawianego obszaru wynoszą - 232 dzieci w wieku szkolnym oraz 93 w wieku przedszkolnym.

Zmiana profilu demograficznego jest procesem długofalowym, zwiększanie się udziału ludności starszej oraz ludności w wieku niemobilnym będzie naturalnie postępować. Naturalny proces może być jednak złagodzony lub nawet zahamowany poprzez migracje. Kształtowanie się struktury wieku mieszkańców związane jest z datą budowy osiedla. W latach 1967-1971 oddano największą część budynków do użytkowania co tworzyło nowe miejsca zamieszkania i powodowało dynamiczny napływ młodych mieszkańców zakładających rodziny. Obecnie lokatorzy, którzy wprowadzili się z momentem oddania budynków do użytku, stanowią dziś o wyżu demograficznym w grupie wiekowej powyżej 65 roku życia, złagodzony jednak przez migracje i wprowadzanie się nowych mieszkańców.

Tab. 33. Liczba i pochodzenie obcokrajowców zameldowanych na osiedlu Dąbie

Lp.	Region pochodzenia	Liczba osób	Udział w %
1	Afryka	1	9,09
2	Ameryka Południowa	0	0,00
3	Ameryka Północna	0	0,00
4	Ameryka Środkowa	0	0,00
5	Australia	1	9,09
6	Australia i Oceania	1	9,09
7	Azja	4	36,36
8	Bliski Wschód	0	0,00
9	Europa Południowa	0	0,00
10	Europa Północna	0	0,00
11	Europa Środkowa	1	9,09
12	Europa Wschodnia	3	27,27
13	Europa Zachodnia	0	0,00
14	Nieokreślony	0	0,00
łącznie:		11	100,00

Źródło: opracowanie własne

W rejestrze zameldowanych mieszkańców pojawia się śladowa ilość obcokrajowców. Stanowią oni 0,23% populacji co w porównaniu z wartością dla Krakowa (0,66%) jest poziomem bardzo niskim.

Jednak średnia dla badanych obszarów również jest niska i wynosi 0,28%. Kilka osób pochodzi z Mongolii, pozostali to pojedynczy obywatele krajów Europy Wschodniej i innych.

W obszarze opracowania zlokalizowano pełny zakres obiektów podstawowej infrastruktury społecznej. W granicach osiedla znajdują się:

- Szkoła Podstawowa Nr 18 im. św. Anny (Ośrodek Wczesnej Pomocy Psychologicznej) [1],
- Przedszkole Samorządowe Nr 79 [2],
- Rzymsko-katolicka parafia św. Stanisława Biskupa i Męczennika w Krakowie [3].

Rys. 148. Infrastruktura społeczna na osiedlu Dąbie

Źródło: opracowanie własne

1.9. Stan własności i władania

Tereny położone w analizowanym obszarze w większości pozostają we władaniu osób fizycznych i prawnych 9,08 ha (54,71%).

Gminy Kraków jest drugim po w/w grupie podmiotem dysponującym największym arealem gruntów. Łącznie grunty komunalne obejmują 7,51 ha i stanowią 45,22% analizowanego terenu. Z tej puli jedynie 0,58 ha terenów komunalnych nie jest oddane w żadną formę władania.

Skarb Państwa jest właścicielem niewielkiej działki o powierzchni 0,01 ha, stanowiącej jedynie 0,07% obszaru analizy.

Istniejące uwarunkowania własnościowe wskazują, że gmina nie jest dominującym właścicielem i nie może wprost oddziaływać na właścicieli nieruchomości, gdyż nie jest bezpośrednim władającym terenem. Jednak pośrednio poprzez instrumenty ekonomiczne np. wysokość opłaty za użytkowanie wieczyste może stymulować określone działania.

Rys. 149. Grunty komunalne nie oddane w żadne formy władania na terenie osiedla Dąbie

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów pozyskanych z Urzędu Miasta Krakowa (Miejski Zarząd Baz Danych)

Tab. 34. Stan własności na obszarze osiedla Dąbie

Lp.	Właściciel	Powierzchnia	
		w ha	%
1	Działki osób fizycznych	0,65	3,92
2	Działki posiadające wpisy o jakiegokolwiek formie władania osób fizycznych i prawnych (ale nie Gminy Kraków, ani Skarbu Państwa, ani Powiatu Kraków)	6,55	39,44
3	Gmina Kraków - właściciel, działka nie oddana w żadną formę władania	0,58	3,49
4	Gmina Kraków - właściciel, działka oddana w inne formy władania	3,15	19,00
5	Gmina Kraków - właściciel, działka oddana w użytkowanie (współużytkowanie) wieczyste osobom fizycznym	0,49	2,93
6	Gmina Kraków - właściciel, działka oddana w użytkowanie (współużytkowanie) wieczyste osobom fizycznym i prawnym	0,36	2,19
7	Gmina Kraków - właściciel, działka oddana w użytkowanie (współużytkowanie) wieczyste osobom prawnym	1,69	10,19
8	Gmina Kraków - właściciel, działka oddana w zarząd (współzarząd) i inne formy władania	0,00	0,00
9	Gmina Kraków - właściciel, działka oddana wyłącznie w użytkowanie (współużytkowanie)	0,01	0,05
10	Gmina Kraków - właściciel, działka oddana wyłącznie w zarząd (współzarząd)	0,00	0,00
11	Gmina Kraków - właściciel, lecz są także inni właściciele (ale nie Skarb Państwa, ani Powiat Kraków)	0,00	0,00
12	Gmina Kraków - współwłasność z podmiotami innymi, niż Skarb Państwa lub Powiat Kraków	0,04	0,22
13	Gmina Kraków - współwłasność ze Skarbem Państwa	1,19	7,15
14	Osoba fizyczna	1,89	11,35
15	Powiat Kraków - właściciel, działka oddana w inne formy władania	0,00	0,00
16	Powiat Kraków - właściciel, lecz są także inni właściciele (ale nie Gmina Kraków, ani Skarb Państwa)	0,00	0,00
17	Skarb Państwa - właściciel, działka nie oddana w żadną formę władania	0,00	0,00
18	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana w inne formy władania	0,00	0,00
19	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana w użytkowanie (współużytkowanie) i inne formy władania	0,00	0,00
20	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana w użytkowanie (współużytkowanie) wieczyste osobom fizycznym	0,00	0,00
21	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana w użytkowanie (współużytkowanie) wieczyste osobom fizycznym i prawnym (ale nie Gminie Kraków)	0,00	0,00
22	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana w użytkowanie (współużytkowanie) wieczyste osobom prawnym (ale nie Gminie Kraków)	0,01	0,07
23	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana w użytkowanie wieczyste Gminie Kraków	0,00	0,00
24	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana w współużytkowanie wieczyste Gminie Kraków oraz innym podmiotom	0,00	0,00
25	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana wyłącznie w użytkowanie (współużytkowanie)	0,00	0,00
26	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana wyłącznie w zarząd (współzarząd)	0,00	0,00
27	Skarb Państwa - właściciel, lecz są także inni właściciele (ale nie Gmina Kraków, ani Powiat Kraków)	0,00	0,00
28	Skarb Państwa - współwłasność z podmiotami innymi, niż Gmina Kraków lub Powiat Kraków	0,00	0,00
Razem:		16,60	100,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów pozyskanych z Urzędu Miasta Krakowa (Miejski Zarząd Baz Danych)

Rys. 150. Zabudowa przy ulicy Widok
fot. Marcin Nejman

Rys. 151. Zabudowa przy ulicy Bajecznej
fot. Marcin Nejman

Rys. 152. Wysoka zabudowa punktowa przy ulicy Widok
fot. Marcin Nejman

6. OSIEDLE OLSZA II, UGOREK

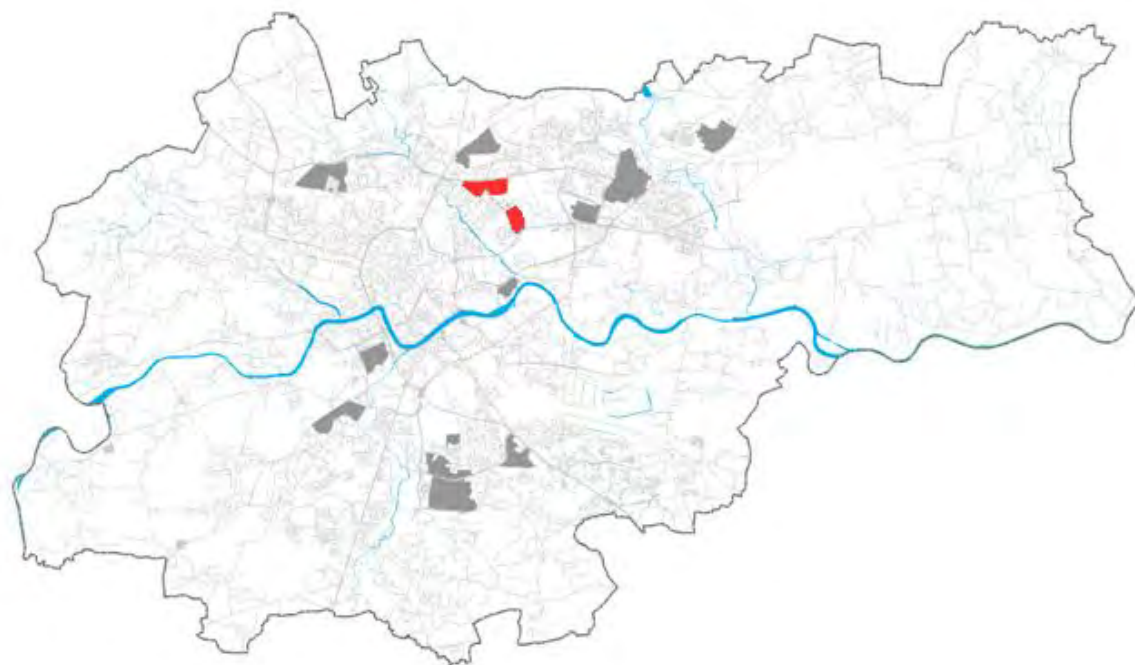
1.1. Położenie obszaru, podstawowe parametry

Analizowane obszary położone są w dzielnicy III Prądnik Czerwony. Usytuowane są w odległości około 3,4 km od Rynku Głównego w pobliżu dawnego lotniska Kraków Czyżyny.

Obszary te, choć wydzielone wykazują bardzo mocne powiązania historyczne i własnościowe, dlatego postanowiono je omówić wspólnie. Ostatecznie ocenione zostaną jednak z osobną sugestią by w przypadku wysokiej pozycji w rankingu, potencjalną interwencję podejmować już na obszarze połączonych osiedli Olsza II i Ugorek.

Przedmiotem analizy na osiedlu Olsza II są nieruchomości o powierzchni 40,3 ha zamieszkiwane przez 7,39 tys. osób. Średnia gęstość zaludnienia wynosi 183 os/ha tj. 18 340 os/km². Osiedle Ugorek obejmuje natomiast nieruchomości o powierzchni 23,2 ha zamieszkiwane przez 5,39 tys. osób. Średnia gęstość zaludnienia wynosi na tym osiedlu 233 os/ha tj. 23 254 os/km².

Analizowane osiedla położone są w sąsiedztwie Muzeum Lotnictwa Polskiego, przy ruchliwych trasach komunikacyjnych (ulice Lublańska, Młyńska, Meissnera). W sąsiedztwie znajduje się obszar strategiczny Olsza, na terenie którego funkcjonują takie obiekty handlowe jak: OBI, REAL, Park Wodny, Multikino.

Olsza II (powyżej), Ugorek (poniżej)

Rys. 153. Lokalizacja osiedla Olsza II i Ugorek w strukturze przestrzennej miasta
Źródło: opracowanie własne na podstawie Urban Atlas 2008 oraz danych UM Krakowa

Tab. 35. Podstawowe wskaźniki podlegające ocenie zebrane dla obszaru osiedla Olsza II i Ugorek

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wartości			
			dla analizowanego obszaru Olsza II	dla analizowanego obszaru Ugorek	Średnia	
					dla 19 obszarów	dla Krakowa
1	Średni wiek mieszkańców	os.	46,47	50,04	43,27	41,61
2	Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym	%	29,36	36,25	19,38	19,47
3	Odsetek osób pobierających zasiłki z MOPS	%	0,03	0,04	0,07	-
4	Odsetek inwalidów wśród pobierających zasiłki z MOPS w Krakowie	%	0,34	0,46	0,27	-
5	Odsetek osób niepełnosprawnych wśród pobierających zasiłki z MOPS w Krakowie	%	1,37	1,67	1,89	-
6	Odsetek osób z rodzin wieloosobowych pobierających zasiłki z MOPS wśród osób pobierających zasiłki z MOPS w Krakowie	%	0,92	1,09	2,77	-
7	Średni dochód miesięczny osób pobierających zasiłki z MOPS	zł	180	211	184,75	182,01
8	Średnie ceny transakcyjne na rynku wtórnym budownictwa wielorodzinnego	zł	6750	6000	6 328	-
9	Odsetek gruntów stanowiących własność gminy	%	55,43	47,53	63,69	-
10	Odsetek budynków stanowiących własność gminy	%	31,25	18,92	8,84	-
11	Liczba obiektów handlowych	szt.	10	10	150,00	-
12	Odsetek osób w wieku produkcyjnym pozostających bez pracy	%	0,05	0,05	0,05	0,04
13	Odsetek osób w wieku do 30 lat pozostających bez pracy	%	0,016	0,012	0,02	0,02
14	Odsetek mężczyzn pozostających bez pracy	%	0,024	0,026	0,02	0,02
15	Odsetek bezrobotnych z wykształceniem podstawowym i zawodowym	%	0,033	0,031	0,03	0,04
16	Powierzchnia terenów zielonych przypadających na 1 mieszkańca	m ²	9,9	3,7	16,38	-
17	Odsetek powierzchni biologicznie czynnej	%	39,0	76,2	71,16	-
18	Odległość od parku miejskiego	m	150	0	112,00	-
19	Odsetek terenów gdzie normy hałasu są przekroczone	%	46,10	33,00	28,28	-
20	Odsetek terenów gdzie zagrożenie emisją hałasu drogowego przekracza poziom 55 dB (pora nocna)	%	28,60	18,12	15,68	-
21	Odsetek terenów gdzie zagrożenie emisją hałasu kolejowego przekracza poziom 55 dB (pora nocna)	%	2,07	0,00	0,92	-
22	Odsetek zabudowy powstały przed 1970	%	33,33	64,86	31,05	-
23	Średni wiek budynków	lata	44	44	35,00	-
24	Odsetek budynków objętych termomodernizacją	%	85,7	94,4	88,48	-
25	Powierzchnia terenów komunikacji na 1 mieszkańca	m ²	3,82	2,13	5,49	-
26	Liczba miejsc parkingowych na 1 mieszkańca	szt.	0,11	0,05	0,11	-
27	Średnia wysokość budynków	kond.	5,56	5,13	5,84	-
28	Gęstość zaludnienia	os./km ²	18 340	23 254	28 246	2 280
29	Intensywność zabudowy		1,83	0,70	0,68	-
30	Odległość od centrum miasta	km	3,40	3,40	5,96	-
31	Odległość od przystanku komunikacji miejskiej (autobus)	m	100	450	254	-
32	Odległość od przystanku komunikacji miejskiej (tramwaj)	m	1400	450	554	-
33	Odległość od szkoły podstawowej	m	277	237	276	-
34	Odległość od przedszkola	m	201	201	277	-

Źródło: opracowanie własne

1.2. Historia obszaru objętego analizą

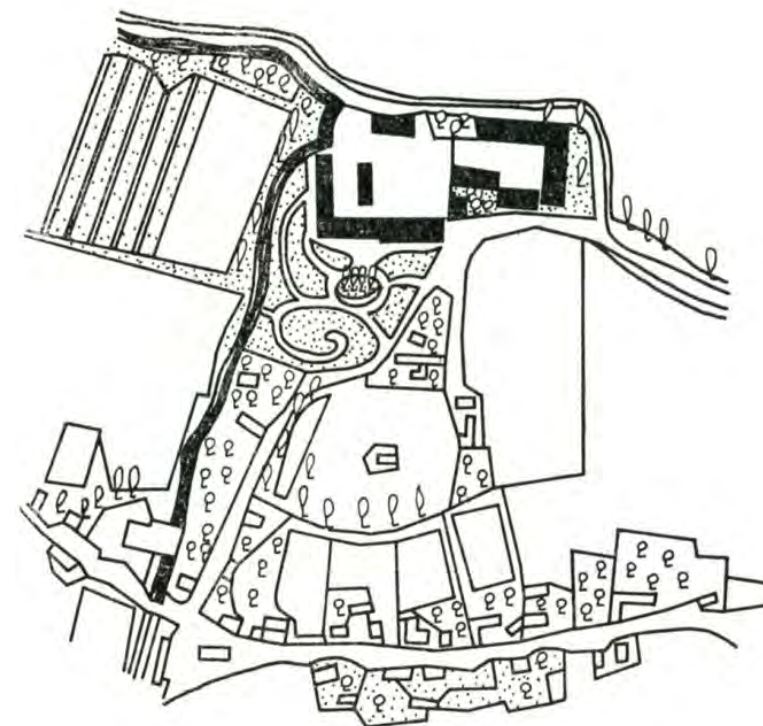
Osiedla usytuowane zostały na terenach dawnej wsi Rakowice. Od XIII wieku do końca I Rzeczypospolitej Rakowice były wsią królewską, lokowaną prawdopodobnie na prawie niemieckim. W XV wieku we wsi wzniesiono folwark, dwór królewski (przy zakolu Prądnika między obecnymi ulicami Boczną i Pijarów) oraz młyn zwany Rakowickim. Po oblężeniu w 1587 roku Krakowa przez arcyksięcia Maksymiliana oraz okupacji szwedzkiej (1655-1657) spustoszoną wieś i folwark odbudował jej dzierżawca *J. Karchutowicz*. W latach 1738-44 wielkorządca krakowski *S. A. Jaszewski* przebudował folwark oraz wznosił nowy młyn.

Istotnym z historycznego i kulturowego punktu widzenia jest zatem potok *Sudoł Dominikański*, który zasilat wodą istniejący w folwarku młyn. Przeptywa on przez osiedle Prądnik Czerwony i dociera do *Żabiego Młynu* (obiekt z przetomu XIX i XX wieku położony przy ulicy Olszeckiej), gdzie dawniej łączył się z wodami „*Młynówki robotnej*” (prowadzącej wody Białuchy, z okolic ulicy Jazowej) i płynął od ulicy Lublańskiej, przez Olszę wzdłuż ulic Młyńskiej Bocznej i Pilotów (poprzez wspomniany folwark). W miejscu łączenia się dwóch potoków istniały do połowy XX wieku dwa stawy. Zasilały one młyn ulokowany w pobliżu obecnego ronda Młyńskiego, tworząc czytelną oś kompozycyjną całego układu osadniczego.

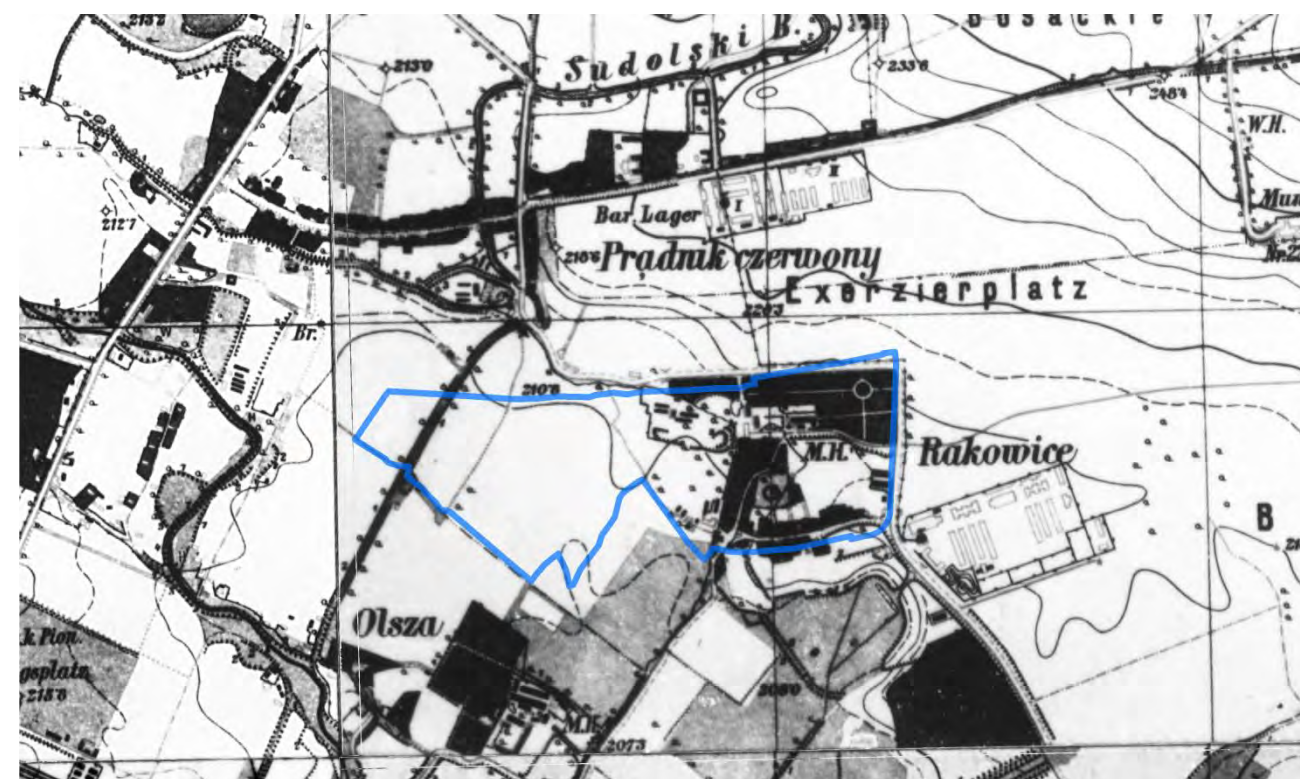
Na początku XX wieku na terenie dawnego folwarku wybudowano klasztor Pijarów z zakładem wychowawczo-naukowym dla chłopców (obecne Liceum Ogólnokształcące *im. S. Konarskiego*). Po wschodniej stronie kompleksu wybudowano koszary kawalerii austro-węgierskiej a w latach 1912-1918 zbudowano jedno z największych i najnowocześniejszych w tamtym okresie lotnisk. W 1918 roku powstała na lotnisku pierwsza lotnicza eskadra bojowa a 18 lipca 1923 roku otwarto w Rakowicach Cywilną Stację Lotniczą.

W okresie międzywojennym intensywnie rozwijała się zabudowa willowa na południowy wschód od obecnej ulicy Pilotów. Na rogu ulicy Pilotów i Meissnera powstała Szkoła Kolejowa (budynek z 1920 roku).

Decyzją władz niemieckich w 1941 roku wieś przyłączono do Krakowa jako XLIII dzielnicę katastralną. W okresie okupacji, w 1943 roku wybudowano wschodnią obwodnicę kolejową przebiegającą na południe od analizowanego obszaru, która oddzieliła tereny wsi Rakowice od terenów starego Krakowa.

Rys. 154. Ogród Pałacowy w Rakowicach – 1848 rok (obecny teren zespołu klasztornego Pijarów)
Źródło: B. Stępniewska, *Ogrody Krakowa*, Wydawnictwo Literackie Kraków, Kraków 1977, s. 143

Rys. 155. Analizowany teren osiedla Olsza II na mapie Twierdzy Kraków.
Źródło: opracowanie własne na podstawie *J. Janczykowski, Atlas Twierdzy Kraków. Urząd Miasta Krakowa Oddział Ochrony Zabytków. Tom 12. Seria I.*

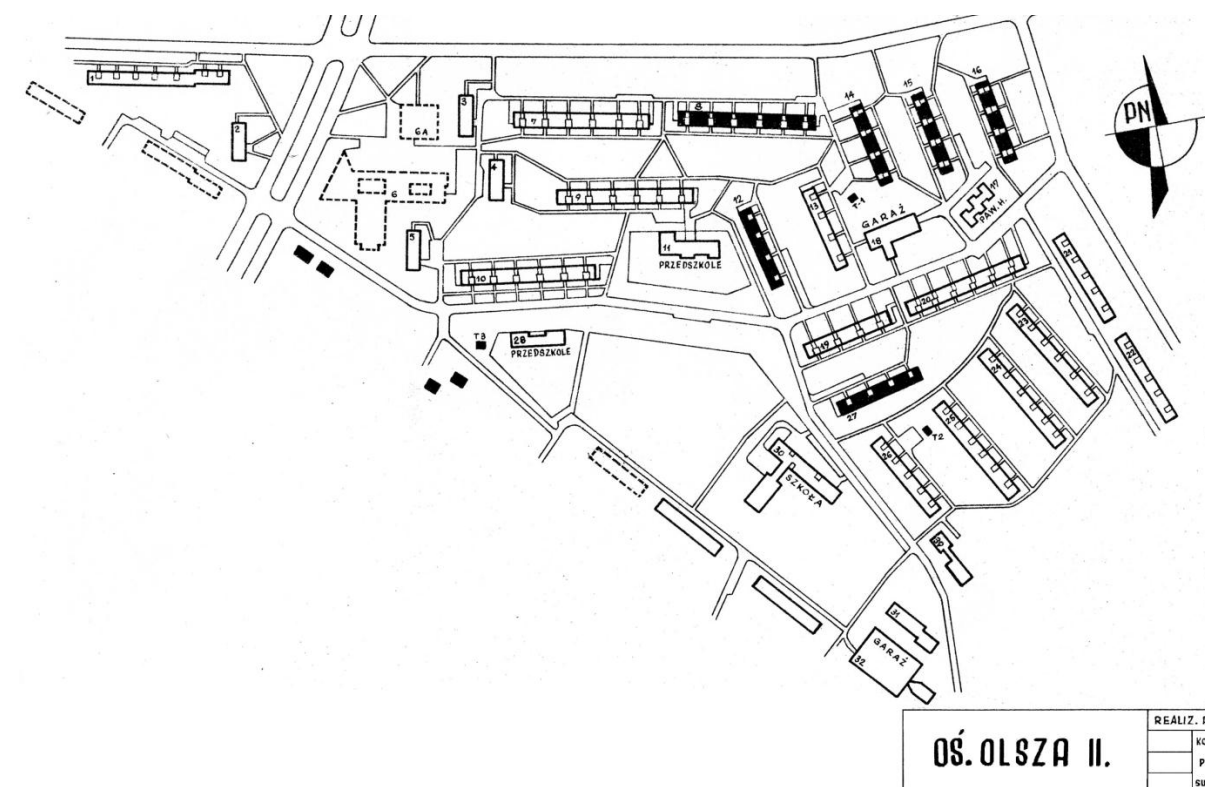
Powojenna intensywna rozbudowa Krakowa a szczególnie Nowej Huty wiązała się z koniecznością powiązania zachodniej części Krakowa z Nową Hutą. W latach 50. XX wieku wybudowano przebiegającą przy północnej granicy analizowanego obszaru trasę komunikacyjną łączącą poprzez ulice Opolską-Lublańską-gen. Okulickiego-Łowińskiego rejon Bronowic z Krzestawicami.

Potok Sudół Dominikański, tak istotny dla istnienia folwarku zasypano w latach 70. XX wieku. W okolicach starej rzeźni przy ulicy Olszeckiej rzeka znika w betonowym kolektorze i wyływa dopiero tuż przed ujściem do Prądnika. Rzekę postanowiono na tym odcinku schować pod ziemią, z uwagi na budowę w latach 60. XX wieku dużych osiedli mieszkaniowych. Stare koryto wciąż znajduje się w okolicy stacji benzynowej koło estakady *im. gen. Tadeusza Rozwadowskiego* wybudowanej w 2007 roku. Ostatni królewski młyn w Krakowie, dawny młyn królewski w Rakowicach położony przy ulicy Młyńskiej 8, zburzono 7 XI 1976 roku.

Osiedle mieszkaniowe Olsza II powstało jako pierwsze w początku lat 60. XX wieku. Usytuowano je pomiędzy ulicą Lublańską a osiedlem domów jednorodzinnych dawnej wsi Olsza. Pierwszy blok mieszkalny zasiedlono w 1965 roku, a całe osiedle ukończono w 1974 roku.

Osiedle mieszkaniowe Ugorek usytuowano między ulicami Ugorek, J. Meissnera, Fiotkową i Ułanów. Wzniesiono je w latach 1961-69 wg *proj. J. Plesnera, J. Sierostawskiego i B. Perchala*. Zbrojenie terenu przy ulicy Ugorek rozpoczęto już w 1960 roku, a prace prowadziło Krakowskie Przedsiębiorstwo Robót Inżynierskich. Od nazwy tej ulicy ostatecznie nazwano całe osiedle znajdujące się po wschodniej stronie ul. Młyńskiej. Kamień węgielny pod pierwszy budynek położono w maju 1961 roku. Do końca 1963 roku oddano pierwsze trzy budynki i zasiedlono je. W roku 1966 oddano do użytku ostatnie domy mieszkalne. Rok później oddano do użytku pawilon handlowo-usługowy, a w lutym 1968 roku salę widowiskowo-kinową. Ostatnim realizowanym zadaniem była budowa przedszkola oraz 3-kondygnacyjnego garażu zespołowego ze stacją obsługi samochodów osobowych. Całość inwestycji zakończono w 1969 roku. Osiedle powiększono jeszcze w roku 1974 o trzy dziesięciokondygnacyjne budynki.

Osiedle wykonano w technologii wielkoblokowej. Na osiedlu wzniesiono także w latach 90. XX wieku po zachodniej stronie ulicy J. Meissnera kościół Matki Boskiej Ostrobramskiej.

Rys. 156. Plan realizacyjny osiedla Olsza II – 1962 rok

Źródło: Archiwum Państwowe w Krakowie

Rys. 157. Analizowany teren na zdjęciu satelitarnym z 1965 roku

Źródło: Biuro Planowania Przestrzennego Urzędu Miasta Krakowa

Rys. 158. 9 kondygnacyjne budynki mieszkalne przy ul. Ugorek 8 i 4 oraz ulicy Ulanów 46 – 1965 rok
fot. Kronika dwudziestolecia Spółdzielni Mieszkaniowej Ugorek, Spółdzielnia Mieszkaniowa Ugorek, Kraków 2011

Rys. 160. Budowa kina Ugorek i pawilonu handlowo-usługowego 1965 roku
fot. Kronika dwudziestolecia Spółdzielni Mieszkaniowej Ugorek, Spółdzielnia Mieszkaniowa Ugorek, Kraków 2011

Rys. 159. 5 kondygnacyjne budynki mieszkalne przy ulicy Ugorek – 1966 rok
Źródło: Kronika dwudziestolecia Spółdzielni Mieszkaniowej Ugorek, Spółdzielnia Mieszkaniowa Ugorek, Kraków 2011

Rys. 161. Pawilon handlowy i kino w 1968 roku
fot. Kronika dwudziestolecia Spółdzielni Mieszkaniowej Ugorek, Spółdzielnia Mieszkaniowa Ugorek, Kraków 2011

W 1963 roku zlikwidowano znajdujące się w sąsiedztwie lotnisko a w dawnych hangarach urządzono Muzeum Lotnictwa Polskiego. Część terenów lotniska wykorzystano pod budowę nowych osiedli mieszkaniowych (patrz. Os. II Pułku Lotniczego).

W latach 70. XX wieku potoczono dwie równoleżnikowe arterie aleję Jana Pawła II i ulicę, Opolską łącznikiem biegnącym częściowo po śladzie dawnej ulicy Południowej. Powstałej dwu pasmowej ulicy nadano imię znanego pilota, powieściopisarza Janusza Meissnera.

1.3. Środowisko kulturowe

Na główne elementy dziedzictwa materialnego składają się zlokalizowane bezpośrednio na terenie osiedla Ugorek:

- Zespół Klasztorny Pijarów na Olszy przy ul. Akacyjowej 5 obejmujący: klasztor, obecnie nowicjat, murowany z XVIII i XIX wieku, przebudowany w XX wieku, liceum Pijarów, murowane z 1911 roku oraz ogród z XIX wieku. Całość kompleksu otoczona jest murem kamiennym z przetomu XIX i XX wieku,
- Relikty potoku Sudół Dominikański,

W najbliższym otoczeniu osiedla Ugorek:

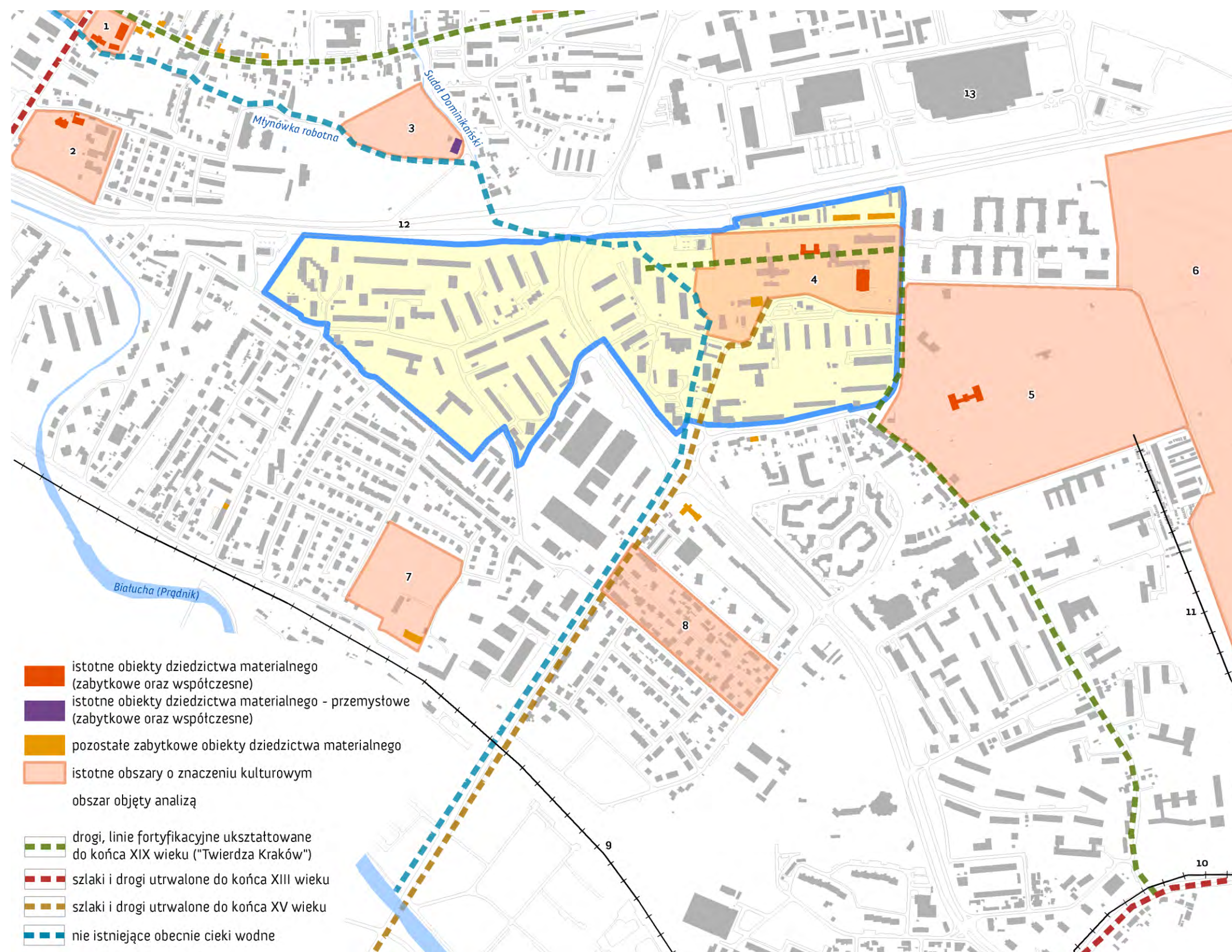
- Kompleks Koszar Kawalerii przy ulicy Ułanów (zespół koszar c. i k. 1. Pułku Ułanów po 1918 roku im Marszałka Ks. Józefa Poniatowskiego, obecnie 8 Pułku Ułanów Wojska Polskiego) obejmujący:
 - budynek sztabowy, murowany (powstały po 1890 roku),
 - dwa budynki koszarowe, murowane (powstałe po 1890 roku),
 - ujeżdżalnia kryta, obecna hala gimnastyczna, murowana (powstała po 1890 roku przebudowana po 1945 roku),
 - wozownia, obecny magazyn, murowany, (powstały po 1890 roku przebudowany po 1945 roku),
 - magazyn, obecnie magazyn murowany (powstały po 1890 roku przebudowany po 1945 roku),
 - magazyn, obecnie budynek biurowy, murowany, (powstały po 1890 roku przebudowany po 1945 roku),
- Młyn tzw. „Żabi” położony przy ulicy Olszeckiej, murowany z przetomu XIX i XX wieku, przebudowany po 1985 roku,

Zespół lotniska Rakowice (od 1912 ck park lotniczy nr 7, od 1918 roku koszary parkowe lotnicze im. Gen. Franciszka Nullo 2 pułku lotniczego Wojska Polskiego (w tym okresie rozbudowa lotniska wojskowego i cywilnego), zamknięte w 1963 roku,

- Szkoła Kolejowa przy ulicy Pilotów, obecna Szkoła Muzyczna I stopnia Nr 1 im. Stanisława Wiechowicza, murowana z ok. 1920 r.,
- Domy jednorodzinne przy ulicy Ułanów 37/39 z 1923, Ułanów 72 z 1936 i Ułanów 74 z 1937 roku,
- Zespół Młyna „Wieczysta” przy ulicy Ładnej 27 obejmujący:
 - a. młyn murowany z lat 1920-1922, częściowo spalony w 1948 roku, odbudowany w 1950 roku,
 - b. budynek administracyjny, murowany z 1920 roku,
 - c. warsztaty ślusarskie z kotłownią, murowane z 1920 roku.
- Relikty fortu reditowego nr 15 „Pszorna” z lat 1864-1869 zlokalizowanego przy ulicy Jana Pawła II, zburzonego w 1952 roku, z zachowanym układem masywów ziemnych,
- Zespół dworski Potockich przy ul. Sokotowskiego 19, obejmujący murowany dwór z bocznymi oficynami z lat 1835-36 (*proj. Ignacy Hercok, oficyny proj. Wilhelm Hofbauer*) oraz ogród o powierzchni 3,3 ha z ok. 1835 roku.

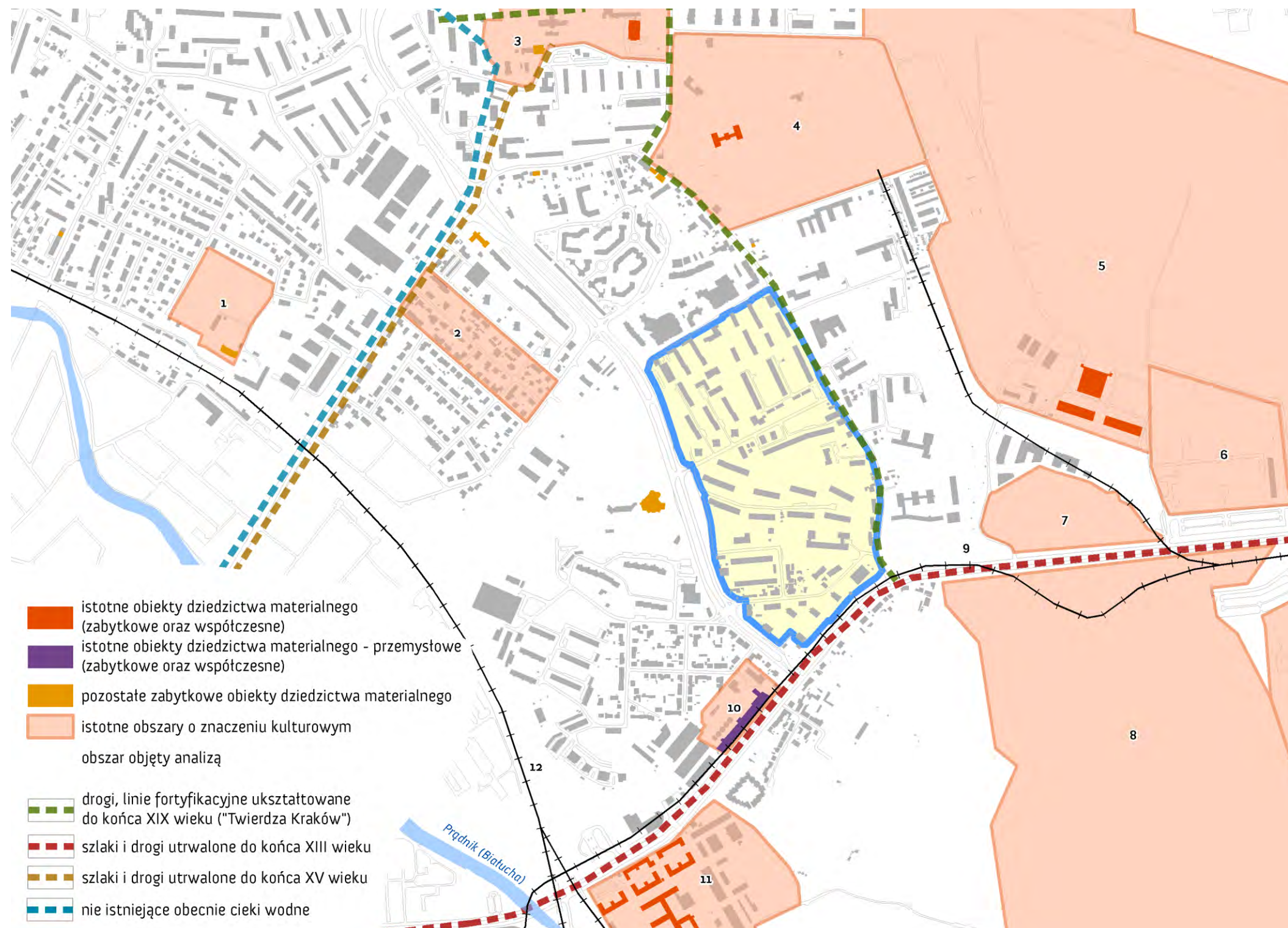
Na główne elementy dziedzictwa materialnego składają się zlokalizowane w najbliższym otoczeniu terenów osiedla Olsza:

- Kościół Dobrego Pasterza przy ulicy Dobrego Pasterza z zabytkową drewnianą dzwonnica oraz sąsiadującym budynkiem dawnego urzędu gminnego (koniec XIX wieku),
- Zespół Klasztorny Albertynek przy ulicy Woronicza, z domem zakonnym zbudowanym na fundamentach d. pałacu Cellarich z XVI wieku,
- Park Zaczarowanej Dorożki, w miejscu dawnych stawów, z młynem tzw. „Żabim” położonym przy ulicy Olszeckiej (murowany z przetomu XIX i XX wieku, przebudowany po 1985 roku),
- Zespół Klasztorny Pijarów na Olszy przy ulicy Akacyjowej 5,
- Kompleks dawnych Koszar Kawalerii przy ulicy Ułanów,
- Zespół dawnego lotniska Rakowice, obecnego Muzeum Lotnictwa Polskiego,
- Zespół dworski Potockich przy ulicy Sokotowskiego 19, obejmujący murowany dwór z bocznymi oficynami z lat 1835-36 oraz ogród o powierzchni z ok. 1835 roku,

1. Kościół Dobrego Pasterza przy ul. Dobrego Pasterza z zabytkową drewnianą dzwonnica oraz sąsiadującym budynkiem dawnego urzędu gminnego (koniec XIX wieku),
2. Zespół Klasztorny Albertynek przy ulicy Woronicza, z domem zakonnym zbudowanym na fundamentach d. pałacu Cellarich z XVI wieku,
3. Park Zaczarowanej Dorożki, w miejscu dawnych stawów, z młynem tzw. „Żabim” położonym przy ulicy Olszeckiej (murowany z przetomu XIX i XX wieku, przebudowany po 1985 roku),
4. Zespół Klasztorny Pijarów na Olszy przy ulicy Akacyjnej 5,
5. Kompleks dawnych Koszar Kawalerii przy ulicy Utanów,
6. Zespół dawnego lotniska Rakowice, obecnego Muzeum Lotnictwa Polskiego,
7. Zespół dworski Potockich przy ul. Sokotowskiego 19, obejmujący murowany dwór z bocznymi oficynami z lat 1835-36 oraz ogród o powierzchni z ok. 1835 roku,
8. Zabudowa jednorodzinna z okresu międzywojennego,
9. Wschodnia obwodnica kolejowa powstała w 1943 r.
10. Nieistniejąca linia kolejowa Kraków – Kocmyrzów, działająca w latach 1899-1962,
11. Nieistniejąca bocznicą linii kolejowej Kraków – Kocmyrzów, działającej w latach 1899-1962,
12. Równoleżnikowy ciąg drogowy łączyący poprzez ulice Opolską-Lublańską-gen. Okulickiego-Lowińskiego rejon Bronowic z Krzestawicami lata 50. XX wieku,
13. Strategiczny obszar Olsza, pierwotnie lokalizacja zaplecza budowy osiedli budowanych w technologii wielkiej płyty.

Rys. 162. Środowisko kulturowe - osiedle Olsza II
Źródło: opracowanie własne

Rys. 163. Środowisko kulturowe osiedla Ugorek
Źródło: opracowanie własne

1.4. Zagospodarowanie przestrzenne

Struktura przestrzenna osiedli Olsza II i Ugorek zdominowana jest przez tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej. W obszarze osiedla Olsza II odsetek tych terenów wynosi 44% (17,7ha) a na osiedlu Ugorek przekracza 56% (13ha). W efekcie tereny zabudowy jednorodzinnej obejmują jedynie 0,6% analizowanego terenu osiedla Olsza II oraz 6,5% terenów na osiedlu Ugorek.

Duży odsetek w strukturze przestrzennej zajmują tereny dróg (publicznych i wewnętrznych), obecnie wynosi on dla osiedla Olsza II 12,9% a dla osiedla Ugorek 8,0%. Wysoki jest również odsetek terenów stanowiących usługi komunikacyjne, który wynosi odpowiednio 3,6% (Olsza II) i 4,6% (Ugorek).

Zdecydowanie więcej terenów usług (publicznych i komercyjnych) występuje na osiedlu Olsza II, gdzie zajmują one blisko 9,4 ha, co stanowi blisko 23,4% powierzchni analizowanego terenu. Wskaźnik ten potwierdza dobrą obsługę w zakresie infrastruktury publicznej, jak również dobry dostęp do podstawowych usług komercyjnych.

Niska wartość udziału terenów usług publicznych i komercyjnych, wynosząca obecnie 13,6% (3,2ha) wynika z lokalizacji wielu usług w bezpośrednim sąsiedztwie osiedla.

Strukturę przestrzenną osiedli uzupełniają tereny usług sportu i rekreacji, które zajmują odpowiednio:

- 3,0% (1,2 ha) obszaru na osiedlu Olsza II,
- 6,8% (1,6 ha) obszaru na osiedlu Ugorek.

Wskaźnik powierzchni terenów usług sportu i rekreacji przypadającej na jednego mieszkańca wynosi odpowiednio:

- 1,62 m²/M w przypadku osiedla Olsza II,
- 2,96. m²/M w przypadku osiedla Ugorek.

Wskaźniki te nie są najniższe wśród grupy badanych osiedli jednak świadczą o braku odpowiedniej powierzchni terenów usług sportu i rekreacji w stosunku do liczby zameldowanych osób. Sytuacja jest nieco lepsza w przypadku osiedla Ugorek, ze względu na obecność w najbliższym sąsiedztwie Klubu Sportowego Wieczysta oraz pasma usług publicznych położonych wzdłuż ulicy Ułanów.

Tab. 36. Struktura użytkowania terenów na analizowanym obszarze osiedla Olsza II i Ugorek

Lp.	Przeznaczenie terenu	Symbol	Olsza II		Ugorek	
			powierzchnia			
			w ha	%	w ha	%
1	Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	MN	0,2	0,6	1,5	6,5
2	Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej	MW	17,7	44,0	13,0	56,2
3	Tereny infrastruktury technicznej	IT	0,1	0,2	0,0	0,1
4	Tereny dróg publicznych/wewnętrznych	KD	5,2	12,9	1,8	8,0
5	Tereny usług komunikacyjnych	KU	1,5	3,6	1,1	4,6
6	Tereny budowy	TBUD	0,0	0,0	0,0	0,0
7	Tereny usługowe	U	2,1	5,3	1,8	8,0
8	Tereny usługi kultu religijnego	UK	0,5	1,3	0,0	0,0
9	Tereny usług publicznych	UP	7,3	18,1	1,3	5,6
10	Tereny usług sportu i rekreacji	US	1,2	3,0	1,6	6,8
11	Tereny zieleni niskiej	ZN	3,2	8,0	0,3	1,3
12	Tereny zieleni urządzonej	ZU	1,2	2,9	0,7	3,0
13	Tereny ogródków działkowych	ZD	0,0	0,0	0,0	0,0
14	Tereny nieużytków, tereny zdegradowane	N	0,0	0,0	0,0	0,0
łącznie:			40,30	100,0	23,20	100,0

Źródło: opracowanie własne

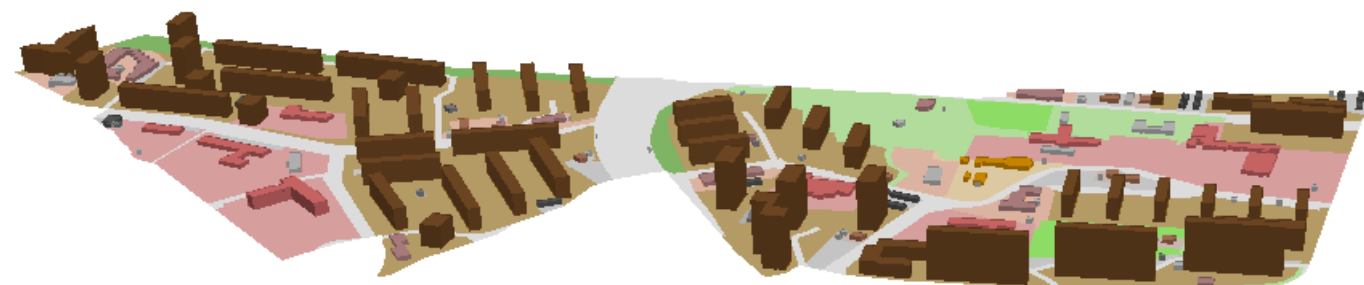
Tereny zieleni zajmują na analizowanych osiedlach odpowiednio 10,9% (Olsza II) oraz 4,3% (Ugorek). Niewielki odsetek tych terenów na osiedlu Ugorek rekompensuje znajdujący się w odległości 200 m od analizowanego obszaru Park Lotników Polskich. W przypadku osiedla Olsza II brak w najbliższym sąsiedztwie zwartych publicznie dostępnych terenów zielonych, które mogłyby rekompensować niski udział terenów zieleni na osiedlu.

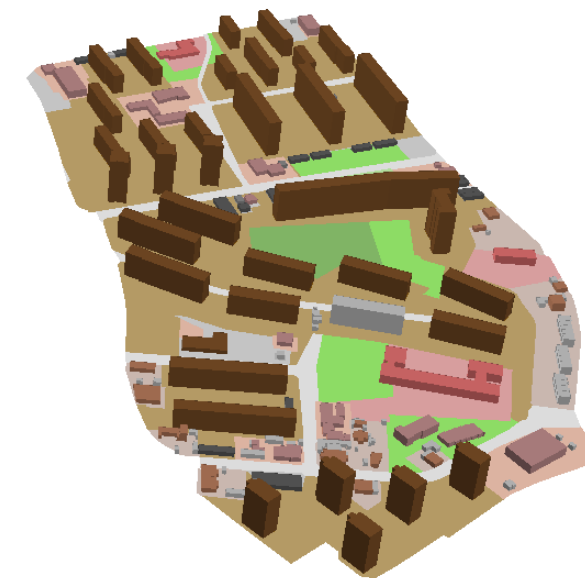
Rys. 164. Inwentaryzacja terenowa obszaru osiedla Olsza II
 Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Kraków oraz Urban Atlas 2008

Rys. 166. Inwentaryzacja terenowa obszaru osiedla Ugorek
 Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Kraków oraz Urban Atlas 2008

Rys. 165. Model 3D osiedla Olsza II – ujęcie w kierunku północnym
 Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Kraków oraz Urban Atlas 2008

Rys. 167. Model 3D osiedla Ugorek – ujęcie w kierunku północnym
 Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Kraków oraz Urban Atlas 2008

1.5. Morfologia zabudowy

W strukturze zabudowy mieszkaniowej dominują budynki zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, które stanowią odpowiednio 26% w przypadku osiedla Olsza II i ponad 21% w przypadku osiedla Ugorek.

Wysoki udział zabudowy jednorodzinnej w przypadku osiedla Ugorek wynoszący ponad 15% wynika z istnienia w strukturze przestrzennej obiektów stanowiących pozostałość przedwojennego układu przestrzennego z początku XX wieku.

Zabudowa na osiedlu Olsza II jest zróżnicowana, dominuje zabudowa średniowysoka (38 budynków) uzupełniona zabudową wysoką (8 budynków), obejmująca budynki zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej. Zabudowa wielorodzinna powstała w technologii wielkiej płyty i została w większości docieplona. Tylko siedem z 51 budynków wielorodzinnych nie zostało jeszcze objętych programem termomodernizacji.

Budynki zabudowy wielorodzinnej na osiedlu Olsza II sytuowane były w obszarze istniejącej wcześniej zabudowy, stąd ich wzajemne ułożenie wynika w dużej mierze z uwarunkowań historycznych (istniejący kompleks zakonu Pijarów).

Odczuwalną dużą gęstość zabudowy, potwierdza wysoki wskaźnik intensywności zabudowy (0,6 – w odniesieniu do całego obszaru) oraz wskaźnik gęstości zaludnienia (18 340 os/km²).

Zabudowa na osiedlu Ugorek podobnie jak na osiedlu Olszy II jest zróżnicowana, dominuje zabudowa średniowysoka (33 budynki) uzupełniona zabudową wysoką (4 budynki), obejmująca budynki zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej. Zabudowa wielorodzinna powstała w technologii wielkiej płyty i została w większości docieplona. Tylko jeden z 40 budynków wielorodzinnych nie zostało jeszcze objętych programem termomodernizacji.

Budynki zabudowy wielorodzinnej na osiedlu Ugorek sytuowane były w trzech grupach:

1. w kwartale ulic Fiołkowa, Ułanów, Ugorek, Meissnera, znajdują się budynki ustawione równolegle do ulicy Meissnera na kierunku ptn.-zach., ptd.-wsch,
2. w kwartale ulic Łąkowa, Ułanów, Ugorek, Meissnera, znajdują się budynki o ułożeniu równoleżnikowym wsch-zach.
3. w kwartale ulic Meissnera, Łąkowa Ułanów, aleja Jana Pawła II powstała zabudowa o charakterze punktowym.

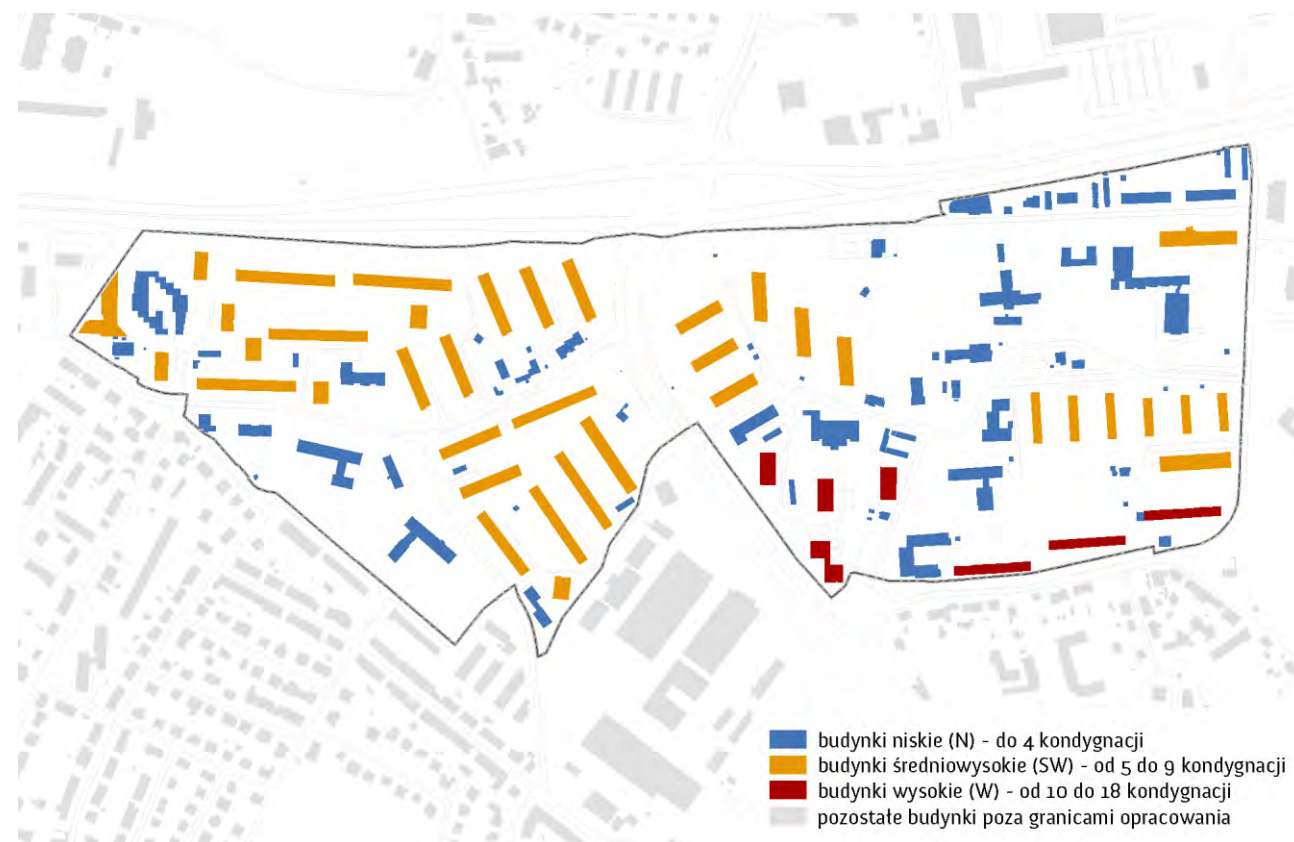
Budynki podobnie jak to miało miejsce w przypadku osiedla Olsza II sytuowane były bardzo blisko siebie. Odczuwalna jest duża gęstość zabudowy, potwierdzona wysokim wskaźnikiem

intensywności zabudowy (0,8 – w odniesieniu do całego obszaru) oraz wskaźnikiem gęstości zaludnienia wynoszącym dla tego osiedla 23 254 os/km².

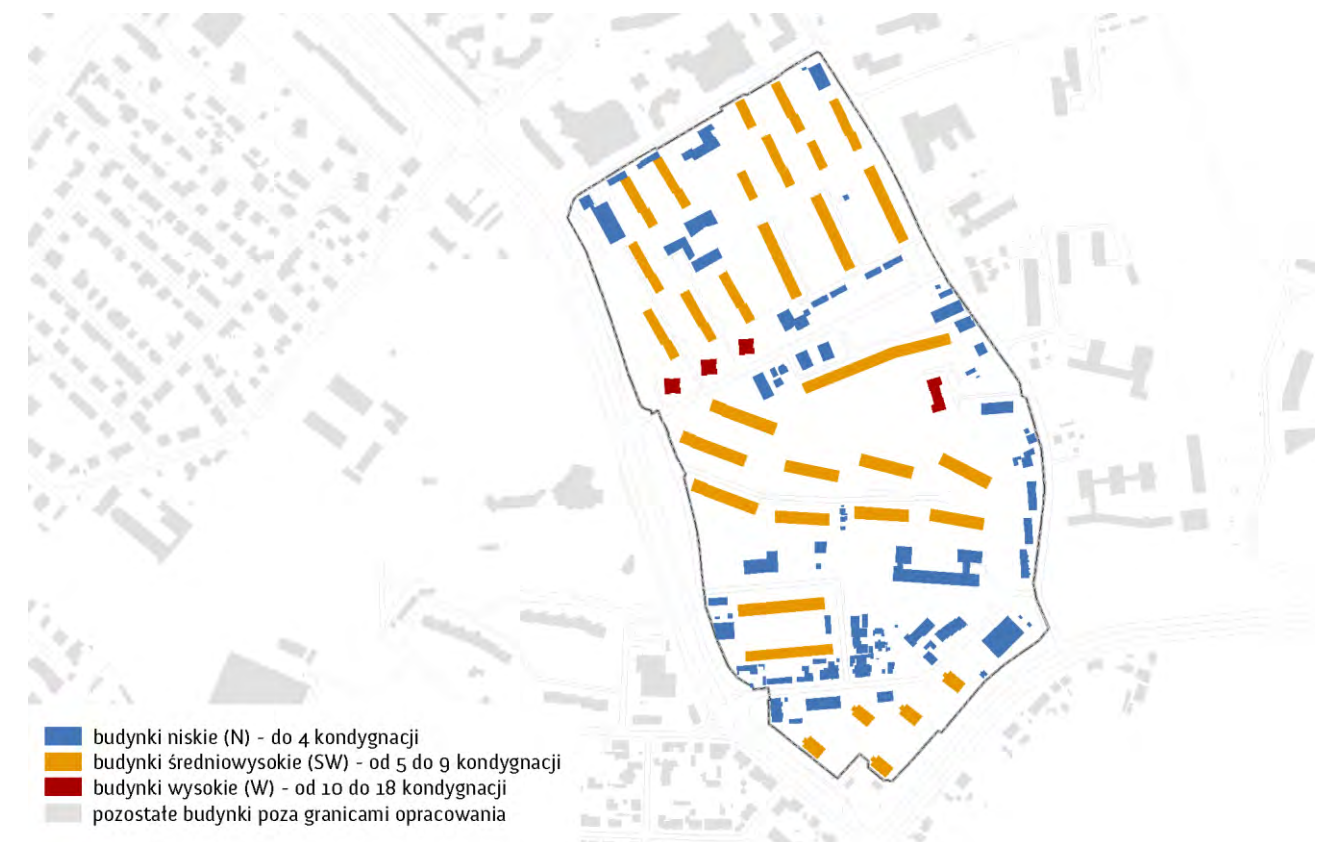
Tab. 37. Struktura użytkowania budynków na analizowanym obszarze osiedla Olsza II i Ugorek

Lp.	Przeznaczenie budynków	Symbol	Olsza II		Ugorek	
			Udział zabudowy			
			szt.	%	szt.	%
1	Budynki zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	MN	8	4,10	29	15,51
2	Budynki zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej	MW	48	24,62	36	19,25
3	Budynki zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej z usługami	MU	3	1,54	4	2,14
4	Budynki infrastruktury technicznej	IT	0	0,00	0	0,00
5	Budynki usługowe	U	12	6,15	23	12,30
6	Budynki kultu religijnego	UK	4	2,05	0	0,00
7	Budynki usług publicznych	UP	12	6,15	3	1,60
8	Budynki i obiekty sportowo- rekreacyjne	US	0	0,00	0	0,00
9	Garaże	G	46	23,59	38	20,32
10	Pozostałe	I	62	31,79	54	28,88
Łącznie:			195	100,00	187	100,00

Źródło: opracowanie własne

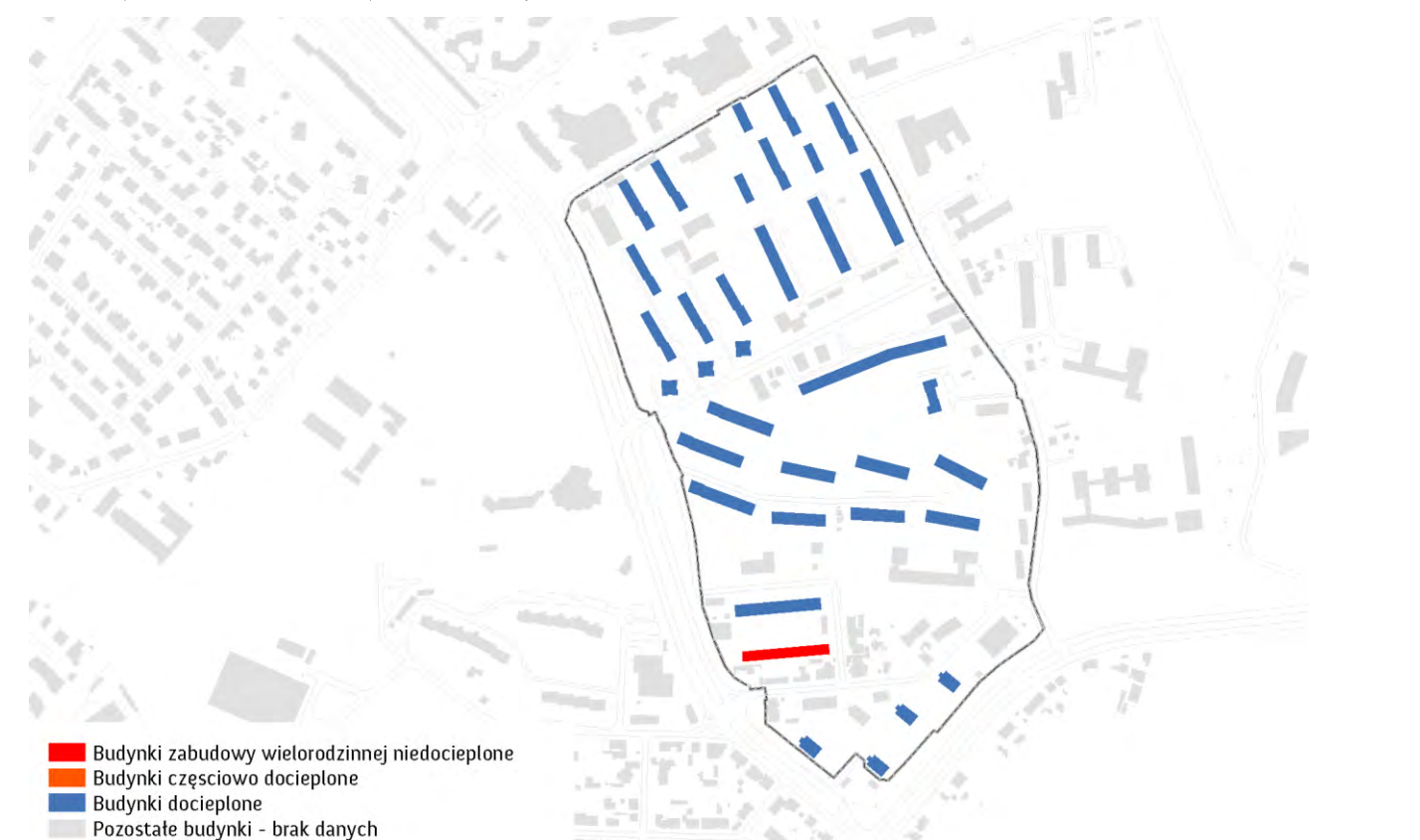
Rys. 168. Wysokość budynków na osiedlu Olsza II
 Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Krakowa

Rys. 170. Wysokość budynków na osiedlu Ugorek
 Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Krakowa

Rys. 169. Budynki objęte termomodernizacją na osiedlu Olsza II
 Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Krakowa

Rys. 171. Budynki objęte termomodernizacją na osiedlu Ugorek
 Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Krakowa

1.6. Komunikacja

Analizowane obszary osiedli Olsza II i Ugorek położone są blisko ważnych ogólnomiejskich arterii komunikacyjnych.

Północną granicę osiedla Olsza II stanowi droga krajowa nr 79 (ulice Lublańska i jej przedłużenie ulica Bora Komorowskiego), będąca również od lat 60. XX wieku główną arterią spinającą północne pasmo krakowskich osiedli mieszkaniowych. W układzie komunikacyjnym Krakowa ulice Lublańska i Bora-Komorowskiego pełnią rolę drogi głównej ruchu przyspieszonego (klasa GP 2x3), stanowiąc fragment III obwodnicy Krakowa.

Środkiem obszaru osiedla Olsza II poprowadzono ulicę Młyńską będącą drogą zbiorczą (klasa Z 2x2), która poprzez ulicę Meissnera prowadzi ruch do alei Jana Pawła II (w przyszłości po połączeniu z ulicą Lema połączenie obejmie również docelowo aleję Pokoju).

Są to zatem ulice o dużym natężeniu ruchu, istotnie oddziałujące na klimat akustyczny usytuowanych w ich pobliżu osiedli.

Poprzez istniejący układ komunikacyjny zapewnione jest połączenie z innymi częściami miasta. Ruch samochodowy generowany przez mieszkańców osiedla obsługują ulice Młyńska Boczna, Miechowity, Stanisława ze Skalbmierza, Dzielskiego, Akacyjowa, Pilotów, Bosaków i Malawskiego.

Dojazd do centrum miasta i innych dzielnic zapewniony jest również poprzez komunikację publiczną autobusową. Linie poprowadzone są ulicami Lublańską, Miechowity, Młyńską, Pilotów, Meissnera.

Najbliżej położonymi przystankami komunikacji zbiorowej są:

- „Olsza II” – obsługiwany przez 17 linii autobusowych (w tym 4 linie nocne)
- „Miechowity”
- „Brogi I”
- „Akacyjowa”
- „Rondo Młyńskie”
- „ Bora Komorowskiego”

Przystanek „Olsza II” obsługuje komunikację autobusową. Pasażerowie mogą tutaj skorzystać z 17 linii autobusowych (w tym dwóch linii nocnych oraz linii przyspieszonej). Jest to najważniejszy dla mieszkańców tego osiedla węzeł komunikacji zbiorowej.

Najbliższymi (w odległości do 2 km) przystankami kolejowymi są: istniejący przystanek Kraków Olsza (nie wykorzystywany obecnie do przewozów pasażerskich) oraz projektowane przystanki Szybkiej Kolei Aglomeracyjnej – Kraków Akademia Rolnicza i Kraków Lublańska.

Transport kolejowy nie obsługuje bezpośrednio osiedla. W przyszłości po wybudowaniu projektowanych przystanków może mieć niewielkie znaczenie dla mieszkańców analizowanego obszaru z uwagi na ich odległość od osiedla.

W przeciwieństwie do osiedla Olsza II, osiedle Ugorek jest położone przy ulicach o nieco mniejszym natężeniu ruchu, jednak o równie ważnej funkcji w układzie transportowym Krakowa.

Od zachodu granicę osiedla stanowi ulica Meissnera, która jak już wspomniano stanowi fragment istotnej arterii równoległej do wschodniego odcinka III obwodnicy Krakowa. Południową granicę analizowanego obszaru stanowi aleja Jana Pawła II, będąca głównym połączeniem centrum Krakowa z obszarem Nowej Huty. Jedynie ulica Ułanów będąca wschodnią granicą obszaru nie pełni istotnej roli w układzie komunikacyjnym Krakowa.

W układzie komunikacyjnym Krakowa ulica Meissnera pełni rolę drogi zbiorczej (klasa Z 1x2) zaś aleja Jana Pawła jest drogą główną (klasa G 2x2).

Poprzez istniejący układ komunikacyjny zapewnione jest połączenie z innymi częściami miasta. Ruch samochodowy generowany przez mieszkańców osiedla obsługuje ul. Ugorek oraz częściowo Łąkowa obiegająca osiedle od południa. Osiedle połączenie drogowe z centrum uzyskuje poprzez aleję Jana Pawła II i ulicę Mogiłą.

Dojazd do centrum miasta i innych dzielnic zapewniony jest również poprzez komunikację publiczną, zarówno autobusową jak i tramwajową. Linie autobusowe poprowadzone są ulicami: Meissnera, Ułanów, Ugorek i aleją Jana Pawła II. Linia tramwajowa biegnie aleją Jana Pawła II.

Najbliżej położonymi przystankami komunikacji zbiorowej są:

- „Wieczysta” - z rezerwową pętlą tramwajową (przystanek obsługujący komunikację autobusową i tramwajową)
- „Meissnera” i „Pszona” wzdłuż ulicy Meissnera
- „Ugorek” i „Spadochroniarzy” przy ulicy Ułanów

Przystanek „Wieczysta” obsługuje komunikację autobusową i tramwajową. Pasażerowie mogą tutaj skorzystać z 3 linii autobusowych i 6 linii tramwajowych (w ciągu roku szkolnego w dzień powszedni).

Najbliższymi (w odległości do 2 km) przystankami kolejowymi są projektowane przystanki Szybkiej Kolei Aglomeracyjnej – Kraków Olsza oraz Kraków Dąbie. Transport kolejowy nie obsługuje bezpośrednio osiedla. W przyszłości może odgrywać nieznaczącą rolę w komunikacji zbiorowej dla mieszkańców tego osiedla ze względu na znaczące oddalenie linii kolejowych od osiedla (ponad 1km dojazdu pieszego od granic analizowanego obszaru).

Najbliższe linie autobusowe (w strefie dojścia do 500 metrów od granic osiedla) dają mieszkańcom osiedla Olsza II bezpośrednie połączenie z obszarem ponad 26% powierzchni Krakowa, zamieszkatym przez 74% jego mieszkańców.

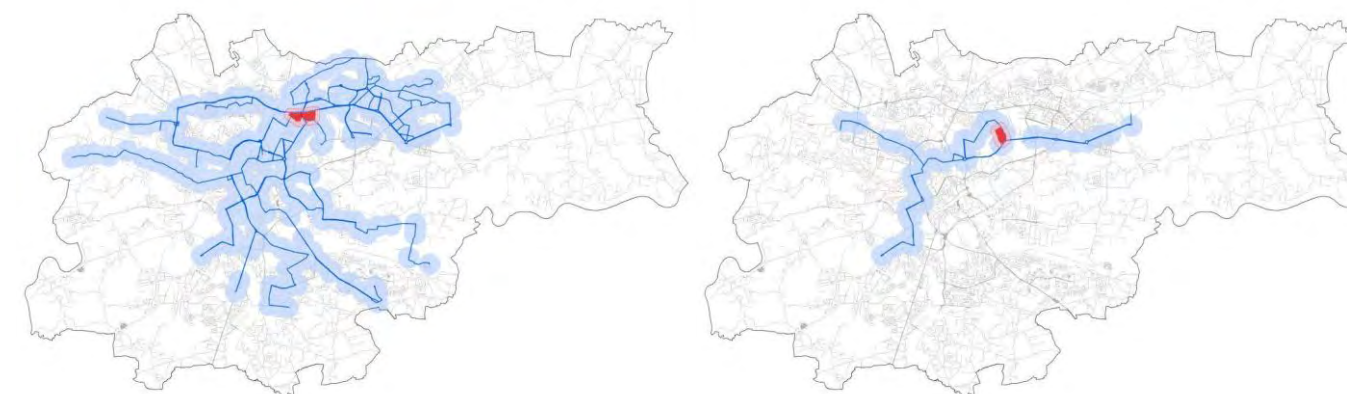
Mieszkańcy osiedla Ugorek poprzez najbliższe linie autobusowe mogą uzyskać bezpośrednie połączenie z obszarem ponad 6% powierzchni Krakowa i zamieszkatym przez 22% mieszkańców.

Linie tramwajowe umożliwiają im bezpośrednie połączenie z obszarem około 14% terenu miasta, zamieszkatym przez 44% mieszkańców.

Razem komunikacja autobusowa i tramwajowa zapewnia bezpośrednie połączenia z obszarem ponad 16% terenu miasta, zamieszkatym przez ponad połowę mieszkańców Krakowa.

Analizując sytuację komunikacyjną osiedla Olsza II i Ugorek należy stwierdzić, że:

1. istniejące drogi kołowe zapewniają dostateczne powiązanie osiedli z innymi częściami Krakowa,
2. dużym atutem osiedli jest bliskość wielu linii autobusowych prowadzących w kierunku centrum miasta, co zapewnia dużą częstotliwość połączeń,
3. dużym atutem osiedla Ugorek jest bliskość sieci tramwajowej prowadzonej do samego centrum miasta wydzielonym torowiskiem, co zapewnia punktualność połączeń,
4. dogodnie jest usytuowanie przystanków komunikacji miejskiej, które znajdują się w strefie dojścia pieszego nie przekraczającej 400m od miejsca zamieszkania,
5. w obrębie osiedla pomimo wyznaczonych miejsc postojowych oraz zespołów garaży, występuje ich niedobór skutkujący parkowaniem na chodnikach, skwerach i w nieprzepisowy sposób (na 100 mieszkańców przypada średnio 12 ogólnodostępnych miejsc parkingowych na osiedlu Olsza II i 100 mieszkańców na 9 miejsc parkingowych na osiedlu Ugorek),
6. osiedla posiadają obecnie dostęp do bezkolizyjnej głównej ścieżki rowerowej, jednak sieć dróg dla rowerów nie jest spójna, brak ciągłości połączenia z centrum miasta, co w pewnym stopniu utrudnia wykorzystanie tego środka transportu przez większą część mieszkańców osiedla.

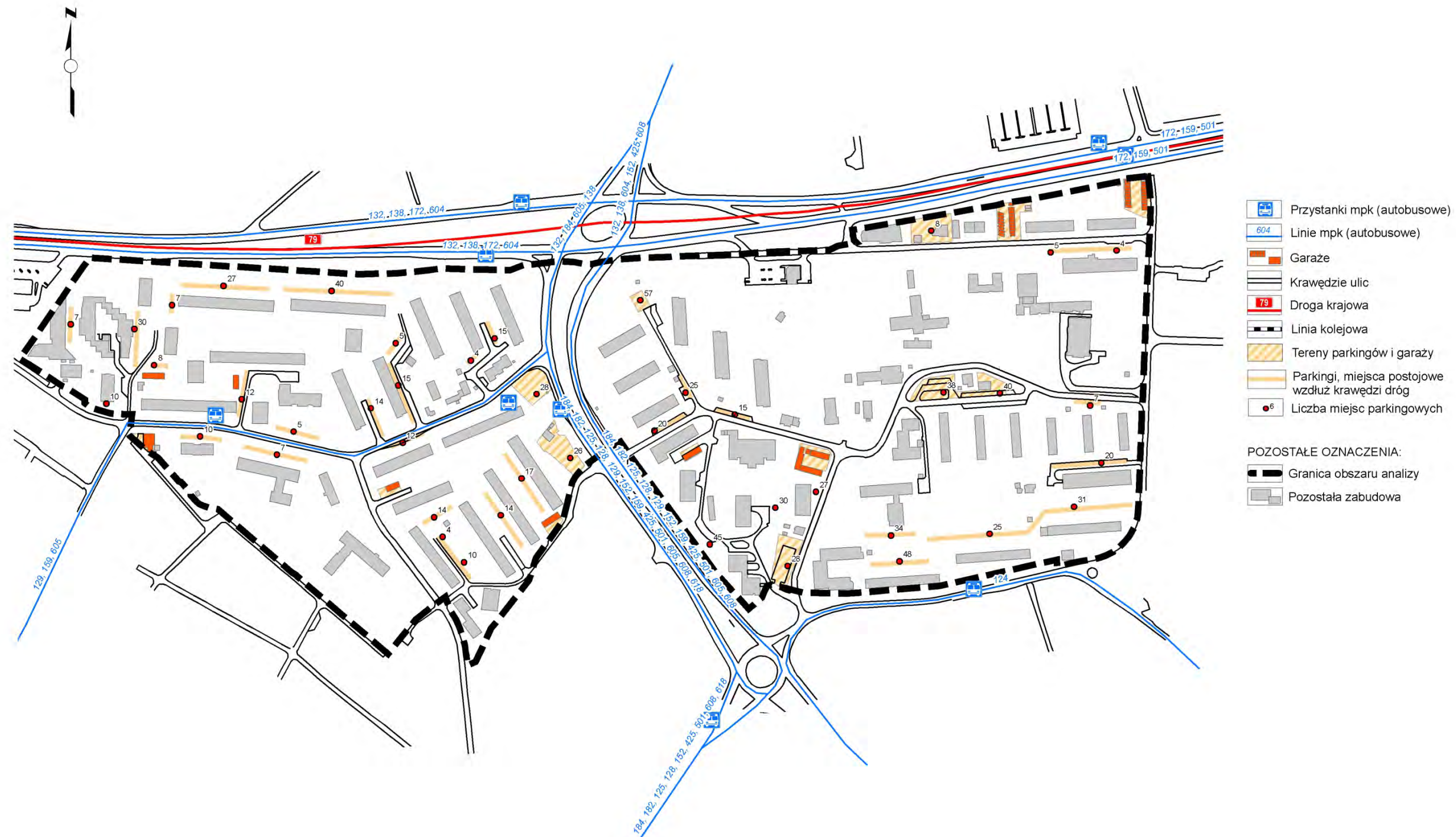
Olsza II Ugorek
Rys. 172. Bezpośrednie połączenia autobusowe wraz z 500 metrową strefą dojścia

Olsza II Ugorek
Rys. 173. Bezpośrednie połączenia tramwajowe wraz z 500 metrową strefą dojścia

Olsza II Ugorek
Rys. 174. Bezpośredni dostęp do przystanków kolejowych (istniejących i projektowanych)

Rys. 175. Układ komunikacyjny w sąsiedztwie osiedla Olsza II
Źródło: opracowanie własne

Rys. 176. Układ komunikacyjny w sąsiedztwie osiedla Ugorek
 Źródło: opracowanie własne

1.7. Klimat akustyczny

Osiedle Olsza II

Klimat akustyczny analizowanego obszaru osiedla Olsza II kształtowany jest przez ruch pojazdów drogowych (wzdłuż ulic Lublańskiej, Miechowity, Młyńskiej, Pilotów oraz alei Bora-Komorowskiego).

W porze dziennej emisja hałasu drogowego obejmująca wartości powyżej 50dB hałasu obejmuje całe osiedle, w nocy 74% jego obszaru.

Przekroczenia norm hałasu obejmują około 46% terenu osiedla (wśród analizowanych udział ten jest wyższy jedynie dla osiedla Bieńczyce). Przekroczenia nie występują jedynie wzdłuż ulic Dzielskiego, Stanisława ze Skalbmierza oraz fragmentu ulicy Młyńskiej Bocznej. Pozostały obszar narażony jest na przekroczenia dochodzące do ponad 20dB w pasie drogowym ulicy Młyńskiej (w bezpośrednim sąsiedztwie budynków do 15dB).

Na uciążliwości akustyczne narażeni są mieszkańcy budynków przy ulicy ks. Pijarów 1, 2, 3, ulicy Lublańskiej 20, 22, 24 ulicy Miechowity 5, 8, 9, 10, 21, ulicy Młyńskiej 2, 4, 6, 7, 10, 11, 12, 14, ulicy Młyńskiej Bocznej 3, 5, ul. Pilotów 22, 24, 26 oraz Bosaków 5a, a także częściowo budynków przy ulicy Bosaków 9, ul. Miechowity 13, 15 oraz Młyńskiej Bocznej 7.

Obszar analizowanego osiedla cechuje się bardzo złym klimatem akustycznym. W porównaniu z innymi osiedlami obszar objęty przekroczeniami norm jest duży, a zwiększony hałas występuje wzdłuż kilku ciągów komunikacyjnych. Największą uciążliwość generują ulice dwujezdniowe - Młyńska oraz Lublańska i Bora-Komorowskiego wraz z estakadą im. gen. pil. Mateusza Łyckiego nad rondem Polsadu w ciągu ulicy Lublańskiej i alei gen. Bora-Komorowskiego.

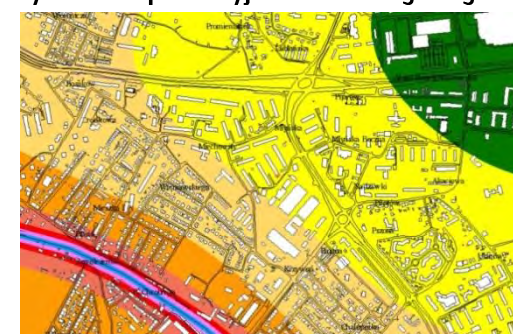

Hałas drogowy (dzień)

Hałas drogowy (noc)

Rys. 177. Mapa emisyjna hałasu drogowego w porze dziennej i nocnej – osiedle Olsza II

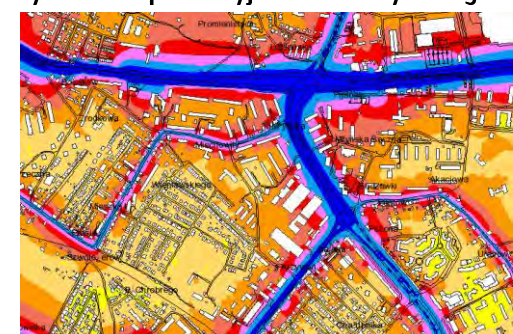

Hałas kolejowy (dzień)

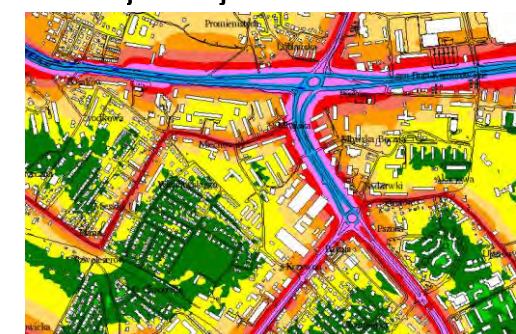

Hałas kolejowy (noc)

Rys. 178. Mapa emisyjna hałasu szynowego w porze dziennej i nocnej – osiedle Olsza II

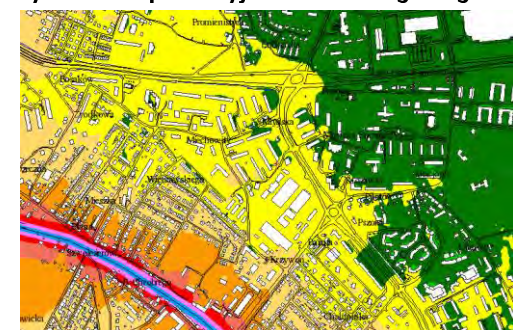

Hałas drogowy (dzień)

Hałas drogowy (noc)

Rys. 179. Mapa emisyjna hałasu drogowego w porze dziennej i nocnej – osiedle Olsza II

Hałas kolejowy (dzień)

Hałas kolejowy (noc)

Rys. 180. Mapa emisyjna hałasu szynowego w porze dziennej i nocnej – osiedle Olsza II

Źródło: Mapa akustyczna Krakowa, http://mapa-akustyczna.um.krakow.pl:280/mapa_k/map.html?mapid=4

Osiedle Ugorek

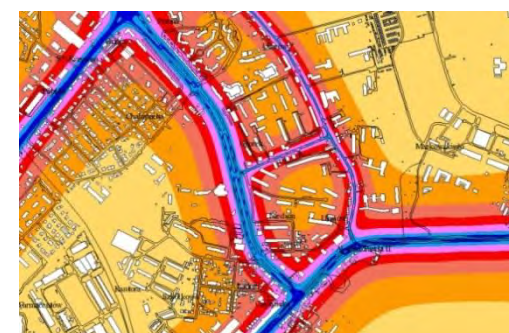
Klimat akustyczny analizowanego obszaru osiedla Ugorek kształtowany jest zarówno przez ruch pojazdów drogowych (wzdłuż ulic Messnera, Ułanów, Ugorek i alei Jana Pawła II) jak i tramwajów poruszających się wzdłuż alei Jana Pawła II. Pociągi poruszające się po wschodniej obwodnicy kolejowej (linia kolejowa nr 100 przebiegającej na zachód od osiedla) mimo wyeksponowania ich na nasypie nie generują na analizowanym terenie przekroczeń norm hałasu.

W porze dziennej emisja hałasu drogowego obejmująca wartości powyżej 50dB hałasu występuje na całym obszarze osiedla, w nocy na 45%. Wartość hałasu szynowego w porze dziennej przekroczona jest dla obszaru około 29% osiedla.

Przekroczenia norm hałasu obejmują łącznie 33% obszaru osiedla. Miejsca przekroczeń to pasy wzdłuż głównych ciągów drogowych. Przekroczenia w większości na terenie osiedla nie przekraczają 10dB, na niewielkim obszarze w pasach drogowych dochodząc do 15dB.

Na największe uciążliwości akustyczne wśród budynków wielorodzinnych narażeni są mieszkańcy przy ulic Łąkowej 10, 14, 16, Meissnera 33 oraz 35, ulicy Ugorek 10a, 10b, 10c, 16 (przekroczenia norm hałasu drogowego, głównie w nocy), a także w mniejszym stopniu mieszkańcy przy ulicach Janickiego 6, Meissnera 21 i Ugorek 1. Za przekroczenia norm odpowiedzialny jest w głównej mierze ruch drogowy (zwłaszcza przekroczenia w porze nocnej), hałas generowany przez ruch tramwajowy oddziałuje ponadnormatywnie na niewielkim południowym fragmencie osiedla.

Obszar osiedla Ugorek cechuje się złym klimatem akustycznym. W porównaniu z innymi osiedlami obszar objęty przekroczeniami norm jest stosunkowo duży, a zwiększony hałas występuje wzdłuż kilku ciągów komunikacyjnych, w tym wzdłuż ulicy Ugorek biegnącej wewnątrz osiedla.

Hałas drogowy (dzień)

Hałas drogowy (noc)

Rys. 181. Mapa emisyjna hałasu drogowego w porze dziennej i nocnej – osiedle Ugorek

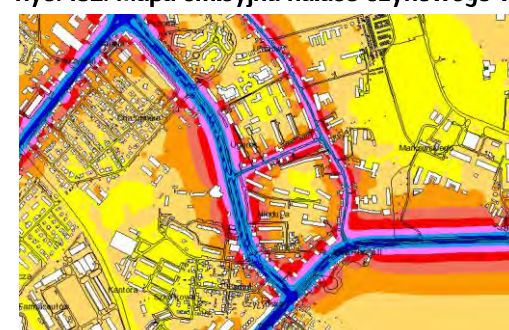

Hałas kolejowy (dzień)

Hałas kolejowy (noc)

Rys. 182. Mapa emisyjna hałasu szynowego w porze dziennej i nocnej – osiedle Ugorek

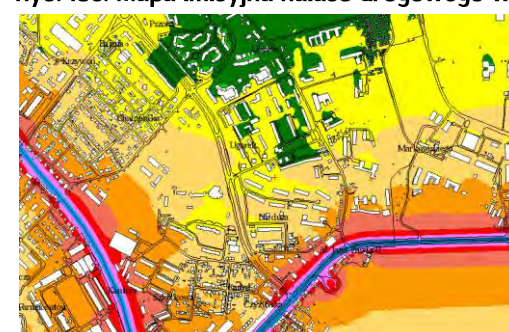

Hałas drogowy (dzień)

Hałas drogowy (noc)

Rys. 183. Mapa emisyjna hałasu drogowego w porze dziennej i nocnej – osiedle Ugorek

Hałas kolejowy (dzień)

Hałas kolejowy (noc)

Rys. 184. Mapa emisyjna hałasu szynowego w porze dziennej i nocnej – osiedle Ugorek

Źródło: Mapa akustyczna Krakowa, http://mapa-akustyczna.um.krakow.pl:280/mapa_k/map.html?mapid=4

1.8. Zagadnienia demograficzne, infrastruktura społeczna

Analizowany obszar Olsza II zamieszkuje łącznie 7391 mieszkańców, co stanowi 0,99% ludności Krakowa. Gęstość zaludnienia wynosi 18,3 tys. os./km². W 1978 roku gęstość zaludnienia osiedla była niższa (osiedle dopiero się rozbudowywało we wschodniej części). Wahata się w zależności od rejonu spisowego od 10 do 40 tys. os./km², średnio nie przekraczając 15 tys. mieszk./km².

Kształt piramidy płci i wieku nie wskazuje wyraźnie dominujących wyży demograficznych, nieodznaczające się one szczególnie wysokimi udziałami. Wzrost udziału ludności jest rozciągnięty i najsilniej widoczny w grupie wiekowej 35-39 lat, z kolejną kulminacją dla grupy 50-54 lat. W grupie wiekowej powyżej 70-74 lat widoczna jest silna przewaga kobiet. Bardzo wąska podstawa piramidy to niewielki udział dzieci z populacji osiedla. Kształt wykresu sugeruje przejście ze struktury niestabilnej (o wysokim poziomie wyży demograficznych) do struktury stacjonarnej o typie regresywnym.

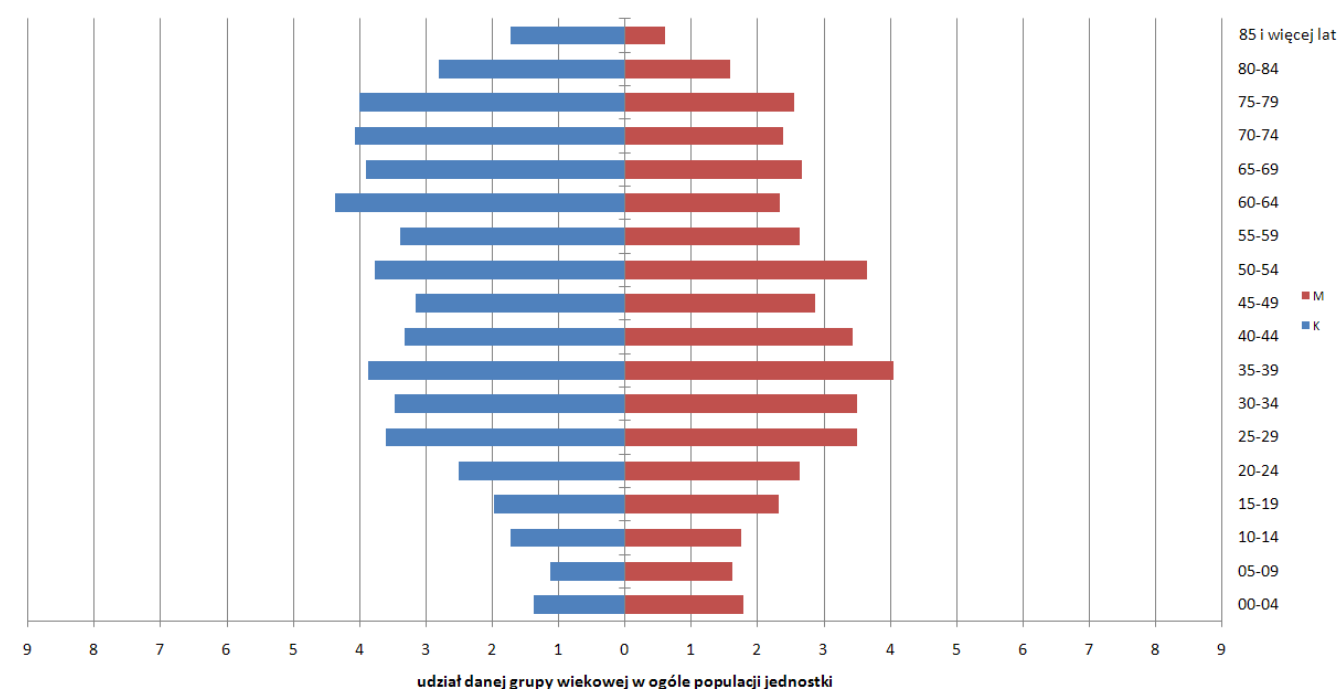
Wśród mieszkańców występuje przewaga kobiet, pojawiająca się od grupy wiekowej powyżej 45 lat, najsilniejsza powyżej 60 lat. Ogólny współczynnik feminizacji jest podwyższony i wynosi 118,3 (średni współczynnik dla badanych osiedli wynosi 114,9 a dla Krakowa 115,5). Przewaga kobiet w wieku poprodukcyjnym (współczynnik feminizacji w tej grupie wiekowej wynosi 229,9) w porównaniu z innymi osiedlami jest wyższa od średniej wynoszącej 205,8. Znacząco niższe są tutaj współczynniki feminizacji w grupach młodszych, przedprodukcyjnej wynoszący 81,4 - najniższy ze wszystkich badanych osiedli (poza osiedlem Złotej Jesieni). W grupie wiekowej produkcyjnej wynosi on zaledwie 94,4. Wartość bezwzględna przewagi kobiet wynosi na analizowanym obszarze 621 osób.

Średnia wieku ogółem wynosi 46,2 lat (49,2 dla kobiet oraz 43,2 dla mężczyzn) i jest wyższa niż przeciętne wartości dla wszystkich analizowanych osiedli i dla Krakowa (średnia wieku dla Krakowa to 41,6 lat – 43,4 dla kobiet i 39,5 dla mężczyzn, dla wszystkich badanych osiedli wynosi 43,2 ogółem, 44,9 dla kobiet i 41,4 dla mężczyzn). Różnica średniego wieku kobiet i mężczyzn wynosi aż 6 lat i jest najwyższa spośród omawianych obszarów. Udział grupy osób w wieku poprodukcyjnym jest wysoki i wynosi 29,4% (ogółem w Krakowie 19,5%), przy jednocześnie niższym niż przeciętny w Krakowie udziale grupy w wieku przedprodukcyjnym - 10,2% przy wartościach 13,0% dla Krakowa. Udział grupy produkcyjnej, z wartością 60,5% klasyfikuje analizowany obszar w pierwszym kwartylu z niskimi wartościami wśród osiedli.

Tab. 38. Struktura wieku i płci mieszkańców osiedla Olsza

Wiek ludności	Liczba osób			Udział %		
	K	M	Łącznie	K	M	Łącznie
0-4	102	132	234	1,38	1,79	3,17
5-9	83	119	202	1,12	1,61	2,73
10-14	127	129	256	1,72	1,75	3,46
15-19	146	171	317	1,98	2,31	4,29
20-24	185	194	379	2,50	2,62	5,13
25-29	266	258	524	3,60	3,49	7,09
30-34	257	258	515	3,48	3,49	6,97
35-39	286	299	585	3,87	4,05	7,92
40-44	246	254	500	3,33	3,44	6,76
45-49	233	212	445	3,15	2,87	6,02
50-54	279	270	549	3,77	3,65	7,43
55-59	251	194	445	3,40	2,62	6,02
60-64	323	172	495	4,37	2,33	6,70
65-69	289	197	486	3,91	2,67	6,58
70-74	301	176	477	4,07	2,38	6,45
75-79	296	189	485	4,00	2,56	6,56
80-84	208	117	325	2,81	1,58	4,40
85 i więcej	128	44	172	1,73	0,60	2,33
Łącznie:	4 006	3 385	7 391	54,20	45,80	100,00

Źródło: opracowanie własne

Rys. 185. Piramida wieku i płci mieszkańców osiedla Olsza

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Krakowa

Wartość wskaźnika starości na poziomie 33,0 świadczy o bardzo wysokim stanie starości (wg interpretacji E. Rosseta). W porównaniu z wartościami innych analizowanych osiedli jest to wartość wyższa od średniej, mieszcząca się w czwartym kwartylu. Wskaźnik obciążenia demograficznego ludźmi starszymi również jest wysoki - wynosi 57,3% przy średniej dla Krakowa 46,7%.

Wskaźnik obciążenia demograficznego dziećmi dla osiedla Olsza II kształtuje się na poziomie 16,2% (przy wartości 18,9 dla całego Krakowa), w porównaniu z pozostałymi osiedlami jest to wartość mieszcząca się w drugim kwartylu. Wśród mieszkańców nie nastąpiło jeszcze starzenie się zasobów pracy. Udział wieku niemobilnego wynosi tutaj 37,9% i jest to wartość zbliżona do średniej.

Udział dzieci w wieku szkolnym (6-12 lat) wynosi 4,0%, w wieku przedszkolnym (3-6 lat) 2,3% i jest on większy niż analogiczny wskaźnik dla całego Krakowa (2,9% w wieku szkolnym i 1,4% w wieku przedszkolnym), jednocześnie niższy od średniego poziomu analizowanych osiedli (5,0% w wieku szkolnym i 2,5% w wieku przedszkolnym). W liczbach bezwzględnych wartości te dla omawianego obszaru wynoszą - 296 dzieci w wieku szkolnym oraz 168 w wieku przedszkolnym.

Struktura wieku mieszkańców związane jest z datą budowy osiedla i poszczególnych budynków. Zachodnia część omawianego obszaru jest starsza, dużą część budynków oddano do użytkowania w latach sześćdziesiątych, po stronie wschodnie przeważają budynki z lat siedemdziesiątych. Wpłynęło to na rozciągnięcie wyżu demograficznego tworzonego przez zasiedlających budynki i ich dzieci.

Analizowany obszar osiedla Ugorek zamieszkuje 5 395 mieszkańców, co stanowi 0,73% ludności Krakowa. Gęstość zaludnienia wynosi tutaj ponad 23,3 tys. os./km². W 1978 roku gęstość zaludnienia osiedla była nieco wyższa (przyczyną może być większa liczba osób przypadająca na mieszkanie niż obecnie). Wahala się w zależności od rejonu spisowego od około 5 do 40 tys. os./km².

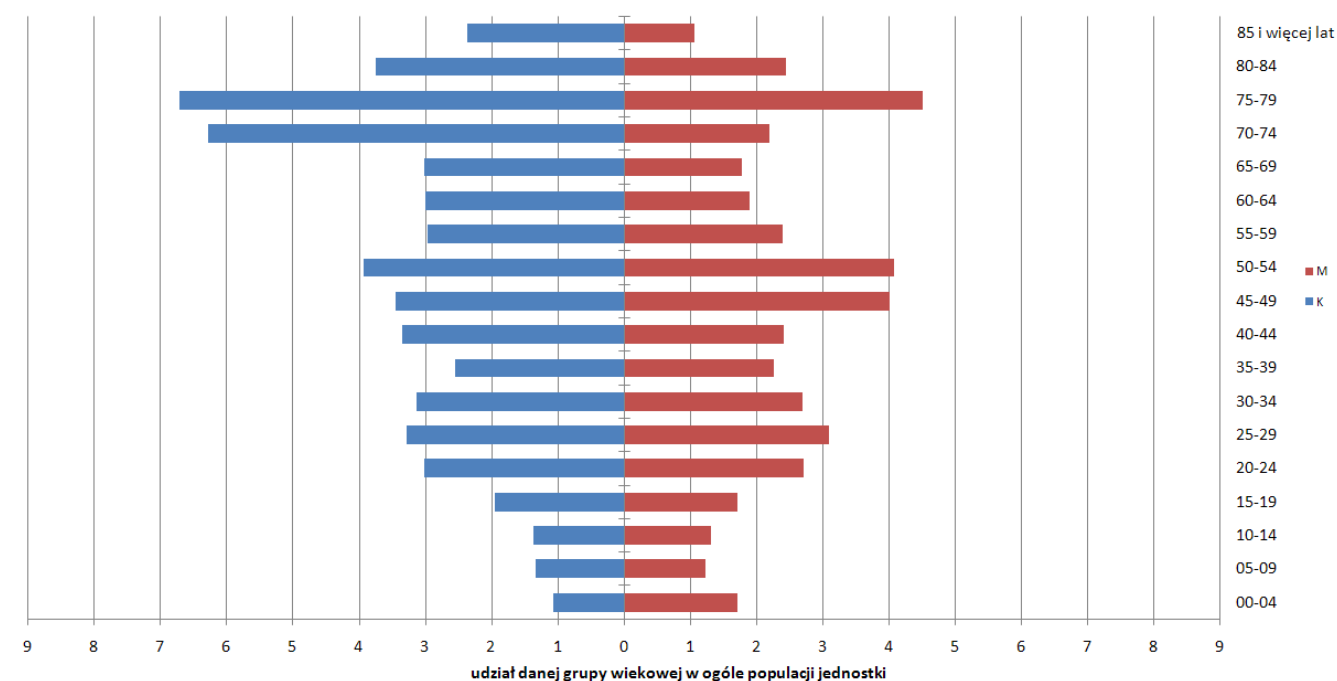
Wśród mieszkańców występuje znacząca nadreprezentacja kobiet. Ogólny współczynnik feminizacji wynosi aż 130,2. Porównując wartość współczynnika do pozostałych analizowanych osiedli, jest ona najwyższa.

Na najwyższy wśród analizowanych osiedli współczynnik feminizacji ma wpływ przewaga kobiet w wieku produkcyjnym. Wpływ na taki stan może też mieć najwyższa z występujących w analizie średnia wieku wynosząca 49,7 lat (wśród kobiet wynosi 52,4 lat, a dla mężczyzn 47,0 lat).

Tab. 39. Struktura wieku i płci mieszkańców osiedla Ugorek

Wiek ludności	Liczba osób			Udział %		
	K	M	Łącznie	K	M	Łącznie
0-4	58	92	150	1,08	1,71	2,78
5-9	72	66	138	1,33	1,22	2,56
10-14	74	71	145	1,37	1,32	2,69
15-19	105	92	197	1,95	1,71	3,65
20-24	163	146	309	3,02	2,71	5,73
25-29	177	167	344	3,28	3,10	6,38
30-34	169	145	314	3,13	2,69	5,82
35-39	138	122	260	2,56	2,26	4,82
40-44	181	130	311	3,35	2,41	5,76
45-49	186	216	402	3,45	4,00	7,45
50-54	212	220	432	3,93	4,08	8,01
55-59	160	129	289	2,97	2,39	5,36
60-64	162	102	264	3,00	1,89	4,89
65-69	163	96	259	3,02	1,78	4,80
70-74	339	118	457	6,28	2,19	8,47
75-79	362	243	605	6,71	4,50	11,21
80-84	202	132	334	3,74	2,45	6,19
85 i więcej	128	57	185	2,37	1,06	3,43
Łącznie:	3 051	2 344	5 395	56,55	43,45	100,00

Źródło: opracowanie własne

Rys. 186. Piramida wieku i płci mieszkańców osiedla Ugorek

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Krakowa

Starzenie się społeczeństwa omawianego osiedla obrazuje kształt piramidy płci i wieku, o wąskiej podstawie. Liczba dzieci w porównaniu do pozostałych osiedli jest niska, udział dzieci w wieku 6-12 lat wynosi 3,4%, w wieku od 3 do 6 lat 1,7%. Jednocześnie osiedle cechuje się najwyższym udziałem ludności powyżej 70 roku życia – 29,3% (średnio dla osiedli poziom ten wynosi 8,8% a ogółem dla Krakowa 7,9%).

Struktura grup ekonomicznych wskazuje na kryzys demograficzny osiedla. W wieku przedprodukcyjnym znajduje się, bowiem jedynie 8,6% (przy średnio 13% w Krakowie), natomiast w wieku poprodukcyjnym występuje aż 36,3% (przy 17,2 średnio dla Krakowa).

Udział grupy w wieku produkcyjnym jest też dużo niższy od średniej krakowskiej i wynosi 55,16% (przy 67,5% dla całego miasta). Charakterystyczny dla tego obszaru jest bardzo duży udział grupy wiekowej w przedziale 75-79 lat.

Najwyższa wartość występującego na analizowanych osiedlach wskaźnika starości na poziomie 39 świadczy o bardzo wysokim stanie starości, co potwierdza współczynnik wsparcia ludności najstarszej grupą w wieku od 15 do 59 lat, wynoszącym niewiele ponad 135,8 (przy poziomie około 272 dla Krakowa i średnio 268 dla wszystkich analizowanych osiedli). Procesy zjawisk demograficznych obrazuje ponadto wskaźnik obciążenia demograficznego całkowitego wynoszący dla mieszkańców osiedla Ugorek około 88,8 (56 dla Krakowa i 66 średnio dla omawianych obszarów razem). Niski wskaźnik obciążenia demograficznego dziećmi wynoszący jedynie 15,2 oraz najwyższy z występujących w analizie wskaźnik obciążenia demograficznego osobami starszymi wynoszący 73,6 potwierdzają starość społeczeństwa tego obszaru. Niski jest też tutaj udział mieszkańców wieku mobilnego wynoszący 57,5% (niższy poziom odnotowano jedynie w dwóch obszarach).

Biorąc pod uwagę liczbę dzieci w wieku przedszkolnym wynoszącą 94 osoby oraz 186 w wieku szkolnym, istniejące dwa przedszkola oraz jedna szkoła podstawowa w zupełności odpowiada potrzebom osiedla

Osiedle Ugorek jest obszarem zamieszkałym przez największy odsetek osób starych spośród wszystkich badanych społeczności. Wpływ na to może mieć fakt, że osiedle to powstało bardzo wcześnie (budowa większości budynków miała miejsce w latach 1960-1966). Obecnie lokatorzy, którzy wprowadzili się z momentem oddania budynków do użytku stanowią dzisiaj w części o wyżu demograficznym w grupie wiekowej powyżej 70 roku życia. Ze względu na duże udziały mieszkańców w podeszłym wieku należy zwrócić uwagę na odpowiednie dostosowanie zarówno infrastruktury społecznej jak i przestrzeni publicznej.

Tab. 40. Liczba i pochodzenie obcokrajowców zameldowanych na osiedlu Olsza II

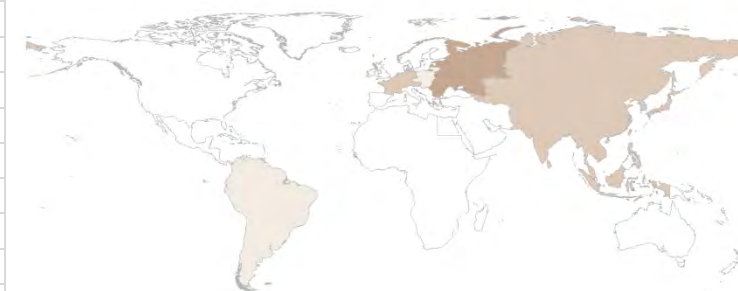
Lp.	Region pochodzenia	Liczba osób	Udział w %
1	Afryka	0	0,00
2	Ameryka Południowa	1	3,33
3	Ameryka Północna	1	3,33
4	Ameryka Środkowa	0	0,00
5	Australia	0	0,00
6	Australia i Oceania	0	0,00
7	Azja	8	26,67
8	Bliski Wschód	0	0,00
9	Europa Południowa	2	6,67
10	Europa Północna	0	0,00
11	Europa Środkowa	0	0,00
12	Europa Wschodnia	8	26,67
13	Europa Zachodnia	10	33,33
14	Nieokreślony	0	0,00
Łącznie:		30	100,00

Źródło: opracowanie własne

Tab. 41. Liczba i pochodzenie obcokrajowców zameldowanych na osiedlu Ugorek

Lp.	Region pochodzenia	Liczba osób	Udział w %
1	Afryka	0	0,00
2	Ameryka Południowa	1	5,56
3	Ameryka Północna	0	0,00
4	Ameryka Środkowa	0	0,00
5	Australia	0	0,00
6	Australia i Oceania	0	0,00
7	Azja	5	27,78
8	Bliski Wschód	0	0,00
9	Europa Południowa	0	0,00
10	Europa Północna	0	0,00
11	Europa Środkowa	1	5,56
12	Europa Wschodnia	7	38,89
13	Europa Zachodnia	3	16,67
14	Nieokreślony	1	5,56
Łącznie:		18	100,00

Źródło: opracowanie własne

W rejestrze zameldowanych mieszkańców pojawia się śladowa ilość obcokrajowców zarówno na osiedlu Olsza II jak i Ugorek. Stanowią oni odpowiednio 0,33% udziału populacji osiedla Olsza II oraz 0,41% populacji osiedla Ugorek, co w porównaniu z wartością dla Krakowa (0,66%) jest poziomem bardzo niskim. Jednak średnia dla badanych obszarów również jest niska i wynosi 0,28%. Kilkuosobowe grupy obcokrajowców zameldowanych na analizowanym terenie osiedla Ugorek pochodzą z Ukrainy i Wietnamu.

Na osiedlu Olsza II przeważają mieszkańcy Europy Zachodniej (Francuzi, Niemcy, Austriacy), znaczący udział mają ponadto obywatele z krajów Europy Wschodniej (Białoruś, Ukraina) i Azji (Wietnam). Pozostałe nacje reprezentowane są jedynie przez pojedyncze osoby.

W obszarze osiedla Olsza II zlokalizowano pełny zakres obiektów podstawowej infrastruktury społecznej. W granicach analizowanego obszaru znajdują się:

- Przedszkole Samorządowe Nr 123 [1],
- Przedszkole Nr 12 [2],
- Zespół Szkół Ekonomicznych Nr 3; Technikum Ekonomiczno-Handlowe Nr 6; Wyższa Szkoła Gospodarki i Zarządzania; Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 6; Szkoła Policealna Nr 5; Szkoła Policealna dla Dorosłych Nr 4 [3],
- Społeczna Szkoła Podstawowa Nr 7; Społeczne Gimnazjum Nr 8 [4],
- Przedszkole Samorządowe Nr 14 [5],
- Szkoła Podstawowa Nr 64 im. T. Kościuszki [6],
- Gimnazjum Publiczne Ojców Pijarów Nr 52 im. ks. S. Konarskiego; Kolegium Zakonu Pijarów Kraków – Rakowice [7],
- Liceum Ogólnokształcące Zakonu Pijarów im. ks. S. Konarskiego [8],
- Kościół Parafialny Najświętszego Imienia Maryi [9].

W obszarze osiedla Ugorek zlokalizowano następujące obiekty podstawowej infrastruktury społecznej:

- Szkoła Podstawowa nr 114 im. A. Fiedlera [1],
- Przedszkole Samorządowe [2],
- Przedszkole Samorządowe Nr 20 [3].

W bezpośrednim sąsiedztwie przy ulicy Ułanów znajdują się dodatkowo:

- Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 9,
- Zespół Szkół nr 1 im św. Rafała Kalinowskiego,
- Zespół Szkół Inżynierii Środowiska i Melioracji,

Rys. 187. Infrastruktura społeczna na osiedlu Olsza II i Ugorek
Źródło: opracowanie własne

1.9. Stan własności i władania

Stan własności na analizowanych obszarach osiedli Olsza II i Ugorek zasadniczo różni się. Na osiedlu Olsza II przeważają grunty będące własnością Gminy Kraków, które stanowią ponad 55,43% obszaru objętego analizą (22,33 ha), podczas gdy na osiedlu Ugorek dominują grunty stanowiące własność osób fizycznych i podmiotów prawnych, które stanowią ponad 51% terenów objętych analizą (11,87 ha).

Osoby fizyczne na osiedlu Olsza II są właścicielami blisko 15,5 ha gruntów, które stanowią ponad 38% wszystkich gruntów. Skarb Państwa posiada w tym obszarze jedynie 2,5 ha gruntów, których udział w strukturze własności wynosi 6,25%.

Właścicielem ponad 47,% gruntów na osiedlu Ugorek jest Gmina Kraków, która dysponuje 11 ha gruntów. Skarb Państwa posiada w tym obszarze jedynie niewielką nieruchomość o powierzchni 0,29 ha.

Zarówno na osiedlu Olsza II jak i Ugorek odsetek gruntów będących własnością gminy Kraków i nie oddanych w żadną formę władania nie przekracza 3 ha. Na osiedlu Olsza II gmina dysponuje gruntami o powierzchni 2,83ha stanowiących nieco ponad 7% wszystkich gruntów. W przypadku osiedla Ugorek powierzchnia tych gruntów wynosi nieco ponad 1 ha i stanowi 4,5% wszystkich gruntów.

Istniejące uwarunkowania własnościowe wskazują, że gmina nie jest dominującym właścicielem i nie może wprost oddziaływać na właścicieli nieruchomości, gdyż nie jest bezpośrednim władającym terenem. Jednak pośrednio poprzez instrumenty ekonomiczne np. wysokość opłaty za użytkowanie wieczyste może stymulować określone działania.

Tab. 42. Stan własności na obszarze osiedli Olsza II i Ugorek

Lp.	Właściciel	Olsza II		Ugorek	
		powierzchnia w			
		ha	%	ha	%
1	Działki osób fizycznych	6,27	15,55	2,31	9,98
2	Działki posiadające wpisy o jakiegokolwiek formie władania osób fizycznych i prawnych (ale nie Gminy Kraków, ani Skarbu Państwa, ani Powiatu Kraków)	8,51	21,12	8,13	35,06
3	Gmina Kraków - właściciel, działka nie oddana w żadną formę władania	2,83	7,03	1,05	4,52
4	Gmina Kraków - właściciel, działka oddana w inne formy władania	12,97	32,18	6,62	28,55
5	Gmina Kraków - właściciel, działka oddana w użytkowanie (współużytkowanie) wieczyste osobom fizycznym	1,26	3,14	0,78	3,36
6	Gmina Kraków - właściciel, działka oddana w użytkowanie (współużytkowanie) wieczyste osobom fizycznym i prawnym	1,13	2,81	0,30	1,28
7	Gmina Kraków - właściciel, działka oddana w użytkowanie (współużytkowanie) wieczyste osobom prawnym	2,47	6,12	0,33	1,40
8	Gmina Kraków - właściciel, działka oddana w zarząd (współzarząd) i inne formy władania	0,15	0,36	0,30	1,29
9	Gmina Kraków - właściciel, działka oddana wyłącznie w użytkowanie (współużytkowanie)	0,00	0,00	0,05	0,22
10	Gmina Kraków - właściciel, działka oddana wyłącznie w zarząd (współzarząd)	0,03	0,07	1,48	6,39
11	Gmina Kraków - właściciel, lecz są także inni właściciele (ale nie Skarb Państwa, ani Powiat Kraków)	0,49	1,22	0,00	0,00
12	Gmina Kraków - współwłasność z podmiotami innymi, niż Skarb Państwa lub Powiat Kraków	0,16	0,41	0,12	0,51
13	Gmina Kraków - współwłasność ze Skarbem Państwa	0,84	2,09	0,00	0,00
14	Osoba fizyczna	0,67	1,65	1,43	6,17
15	Powiat Kraków - właściciel, działka oddana w inne formy władania	0,00	0,00	0,00	0,00
16	Powiat Kraków - właściciel, lecz są także inni właściciele (ale nie Gmina Kraków, ani Skarb Państwa)	0,00	0,00	0,00	0,00
17	Skarb Państwa - właściciel, działka nie oddana w żadną formę władania	0,95	2,35	0,00	0,00
18	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana w inne formy władania	0,02	0,05	0,00	0,00
19	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana w użytkowanie (współużytkowanie) i inne formy władania	0,00	0,00	0,00	0,00
20	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana w użytkowanie (współużytkowanie) wieczyste osobom fizycznym	0,10	0,26	0,00	0,00
21	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana w użytkowanie (współużytkowanie) wieczyste osobom fizycznym i prawnym (ale nie Gminie Kraków)	0,04	0,10	0,00	0,00
22	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana w użytkowanie (współużytkowanie) wieczyste osobom prawnym (ale nie Gminie Kraków)	0,21	0,53	0,10	0,45
23	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana w użytkowanie wieczyste Gminie Kraków	0,00	0,00	0,00	0,00
24	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana w współużytkowanie wieczyste Gminie Kraków oraz innym podmiotom	0,00	0,00	0,00	0,00
25	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana wyłącznie w użytkowanie (współużytkowanie)	0,00	0,00	0,00	0,00
26	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana wyłącznie w zarząd (współzarząd)	0,01	0,03	0,00	0,00
27	Skarb Państwa - właściciel, lecz są także inni właściciele (ale nie Gmina Kraków, ani Powiat Kraków)	0,00	0,00	0,00	0,00
28	Skarb Państwa - współwłasność z podmiotami innymi, niż Gmina Kraków lub Powiat Kraków	1,18	2,93	0,19	0,82
Razem:		40,30	100,00	23,20	100,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów pozyskanych z Urzędu Miasta Krakowa (Miejski Zarząd Baz Danych)

Rys. 188. Grunty komunalne nie oddane w żadne formy władania na terenie osiedla Olsza II
Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów pozyskanych z Urzędu Miasta Krakowa (Miejski Zarząd Baz Danych)

Rys. 189. Grunty komunalne nie oddane w żadne formy władania na terenie osiedla Ugorek
Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów pozyskanych z Urzędu Miasta Krakowa (Miejski Zarząd Baz Danych)

7. OSIEDLE II PUŁKU LOTNICZEGO

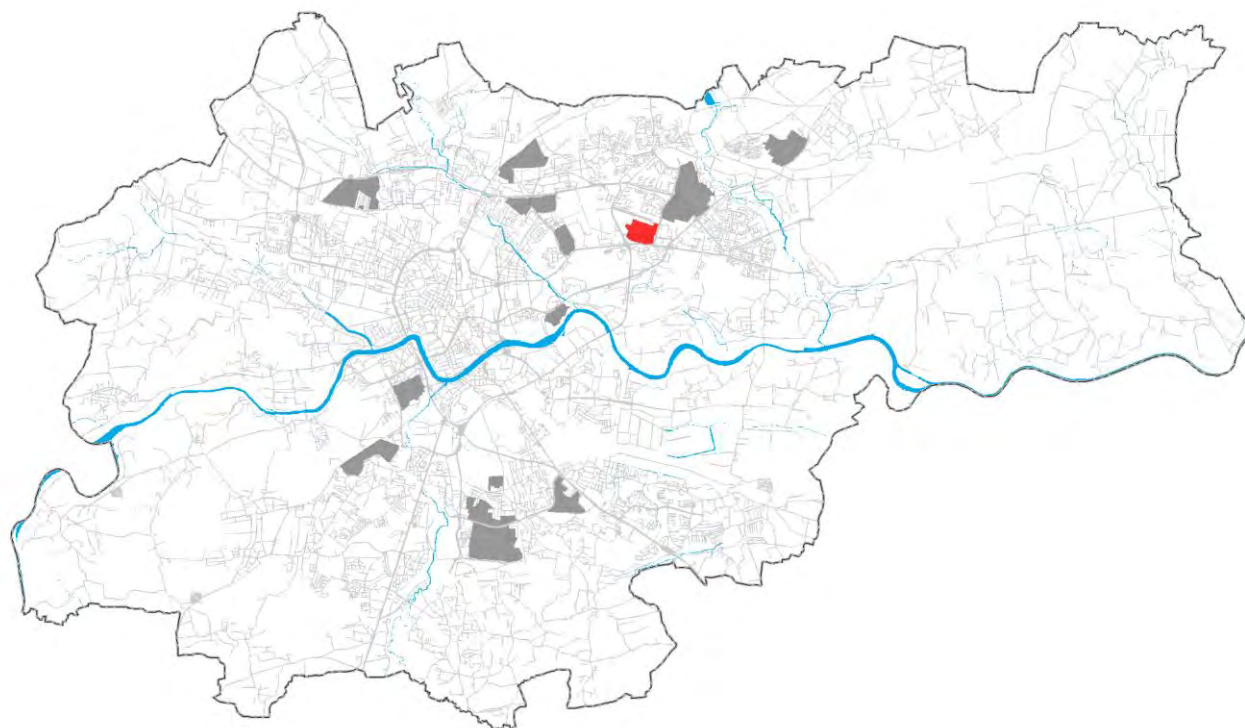
1.1. Położenie obszaru, podstawowe parametry

Analizowany obszar położony jest w dzielnicy XVI Czyżyny. Obszar położony jest w odległości, 5,4 km od Rynku Głównego, na terenie dawnego Lotniska Kraków Czyżyny.

Obszar ograniczony jest od zachodu ulica Stelli Sawickiego, od południa aleją Jana Pawła II, od zachodu ulica Medweckiego a od północy relikdami pasa startowego Lotniska Kraków Czyżyny.

Przedmiotem analizy na osiedlu II Pułku Lotniczego są nieruchomości o powierzchni 33,7 ha zamieszkiwane przez 6,8 tys. osób. Średnia gęstość zaludnienia wynosi 202 os/ha tj. 20 184 os/km².

W bezpośrednim sąsiedztwie obszaru opracowania znajduje się Muzeum Lotnictwa Polskiego oraz Kampus Akademii Wychowania Fizycznego.

Rys. 190. Lokalizacja osiedla II Pułku Lotniczego w strukturze przestrzennej miasta
Źródło: opracowanie własne na podstawie Urban Atlas 2008 oraz danych UM Krakowa

Tab. 43. Podstawowe wskaźniki podlegające ocenie zebrane dla obszaru osiedla II Pułku Lotniczego

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wartości		
			dla analizowanego obszaru	Średnia	
				dla 19 obszarów	dla Krakowa
1	Średni wiek mieszkańców	os.	41,16	43,27	41,61
2	Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym	%	16,01	19,38	19,47
3	Odsetek osób pobierających zasiłki z MOPS	%	0,03	0,07	-
4	Odsetek inwalidów wśród pobierających zasiłki z MOPS w Krakowie	%	0,04	0,27	-
5	Odsetek osób niepełnosprawnych wśród pobierających zasiłki z MOPS w Krakowie	%	0,6	1,89	-
6	Odsetek osób z rodzin wieloosobowych pobierających zasiłki z MOPS wśród osób pobierających zasiłki z MOPS w Krakowie	%	1,21	2,77	-
7	Średni dochód miesięczny osób pobierających zasiłki z MOPS	zł	150	184,75	182,01
8	Średnie ceny transakcyjne na rynku wtórnym budownictwa wielorodzinnego	zł	6000	6 328	-
9	Odsetek gruntów stanowiących własność gminy	%	64,12	63,69	-
10	Odsetek budynków stanowiących własność gminy	%	4,00	8,84	-
11	Liczba obiektów handlowych	szt.	4	150,00	-
12	Odsetek osób w wieku produkcyjnym pozostających bez pracy	%	0,04	0,05	0,04
13	Odsetek osób w wieku do 30 lat pozostających bez pracy	%	0,016	0,02	0,02
14	Odsetek mężczyzn pozostających bez pracy	%	0,020	0,02	0,02
15	Odsetek bezrobotnych z wykształceniem podstawowym i zawodowym	%	0,024	0,03	0,04
16	Powierzchnia terenów zielonych przypadających na 1 mieszkańca	m ²	8,3	16,38	-
17	Odsetek powierzchni biologicznie czynnej	%	72,4	71,16	-
18	Odległość od parku miejskiego	m	0	112,00	-
19	Odsetek terenów gdzie normy hałasu są przekroczone	%	36,90	28,28	-
20	Odsetek terenów gdzie zagrożenie emisją hałasu drogowego przekracza poziom 55 dB (pora nocna)	%	18,08	15,68	-
21	Odsetek terenów gdzie zagrożenie emisją hałasu kolejowego przekracza poziom 55 dB (pora nocna)	%	0,00	0,92	-
22	Odsetek zabudowy powstały przed 1970	%	0,00	31,05	-
23	Średni wiek budynków	lata	26	35,00	-
24	Odsetek budynków objętych termomodernizacją	%	96,3	88,48	-
25	Powierzchnia terenów komunikacji na 1 mieszkańca	m ²	5,55	5,49	-
26	Liczba miejsc parkingowych na 1 mieszkańca	szt.	0,16	0,11	-
27	Średnia wysokość budynków	kond.	9,79	5,84	-
28	Gęstość zaludnienia	os./km ²	20 184	28 246	2 280
29	Intensywność zabudowy		0,59	0,68	-
30	Odległość od centrum miasta	km	5,40	5,96	-
31	Odległość od przystanku komunikacji miejskiej (autobus)	m	120	254	-
32	Odległość od przystanku komunikacji miejskiej (tramwaj)	m	400	554	-
33	Odległość od szkoły podstawowej	m	230	276	-
34	Odległość od przedszkola	m	230	277	-

Źródło: opracowanie własne

1.2. Historia obszaru objętego analizą

Osiedle usytuowane zostało na granicy dawnych wsi Czyżyny i Bieńczyce. Od 1222 roku wieś Czyżyny podlegała parafii Cystersów w Mogile. W zasadzie do roku 1912, gdy na polach Czyżyn, Rakowic i Bieńczyce powstało lotnisko wojskowe a od 1922 cywilne, na terenach obecnego osiedla II Pułku Lotniczego nie obserwujemy istotnych procesów urbanizacyjnych.

Jedyną znaczącą inwestycją była otwarta w 1899 roku lokalna kolei Kraków-Kocmyrzów, a po 1900 Czyżyny – Mogiła, poprowadzona obecną aleją Jana Pawła II (na południe od obecnego osiedla). Posiadała duże znaczenie głównie z uwagi na zaopatrzenie Krakowa w produkty rolno-spożywcze. W mniejszym stopniu wykorzystywana była dla ruchu osobowego. W pobliżu osiedla na południowy-wschód od jego granic wybudowano stację Kraków – Czyżyny funkcjonującą do 1965 roku.

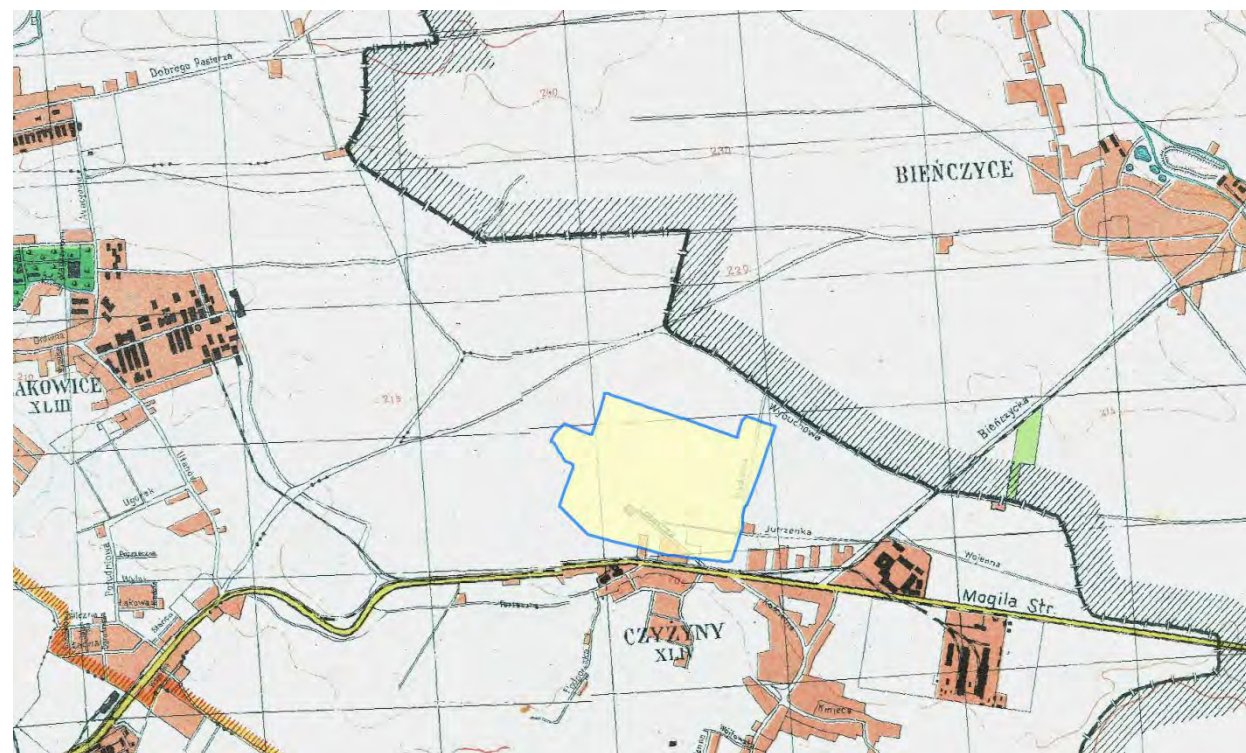
Początkowo lotnisko obejmowało obszar o wymiarach 250x450 metrów tzw. pole wylotów. W miarę jak postępowała rozbudowa lotniska powstawały kolejne obiekty. W 1927 roku wykupiono dalsze 100 ha gruntów z przeznaczeniem na dalszy rozwój lotniska wybudowano m.in. system dróg, ramp, stacje przeladunkową. W 1931 roku na zachód powstają dwa murowano-żelbetowe hangary lotnicze *proj. Izzydora Stella-Sawickiego*.

Budowa Lotniska wiązała się z budową pasa lądowań usytuowanego na linii południowy-wschód, północny-zachód. Pas po rozbudowie zaczynał się w okolicach obecnej ulicy Marii Dąbrowskiej a kończył w okolicy ulicy Bora Komorowskiego (był długi na 2 km i szeroki na 53 metry). Powstałe w latach 80. XX wieku osiedle, zlokalizowane w zachodniej części lotniska, przyjęło zatem w naturalny sposób nazwę od stacjonującego na tym obiekcie II Pułku Lotniczego.

W latach 1937-38, 600 m na południowy-wschód od obecnego osiedla, w pobliżu obecnej ulicy Jana Pawła II, Polski Monopol Tytoniowy wybudował duże zakłady tytoniowe – Wytwórnę Tytoniu Przemysłowego, które po wojnie rozbudowano w latach 1949-53 tworząc Zakłady Przemysłu Tytoniowego. W 1941 roku Czyżyny włączono do Krakowa jako XLIV dzielnicę katastralną.

W 1951 roku wybudowano połączenie Nowej Huty z Krakowem poprzez ulicę Lenina (obecna Jana Pawła II), którą poprowadzono pierwszą linię autobusową.

W 1963 roku zlikwidowano lotnisko i założono Muzeum Lotnictwa i Astronautyki a w 1966 roku w zachodniej części wsi Czyżyny powstał jedyny duży kompleks zielony założony w Krakowie po II wojnie światowej, Park Kultury i Wypoczynku (obecny Lotników Polskich).

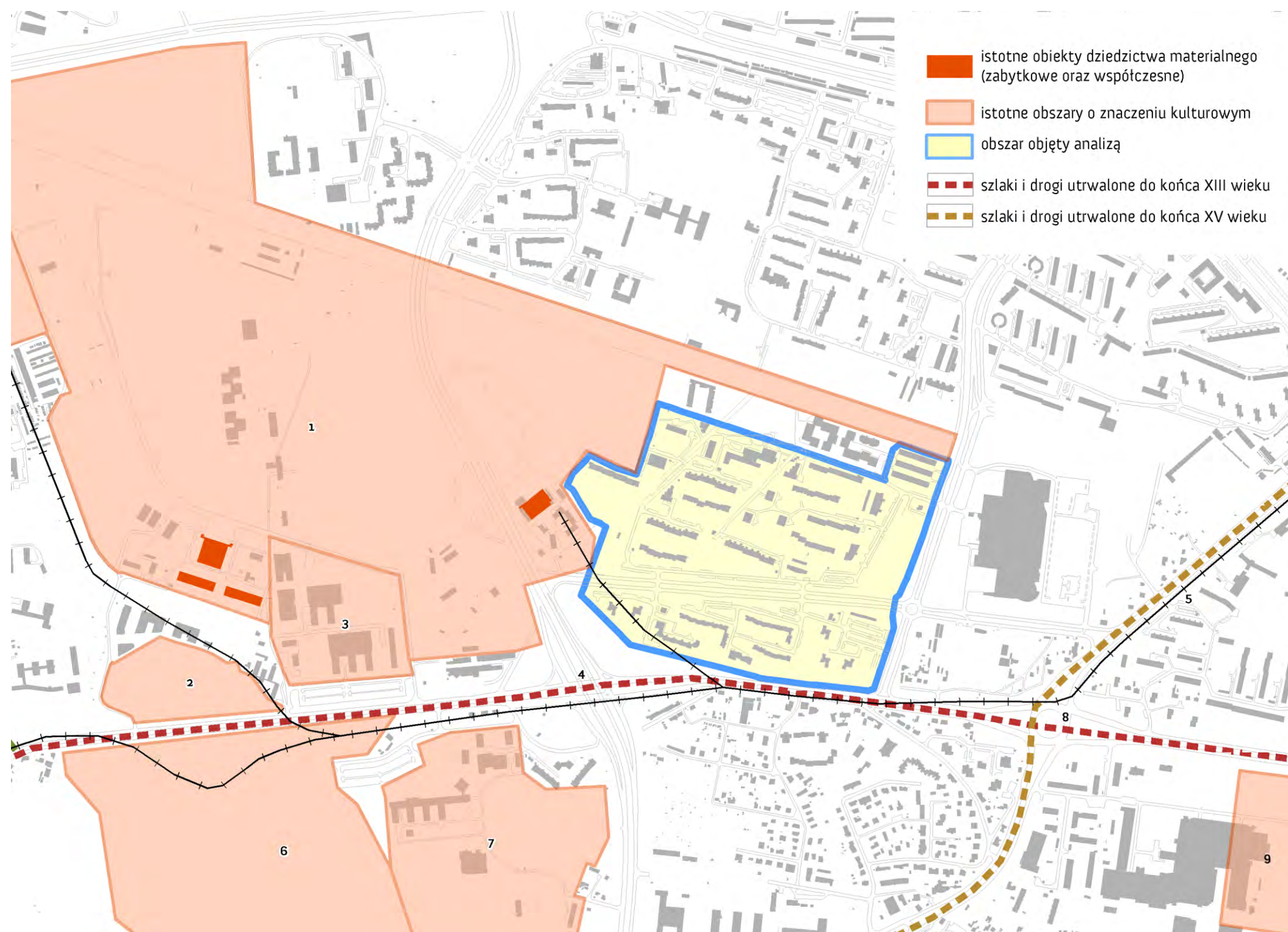
Rys. 191. Obszar analizowanego osiedla II Pułku Lotniczego na mapie z 1934 roku z widoczną granicą Krakowa

Źródło: Ze zbiorów Archiwum Map Wojskowych Instytutu Geograficznego

Rys. 192. Analizowany teren osiedla II Pułku Lotniczego na mapie Twierdzy Kraków.

Źródło: opracowanie własne na podstawie J. Janczykowski, Atlas Twierdzy Kraków. Urząd Miasta Krakowa Oddział Ochrony Zabytków. Tom 12. Seria I

1. Zespół dawnego lotniska Rakowice, obecnego Muzeum Lotnictwa Polskiego (w dużej części),
2. Relikty fortu reditowego nr 15 „Pszorna” z lat 1864-1869, zburzonego w 1952 roku,
3. Powstałe w latach 70. XX wieku domy studenckie Politechniki Krakowskiej wg proj. T. i M. Mańkowskich, Z. Nowakowskiego oraz powstałe w latach 80. XX wieku budynki Wydziału Mechanicznego Politechniki wg proj. W. Cęckiewicza z zespołem,
4. Powstały w latach 90. XX wieku węzeł drogowy im. I. Stelli Sawickiego,
5. Nieistniejąca linia kolejowa Kraków – Kocmyrzów, działająca w latach 1899-1962,
6. Powstały w 1966 roku Park Kultury i Wypoczynku (obecny Lotników Polskich),
7. Powstałe w 1972 roku miasteczko akademickie Akademii Wychowania Fizycznego wg proj. L. Filara z zespołem,
8. Lokalizacja nieistniejącej stacji kolejowej Kraków Czyżyny,
9. Powstałe w latach 1937-38, zakłady tytoniowe Polskiego Monopoli Tytoniowego – Wytwórnę Tytoniu Przemysłowego

Rys. 193. Środowisko kulturowe - osiedle II Pułku Lotniczego
 Źródło: opracowanie własne

Samo osiedle II Pułku Lotniczego powstało w latach 1978-84 (część północna), 1984-1990 (część południowa) wg proj. W. Cęckiewicza, M. Czerwińskiej i K. Szopińskiej. Budynki wybudowano w technologii wielkotypowej i ślizgowej wg proj. M. i J. Chronowskich oraz S. Golonki.

Pierwsze budynki oddano do użytku w 1979 roku (osiedle II pułku Lotniczego-Północ). W pierwszej połowie lat 80. XX wieku pomiędzy ulicą Medweckiego i aleją Jana Pawła II wzniesiono zespół budynków mieszkalnych od 5 do 11 kondygnacji w technologii wielkotypowej wg proj. K. Szopińskiej.

W latach 70. XX wieku na zachód od osiedla powstają domy studenckie Politechniki Krakowskiej wg proj. T. i M. Mańkowskich, Z. Nowakowskiego. W 1980 roku oddano do użytku budynki Wydziału Mechanicznego Politechniki wg proj. W. Cęckiewicza z zespołem.

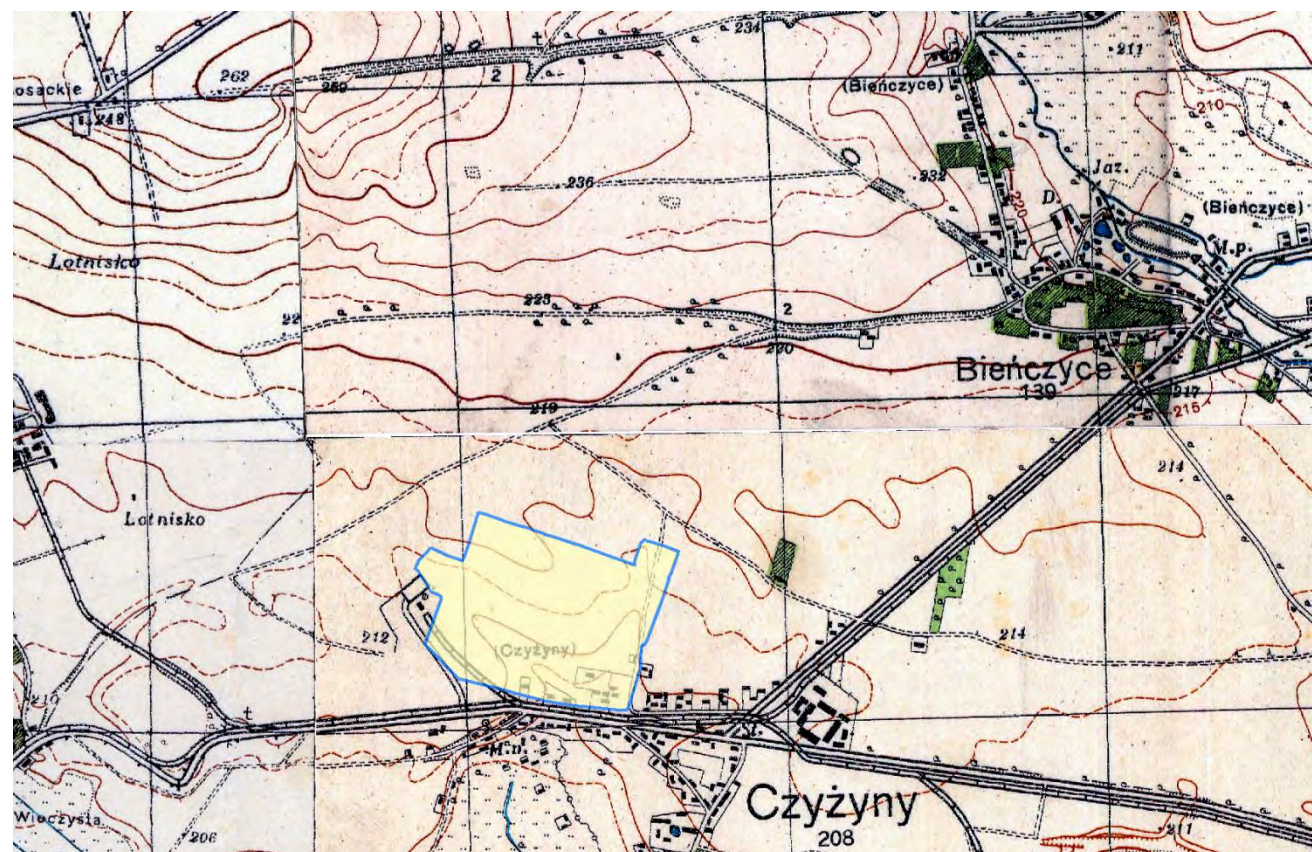
Od 1972 roku powstaje między wybudowanym osiedlem a Parkiem Lotników miasteczko akademickie Akademii Wychowania Fizycznego wg proj. L. Filara z zespołem (pomiędzy ulicami Nowohucką a aleją Jana Pawła II).

W 1998 roku na zachód od osiedla powstał Krakowski Park Technologiczny.

1.3. Środowisko kulturowe

Na główne elementy dziedzictwa materialnego składają się zlokalizowane w sąsiedztwie analizowanego terenu obiekty o znaczeniu zabytkowym:

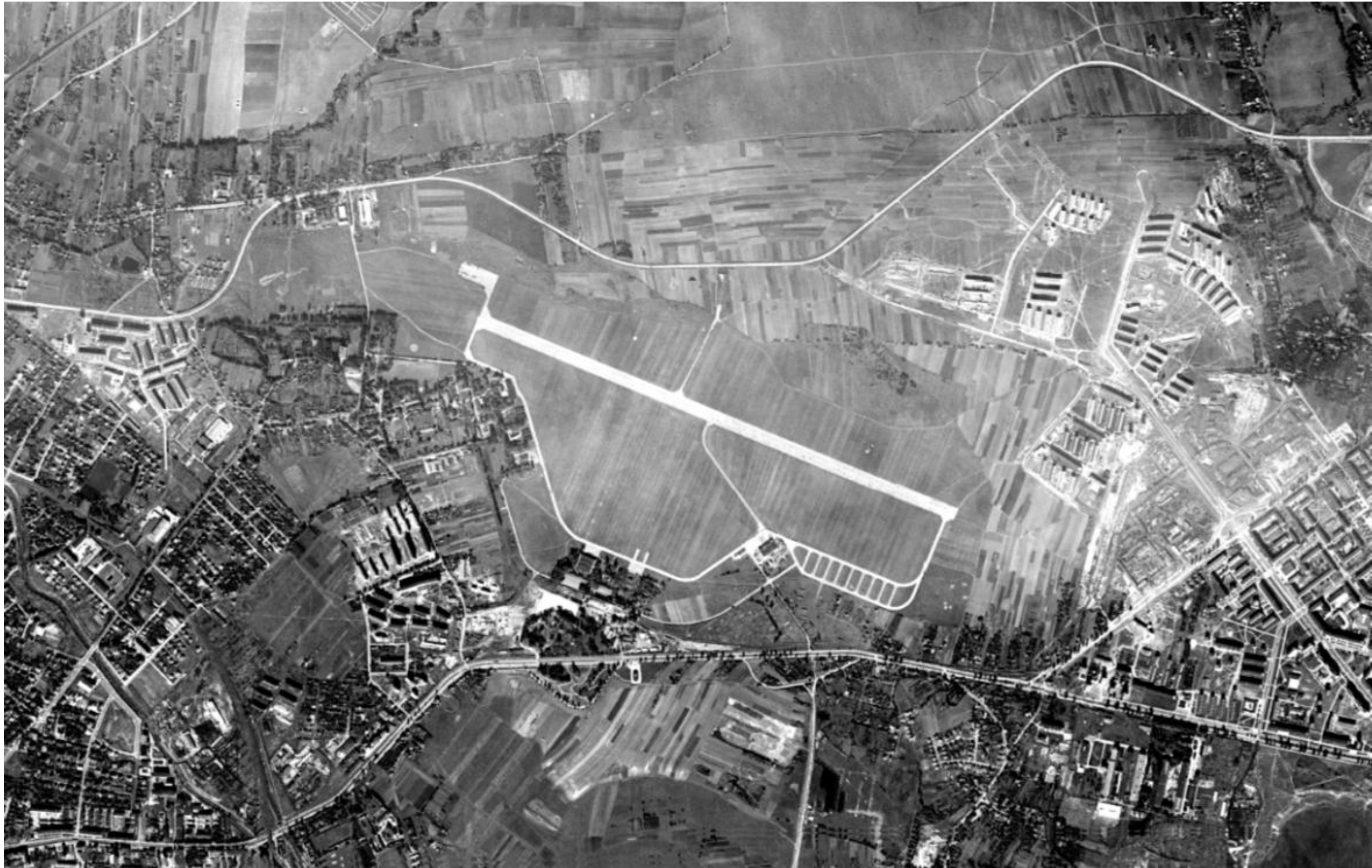
- dwa murowano-żelbetowe hangary z 1931 roku, proj. Izydora Stelli-Sawickiego,
- relikty pasa startowego lotniska Kraków Czyżyny,
- obiekty Muzeum Lotnictwa Polskiego, znajdujące się po drugiej stronie ulicy Izydora Stelli Sawickiego

Rys. 194. Obszar osiedla II Pułku Lotniczego na mapie Wojskowego Instytutu Wydawniczego -1936 rok
Źródło: Ze zbiorów Archiwum Map Wojskowych Instytutu Geograficznego

Rys. 195. Murowano-żelbetowe hangary położone przy ulicy Stelli Sawickiego, na zachód od osiedla II Pułku Lotniczego
fot: Jerzy Woźniakiewicz

Rys. 196.. Lotnisko Kraków Częstochowa na zdjęciu satelitarnym z 1965 roku
Źródło: Biuro Planowania Przestrzennego Urzędu Miasta Krakowa

1.4. Zagospodarowanie terenu

W strukturze przestrzennej osiedla dominują tereny zabudowy wielorodzinnej, które zajmują 12,8 ha, stanowiąc blisko 38% obszaru opracowania.

Wyjątkowo duży obszar ponad 6,5 ha (19,2% analizowanego obszaru) zajmują tereny dróg publicznych i wewnętrznych, co w dużej mierze wynika z poprowadzenia środkiem osiedla szerokiej ulicy M. Medveckiego. Równie duży jest udział terenów usług komunikacji, które zajmują obszar 3,7 ha (10,9%). Łącznie tereny komunikacyjne zajmują ponad 30% obszaru opracowania.

Tereny usług (publicznych i komercyjnych) zajmują jedynie 2,1 ha a ich powierzchnia stanowi zaledwie 6% analizowanego obszaru. Wynika to z faktu, iż infrastruktura publiczna powstała głównie na położonych powyżej osiedla II Pułku Lotniczego osiedlach Dywizjonu 303 oraz osiedlu Kościuszkowskim. Niedobór usług komercyjnych niwelowany jest poprzez dostęp do usytuowanego w bezpośrednim sąsiedztwie supermarketu Carrefour (po wschodniej stronie analizowanego obszaru).

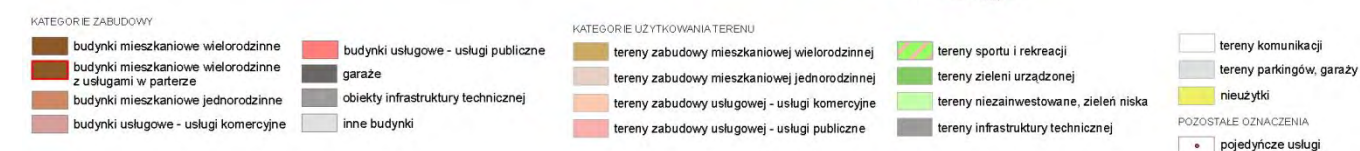
Strukturę przestrzenną osiedla uzupełniają tereny usług sportu i rekreacji, które zajmują jedynie 2,6% obszaru. Obszar ten jest zdecydowanie niewystarczający na cele rekreacyjne (0,9 ha), z uwagi na dużą liczbę mieszkańców wskaźnik powierzchni przypadającej na jednego mieszkańca jest bardzo niski i wynosi 1,32 m²/M. Stąd dostęp do tych terenów jest utrudniony.

Pewną rekompensatą są znajdujące się w odległości ponad 800 m na południowych zachód od analizowanego osiedla tereny Parku Lotników Polskich.

Tab. 44. Struktura użytkowania terenów na analizowanym obszarze osiedla II Pułku Lotniczego

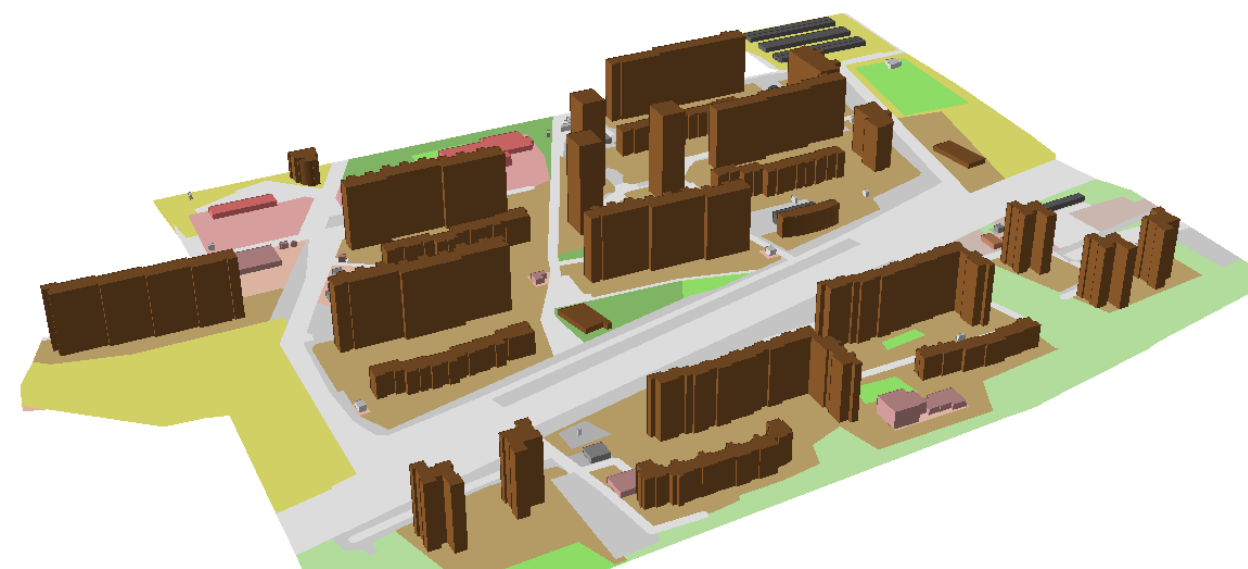
Lp.	Przeznaczenie terenu	Symbol	Powierzchnia	
			w ha	%
1	Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	MN	0,4	1,1
2	Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej	MW	12,8	37,9
3	Tereny infrastruktury technicznej	IT	0,2	0,6
4	Tereny dróg publicznych/wewnętrznych	KD	6,5	19,2
5	Tereny usług komunikacyjnych	KU	3,7	10,9
6	Tereny budowy	TBUD	0,0	0,0
7	Tereny usługowe	U	0,6	1,7
8	Tereny usługi kultu religijnego	UK	0,0	0,0
9	Tereny usług publicznych	UP	1,5	4,3
10	Tereny usług sportu i rekreacji	US	0,9	2,6
11	Tereny zieleni niskiej	ZN	2,4	7,1
12	Tereny zieleni urządzonej	ZU	1,1	3,3
13	Tereny ogródków działkowych	ZD	0,0	0,0
14	Tereny nieużytków, tereny zdegradowane	N	3,8	11,4
Łącznie:			33,70	100,0

Źródło: opracowanie własne

Rys. 197. Inwentaryzacja terenowa obszaru osiedla II Pułku Lotniczego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Kraków oraz Urban Atlas 2008

Rys. 198. Model 3D osiedla II Pułku Lotniczego – ujęcie w kierunku północno-wschodnim

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Kraków oraz Urban Atlas 2008

1.5. Morfologia zabudowy

W strukturze zabudowy mieszkaniowej dominują budynki zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, które stanowią blisko 35% wszystkich obiektów na terenie osiedla (41 budynków). Zabudowa na osiedlu jest zróżnicowana, dominuje zabudowa wysoka (16 budynków) uzupełniona zabudową średniowysoką (7 budynków) i niską (18 budynków), obejmująca budynki zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej. Zabudowa wielorodzinna powstała w technologii wielkiej płyty i została w całości docieplona.

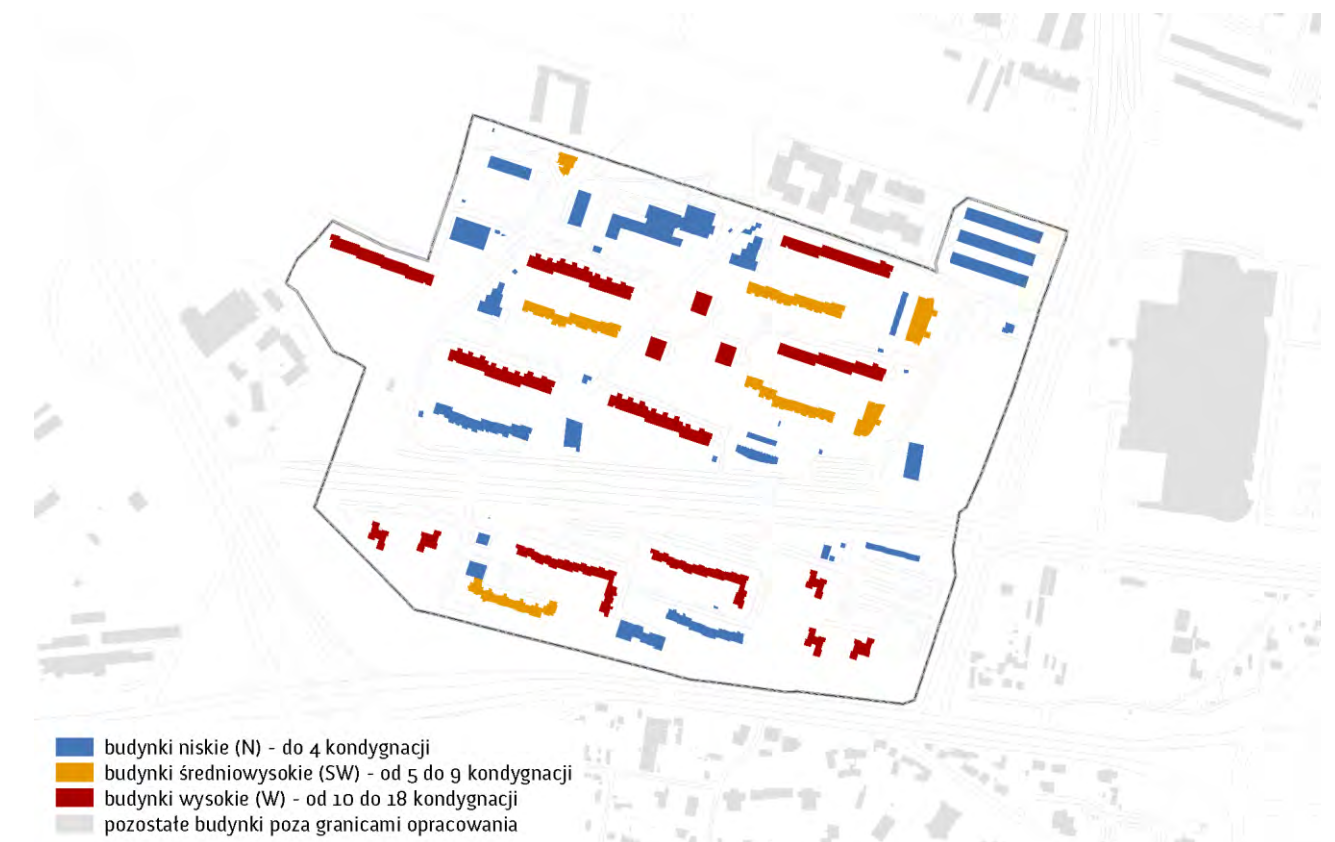
Budynki zabudowy wielorodzinnej zostały usytuowane w dwóch grupach po obu stronach ulicy M. Medveckiego. Punktowce usytuowano na zamknięciu osiedla od strony zachodniej i wschodniej, wzdłuż alei Jana Pawła II.

Odczuwalną dużą gęstość zabudowy, potwierdza wysoki wskaźnik intensywności zabudowy (0,7 – w odniesieniu do całego obszaru – w odniesieniu do całego obszaru) oraz wskaźnik gęstości zaludnienia (20 184 os/km²). Odnosząc liczbę mieszkańców do obszaru pomniejszonego o szeroki pas ulicy Medveckiego gęstość zabudowy wzrasta do blisko 25 tys. os/km².

Tab. 45. Struktura użytkowania budynków na analizowanym obszarze osiedla II Pułku Lotniczego

Lp.	Przeznaczenie budynków	Symbol	Udział zabudowy	
			szt.	%
1	Budynki zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	MN	1	0,85
2	Budynki zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej	MW	25	21,19
3	Budynki zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej z usługami	MU	16	13,56
4	Budynki infrastruktury technicznej	IT	0	0,00
6	Budynki usługowe	U	13	11,02
7	Budynki kultu religijnego	UK	0	0,00
8	Budynki usług publicznych	UP	9	7,63
9	Budynki i obiekty sportowo- rekreacyjne	US	0	0,00
10	Garaże	G	42	35,59
11	Pozostałe	I	12	10,17
Łącznie:			118	100,0

Źródło: opracowanie własne

Rys. 199. Wysokość budynków na osiedlu II Pułku Lotniczego
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Krakowa

Rys. 200. Budynki objęte termomodernizacją na osiedlu II Pułku Lotniczego
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Krakowa

1.6. Komunikacja

Obszar osiedla położony jest między istotnymi ulicami podstawowego układu drogowego Krakowa: ulicą Stella-Sawickiego (klasa G2x3, stanowiąca fragment III obwodnicy Krakowa), aleją Jana Pawła II (klasa G2x2, główne połączenie Nowej Huty z centrum Krakowa) oraz ulicą M. Dąbrowskiej (klasa Z 2x2, głównej osi komunikacyjnej zespołu osiedli Bieńczyckich).

Przez osiedle przebiega również ulica Medweckiego (klasa Z 1x2) łącząca ulicę Dąbrowskiej i Stella-Sawickiego. Poprzez istniejący układ komunikacyjny zapewnione jest połączenie z innymi częściami miasta. Ruch samochodowy generowany przez mieszkańców osiedla obsługują ulice S. Kłosowskiego, M. Medweckiego.

Dojazd do centrum miasta i innych dzielnic zapewniony jest również poprzez komunikację publiczną autobusową. Linie poprowadzone są ulicami I. Stella Sawickiego, M. Medweckiego, M. Dąbrowskiej oraz aleją Jana Pawła II. Linie tramwajowe poprowadzono aleją Jana Pawła II.

Najbliżej położonymi przystankami komunikacji zbiorowej są:

- „Medweckiego” w środkowej części osiedla (przystanek obsługujący komunikację autobusową),
- „Stella Sawickiego” w rejonie skrzyżowania alei Jana Pawła II, ulicy Nowohuckiej i Stella-Sawickiego (przystanek obsługujący komunikację autobusową oraz tramwajową),
- „Czyżyny” przy alei Jana Pawła II,
- „Marii Dąbrowskiej”,
- „Czyżyny Dworzec”,
- „Rondo Czyżyńskiej”.

Przystanek „Medweckiego”, położony na obszarze osiedla obsługuje komunikację autobusową. Pasażerowie mogą tutaj skorzystać z 4 linii autobusowych (w tym 1 linia nocne). Ważnym węzłem komunikacji zbiorowej, z którego również korzystają mieszkańcy analizowanego osiedla jest przystanek „Rondo Czyżyńskie” (oddalony od zabudowy osiedla Albertyńskiego o około 400 metrów dościa pieszego). Przystanki tam zlokalizowane dają możliwość skorzystania z łącznie 5 linii autobusowych, w tym 2 linii nocnych oraz 9 linii tramwajowych.

Najbliższym przystankiem kolejowym jest projektowany przystanek Szybkiej Kolei Aglomeracyjnej – Kraków Łowińskiego. Oddalony jest on o ponad 2,5 km od zabudowy osiedla. Transport kolejowy nie obsługuje bezpośrednio osiedla i nie będzie odgrywał w przyszłości większej roli w komunikacji zbiorowej dla mieszkańców tego osiedla ze względu na znaczące oddalenie linii kolejowych od osiedla.

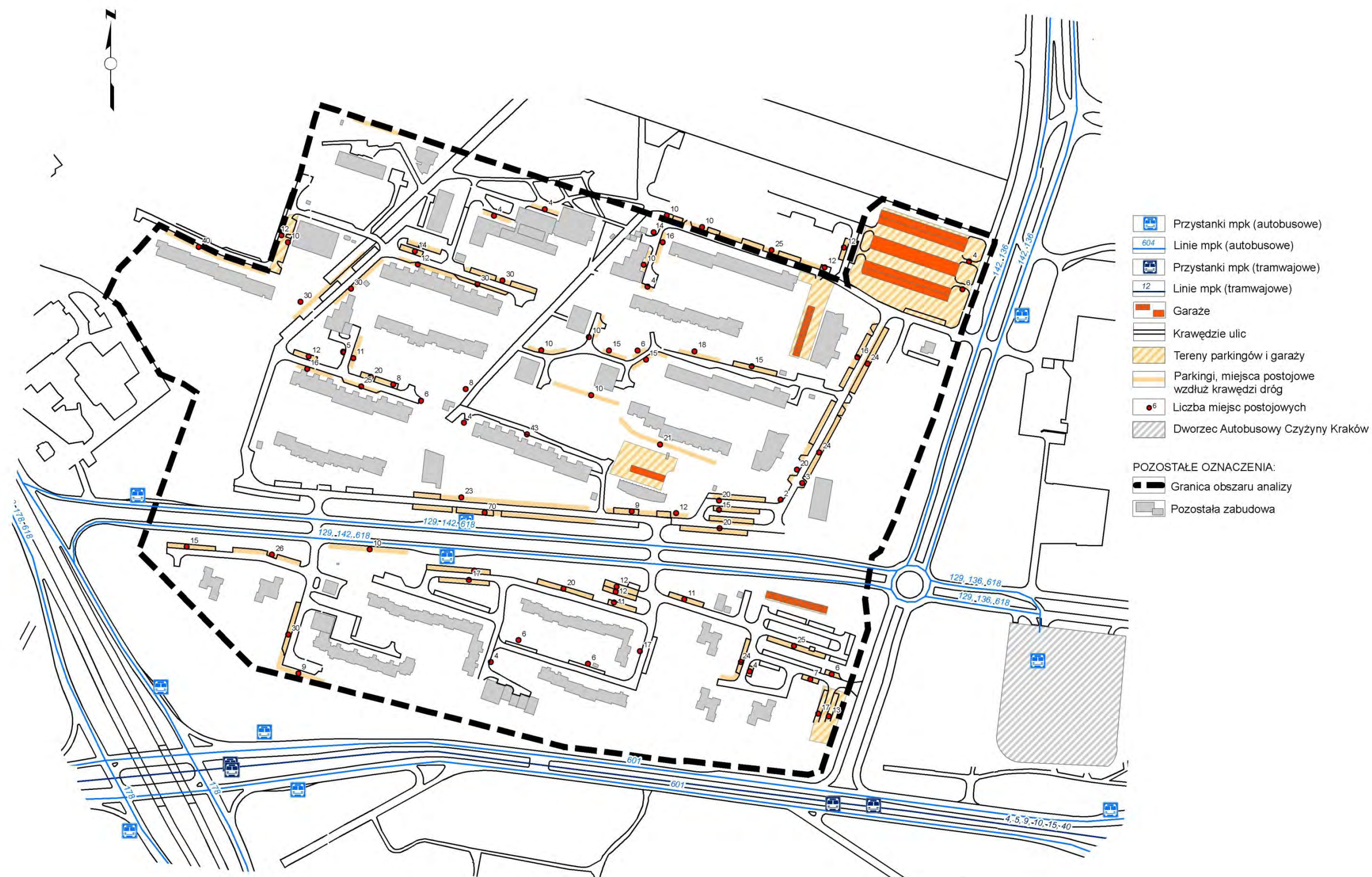
Osiedle położone jest bezpośrednio przy istniejących fragmentach dróg rowerowych:

- trasie głównej prowadzonej wzdłuż alei Jana Pawła II i ulicy Stella-Sawickiego,
- trasie głównej łącznikowej prowadzonej w ciągu ulicy Medweckiego i Dąbrowskiej.

Planuje się uzupełnienie w tym rejonie braków w sieci dróg rowerowych poprzez budowę trasy głównej wzdłuż ulicy Stella-Sawickiego od skrzyżowania z ulicą Medweckiego na północ oraz w rejonie ronda Czyżyńskiego oraz wzdłuż ulic Bieńczyckiej i alei Pokoju.

Rys. 201. Ścieżka rowerowa na osiedlu II Pułku Lotniczego
fot. Marcin Nejman

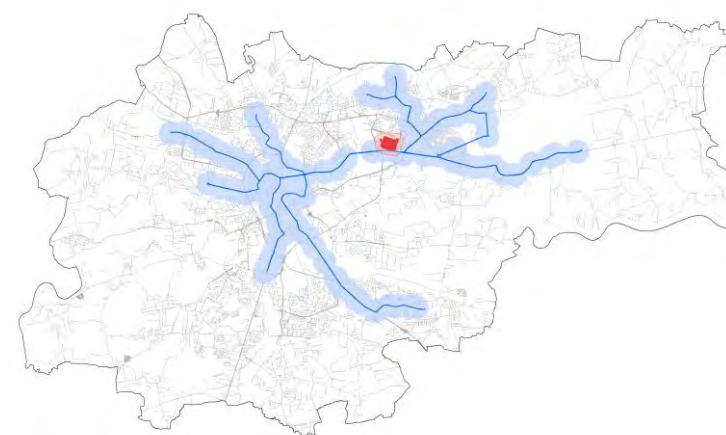
Rys. 202. Układ komunikacyjny w sąsiedztwie osiedla II Pułku Lotniczego
 Źródło: opracowanie własne

Łącznie z pobliskich przystanków linii autobusowych (w strefie dojścia do 500 metrów od granic osiedla) mieszkańcy osiedla uzyskują bezpośrednie połączenie z obszarem około 13% powierzchni Krakowa i 42% mieszkańców. Linie tramwajowe umożliwiają bezpośrednie połączenie z obszarem około 14% terenu miasta zamieszkałym przez 44% jego mieszkańców.

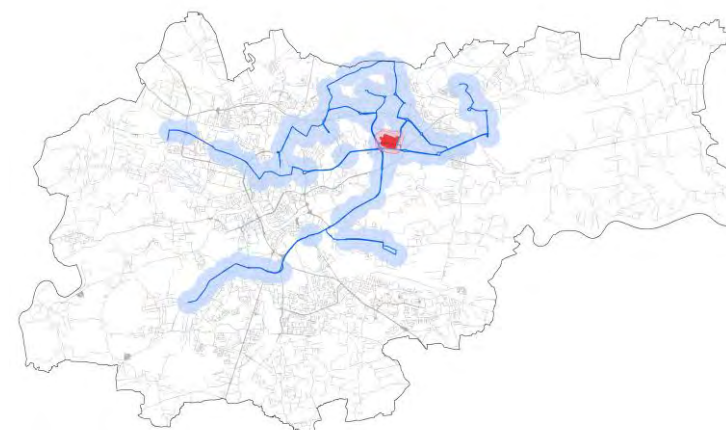
Łącznie komunikacja autobusowa i tramwajowa zapewnia bezpośrednie połączenia z obszarem ponad 20% terenu miasta zamieszkałym przez 58% jego mieszkańców.

Analizując sytuację komunikacyjną osiedla należy stwierdzić, że:

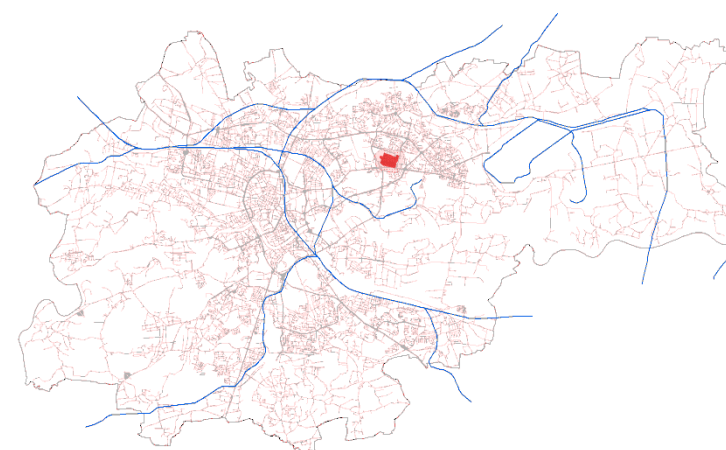
1. istniejące drogi kołowe zapewniają bardzo dobre powiązanie osiedla z innymi częściami Krakowa, dojazd do centrum lub innych dzielnic odbywać może się kilkoma trasami, w przypadku zatorów drogowych możliwe jest skorzystanie z objazdów. Włączenie się do ruchu w godzinach szczytu porannego lub popołudniowego nie jest utrudnione,
2. dużym atutem osiedli jest bliskość wielu linii autobusowych prowadzących w kierunku centrum miasta, co zapewnia dużą częstotliwość połączeń,
3. istotna jest bliskość sieci tramwajowej prowadzonej do samego centrum miasta wydzielonym torowiskiem, co zapewnia punktualność połączeń,
4. dogodnie jest usytuowanie przystanków komunikacji miejskiej, które znajdują się w strefie dojścia pieszego nie przekraczającej 500m od miejsca zamieszkania,
5. w obrębie osiedla pomimo wyznaczonych miejsc postojowych oraz zespołów garaży, występuje ich niedobór skutkujący parkowaniem na chodnikach, skwerach i w nieprzeznaczony sposób (na 100 mieszkańców przypada średnio 18 ogólnodostępnych miejsc parkingowych),
6. w pobliżu osiedla przebiega bezkolizyjna główna ścieżka rowerowa, jednak istniejąca sieć dróg dla rowerów nie jest spójna, brak ciągłości połączenia z centrum miasta, co utrudnia wykorzystanie tego środka transportu przez mieszkańców osiedla.

Rys. 203. Bezpośrednie połączenia autobusowe wraz z 500 metrową strefą dojścia z osiedla II Pułku Lotniczego
Źródło: opracowanie własne

Rys. 204. Bezpośrednie połączenia tramwajowe wraz z 500 metrową strefą dojścia z osiedla II Pułku Lotniczego
Źródło: opracowanie własne

Rys. 205. Bezpośredni dostęp do przystanków kolejowych (istniejących i projektowanych) w sąsiedztwie osiedla II Pułku Lotniczego
Źródło: opracowanie własne

1.7. Klimat akustyczny

Klimat akustyczny analizowanego obszaru kształtowany jest zarówno przez ruch pojazdów drogowych (wzdłuż ulic Stelli-Sawickiego, Medweckiego, Dąbrowskiej oraz alei Jana Pawła II), jak i tramwajów poruszających się wzdłuż alei Jana Pawła II.

W porze dziennej ruch drogowy emituje hałas powyżej 50dB hałasu na prawie cały analizowany obszar osiedla (ponad 82%), hałas spowodowany ruchem tramwajowym emisją dzienną obejmuje ponad 38% osiedla (w jego południowej części).

Przekroczenia norm hałasu obejmują około 37% terenu osiedla. Głównie w środkowej części (południkowo wzdłuż ulicy Medweckiego), na południu wzdłuż al. Jana Pawła II (hałas szynowy oraz hałas drogowy) oraz we wschodniej części przy ul. Dąbrowskiej (hałas drogowy).

Przekroczenia dochodzą do 15dB (głównie oscylują w granicach 5dB-10dB), przy czym odpowiedzialnym za ten stan jest głównie ruch drogowy. Na największe uciążliwości akustyczne narażeni są mieszkańcy budynków o numerach od 41 do 50. Budynki te znajdują się w strefie oddziaływania akustycznego ruchu drogowego z ulicy Medweckiego oraz ruchu drogowego i szynowego wzdłuż alei Jana Pawła II. Najkorzystniejszy klimat akustyczny na badanym obszarze występuje w pobliżu budynków o numerach 3, 5, 9, 18, 19, 27, położonych w północnej części analizowanego osiedla.

Osiedle II Pułku Lotniczego charakteryzuje się średnim i złym klimatem akustycznym. Obszar objęty przekroczeniami jest większy niż przeciętnie dla analizowanych obszarów, a dodatkowo ruch drogowy (zwłaszcza dzienny) emituje hałas oddziałujący nieznacznie poniżej dopuszczalnej normy na prawie całym osiedlu.

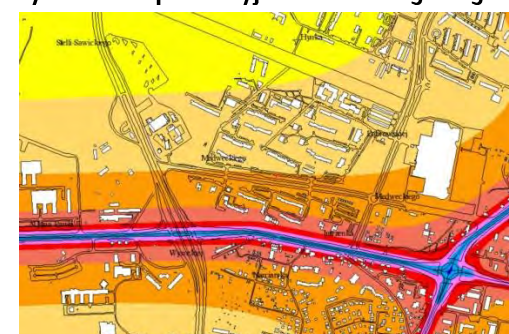

Hałas drogowy (dzień)

Hałas drogowy (noc)

Rys. 206. Mapa emisyjna hałasu drogowego w porze dziennej i nocnej - osiedle II Pułku Lotniczego

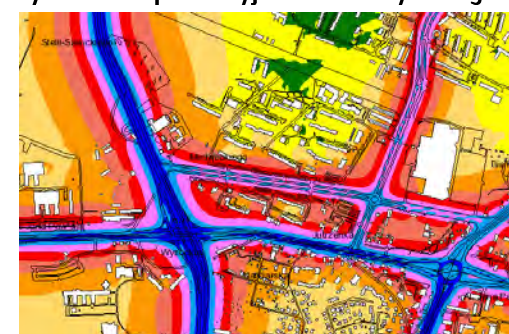

Hałas kolejowy (dzień)

Hałas kolejowy (noc)

Rys. 207. Mapa emisyjna hałasu szynowego w porze dziennej i nocnej - osiedle II Pułku Lotniczego

Hałas drogowo-szynowy (dzień)

Hałas drogowo-szynowy (noc)

Rys. 208. Mapa emisyjna hałasu drogowego w porze dziennej i nocnej - osiedle II Pułku Lotniczego

Hałas kolejowy (dzień)

Hałas kolejowy (noc)

Rys. 209. Mapa emisyjna hałasu szynowego w porze dziennej i nocnej - osiedle II Pułku Lotniczego

Źródło: Mapa akustyczna Krakowa, http://mapa-akustyczna.um.krakow.pl:280/mapa_k/map.html?mapid=4

1.8. Zagadnienia demograficzne, infrastruktura społeczna

Analizowany obszar osiedla II Pułku Lotniczego zamieszkuje 6 802 mieszkańców, co stanowi 0,91% ludności Krakowa. Gęstość zaludnienia wynosi 20,2 tys. os./km². W 1978 roku gęstość zaludnienia osiedla była niewielka (osiedle dopiero się rozbudowywało). Wahata się w zależności od rejonu spisowego od 1 do 5 tys. os./km², średnio nie przekraczając 3 tys. os./km².

Kształt piramidy płci i wieku wskazuje dwa wyże demograficzne, odznaczające się wysokimi udziałami. Pierwszy jest najsilniej widoczny w grupie wiekowej 25-34 lat, drugi w grupie 55-64 lata. W tej grupie wiekowej widoczna jest też silna przewaga kobiet. Zawężona podstawa wykresu wskazuje na niski udział dzieci w populacji osiedla.

Wśród mieszkańców występuje niewielka przewaga kobiet. Ogólny współczynnik feminizacji wynosi 108,8. Przewaga kobiet w wieku poprodukcyjnym (współczynnik feminizacji w tej grupie wiekowej wynosi 190,2) w porównaniu z innymi osiedlami jest niższa od średniej wynoszącej 205,8. W grupie przedprodukcyjnej wynosi 91,9, a w produkcyjnej 94,4. Wartość bezwzględna przewagi kobiet wynosi na analizowanym obszarze osiedla II Pułku Lotniczego 288 osób.

Struktura wiekowa osiedla wskazuje na niestabilność demograficzną osiedla. Liczebność poszczególnych roczników jest zróżnicowana (migracje, zasiedlanie nowych budynków). Średnia wieku ogółem wynosi 41,2 lat (42,4 dla kobiet oraz 39,9 dla mężczyzn) i są to wartości z niższe niż dla wszystkich osiedli i Krakowa (średnia wieku dla Krakowa to 41,6 lat – 43,4 dla kobiet i 39,5 dla mężczyzn, dla wszystkich badanych osiedli wynosi 43,2 ogółem, 44,9 dla kobiet i 41,4 dla mężczyzn).

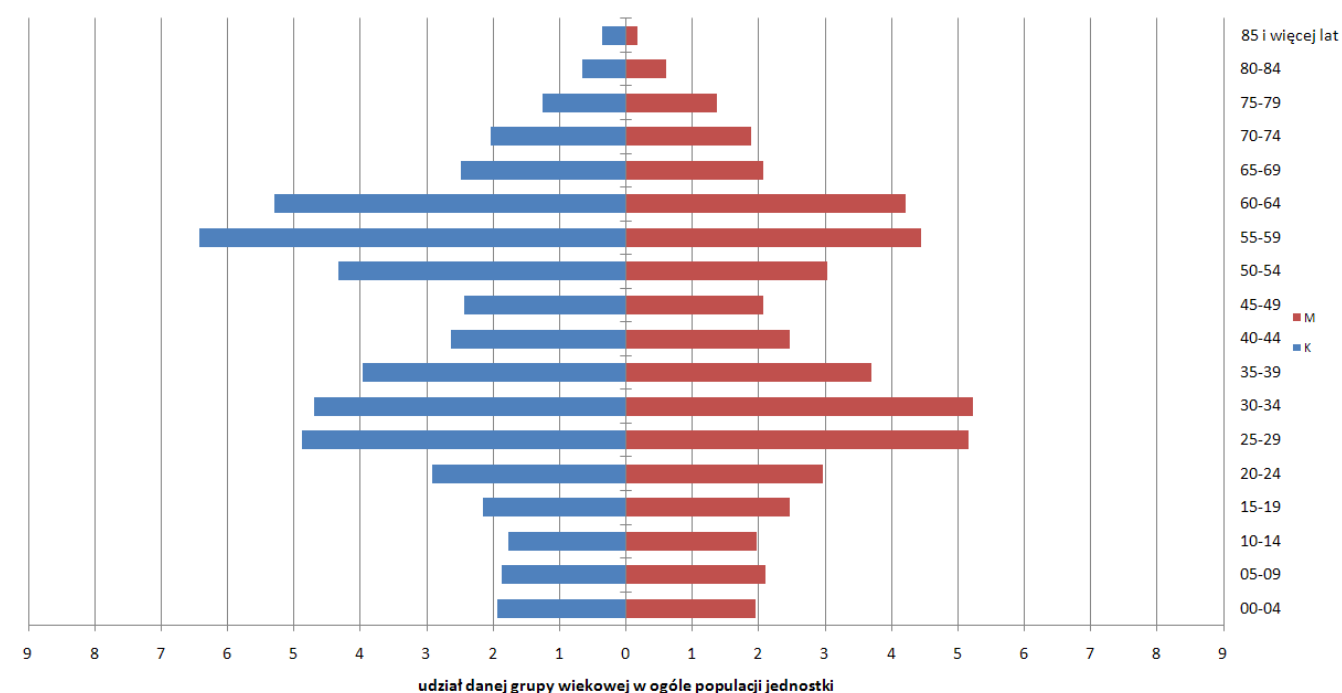
Udział grupy osób w wieku poprodukcyjnym jest niski i wynosi 16,0% (ogółem w Krakowie 19,5%), przy jednocześnie niższym niż przeciętny w Krakowie udziale grupy w wieku przedprodukcyjnym - 12,4% przy wartościach 13,0% dla Krakowa. Zdecydowanie dominujący udział ma grupa produkcyjna, z wartością 71,6% jest do jedna z najwyższych wartości (wśród osiedli wyższy poziom jest tylko wśród mieszkańców Kurdwanowa, Ruczaj i Woli Duchackiej), wyższa od wartości dla Krakowa o ponad 4%.

Wskaźnika starości na poziomie 22,4 świadczy o wysokim stanie starości (wg interpretacji E. Rosseta). Jednak porównaniu z wartościami innych analizowanych osiedli jest to wartość niższa od średniej, mieszcząca się w pierwszym kwartylu. Wskaźnik obciążenia demograficznego ludźmi starszymi wynosi 33,9 przy średniej dla Krakowa 46,7.

Tab. 46. Struktura wieku mieszkańców osiedla II Pułku Lotniczego

Wiek ludności	Liczba osób			Udział %		
	K	M	Łącznie	K	M	Łącznie
0-4	69	54	123	1,46	1,14	2,60
5-9	71	84	155	1,50	1,77	3,27
10-14	76	78	154	1,60	1,65	3,25
15-19	84	93	177	1,77	1,96	3,74
20-24	106	115	221	2,24	2,43	4,67
25-29	169	140	309	3,57	2,96	6,52
30-34	193	181	374	4,07	3,82	7,90
35-39	167	157	324	3,53	3,31	6,84
40-44	179	187	366	3,78	3,95	7,73
45-49	128	141	269	2,70	2,98	5,68
50-54	139	117	256	2,93	2,47	5,40
55-59	163	118	281	3,44	2,49	5,93
60-64	186	92	278	3,93	1,94	5,87
65-69	256	146	402	5,40	3,08	8,49
70-74	283	175	458	5,97	3,69	9,67
75-79	163	135	298	3,44	2,85	6,29
80-84	120	61	181	2,53	1,29	3,82
85 i więcej	85	26	111	1,79	0,55	2,34
Łącznie:	2637	2100	4737	55,67	44,33	100,00

Źródło: opracowanie własne

Rys. 210. Piramida wieku i płci mieszkańców osiedla II Pułku Lotniczego
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Krakowa

Nie wysoki jest też poziom wskaźnika obciążenia demograficznego dziećmi wynoszący około 17,6 (przy wartości 18,9 dla całego Krakowa), w porównaniu z pozostałymi osiedlami jest to wartość mieszcząca się w drugim kwartylu. Udział wieku niemobilnego wynosi 40,0% i jest to wartość oscylująca około średniej dla analizowanych osiedli. W przeciągu 10 lat wartość ta z pewnością wzrośnie wraz z przejściem wyżu demograficznego do wieku poprodukcyjnego.

Udział dzieci w wieku szkolnym (6-12 lat) wynosi 5,1%, w wieku przedszkolnym (3-6 lat) 3,0% i jest on większy niż analogiczny wskaźnik dla całego Krakowa (2,9% w wieku szkolnym i 1,4% w wieku przedszkolnym), jednocześnie zbliżony do średniego poziomu analizowanych osiedli (5,0% w wieku szkolnym i 2,5% w wieku przedszkolnym). Na osiedlu mieszka 344 dzieci w wieku szkolnym oraz 205 w wieku przedszkolnym.

W rejestrze zameldowanych mieszkańców pojawia się śladowa ilość obcokrajowców. Stanowią tutaj 0,24% udziału populacji, co w porównaniu z wartością dla Krakowa (0,66%) jest poziomem bardzo niskim. Jednak średnia dla badanych obszarów również jest niska i wynosi 0,28%. W większości pochodzą z krajów europejskich (głównie Europa Środkowa i Zachodnia) oraz z Azji, pozostałe nacje reprezentowane są jedynie przez pojedyncze osoby.

Tab. 47. Liczba i pochodzenie obcokrajowców zameldowanych na osiedlu II Pułku Lotniczego

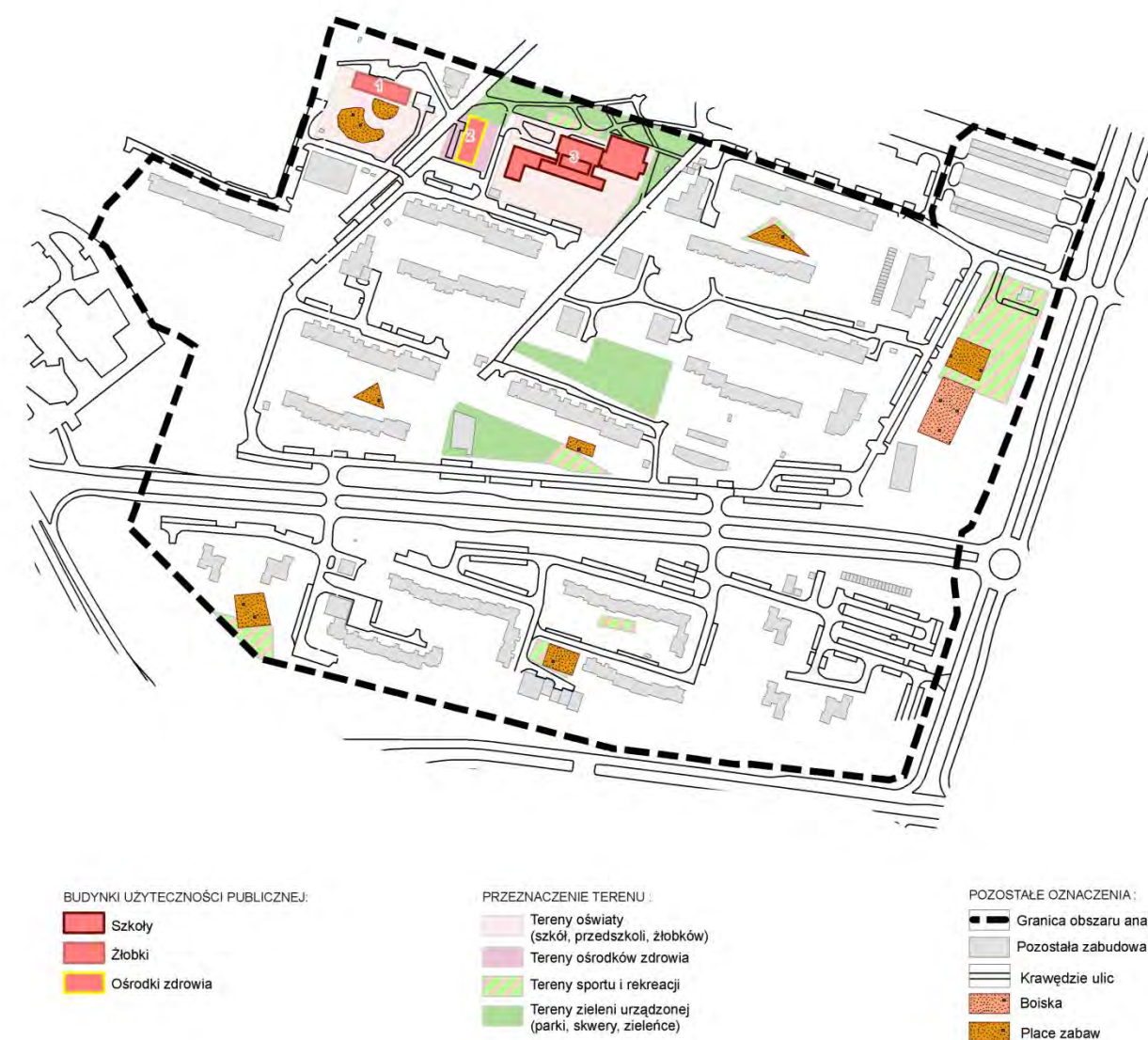
Lp.	Region pochodzenia	Liczba osób	Udział w %
1	Afryka	0	0,00
2	Ameryka Południowa	1	6,25
3	Ameryka Północna	0	0,00
4	Ameryka Środkowa	0	0,00
5	Australia	0	0,00
6	Australia i Oceania	0	0,00
7	Azja	4	25,00
8	Bliski Wschód	0	0,00
9	Europa Południowa	2	12,50
10	Europa Północna	0	0,00
11	Europa Środkowa	4	25,00
12	Europa Wschodnia	2	12,50
13	Europa Zachodnia	3	18,75
14	Nieokreślony	0	0,00
Łącznie:		16	100,00

Źródło: opracowanie własne

W obszarze opracowania zlokalizowano pełny zakres obiektów podstawowej infrastruktury społecznej. W granicach osiedla znajdują się:

- Żłobek Samorządowy Nr 12 [1],
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej ul. II Pułku Lotniczego 22 [2],
- Szkoła Podstawowa Nr 155 im. św. Jadwigi Królowej [3].

Rys. 211. Infrastruktura społeczna na osiedlu II Pułku Lotniczego

Źródło: opracowanie własne

1.9. Stan własności i władania

Tereny położone w analizowanym obszarze w większości pozostają we władaniu gminy Kraków 21,61 ha (64,12%), tylko 5,31 ha terenów komunalnych nie jest oddane w żadną formę władania. Grunty te znajdują się głównie w obszarze istniejących ciągów ulicznych oraz obiektów infrastruktury społecznej.

Drugą istotną grupą właścicieli są osoby fizyczne i prawne, które posiadają grunty o powierzchni 11,75 ha, zajmujące blisko 35% całego obszaru.

Skarb Państwa jest właścicielem niewielkiego obszaru o powierzchni 0,34 ha nieco ponad 1% obszaru analizy.

Istniejące uwarunkowania własnościowe wskazują, że gmina nie może wprost oddziaływać na właścicieli nieruchomości, gdyż nie jest bezpośrednim władającym terenem. Jednak pośrednio poprzez instrumenty ekonomiczne np. wysokość opłaty za użytkowanie wieczyste może stymulować określone zachowania.

Rys. 212. Grunty komunalne nie oddane w żadne formy władania na terenie osiedla II Pułku Lotniczego
Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów pozyskanych z Urzędu Miasta Krakowa (Miejski Zarząd Baz Danych)

Tab. 48. Stan własności na obszarze osiedla II Pułku Lotniczego

Lp.	Właściciel	Powierzchnia	
		w ha	%
1	Działki osób fizycznych	0,25	0,75
2	Działki posiadające wpisy o jakiegokolwiek formie władania osób fizycznych i prawnych (ale nie Gminy Kraków, ani Skarbu Państwa, ani Powiatu Kraków)	9,82	29,14
3	Gmina Kraków - właściciel, działka nie oddana w żadną formę władania	5,31	15,76
4	Gmina Kraków - właściciel, działka oddana w inne formy władania	4,89	14,50
5	Gmina Kraków - właściciel, działka oddana w użytkowanie (współużytkowanie) wieczyste osobom fizycznym	0,68	2,01
6	Gmina Kraków - właściciel, działka oddana w użytkowanie (współużytkowanie) wieczyste osobom fizycznym i prawnym	2,99	8,86
7	Gmina Kraków - właściciel, działka oddana w użytkowanie (współużytkowanie) wieczyste osobom prawnym	3,73	11,08
8	Gmina Kraków - właściciel, działka oddana w zarząd (współzarząd) i inne formy władania	0,00	0,00
9	Gmina Kraków - właściciel, działka oddana wyłącznie w użytkowanie (współużytkowanie)	0,12	0,37
10	Gmina Kraków - właściciel, działka oddana wyłącznie w zarząd (współzarząd)	1,29	3,83
11	Gmina Kraków - właściciel, lecz są także inni właściciele (ale nie Skarb Państwa, ani Powiat Kraków)	0,00	0,00
12	Gmina Kraków - współwłasność z podmiotami innymi, niż Skarb Państwa lub Powiat Kraków	0,00	0,00
13	Gmina Kraków - współwłasność ze Skarbem Państwa	2,60	7,71
14	Osoba fizyczna	1,68	4,98
15	Powiat Kraków - właściciel, działka oddana w inne formy władania	0,00	0,00
16	Powiat Kraków - właściciel, lecz są także inni właściciele (ale nie Gmina Kraków, ani Skarb Państwa)	0,00	0,00
17	Skarb Państwa - właściciel, działka nie oddana w żadną formę władania	0,05	0,14
18	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana w inne formy władania	0,05	0,16
19	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana w użytkowanie (współużytkowanie) i inne formy władania	0,00	0,00
20	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana w użytkowanie (współużytkowanie) wieczyste osobom fizycznym	0,00	0,01
21	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana w użytkowanie (współużytkowanie) wieczyste osobom fizycznym i prawnym (ale nie Gminie Kraków)	0,00	0,00
22	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana w użytkowanie (współużytkowanie) wieczyste osobom prawnym (ale nie Gminie Kraków)	0,03	0,09
23	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana w użytkowanie wieczyste Gminie Kraków	0,00	0,00
24	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana w współużytkowanie wieczyste Gminie Kraków oraz innym podmiotom	0,00	0,00
25	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana wyłącznie w użytkowanie (współużytkowanie)	0,00	0,00
26	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana wyłącznie w zarząd (współzarząd)	0,00	0,00
27	Skarb Państwa - właściciel, lecz są także inni właściciele (ale nie Gmina Kraków, ani Powiat Kraków)	0,00	0,01
28	Skarb Państwa - współwłasność z podmiotami innymi, niż Gmina Kraków lub Powiat Kraków	0,21	0,61
Razem:		33,7	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów pozyskanych z Urzędu Miasta Krakowa (Miejski Zarząd Baz Danych)

Rys. 213. Wysokie budynki na północ od ulicy Medweckiego
fot. Marcin Nejman

Rys. 215. Nowe boisko sportowy w sąsiedztwie osiedla II Pułku Lotniczego
fot. Marcin Nejman

Rys. 214. Zabudowa południowej części osiedla
fot. Marcin Nejman

Rys. 216. Zabudowa w północnej części analizowanego obszaru
fot. Marcin Nejman

8. OSIEDLE WZGÓRZA KRZESŁAWICKIE

1.1. Położenie obszaru, podstawowe parametry

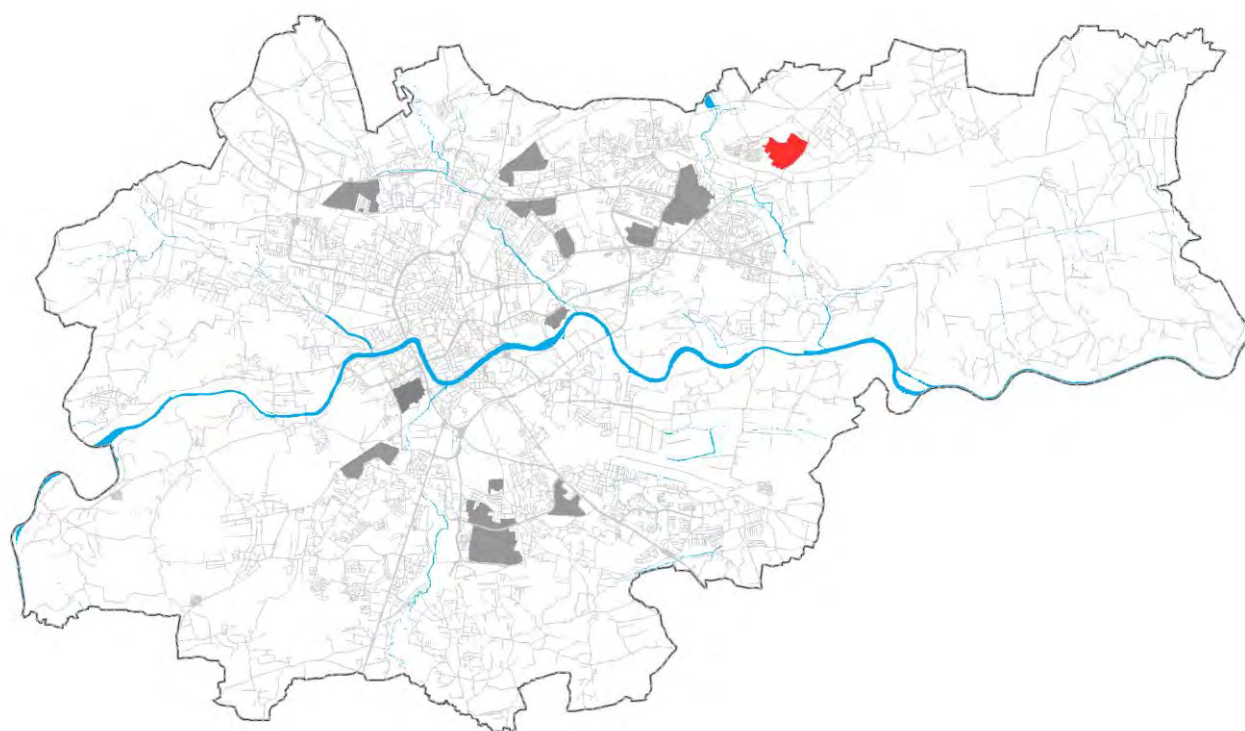
Analizowany obszar położony jest w dzielnicy XVII Grębatów, w odległości 10,4 km od Rynku Głównego.

Osiedle ograniczone jest od wschodu ulicą Kocmyrzowską, od południa linią kolejową Kraków Mydlniki – Podtęże a od północy fortem 49 "Krzestawice" i terenami otwartymi. Od zachodu osiedle sąsiaduje z osiedlem domów jednorodzinnych Na Stoku.

Przedmiotem analizy są nieruchomości zajmujące łącznie powierzchnię 54,39 ha i zamieszkiwane przez 10,13 tys. osób. Średnia gęstość zaludnienia na tym obszarze wynosi 186 os/ha, 18 638 os/km².

Jest to obszar położony najbardziej na wschód od centrum miasta, w bezpośrednim sąsiedztwie Huty ArcelorMittal (dawnej Huty im. Tadeusza Sendzimira).

Po drugiej stronie ulicy Kocmyrzowskiej, w sąsiedztwie osiedla znajduje się cmentarz Grębatowski.

Rys. 217. Lokalizacja osiedla Wzgórza Krzesławickie w strukturze przestrzennej miasta
Źródło: opracowanie własne na podstawie Urban Atlas 2008 oraz danych UM Krakowa

Tab. 49. Podstawowe wskaźniki podlegające ocenie zebrane dla obszaru osiedla Wzgórza Krzesławickie

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wartości		
			dla analizowanego obszaru	Średnia dla 19 obszarów	dla Krakowa
1	Średni wiek mieszkańców	os.	44,88	43,27	41,61
2	Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym	%	26,03	19,38	19,47
3	Odsetek osób pobierających zasiłki z MOPS	%	0,05	0,07	-
4	Odsetek inwalidów wśród pobierających zasiłki z MOPS w Krakowie	%	0,12	0,27	-
5	Odsetek osób niepełnosprawnych wśród pobierających zasiłki z MOPS w Krakowie	%	1,56	1,89	-
6	Odsetek osób z rodzin wieloosobowych pobierających zasiłki z MOPS wśród osób pobierających zasiłki z MOPS w Krakowie	%	1,61	2,77	-
7	Średni dochód miesięczny osób pobierających zasiłki z MOPS	zł	166	184,75	182,01
8	Średnie ceny transakcyjne na rynku wtórnym budownictwa wielorodzinnego	zł	6000	6 328	-
9	Odsetek gruntów stanowiących własność gminy	%	88,04	63,69	-
10	Odsetek budynków stanowiących własność gminy	%	1,14	8,84	-
11	Liczba obiektów handlowych	szt.	14	150,00	-
12	Odsetek osób w wieku produkcyjnym pozostających bez pracy	%	0,07	0,05	0,04
13	Odsetek osób w wieku do 30 lat pozostających bez pracy	%	0,021	0,02	0,02
14	Odsetek mężczyzn pozostających bez pracy	%	0,038	0,02	0,02
15	Odsetek bezrobotnych z wykształceniem podstawowym i zawodowym	%	0,055	0,03	0,04
16	Powierzchnia terenów zielonych przypadających na 1 mieszkańca	m ²	9,5	16,38	-
17	Odsetek powierzchni biologicznie czynnej	%	77,9	71,16	-
18	Odległość od parku miejskiego	m	0	112,00	-
19	Odsetek terenów gdzie normy hałasu są przekroczone	%	26,30	28,28	-
20	Odsetek terenów gdzie zagrożenie emisją hałasu drogowego przekracza poziom 55 dB (pora nocna)	%	14,37	15,68	-
21	Odsetek terenów gdzie zagrożenie emisją hałasu kolejowego przekracza poziom 55 dB (pora nocna)	%	0,00	0,92	-
22	Odsetek zabudowy powstały przed 1970	%	94,32	31,05	-
23	Średni wiek budynków	lata	47	35,00	-
24	Odsetek budynków objętych termomodernizacją	%	94,1	88,48	-
25	Powierzchnia terenów komunikacji na 1 mieszkańca	m ²	4,17	5,49	-
26	Liczba miejsc parkingowych na 1 mieszkańca	szt.	0,08	0,11	-
27	Średnia wysokość budynków	kond.	5,03	5,84	-
28	Gęstość zaludnienia	os./km ²	18 638	28 246	2 280
29	Intensywność zabudowy		0,46	0,68	-
30	Odległość od centrum miasta	km	10,40	5,96	-
31	Odległość od przystanku komunikacji miejskiej (autobus)	m	140	254	-
32	Odległość od przystanku komunikacji miejskiej (tramwaj)	m	300	554	-
33	Odległość od szkoły podstawowej	m	346	276	-
34	Odległość od przedszkola	m	273	277	-

Źródło: opracowanie własne

1.2. Historia obszaru objętego analizą

Osiedle powstało w północnej części dawnej wsi Krzestawice. Wieś została ulokowana w średniowieczu na prawie niemieckim. W XV wieku na jej terenie znajdował się młyn nad Dłubnią oraz karczma przy gościńcu. W 2 poł. XVIII wieku należała do Akademii Krakowskiej, na jej obszarze znajdował się dwór, młyn i dwie karczmy. W 1788 roku zakupiona przez H. Kottątaja, który na jej terenie utworzył kompanię solną. W 1876 roku zakupiona przez J. Matejkę, który wyremontował dwór i dobudował pracownię oraz ufundował szkołę.

Po przejściu Krakowa przez Austriaków, w latach 80. XIX wieku na wzgórzach graniczących z Grębatowem wzniesiono kilka fortów. Pierwszy został wzniesiony w roku 1878, fort artyleryjski nr 49 „Krzestawice” jako półstały murowano-ziemny, całkowicie przebudowany na fort artyleryjski w latach 1881-1886. W ślad za nim zbudowano w latach 1892 – 1896 fort Pancerny nr 49a „Dłubnia”, uszkodzony ok. 1943 roku. Zamykający drogę do Krakowa od północnego wschodu fort pancerny nr 49 1/4 „Grębatów” wzniesiono w latach 1897-1899.

W 1899 roku uruchomiono lokalną kolejkę Kraków-Kocmyrzów, która funkcjonowała do 1962 roku. W latach 1951 roku Krzestawice zostały włączone do Krakowa jako część dzielnicy Nowa Huta.

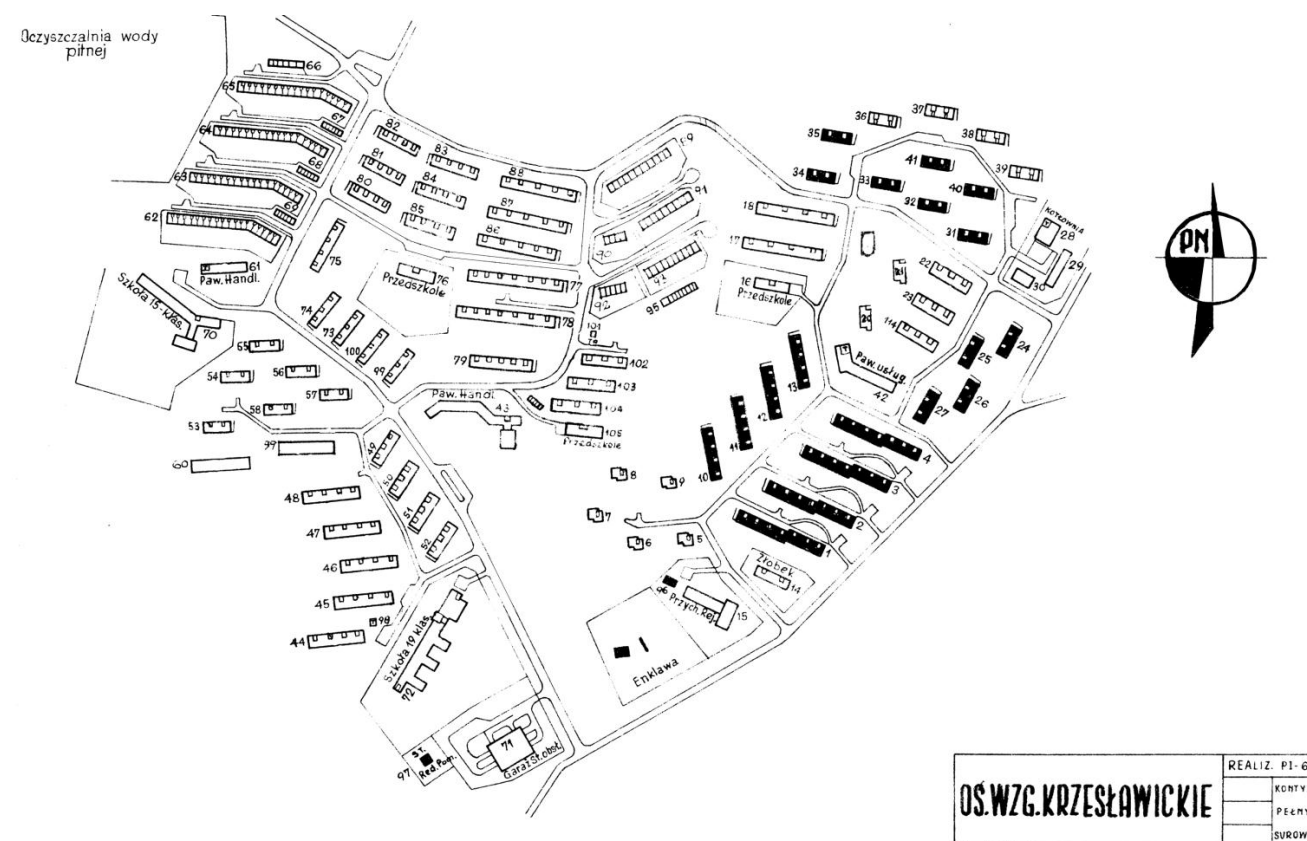
Powstanie kombinatu metalurgicznego w Nowej Hucie doprowadziło do zmiany układu komunikacji kolejowej. Głównie dla przewozów towarowych w latach 50. XX wieku uruchomiono linię obwodową okalającą Nową Hutę od północy i wschodu, pozwalającą składom towarowym ominąć Kraków od północy przez Azory, Prądnik Biały, Górkę Narodową, Prądnik Czerwony, Kraków Batowice.

W 1964 roku przy granicy z Grębatowem założono cmentarz.

Osiedle Wzgórza Krzestawickie wzniesiono w ramach drugiego etapu rozbudowy Nowej Huty wraz z Osiedlem Na Stoku wg *proj. W. Leonowicza*. Osiedle zrealizowano w latach 1961-63, a następnie w latach 1965-70 dobudowano nowe budynki znacznie dogęszczając istniejącą zabudowę. Zrealizowane osiedle powstało w technologii wielkoblokowej i wielkopłytywowej.

W latach 1968-88 w zachodniej części Wzgórz Krzestawickich powstał zespół złożony z ok. 600 domów jednorodzinnych wg *proj. A. Ścigalskiego, Z. Otto i J. Petelena*.

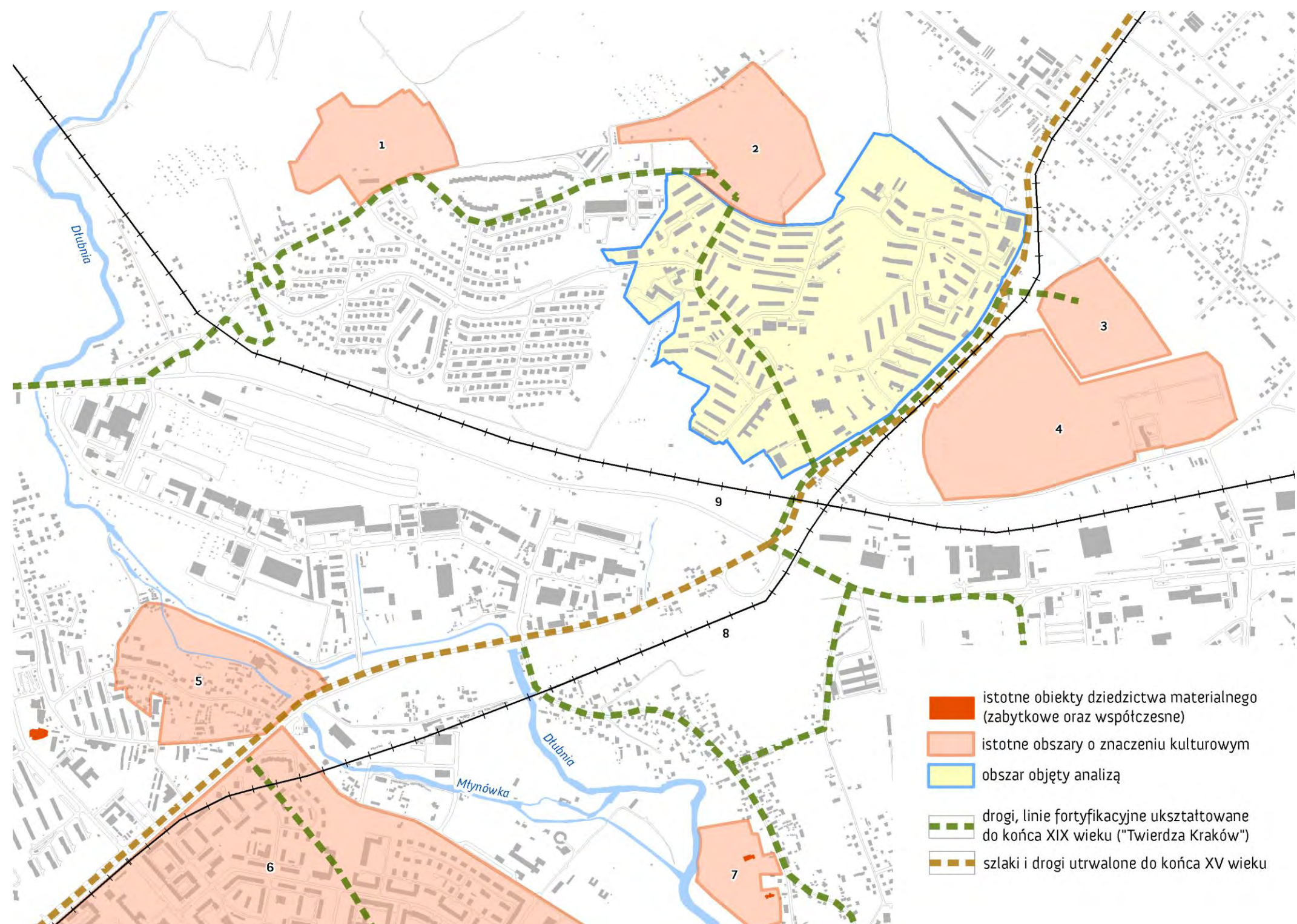
W latach 1983-1987 na osiedlu Na Wzgórzach wzniesiono kościół Miłosierdzia Bożego wg *proj. W. Cęckiewicza*.

Rys. 218. Plan realizacyjny osiedla Wzgórze Krzestawickie
Źródło: Ze zbiorów Archiwum Państwowego w Krakowie

Rys. 219. Analizowany obszar osiedla Wzgórze Krzestawickie na zdjęciu satelitarnym z 1965 roku.
Źródło: Biuro Planowania Przestrzennego Urzędu Miasta Krakowa

Rys. 220. Środowisko kulturowe - osiedle Wzgórze Krzesławickie
Źródło: opracowanie własne

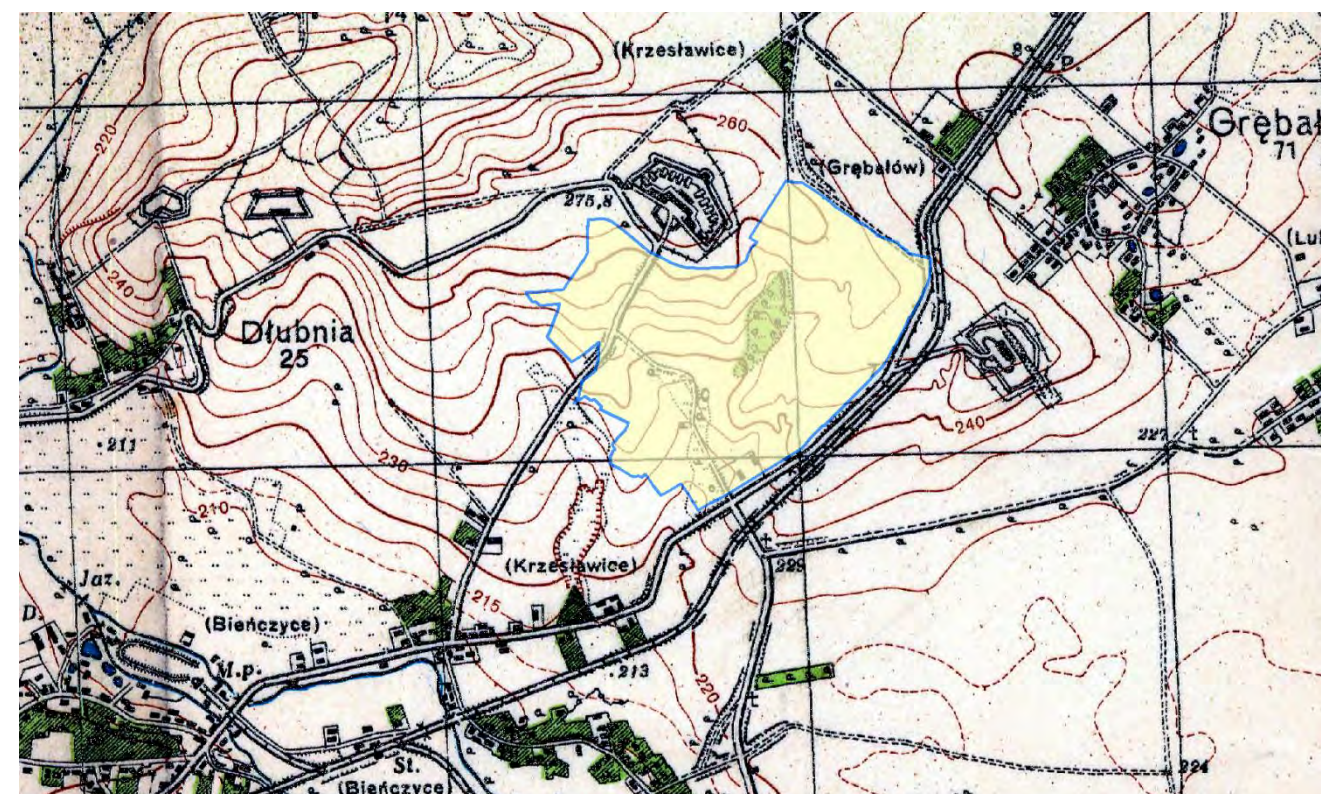
1.3. Środowisko kulturowe

Na główne elementy dziedzictwa materialnego składają się zlokalizowane w sąsiedztwie analizowanego terenu obiekty o znaczeniu zabytkowym:

- fort artyleryjski nr 49 „Krzestawice”, półstąty murowano-ziemny od 1878 roku, całkowicie przebudowany na fort artyleryjski w latach 1881-1886, w 1910 zmodernizowano obronę fosy, w 1914 roku uzupełniono stanowiska na wale, ok. 1930 roku zbudowano maszt radiowy, miejsce egzekucji i pochówku od 1940 roku, w 1945 w fosie złożono zwłoki pomordowanych, częściowo zniwelowano wał i fosy, po 1960 roku zabudowa terenu fortu,
- fort Pancerny nr 49a „Dłubnia” zbudowany w latach 1892 – 1896, uszkodzony ok. 1943 roku,
- fort pancerny nr 49 1/4 „Grębałów” wzniesiono w latach 1897-1899, proj. Maurycego von Brunnera.
- zespół dworski Jana Matejki, położony przy ulicy Wańkowicza 15 obejmujący:
 - a) murowany dwór z 2 połowy XVIII wieku, przebudowany w 1 połowie XIX wieku oraz po 1876 roku, gruntownie remontowany w latach 1967-1969,
 - b) park krajobrazowy, powstały w 2 poł. XIX wieku.
- kościół pw. Znalezienia Krzyża Św., położony przy ulicy Wańkowicza 11, drewniany z 1 połowy XVII wieku remontowany w latach: 1743, 1794, 1867, 1876, przeniesiony z Jawornika 1983-1986.
- zespół urbanistyczny (starej) Nowej Huty zrealizowany w latach 1949-55, wg proj. Tadeusza Ptaszyckiego z zespołem,
- relikty układu urbanistycznego wsi Bieńczyce
- zabytkowy zespół młyn z 1920 roku położony przy ulicy Kocmyrzowskiej obejmujący:
 - a) młyn,
 - b) magazyn,
 - c) siłownię wodną,
 - d) siłownię parową,
 - e) dom.

Rys. 221. Analizowany teren osiedla Wzgórze Krzesławickie na mapie Twierdzy Kraków.
Źródło: opracowanie własne na podstawie J. Janczykowski, Atlas Twierdzy Kraków. Urząd Miasta Krakowa Oddział Ochrony Zabytków. Tom 12. Seria I

Rys. 222. Analizowany obszar osiedla Wzgórze Krzesławickie na mapie Wojskowego Instytutu Wydawniczego – 1936 rok.
Źródło: Ze zbiorów Archiwum Map Wojskowych Instytutu Geograficznego

Rys. 223. Fort Pancerny nr 49a „Dłubnia”

fot: L. Danilczyk

Źródło: Nowa Huta przeszłość i wizja studium muzeum rozproszonego, Muzeum Historyczne Miasta Krakowa, Kraków 2008

Rys. 225. Fort artyleryjski nr 49 „Krzesławice”

fot: L. Danilczyk

Źródło: Nowa Huta przeszłość i wizja studium muzeum rozproszonego, Muzeum Historyczne Miasta Krakowa, Kraków 2008

Rys. 224. Zespół dworski Jana Matejki, położony przy ulicy Wańkowicza 15

fot: L. Danilczyk

Źródło: Nowa Huta przeszłość i wizja studium muzeum rozproszonego, Muzeum Historyczne Miasta Krakowa, Kraków 2008

Rys. 226. Fort pancerny nr 49 1/4 „Grębałów

fot: L. Danilczyk

Źródło: Nowa Huta przeszłość i wizja studium muzeum rozproszonego, Muzeum Historyczne Miasta Krakowa, Kraków 2008

1.4. Zagospodarowanie terenu

W strukturze przestrzennej osiedla dominują tereny zabudowy wielorodzinnej, które zajmują 25 ha i stanowią 46% obszaru opracowania.

Duży obszar 6 ha (11,1% analizowanego obszaru) zajmują tereny dróg publicznych i wewnętrznych. Równie duży jest udział terenów usług komunikacji, które zajmują obszar 3,2 ha (5,8%). Łącznie tereny komunikacyjne zajmują blisko 17% obszaru opracowania.

Tereny usług (publicznych i komercyjnych) zajmują 9,9 ha a ich powierzchnia stanowi 17,7% analizowanego obszaru. Wskaźnik ten potwierdza dobrą obsługę w zakresie infrastruktury publicznej, jak również dobry dostęp do podstawowych usług komercyjnych.

Strukturę przestrzenną osiedla uzupełniają tereny usług sportu i rekreacji, które zajmują jedynie 2,1% obszaru. Obszar ten jest zdecydowanie niewystarczający na cele rekreacyjne (1,2 ha), z uwagi na dużą liczbę mieszkańców wskaźnik powierzchni przypadającej na jednego mieszkańca jest bardzo niski i wynosi 1 m²/M. Stąd dostęp do tych terenów jest utrudniony.

Pewną rekompensatą są sąsiadujące z osiedlem tereny Wzgórz Krzesławickich wraz z usytuowanymi na nich dawnymi fortami Twierdzy Kraków. Obszary te pełnią obecnie funkcje ogólnodostępnych terenów zielonych.

Tab. 50. Struktura użytkowania terenów na analizowanym obszarze osiedla Wzgórz Krzesławickie

Lp.	Przeznaczenie terenu	Symbol	Powierzchnia	
			w ha	%
1	Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	MN	0,0	0,0
2	Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej	MW	25,0	46,0
3	Tereny infrastruktury technicznej	IT	0,0	0,0
4	Tereny dróg publicznych/wewnętrznych	KD	6,0	11,1
5	Tereny usług komunikacyjnych	KU	3,2	5,8
6	Tereny budowy	TBUD	0,0	0,0
7	Tereny usługowe	U	3,3	6,1
8	Tereny usługi kultu religijnego	UK	1,7	3,2
9	Tereny usług publicznych	UP	6,3	11,6
10	Tereny usług sportu i rekreacji	US	1,2	2,1
11	Tereny zieleni niskiej	ZN	1,5	2,7
12	Tereny zieleni urządzonej	ZU	6,1	11,2
13	Tereny ogródków działkowych	ZD	0,1	0,2
14	Tereny nieużytków, tereny zdegradowane	N	0,0	0,0
Łącznie:			54,4	100,0

Źródło: opracowanie własne

Rys. 227. Inwentaryzacja terenowa obszaru osiedla Wzgórz Krzesławickie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Kraków oraz Urban Atlas 2008

Rys. 228. Model 3D osiedla Wzgórz Krzesławickie – ujęcie w kierunku północnym

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Kraków oraz Urban Atlas 2008

1.5. Morfologia zabudowy

W strukturze zabudowy mieszkaniowej dominują budynki zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, które stanowią ponad 37% wszystkich obiektów na terenie osiedla (88 budynków). Zabudowa na osiedlu jest zróżnicowana, dominuje zabudowa niska (16 budynków) uzupełniona zabudową średniowysoką (26 budynków) i wysoką (10 budynków), obejmująca budynki zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej. Zabudowa wielorodzinna powstała w technologii wielkiej płyty i została w większości docieplona. Jedynie jeden budynek nie został docieplony, a cztery są w trakcie docieplania.

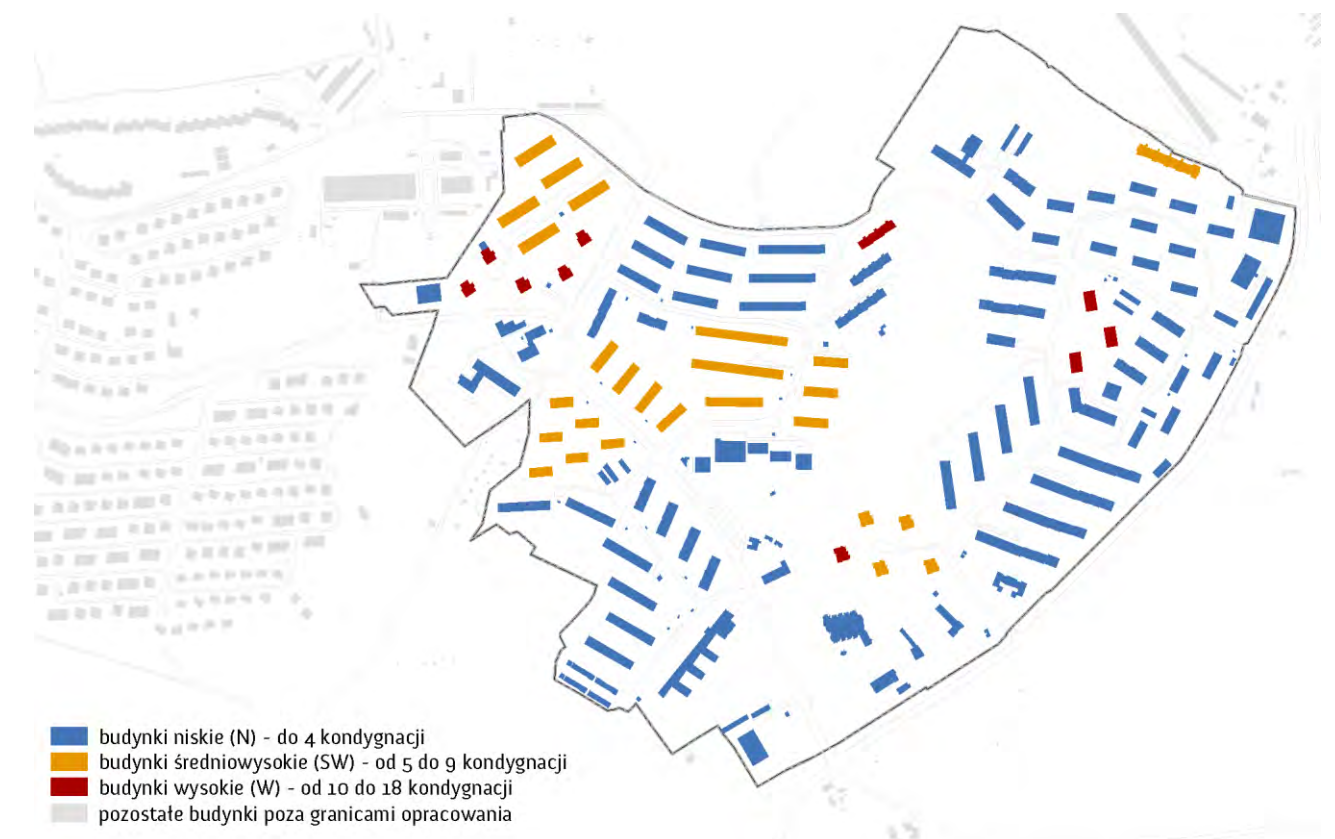
Budynki zabudowy wielorodzinnej zostały usytuowane w dwóch grupach rozdzielonych szerokim pasem zieleni opadającym w kierunku południowym.

Odczuwalną dużą gęstość zabudowy, potwierdza wysoki wskaźnik intensywności zabudowy (0,5 – w odniesieniu do całego obszaru) oraz wskaźnik gęstości zaludnienia (18 638 os/km²).

Tab. 51. Struktura użytkowania budynków na analizowanym obszarze osiedla Wzgórza Krzesławickie

Lp.	Przeznaczenie budynków	Symbol	Udział zabudowy	
			szt.	%
1	Budynki zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	MN	0	0,00
2	Budynki zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej	MW	66	28,21
3	Budynki zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej z usługami	MU	22	9,40
4	Budynki infrastruktury technicznej	IT	0	0,00
6	Budynki usługowe	U	25	10,68
7	Budynki kultu religijnego	UK	3	1,28
8	Budynki usług publicznych	UP	8	3,42
9	Budynki i obiekty sportowo- rekreacyjne	US	0	0,00
10	Garaże	G	56	23,93
11	Pozostałe	I	54	23,08
Łącznie:			234	100,00

Źródło: opracowanie własne

Rys. 229. Wysokość budynków na osiedlu Wzgórza Krzesławickie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Krakowa

Rys. 230. Budynki objęte termomodernizacją na osiedlu Wzgórza Krzesławickie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Krakowa

1.6. Komunikacja

Analizowany obszar położony jest między dwiema istotnymi dla układu komunikacyjnego Krakowa ulicami: Kocmyrzowską i K. Łowińskiego. W układzie komunikacyjnym Krakowa ulica Kocmyrzowska pełni rolę drogi zbiorczej (klasa Z 1x2), ulicą K. Łowińskiego prowadzony jest tranzyt samochodów ciężarowych zmierzających w kierunku Sandomierza i Rzeszowa.

Ruch samochodowy generowany przez mieszkańców osiedla obsługuje ulice: Poległych w Krzesławicach, Jarzębiny, Architektów, Mierniczych, Zielony jar, Morwowa, Urbanistów.

Osiedle połączenie drogowe z centrum uzyskuje m.in. poprzez ciąg ulic Kocmyrzowskiej, Bieńczyckiej i aleję Jana Pawła II.

Dojazd do centrum miasta i innych dzielnic zapewniony jest również poprzez komunikację publiczną autobusową. Linie poprowadzone są ulicami: Kocmyrzowską, Władysława Jagiełły, Poległych w Krzesławicach oraz Architektów. Linie tramwajowe poprowadzono wzdłuż ulicy Kocmyrzowskiej.

Najbliżej położonymi przystankami komunikacji zbiorowej są:

- „Wzgórza Krzesławickie”, „Wzgórza Krzesławickie I”, „Darwina” - wzdłuż ulicy Kocmyrzowskiej i trasy tramwajowej
- "Os. Na Stoku Szkoła", "Architektów", "Os. Na Stoku", "Piekarnia NZ" (przystanki autobusowe).

Przy ulicy Architektów zlokalizowana jest pętla autobusowa a przy ulicy Kocmyrzowskiej przed wejściem na Cmentarz Grębałowski zlokalizowano pętle tramwajową.

Przystanek „Wzgórza Krzesławickie” obsługuje komunikację autobusową i tramwajową. Pasażerowie mogą tutaj skorzystać z 6 linii autobusowych (w tym 1 linii nocnej) i 3 linii tramwajowych (w ciągu roku szkolnego w dzień powszedni).

Najbliższymi (w odległości do 2 km) przystankami kolejowymi są istniejący przystanek Kraków Lubocza (obecnie niewykorzystywany do przewozów pasażerskich) oraz projektowane przystanki Szybkiej Kolei Aglomeracyjnej: os. Piastów i Łowińskiego. Transport kolejowy nie obsługuje bezpośrednio osiedla i nie będzie odgrywał w przyszłości większej roli w komunikacji zbiorowej dla mieszkańców tego osiedla ze względu na znaczące oddalenie linii kolejowych od osiedla (przystanki zlokalizowane w obszarze ponad 2km od granic osiedla).

Przy ulicy Łowińskiego znajduje się duża bocznica kolejowa.

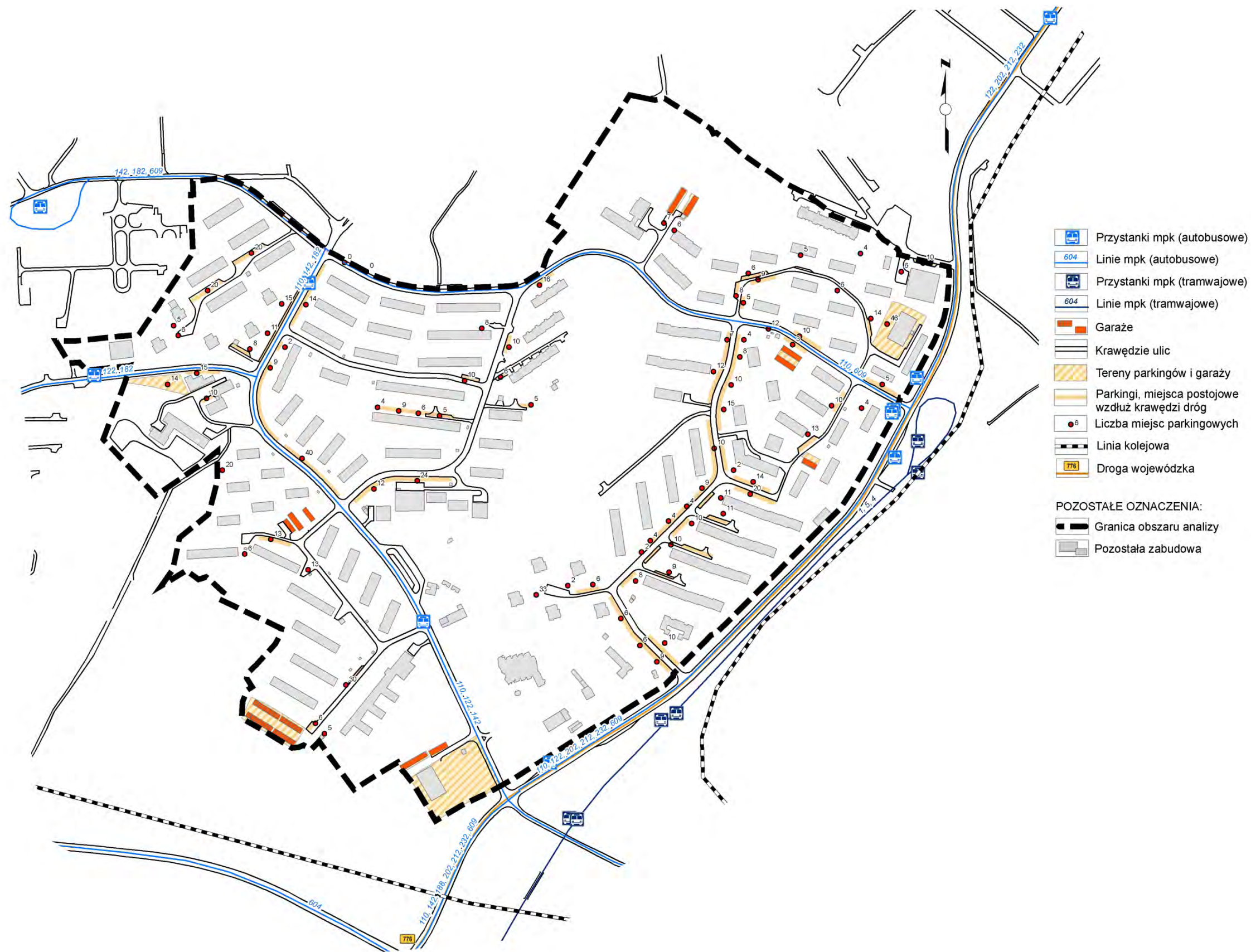
Osiedle nie jest położone przy istniejących drogach rowowych głównych planuje się jednak uzupełnienie w tym rejonie braków w sieci dróg rowerowych poprzez projektowane fragmenty trasy głównej (wzdłuż ulicy Kocmyrzowskiej).

Rys. 231. Parkingi w przestrzeni międzyblokowej
fot. Marcin Nejman

Rys. 232. Parkingi wzdłuż istniejących dróg wewnętrznych
fot. Marcin Nejman

Rys. 233. Układ komunikacyjny w sąsiedztwie osiedla Wzgórze Krzesławickie
Źródło: opracowanie własne

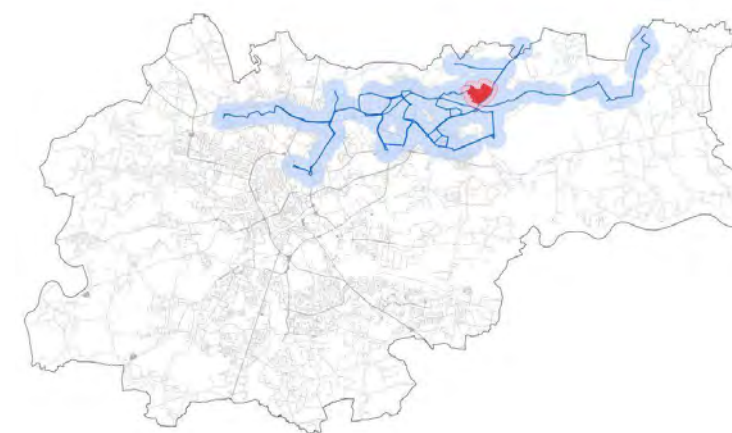
Najbliższe linie autobusowe (w strefie dojazdu do 500 metrów od granic osiedla) dają mieszkańcom bezpośrednie połączenie z obszarem 12% powierzchni Krakowa, zamieszkiwanym przez 35% mieszkańców Krakowa.

Linie tramwajowe umożliwiają bezpośrednie połączenie z obszarem około 8% terenu miasta, zamieszkiwanym przez 26% jego mieszkańców.

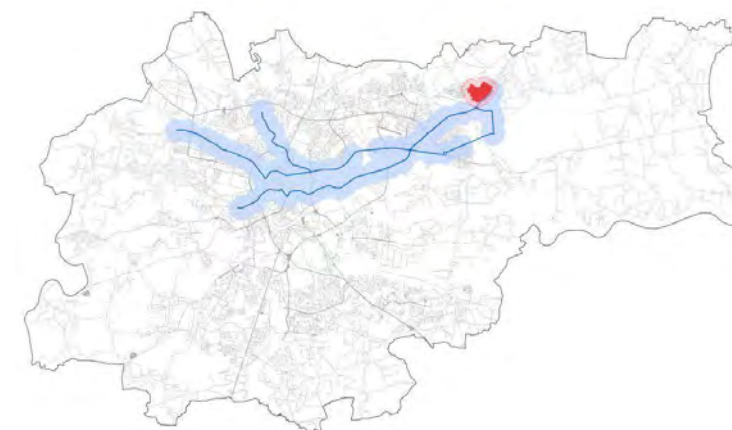
Łącznie komunikacja autobusowa i tramwajowa zapewnia bezpośrednie połączenia z obszarem obejmującym 17% terenu miasta i zamieszkiwanym przez 50% jego mieszkańców.

Analizując sytuację komunikacyjną osiedla należy stwierdzić, że:

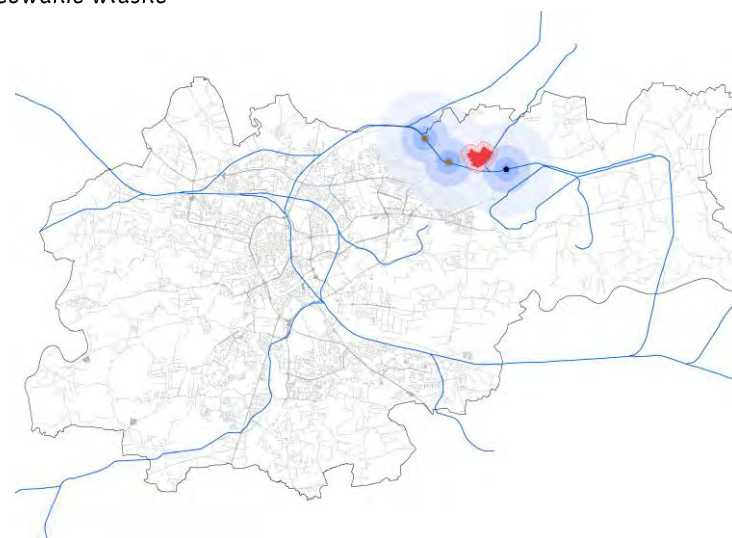
1. istniejące drogi kołowe zapewniają bardzo dobre powiązanie osiedla z innymi częściami Krakowa, jednak duża odległość od centrum Krakowa powoduje, że przejazd zajmuje zdecydowanie więcej czasu niż na innych osiedlach.
2. dużym atutem osiedla jest bliskość sieci tramwajowej prowadzonej do samego centrum miasta wydzielonym torowiskiem, co zapewnia punktualność połączeń, uciążliwa jest w tym przypadku podobnie jak przy wykorzystaniu transportu samochodowego duża odległość od centrum miasta,
4. dogodnie jest usytuowanie przystanków komunikacji miejskiej, które znajdują się w strefie dojazdu pieszego nie przekraczającej 400m od miejsca zamieszkania,
5. w obrębie osiedla pomimo wyznaczonych miejsc postojowych oraz zespołów garaży, występuje ich niedobór skutkujący parkowaniem na chodnikach, skwerach i w nieprzepisowy sposób (na 100 mieszkańców przypada średnio 8 ogólnodostępnych miejsc parkingowych),
6. osiedle nie posiada obecnie bezkolizyjnego połączenia poprzez sieć ścieżek rowerowych, brak jest ciągłości połączenia z centrum miasta oraz innymi dzielnicami, co utrudnia wykorzystanie tego środka transportu przez większą część mieszkańców osiedla. Istotnym ograniczeniem jest również ukształtowanie terenu osiedla, które powoduje, że wykorzystanie tego środka transportu wymaga pewnej wprawy.

Rys. 234. Bezpośrednie połączenia autobusowe wraz z 500 metrową strefą dojazdu z osiedla Wzgórze Krzesławickie
Źródło: opracowanie własne

Rys. 235. Bezpośrednie połączenia tramwajowe wraz z 500 metrową strefą dojazdu z osiedla Wzgórze Krzesławickie
Źródło: opracowanie własne

Rys. 236. Bezpośredni dostęp do przystanków kolejowych (istniejących i projektowanych) w sąsiedztwie osiedla Wzgórze Krzesławickie
Źródło: opracowanie własne

1.7. Klimat akustyczny

Klimat akustyczny analizowanego obszaru kształtowany jest zarówno przez ruch pojazdów drogowych (wzdłuż ulic Architektów, Poległych w Krzesławicach oraz Kocmyrzowskiej) oraz tramwajów poruszających się trasie do pętli Wzgórza Krzesławickie (przebiegającej na wschód od osiedla).

W porze dziennej emisja hałasu drogowego obejmująca wartości powyżej 50dB hałasu występuje na ponad 75% obszaru osiedla, w nocy na 31%. Wartość emisji hałasu szynowego w porze dziennej przekroczone jest dla około 21% obszaru, w nocy praktycznie nie występuje.

Przekroczenia norm hałasu obejmują około 26% terenu osiedla. Wzmożony hałas występuje wzdłuż w/w ulic i trasy tramwajowej. Za przekroczenia norm odpowiedzialny jest ruch drogowy (szczególnie nocny). Hałas szynowy nie powoduje przekroczeń na terenie analizowanego obszaru. Przekroczenia nie są duże, przeważnie mieszczą się w granicy 5dB, dochodząc maksymalnie miejscami do 10dB. Przekroczenia powyżej 10dB występują jedynie na pasach drogowych głównych ciągów komunikacyjnych.

Na największe uciążliwości akustyczne narażeni są mieszkańcy budynków przy ulicy Na Stoku 9, 10, 14, 20, 23a, 24a, 26, 27, 30, 31, ulicy Na Wzgórzach 13, 14a, 23, 25, 27, 28, 35, 37, 38 (przekroczenia norm hałasu drogowego, głównie w nocy) a także częściowo ulicy Na Stoku 16, 17, 18, 19, 27a, 35, 37, 38, 48, 49, 50, 51, ulicy Na Wzgórzach 40, 41. Pozostałe kilkadziesiąt budynków wielorodzinnych położonych wewnątrz osiedla nie obejmują przekroczonych norm akustycznych.

Obszar osiedla Wzgórza Krzesławickie generalnie cechuje się umiarkowanie dobrym klimatem akustycznym. Na obszarach oddalonych od głównych dróg kołowych poziom emisji hałasu spada poniżej 40dB w porze dziennej. W porównaniu z innymi osiedlami obszar objęty przekroczeniami norm nie jest duży. Przebieg trasy tramwajowej na wschód od osiedla nie wpływa na zwiększenie obszarów przekroczenia norm akustycznych.

Hałas drogowy (dzień)

Hałas drogowy (noc)

Rys. 237. Mapa emisyjna hałasu drogowego w porze dziennej i nocnej – osiedle Wzgórza Krzesławickie

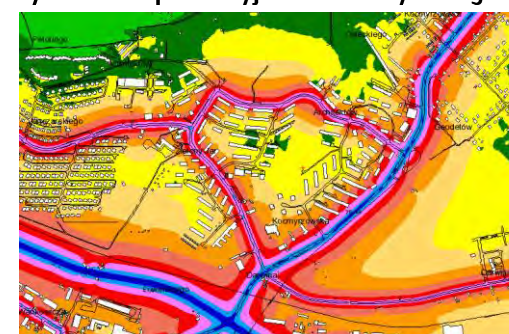

Hałas kolejowy (dzień)

Hałas kolejowy (noc)

Rys. 238. Mapa emisyjna hałasu szynowego w porze dziennej i nocnej – osiedle Wzgórza Krzesławickie

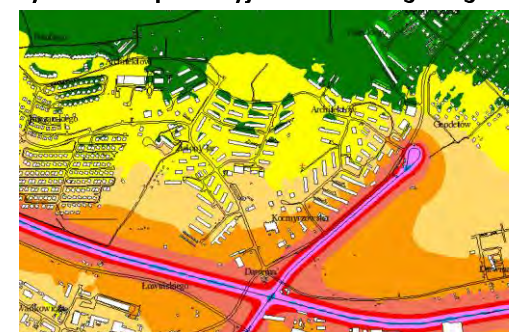

Hałas drogowy (dzień)

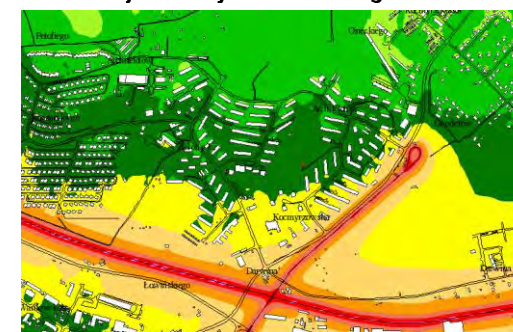

Hałas drogowy (noc)

Rys. 239. Mapa emisyjna hałasu drogowego w porze dziennej i nocnej – osiedle Wzgórza Krzesławickie

Hałas kolejowy (dzień)

Hałas kolejowy (noc)

Rys. 240. Mapa emisyjna hałasu szynowego w porze dziennej i nocnej – osiedle Wzgórza Krzesławickie

Źródło: Mapa akustyczna Krakowa, http://mapa-akustyczna.um.krakow.pl:280/mapa_k/map.html?mapid=4

1.8. Zagadnienia demograficzne, infrastruktura społeczna

Analizowany obszar osiedla Wzgórza Krzesławickie zamieszkuje 10 137 mieszkańców co stanowi 1,37% ludności Krakowa. Gęstość zaludnienia jest wysoka, wynosi ponad 18,6 tys. os./km². W 1978 roku gęstość zaludnienia osiedla była podobna. Wahala się w zależności od rejonu spisowego od 1 do 50 tys. os./km², ogółem nie przekraczając 17 tys. os./km².

Wśród mieszkańców występuje nadreprezentacja kobiet, najwyższa w grupie wiekowej 70-74 lat. Ogólny współczynnik feminizacji wynosi 114,3 i jest nieznacznie niższy niż średni poziom dla Krakowa (średni współczynnik dla badanych osiedli wynosi 114,9 a dla Krakowa 115,5). Przewaga kobiet w wieku poprodukcyjnym (współczynnik feminizacji w tej grupie wiekowej wynosi 193,2) w porównaniu z innymi osiedlami jest niższa od średniej wynoszącej 205,8. Wartość bezwzględna przewagi kobiet wynosi na analizowanym obszarze osiedla Wzgórza Krzesławickie 675 osób.

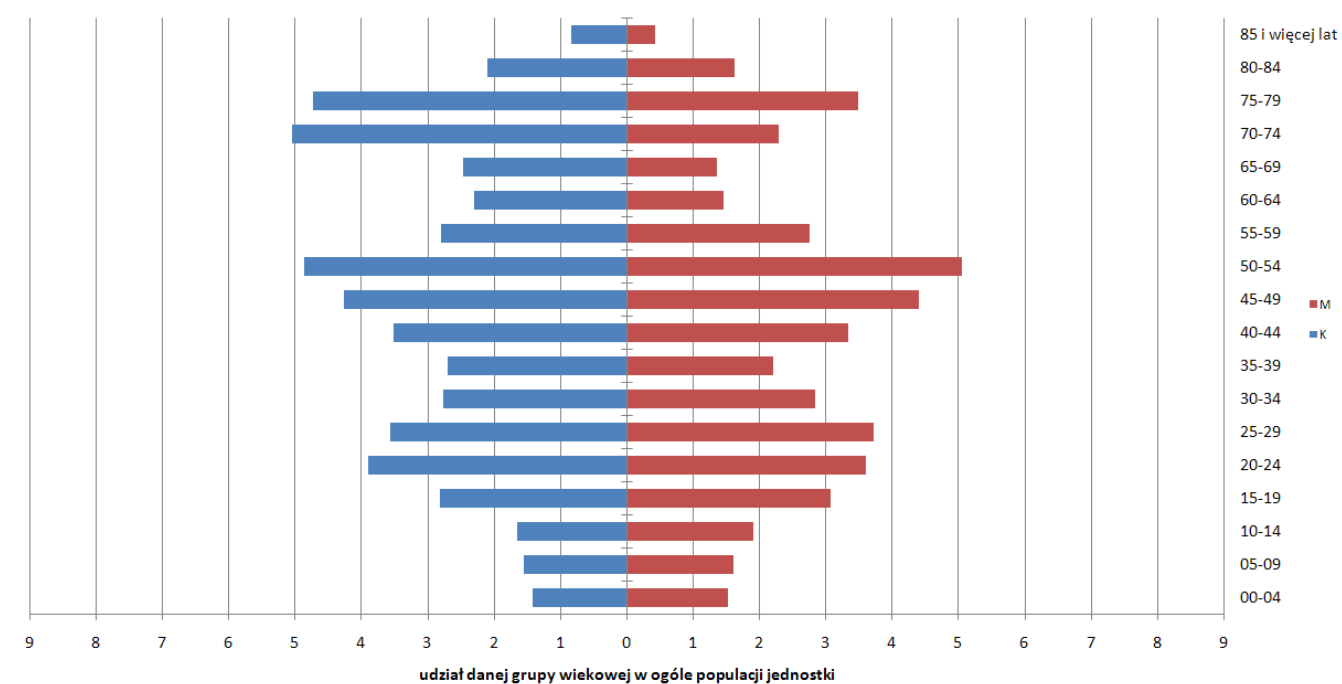
Wskaźnika starości na poziomie 28,1 świadczy o bardzo wysokim stanie starości (wg interpretacji E. Rosseta), co potwierdza współczynnik wsparcia ludności najstarszej grupą w wieku od 15 do 59 lat, wynoszącym niewiele ponad 221 (przy poziomie około 272 dla Krakowa i średnio 268 dla wszystkich analizowanych osiedli). Zmieniające się zjawiska demograficzne obrazuje ponadto wskaźnik obciążenia demograficznego całkowitego (ludność w wieku przed- i poprodukcyjnym do ludności w wieku produkcyjnym) wynoszący dla mieszkańców osiedla około 60,8 (56 dla Krakowa i 66 średnio dla omawianych obszarów razem). Niski wskaźnik obciążenia demograficznego dziećmi wynoszący jedynie 15,5 oraz bardzo wysoki wskaźnik obciążenia demograficznego osobami starszymi wynoszący 45,2, ukazuje postępujące starzenie się społeczeństwa tego obszaru. Pod względem potencjalnych zasobów pracy osiedle cechuje się wysokim udziałem ludności w wieku niemobilnym wynoszącym 42,4% (przy średniej dla badanych obszarów na poziomie 38,5).

Negatywnie kształtuje się udział poszczególnych grup wiekowych pod względem ekonomicznym. W wieku przedprodukcyjnym znajduje się jedynie 10,6% (przy średnio 13% w Krakowie), natomiast w wieku poprodukcyjnym 26% (przy 17,2 średnio dla Krakowa). Udział grupy w wieku produkcyjnym jest też niższy od średniej krakowskiej i wynosi tutaj 63,36% (przy 67,5% dla całego miasta). Jednocześnie odnotowano tutaj znacznie podwyższony udział ludności najstarszej, powyżej 70 roku życia – 20,5% (średnio dla osiedli poziom ten wynosi 8,8% a ogółem dla Krakowa 7,9%).

Tab. 52. Struktura wieku i płci mieszkańców osiedla Wzgórza Krzesławickie

Wiek ludności	Liczba osób			Udział %		
	K	M	Łącznie	K	M	Łącznie
0-4	144	155	299	1,42	1,53	2,95
5-9	158	163	321	1,56	1,61	3,17
10-14	167	193	360	1,65	1,90	3,55
15-19	285	311	596	2,81	3,07	5,88
20-24	396	366	762	3,91	3,61	7,52
25-29	361	377	738	3,56	3,72	7,28
30-34	281	288	569	2,77	2,84	5,61
35-39	274	224	498	2,70	2,21	4,91
40-44	357	338	695	3,52	3,33	6,86
45-49	433	447	880	4,27	4,41	8,68
50-54	493	512	1005	4,86	5,05	9,91
55-59	284	279	563	2,80	2,75	5,55
60-64	233	147	380	2,30	1,45	3,75
65-69	251	138	389	2,48	1,36	3,84
70-74	511	232	743	5,04	2,29	7,33
75-79	480	353	833	4,74	3,48	8,22
80-84	213	165	378	2,10	1,63	3,73
85 i więcej	85	43	128	0,84	0,42	1,26
Łącznie:	5 406	4 731	10 137	53,33	46,67	100,00

Źródło: opracowanie własne

Rys. 241. Piramida wieku i płci mieszkańców osiedla Wzgórza Krzesławickie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Krakowa

Liczba dzieci nie jest wysoka, udział dzieci w wieku szkolnym wśród ogółu mieszkańców kształtuje się na poziomie 4,2% przy średniej dla wszystkich analizowanych osiedli wynoszącej 5,0% a dla Krakowa ogółem 2,9%. Udział dzieci w wieku przedszkolnym wynosi 2,1% (1,4% w Krakowie, 2,5% dla analizowanych osiedli razem).

Liczba dzieci w wieku przedszkolnym oraz wieku szkolnym zamieszkujących osiedle wynosi aż 676. Na analizowanym osiedlu znajduje się przedszkole oraz szkoła podstawowa.

Takie kształtowanie się wieku mieszkańców związane jest z datą budowy osiedla. W latach 1961-1963 oraz w 1970 do użytku oddano najwięcej budynków mieszkalnych. Grupa pierwszych mieszkańców osiedla przypuszczalnie ma swój udział w widocznym wzroście liczby mieszkańców w grupie wiekowej powyżej 75 lat. Wymianie pokoleniowej można też po części przypisać kształt piramidy płci i wieku, która wskazuje na występowanie trzech wyższych demograficznych z kulminacjami dla grup 75-79 lat, 50-54 lat, 20-24 lat.

W rejestrze zameldowanych mieszkańców pojawia się śladowa ilość obcokrajowców, najmniejsza spośród badanych obszarów. Stanowią tutaj 0,12% udziału populacji co w porównaniu z wartością dla Krakowa (0,66%) jest poziomem bardzo niskim. Jednak średnia dla badanych obszarów również jest niska i wynosi 0,28%. Poza Ukraińcami inne nacje reprezentowane są jedynie przez pojedyncze osoby.

Tab. 53. Liczba i pochodzenie obcokrajowców zameldowanych na osiedlu Wzgórza Krzesławickie

Lp.	Region pochodzenia	Liczba osób	Udział w %
1	Afryka	1	8,33
2	Ameryka Południowa	1	8,33
3	Ameryka Północna	1	8,33
4	Ameryka Środkowa	0	0,00
5	Australia	0	0,00
6	Australia i Oceania	0	0,00
7	Azja	0	0,00
8	Bliski Wschód	0	0,00
9	Europa Południowa	0	0,00
10	Europa Północna	0	0,00
11	Europa Środkowa	1	8,33
12	Europa Wschodnia	7	58,33
13	Europa Zachodnia	1	8,33
14	Nieokreślony	0	0,00
Łącznie:		12	100,00

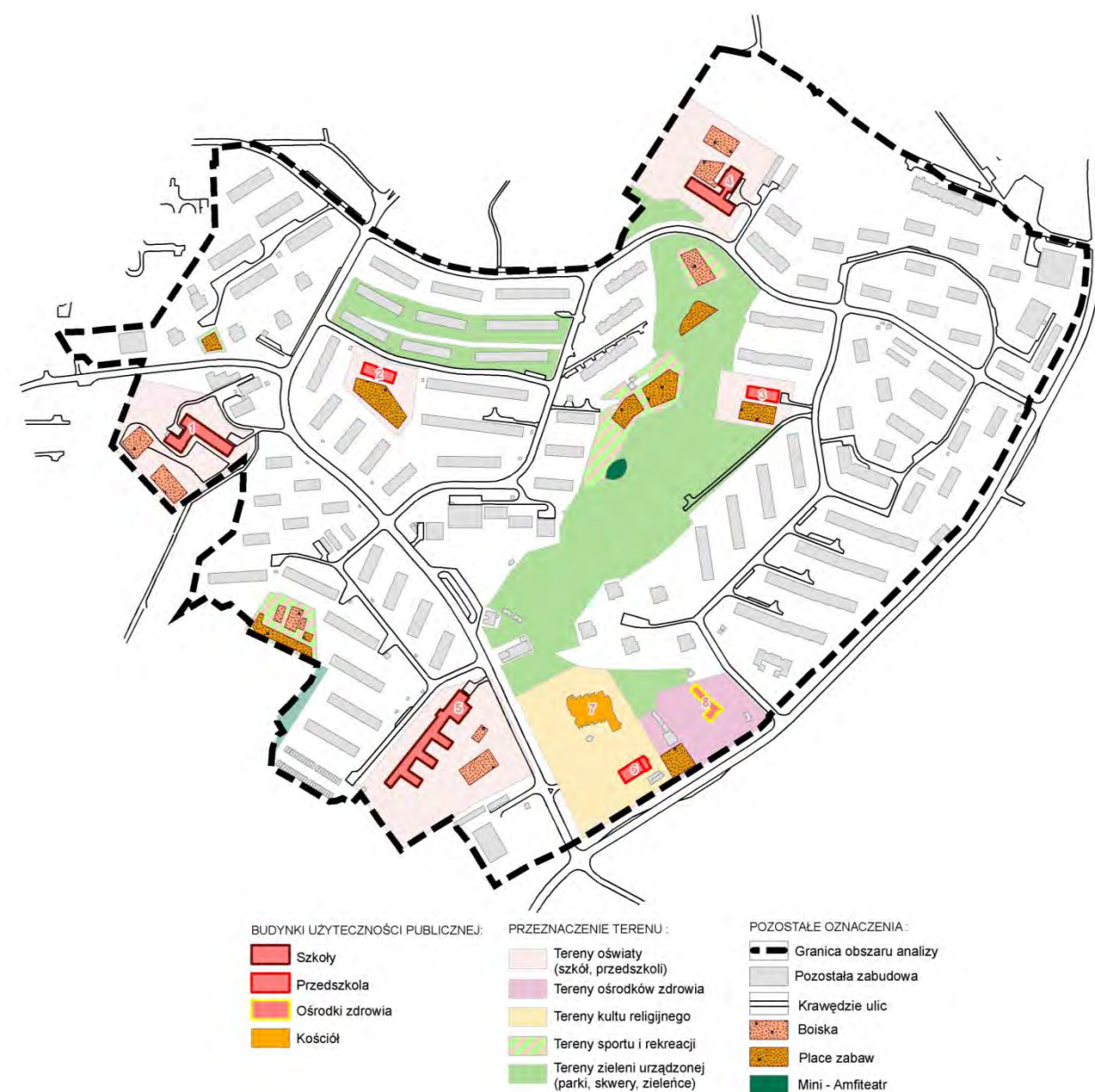

Źródło: opracowanie własne

W obszarze opracowania zlokalizowano pełny zakres obiektów podstawowej infrastruktury społecznej. W granicach osiedla znajdują się:

- Gimnazjum Nr 44 [1],

- Przedszkole Samorządowe Nr 111 "Pod Modrzewiem" [2],
- Przedszkole Samorządowe [3],
- Szkoła Podstawowa Nr 129 im. K. Makuszyńskiego [4],
- Zespół Szkół Ogólnokształcących Integracyjnych Nr 6; Szkoła Podstawowa Nr 98; Gimnazjum Nr 74 [5],
- Przedszkole Nr 188 Parafii Miłosierdzia Bożego [6],
- Kościół Parafialny Miłosierdzia Bożego [7],
- Narodowy Fundusz Zdrowia [8].

Rys. 242. Infrastruktura społeczna na osiedlu Wzgórza Krzesławickie

Źródło: opracowanie własne

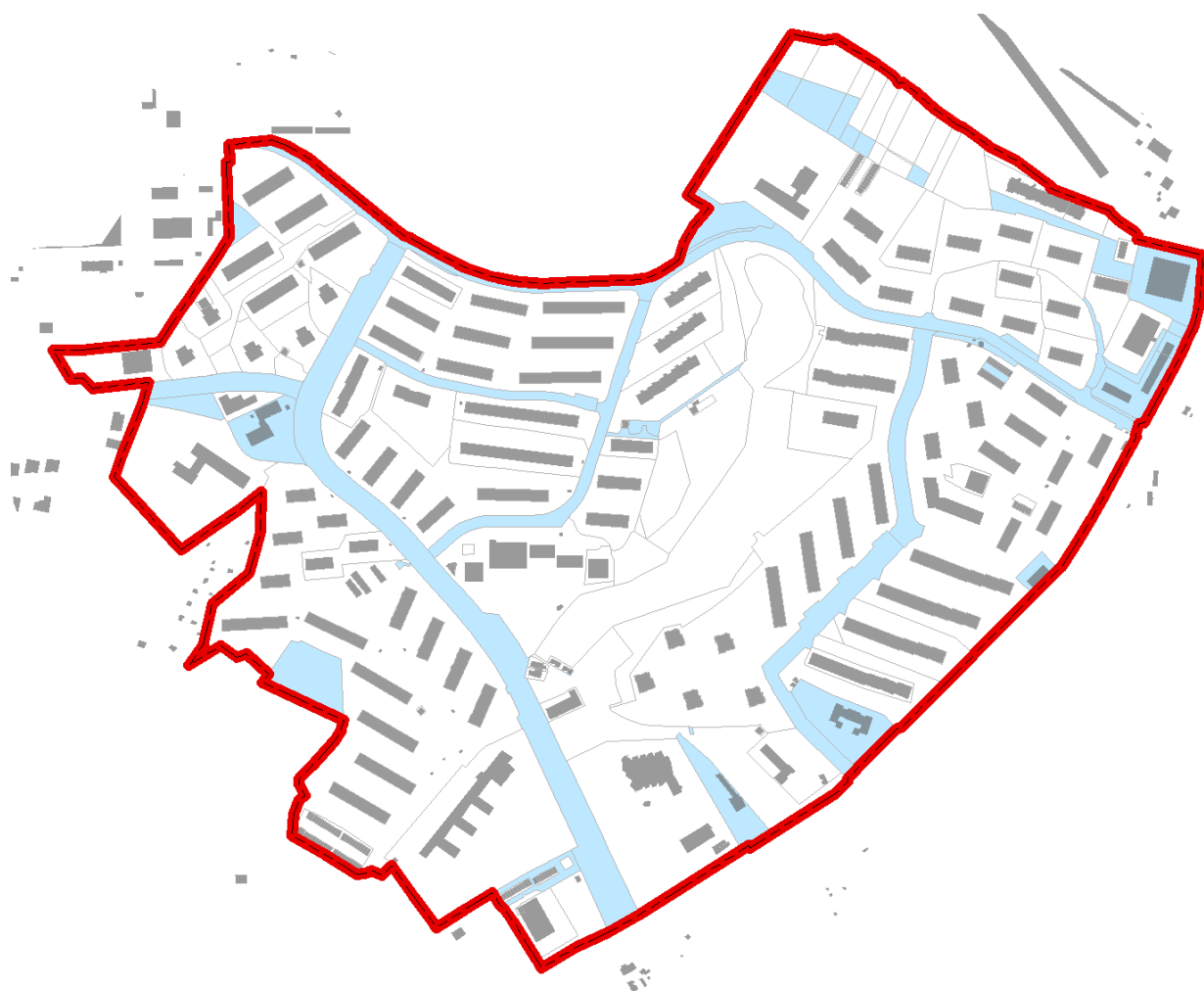
1.9. Stan własności i władania

Na terenie analizowanego osiedla zdecydowana większość gruntów pozostaje we władaniu gminy Kraków 47,90 ha (88,04%), jednak tylko 8,56 ha terenów komunalnych nie jest oddane w żadną formę władania. Grunty te znajdują się głównie w obszarze istniejących ciągów ulicznych oraz obiektów infrastruktury spotecznej.

Osoby fizyczne i prawne dysponują gruntami o powierzchni ponad 6 ha i stanowią one jedynie nieco ponad 11% analizowanego obszaru.

Skarb Państwa dysponuje jedynie niewielkim terenem o powierzchni 0,44 ha stanowiącym niecały 1% obszaru analizy.

Istniejące uwarunkowania własnościowe wskazują, że gmina nie może wprost oddziaływać na właścicieli nieruchomości, gdyż nie jest bezpośrednim władającym terenem. Jednak pośrednio poprzez instrumenty ekonomiczne np. wysokość opłaty za użytkowanie wieczyste może stymulować określone zachowania.

Rys. 243. Grunty komunalne nie oddane w żadne formy władania na terenie osiedla Wzgórza Krzesławickie
Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów pozyskanych z Urzędu Miasta Krakowa (Miejski Zarząd Baz Danych)

Tab. 54. Stan własności na obszarze osiedla Wzgórza Krzesławickie

Lp.	Właściciel	Powierzchnia	
		w ha	%
1	Działki osób fizycznych	2,40	4,41
2	Działki posiadające wpisy o jakiegokolwiek formie władania osób fizycznych i prawnych (ale nie Gminy Kraków, ani Skarbu Państwa, ani Powiatu Kraków)	2,69	4,94
3	Gmina Kraków - właściciel, działka nie oddana w żadną formę władania	8,56	15,73
4	Gmina Kraków - właściciel, działka oddana w inne formy władania	20,58	37,83
5	Gmina Kraków - właściciel, działka oddana w użytkowanie (współużytkowanie) wieczyste osobom fizycznym	3,66	6,73
6	Gmina Kraków - właściciel, działka oddana w użytkowanie (współużytkowanie) wieczyste osobom fizycznym i prawnym	1,31	2,41
7	Gmina Kraków - właściciel, działka oddana w użytkowanie (współużytkowanie) wieczyste osobom prawnym	1,94	3,56
8	Gmina Kraków - właściciel, działka oddana w zarząd (współzarząd) i inne formy władania	0,00	0,00
9	Gmina Kraków - właściciel, działka oddana wyłącznie w użytkowanie (współużytkowanie)	0,37	0,67
10	Gmina Kraków - właściciel, działka oddana wyłącznie w zarząd (współzarząd)	10,98	20,19
11	Gmina Kraków - właściciel, lecz są także inni właściciele (ale nie Skarb Państwa, ani Powiat Kraków)	0,00	0,00
12	Gmina Kraków - współwłasność z podmiotami innymi, niż Skarb Państwa lub Powiat Kraków	0,50	0,92
13	Gmina Kraków - współwłasność ze Skarbem Państwa	0,00	0,00
14	Osoba fizyczna	0,99	1,82
15	Powiat Kraków - właściciel, działka oddana w inne formy władania	0,00	0,00
16	Powiat Kraków - właściciel, lecz są także inni właściciele (ale nie Gmina Kraków, ani Skarb Państwa)	0,00	0,00
17	Skarb Państwa - właściciel, działka nie oddana w żadną formę władania	0,05	0,09
18	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana w inne formy władania	0,00	0,00
19	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana w użytkowanie (współużytkowanie) i inne formy władania	0,00	0,00
20	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana w użytkowanie (współużytkowanie) wieczyste osobom fizycznym	0,00	0,00
21	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana w użytkowanie (współużytkowanie) wieczyste osobom fizycznym i prawnym (ale nie Gminie Kraków)	0,06	0,12
22	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana w użytkowanie (współużytkowanie) wieczyste osobom prawnym (ale nie Gminie Kraków)	0,11	0,19
23	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana w użytkowanie wieczyste Gminie Kraków	0,00	0,00
24	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana w współużytkowanie wieczyste Gminie Kraków oraz innym podmiotom	0,00	0,00
25	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana wyłącznie w użytkowanie (współużytkowanie)	0,00	0,00
26	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana wyłącznie w zarząd (współzarząd)	0,00	0,00
27	Skarb Państwa - właściciel, lecz są także inni właściciele (ale nie Gmina Kraków, ani Powiat Kraków)	0,00	0,00
28	Skarb Państwa - współwłasność z podmiotami innymi, niż Gmina Kraków lub Powiat Kraków	0,22	0,40
Razem:		54,39	100,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów pozyskanych z Urzędu Miasta Krakowa (Miejski Zarząd Baz Danych)

Rys. 244. Boiska sportowe oraz plac zabaw w rejonie budynków Os. Na Stoku 41, 42, 46, 46
fot. Marcin Nejman

Rys. 246. Osiedlowa uliczka w rejonie ulicy Zielony Jar
fot. Marcin Nejman

Rys. 245. Parking pomiędzy budynkami w rejonie ulicy Jagiello
fot. Marcin Nejman

Rys. 247. Zagospodarowanie terenu przed budynkiem przy ulicy Urbanistów
fot. Marcin Nejman

9. ZESPÓŁ OSIEDLI W BIEŃCZYCACH

1.1. Położenie obszaru, podstawowe parametry

Zespół osiedli w Bieńczycach położony jest w XVI dzielnicy samorządowej, 6,7-8,2 km od Rynku Głównego. Obejmuje siedem osiedli: Albertyńskie, Bieńczyce, Jagiellońskie, Kazimierzowskie, Niepodległości, Przy Arce i Złotej Jesieni.

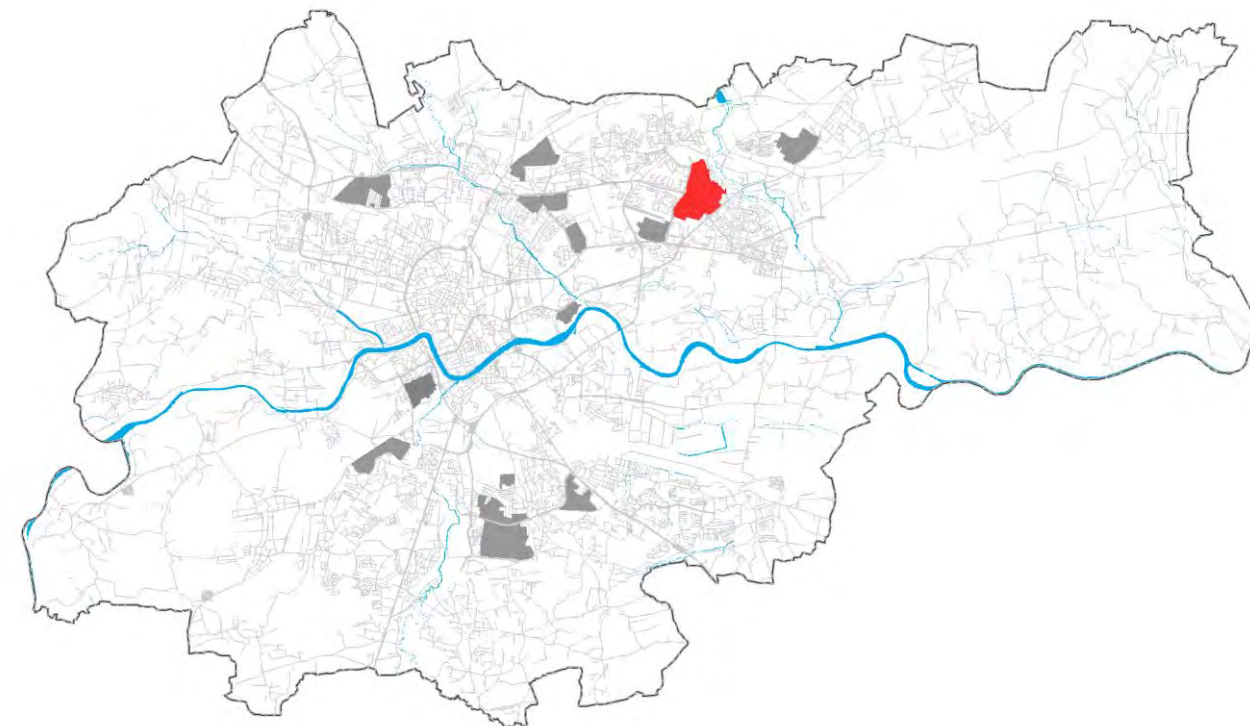
Osiedla te zajmują łącznie powierzchnię 105,77 ha i zamieszkuje je 25,8 tys. osób. Średnia gęstość zaludnienia na tym obszarze wynosi 244 os/ha, 24 419 os/km².

Powierzchnia osiedli waha się od nieco ponad 10 ha do ponad 20 ha. Biorąc pod uwagę wielkość osiedli można je podzielić na trzy grupy: osiedla małe o powierzchni do 12 ha (Złotej Jesieni, Bieńczyce, Niepodległości), osiedla średnie o powierzchni od 12 do 18 ha (Kazimierzowskie, Przy Arce) i osiedla duże o powierzchni ponad 18 ha (Albertyńskie i Jagiellońskie).

Zespół ten jest drugim po obszarze (starej) Nowej Huty najbardziej zaludnionym obszarem w dzielnicy Nowa Huta. Najbardziej zaludnionym jest osiedle Kazimierzowskie gdzie mieszka ponad 6 tys. osób a najmniej osiedle Złotej Jesieni gdzie zameldowanych są zaledwie 304 osoby.

Osiedla te charakteryzują się wysokim wskaźnikiem gęstości zaludnienia. Największa wartość tego wskaźnika została odnotowana na osiedlu Kazimierzowskim, gdzie na km² przypada średnio 38,5 tys. osób.

W najbliższym sąsiedztwie osiedli znajdują się Centrum Handlowe Czyżyny (Carrefour), Bazar Tomex, Dom Handlowy Wanda, Prokuratura Rejonowa Kraków Krowodrza, Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. L. Rydygiera czy też Teatr Ludowy.

Rys. 248. Lokalizacja osiedli w Bieńczycach w strukturze przestrzennej miasta
Źródło: opracowanie własne na podstawie Urban Atlas 2008 oraz danych UM Krakowa

Tab. 55. Podstawowe dane charakteryzujące osiedla Bieńczyckie

Lp.	Nazwa Osiedla	Powierzchnia w ha	Liczba mieszkańców	Gęstość zaludnienia	
				os/ha	os/km ²
1	Złotej Jesieni	10,32	304	29	2 946
2	Bieńczyce	11,48	1 980	172	17 247
3	Jagiellońskie	20,51	4 461	218	21 750
4	Kazimierzowskie	15,84	6 108	386	38 561
5	Przy Arce	17,54	5 268	300	30 034
6	Albertyńskiego	18,43	4 898	266	26 576
7	Niepodległości	11,65	2 809	241	24 112
	Łącznie:	105,77	25 828	244	24 419

Źródło: opracowanie własne

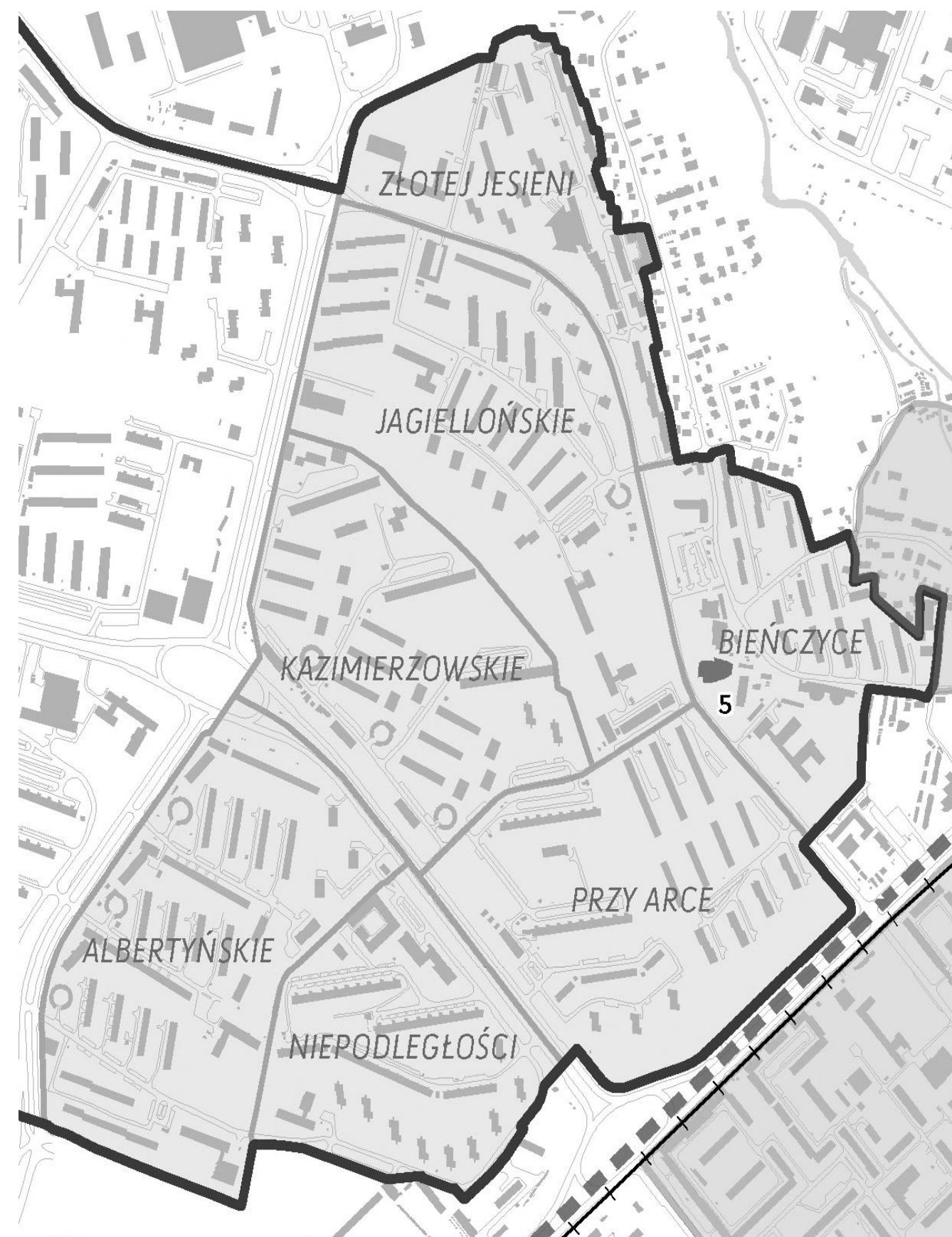
Tab. 56. Podstawowe wskaźniki podlegające ocenie, zebrane dla zespołu osiedli w Bieńczycach

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wartości								
			dla analizowanego obszaru osiedla							Średnia	
			Złotej Jesieni	Bieńczyce	Jagiellońskie	Kazimierzowskie	Przy Arce	Albertyńskiego	Niepodległości	dla 19 obszarów	dla Krakowa
1	Średni wiek mieszkańców	os.	30,51	41,66	44,77	44,11	43,80	46,49	44,14	43,27	41,61
2	Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym	%	6,57	19,29	26,87	25,39	25,32	30,50	25,66	19,38	19,47
3	Odsetek osób pobierających zasiłki z MOPS	%	0,58	0,02	0,05	0,06	0,05	0,04	0,02	0,07	-
4	Odsetek inwalidów wśród pobierających zasiłki z MOPS w Krakowie	%	0,99	0,00	0,09	0,16	0,11	0,12	0,07	0,27	-
5	Odsetek osób niepełnosprawnych wśród pobierających zasiłki z MOPS w Krakowie	%	12,17	0,45	1,23	1,56	1,12	1,33	0,36	1,89	-
6	Odsetek osób z rodzin wieloosobowych pobierających zasiłki z MOPS wśród osób pobierających zasiłki z MOPS w Krakowie	%	32,89	0,3	1,34	1,77	1,88	1,22	0,36	2,77	-
7	Średni dochód miesięczny osób pobierających zasiłki z MOPS	zł	137	286	136	190	188	188	223	184,75	182,01
8	Średnie ceny transakcyjne na rynku wtórnym budownictwa wielorodzinnego	zł	6000	6000	6000	6000	6000	6000	6000	6 328	-
9	Odsetek gruntów stanowiących własność gminy	%	4,53	48,93	92,73	89,12	93,17	79,58	68,52	63,69	-
10	Odsetek budynków stanowiących własność gminy	%	0,00	0,00	8,33	8,33	10,53	0,00	0,00	8,84	-
11	Liczba obiektów handlowych	szt.	3	1	2	7	4	5	3	150,00	-
12	Odsetek osób w wieku produkcyjnym pozostających bez pracy	%	0,17	0,05	0,06	0,06	0,05	0,06	0,04	0,05	0,04
13	Odsetek osób w wieku do 30 lat pozostających bez pracy	%	0,064	0,011	0,018	0,022	0,017	0,021	0,010	0,02	0,02
14	Odsetek mężczyzn pozostających bez pracy	%	0,079	0,025	0,033	0,036	0,025	0,033	0,021	0,02	0,02
15	Odsetek bezrobotnych z wykształceniem podstawowym i zawodowym	%	0,168	0,028	0,044	0,053	0,038	0,048	0,023	0,03	0,04
16	Powierzchnia terenów zielonych przypadających na 1 mieszkańca	m ²	24,2	0,0	6,6	2,2	9,0	2,1	5,9	16,38	-
17	Odsetek powierzchni biologicznie czynnej	%	65,2	67,7	75,6	65,3	82,0	75,8	67,1	71,16	-
18	Odległość od parku miejskiego	m	150	330	100	160	0	0	0	112,00	-
19	Odsetek terenów gdzie normy hałasu są przekroczone	%	29,10	51,70	21,80	21,60	42,20	19,20	19,60	28,28	-
20	Odsetek terenów gdzie zagrożenie emisją hałasu drogowego przekracza poziom 55 dB (pora nocna)	%	21,10	24,41	11,42	12,59	24,49	12,41	15,10	15,68	-
21	Odsetek terenów gdzie zagrożenie emisją hałasu kolejowego przekracza poziom 55 dB (pora nocna)	%	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3,38	7,15	0,92	-
22	Odsetek zabudowy powstały przed 1970	%	0,00	0,00	87,50	79,17	0,00	91,30	0,00	31,05	-
23	Średni wiek budynków	lata	37	28	43	41	35	45	33	35,00	-
24	Odsetek budynków objętych termomodernizacją	%	33,3	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	88,48	-
25	Powierzchnia terenów komunikacji na 1 mieszkańca	m ²	26,94	6,32	3,23	4,22	2,88	4,62	6,73	5,49	-
26	Liczba miejsc parkingowych na 1 mieszkańca	szt.	1,09	0,13	0,07	0,07	0,08	0,11	0,13	0,11	-
27	Średnia wysokość budynków	kond.	4,50	4,77	6,25	5,78	6,95	5,95	5,57	5,84	-
28	Gęstość zaludnienia	os./km ²	2 946	17 247	21 750	38 561	30 034	26 576	24 112	28 246	2 280
29	Intensywność zabudowy		0,63	0,46	0,53	0,79	0,63	0,59	0,63	0,68	-
30	Odległość od centrum miasta	km	8,20	8,10	8,10	7,40	7,50	6,70	7,10	5,96	-
31	Odległość od przystanku komunikacji miejskiej (autobus)	m	150	150	250	180	250	230	500	254	-
32	Odległość od przystanku komunikacji miejskiej (tramwaj)	m	300	360	330	180	350	310	340	554	-
33	Odległość od szkoły podstawowej	m	299	266	128	277	296	96	246	276	-
34	Odległość od przedszkola	m	220	395	168	252	497	62	236	277	-

Źródło: opracowanie własne

Rys. 249. Analizowany obszar zespołu osiedli w Bińczycach na zdjęciu satelitarnym z 1965 roku
Źródło: Ze zbiorów Archiwum Państwowego w Krakowie

Rys. 250. Osiedla wchodzące w skład zespołu mieszkaniowego
Źródło: opracowanie własne

1.2. Historia obszaru objętego analizą

Osiedle położone zostało na terenie dawnej wsi Bieńczyce. Wieś wzmiankowana po raz pierwszy w 1224 roku, należała pierwotnie do kościoła Św. Michała na Skatce. Najstarsze, placowe centrum osadnicze, usytuowane przy skrzyżowaniu ulic Cienistej i Kaczeńcowej (zachował się relikw placu), przekształciło się później w układ ulicowy wzdłuż ulicy Cienistej. W 1391 r. wzmiankowano młyn nad Dłubnią. Drugi powstał 1449 nad zachowaną do dziś młynówką. W 2 poł. XV wieku odnotowano dwór z ogrodami i folwarkiem (przy obecnej ulicy Kaczeńcowej). W XVIII wieku wzdłuż drogi do Mistrzejowic (północny odcinek ulicy Fatimskiej) powstało skupisko zabudowy, zwane Budzynie. W latach 40. XIX wieku poprowadzono przez Bieńczyce odcinek szosy Kocmyrzowskiej (obecnie ulice Bieńczycka i Kocmyrzowska), wzdłuż której w latach 90. XIX wieku wybudowano Kolej Kocmyrzowską.

Bieńczyce włączono do Krakowa w 1951 jako część dzielnicy Nowa Huta. W 1949-50 we wsch. części wsi wzniesiono centrum Nowej Huty. W latach 60.-90. niemal cały pozostały teren wsi zabudowano osiedlami blokowymi w ramach drugiego etapu budowy Nowej Huty.

Zespół osiedli Bieńczyce obejmuje osiedla usytuowane między ulicami Bieńczycką i Kocmyrzowską, potokiem Dłubni, ulicą L. Okulickiego, aleją W. Andersa, ulicami Kremskiego, F. Hynka i M. Dąbrowskiej. W skład zespołu osiedli wchodzi osiedla Albertyńskie, Złotej Jesieni, Jagiellońskie, Kazimierzowskie, Przy Arce, Niepodległości (w granicach obszaru objętego analizą) oraz Strusia, Na Lotnisku, Kalinowe, Wysokie, Kościuszkowskie (poza obszarem analizy).

Osiedla wznoszone były wg proj. J. Guzickiej, A. Basitowej i J. Lewandowskiego. Budowę osiedli znajdujących się w granicach opracowania rozpoczęto w 1962 roku a ostatni budynek oddano w 1978 roku. Poszczególne osiedla realizowano w latach:

- 1962-67 osiedle Albertyńskie (pierwotnie 20-lecia PRL, rozbudowane w 1977),
- 1964-68 osiedle Złotej Jesieni,
- 1965-69 osiedle Jagiellońskie,
- 1966-79 osiedle Kazimierzowskie,
- 1972-1979 osiedle Niepodległości,
- 1970-78 osiedle Przy Arce (pierwotnie Dąbrowszczaków),
- 1976-1978 osiedle Bieńczyce.

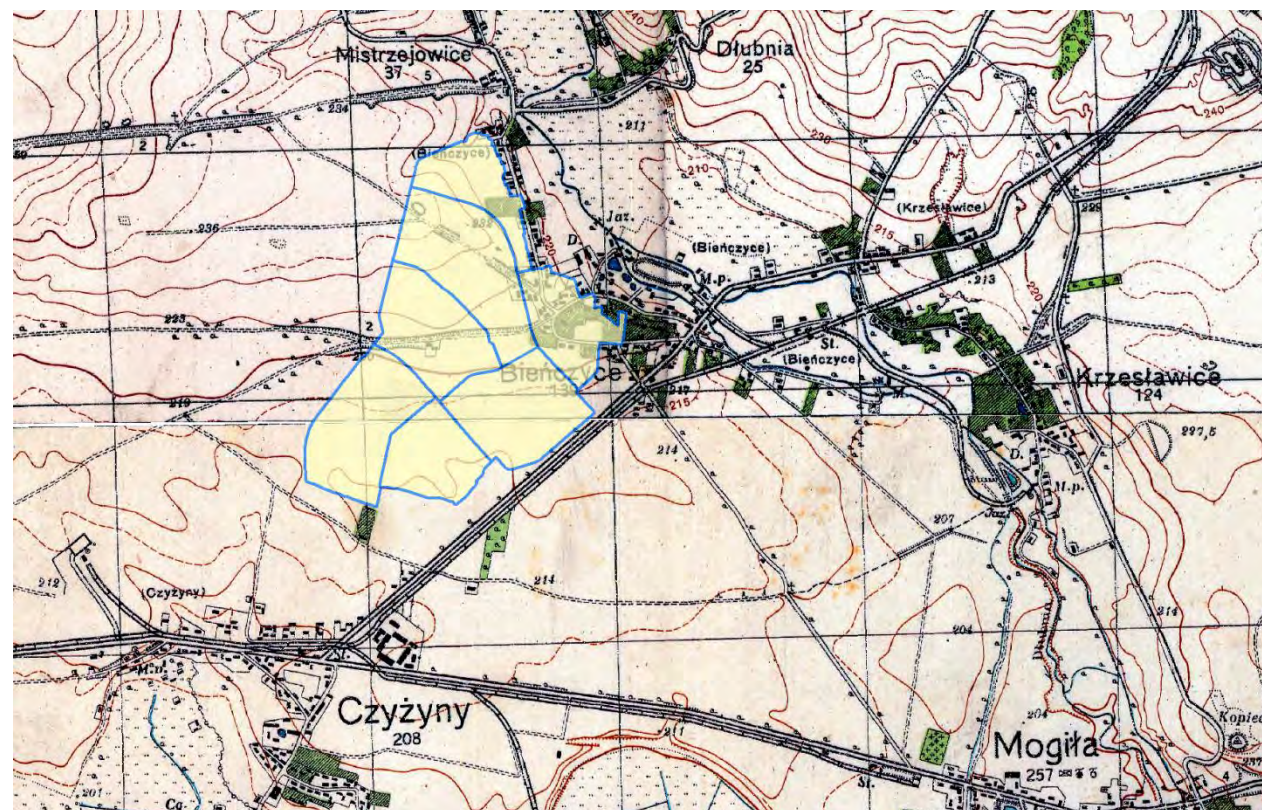
Budynki na osiedlach Albertyńskim i Niepodległości zrealizowano w technologii wielkoblokowej wg proj. m.in. S. Golonki i K. Chodorowskiego. Obiekty na osiedlu Bieńczyce powstały w technologii wielkopłytowej wg proj. A. Ścigalskiego. Wzdłuż ulic Andersa, Broniewskiego, Obrońców Krzyża i Mikołajczyka wzniesiono pawilony i kioski handlowo-usługowe, w połowie lat 70. XX wieku powstało

centrum handlowo-usługowe Wanda (wg proj. S. Golonki).

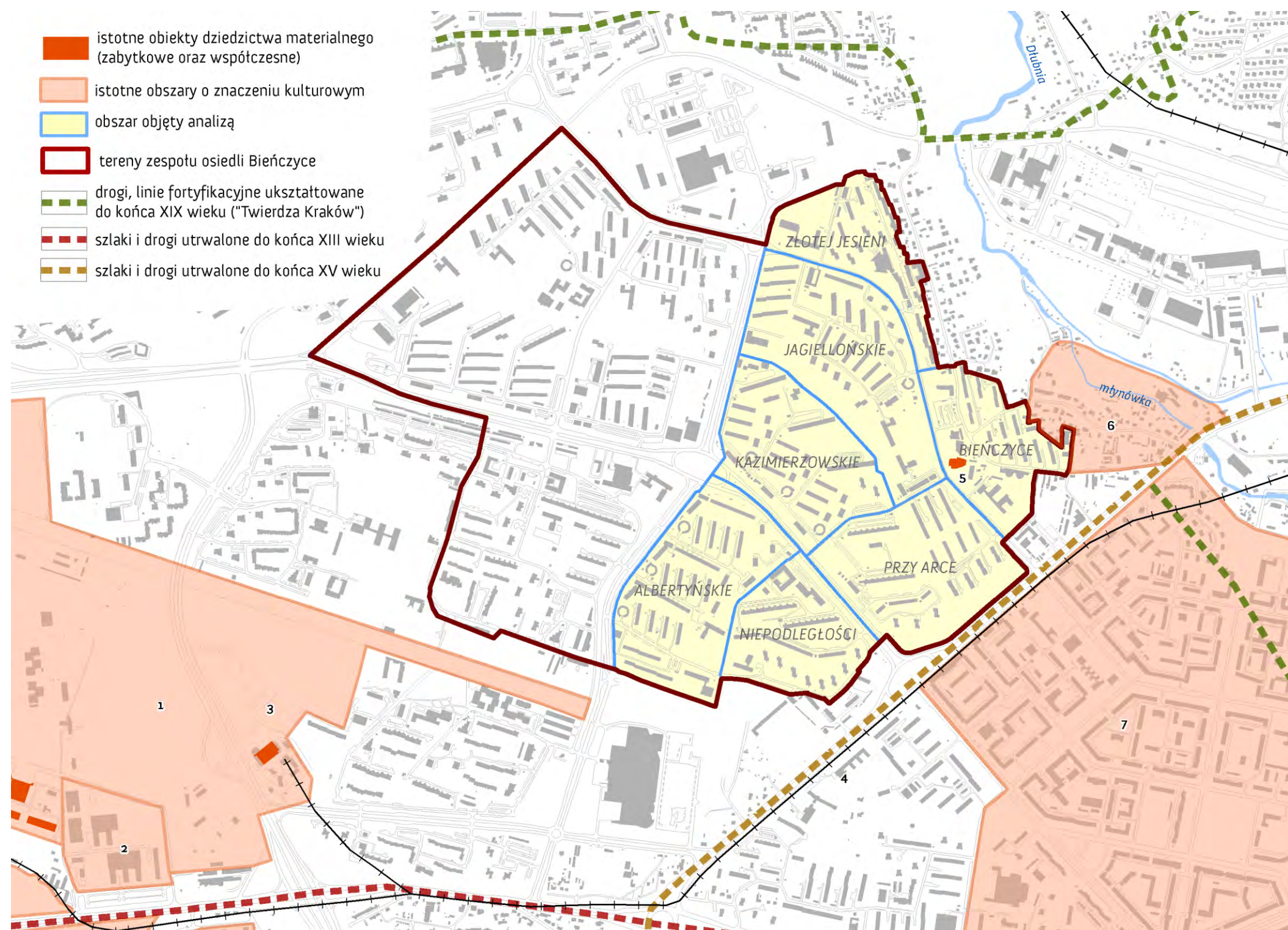
W 1977 oddano do użytku kościół Matki Bożej Królowej Polski (tzw. Arka Pana) wg proj. W Pietrzyka (przy ulicy Obrońców Krzyża), który stał się symbolem poprzez walkę jaką stoczyli mieszkańcy Bieńczyce z oddziałami milicji o postawiony w miejscu budowy kościoła krzyż.

Na zachodnim obrzeżu analizowanych osiedli w 1993 r., zakończono budowę Szpitala Specjalistycznego im. L. Rydygiera, wg proj. W Wichmana, którego budowę rozpoczęto 1976 roku.

Specyficznym obszarem jest Osiedle Złotej Jesieni, wybudowane z myślą o osobach potrzebujących lokali mieszkalnych do wynajęcia. W okresie PRL w budynkach tych m.in. stacjonowało ZOMO, a także mieszkali robotnicy pracujący w hucie im. Lenina. W okresie późniejszym funkcjonowały tam domy pracownicze na 900 miejsc oraz domy studenckie (Politechniki Krakowskiej, Państwowej Wyższej Szkoły Teatralnej, Uniwersytetu Ekonomicznego oraz Uniwersytetu Rolniczego). Na osiedlu tym Miasto Kraków wynajmuje część lokali na mieszkania socjalne.

Rys. 251. Zespół mieszkaniowy Bieńczyce na mapie Wojskowego Instytutu Wydawniczego – 1936 rok
Źródło: Ze zbiorów Archiwum Map Wojskowych Instytutu Geograficznego

1. Zespół dawnego lotniska Rakowice, obecnego Muzeum Lotnictwa Polskiego (w dużej części),
2. Powstałe w latach 70. XX wieku domy studenckie Politechniki Krakowskiej wg proj. T. i M. Mańkowskich, Z. Nowakowskiego oraz powstałe w latach 80. XX wieku budynki Wydziału Mechanicznego Politechniki wg proj. W. Cęckiewicza z zespołem,
3. murowano-żelbetowe hangary z 1931 roku, proj. Izydora Stelli-Sawickiego,
4. Nieistniejąca linia kolejowa Kraków – Kocmyrzów, działająca w latach 1899-1962,
5. Oddany w 1977 do użytku kościół Matki Bożej Królowej Polski (tzw. Arka Pana) wg proj. W. Pietrzyka
6. Relikty układu urbanistycznego wsi Bieńczyce,
7. Zespół urbanistyczny (starej) Nowej Huty zrealizowany w latach 1949-55, wg proj. Tadeusza Ptaszyckiego z zespołem,

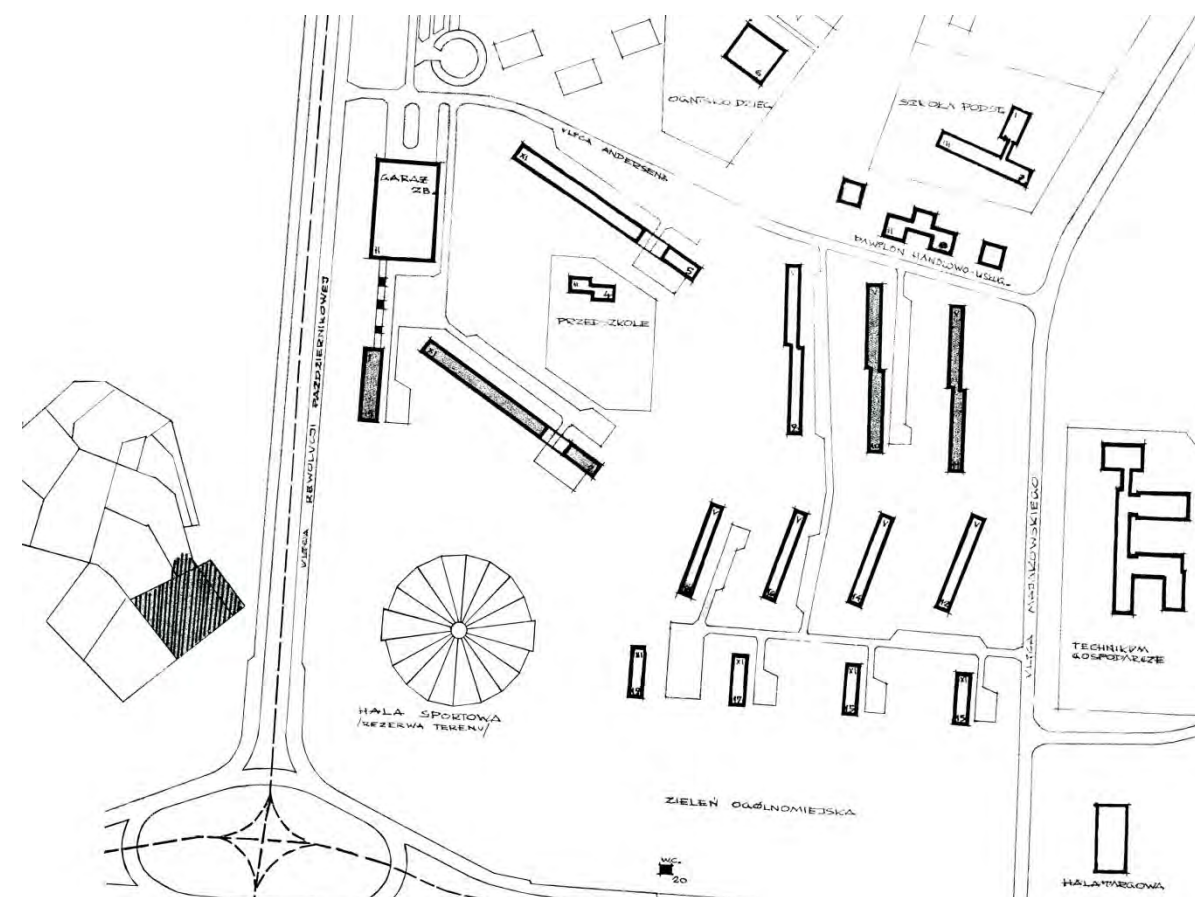
Rys. 252. Środowisko kulturowe - zespół osiedli Bieńczyckich
Źródło: opracowanie własne

1.3. Środowisko kulturowe

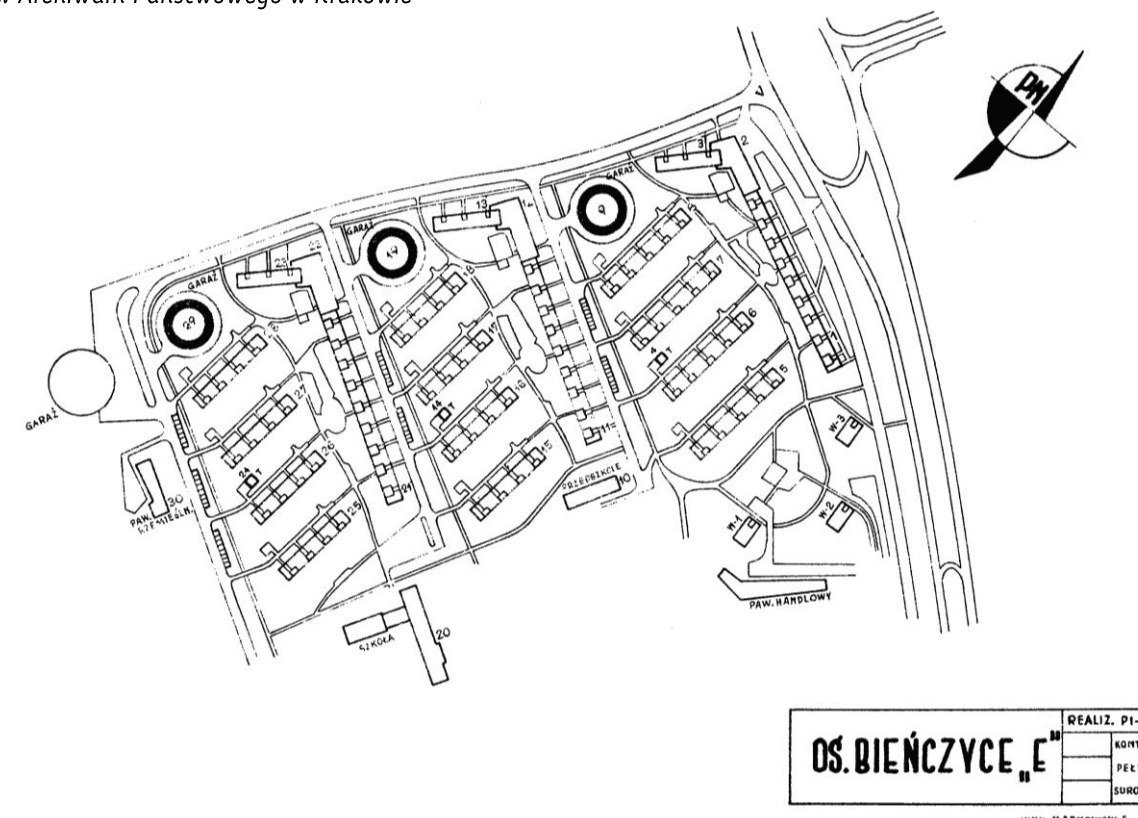
Jedynym istotnym elementem dziedzictwa materialnego znajdującym się w granicach analizowanego obszaru jest kościół Matki Bożej Królowej Polski.

Na główne elementy dziedzictwa materialnego składają się zlokalizowane w sąsiedztwie analizowanego terenu obiekty o znaczeniu zabytkowym:

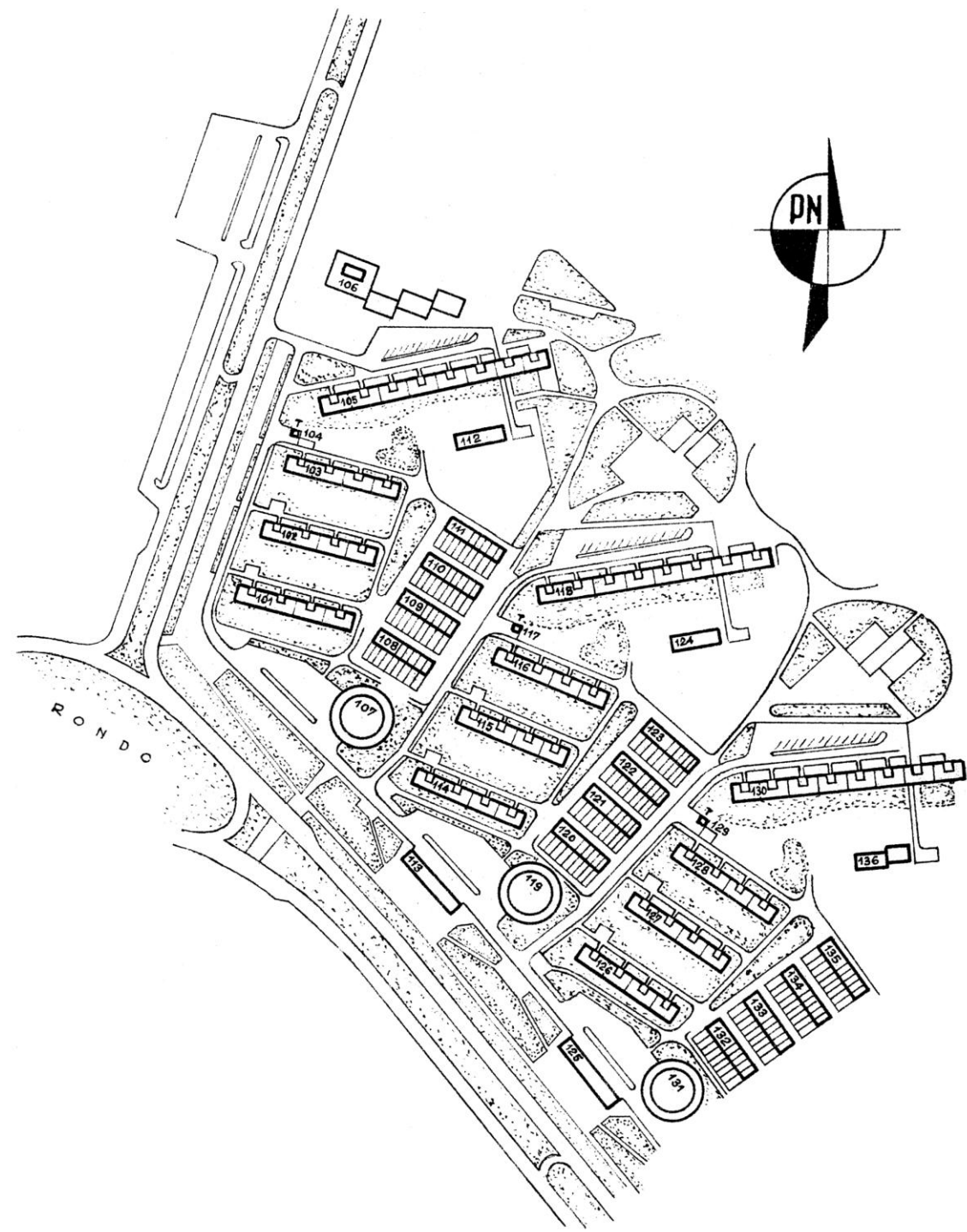
- zespół urbanistyczny (starej) Nowej Huty zrealizowany w latach 1949-55, wg proj. Tadeusza Ptaszyckiego z zespołem,
 - a) młyn,
 - b) magazyn,
 - c) siłownię wodną,
 - d) siłownię parową,
 - e) dom
- obiekty Muzeum Lotnictwa Polskiego.

Rys. 253. Plan realizacyjny osiedla Przy Arce z widoczną niezrealizowaną Halą Sportową
Źródło: Ze zbiorów Archiwum Państwowego w Krakowie

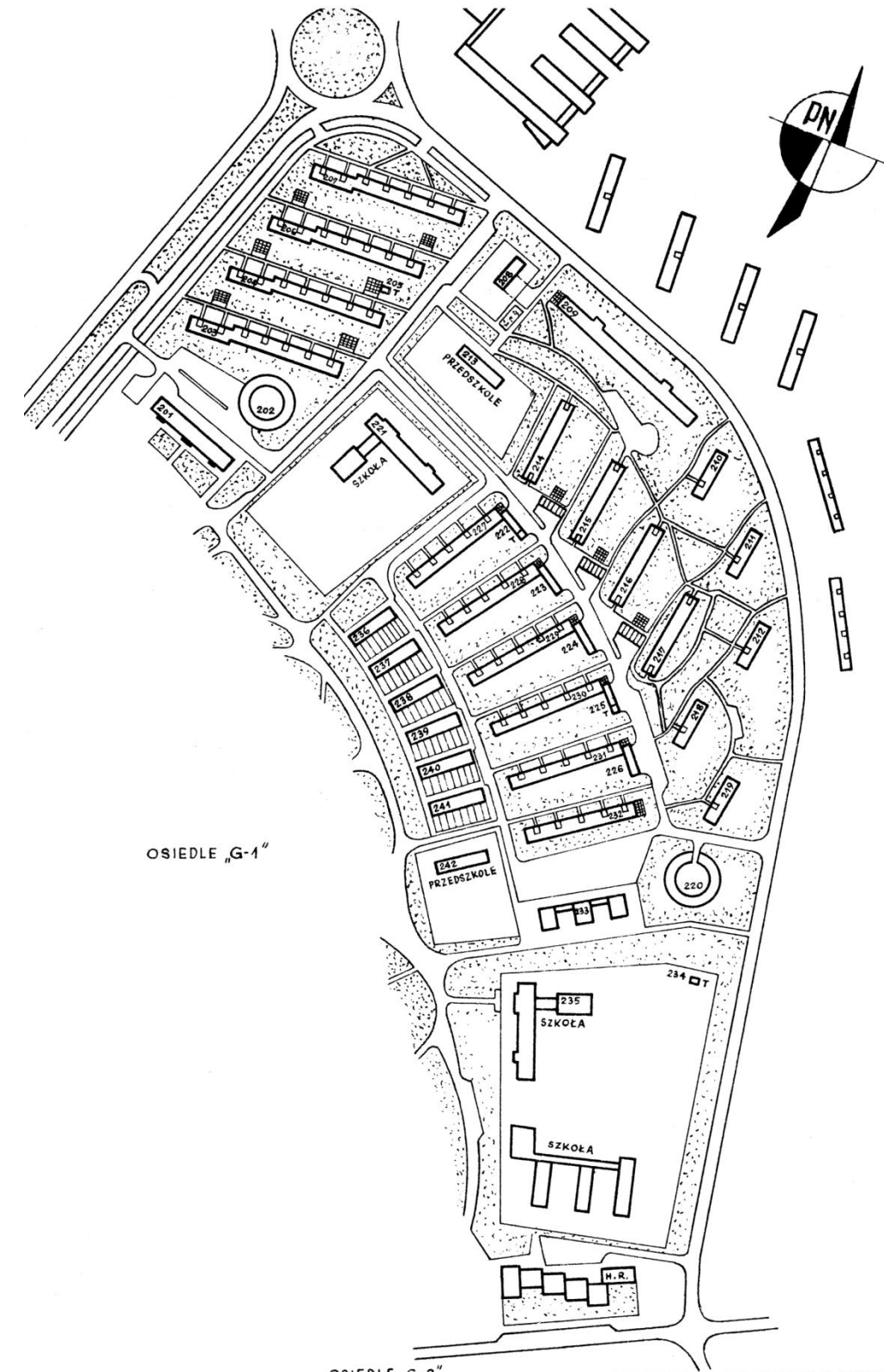
Rys. 254. Plan realizacyjny osiedla Bieńczyce „E” - Albertyńskie
Źródło: Ze zbiorów Archiwum Państwowego w Krakowie

OS. BIĘNCZYCE „G-1”	REALIZ. PI-62
	☐ KONTYM.
	☐ PEŁNY
	☐ SUROWY

WYK. E. MARKOWSKI 1964

Rys. 255. Plan realizacyjny osiedla Bięnczyce „G1” - Kazimierzowski
 Źródło: Ze zbiorów Archiwum Państwowego w Krakowie

OS. BIĘNCZYCE „G-2”	REALIZ. PI-62
	☐ KONTYM.
	☐ PEŁNY
	☐ SUROWY

WYK. E. MARKOWSKI 1964

Rys. 256. Plan realizacyjny osiedla „G2” - Jagiellońskie
 Źródło: Ze zbiorów Archiwum Państwowego w Krakowie

1.4. Zagospodarowanie terenu

W strukturze przestrzennej zespołu osiedli Bieńczyckich dominują tereny zabudowy wielorodzinnej, które zajmują 44,5 ha i stanowią ponad 42% obszaru opracowania.

Największy odsetek tych terenów występuje na osiedlu Albertyńskim, gdzie blisko 58% terenów zajętych jest przez tereny zabudowy wielorodzinnej. Obszarem o najmniejszym odsetku tych terenów jest osiedle Złotej Jesieni, gdzie tylko 3,3% gruntów zajętych jest przez tę funkcję.

Duży obszar 17,3 ha (16,36% analizowanego zespołu) zajmują tereny dróg publicznych i wewnętrznych. Równie duży jest udział terenów usług komunikacji które zajmują obszar 6,5 ha (6,15%). Łącznie tereny komunikacyjne w zespole osiedli Bieńczyckich zajmują blisko 22,5%.

Obszarem o największym udziale terenów komunikacyjnych jest osiedle Niepodległości gdzie ponad 1/5 terenów stanowią drogi publiczne i wewnętrzne. Zdecydowanie najmniejszy odsetek terenów o tej funkcji występuje na osiedlu Albertyńskim, gdzie zaledwie 12,8% gruntów to tereny dróg publiczny i wewnętrznych.

Tereny usług (publiczny i komercyjnych) zajmują 21,1 ha a ich powierzchnia stanowi średnio 20,4% analizowanego zespołu. Wskaźnik ten potwierdza dobrą obsługę w zakresie infrastruktury publicznej, jak również dobry dostęp do podstawowych usług komercyjnych.

Największy odsetek terenów usługowych odnotowano na osiedlu Złotej Jesieni, wynika to jednak ze specyfiki osiedla, na którym przez lata dominowały obiekty hoteli pracowniczych, wykorzystywane w późniejszym okresie przez uczelnie, jako akademiki.

Spośród pozostałych osiedli najwyższy wskaźnik usług odnotowano na osiedlu Jagiellońskim, gdzie ponad 24% terenów przeznaczono na ten cel.

Zdecydowanie najmniejszy odsetek gruntów o funkcji usługowej odnotowano na osiedlu Przy Arce, gdzie jedynie nieco ponad 4% gruntów wykorzystywane jest pod tę funkcję.

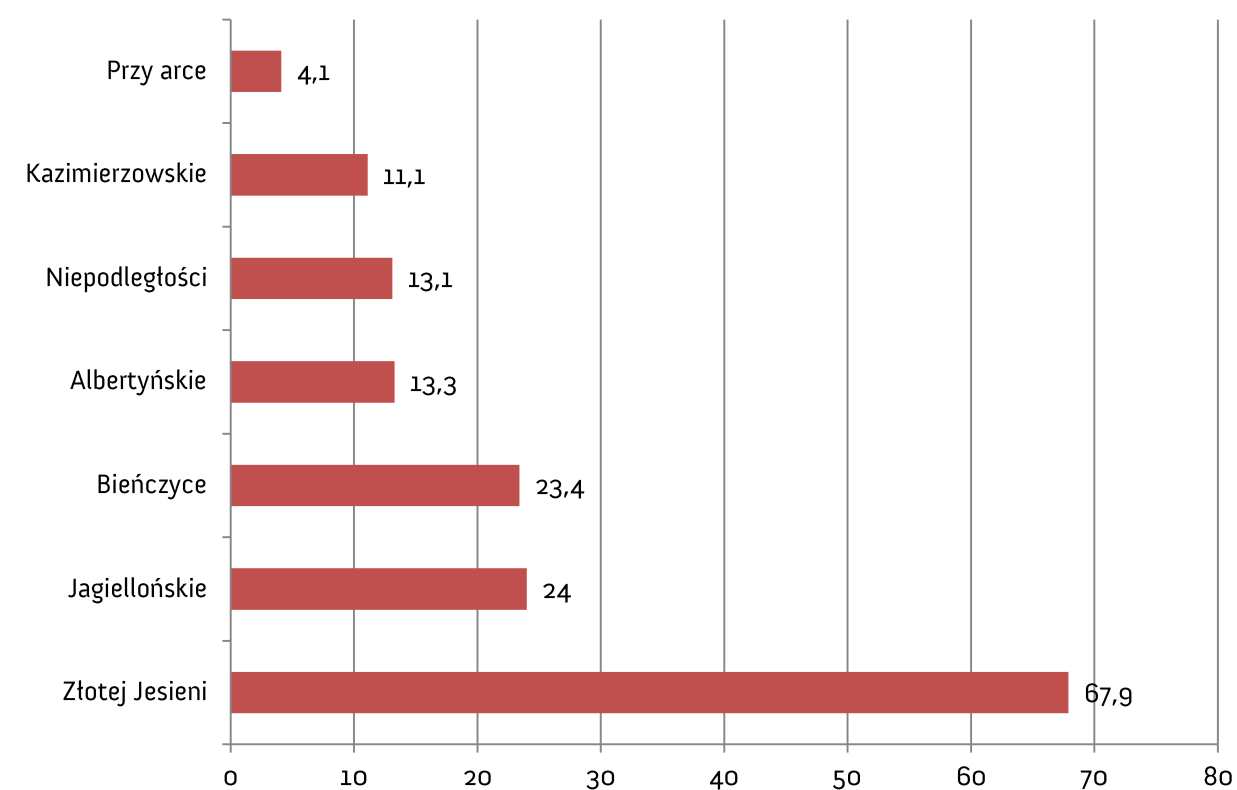
Strukturę przestrzenną zespołu osiedl uzupełniają tereny usług sportu i rekreacji, które zajmują jedynie 2,36% obszaru. Obszar ten jest zdecydowanie niewystarczający na cele rekreacyjne (2,5 ha), z uwagi na dużą liczbę mieszkańców wskaźnik powierzchni przypadającej na jednego mieszkańca jest bardzo niski i wynosi 0,96 m²/M. Stąd dostęp do tych terenów jest utrudniony.

Jedynym zwartym terenem rekreacyjnym są tzw. Planty Bieńczyckie, obszar ciągnący się od ulicy W. Broniewskiego do ulicy Kocmyrzowskiej o długości kilometra i szerokości wahającej się od 50 do 100 metrów.

Tab. 57. Wskaźniki związane z zagospodarowaniem terenu osiedli Bieńczyckich

Lp.	Nazwa Osiedla	Powierzchnia terenów rekreacyjnych/M	Powierzchnia terenów zielonych/M	Intensywność zabudowy	
				ogółem	tereny zabudowane
1	Złotej Jesieni	0,0	2 233,6	0,6	0,64
2	Bieńczyce	0,5	118,2	0,5	0,50
3	Jagiellońskie	1,6	29,4	0,5	0,65
4	Kazimierzowskie	0,0	6,7	0,8	0,89
5	Przy Arce	0,9	0,0	0,6	0,92
6	Albertyńskiego	1,0	0,0	0,7	0,69
7	Niepodległości	2,5	0,0	0,6	0,75

Źródło: opracowanie własne

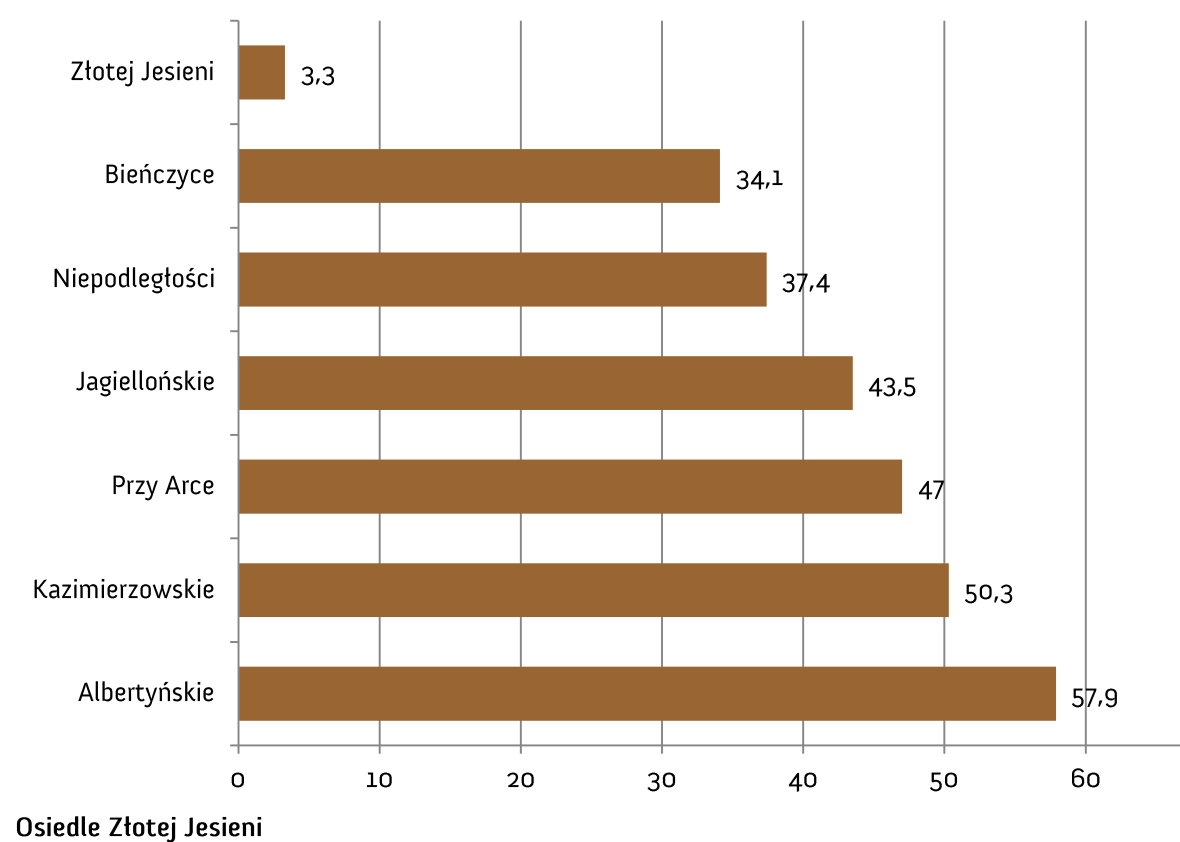
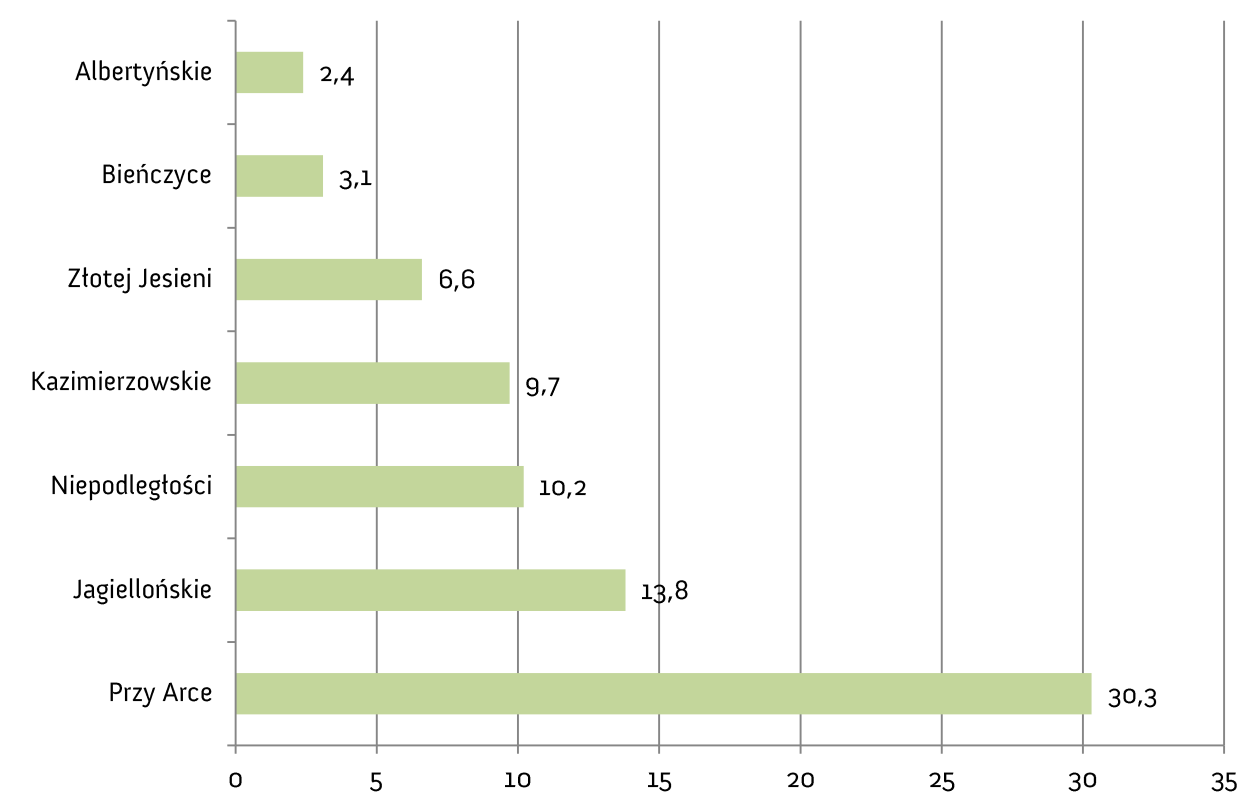

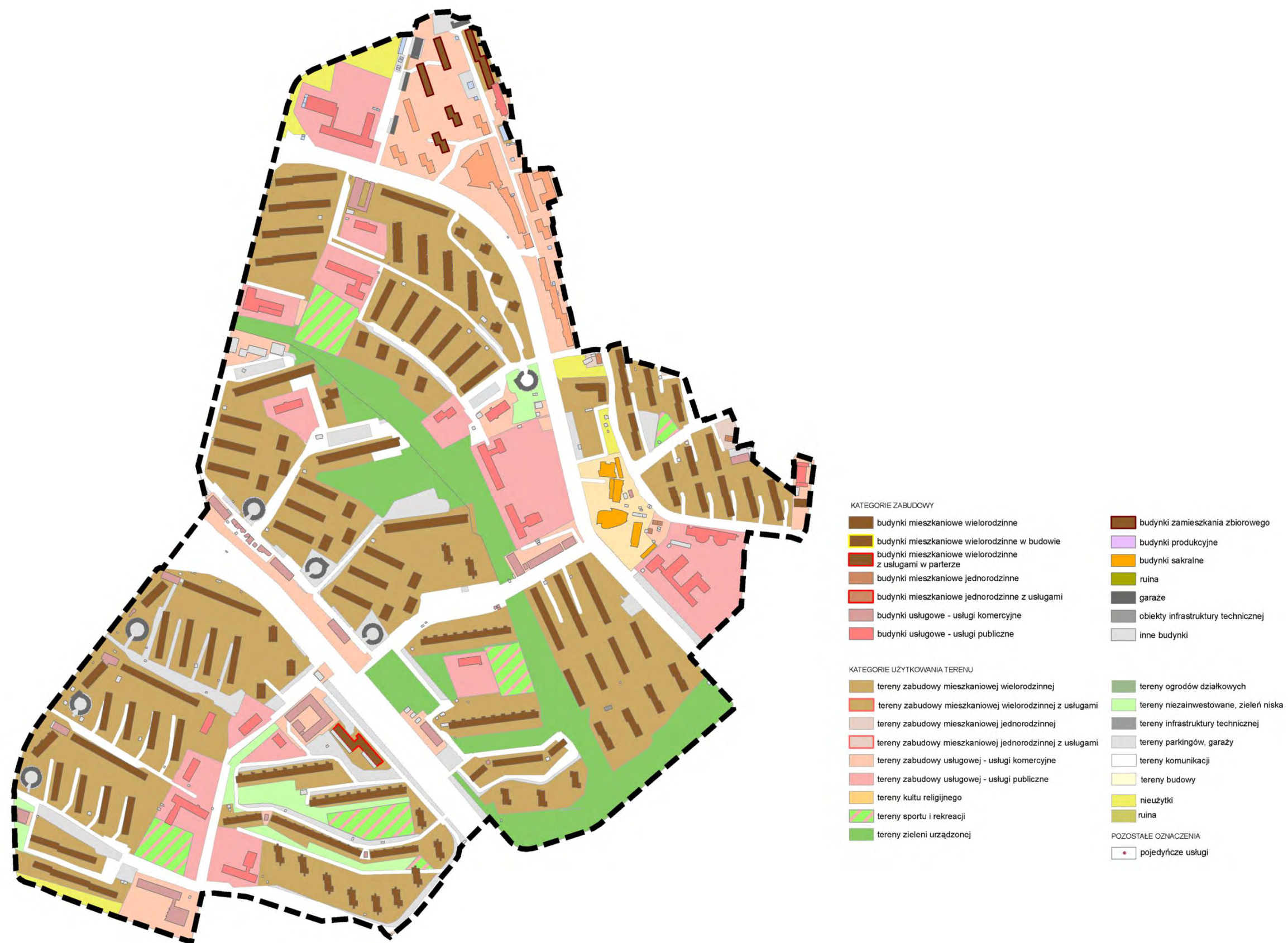
Rys. 257. Udział terenów usługowych (publicznych i komercyjnych) w analizowanym zespole osiedli Bieńczyckich
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Kraków oraz Urban Atlas 2008

Tab. 58. Struktura użytkowania terenów w analizowanym zespole osiedli Bieńczyckich

Lp.	Przeznaczenie terenu	Symbol	Złotej jesieni		Bieńczyce		Jagiellońskie		Kazimierzowskie		Przy arce		Albertyńskie		Niepodległości		
			Powierzchnia		Powierzchnia		Powierzchnia		Powierzchnia		Powierzchnia		Powierzchnia		Powierzchnia		
			w ha	w %	w ha	w %	w ha	w %	w ha	w %	w ha	w %	w ha	w %	w ha	w %	w ha
1	Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	MN	0,0	0,0	0,2	1,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2	Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej	MW	0,3	3,3	3,9	34,1	8,9	43,5	8,0	50,3	8,3	47,0	10,7	57,9	4,4	37,4	
3	Tereny infrastruktury technicznej	IT	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
4	Tereny dróg publicznych/wewnętrznych	KD	1,9	18,2	2,3	19,8	2,8	13,7	3,1	19,9	2,3	13,3	2,4	12,8	2,5	21,3	
5	Tereny usług komunikacyjnych	KU	0,4	4,1	0,5	4,5	0,3	1,4	1,4	8,9	0,5	2,6	2,0	10,6	1,4	12,2	
6	Tereny budowy	TBUD	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
7	Tereny usługowe	U	5,3	51,8	0,5	4,3	0,9	4,2	1,3	8,2	0,2	1,3	1,1	5,8	0,5	4,7	
8	Tereny usługi kultu religijnego	UK	0,0	0,0	1,4	12,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
9	Tereny usług publicznych	UP	1,7	16,1	2,2	19,1	4,1	19,8	0,5	2,9	0,5	2,8	1,4	7,5	1,0	8,4	
10	Tereny usług sportu i rekreacji	US	0,0	0,0	0,1	1,1	0,7	3,6	0,0	0,0	0,5	2,7	0,5	3,0	0,7	5,8	
11	Tereny zieleni niskiej	ZN	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	1,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,8	1,2	10,2	
12	Tereny zieleni urządzonej	ZU	0,0	0,0	0,0	0,0	2,5	12,4	1,5	9,7	5,3	30,3	0,0	0,0	0,0	0,0	
13	Tereny ogródków działkowych	ZD	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
14	Tereny nieużytków, tereny zdegradowane	N	0,7	6,6	0,4	3,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	1,6	0,0	0,0	
Łącznie:			10,32	100,0	11,48	100,0	20,51	100,0	15,84	100,0	17,54	100,0	18,43	100,0	11,65	100,0	

Źródło: opracowanie własne

Rys. 258. Udział terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej w analizowanym zespole osiedli Bieńczyckich
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Kraków oraz Urban Atlas 2008Rys. 259. Udział terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej w analizowanym zespole osiedli Bieńczyckich
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Kraków oraz Urban Atlas 2008

Rys. 260. Inwentaryzacja terenowa obszaru zespołu osiedli Bięczyckich
 Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Kraków oraz Urban Atlas 2008

Rys. 261. Model 3D zespołu osiedli Bieńczyckich – ujęcie w kierunku północno-zachodnim
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Kraków oraz Urban Atlas 2008

1.5. Morfologia zabudowy

W strukturze zabudowy mieszkaniowej dominują budynki zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, które stanowią ponad 27,9% wszystkich obiektów na terenie zespołu osiedli (124 budynków). Zabudowa na osiedlu jest zróżnicowana, dominuje zabudowa średniowysoka (98 budynków) uzupełniona zabudową wysoką (17 budynków) i niską (9 budynków), obejmująca budynki zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej. Zabudowa wielorodzinną powstała w technologii wielkiej płyty i została w większości docieplona. Jedynie siedem budynków na osiedlu Złotej Jesieni nie zostało docieplonych.

Budynki zabudowy wielorodzinnej zostały usytuowane w siedmiu grupach rozdzielone obiektami infrastruktury publicznej oraz terenami zieleni publicznej.

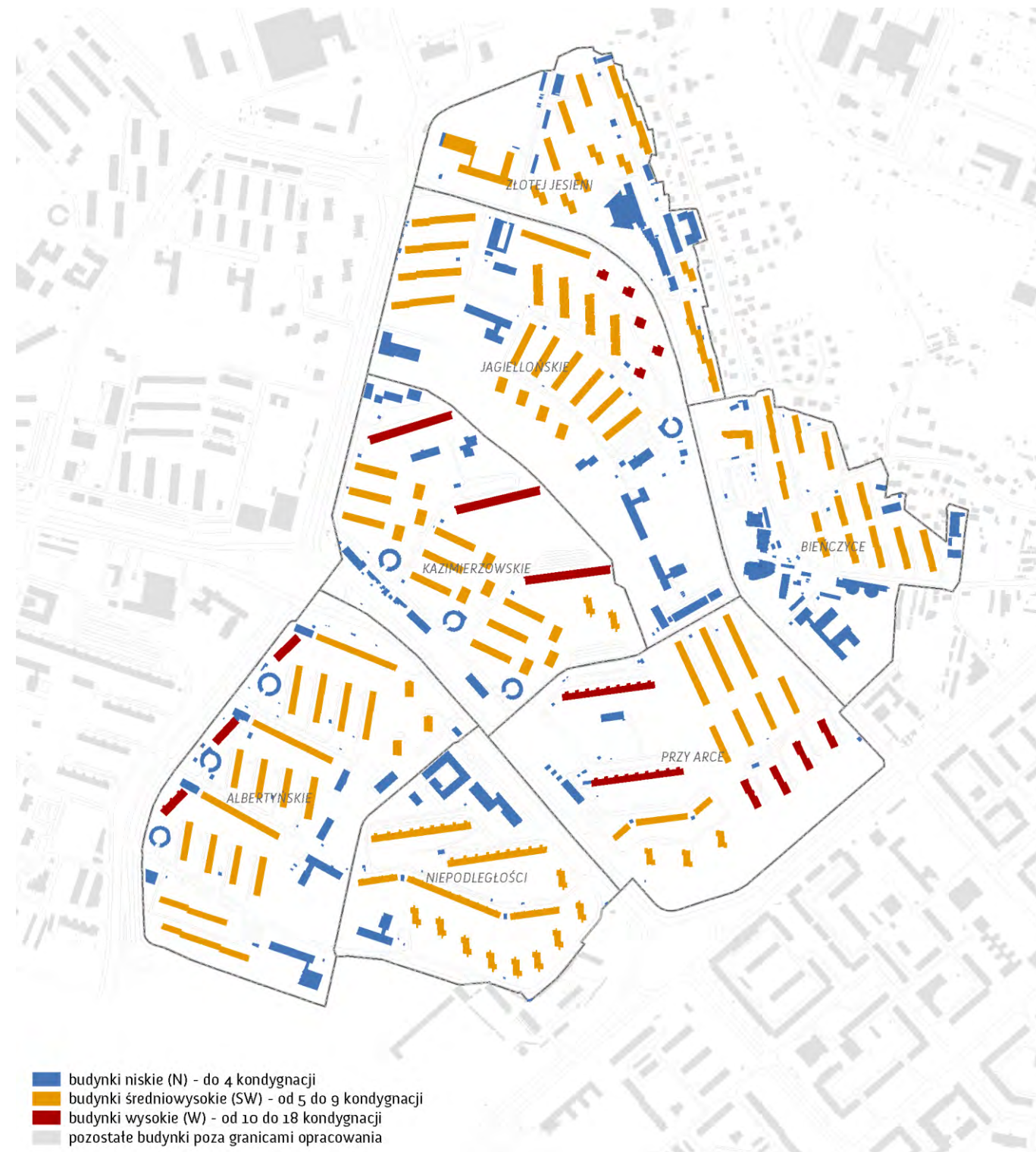
Odczuwalną dużą gęstość zabudowy, potwierdza wysoki wskaźnik intensywności zabudowy (średnio 0,6 – w odniesieniu do całego obszaru) oraz wskaźnik gęstości zaludnienia, który poza osiedlem Złotej Jesieni nie spada poniżej 17 200 os/km²). Na osiedlu Przy Arce natomiast przekracza wartość 30 000 os/km², a na osiedlu Kazimierzowskim przekracza nawet wartość 38 000 os/km².

Tab. 59. Struktura użytkowania budynków na analizowanym zespole osiedli Bieńczyckich

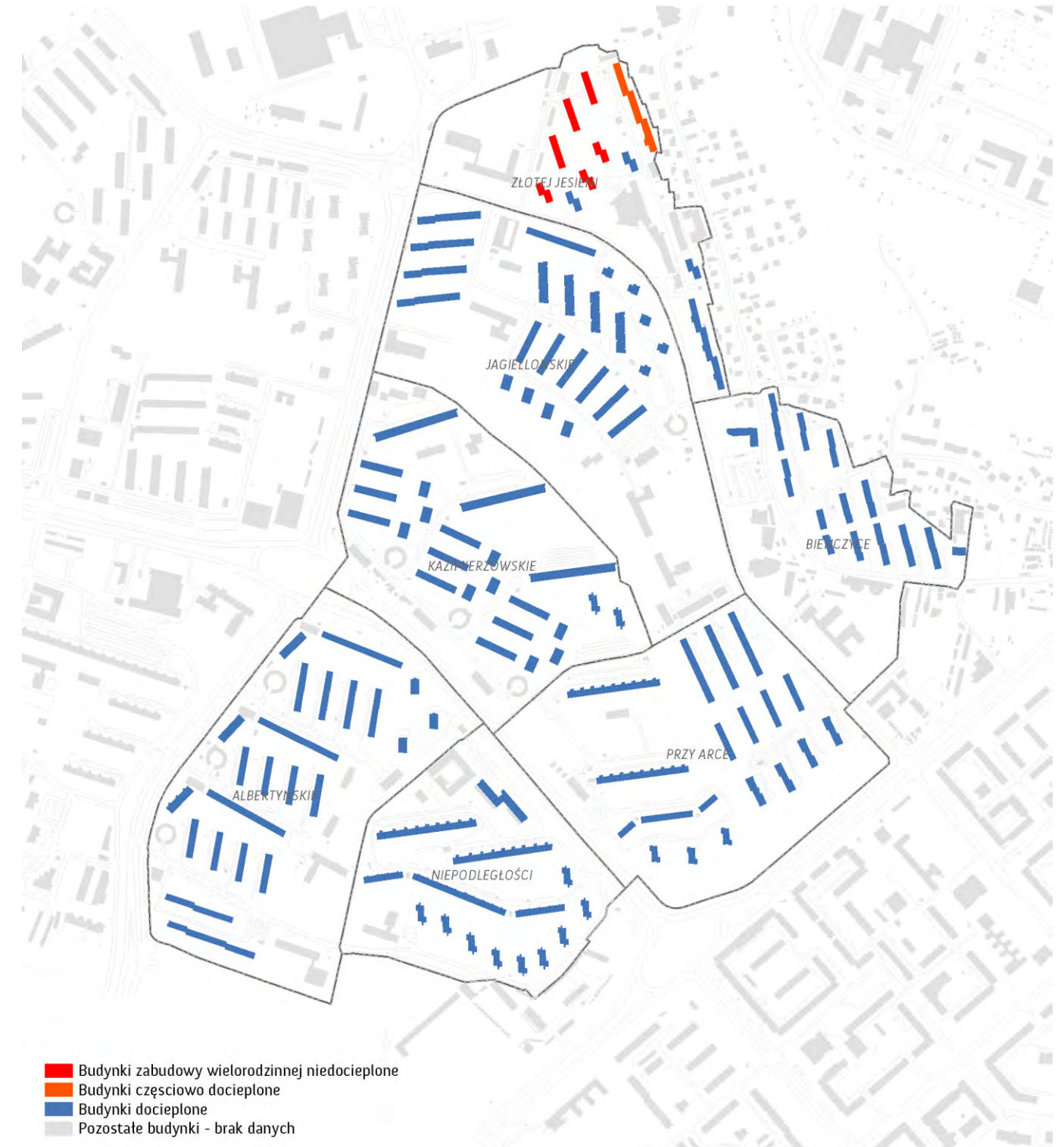
Lp.	Przeznaczenie budynków	Symbol	Liczba budynków						
			Niepodległości	Albertyńskie	Kazimierzowskie	Przy Arce	Jagiellońskie	Złotej jesieni	Bieńczyce
1	Budynki zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	MN	0	0	0	0	0	0	5
2	Budynki zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej	MW	14	22	24	19	24	5	14
3	Budynki zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej z usługami	MU	1	1	0	0	0	0	0
4	Budynki infrastruktury technicznej	IT	0	0	0	0	0	0	0
6	Budynki usługowe	U	5	6	10	8	5	10	2
7	Budynki kultu religijnego	UK	0	0	0	0	0	0	7
8	Budynki usług publicznych	UP	2	4	1	1	8	2	5
9	Budynki i obiekty sportowo- rekreacyjne	US	0	0	0	0	0	0	0
10	Garaże	G	0	46	3	0	3	9	0
11	Pozostałe	I	22	31	19	19	28	23	37
		łącznie	44	110	57	47	68	49	70

Lp.	Przeznaczenie budynków	Symbol	Udział % budynków						
			Niepodległości	Albertyńskie	Kazimierzowskie	Przy Arce	Jagiellońskie	Złotej jesieni	Bieńczyce
1	Budynki zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	MN	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	7,1
2	Budynki zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej	MW	31,8	20,0	42,1	40,4	35,3	10,2	20,0
3	Budynki zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej z usługami	MU	2,3	0,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4	Budynki infrastruktury technicznej	IT	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
6	Budynki usługowe	U	11,4	5,5	17,5	17,0	7,4	20,4	2,9
7	Budynki kultu religijnego	UK	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	10,0
8	Budynki usług publicznych	UP	4,5	3,6	1,8	2,1	11,8	4,1	7,1
9	Budynki i obiekty sportowo- rekreacyjne	US	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
10	Garaże	G	0,0	41,8	5,3	0,0	4,4	18,4	0,0
11	Pozostałe	I	50,0	28,2	33,3	40,4	41,2	46,9	52,9
		łącznie	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Źródło: opracowanie własne

Rys. 262. Wysokość budynków w zespole osiedli Bieńczyckich
 Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Krakowa

Rys. 263. Budynki objęte termomodernizacją w zespole osiedli Bieńczyckich
 Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Krakowa

1.6. Komunikacja

Zespół osiedli Bieńczyckich otoczony jest istotnymi dla układu podstawowego miasta Krakowa ulicami: Bieńczyką, Kocmyrzowską będąca fragmentem drogi wojewódzkiej nr 776, M. Dąbrowskiej oraz W Broniewskiego. Zespół przecina ponadto ulica W. Andersa będąca częścią drogi krajowej nr 79 oraz ulica Obrońców Krzyża.

W układzie komunikacyjnym Krakowa ulice te pełnią rolę drogi:

- głównej (klasa G 2x2)- ulica W. Andersa,
- głównej (klasa G 2x2)- ulica Bieńczycka,
- głównej (klasa G 2x2) - ulica Kocmyrzowska,
- zbiorczej (klasa Z 2x2) - ulica Dąbrowskiej,
- zbiorczej (klasa Z 2x2) - ulica W. Broniewskiego,
- zbiorczej (klasa Z 1x2) - ulica Obrońców Krzyża.

Mieszkańcy osiedli połączenie drogowe z centrum uzyskują poprzez aleję Jana Pawła II, aleję Pokoju bądź ciągiem ulicznym: aleja Bora-Komorowskiego – ulica Lublańska – aleja 29 Listopada.

Transport kolejowy nie obsługuje bezpośrednio zespołu osiedli i nie będzie odgrywał w przyszłości większej roli w komunikacji zbiorowej dla mieszkańców ze względu na znaczące oddalenie linii kolejowych od osiedla.

Obecnie w bezpośrednim sąsiedztwie zespołu osiedli Bieńczyce nie ma przystanku kolejowego. Najbliższymi przystankami, które mogą powstać w przyszłości w ramach Szybkiej Kolei Aglomeracyjnej są przystanki „Osiedle Piastów” i „Łowińskiego” (w odległości do 2 km od analizowanego obszaru).

Omawiane osiedla nie są na dzień dzisiejszy powiązane z centrum Krakowa, wydzieloną ścieżką rowerową. Dostęp do tras rowerowych jest zróżnicowany jednak na ogół w pobliżu osiedla znajduje się jakiś odcinek trasy głównej. Szczegółową sytuację w tym zakresie zaprezentowano w tabeli obok.

Lokalny układ komunikacyjny jak również dostępność komunikacji publicznej na poszczególnych osiedlach została szczegółowo omówiona poniżej.

Tab. 60. Dostępność tras rowerowych na poszczególnych osiedlach zespołu Bieńczyckiego

Lp.	Osiedle	Trasy rowerowe							
		Istniejące		Projektowane					
		Odcinki tras głównych	Odcinki tras głównych łącznikowych	Trasy główne	Odcinki tras głównych wzdłuż planowanych ulic	Odcinki tras głównych rekreacyjnych	Trasy główne łącznikowe	Odcinki tras głównych łącznikowych wzdłuż planowanych ulic	Odcinki tras głównych łącznikowych rekreacyjnych
1	Albertyńskie	△	○	△	brak	brak	△	brak	△
2	Bieńczyce	○	brak	brak	brak	○	brak	brak	△
3	Jagiellońskie	brak	brak	brak	brak	brak	○	brak	□
4	Kazimierzowskie	△	brak	○	brak	brak	○	brak	□
5	Niepodległości	○	○	○	brak	brak	brak	brak	□
6	Przy Arce	○	brak	△	brak	brak	brak	brak	□
7	Złotej Jesieni	brak	brak	brak	brak	brak	○	brak	□

Trasy prowadzone:

- przez osiedle
- na granicy osiedla
- △ w odległości 100 m

Źródło: opracowanie własne na podstawie Studium podstawowych tras rowerowych, UM Kraków, 2009

Złota Jesień

Obszar osiedla Złota Jesień położony jest przy ulicy Obrońców Krzyża i zabudowy jednorodzinnej wzdłuż ulicy Fatimskiej. W północno zachodnim rejonie osiedla sąsiaduje z rondem Hipokratesa, w odległości około 700m od zabudowy osiedla znajduje się rondo im. Gen. Maczka, które jest ważnym skrzyżowaniem łączącym aleję Andersa z ciągiem ulic Broniewskiego i Dąbrowskiej. Od południa poprzez ulice Łyszkiewicza graniczy z obszarem Bieńczyce.

Poprzez istniejący układ komunikacyjny zapewnione jest połączenie z innymi częściami miasta. Ruch samochodowy generowany przez mieszkańców osiedla w całości obsługują ulice Obrońców Krzyża i Fatimska.

Dojazd do centrum miasta i innych dzielnic zapewniony jest również poprzez komunikację publiczną, zarówno autobusową jak i tramwajową. Linie autobusowe poprowadzone są ulicami Obrońców Krzyża oraz W. Broniewskiego. Linia tramwajowa poprowadzona została natomiast ulicą W. Broniewskiego.

Najbliżej położonymi przystankami komunikacji zbiorowej są:

- „Bieńczyce” - przystanek obsługujący komunikację autobusową i tramwajową,
- „os. Jagiellońskie” w ciągu ulicy Obrońców Krzyża, (przystanek obsługujący komunikację autobusową),
- „Szpital Rydygiera”,
- „Łowińskiego NZ” - około 250m na północ od granic analizowanego obszaru.

Przystanek „Bieńczyce” obsługuje komunikację autobusową i tramwajową. Pasażerowie mogą skorzystać z 7 linii autobusowych (w tym 1 linia nocne) oraz 8 linii tramwajowych. Ważnym węzłem komunikacji zbiorowej, z którego również korzystają mieszkańcy analizowanego osiedla jest przystanek „DH Wanda”(oddalony od zabudowy osiedla Jagiellońskiego o około 500 metrów dościa pieszego), dający możliwość skorzystania z dodatkowych linii.

W pobliżu osiedla planuje się niewielkie uzupełnienia braków w sieci dróg rowerowych poprzez projektowane fragmenty tras głównych łącznikowych ciągu ulic Mikołajczyka i Broniewskiego.

Bieńczyce

Obszar osiedla Bieńczyce położony jest przy ulicach Obrońców Krzyża, Fatimskiej i Cienistej. Na południe od analizowanego obszaru przebiega ulica Kocmyrzowska. W odległości około 600m od zabudowy osiedla zlokalizowane jest bardzo ważny węzeł drogowy jakim jest rondo Kocmyrzowskie, łączące ulica Kocmyrzowską i aleję Andersa.

Poprzez istniejący układ komunikacyjny zapewnione jest połączenie z innymi częściami miasta. Ruch samochodowy generowany przez mieszkańców osiedla obsługują ulica Fatimska oraz częściowo ulica Cienista.

Dojazd do centrum miasta i innych dzielnic zapewniony jest również poprzez komunikację publiczną, zarówno autobusową jak i tramwajową. Linie autobusowe poprowadzone są ulicami Obrońców Krzyża oraz Kocmyrzowską. Linia tramwajowa poprowadzona została natomiast ulicą Kocmyrzowską.

Najbliżej położonymi przystankami komunikacji zbiorowej są:

- „Arka” w południowej części osiedla, przy ulicy Obrońców Krzyża (przystanek obsługujący komunikację autobusową),
- „Osiedle Jagiellońskie” w ciągu ulicy Obrońców Krzyża, na północ od osiedla (przystanek obsługujący komunikację autobusową),
- „Teatr Ludowy”(przystanek obsługujący komunikację autobusową oraz tramwajową).

Na przystanku „Arka” pasażerowie mogą skorzystać z 5 linii autobusowych (w tym 1 linii nocnej). Ważnym węzłem komunikacji zbiorowej, z którego również korzystają mieszkańcy analizowanego osiedla jest przystanek „Teatr Ludowy” (oddalony od zabudowy osiedla Alberyńskiego o około 300 metrów dościa pieszego). Daje on możliwość skorzystania dodatkowo z kilku innych linii (łącznie z 12 linii autobusowych, w tym dwóch linii nocnych oraz dwóch linii tramwajowych).

Dodatkowo w odległości około 650m od zabudowy osiedla zlokalizowane jest rondo Kocmyrzowskie, obsługiwane przez 7 linii autobusowych (w tym dwie linie nocne) oraz 10 linii tramwajowych.

Osiedle położone jest bezpośrednio przy istniejącej rowerowej trasie głównej – poprowadzonej wzdłuż ulicy Kocmyrzowskiej od skrzyżowania z ulicą Bulwarową w stronę centrum miasta. Planuje się uzupełnienie w tym rejonie braków w sieci dróg rowerowych poprzez budowę tras głównych wzdłuż ulicy Kocmyrzowskiej od skrzyżowania z ulicą Bulwarową, budowę trasy głównej rekreacyjnej po wschodniej stronie rzeki Dłubni oraz trasy głównej łącznikowej wzdłuż ulicy Broniewskiego.

Jagiellońskie

Obszar położony jest przy ulicy Broniewskiego i Obrońców Krzyża. Północno-zachodnia część osiedla sąsiaduje z rondem Hipokratesa, w odległości około 400m od zabudowy osiedla znajduje się rondo im. Gen. Maczka, które jest ważnym skrzyżowaniem łączącym aleję Andersa z ciągiem ulic Broniewskiego i Dąbrowskiej.

Poprzez istniejący układ komunikacyjny zapewnione jest połączenie z innymi częściami miasta. Ruch samochodowy generowany przez mieszkańców osiedla obsługują ulice Królowej Bony, Radziwiłłówny i Anny Jagiellonki.

Dojazd do centrum miasta i innych dzielnic zapewniony jest również poprzez komunikację publiczną, zarówno autobusową jak i tramwajową. Linie autobusowe poprowadzone są ulicami Obrońców Krzyża oraz W Broniewskiego. Linia tramwajowa poprowadzona została natomiast ulicą W. Broniewskiego.

Najbliżej położonymi przystankami komunikacji zbiorowej są:

- „Bieńczyce”,
- „Osiedle Jagiellońskie” w ciągu ulicy Obrońców Krzyża, na północ od osiedla (przystanek obsługujący komunikację autobusową),
- „Arka” w południowej części osiedla, przy ulicy Obrońców Krzyża (przystanek obsługujący komunikację autobusową),
- „Teatr Ludowy” (przystanek obsługujący komunikację autobusową oraz tramwajową),
- „DH Wanda” po wschodniej stronie ronda im. Gen. Maczka (przystanek obsługujący komunikację autobusową i tramwajową).

Przystanek „Arka” obsługuje komunikację autobusową. Pasażerowie mogą skorzystać z pięć linii autobusowych (w tym jedna linia nocna). Ważnym węzłem komunikacji zbiorowej, z którego również korzystają mieszkańcy analizowanego osiedla jest rondo przystanek „Teatr Ludowy” (oddalony od zabudowy osiedla Jagiellońskiego o około 600 metrów dościa pieszego) oraz „DH Wanda”(oddalony od zabudowy osiedla Jagiellońskiego o około 500 metrów dościa pieszego).

W pobliżu osiedla planuje się niewielkie uzupełnienia braków w sieci dróg rowerowych poprzez budowę trasy głównej w alei Andersa oraz tras głównych łącznikowych w ciągu ulic Mikotajczyka i Broniewskiego.

Przy Arce

Obszar położony jest przy ulicy Kocmyrzowskiej i alei Andersa. Poprzez istniejący układ komunikacyjny zapewnione jest połączenie z innymi częściami miasta. Ruch samochodowy generowany przez mieszkańców osiedla obsługują ulice Szajnowicza-Iwanowa, Szczeklika, Batalionu „Parasol”.

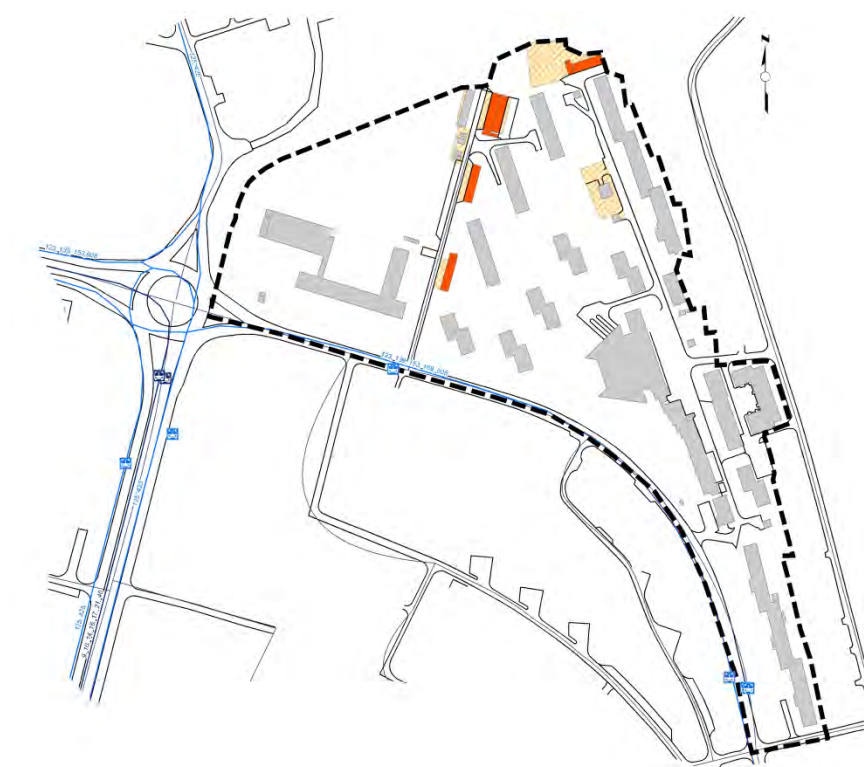
Dojazd do centrum miasta i innych dzielnic zapewniony jest również poprzez komunikację publiczną, zarówno autobusową jak i tramwajową. Linie autobusowe poprowadzone są ulicami Obrońców Krzyża, Kocmyrzowska oraz W. Andersa. Linia tramwajowa poprowadzona została natomiast ulicą Kocmyrzowską i W. Andersa.

Najbliżej położonymi przystankami komunikacji zbiorowej są:

- „Arka” we wschodniej części osiedla, przy ulicy Obrońców Krzyża (przystanek obsługujący komunikację autobusową),
- „Teatr Ludowy”(przystanek obsługujący komunikację autobusową oraz tramwajową),
- „Rondo Kocmyrzowskie”(węzeł komunikacyjny obsługujący komunikację autobusową i tramwajową).

Przystanek „Rondo Kocmyrzowskie” obsługuje komunikację autobusową i tramwajową. Pasażerowie mogą skorzystać z 7 linii autobusowych (w tym 2 linie nocne) i 10 linii tramwajowych (w ciągu roku szkolnego w dzień powszedni). Przystanek „Arka” obsługuje komunikację autobusową. Pasażerowie mogą skorzystać z 5 linii autobusowych (w tym 1 linia nocna). Ważnym węzłem komunikacji zbiorowej, z którego również korzystają mieszkańcy analizowanego osiedla jest rondo przystanek „Teatr Ludowy” (oddalony od zabudowy osiedla Albertyńskiego o około 300 metrów dościa pieszego). Przystanki tam zlokalizowane dają możliwość skorzystania dodatkowo z kilku innych linii (łącznie z 12 linii autobusowych, w tym 2 linii nocnych oraz 2 linii tramwajowych).

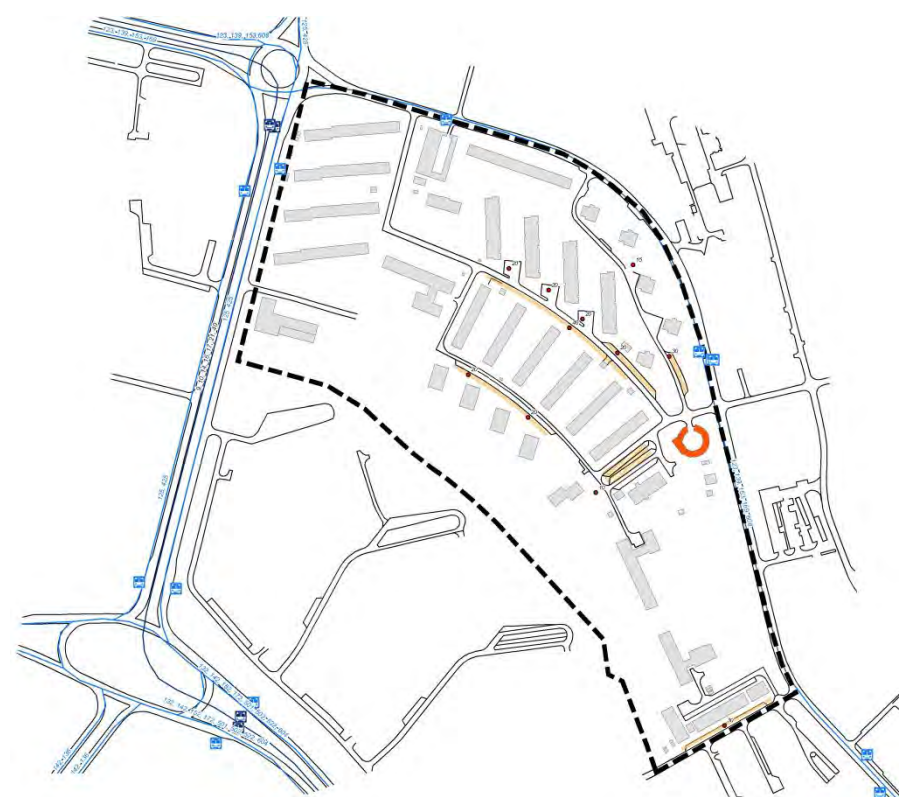
Osiedle położone jest bezpośrednio przy istniejącym odcinku trasy głównej poprowadzonej wzdłuż alei Andersa i ulicy Kocmyrzowskiej. Dodatkowo planuje się uzupełnienie w tym rejonie braków w sieci dróg rowerowych poprzez budowę trasy głównej (wzdłuż ulicy Bieńczyckiej) oraz trasy głównej łącznikowej wzdłuż ulicy Broniewskiego.

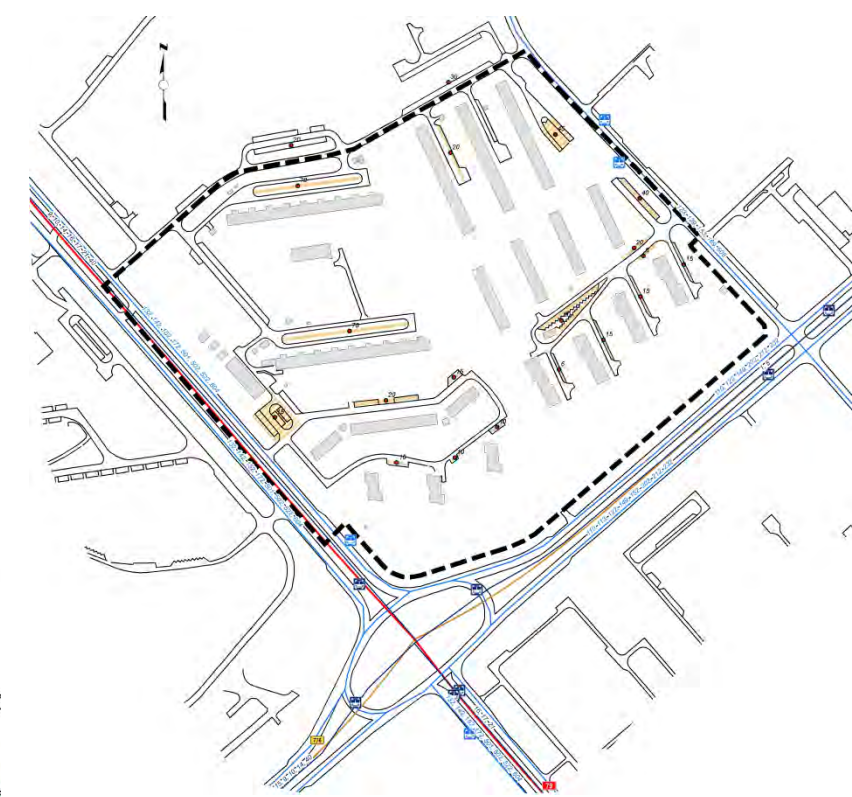
Osiedle Złotej Jesieni

Osiedle Bieńczyce

Osiedle Jagiellońskie

Osiedle Przy Arce

- Przystanki mpk (autobusowe)
- Linie mpk (autobusowe)
- Przystanki mpk (tramwajowe)
- Linie mpk (tramwajowe)
- Krawędzie ulic
- Garaże
- Tereny parkingów i garaży
- Parkingi, miejsca postojowe wzdłuż krawędzi dróg
- Liczba miejsc parkingowych
- Droga krajowa

POZOSTAŁE OZNACZENIA:

- Granica obszaru analizy
- Pozostała zabudowa

Rys. 264. Układ komunikacyjny w sąsiedztwie osiedli Bieńczyckich (osiedle Złotej Jesieni, Bieńczyce, Jagiellońskie, Przy Arce)

Źródło: opracowanie własne

Albertyńskie

Obszar położony jest przy ulicy Dąbrowskiej i alei Andersa. Od północy sąsiaduje z rondem im. Gen. Maczka, które jest ważnym skrzyżowaniem łączącym aleję Andersa z ciągiem ulic Broniewskiego i Dąbrowskiej.

Poprzez istniejący układ komunikacyjny zapewnione jest połączenie z innymi częściami miasta. Ruch samochodowy generowany przez mieszkańców osiedla obsługują ulica Dąbrowskiej oraz częściowo ulicą Pokrzywki opasującą osiedle Albertyńskie i Niepodległości od południa. Ulice Małego Księcia i Lawendowa są ślepo zakończone na terenie osiedla.

Na terenie analizowane osiedla znajdują się budynki garażowe wielostanowiskowe (w zachodniej części osiedla), ponadto zlokalizowanych jest około 450 ogólnodostępnych wyznaczonych miejsc parkingowych. Nie pokrywa to jednak w pełni potrzeb parkingowych.

Dojazd do centrum miasta i innych dzielnic zapewniony jest również poprzez komunikację publiczną, zarówno autobusową jak i tramwajową. Linie autobusowe poprowadzone są ulicami W. Andersa oraz M. Dąbrowskie. Linia tramwajowa poprowadzona została natomiast ulicą W. Andersa.

Najbliżej położonymi przystankami komunikacji zbiorowej są:

- „DH Wanda” po wschodniej stronie ronda im. Gen. Maczka (przystanek obsługujący komunikację autobusową i tramwajową),
- „Os. Kościuszkowskie” w ciągu ulicy Dąbrowskiej (obsługujący jedynie jedną linię autobusową dzienną i jedną linię autobusową nocną).

Przystanek „DH Wanda” obsługuje komunikację autobusową i tramwajową. Pasażerowie mogą skorzystać z 10 linii autobusowych (w tym 2 linie nocne, i linie przyspieszone) i 8 linii tramwajowych (w ciągu roku szkolnego w dzień powszedni). Ważnym węzłem komunikacji zbiorowej, z którego również korzystają mieszkańcy osiedla Albertyńskiego jest rondo Kocmyrzowskie – oddalone od zabudowy osiedla Albertyńskiego o około 600 metrów dojazdu pieszego). Przystanki tam zlokalizowane dają możliwość skorzystania dodatkowo z kilku innych linii.

Osiedle położone jest bezpośrednio przy istniejącej trasie głównej łącznikowej poprowadzonej wzdłuż ulicy Dąbrowskiej oraz istniejącym odcinku trasy głównej wzdłuż alei Andersa. Planuje się uzupełnienie w tym rejonie braków w sieci dróg rowerowych poprzez budowę trasy głównej (w alei Andersa) oraz budowę trasy głównej łącznikowej wzdłuż ulicy Broniewskiego.

Wzdłuż ulicy Dąbrowskiej w pobliżu ronda im. Gen Maczka znajduje się postój taksówek.

Kazimierzowskie

W południowo-zachodniej części osiedle sąsiaduje z rondem im. Gen. Maczka, które jest ważnym skrzyżowaniem łączącym aleję Andersa z ciągiem ulic Broniewskiego i Dąbrowskiej. Południowa część osiedla przylega do ulicy Szajnowicza-Iwanowa.

Poprzez istniejący układ komunikacyjny zapewnione jest połączenie z innymi częściami miasta. Ruch samochodowy generowany przez mieszkańców osiedla obsługują ulice Łokietkówny, Andegaweńska i Spytka z Melsztyna włączając się do w/w dróg głównych i zbiorczych.

Dojazd do centrum miasta i innych dzielnic zapewniony jest również poprzez komunikację publiczną, zarówno autobusową jak i tramwajową. Linie autobusowe poprowadzone są ulicami W. Andersa oraz W. Broniewskiego. Linia tramwajowa poprowadzona została natomiast ulicą W. Andersa.

Najbliżej położonymi przystankami komunikacji zbiorowej są:

- „Os. Jagiellońskie” w ciągu ulicy Obrońców Krzyża, na północ od osiedla (przystanek obsługujący komunikację autobusową),
- „Arka” w południowej części osiedla, przy ulicy Obrońców Krzyża (przystanek obsługujący komunikację autobusową),
- „Teatr Ludowy”(przystanek obsługujący komunikację autobusową oraz tramwajową),
- „DH Wanda” po wschodniej stronie ronda im. Gen. Maczka (przystanek obsługujący komunikację autobusową i tramwajową),
- „Bieńczyce”.

Przystanek „DH Wanda” obsługuje komunikację autobusową i tramwajową. Pasażerowie mogą skorzystać z 10 linii autobusowych (w tym 2 linie nocne, i 2 linie przyspieszone) i 8 linii tramwajowych (w ciągu roku szkolnego w dzień powszedni). Ważnym węzłem komunikacji zbiorowej, z którego również korzystają mieszkańcy osiedla Kazimierzowskiego jest rondo Kocmyrzowskie – oddalone od zabudowy osiedla Albertyńskiego o około 550 metrów dojazdu pieszego). Przystanki tam zlokalizowane dają możliwość skorzystania z kilku dodatkowych linii.

Osiedle położone jest bezpośrednio przy istniejącej trasie głównej łącznikowej poprowadzonej wzdłuż ulicy Dąbrowskiej oraz istniejącym odcinku trasy głównej poprowadzonym wzdłuż alei Andersa.

Planuje się uzupełnienie w tym rejonie braków w sieci dróg rowerowych poprzez budowę trasy głównej w alei Andersa oraz budowę trasy głównej łącznikowej wzdłuż ulicy Broniewskiego.

Niepodległości

Obszar położony jest przy ulicy Bieńczyckiej i alei Andersa. Poprzez istniejący układ komunikacyjny zapewnione jest połączenie z innymi częściami miasta. Ruch samochodowy generowany przez mieszkańców osiedla obsługuje ulica Pokrzywki oraz Batalionu "Zośka".

Dojazd do centrum miasta i innych dzielnic zapewniony jest również poprzez komunikację publiczną, zarówno autobusową jak i tramwajową. Linie autobusowe poprowadzone są ulicami W. Andersa. Linia tramwajowa poprowadzona została natomiast ulicą Bieńczycką.

Najbliżej położonymi przystankami komunikacji zbiorowej są:

- "Rondo Kocmyrzowskie"(węzeł komunikacyjny obsługujący komunikację autobusową i tramwajową),
- DH Wanda po wschodniej stronie ronda im. Gen. Maczka (przystanek obsługujący komunikację autobusową i tramwajową).

Przystanek „Rondo Kocmyrzowskie” obsługuje komunikację autobusową i tramwajową. Pasażerowie mogą skorzystać z 7 linii autobusowych (w tym 2 linie nocne) i 10 linii tramwajowych (w ciągu roku szkolnego w dzień powszedni).

Osiedle położone jest bezpośrednio przy istniejącym odcinku trasy głównej położonym wzdłuż alei Andersa. Planuje się uzupełnienie tej trasy oraz budowę trasy głównej wzdłuż ulicy Bieńczyckiej.

Analizując sytuację komunikacyjną zespołu osiedli należy stwierdzić, że:

1. istniejące drogi zapewniają bardzo dobre powiązanie osiedla z innymi częściami Krakowa, dojazd do centrum lub innych dzielnic odbywać może się kilkoma trasami. Połączenie z dzielnicami na południe od Wisły utrudnione jest w godzinach szczytów, z uwagi na wąskie gardło jakie stanowi ulica Nowohucka. Włączenie się do ruchu w godzinach szczytu porannego lub popołudniowego nie jest utrudnione.
2. zaletą zespołu osiedli jest poprowadzenie ruchu tramwajowego łączącego ten obszar z centrum miasta wyizolowanym torowiskiem (w alei Jana Pawła II czy też alei Pokoju).
3. z uwagi na szerokie ulice, znacznie pojemniejsze od występującego obecnie w tej części miasta natężenia ruchu, transport autobusowy zapewnia sprawny przewóz mieszkańców. Pojawiające się opóźnienia generowane są w większości przypadku w innych częściach miasta, szczególnie w jego centralnej części, co skutkuje często bardzo dużymi opóźnieniami na liniach przebiegających przez centrum miasta.

4. dogodne jest usytuowanie przystanków komunikacji miejskiej, maksymalna odległość od przystanku do miejsca zamieszkania wynosi dla mieszkańców osiedla:

- Złota Jesień 500 m
- Bieńczyce 400 m,
- Jagiellońskie 400 m,
- Przy Arce 300 m,
- Albertyńskie 500 m,
- Kazimierzowskiego do 400 m,
- Niepodległości do 450 m.

5. w obrębie zespołu osiedli Bieńczyce pomimo zorganizowanych licznych miejsc postojowych, wciąż występuje pewien niedobór miejsc parkingowych skutkujący parkowaniem na chodnikach i skwerach. Wskaźnik liczby miejsc postojowych na 100 mieszkańców, wynosi dla osiedla:

- Złota Jesień 52.
- Bieńczyce 9,
- Jagiellońskie 6,
- Przy Arce 9,
- Albertyńskie 10,
- Kazimierzowskiego 6,
- Niepodległości 16.

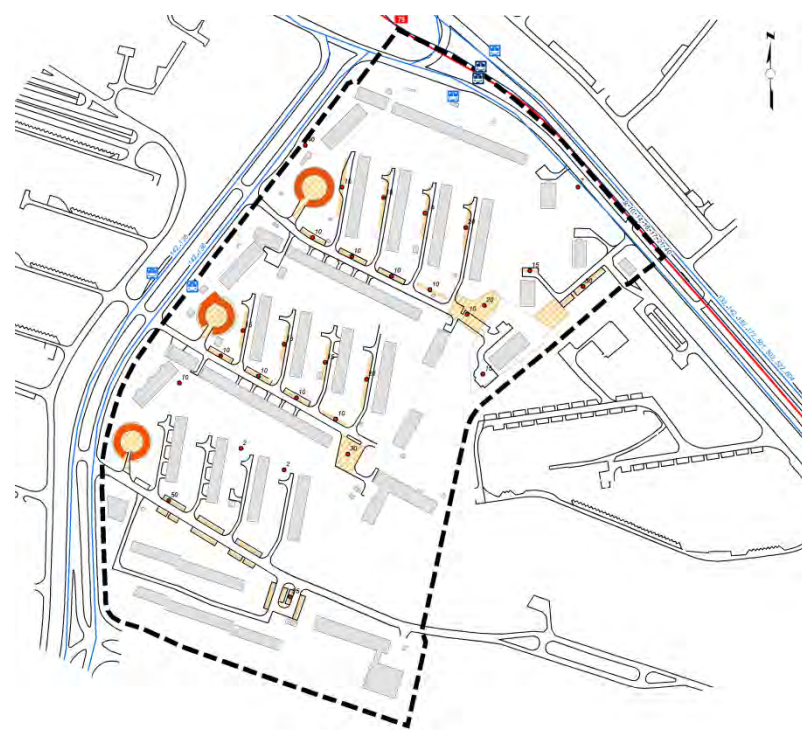
6. osiedla posiadają obecnie fragmenty bezkolizyjnych ścieżek rowerowych, sieć dróg dla rowerów nie jest jednak spójna, brak jest połączenia z centrum miasta, co w pewnym stopniu utrudnia wykorzystanie tego środka transportu przez większą część mieszkańców osiedla.

Osiedle Kazimierzowskie

Osiedle Niepodległości

Osiedle Albertyńskie

- Przystanki mpk (autobusowe)
- Linie mpk (autobusowe)
- Przystanki mpk (tramwajowe)
- Linie mpk (tramwajowe)
- Krawędzie ulic
- Garaże
- Tereny parkingów i garaży
- Parkingi, miejsca postojowe wzdłuż krawędzi dróg
- Liczba miejsc parkingowych
- Droga krajowa

- POZOSTAŁE OZNACZENIA:
- Granica obszaru analizy
 - Pozostała zabudowa

Rys. 265. Układ komunikacyjny w sąsiedztwie osiedli Bięczyckich (osiedle Kazimierzowskie, Niepodległości, Albertyńskie)

Źródło: opracowanie własne

Z poszczególnych osiedli, z pobliskich przystanków (w strefie dojazdu do 500 metrów od granic osiedla), poprzez istniejące linie autobusowe mieszkańcy zespołu osiedli mogą uzyskać bezpośrednie połączenie z obszarem 19% powierzchni Krakowa zamieszkiwanym przez 54% mieszkańców (średnia dla analizowanych obszarów).

Najkorzystniejsza sytuacja w tym zakresie występuje na osiedlu Kazimierzowskim, które umożliwia połączenie z obszarem 23,3% powierzchni Krakowa, zamieszkałym przez blisko 475 tys. osób (63,7% mieszkańców Krakowa). Zdecydowanie najgorzej skomunikowani są mieszkańcy osiedla Złotej Jesieni, którzy uzyskują bezpośrednie połączenie z obszarem o powierzchni 16,6%, zamieszkanym przez blisko 373 tys. osób.

Z poszczególnych osiedli, z pobliskich przystanków (w strefie dojazdu do 500 metrów od granic osiedla), poprzez istniejące linie tramwajowe mieszkańcy zespołu osiedli mogą uzyskać bezpośrednie połączenie z obszarem 12% powierzchni Krakowa zamieszkiwanym przez 38% mieszkańców (średnia dla analizowanych obszarów).

Najkorzystniejsza sytuacja jeśli chodzi o połączenia tramwajowe występuje na osiedlu Niepodległości i Przy Arce, gdzie mieszkańcy uzyskują bezpośrednie połączenia tramwajowe z obszarem 14,2% powierzchni Krakowa, zamieszkałym przez ponad 335 tys. osób (45% wszystkich mieszkańców Krakowa).

Zdecydowanie najstabilniej skomunikowanym osiedlem poprzez transport szynowy jest osiedle Bieńczyce, z którego mieszkańcy mogą uzyskać dostęp do obszaru 5,9% powierzchni Krakowa, zamieszkały przez blisko 120 tys. osób.

Łącznie z poszczególnych osiedli, z pobliskich przystanków (w strefie dojazdu do 500 metrów od granic osiedla), poprzez istniejące linie autobusowe i tramwajowe mieszkańcy mogą uzyskać bezpośrednie połączenie z obszarem 25% powierzchni Krakowa zamieszkiwanym przez 65% mieszkańców (średnia dla analizowanych obszarów).

Najlepiej skomunikowanym z analizowanych obszarów zespołu osiedli Bieńczyckich jest osiedle Przy Arce, z którego możliwe jest uzyskanie bezpośrednich połączeń z obszarem 30,3% powierzchni miasta, zamieszkałym przez ponad 527 tys. osób (70,7% mieszkańców miasta). Zdecydowanie najstabilniej skomunikowanym obszarem okazało się osiedle Jagiellońskie, z którego można uzyskać połączenie do terenów obejmujących 20,6% powierzchni miasta i zamieszkałych przez 416 tys. mieszkańców.

Tab. 61. Obszar Krakowa bezpośrednio dostępny z analizowanych osiedli Bieńczyckich poprzez linie komunikacji publicznej

Lp.	Osiedle	Środek transportu					
		Autobus		Tramwaj		Łącznie	
		Dostępny obszar/Udział w powierzchni miasta					
	ha	%	ha	%	ha	%	
1	Albertyńskie	6 552	20,1	3 907	12,0	8 298	25,4
2	Bieńczyce	5 839	17,9	1 911	5,9	6 846	21,0
3	Jagiellońskie	4 362	13,4	3 907	12,0	6 713	20,6
4	Kazimierzowskie	7 598	23,3	3 907	12,0	9 014	27,6
5	Niepodległości	5 515	16,9	4 637	14,2	7 749	23,7
6	Przy Arce	8 205	25,1	4 637	14,2	9 904	30,3
7	Złotej Jesieni	5 244	16,1	3 907	12,0	7 500	23,0

* w strefie dojazdu do 500 metrów od granic osiedla

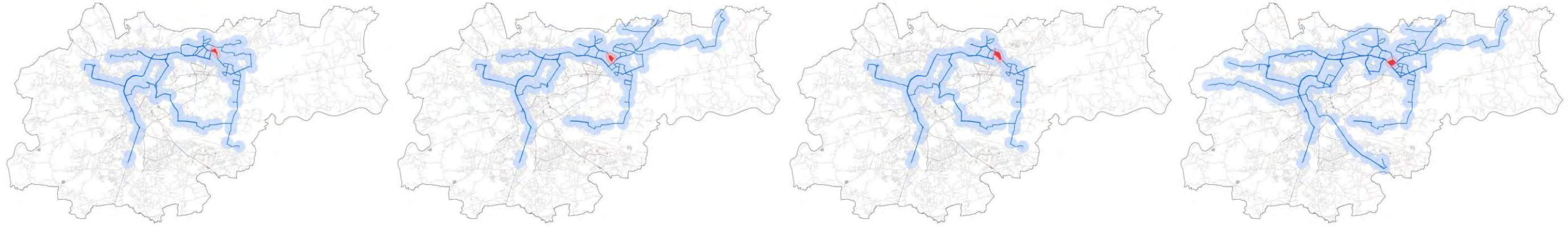
Źródło: opracowanie własne

Tab. 62. Liczba mieszkańców Krakowa bezpośrednio skomunikowana z analizowanymi osiedlami Bieńczyckich poprzez linie komunikacji publicznej

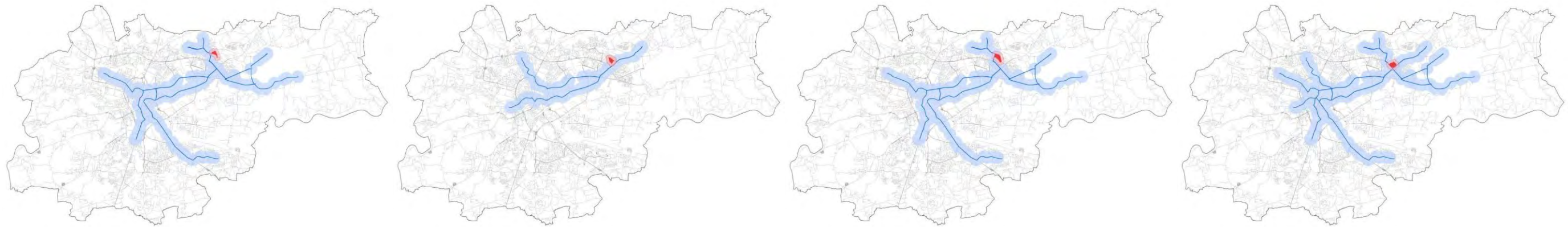
Lp.	Osiedle	Środek transportu					
		Autobus		Tramwaj		Łącznie	
		Zamieszkały przez/udział w populacji Krakowa					
	lm.	%	lm.	%	Lm.	%	
1	Albertyńskie	425 911	57,2	293 370	39,4	493 929	66,3
2	Bieńczyce	361 945	48,6	119 871	16,1	416 603	55,9
3	Jagiellońskie	321 836	43,2	293 370	39,4	431 761	57,9
4	Kazimierzowskie	474 998	63,7	293 370	39,4	520 662	69,9
5	Niepodległości	393 072	52,7	335 158	45,0	492 063	66,0
6	Przy Arce	458 710	61,6	335 158	45,0	527 106	70,7
7	Złotej Jesieni	372 810	50,0	293 370	39,4	482 687	64,8

* w strefie dojazdu do 500 metrów od granic osiedla

Źródło: opracowanie własne

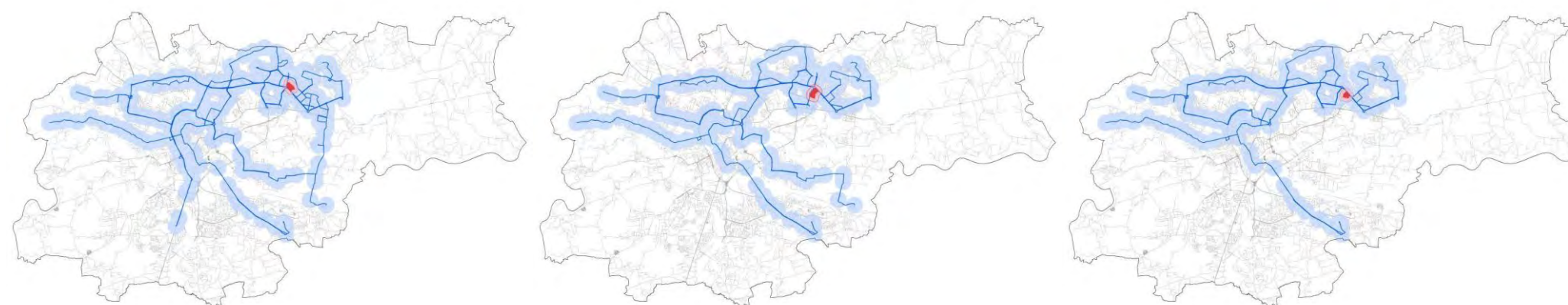
Rys. 266. Bezpośrednie połączenia autobusowe wraz z 500 metrową strefą dojazdu z osiedla Złotej Jesieni, Bińczyce, Jagiellońskiego oraz Przy Arce
Źródło: opracowanie własne

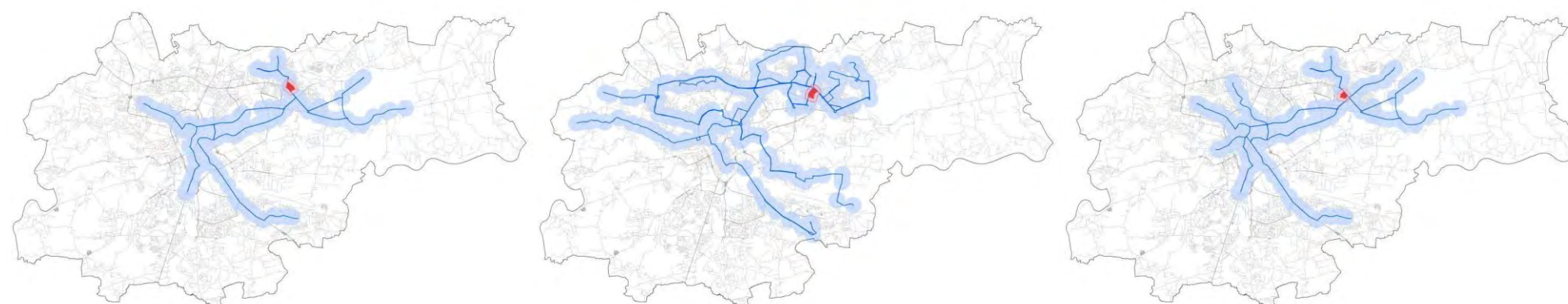
Rys. 267. Bezpośrednie połączenia tramwajowe wraz z 500 metrową strefą dojazdu z osiedla Złotej Jesieni, Bińczyce, Jagiellońskiego oraz Przy Arce
Źródło: opracowanie własne

Rys. 268. Bezpośredni dostęp do przystanków kolejowych (istniejących i projektowanych) w sąsiedztwie osiedla Złotej Jesieni, Bińczyce, Jagiellońskiego oraz Przy Arce
Źródło: opracowanie własne

Rys. 269. Bezpośrednie połączenia autobusowe wraz z 500 metrową strefą dojazdu z osiedla Kazimierzowskiego, Alertyńskiego oraz Niepodległości
Źródło: opracowanie własne

Rys. 270. Bezpośrednie połączenia tramwajowe wraz z 500 metrową strefą dojazdu z osiedla Kazimierzowskiego, Alertyńskiego oraz Niepodległości
Źródło: opracowanie własne

Rys. 271. Bezpośredni dostęp do przystanków kolejowych (istniejących i projektowanych) w sąsiedztwie osiedla Kazimierzowskiego, Alertyńskiego oraz Niepodległości
Źródło: opracowanie własne

1.7. Klimat akustyczny

Osiedle Złotej Jesieni

Klimat akustyczny analizowanego obszaru kształtowany jest przez ruch pojazdów drogowych (wzdłuż ulic Obrońców Krzyża i Fatimskiej).

W porze dziennej emisja hałasu drogowego obejmująca wartości powyżej 50dB hałasu występuje na całym obszarze osiedla, w nocy obejmuje 37% terenu osiedla. Hałas szynowy uciążliwy jest w nieznacznym zakresie jedynie w pobliżu Ronda Hipokratesa.

Przekroczenia norm hałasu występują na około 29% obszaru osiedla, głównie od strony południowej wzdłuż ulicy Obrońców Krzyża oraz na niewielkim fragmencie w sąsiedztwie budynku Osiedle Złotej Jesieni 41a. Na przekroczenia norm największy wpływ ma ruch drogowy nocny. Przekroczenia nie są wysokie, dominują wartości w przedziale od 5dB do 10dB, z przewagą tych pierwszych. Na największe uciążliwości akustyczne narażeni są użytkownicy budynków położonych bezpośrednio wzdłuż ulicy Obrońców Krzyża.

Obszar osiedla Złotej Jesieni cechuje się przeciętnym klimatem akustycznym. Przekroczenia są minimalne oraz występują jedynie w najbliższym sąsiedztwie pasa drogowego, jednak w porównaniu z innymi osiedlami obszar objęty przekroczeniami norm jest stosunkowo duży.

Osiedle Bieńczyce

Klimat akustyczny analizowanego obszaru kształtowany jest przez ruch pojazdów drogowych wzdłuż ulic Obrońców Krzyża, Fatimskiej i Cienistej.

W porze dziennej pojazdy przejeżdżające w/w ulicami emitują hałas o wartości powyżej 50dB hałasu na całym obszarze osiedla, a wartości powyżej 60dB na ponad 40% obszaru osiedla.

Przekroczenia norm hałasu występują wzdłuż ulic obejmując szerokimi pasami tereny przylegające do arterii komunikacyjnych, obejmując łącznie około 52% terenu osiedla.

Dyskomfort akustyczny dotyka szczególnie mieszkańców budynków przy ulicy Cienistej 61 i 92 oraz Fatimskiej 18, 20 i 21a. Najmniejsze natężenie hałasu występuje w sąsiedztwie budynków przy ulicy Cienistej 88 i 90 oraz pomiędzy budynkami przy ulicy Cienistej 54 i 57 a budynkami przy ulicy Fatimskiej 10, 12, 14 i 16. Jednak i tam poziom emisji hałasu w ciągu dnia wynosi ponad 45dB.

Ruch tramwajowy wzdłuż ulicy Kocmyrzowskiej w dzień jest odczuwalny jednak nie generuje on na terenie osiedla uciążliwego poziomu.

Ogólne przekroczenia norm hałasu nie są większe niż 10dB, jedynie bezpośrednio przy pasie drogowym ulicy Obrońców Krzyża dochodzą do 15dB.

Analizowany obszar charakteryzuje się bardzo złym klimatem akustycznym. W porównaniu z innymi osiedlami obszar objęty przekroczeniami norm jest bardzo duży. Przekroczenia norm nie są wysokie, powodują jednak uciążliwości wewnątrz osiedla, nie pozostawiając mieszkańcom większych „enklaw ciszy”.

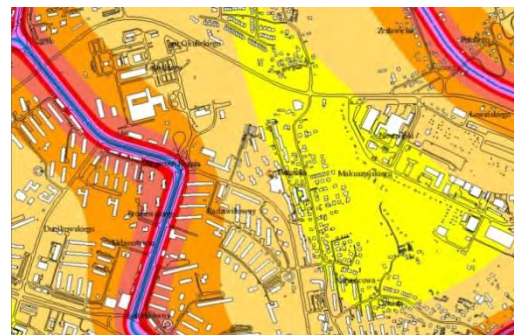

Hałas drogowy (dzień)

Hałas drogowy (noc)

Rys. 272. Mapa emisyjna hałasu drogowego w porze dziennej i nocnej – osiedle Złotej Jesieni

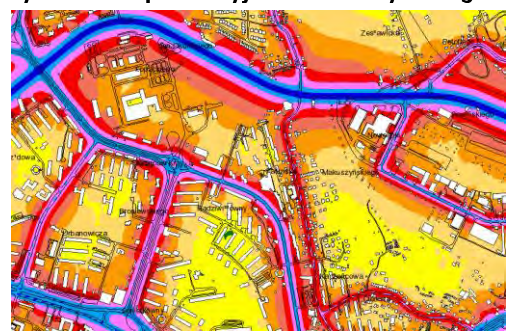

Hałas kolejowy (dzień)

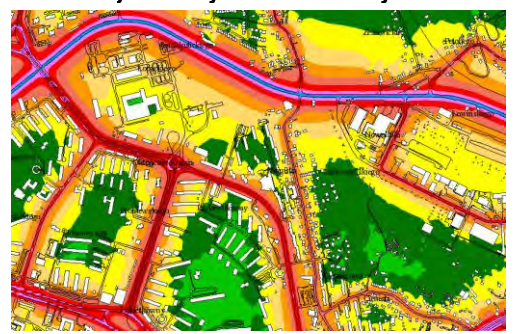

Hałas kolejowy (noc)

Rys. 273. Mapa emisyjna hałasu szynowego w porze dziennej i nocnej – osiedle Złotej Jesieni

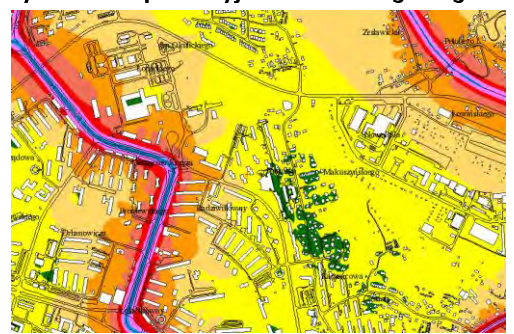

Hałas drogowo-szynowy (dzień)

Hałas drogowo-szynowy (noc)

Rys. 274. Mapa imisyjna hałasu drogowego w porze dziennej i nocnej – osiedle Złotej Jesieni

Hałas kolejowy (dzień)

Hałas kolejowy (noc)

Rys. 275. Mapa imisyjna hałasu szynowego w porze dziennej i nocnej – osiedle Złotej Jesieni

Źródło: Mapa akustyczna Krakowa, http://mapa-akustyczna.um.krakow.pl:280/mapa_k/map.html?mapid=4

Hałas drogowy (dzień)

Hałas drogowy (noc)

Rys. 276. Mapa emisyjna hałasu drogowego w porze dziennej i nocnej – osiedle Bieńczyce

Hałas kolejowy (dzień)

Hałas kolejowy (noc)

Rys. 277. Mapa emisyjna hałasu szynowego w porze dziennej i nocnej – osiedle Bieńczyce

Hałas drogowo-szynowy (dzień)

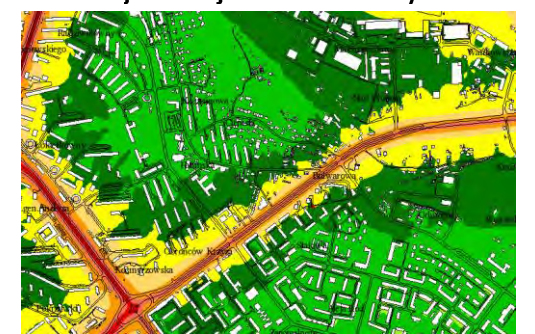

Hałas drogowo-szynowy (noc)

Rys. 278. Mapa imisyjna hałasu drogowego w porze dziennej i nocnej – osiedle Bieńczyce

Hałas kolejowy (dzień)

Hałas kolejowy (noc)

Rys. 279. Mapa imisyjna hałasu szynowego w porze dziennej i nocnej – osiedle Bieńczyce

Źródło: Mapa akustyczna Krakowa, http://mapa-akustyczna.um.krakow.pl:280/mapa_k/map.html?mapid=4

Osiedle Jagiellońskie

Klimat akustyczny analizowanego obszaru kształtowany jest zarówno przez ruch pojazdów drogowych (wzdłuż ulic Obrońców Krzyża oraz Broniewskiego) jak i tramwajów poruszających się wzdłuż ulic Mikołajczyka i Broniewskiego.

W porze dziennej ruch drogowy emituje hałas powyżej 50dB na większą część obszaru osiedla (około 75%), w porze nocnej zakres ten również jest znaczący (około 29% obszaru osiedla) hałas spowodowany ruchem i tramwajowym emisją obejmuje ponad 29% osiedla Jagiellońskiego w porze dziennej (w jego zachodniej części).

Przekroczenia norm hałasu obejmują prawie 22% terenu osiedla. Normy przekraczane są na obrzeżach osiedla wzdłuż ciągów drogowych od strony zachodniej nakładając się z hałasem pojazdów szynowych.

Przekroczenia sięgają 15dB (głównie oscylują w granicach 5dB-10dB), przy czym odpowiedzialnym za ten stan jest głównie ruch drogowy nocny. Na największe uciążliwości akustyczne narażeni są mieszkańcy budynki os. Jagiellońskie 3, 4, 5, 6, 31, 32, 34, 35, 36, 37. Mieszkańcy pozostałych budynków osiedla Jagiellońskie nie są narażeni na przekroczenia norm zanieczyszczenia hałasem.

Analizowany obszar charakteryzuje się umiarkowanie dobrym klimatem akustycznym. Obszar objęty przekroczeniami norm nie jest duży (udział jest mniejszy niż przeciętny dla analizowanych osiedli), jednak ruch drogowy emituje hałas (poniżej norm) odczuwalny na prawie całym osiedlu.

Osiedle Kazimierzowskie

Klimat akustyczny analizowanego obszaru kształtowany jest zarówno przez ruch pojazdów drogowych (wzdłuż ul. Obrońców Krzyża oraz ul. Broniewskiego) jak i tramwajów poruszających się wzdłuż ulic Mikołajczyka i Broniewskiego.

W porze dziennej ruch drogowy emituje hałas powyżej 50dB hałasu na większą część obszaru osiedla (około 75%), w porze nocnej zakres ten również jest znaczący (około 28% obszaru osiedla) hałas spowodowany ruchem tramwajowym w porze dziennej (emisją) obejmuje 87% osiedla Kazimierzowskiego.

Przekroczenia norm hałasu występują na prawie 22% terenu osiedla. Normy przekraczane są na obrzeżach osiedla wzdłuż ciągów drogowych od strony zachodniej i południowej nakładając się z hałasem pojazdów szynowych.

Przekroczenia sięgają 15dB (głównie oscylują w granicach 5dB-10dB), przy czym odpowiedzialnym za ten stan jest głównie ruch drogowy dzienny i nocny. W bezpośrednim sąsiedztwie ronda im. gen Maczka i pasów ruchu alei Andersa przekroczenia sięgają miejscowo do 20dB. Na największe uciążliwości akustyczne narażeni są mieszkańcy budynku Osiedle Kazimierzowskie 10 oraz częściowo budynków Osiedle Kazimierzowskie 29, 31, 32, 33. Mieszkańcy pozostałych budynków znajdujących się na osiedlu nie są narażeni na przekroczenia norm hałasu.

Analizowany obszar charakteryzuje się przeciętnym klimatem akustycznym. Obszar objęty przekroczeniami norm nie jest duży (udział jest mniejszy niż średnia dla analizowanych osiedli), jednak ruch drogowy emituje hałas odczuwalny na prawie całym osiedlu, na który nakłada się dodatkowo hałas pojazdów szynowych.

Hałas drogowy (dzień)

Hałas drogowy (noc)

Rys. 280. Mapa emisyjna hałasu drogowego w porze dziennej i nocnej - osiedle Jagiellońskie

Hałas kolejowy (dzień)

Hałas kolejowy (noc)

Rys. 281. Mapa emisyjna hałasu szynowego w porze dziennej i nocnej - osiedle Jagiellońskie

Hałas drogowo-szynowy (dzień)

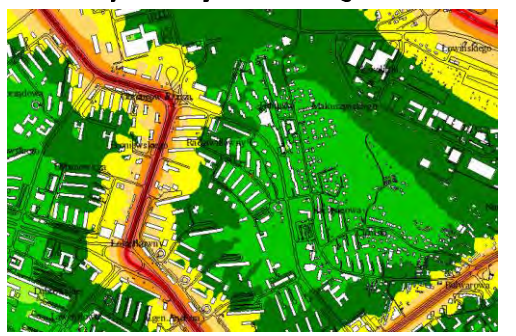

Hałas drogowo-szynowy (noc)

Rys. 282. Mapa emisyjna hałasu drogowo-szynowego w porze dziennej i nocnej - osiedle Jagiellońskie

Hałas kolejowy (dzień)

Hałas kolejowy (noc)

Rys. 283. Mapa emisyjna hałasu szynowego w porze dziennej i nocnej - osiedle Jagiellońskie

Źródło: Mapa akustyczna Krakowa, http://mapa-akustyczna.um.krakow.pl:280/mapa_k/map.html?mapid=4

Hałas drogowy (dzień)

Hałas drogowy (noc)

Rys. 284. Mapa emisyjna hałasu drogowego w porze dziennej i nocnej - osiedle Kazimierzowskie

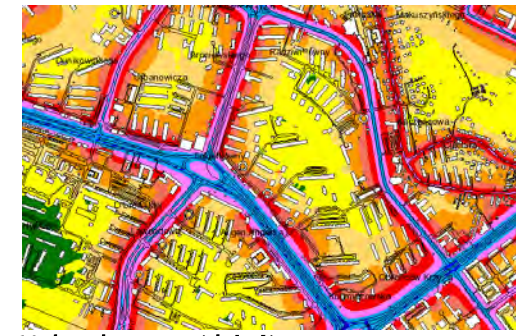

Hałas kolejowy (dzień)

Hałas kolejowy (noc)

Rys. 285. Mapa emisyjna hałasu szynowego w porze dziennej i nocnej - osiedle Kazimierzowskie

Hałas drogowo-szynowy (dzień)

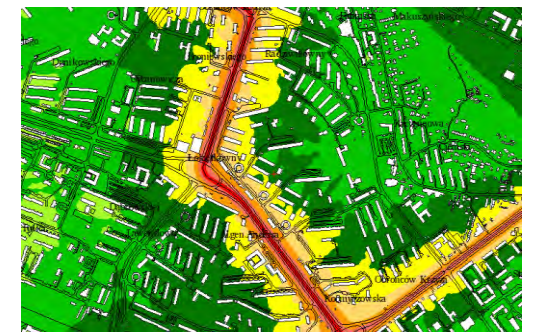

Hałas drogowo-szynowy (noc)

Rys. 286. Mapa emisyjna hałasu drogowo-szynowego w porze dziennej i nocnej - osiedle Kazimierzowskie

Hałas kolejowy (dzień)

Hałas kolejowy (noc)

Rys. 287. Mapa emisyjna hałasu szynowego w porze dziennej i nocnej - osiedle Kazimierzowskie

Źródło: Mapa akustyczna Krakowa, http://mapa-akustyczna.um.krakow.pl:280/mapa_k/map.html?mapid=4

Osiedle Przy Arce

Klimat akustyczny analizowanego obszaru kształtowany jest zarówno przez ruch pojazdów drogowych (wzdłuż ulic Obrońców Krzyża, Kocmyrzowskiej oraz alei Andersa) jak i tramwajów poruszających się wzdłuż ulicy Kocmyrzowskiej oraz alei Andersa.

W porze dziennej ruch drogowy emituje hałas powyżej 50dB hałasu na całość obszaru osiedla, w porze nocnej zakres ten również jest znaczący (około 45% obszaru osiedla) hałas powyżej 50dB spowodowany ruchem tramwajowym emisją obejmuje prawie 70% osiedla Kazimierzowskiego w porze dziennej.

Przekroczenia norm hałasu obejmują ponad 42% terenu osiedla. Normy przekraczane są na obrzeżach wokół osiedla wzdłuż ciągów drogowych i tras tramwajowych.

Nakładający się ruch drogowy i szynowy generuje przekroczenia sięgające 15dB (głównie oscylują w granicach 5dB-10dB), przy czym odpowiedzialnym za ten stan jest głównie ruch drogowy dzienny i nocny. W bezpośrednim sąsiedztwie ronda Kocmyrzowskiego i pasów ruchu alei Andersa przekroczenia sięgają miejscowo do 20dB. Na największe uciążliwości akustyczne narażeni są mieszkańcy budynków Osiedle Przy Arce 11, 12, 13, 21, 23, 24, 25 oraz częściowo budynków Osiedle Przy Arce 15, 17, 19. Mieszkańcy pozostałych budynków znajdujących się na osiedlu nie są narażeni na przekroczenia norm hałasu.

Analizowany obszar charakteryzuje się złym klimatem akustycznym. Obszar objęty przekroczeniami norm jest duży (jedynie na dwóch innych osiedlach wartość ta jest wyższa), ruch drogowy dzienny emituje hałas powyżej 50dB na całym obszarze (w porze nocnej 40dB). Jedynie niewielka północna część osiedla (wzdłuż ulicy Szajnowicza-Iwanowa) cechuje się lepszym klimatem akustycznym, jednak i tam poziom emisji w dzień nie spada poniżej 40dB.

Osiedle Albertyńskie

Klimat akustyczny analizowanego obszaru kształtowany jest zarówno przez ruch pojazdów drogowych (wzdłuż ulicy Dąbrowskiej i alei Andersa) oraz tramwajów poruszających się wzdłuż alei Andersa.

W porze dziennej w/w ciągu emitują poziom hałasu drogowego o wartościach powyżej 50dB na prawie 3/4 obszaru osiedla. Hałas spowodowany ruchem tramwajowym wzdłuż alei Andersa (emisja) obejmuje około 40% obszaru analizowanego osiedla (jego północną część).

Przekroczenia norm hałasu obejmują około 19% terenu osiedla. Obszary takie występują głównie na północy wzdłuż trasy tramwajowej w ciągu alei Andersa (hałas szynowy) oraz w zachodniej części przy ulicy Dąbrowskiej (hałas drogowy).

Przekroczenia w większości nie są większe niż 10dB, jedynie w bezpośrednim sąsiedztwie ronda im. gen. Maczka dochodzą do 15dB (hałas drogowy zarówno dzienny jak i nocny). Na największe uciążliwości akustyczne narażeni są głównie mieszkańcy budynku Osiedle Albertyńskie 16. Pięciokondygnacyjny blok ze względu na swoje usytuowanie (równoległe do ciągu komunikacyjnego) przejmuje cały hałas, co stanowi jednocześnie ochronę dla budynków położonych w głębi osiedla. Podobna sytuacja dotyczy mieszkańców budynków Osiedla Albertyńskiego 14, 15, 21, 28, 30.

Analizowany obszar, charakteryzuje się zatem, umiarkowanie dobrym klimatem akustycznym. W porównaniu z innymi osiedlami obszar objęty przekroczeniami norm jest niewielki, a zwiększony hałas występuje jedynie bezpośrednio przy pasie drogowym, nie powodując uciążliwości wewnątrz osiedla.

Hałas drogowy (dzień)

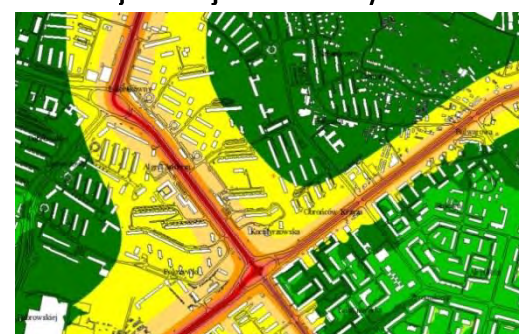

Hałas drogowy (noc)

Rys. 288. Mapa emisyjna hałasu drogowego w porze dziennej i nocnej – osiedle Przy Arce

Hałas kolejowy (dzień)

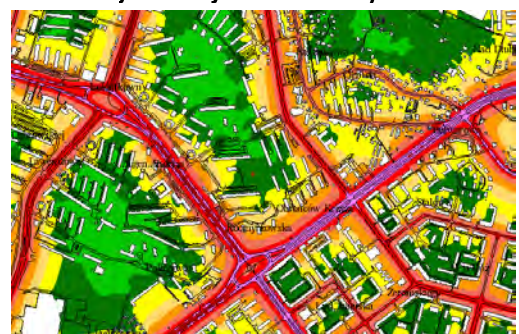

Hałas kolejowy (noc)

Rys. 289. Mapa emisyjna hałasu szynowego w porze dziennej i nocnej – osiedle Przy Arce

Hałas drogowo-kolejowy (dzień)

Hałas drogowo-kolejowy (noc)

Rys. 290. Mapa emisyjna hałasu drogowego w porze dziennej i nocnej – osiedle Przy Arce

Hałas kolejowy (dzień)

Hałas kolejowy (noc)

Rys. 291. Mapa emisyjna hałasu szynowego w porze dziennej i nocnej – osiedle Przy Arce

Źródło: Mapa akustyczna Krakowa, http://mapa-akustyczna.um.krakow.pl:280/mapa_k/map.html?mapid=4

Hałas drogowy (dzień)

Hałas drogowy (noc)

Rys. 292. Mapa emisyjna hałasu drogowego w porze dziennej i nocnej – osiedle Albertyńskie

Hałas kolejowy (dzień)

Hałas kolejowy (noc)

Rys. 293. Mapa emisyjna hałasu szynowego w porze dziennej i nocnej – osiedle Albertyńskie

Hałas drogowo-kolejowy (dzień)

Hałas drogowo-kolejowy (noc)

Rys. 294. Mapa emisyjna hałasu drogowego w porze dziennej i nocnej – osiedle Albertyńskie

Hałas kolejowy (dzień)

Hałas kolejowy (noc)

Rys. 295. Mapa emisyjna hałasu szynowego w porze dziennej i nocnej – osiedle Albertyńskie

Źródło: Mapa akustyczna Krakowa, http://mapa-akustyczna.um.krakow.pl:280/mapa_k/map.html?mapid=4

Osiedle Niepodległości

Klimat akustyczny analizowanego obszaru kształtowany jest zarówno przez ruch pojazdów drogowych jak i tramwajów (poruszających się wzdłuż ulicy Bieńczyckiej oraz alei Andersa).

W porze dziennej ruch drogowy emituje hałas powyżej 50dB obejmujący większą część obszaru osiedla (79%), w porze nocnej negatywne oddziaływanie ogranicza się do około 36% obszaru osiedla. Hałas o natężeniu powyżej 50dB (emisja), wywołany ruchem tramwajowym w porze dziennej obejmuje 96% osiedla Kazimierzowskiego.

Przekroczenia norm hałasu występuje na prawie 20% terenu osiedla. Normy przekraczane są na obrzeżach osiedla wzdłuż alei Andersa.

Nakładający się ruch drogowy i szynowy generuje przekroczenia sięgające 15dB (głównie oscylują w granicach 5dB-10dB), przy czym odpowiedzialnym za ten stan jest głównie ruch drogowy dzienny i nocny. W sąsiedztwie ronda Kocmyrzowskiego i pasów ruchu alei Andersa przekroczenia sięgają miejscowo do 20dB. Na największe uciążliwości akustyczne narażeni są mieszkańcy budynków osiedla Niepodległości 4a, 10, 11 oraz częściowo budynku osiedla Niepodległości 6. Mieszkańcy pozostałych budynków nie są narażeni na przekroczenia norm hałasu.

Analizowany obszar charakteryzuje się umiarkowanie dobrym klimatem akustycznym. Mimo, iż hałas ruchu drogowego i szynowego jest odczuwalny (emisja w dzień przekracza 45dB), to obszar objęty przekroczeniami norm nie jest duży. Niewielka południowo-zachodnia część osiedla (w pobliżu Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr 16) cechuje się najlepszym klimatem akustycznym.

Hałas drogowy (dzień)

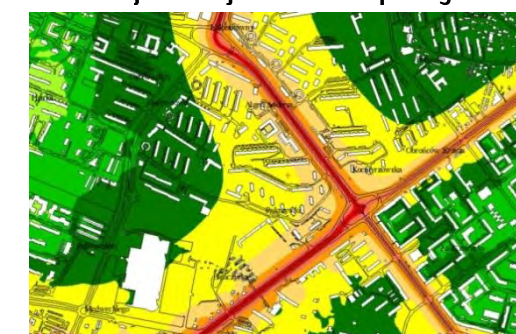

Hałas drogowy (noc)

Rys. 296. Mapa emisyjna hałasu drogowego w porze dziennej i nocnej – osiedle Niepodległości

Hałas kolejowy (dzień)

Hałas kolejowy (noc)

Rys. 297. Mapa emisyjna hałasu szynowego w porze dziennej i nocnej – osiedle Niepodległości

Hałas drogowy (dzień)

Hałas drogowy (noc)

Rys. 298. Mapa imisyjna hałasu drogowego w porze dziennej i nocnej – osiedle Niepodległości

Hałas kolejowy (dzień)

Hałas kolejowy (noc)

Rys. 299. Mapa imisyjna hałasu szynowego w porze dziennej i nocnej – osiedle Niepodległości

Źródło: Mapa akustyczna Krakowa, http://mapa-akustyczna.um.krakow.pl:280/mapa_k/map.html?mapid=4

1.8. Zagadnienia demograficzne, infrastruktura społeczna

Osiedle Złotej Jesieni

Osiedle Złota Jesień jest najbardziej charakterystycznym spośród wszystkich analizowanych osiedli. Zgodnie z rejestrem zameldowań zamieszkuje je zaledwie 304 osoby (0,04% ludności Krakowa), których średnia wieku wynosi tylko 30,6 lat. Gęstość zaludnienia jest w porównaniu z innymi osiedlami niska i wynosi ponad 2,9 tys. os./km². Jest to najmniej zaludnione oraz najmłodsze z pośród analizowanych osiedli.

W 1978 roku gęstość zaludnienia osiedla była wyższa nie przekraczając jednak 10 tys. os./km². Przyczyną może być większa ilość osób zameldowana w zasobach mieszkaniowych niż jest to rejestrowane obecnie.

Ze względu na niewielką liczbę mieszkańców i przez to niereprezentatywną próbę statystyczną, wskaźniki i współczynniki charakteryzujące strukturę demograficzną muszą być obciążone błędem. Traktować je zatem należy jako orientacyjne, ukazujące jedynie ogólną strukturę i kierunek zmian.

Osiedle Złota Jesień, jako jedyne spośród analizowanej grupy osiedli odznacza się przewagą mężczyzn nad kobietami w ogólnej liczbie mieszkańców. Nadreprezentacja mężczyzn wśród mieszkańców objawia się szczególnie w grupie wiekowej 25-29 lat oraz w przedziale od 5 do 14 lat. Ogólny współczynnik maskulinizacji wynosi tutaj 114,1. Bardzo niska jest też tutaj średnia wieku. Dla mężczyzn wynosi ona 30,2 lat, dla kobiet 30,9. Kształt piramidy płci i wieku jest charakterystyczny dla młodych społeczeństw. Widoczny w niej jest bardzo duży udział najmłodszych grup wiekowych. Zaznacza się też wyraźny skok ilościowy mieszkańców w grupie od 25 do 29 lat.

Udział dzieci jest bardzo wysoki, w wieku szkolnym (6-12 lat) wynosi tutaj 12,8%, w wieku przedszkolnym (3-6 lat) 4,9% przy poziomie dla całego Krakowa odpowiednio 2,9% w wieku szkolnym i 1,4% w wieku przedszkolnym. W liczbach bezwzględnych wartości te dla omawianego obszaru wynoszą - 39 dzieci w wieku szkolnym oraz 15 w wieku przedszkolnym.

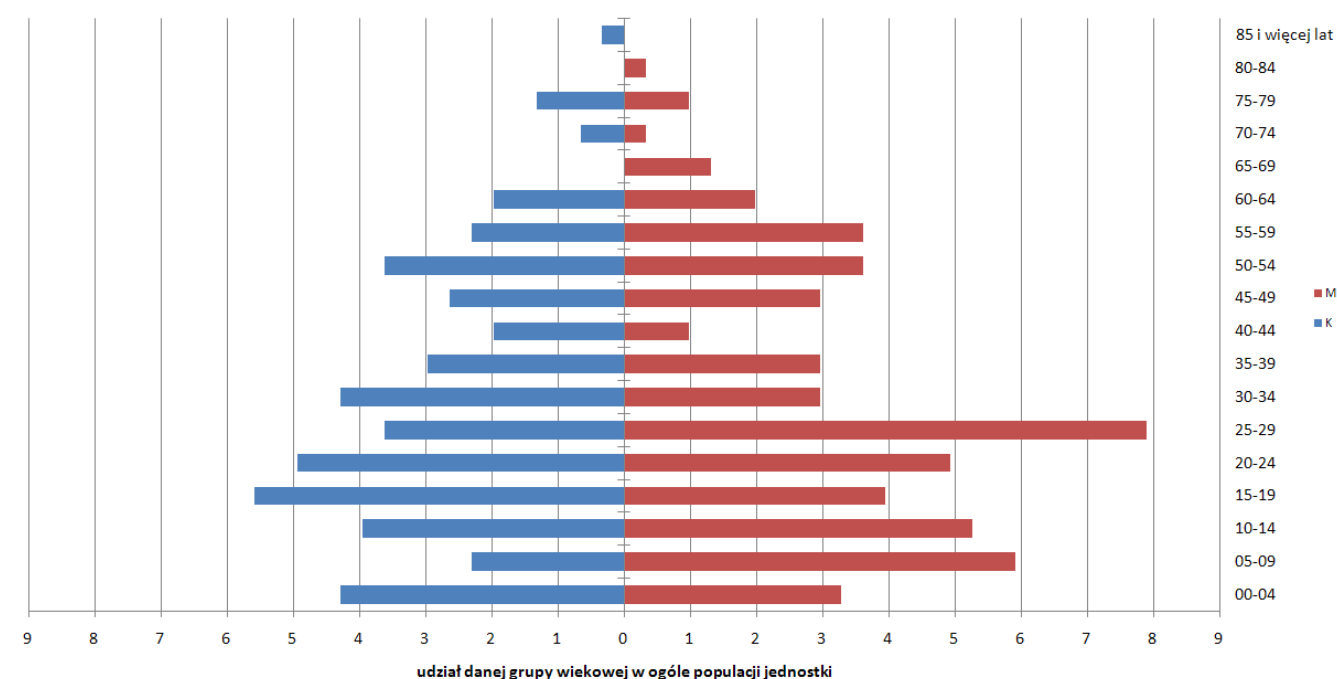
W wieku przedprodukcyjnym znajduje się aż 27% (przy średniej 13% w Krakowie), natomiast w wieku poprodukcyjnym tylko 6,6% (przy 17,2 średnio dla Krakowa).

Wskaźnik starości prezentujący najniższą wartość z pośród analizowanych osiedli będący na poziomie 9,2 (wg interpretacji E. Rosseta – dojrzałość demograficzna) świadczy o bardzo niskim stanie starości, co potwierdza współczynnik wsparcia ludności najstarszej grupą w wieku od 15 do 59 lat, wynoszącym tutaj ponad 714 (przy poziomie około 272 dla Krakowa i średnio 268 dla wszystkich analizowanych osiedli).

Tab. 63. Struktura wieku i płci mieszkańców osiedla Złotej Jesieni

Wiek ludności	Liczba osób			Udział %		
	K	M	Łącznie	K	M	Łącznie
0-4	13	10	23	4,28	3,29	7,57
5-9	7	18	25	2,30	5,92	8,22
10-14	12	16	28	3,95	5,26	9,21
15-19	17	12	29	5,59	3,95	9,54
20-24	15	15	30	4,93	4,93	9,87
25-29	11	24	35	3,62	7,89	11,51
30-34	13	9	22	4,28	2,96	7,24
35-39	9	9	18	2,96	2,96	5,92
40-44	6	3	9	1,97	0,99	2,96
45-49	8	9	17	2,63	2,96	5,59
50-54	11	11	22	3,62	3,62	7,24
55-59	7	11	18	2,30	3,62	5,92
60-64	6	6	12	1,97	1,97	3,95
65-69	0	4	4	0,00	1,32	1,32
70-74	2	1	3	0,66	0,33	0,99
75-79	4	3	7	1,32	0,99	2,30
80-84	0	1	1	0,00	0,33	0,33
85 i więcej	1	0	1	0,33	0,00	0,33
Łącznie:	142	162	304	46,71	53,29	100,00

Źródło: opracowanie własne

Rys. 300. Piramida wieku mieszkańców osiedla Złotej Jesieni

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Krakowa

Młoda strukturę demograficzną obrazują ponadto wskaźnik obciążenia demograficznego całkowitego wynoszący około 52 (56 dla Krakowa i 66 średnio dla omawianych obszarów razem), wysoki wskaźnik obciążenia demograficznego dziećmi wynoszący aż 38 oraz bardzo niski wskaźnik obciążenia demograficznego osobami starszymi (14). Zasoby pracy wg udziału wieku mobilnego kształtują się korzystnie, osiedle Złota Jesień charakteryzuje się najniższą wartością spośród analizowanych, wynoszącą 33,7%.

Profil demograficzny jest skomplikowany i obarczony dużą dozą przypadku ze względu na charakterystykę społeczną mieszkańców oraz przypuszczalnie silne migracje.

Osiedle Bieńczyce

Analizowany obszar osiedla Bieńczyce zamieszkuje 1980 mieszkańców co stanowi 0,27% ludności Krakowa. Gęstość zaludnienia wynosi 17,2 tys. os./km². W 1978 roku gęstość zaludnienia osiedla była bardzo niska (nie oddano do użytku jeszcze wszystkich budynków) i nie przekraczała 500 os./km².

Kształt piramidy płci i wskazuje dwa wyże demograficzne. Pierwszy objawiający się w grupie wiekowej 25-29 lat z kulminacją dla grupy 30-34 lat oraz kolejny wyż w grupie 55-64 lata. Dominacja młodszych grup kształtuje średnią wieku dla analizowanego obszaru, wynoszącą tutaj 41,6 lat (42,3 dla kobiet i 40,9 dla mężczyzn), są to wartości zbliżone do wartości dla Krakowa i niższe niż średnia dla omawianych osiedli (średnia wieku dla Krakowa to 41,6 lat – 43,4 dla kobiet i 39,5 dla mężczyzn, dla wszystkich badanych osiedli wynosi 43,2 ogółem, 44,9 dla kobiet i 41,4 dla mężczyzn).

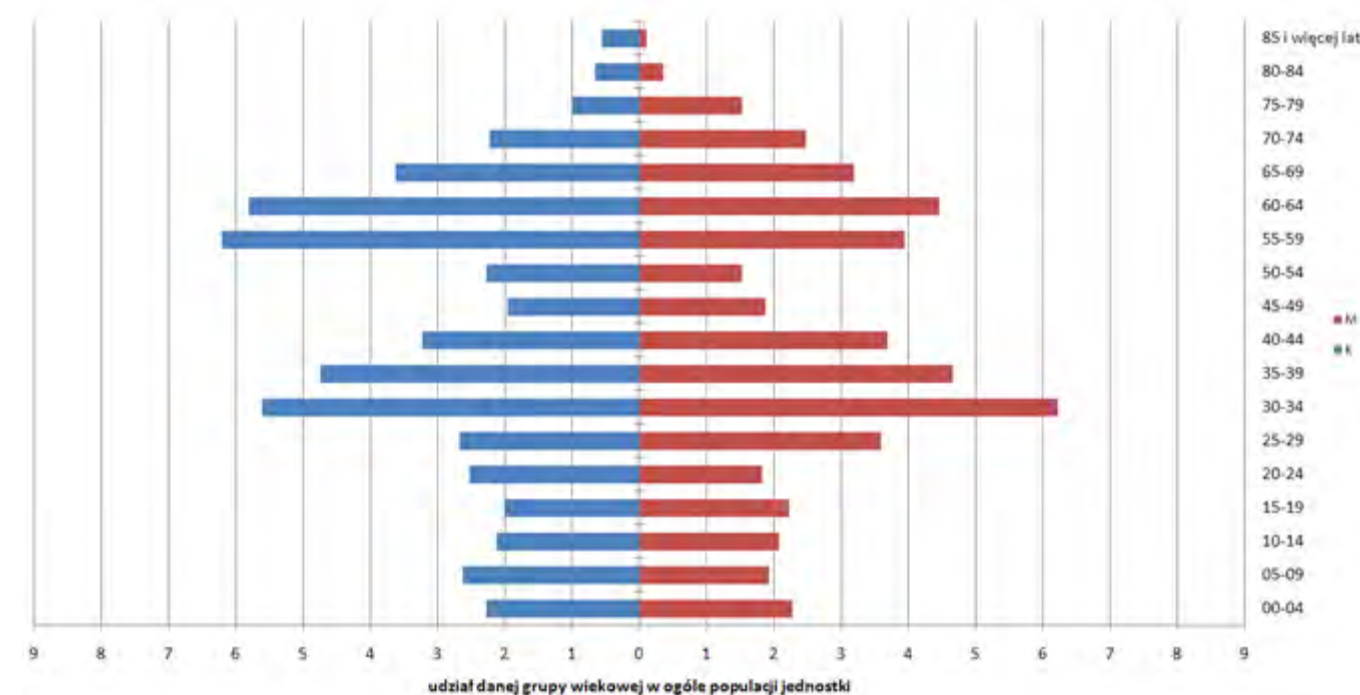
Wśród mieszkańców występuje niewielka nadreprezentacja kobiet, objawiająca się szczególnie w grupie wiekowej 50-64 lat. Ogólny współczynnik feminizacji wynosi tutaj 109,1. Przewaga kobiet nie jest duża w porównaniu z innymi osiedlami czy z Krakowem ogółem (średni współczynnik dla badanych osiedli 114,9 a dla Krakowa 115,5), na ogólny współczynnik feminizacji ma wpływ przewaga kobiet już w wieku przedprodukcyjnym (około 110 kobiet na 100 mężczyzn). Jedynie na osiedlu Jagiellońskim zaobserwowano podobne zjawisko co na obszarze Bieńczyce (przewaga kobiet w grupie przedprodukcyjnej). Wpływ na taki stan może też mieć nieduża wielkość próby statystycznej, wartość bezwzględna przewagi kobiet wynosi tutaj tylko 86 osób.

Populacja osiedla jest stosunkowo młoda. Udział grupy osób w wieku poprodukcyjnym wynosi tutaj 19,3% (ogółem w Krakowie 19,5%), przy jednocześnie wyższym niż przeciętna udziale grupy w wieku przedprodukcyjnym - 14,1% przy wartościach 13,0% dla Krakowa.

Tab. 64. Struktura wieku i płci mieszkańców osiedla Bieńczyce

Wiek ludności	Liczba osób			Udział %		
	K	M	Łącznie	K	M	Łącznie
0-4	45	45	90	2,27	2,27	4,55
5-9	52	38	90	2,63	1,92	4,55
10-14	42	41	83	2,12	2,07	4,19
15-19	40	44	84	2,02	2,22	4,24
20-24	50	36	86	2,53	1,82	4,34
25-29	53	71	124	2,68	3,59	6,26
30-34	111	123	234	5,61	6,21	11,82
35-39	94	92	186	4,75	4,65	9,39
40-44	64	73	137	3,23	3,69	6,92
45-49	39	37	76	1,97	1,87	3,84
50-54	45	30	75	2,27	1,52	3,79
55-59	123	78	201	6,21	3,94	10,15
60-64	115	88	203	5,81	4,44	10,25
65-69	72	63	135	3,64	3,18	6,82
70-74	44	49	93	2,22	2,47	4,70
75-79	20	30	50	1,01	1,52	2,53
80-84	13	7	20	0,66	0,35	1,01
85 i więcej	11	2	13	0,56	0,10	0,66
Łącznie:	1 033	947	1 980	52,17	47,83	100,00

Źródło: opracowanie własne

Rys. 301. Piramida wieku mieszkańców osiedla Bieńczyce

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Krakowa

Wskaźnika starości na poziomie 26 świadczy o bardzo wysokim stanie starości (wg interpretacji E. Rosseta). Jednak w porównaniu z wartościami innych analizowanych osiedli nie jest to wartość wysoka, mieszcząca się w drugim kwartylu. O dość dobrej strukturze demograficznej świadczy chociażby wskaźnik obciążenia demograficznego ludźmi starszymi (42,7% przy średniej dla Krakowa 46,7%). Co potwierdza również wysoki poziom wskaźnika obciążenia demograficznego dziećmi wynoszący około 22 (przy wartości 19 dla całego Krakowa), w porównaniu z pozostałymi osiedlami jest to trzecia najwyższa wartość.

Udział dzieci w wieku szkolnym (6-12 lat) wynosi tutaj 5,9%, w wieku przedszkolnym (3-6 lat) 3,1% i są one około dwukrotnie większe niż analogiczne wskaźniki dla całego Krakowa (2,9% w wieku szkolnym i 1,4% w wieku przedszkolnym), jednocześnie nieznacznie wyższe od średniego poziomu analizowanych osiedli (5,0% w wieku szkolnym i 2,5% w wieku przedszkolnym). W liczbach bezwzględnych wartości te dla omawianego obszaru wynoszą - 117 dzieci w wieku szkolnym oraz 62 w wieku przedszkolnym. Najbliższa szkoła podstawowa, przedszkole lub żłobki znajdują się na osiedlu Przy Arce (przedszkole) osiedlu Jagiellońskim (szkoły podstawowe oraz przedszkola) oraz os. Kazimierzowskim (żłobek).

Kształtowanie się struktury wieku mieszkańców związane jest z datą budowy osiedla. W latach 1979-1980 oddano największą część budynków do użytkowania, co powodowało dynamiczny napływ młodych mieszkańców zakładających rodziny.

Osiedle Jagiellońskie

Analizowany obszar osiedla Jagiellońskiego zamieszkuje 4461 mieszkańców, co stanowi 0,60% ludności Krakowa. Gęstość zaludnienia wynosi tutaj 21,8 tys. os./km². W 1978 roku średnia gęstość zaludnienia osiedla była podobna.

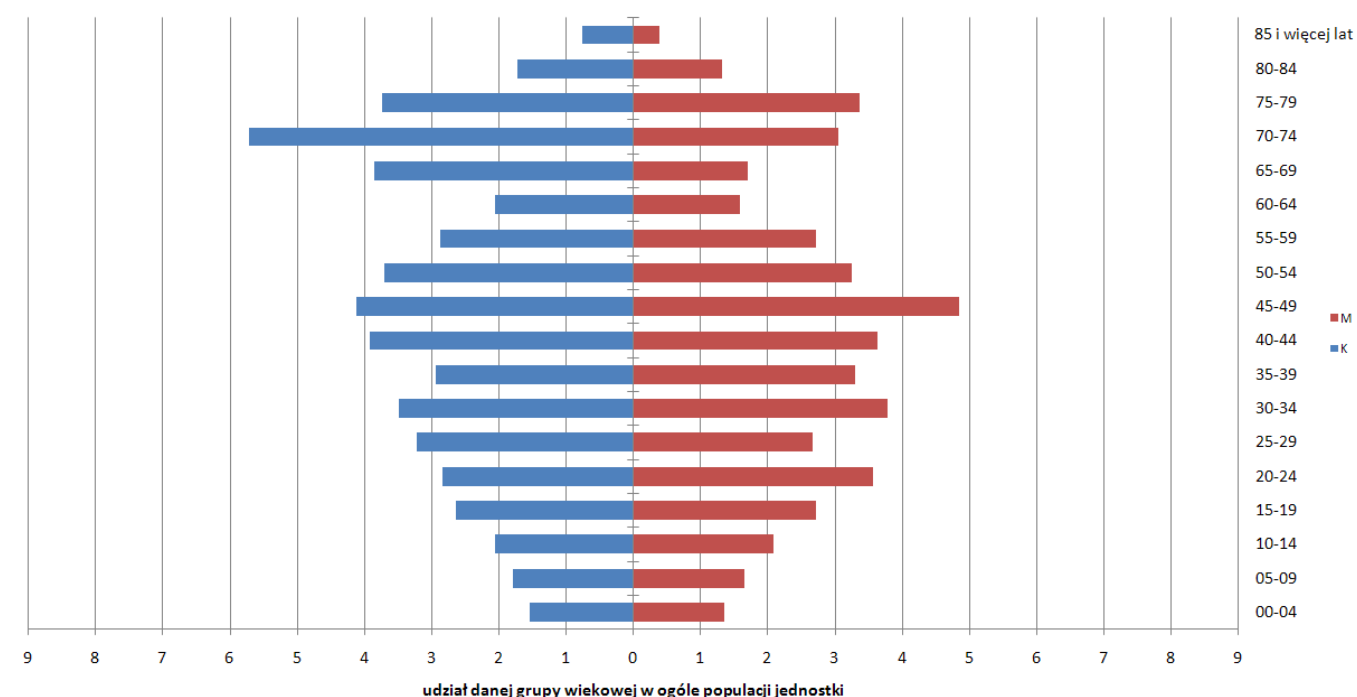
Kształt piramidy płci i wskazuje wyże demograficzne, nie odznaczające się jednak szczególnie wysokimi udziałami. Pierwszy jest rozciągnięty i najsilniej widoczny jest w grupie wiekowej 20-24 lat z kolejnymi kulminacjami dla grup 30-34 lat oraz 45-59 lat. W grupie wiekowej powyżej 70-74 lat widoczna jest silna przewaga kobiet. Bardzo wąska podstawa piramidy to niewielki udział dzieci z populacji osiedla. Osiedle znajduje się w początkowej fazie stabilizacji struktury demograficznej, dążącej jednak w stronę modelu regresywnego.

Wśród mieszkańców występuje pewna nadreprezentacja kobiet, objawiająca się najsilniej w grupie wiekowej 65-74 lat. Ogólny współczynnik feminizacji wynosi tutaj 112,9. Przewaga kobiet w wieku poprodukcyjnym (współczynnik feminizacji w tej grupie wiekowej wynosi 186,8) w porównaniu z innymi osiedlami jest niższa od średniej wynoszącej 205,8.

Tab. 65. Struktura wieku i płci mieszkańców osiedla Jagiellońskiego

Wiek ludności	Liczba osób			Udział %		
	K	M	Łącznie	K	M	Łącznie
0-4	69	60	129	1,55	1,34	2,89
5-9	80	74	154	1,79	1,66	3,45
10-14	92	93	185	2,06	2,08	4,15
15-19	118	121	239	2,65	2,71	5,36
20-24	127	159	286	2,85	3,56	6,41
25-29	144	119	263	3,23	2,67	5,90
30-34	156	169	325	3,50	3,79	7,29
35-39	131	147	278	2,94	3,30	6,23
40-44	175	162	337	3,92	3,63	7,55
45-49	184	216	400	4,12	4,84	8,97
50-54	165	145	310	3,70	3,25	6,95
55-59	128	121	249	2,87	2,71	5,58
60-64	92	71	163	2,06	1,59	3,65
65-69	172	76	248	3,86	1,70	5,56
70-74	255	136	391	5,72	3,05	8,76
75-79	167	150	317	3,74	3,36	7,11
80-84	77	59	136	1,73	1,32	3,05
85 i więcej	34	17	51	0,76	0,38	1,14
Łącznie:	2 366	2 095	4 461	53,04	46,96	100,00

Źródło: opracowanie własne

Rys. 302. Piramida wieku mieszkańców osiedla Jagiellońskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Krakowa

Znaczący jest tutaj współczynnik feminizacji w grupie przedprodukcyjnej wynoszący 101,6 - najwyższy ze wszystkich badanych osiedli. W grupie wiekowej produkcyjnej wynosi on zaledwie 93,3 (trzecia najniższa wartość, niższa jedynie wśród mieszkańców osiedle Przy Arce i Złotej Jesieni). Wartość bezwzględna przewagi kobiet wynosi na obszarze osiedla 271 osób.

Struktura wiekowa osiedla jest skomplikowana, co prawda kształtuje się wokół wartości przeciętnych dla badanych obszarów, jednak z wahaniami dla kilku szczegółowych wskaźników. Średnia wieku ogółem wynosi 44,7 lat (46,5 dla kobiet oraz 42,9 dla mężczyzn) i są to wartości z trzeciego kwartyłu dla zbioru wartości wszystkich osiedli. Udział grupy osób w wieku poprodukcyjnym jest dość wysoki i wynosi 26,9% (ogółem w Krakowie 19,5%), przy jednocześnie niższym niż przeciętny w Krakowie udziale grupy w wieku przedprodukcyjnym - 11,5% przy wartościach 13,0% dla Krakowa. Grupa produkcyjna posiada udział na poziomie 61,6%.

Wskaźnika starości na poziomie 29,3 świadczy o bardzo wysokim stanie starości (wg interpretacji E. Rosseta). w porównaniu z wartościami innych analizowanych osiedli jest to wartość nieco wyższa od średniej, mieszcząca się w trzecim kwartyłu. Wskaźnik obciążenia demograficznego ludźmi starszymi wynosi 48,6% przy średniej dla Krakowa 46,7%. Nie wysoki jest też poziom wskaźnika obciążenia demograficznego dziećmi wynoszący około 17,4 (przy wartości 18,9 dla całego Krakowa), w porównaniu z pozostałymi osiedlami jest to wartość mieszcząca się w drugim kwartyłu. Z drugiej strony nie nastąpiło jeszcze znaczące starzenie się zasobów pracy. Udział wieku niemobilnego wynosi 39,3% i jest to wartość również mieszcząca się w pierwszym kwartyłu.

Udział dzieci w wieku szkolnym (6-12 lat) wynosi 4,9%, w wieku przedszkolnym (3-6 lat) 2,2% i jest on większy niż analogiczny wskaźnik dla całego Krakowa (2,9% w wieku szkolnym i 1,4% w wieku przedszkolnym), jednocześnie niższy od średniego poziomu analizowanych osiedli (5,0% w wieku szkolnym i 2,5% w wieku przedszkolnym). W liczbach bezwzględnych wartości te dla omawianego obszaru wynoszą - 219 dzieci w wieku szkolnym oraz 97 w wieku przedszkolnym. Na osiedlu znajduje się szkoły podstawowe oraz przedszkola.

Zmiana profilu demograficznego jest procesem długofalowym, zwiększanie się udziału ludności starszej oraz ludności w wieku niemobilnym będzie naturalnie postępować. Naturalny proces może być jednak złagodzony lub nawet zahamowany poprzez migracje. Kształtowanie się struktury wieku mieszkańców związane jest z datą budowy osiedla i poszczególnych budynków. W latach 1964-1969 oddano największą część budynków do użytkowania co stworzyło nowe miejsca zamieszkania i dynamiczny napływ młodych mieszkańców zakładających rodziny. Obecnie lokatorzy, którzy

wprowadzili się z momentem oddania budynków do użytku stanowią w części dziś o wyżu demograficznym w grupie wiekowej powyżej 70 roku życia.

W rejestrze zameldowanych mieszkańców pojawia się śladowa ilość obcokrajowców. Stanowią 0,45% udziału populacji, co w porównaniu z wartością dla Krakowa (0,66%) jest poziomem niskim. Jednak średnia dla badanych obszarów również jest niska i wynosi 0,28%. Największa grupa pochodzi z Europy Wschodniej (głównie z Ukrainy), pozostałe nacje reprezentowane są jedynie przez pojedyncze osoby.

Osiedle Przy Arce

Osiedle Przy Arce jest osiedlem zamieszkanym przez 5 268 osób, przy bardzo wysokiej gęstości zaludnienia sięgającej 30 tys. os./km². Populacja osiedla stanowi 0,7% ludności Krakowa. W 1978 roku gęstość zaludnienia osiedla była podobna

Średnia wieku jego mieszkańców jest wysoka i wynosi 43,8 lat (odpowiednio dla kobiet i mężczyzn - 45,3 i 42,2 lat, podczas gdy średnia wieku dla Krakowa wynosi 41,6 lat - 43,4 dla kobiet i 39,5 dla mężczyzn, a dla wszystkich badanych osiedli wynosi 43,2 ogółem, 44,9 dla kobiet i 41,4 dla mężczyzn). Najwięcej kobiet znajduje się w przedziale wiekowym 60-64, mężczyzn natomiast w przedziale 35-39. Budowa osiedla miała miejsce głównie w latach siedemdziesiątych. Na przelomie tych lat powstało większość nowych budynków mieszkalnych. Wpływ tego przedsięwzięcia odzwierciedlony został w piramidzie wieku osiedla, gdzie grupa pierwszych mieszkańców ciągle zamieszkujących ten obszar stanowi o wyżu demograficznym w grupie od 60 do 69 lat.

Ogólny współczynnik feminizacji nie jest duży i wynosi 108,8 (średni współczynnik dla badanych osiedli wynosi 114,9 a dla Krakowa 115,5). Nadreprezentacja kobiet wyraźna jest w grupie wiekowej powyżej 60 lat. W grupie wiekowej przedprodukcyjnej występuje duża przewaga mężczyzn (współczynnik maskulinizacji na poziomie 119,5), utrzymująca się nadal w grupie w wieku produkcyjnym (około 108 mężczyzn na 100 kobiet - i jest to najwyższa wartość wśród badanych osiedli poza osiedlem Złota Jesień).

Pod względem ekonomicznym udziału poszczególnych grup wiekowych, udział w wieku produkcyjnym jest niższy od średniej krakowskiej i wynosi 62,5% (przy 67,5% dla całego miasta). W wieku przedprodukcyjnym znajduje się jedynie 12,2% (przy średnio 13% w Krakowie), natomiast w wieku poprodukcyjnym aż 25,3% (przy 17,2 średnio dla Krakowa).

O wysokim poziomie starości świadczy wielkość wskaźnika starości na poziomie 32,3. Poziom ten potwierdza współczynnik wsparcia ludności najstarszej grupą w wieku od 15 do 59 lat, wynoszącym niewiele ponad 174,6 (przy poziomie około 272 dla Krakowa i średnio 268 dla wszystkich

analizowanych osiedli). Ponadto wskaźnik obciążenia demograficznego całkowitego (ludność w wieku przed- i poprodukcyjnym do ludności w wieku produkcyjnym) obrazuje negatywne zjawiska demograficzne. Wynosi on dla mieszkańców osiedla Przy Arce około 77,1 (56 dla Krakowa i 66 średnio dla omawianych obszarów razem). Niski wskaźnik obciążenia demograficznego dziećmi wynoszący jedynie 19,9 oraz bardzo wysoki wskaźnik obciążenia demograficznego osobami starszymi wynoszący 57,3 potwierdzają starość społeczeństwa tego obszaru. Udział wieku mobilnego wynosi 66,1% i jest to wartość mieszcząca się w najwyższym kwartylu. Duży udział grupy mobilnej spowodowany jest przejściem pierwszego (starszego) wyżu demograficznego w wiek emerytalny.

Udział dzieci w wieku 6-12 lat wynosi 5,8%, w wieku 3-6 lat - 2,3%. Są to wartości wyższe niż dla Krakowa ogółem i sumarycznie dla badanych obszarów. Na analizowanym osiedlu zlokalizowane jest jedno przedszkole. Najbliższa szkoła podstawowa położona jest na północ od granicy osiedla. Znajduje się ona na osiedlu Kościuszkowskim i jednocześnie obsługuje cztery osiedla (os. Kościuszkowskie, Jagiellońskie, Bieńczyce oraz osiedle Przy Arce).

Osiedle Kazimierzowskie

Osiedle Kazimierzowskie zamieszkuje 6108 mieszkańców, co stanowi 0,82% ludności Krakowa. Gęstość zaludnienia wynosi 38,6 tys. mieszk./km². Jest to najwyższa gęstość spośród analizowanych osiedli, prawie dwukrotnie większa niż średnia dla wszystkich obszarów. Już 1978 roku gęstość zaludnienia osiedla była tak wysoka. Wahata się w zależności od rejonu spisowego od 20 do ponad 50 tys. os./km².

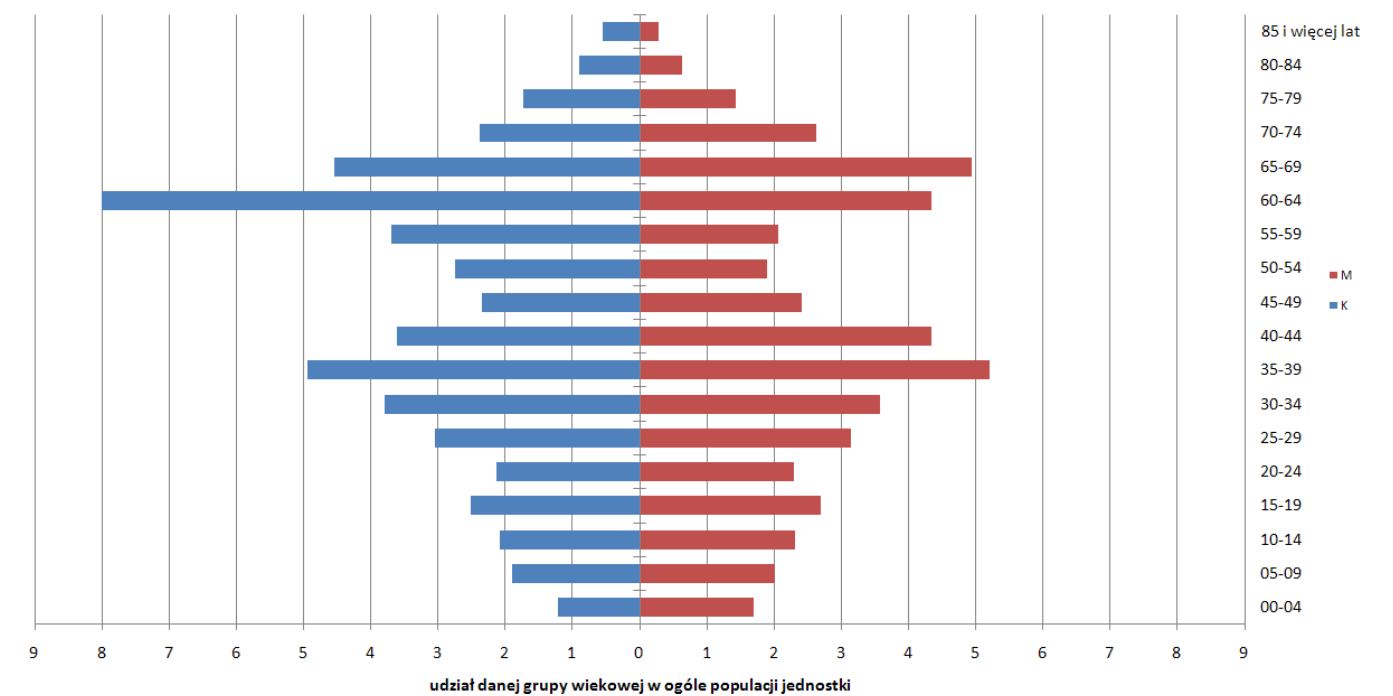
Kształt piramidy wieku i płci wskazuje wyże demograficzne, odznaczające się one podwyższonymi udziałami w grupie powyżej 70 roku życia oraz w grupach oscylujących wokół 45 lat. Młodszy wyż jest rozciągnięty i najsilniej widoczny jest w grupie wiekowej 45-59 lat. Wąska podstawa piramidy to niewielki udział dzieci z populacji osiedla, świadczący o regresywnym modelu demograficznym.

Wśród mieszkańców występuje pewna przewaga kobiet, pojawiająca się w grupie wiekowej powyżej 50lat. Ogólny współczynnik feminizacji wynosi 112,5 (średni współczynnik dla badanych osiedli wynosi 114,9 a dla Krakowa 115,5). Przewaga kobiet w wieku poprodukcyjnym (współczynnik feminizacji w tej grupie wiekowej wynosi 186,8) w porównaniu z innymi osiedlami jest niższa od średniej wynoszącej 205,8. Współczynnik feminizacji w grupie przedprodukcyjnej wynoszący 98,3 jest wyższy niż przeciętny, podobnie ten sam współczynnik dla mieszkańców w grupie produkcyjnej (105,9). Wartość bezwzględna przewagi kobiet wynosi na analizowanym obszarze osiedla Kazimierzowskiego 360 osób.

Tab. 66. Struktura wieku i płci mieszkańców osiedla Przy Arce

Wiek ludności	Liczba osób			Udział %		
	K	M	Łącznie	K	M	Łącznie
0-4	64	89	153	1,21	1,69	2,90
5-9	100	106	206	1,90	2,01	3,91
10-14	110	122	232	2,09	2,32	4,40
15-19	132	142	274	2,51	2,70	5,20
20-24	112	121	233	2,13	2,30	4,42
25-29	160	166	326	3,04	3,15	6,19
30-34	200	188	388	3,80	3,57	7,37
35-39	260	274	534	4,94	5,20	10,14
40-44	190	229	419	3,61	4,35	7,95
45-49	124	127	251	2,35	2,41	4,76
50-54	145	100	245	2,75	1,90	4,65
55-59	195	109	304	3,70	2,07	5,77
60-64	422	229	651	8,01	4,35	12,36
65-69	239	260	499	4,54	4,94	9,47
70-74	125	138	263	2,37	2,62	4,99
75-79	91	75	166	1,73	1,42	3,15
80-84	47	33	80	0,89	0,63	1,52
85 i więcej	29	15	44	0,55	0,28	0,84
Łącznie:	2 745	2 523	5 268	52,11	47,89	100,00

Źródło: opracowanie własne

Rys. 303. Piramida wieku mieszkańców osiedla Przy Arce

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Krakowa

Struktura wiekowa osiedla jest skomplikowana, co prawda kształtuje się wokół wartości przeciętnych dla badanych obszarów, jednak z wahaniami dla kilku szczegółowych wskaźników. Średnia wieku ogółem wynosi 44,0 lat (45,9 dla kobiet oraz 42,1 dla mężczyzn) i jest wyższa niż wśród wszystkich badanych osiedli i Krakowa (średnia wieku dla Krakowa to 41,6 lat – 43,4 dla kobiet i 39,5 dla mężczyzn, dla wszystkich badanych osiedli wynosi 43,2 ogółem, 44,9 dla kobiet i 41,4 dla mężczyzn). Udział grupy osób w wieku poprodukcyjnym jest podwyższony i wynosi 25,4% (ogółem w Krakowie 19,5%), przy jednocześnie niższym niż przeciętny w Krakowie udziale grupy w wieku przedprodukcyjnym - 11,4% przy wartościach 13,0% dla Krakowa.

Wskaźnika starości na poziomie 28,6 świadczy o bardzo wysokim stanie starości (wg interpretacji E. Rosseta) chociaż w porównaniu z wartościami innych analizowanych osiedli jest to wartość nieznacznie wyższa od średniej. Wskaźnik obciążenia demograficznego ludźmi starszymi wynosi 47,2% przy średniej dla Krakowa 46,7%. Nie wysoki jest też poziom wskaźnika obciążenia demograficznego dziećmi wynoszący około 17,6 (przy wartości 18,9 dla całego Krakowa), w porównaniu z pozostałymi osiedlami jest to wartość nieco niższa niż średnia. Z drugiej strony nie nastąpiło jeszcze znaczące starzenie się zasobów pracy. Udział wieku niemobilnego wynosi 39,5% (średnia dla badanych osiedli wynosi 38,5%).

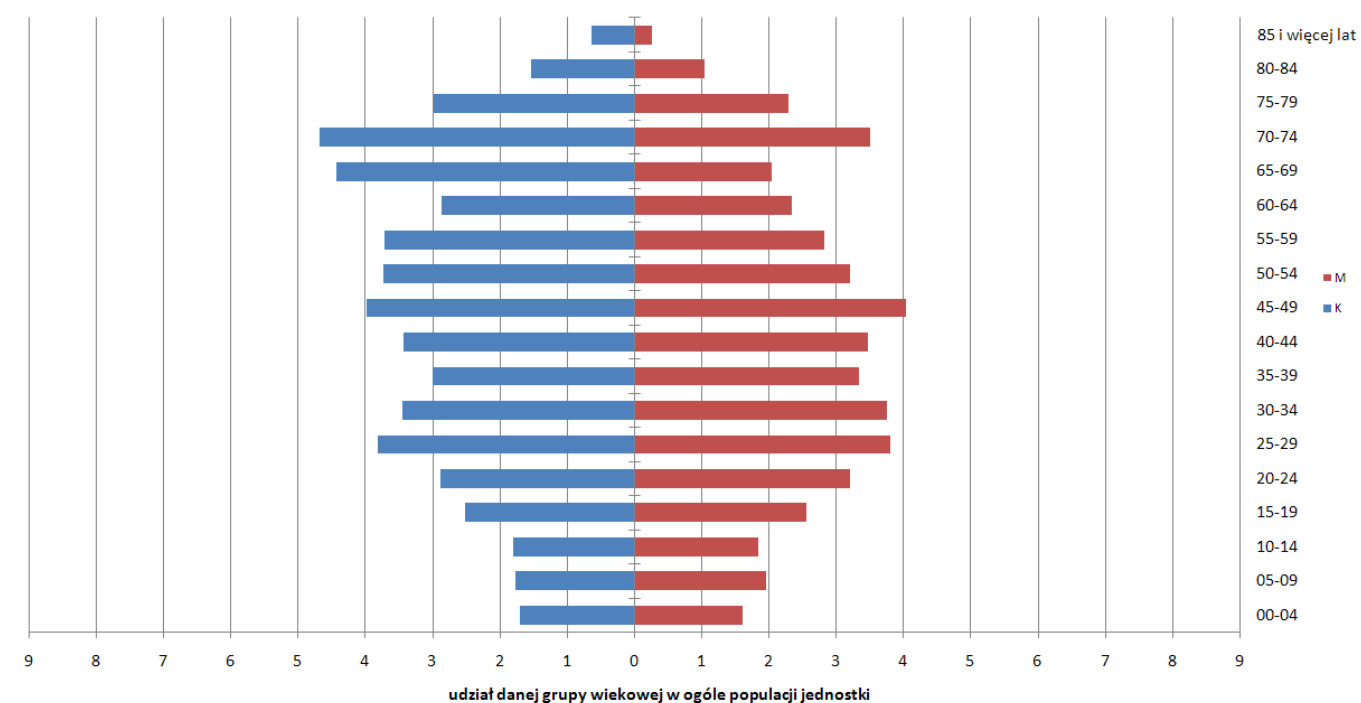
Udział dzieci w wieku szkolnym (6-12 lat) wynosi 4,9%, w wieku przedszkolnym (3-6 lat) 2,6% i jest on większy niż analogiczny wskaźnik dla całego Krakowa (2,9% w wieku szkolnym i 1,4% w wieku przedszkolnym), jednocześnie bardzo zbliżony do średniego poziomu analizowanych osiedli (5,0% w wieku szkolnym i 2,5% w wieku przedszkolnym). W liczbach bezwzględnych wartości te dla omawianego obszaru wynoszą - 297 dzieci w wieku szkolnym oraz 160 w wieku przedszkolnym.

Kształtowanie się struktury wieku mieszkańców związane jest z datą budowy osiedla i poszczególnych budynków. W latach 1964-1969 oddano największą część budynków do użytkowania, co tworzyło nowe miejsca zamieszkania i dynamiczny napływ młodych mieszkańców zakładających rodziny. Obecnie lokatorzy, którzy wprowadzili się z momentem oddania budynków do użytku, stanowią dziś w części o wyżym demograficznym w grupie wiekowej powyżej 70 roku życia.

Tab. 67. Struktura wieku i płci mieszkańców osiedla Kazimierzowskiego

Wiek ludności	Licza osób			Udział %		
	K	M	Łącznie	K	M	Łącznie
0-4	104	98	202	1,70	1,60	3,31
5-9	108	119	227	1,77	1,95	3,72
10-14	110	112	222	1,80	1,83	3,63
15-19	154	156	310	2,52	2,55	5,08
20-24	176	196	372	2,88	3,21	6,09
25-29	233	232	465	3,81	3,80	7,61
30-34	211	229	440	3,45	3,75	7,20
35-39	183	204	387	3,00	3,34	6,34
40-44	210	212	422	3,44	3,47	6,91
45-49	243	246	489	3,98	4,03	8,01
50-54	228	196	424	3,73	3,21	6,94
55-59	227	172	399	3,72	2,82	6,53
60-64	175	143	318	2,87	2,34	5,21
65-69	271	125	396	4,44	2,05	6,48
70-74	286	214	500	4,68	3,50	8,19
75-79	182	140	322	2,98	2,29	5,27
80-84	94	64	158	1,54	1,05	2,59
85 i więcej	39	16	55	0,64	0,26	0,90
Łącznie:	3 234	2 874	6 108	52,95	47,05	100,00

Źródło: opracowanie własne

Rys. 304. Piramida wieku mieszkańców osiedla Kazimierzowskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Krakowa

Osiedle Niepodległości

Obszar osiedla Niepodległości zamieszkuje 2809 mieszkańców, co stanowi 0,38% ludności Krakowa. Jest to trzecie najmniej liczne osiedle spośród analizowanych (mniejsza liczba mieszkańców jest jedynie w analizowanych obszarach Bieńczyce oraz Złotej Jesieni). Gęstość zaludnienia wynosi 24,1 tys. os./km². W 1978 roku gęstość zaludnienia osiedla była niższa (osiedle jeszcze nie zostało w pełni zasiedlone). Wahata się w zależności od rejonu spisowego od 10 do 30 tys. os./km², średnio nie przekraczając 19 tys. os./km².

Kształt piramidy wieku i płci wskazuje bardzo wyraźne wyże demograficzne, odznaczające się szczególnie wysokimi udziałami. Pierwszy kulminację ma grupie wiekowej 35-39 lat, kolejny grup 30-34 dla grupy 60-64 lat (udział powyżej 14%). Podstawa wykresu oraz niż demograficzny pomiędzy wyżami wykazują niskie udziały (pomiędzy 2% a 3% dla każdej z płci) tych grup wiekowych.

Wśród mieszkańców występuje pewna przewaga kobiet, objawiająca się najsilniej w grupie wiekowej 65-74 lat. Ogólny współczynnik feminizacji wynosi 113,1 i jest to wartość nieco niższa od poziomu dla Krakowa ogółem i średniego dla wszystkich osiedli (średni współczynnik dla badanych osiedli 114,9 a dla Krakowa 115,5). Przewaga kobiet w wieku poprodukcyjnym (współczynnik feminizacji w tej grupie wiekowej wynosi 181,8) w porównaniu z innymi osiedlami jest niższa od średniej wynoszącej 205,8. Wartość bezwzględna przewagi kobiet wynosi na analizowanym obszarze osiedla Dąbie 173 osoby.

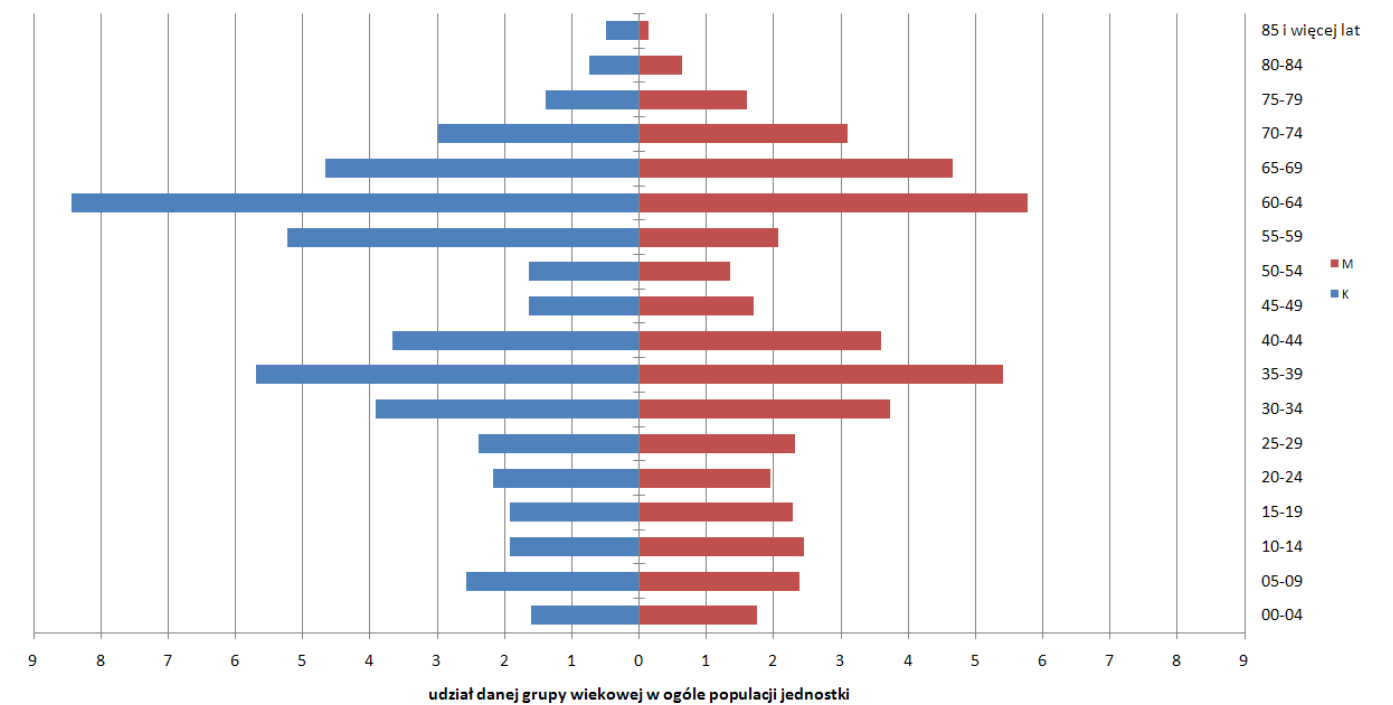
Struktura wiekowa osiedla jest bardzo niestabilna z wahaniami dla kilku szczegółowych wskaźników. Średnia wieku ogółem wynosi 44,1 lat (45,2 dla kobiet oraz 42,9 dla mężczyzn). Udział grupy osób w wieku poprodukcyjnym jest stosunkowo wysoki i wynosi 25,7% (ogółem w Krakowie 19,5%), przy jednocześnie zbliżonym do przeciętnego w Krakowie udziału grupy w wieku przedprodukcyjnym - 13,4% przy wartościach 13,0% dla Krakowa. Udział grupy produkcyjnej w porównaniu z innymi osiedlami jest niski, z wartością 60,9% jest to szóstą najniższą wartość.

Wskaźnika starości na poziomie 34,6 świadczy o bardzo wysokim stanie starości (wg interpretacji E. Rosseta). W porównaniu z wartościami innych analizowanych osiedli jest to wartość znacząco wyższa od średniej, mieszcząca się w czwartym kwartylu. Wskaźnik obciążenia demograficznego ludźmi starszymi wynosi 65,4% przy średniej dla Krakowa 46,7%. Poziom wskaźnika obciążenia demograficznego dziećmi wynosi natomiast około 24,1% (przy wartości 18,9 dla całego Krakowa), w porównaniu z pozostałymi osiedlami jest to wartość najwyższa (poza osiedlem Złota Jesień).

Tab. 68. Struktura wieku i płci mieszkańców osiedla Niepodległości

Wiek ludności	Liczba osób			Udział %		
	K	M	Łącznie	K	M	Łącznie
0-4	45	49	94	1,60	1,74	3,35
5-9	72	67	139	2,56	2,39	4,95
10-14	54	69	123	1,92	2,46	4,38
15-19	54	64	118	1,92	2,28	4,20
20-24	61	55	116	2,17	1,96	4,13
25-29	67	65	132	2,39	2,31	4,70
30-34	110	105	215	3,92	3,74	7,65
35-39	160	152	312	5,70	5,41	11,11
40-44	103	101	204	3,67	3,60	7,26
45-49	46	48	94	1,64	1,71	3,35
50-54	46	38	84	1,64	1,35	2,99
55-59	147	58	205	5,23	2,06	7,30
60-64	237	162	399	8,44	5,77	14,20
65-69	131	131	262	4,66	4,66	9,33
70-74	84	87	171	2,99	3,10	6,09
75-79	39	45	84	1,39	1,60	2,99
80-84	21	18	39	0,75	0,64	1,39
85 i więcej	14	4	18	0,50	0,14	0,64
Łącznie:	1 491	1 318	2 809	53,08	46,92	100,00

Źródło: opracowanie własne

Rys. 305. Piramida wieku mieszkańców osiedla Niepodległości

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Krakowa

Udział wieku niemobilnego wynosi 34,6% i jest to spowodowane udziałem wyżu w grupie mobilnej oraz przechodzeniu starszego wyżu demograficznego do wieku poprodukcyjnego. W przypadku jednak braku szybszej wymiany mieszkańców i większego przyrostu naturalnego w przeciągu 10-15 lat wartości te osiągną negatywny wydzźwięk.

Udział dzieci w wieku szkolnym (6-12 lat) wynosi 6,6%, w wieku przedszkolnym (3-6 lat) 2,9% i jest on zdecydowanie większy niż analogiczny wskaźnik dla całego Krakowa (2,9% w wieku szkolnym i 1,4% w wieku przedszkolnym), oraz wyższy od średniego poziomu analizowanych osiedli (5,0% w wieku szkolnym i 2,5% w wieku przedszkolnym). W liczbach bezwzględnych wartości te dla omawianego obszaru wynoszą - 186 dzieci w wieku szkolnym oraz 81 w wieku przedszkolnym.

W latach 1974-1976 oddano większość budynków do użytkowania co stworzyło nowe miejsca zamieszkania i dynamiczny napływ młodych mieszkańców zakładających rodziny. Obecnie lokatorzy, którzy wprowadzili się z momentem oddania budynków do użytku, stanowią dziś w części o wyżu demograficznym w grupie wiekowej powyżej 60 roku życia.

Osiedle Albertyńskie

Analizowany obszar osiedla Albertyńskie zamieszkuje 4898 mieszkańców, co stanowi 0,66% ludności Krakowa. Gęstość zaludnienia jest wysoka, wynosi ponad 26,5 tys. os./km². W 1978 roku gęstość zaludnienia osiedla była podobna. Wahata się w zależności od rejonu spisowego od 10 do 40 tys. os./km².

Kształt piramidy płci i wieku wskazuje na starzenie się społeczeństwa omawianego osiedla. Liczba dzieci poniżej 10 roku życia jest niska (6,2% przy średniej dla wszystkich analizowanych osiedli wynoszącej 7,6% a dla Krakowa ogółem 8,2%) przy jednocześnie bardzo wysokim udziale ludności powyżej 70 roku życia - 14,3% (średnio dla osiedli poziom ten wynosi 8,8% a ogółem dla Krakowa 7,9%).

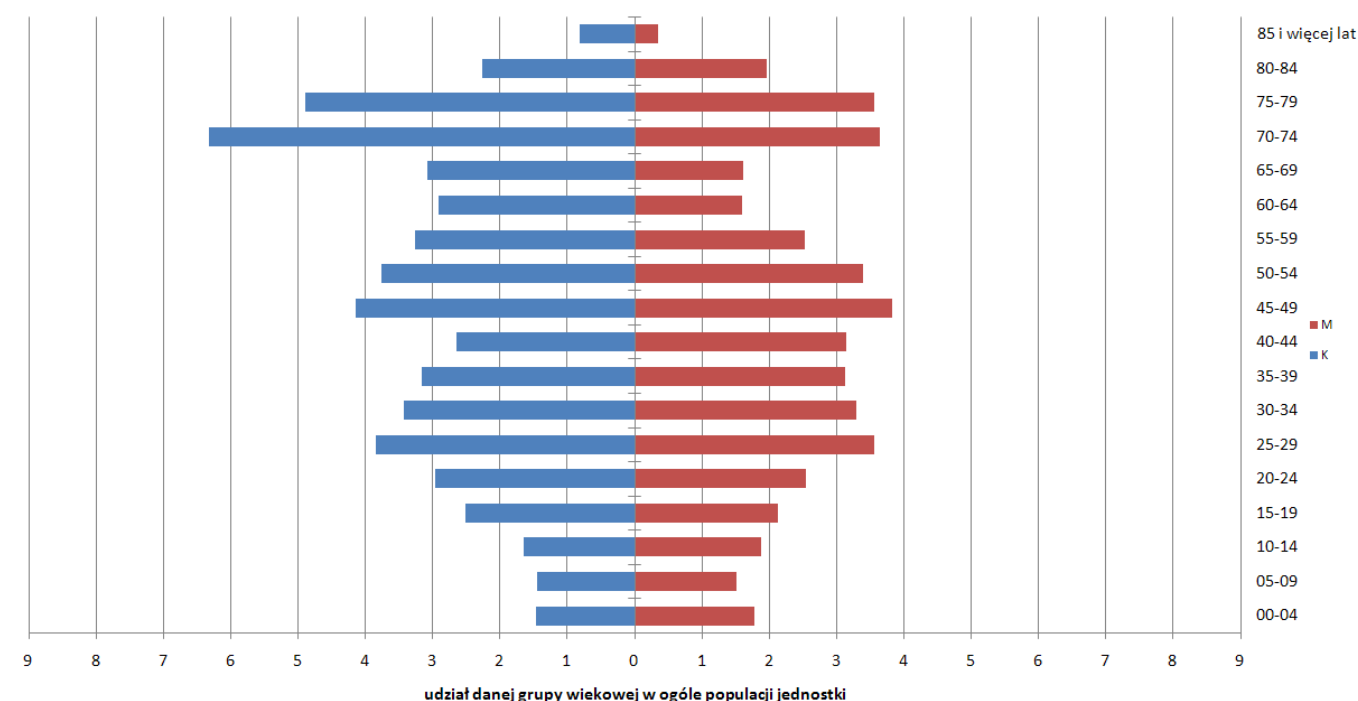
Wśród mieszkańców występuje znacząca nadreprezentacja kobiet, objawiająca się szczególnie w grupie wiekowej 15-19 lat. Ogólny współczynnik feminizacji wynosi 120,3. Przewaga kobiet w wieku poprodukcyjnym nie jest duża w porównaniu z innymi osiedlami czy z Krakowem ogółem (współczynnik feminizacji wynosi 185,1 podczas gdy średni dla badanych osiedli 205,8 a dla Krakowa 221,3). Na wysoki ogólny współczynnik feminizacji ma jednak wpływ przewaga kobiet już w wieku produkcyjnym (102,2 kobiet na 100 mężczyzn). Wysoka jest też średnia wieku kobiet - ponad 48 lat.

Negatywnie kształtuje się też udział poszczególnych grup wiekowych pod względem produkcyjnym. W wieku przedprodukcyjnym znajduje się jedynie 10,5% (przy średnio 13% w Krakowie), natomiast w wieku poprodukcyjnym aż 30,5% (przy 17,2% średnio dla Krakowa).

Tab. 69. Struktura wieku i płci mieszkańców osiedla Albertyńskiego

Wiek ludności	Liczba osób			Udział %		
	K	M	Łącznie	K	M	Łącznie
0-4	72	87	159	1,47	1,78	3,25
5-9	71	74	145	1,45	1,51	2,96
10-14	81	92	173	1,65	1,88	3,53
15-19	123	104	227	2,51	2,12	4,63
20-24	145	125	270	2,96	2,55	5,51
25-29	188	174	362	3,84	3,55	7,39
30-34	168	161	329	3,43	3,29	6,72
35-39	155	153	308	3,16	3,12	6,29
40-44	130	154	284	2,65	3,14	5,80
45-49	203	187	390	4,14	3,82	7,96
50-54	184	166	350	3,76	3,39	7,15
55-59	160	124	284	3,27	2,53	5,80
60-64	143	78	221	2,92	1,59	4,51
65-69	151	79	230	3,08	1,61	4,70
70-74	310	178	488	6,33	3,63	9,96
75-79	240	174	414	4,90	3,55	8,45
80-84	111	96	207	2,27	1,96	4,23
85 i więcej	40	17	57	0,82	0,35	1,16
Łącznie:	2 675	2 223	4 898	54,61	45,39	100,00

Źródło: opracowanie własne

Rys. 306. Piramida wieku mieszkańców osiedla Albertyńskiego
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Krakowa

Udział grupy w wieku produkcyjnym jest też dużo niższy od średniej krakowskiej i wynosi 59% (przy 67,5% dla całego miasta).

Wskaźnika starości na poziomie 33 świadczy o bardzo wysokim stanie starości (wg interpretacji E. Rosseta), co potwierdza współczynnik wsparcia ludności najstarszej grupą w wieku od 15 do 59 lat, wynoszącym niewiele ponad 170 (przy poziomie około 272 dla Krakowa i średnio 268 dla wszystkich analizowanych osiedli). Negatywne zjawiska demograficzne obrazuje ponadto wskaźnik obciążenia demograficznego całkowitego (ludność w wieku przed- i poprodukcyjnym do ludności w wieku produkcyjnym) wynoszący dla mieszkańców osiedla Albertyńskiego około 75 (56 dla Krakowa i 66 średnio dla omawianych obszarów razem). Niski wskaźnik obciążenia demograficznego dziećmi wynoszący jedynie 17 oraz bardzo wysoki wskaźnik obciążenia demograficznego osobami starszymi wynoszący 58, potwierdza starość społeczeństwa tego obszaru.

Jednocześnie biorąc pod uwagę liczby bezwzględne, na osiedlu liczba dzieci w wieku szkolnym (6-12 lat) wynosi 208, w wieku przedszkolnym (3-6 lat) 108. Na analizowanym osiedlu znajduje się przedszkole oraz szkoła podstawowa, co przy takiej liczbie dzieci zaspokaja lokalne potrzeby.

Takie kształtowanie się wieku mieszkańców związane jest z datą budowy osiedla. W latach 1963-1966 następowała dynamiczna rozbudowa osiedla, co tworzyło nowe miejsca zamieszkania. W 1977 liczba mieszkańców ponownie wzrosła z powodu oddania do użytku kolejnych budynków. Nie nastąpił jednak w ostatnich latach napływ nowych mieszkańców na tyle duży, aby był widoczny w demograficznej strukturze.

Analizując liczbę i udział obcokrajowców zamieszkujących osiedla Bieńczyckie należy stwierdzić, że generalnie osiedla te nie cieszą się popularnością wśród obcokrajowców. Liczba obcokrajowców na każdym z osiedli nie przekracza kilkunastu osób.

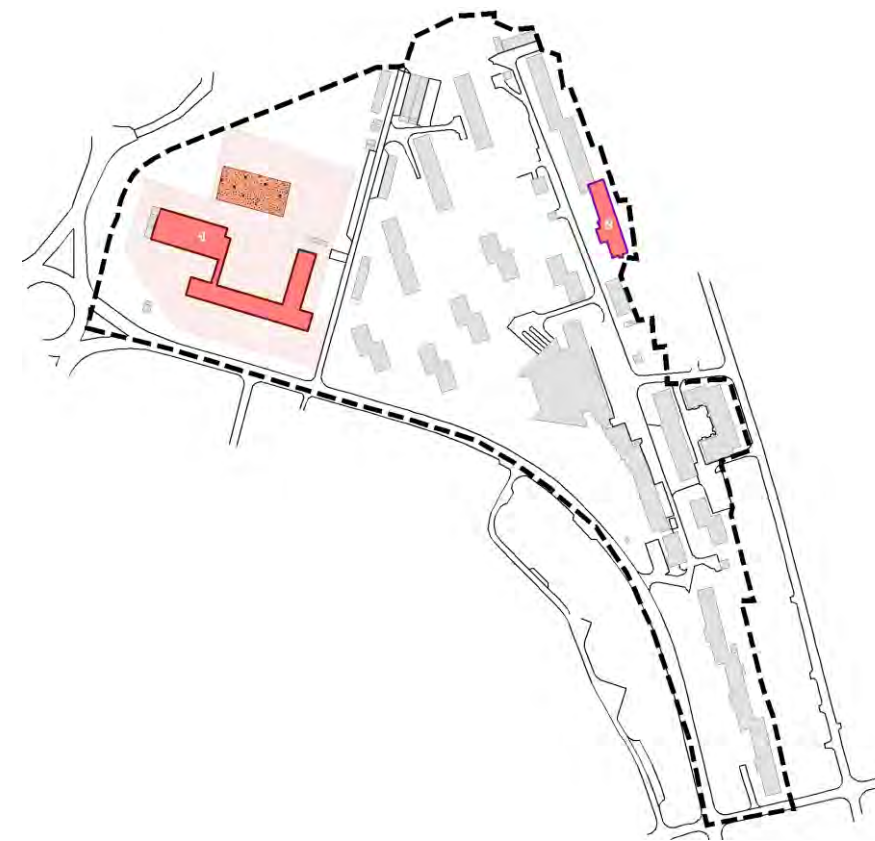
Szczegółowe informacje zostały zaprezentowane w tabelach obok.

Tab. 70. Liczba i pochodzenie obcokrajowców zameldowanych na osiedlach Bieńczyckich (osiedle Złotej Jesieni, Bieńczyckie, Jagiellońskie, Przy Arce)

Lp.	Region pochodzenia	Złotej Jesieni		Bieńczyce		Jagiellońskie		Przy Arce	
		I. os.	Udział w %	I. os.	Udział w %	I. os.	Udział w %	I. os.	Udział w %
1	Afryka	2	40,00	1	33,33	0	0,00	0	0,00
2	Ameryka Południowa	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
3	Ameryka Północna	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
4	Ameryka Środkowa	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
5	Australia	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
6	Australia i Oceania	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
7	Azja	0	0,00	0	0,00	1	5,00	8	44,44
8	Bliski Wschód	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
9	Europa Południowa	0	0,00	0	0,00	1	5,00	0	0,00
10	Europa Północna	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
11	Europa Środkowa	0	0,00	0	0,00	1	5,00	0	0,00
12	Europa Wschodnia	3	60,00	2	66,67	11	55,00	10	55,56
13	Europa Zachodnia	0	0,00	0	0,00	3	15,00	0	0,00
14	Nieokreślony	0	0,00	0	0,00	3	15,00	0	0,00
Łącznie:		5	100,00	3	100,00	20	100,00	18	100,00

Tab. 71. Liczba i pochodzenie obcokrajowców zameldowanych na osiedlach Bieńczyckich (osiedle Złotej Jesieni, Bieńczyckie, Jagiellońskie, Przy Arce)

Lp.	Region pochodzenia	Kazimierzowskie		Niepodległości		Albertyńskie	
		I. os.	Udział w %	I. os.	Udział w %	I. os.	Udział w %
1	Afryka	0	0,00	0	0,00	1	7,69
2	Ameryka Południowa	0	0,00	0	0,00	0	0,00
3	Ameryka Północna	0	0,00	0	0,00	1	7,69
4	Ameryka Środkowa	0	0,00	0	0,00	0	0,00
5	Australia	0	0,00	0	0,00	0	0,00
6	Australia i Oceania	0	0,00	0	0,00	0	0,00
7	Azja	2	15,38	0	0,00	1	7,69
8	Bliski Wschód	0	0,00	0	0,00	0	0,00
9	Europa Południowa	0	0,00	0	0,00	0	0,00
10	Europa Północna	0	0,00	0	0,00	0	0,00
11	Europa Środkowa	2	15,38	1	11,11	0	0,00
12	Europa Wschodnia	7	53,85	7	77,78	7	53,85
13	Europa Zachodnia	0	0,00	0	0,00	2	15,38
14	Nieokreślony	2	15,38	1	11,11	1	7,69
Łącznie:		13	100,00	9	100,00	13	100,00

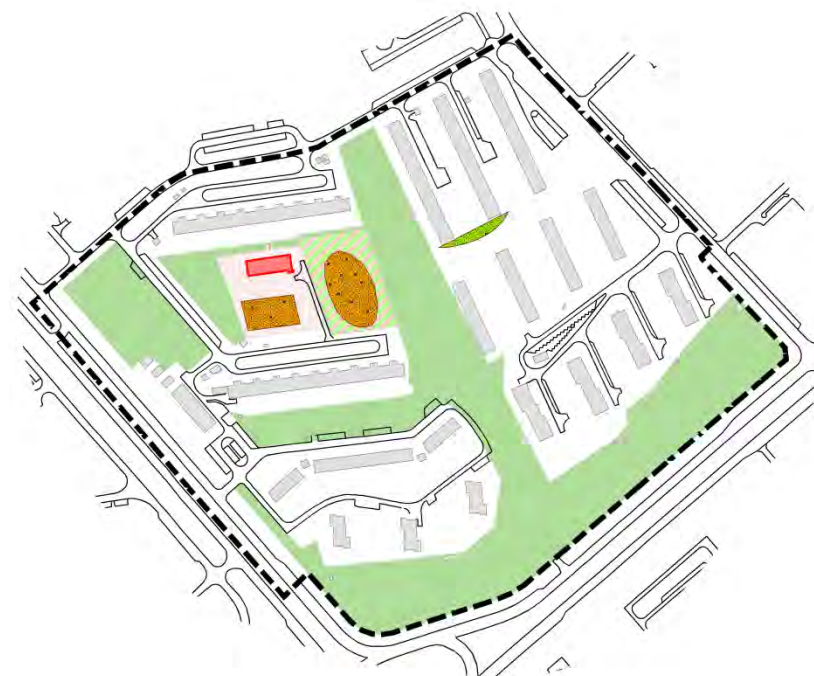
Osiedle Złotej Jesieni

Osiedle Bieńczyce

Osiedle Jagiellońskie

Osiedle Przy Arce

Osiedle Złotej Jesieni:

- Intellect. Centrum Języków Obcych [1]
- Komenda Miejska Policji - Komisariat 7 [2]

Osiedle Bieńczyce:

- Kościół Matki Bożej Królowej Polski w Krakowie (Arka Pana) [1]
- Hospicjum św. Łazarza [2]
- Technikum Gastronomiczne; Technikum Hotelarskie; Zasadnicza Szkoła Gastronomiczna [3]
- Zespół Ekonomiki Oświaty; Związek Nauczycielstwa Polskiego; Koto Nr 76 Nauczycieli Emerytów i Rencistów [4]

Osiedle Jagiellońskie:

- Szkoła Podstawowa Nr 101 im. H. Ch. Andersena [1]
- Przedszkole Samorządowe Nr 113 [2]
- Przedszkole Samorządowe Nr 116 [3]
- Gimnazjum Nr 41 im. B. Prusa [4]
- Szkoła Podstawowa Nr 86 im. Powstańców Śląskich [5]
- NZOZ ginekologii i położnictwa [6]

Osiedle Przy Arce:

- Samorządowe Przedszkole Nr 142 [7]

BUDYNKI UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ:

- Szkoła
- Kościół
- Hospicjum
- Inne budynki użyteczności publicznej
- Przedszkola
- Ośrodki zdrowia
- Komisariat Policji

POZOSTAŁE OZNACZENIA:

- Granica obszaru analizy
- Pozostała zabudowa

PRZEZNACZENIE TERENU:

- Tereny oświaty (szkół, przedszkoli)
- Tereny ośrodków zdrowia
- Tereny sportu i rekreacji
- Tereny zieleni urządzonej (parki, skwery, zieleńce)
- Tereny kultu religijnego

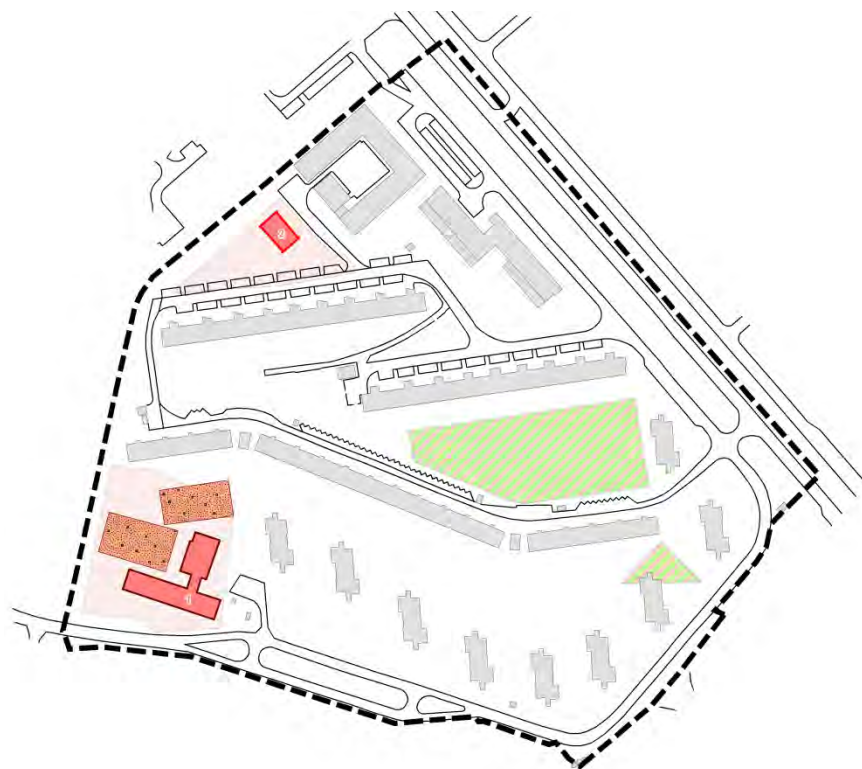
- Krawędzie ulic
- Boiska
- Place zabaw

Rys. 307. Infrastruktura społeczna na osiedlach Bieńczyckich (osiedle Złotej Jesieni, Bieńczyckie, Jagiellońskie, Przy Arce)

Źródło: opracowanie własne

Osiedle Kazimierzowskie

Osiedle Niepodległości

Osiedle Kazimierzowskie:

- Żłobek Samorządowy nr 27

Osiedle Niepodległości:

- Gimnazjum Nr 40; XXXVI Liceum Ogólnokształcące im. Józefa Conrada – Korzeniowskiego [1]
- Przedszkole Samorządowe Nr 151 "Na Krakowską Nutę" [2]

Osiedle Albertyńskie:

- Szkoła Podstawowa nr 100 [1]
- Przedszkole Samorządowe nr 151 [2]
- Żłobek [3]
- Narodowy Fundusz Zdrowia [4]

Osiedle Albertyńskie

BUDYNKI UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ:

- Szkoła
- Kościół
- Hospicjum
- Inne budynki użyteczności publicznej
- Przedszkola
- Ośrodki zdrowia
- Komisariat Policji
- Żłobki

POZOSTAŁE OZNACZENIA:

- Granica obszaru analizy
- Pozostała zabudowa

PRZEZNACZENIE TERENU :

- Tereny oświaty (szkół, przedszkoli)
- Tereny ośrodków zdrowia
- Tereny sportu i rekreacji
- Tereny zieleni urządzonej (parki, skwery, zieleńce)
- Tereny kultu religijnego

- Krawędzie ulic
- Boiska
- Place zabaw

Rys. 308. Infrastruktura społeczna na osiedlach Bięczyckich (osiedle Kazimierzowskie, Niepodległości, Albertyńskie)

Źródło: opracowanie własne

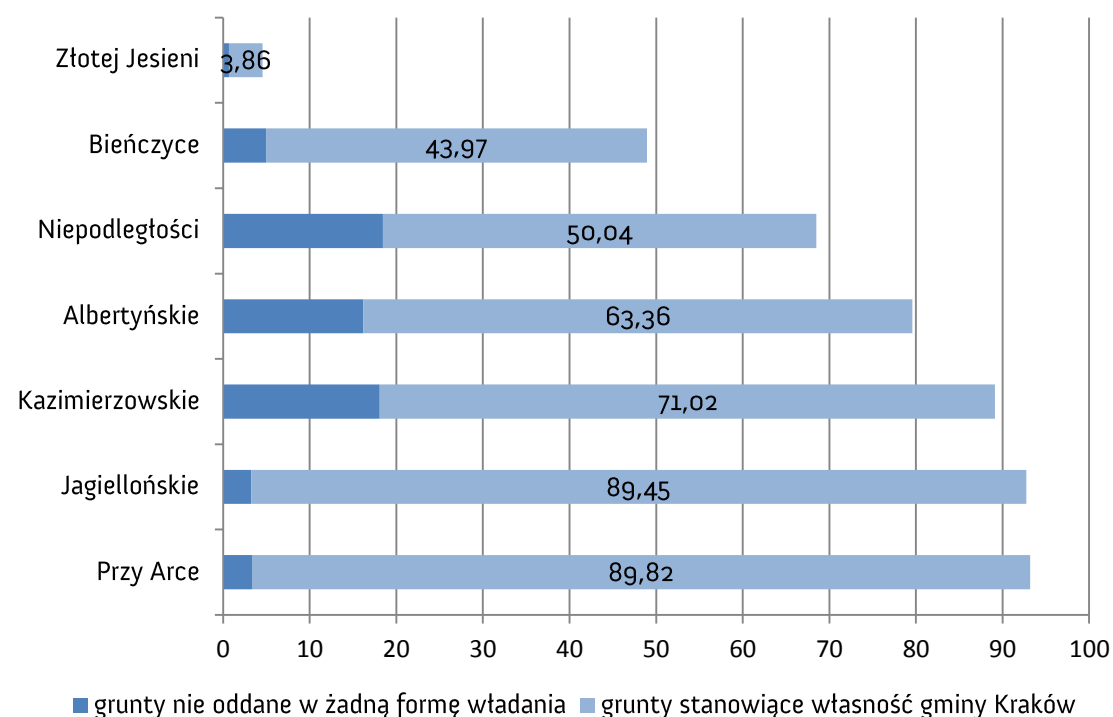
1.9. Stan własności i władania

Analizowane tereny zespołu osiedli w Bieńczycach, charakteryzują się stosunkowo wysokim odsetkiem terenów stanowiących własność Gminy Kraków. Na siedem analizowanych osiedli, tylko w dwóch udział gruntów komunalnych jest mniejszy od 50% (osiedla Bieńczyce i Złotej Jesieni).

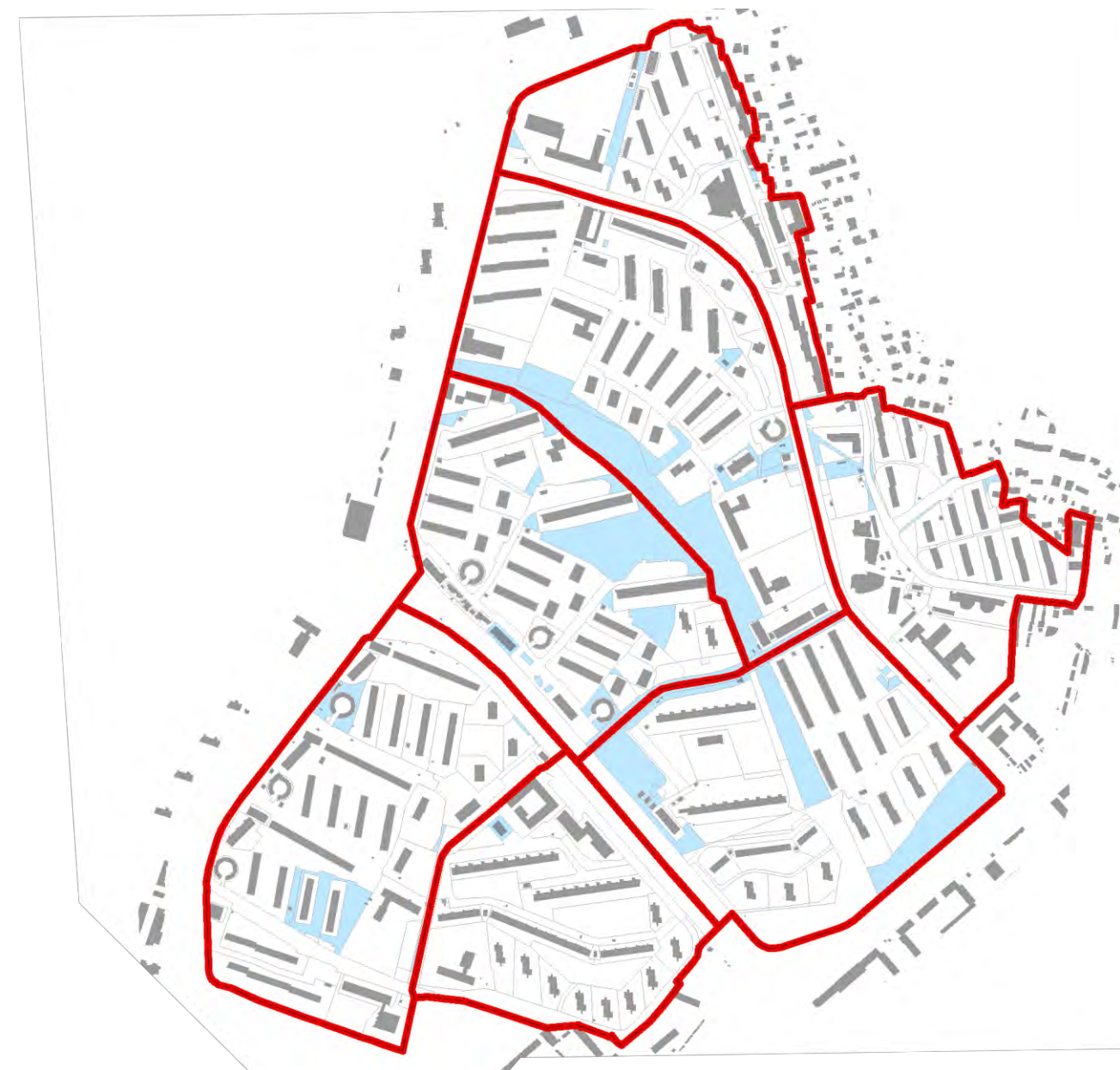
Podobnie jednak jak to miało miejsce w przypadku innych analizowanych osiedli udział gruntów nie oddanych w żadną formę władania nie jest wysoki i wynosi maksymalnie 19% (osiedle Niepodległości). Większość gruntów komunalnych nie oddanych w żadną formę władania koncentruje się wzdłuż ciągów drogowych lub obejmuje tereny Plant Bieńczyckich.

Istniejące uwarunkowania własnościowe wskazują, że gmina nie może wprost oddziaływać na właścicieli nieruchomości, gdyż nie jest bezpośrednim władającym terenem. Jednak pośrednio poprzez instrumenty ekonomiczne np. wysokość opłaty za użytkowanie wieczyste może stymulować określone zachowania.

Udział terenów, których właścicielem jest Skarb Państwa jest niski i nie przekracza 11,5% za wyjątkiem dwóch osiedli Bieńczyce (27,47%) i Złotej Jesieni (94,61%) gdzie jest zdecydowanie wyższy. Sytuacja własnościowa na tym ostatnim osiedlu potwierdza, że wciąż znaczna część gruntów zarządzana jest przez przedsiębiorstwa stanowiące własność Skarbu Państwa.

Rys. 309. Udział terenów, których właścicielem jest gmina Kraków na obszarze zespołu osiedli Bieńczyckich
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Krakowa

Rys. 310. Grunty komunalne nie oddane w żadne formy władania na terenie zespołu osiedli w Bieńczycach
Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów pozyskanych z Urzędu Miasta Krakowa (Miejski Zarząd Baz Danych)

Obszar osiedla Złotej Jesieni, powinien być zatem traktowany w szczególny sposób, a informacje jakie zostały zebrane powinny być zawsze interpretowane w kontekście uwarunkowań własnościowych i funkcji obiektów jakie dominują na tym terenie.

Własność osób fizycznych i prawnych nie przekracza w pięciu osiedlach 1%, a jedynie na osiedlu Albertyńskim i Niepodległości jest nieco wyższa i wynosi odpowiednio 1,7% i 2,86%.

Tab. 72. Stan własności w zespole osiedli mieszkaniowych Bieńczyce

Lp.	Właściciel	Złotej Jesieni		Bieńczyce		Jagiellońskie		Kazimierzowskie		Przy Arce		Albertyńskie		Niepodległości		Razem		
		powierzchnia w																
		ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha
1	Działki osób fizycznych	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0,0
2	Działki posiadające wpisy o jakiegokolwiek formie władania osób fizycznych i prawnych (ale nie Gminy Kraków, ani Skarbu Państwa, ani Powiatu Kraków)	0,00	0,00	0,53	4,60	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,64	8,92	2,86	24,50	5,03	4,76	
3	Gmina Kraków - właściciel, działka nie oddana w żadną formę władania	0,35	3,35	0,38	3,28	3,71	18,10	2,57	16,21	3,24	18,47	0,91	4,96	0,08	0,68	11,24	10,63	
4	Gmina Kraków - właściciel, działka oddana w inne formy władania	0,04	0,40	0,33	2,89	8,83	43,06	5,88	37,14	3,37	19,23	5,08	27,55	0,00	0,00	23,53	22,25	
5	Gmina Kraków - właściciel, działka oddana w użytkowanie (współużytkowanie) wieczyste osobom fizycznym	0,02	0,24	0,00	0,00	1,13	5,53	1,05	6,64	0,70	4,00	1,04	5,62	0,00	0,00	3,94	3,73	
6	Gmina Kraków - właściciel, działka oddana w użytkowanie (współużytkowanie) wieczyste osobom fizycznym i prawnym	0,00	0,00	3,56	30,99	2,55	12,41	3,08	19,45	4,97	28,36	2,86	15,51	1,67	14,33	18,69	17,67	
7	Gmina Kraków - właściciel, działka oddana w użytkowanie (współużytkowanie) wieczyste osobom prawnym	0,05	0,45	0,67	5,80	0,49	2,38	0,95	5,98	3,39	19,35	1,56	8,49	5,27	45,19	12,38	11,71	
8	Gmina Kraków - właściciel, działka oddana w zarząd (współzarząd) i inne formy władania	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0,0	
9	Gmina Kraków - właściciel, działka oddana wyłącznie w użytkowanie (współużytkowanie)	0,01	0,10	0,01	0,05	0,53	2,57	0,04	0,26	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,59	0,56	
10	Gmina Kraków - właściciel, działka oddana wyłącznie w zarząd (współzarząd)	0,00	0,00	0,00	0,00	1,78	8,68	0,40	2,55	0,49	2,77	2,02	10,98	0,92	7,85	5,61	5,30	
11	Gmina Kraków - właściciel, lecz są także inni właściciele (ale nie Skarb Państwa, ani Powiat Kraków)	0,00	0,00	0,01	0,09	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,19	6,46	0,05	0,46	1,25	1,18	
12	Gmina Kraków - współwłasność z podmiotami innymi, niż Skarb Państwa lub Powiat Kraków	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,89	0,17	0,99	0,00	0,00	0,00	0,00	0,31	0,29	
13	Gmina Kraków - współwłasność ze Skarbem Państwa	0,00	0,00	0,67	5,83	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,67	0,63	
14	Osoba fizyczna	0,09	0,87	0,56	4,91	0,23	1,14	0,11	0,71	0,02	0,09	0,06	0,34	0,00	0,02	1,07	1,01	
15	Powiat Kraków - właściciel, działka oddana w inne formy władania	0,00	0,00	1,62	14,10	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,62	1,53	
16	Powiat Kraków - właściciel, lecz są także inni właściciele (ale nie Gmina Kraków, ani Skarb Państwa)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0,0	
17	Skarb Państwa - właściciel, działka nie oddana w żadną formę władania	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01	0,04	0,00	0,00	0,01	0,01	
18	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana w inne formy władania	0,01	0,10	0,00	0,00	0,00	0,00	1,19	7,48	0,88	5,01	1,00	5,44	0,81	6,97	3,89	3,68	
19	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana w użytkowanie (współużytkowanie) i inne formy władania	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0,0	
20	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana w użytkowanie (współużytkowanie) wieczyste osobom fizycznym	0,36	3,52	0,00	0,00	0,00	0,00	0,07	0,44	0,00	0,00	0,04	0,23	0,00	0,00	0,47	0,44	
21	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana w użytkowanie (współużytkowanie) wieczyste osobom fizycznym i prawnym (ale nie Gminie Kraków)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,08	0,40	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,08	0,08	
22	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana w użytkowanie (współużytkowanie) wieczyste osobom prawnym (ale nie Gminie Kraków)	7,89	76,45	0,00	0,00	0,03	0,14	0,12	0,78	0,00	0,02	1,01	5,45	0,00	0,00	9,05	8,56	
23	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana w użytkowanie wieczyste Gminie Kraków	0,28	2,74	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,28	0,26	
24	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana w współużytkowanie wieczyste Gminie Kraków oraz innym podmiotom	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,23	1,47	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,23	0,22	
25	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana wyłącznie w użytkowanie (współużytkowanie)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0,0	
26	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana wyłącznie w zarząd (współzarząd)	0,19	1,84	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,19	0,18	
27	Skarb Państwa - właściciel, lecz są także inni właściciele (ale nie Gmina Kraków, ani Powiat Kraków)	0,00	0,00	2,25	19,60	0,02	0,11	0,00	0,00	0,01	0,04	0,00	0,00	0,00	0,00	2,28	2,16	
28	Skarb Państwa - współwłasność z podmiotami innymi, niż Gmina Kraków lub Powiat Kraków	1,03	9,96	0,90	7,87	1,12	5,48	0,00	0,00	0,29	1,68	0,00	0,00	0,00	0,00	3,34	3,16	
	Razem:	10,32	100,00	11,48	100,00	20,51	100,00	15,84	100,00	17,54	100,00	18,43	100,00	11,66	100,00	67,91	100,00	

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów pozyskanych z Urzędu Miasta Krakowa (Miejski Zarząd Baz Danych)

10. OSIEDLE RUCZAJ-ZABORZE

1.1. Położenie obszaru, podstawowe parametry

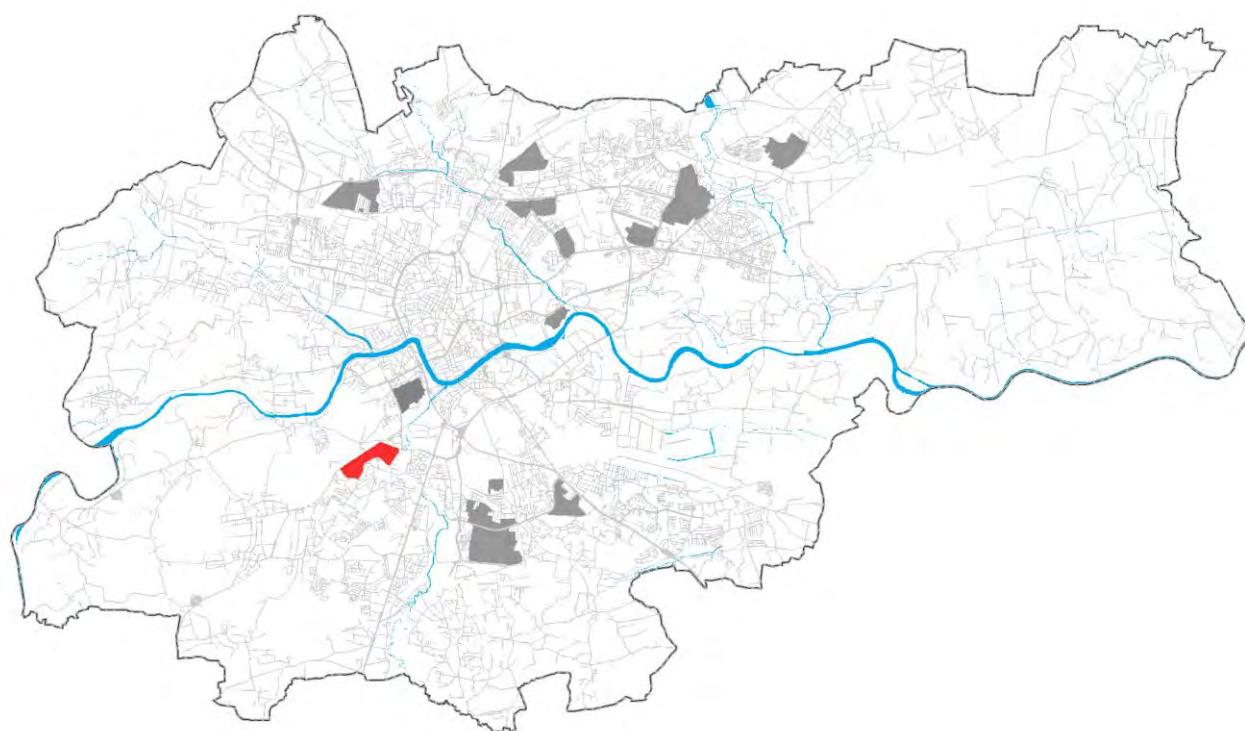
Analizowany obszar położony jest w dzielnicy VIII Dębniki, 3,9 km od Rynku Głównego. Obszar położony jest na prawym brzegu Wisły.

Osiedle ograniczone jest od północnego-zachodu ulicą Grota-Roweckiego od południowo-wschodu zaś ulicą Kobierzyńską.

Przedmiotem analizy są nieruchomości zajmujące łącznie powierzchnię 50,4 ha i zamieszkiwane przez 10,2 tys. osób. Średnia gęstość zaludnienia na tym obszarze wynosi 202 os/ha, 20 226 os/km².

W bezpośrednim sąsiedztwie obszaru budowany jest Kampus 600-lecia Uniwersytetu Jagiellońskiego. Na rogu ulicy Kobierzyńskiej i Kapelanka wybudowano supermarket TESCO. 600 metrów na zachód od granic obszaru, przy ulicy Brożka usytuowana jest główna siedziba Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacyjnego w Krakowie.

Na północ od analizowanego obszaru znajduje się zbiornik wodny Zakrzówek, powstały w wyrobisku poeksploatacyjnym Krakowskich Zakładów Sodowych „Solvay”.

Rys. 311. Lokalizacja osiedla Ruczaj-Zaborze w strukturze przestrzennej miasta

Źródło: opracowanie własne na podstawie Urban Atlas 2008 oraz danych UM Krakowa

Tab. 73. Podstawowe wskaźniki podlegające ocenie zebrane dla obszaru osiedla Ruczaj-Zaborze

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wartości		
			dla analizowanego obszaru	Średnia	
				dla 19 obszarów	dla Krakowa
1	Średni wiek mieszkańców	os.	39,00	43,27	41,61
2	Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym	%	9,20	19,38	19,47
3	Odsetek osób pobierających zasiłki z MOPS	%	0,04	0,07	-
4	Odsetek inwalidów wśród pobierających zasiłki z MOPS w Krakowie	%	0,42	0,27	-
5	Odsetek osób niepełnosprawnych wśród pobierających zasiłki z MOPS w Krakowie	%	1,22	1,89	-
6	Odsetek osób z rodzin wieloosobowych pobierających zasiłki z MOPS wśród osób pobierających zasiłki z MOPS w Krakowie	%	1,03	2,77	-
7	Średni dochód miesięczny osób pobierających zasiłki z MOPS	zł	130	184,75	182,01
8	Średnie ceny transakcyjne na rynku wtórnym budownictwa wielorodzinnego	zł	7000	6 328	-
9	Odsetek gruntów stanowiących własność gminy	%	63,69	63,69	-
10	Odsetek budynków stanowiących własność gminy	%	8,84	8,84	-
11	Liczba obiektów handlowych	szt.	12	150,00	-
12	Odsetek osób w wieku produkcyjnym pozostających bez pracy	%	0,04	0,05	0,04
13	Odsetek osób w wieku do 30 lat pozostających bez pracy	%	0,018	0,02	0,02
14	Odsetek mężczyzn pozostających bez pracy	%	0,020	0,02	0,02
15	Odsetek bezrobotnych z wykształceniem podstawowym i zawodowym	%	0,024	0,03	0,04
16	Powierzchnia terenów zielonych przypadających na 1 mieszkańca	m ²	5,4	16,38	-
17	Odsetek powierzchni biologicznie czynnej	%	77,4	71,16	-
18	Odległość od parku miejskiego	m	300	112,00	-
19	Odsetek terenów gdzie normy hałasu są przekroczone	%	40,70	28,28	-
20	Odsetek terenów gdzie zagrożenie emisją hałasu drogowego przekracza poziom 55 dB (pora nocna)	%	25,53	15,68	-
21	Odsetek terenów gdzie zagrożenie emisją hałasu kolejowego przekracza poziom 55 dB (pora nocna)	%	0,00	0,92	-
22	Odsetek zabudowy powstały przed 1970	%	0,00	31,05	-
23	Średni wiek budynków	lata	23	35,00	-
24	Odsetek budynków objętych termomodernizacją	%	43,2	88,48	-
25	Powierzchnia terenów komunikacji na 1 mieszkańca	m ²	8,67	5,49	-
26	Liczba miejsc parkingowych na 1 mieszkańca	szt.	0,12	0,11	-
27	Średnia wysokość budynków	kond.	6,05	5,84	-
28	Gęstość zaludnienia	os./km ²	19 179	28 246	2 280
29	Intensywność zabudowy		0,61	0,68	-
30	Odległość od centrum miasta	km	3,90	5,96	-
31	Odległość od przystanku komunikacji miejskiej (autobus)	m	150	254	-
32	Odległość od przystanku komunikacji miejskiej (tramwaj)	m	1100	554	-
33	Odległość od szkoły podstawowej	m	398	276	-
34	Odległość od przedszkola	m	631	277	-

Źródło: opracowanie własne

1.2. Historia obszaru objętego analizą

Analizowane osiedle położone jest na terenie dawnej wsi Zakrzówek wzmiankowanej już w 1238 roku. W drugiej połowie XIX wieku w związku z przejściem terenów przez Austrię, na terenie wsi wzniesiono umocnienia i koszary Twierdzy Kraków.

W 1901 roku zapadła decyzja o budowie odkrywkowej kopalni kamienia wapiennego wykorzystywanej przez Krakowskie Zakłady Sodowe położone przy ulicy Zakopiańskiej. Kopalnia powstaje na północny-zachód od obszaru obecnego osiedla. Rozbudowywana funkcjonowała nieprzerwanie do 1989, kiedy została zamknięta a powstałe poeksploatacyjne wyrobisko zalano wodą. Poprzez obszar obecnego osiedla wiodła trasa kolejki wąskotorowej dostarczającej urobek do Zakładów Sodowych położonych przy ul. Zakopiańskiej. W 1909 roku wieś Zakrzówek została włączona do Krakowa, jako X dzielnica katastralna. Z tego okresu zachowała się rogatka miejska przy zbiegu ulic Kobierzyńskiej i Ruczaj.

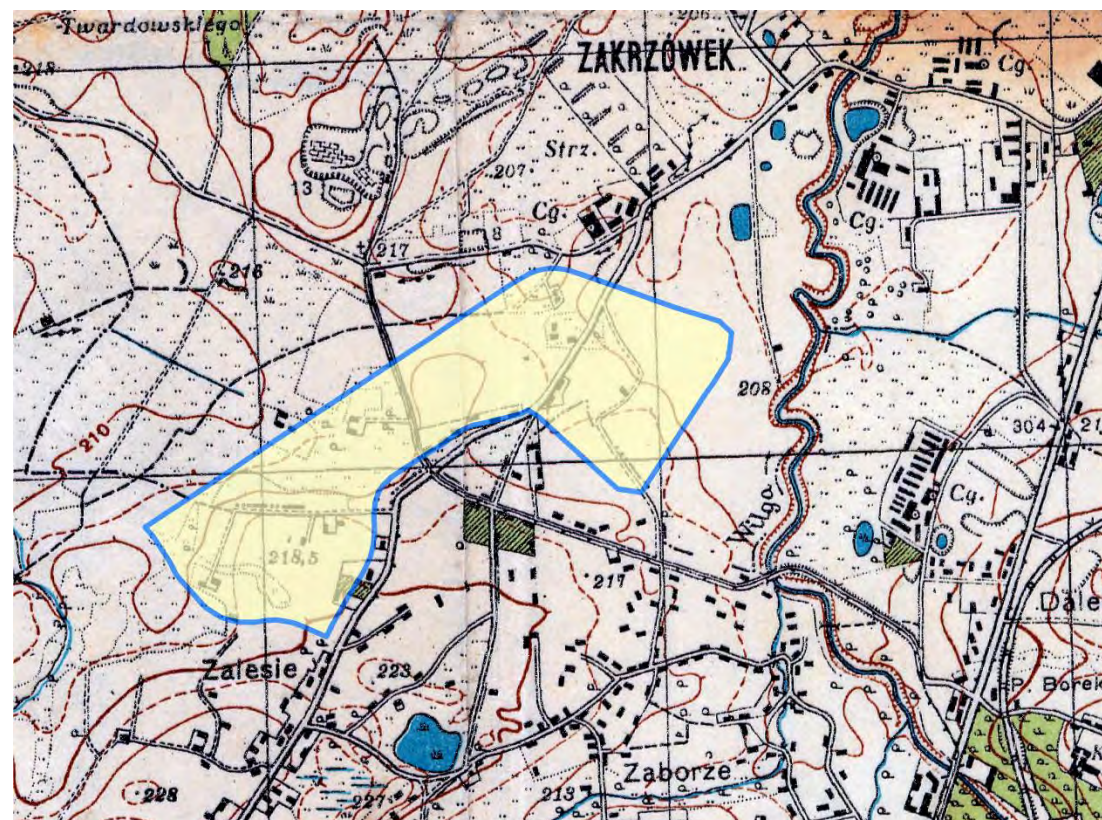
Przez długi czas teren zajmowany obecnie przez osiedle, jak również tereny położone na południe i południowy-zachód od niego nie były zainwestowane. Intensywna urbanizacja tej części miasta nastąpiła w drugiej połowie lat 80. XX wieku, kiedy zapadła decyzja o budowie osiedla Ruczaj-Zaborze oraz usytuowaniu nieopodal na zachód od wznoszonego osiedla Kampusu Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Osiedle mieszkaniowe wzniesiono w latach 1986-93 wg *proj. A. Basistowej, J. Lewandowskiego, K. Leśnodorskiej i M. Czerwińskiej*, między ulicami S. Grota-Roweckiego, Zachodnią, Kobierzyńską, Z. Miłkowskiego i W. Lipińskiego. Osiedle wzniesiono w technologii wielkoaptykowej. Na terenie osiedla wybudowano szkołę i przedszkole. W latach 90. XX wieku na południe od osiedla wzniesiono nowe zespoły mieszkalne w technologii tradycyjnej wg *proj. M. Gały* (przy ul. S. Rostworowskiego) oraz wg *proj. J. Czecha i R. Kuzianiaka* (przy ul. S. Grota-Roweckiego). Od 1993 wznoszony był kościół Zestania Ducha Św. wg *proj. W. Cęckiewicz*.

1.3. Środowisko kulturowe

Na analizowanym obszarze brak obiektów o znaczeniu kulturowym. Na główne elementy dziedzictwa materialnego w kontekście składają się:

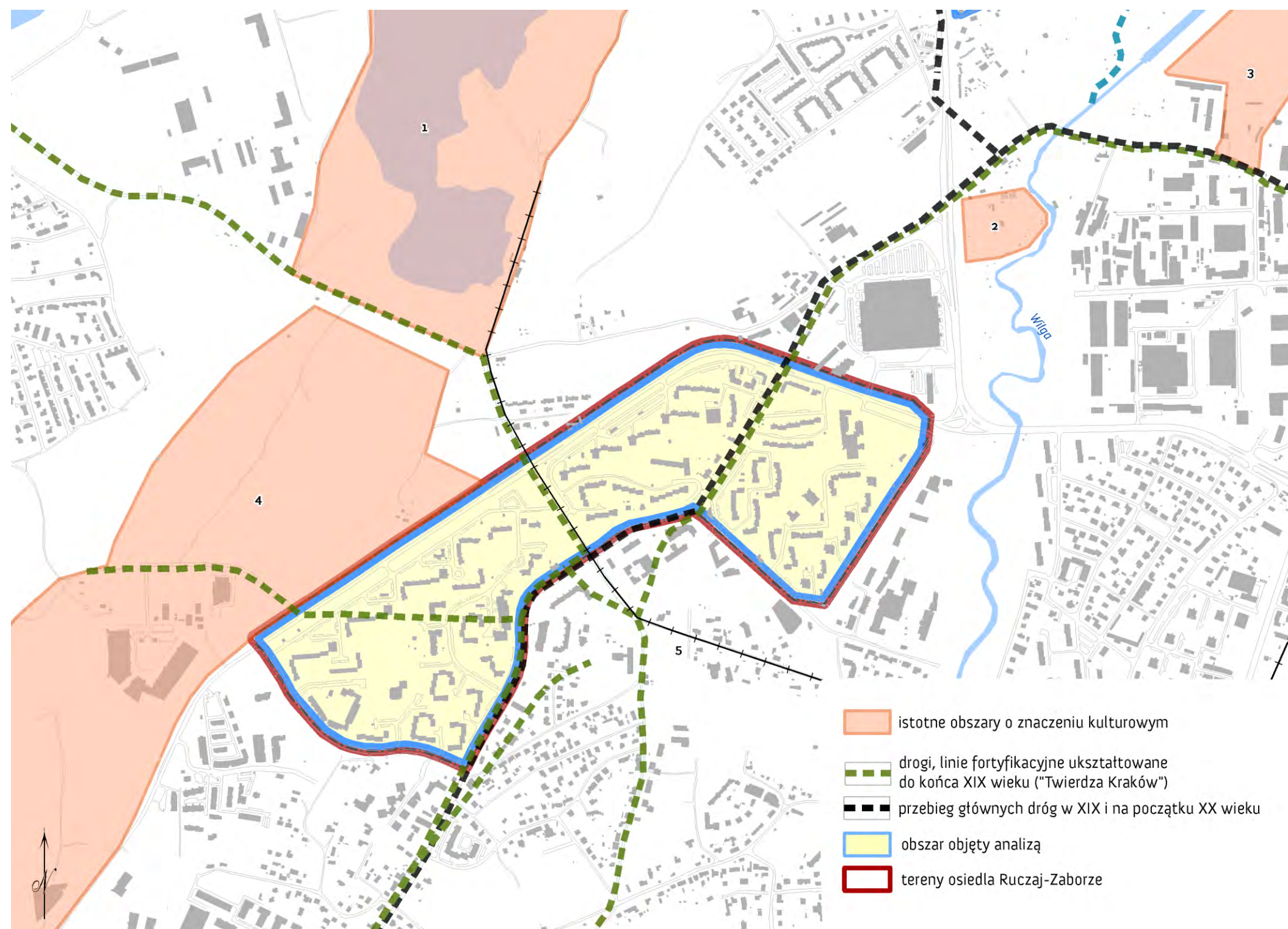
- relikty szanca FS 25 z 1855 roku położone przy ulicy Kapelanka róg ulicy Kobierzyńskiej,
- poeksploatacyjny zbiornik wodny, po odkrywkowej kopalni kamienia wapiennego Krakowskich Zakładów Sodowych, działających w latach 1901-1989 (ok. 60 ha),
- relikty kolejki wąskotorowej, wykorzystywanej do transportu kamienia wapiennego z kopalni odkrywkowej do fabryki sody kaustycznej przy ulicy Zakopiańskiej.

Rys. 312. Analizowany obszar osiedla Ruczaj- Zaborze na mapie Wojskowego Instytutu Wydawniczego – 1936 rok
Źródło: Ze zbiorów Archiwum Map Wojskowych Instytutu Geograficznego

Rys. 313. Analizowany obszar osiedla Ruczaj- Zaborze na zdjęciu satelitarnym z 1965 roku
Źródło: Biuro Planowania Przestrzennego Urzędu Miasta Krakowa

1. Poeksploatacyjny zbiornik wodny, po odkrywkowej kopalni kamienia wapiennego Krakowskich Zakładów Sódowych, działających w latach 1901-1989 (ok. 60 ha),,
2. Relikty szańca FS 25 z 1855 roku,
3. Klub Sportowy Garbarnia założony w 1921 roku,
4. Kampus 600-lecia Odnowienia Uniwersytetu Jagiellońskiego tzw. III Kampus UJ, którego budowa ruszyła w 1998 roku,
5. Trasa nieistniejącej już kolejki wąskotorowej dowożącej kamień wapienny do Krakowskich Zakładów Sódowych,

Rys. 314. Środowisko kulturowe - osiedle Ruczaj-Zaborze
Źródło: opracowanie własne

1.4. Zagospodarowanie terenu

W strukturze przestrzennej osiedla dominują tereny zabudowy wielorodzinnej, które zajmują 24,7 ha i stanowią 49% obszaru opracowania.

Duży obszar 7,2 ha (14,2% analizowanego obszaru) zajmują tereny dróg publicznych i wewnętrznych. Równie duży jest udział terenów usług komunikacji, które zajmują obszar 2,1 ha (4,1%). Łącznie tereny komunikacyjne zajmują blisko 18,3% obszaru opracowania.

Tereny usług (publiczny i komercyjnych) zajmują 5,2 ha a ich powierzchnia stanowi 10,4% analizowanego obszaru. Wskaźnik ten potwierdza dobrą obsługę w zakresie infrastruktury publicznej, jak również dobry dostęp do podstawowych usług komercyjnych.

Strukturę przestrzenną osiedla uzupełniają tereny usług sportu i rekreacji, które zajmują jedynie 0,9% obszaru. Obszar ten jest zdecydowanie niewystarczający na cele rekreacyjne (0,5 ha), z uwagi na dużą liczbę mieszkańców wskaźnik powierzchni przypadającej na jednego mieszkańca jest bardzo niski i wynosi 0,49 m²/M. Stąd dostęp do tych terenów jest utrudniony.

Pewną rekompensatą braku wystarczającej powierzchni terenów zielonych jest położony ok. 500 metrów na północny-zachód od osiedla obszar Skąd Twardowskiego wraz z poeksploatacyjnym zbiornikiem położonym na południowych stokach. Teren ten jest jednak wciąż nieurządzony i w chwili obecnej nie może uzupełniać deficytu terenów zielonych.

Tab. 74. Struktura użytkowania terenów na analizowanym obszarze osiedla Ruczaj-Zaborze

Lp.	Przeznaczenie terenu	Symbol	Powierzchnia	
			w ha	%
1	Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	MN	0,9	1,8
2	Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej	MW	24,7	49,0
3	Tereny infrastruktury technicznej	IT	0,0	0,0
4	Tereny dróg publicznych/wewnętrznych	KD	7,2	14,2
5	Tereny usług komunikacyjnych	KU	2,1	4,1
6	Tereny budowy	TBUD	0,0	0,0
7	Tereny usługowe	U	2,1	4,2
8	Tereny usługi kultu religijnego	UK	0,0	0,0
9	Tereny usług publicznych	UP	3,1	6,2
10	Tereny usług sportu i rekreacji	US	0,5	0,9
11	Tereny zieleni niskiej	ZN	0,0	0,0
12	Tereny zieleni urządzonej	ZU	8,9	17,7
13	Tereny ogródków działkowych	ZD	0,0	0,0
14	Tereny nieużytków, tereny zdegradowane	N	0,9	1,8
Łącznie:			50,43	100,0

Źródło: opracowanie własne

Rys. 315. Inwentaryzacja terenowa obszaru osiedla Ruczaj-Zaborze

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Kraków oraz Urban Atlas 2008

Rys. 316. Model 3D osiedla Ruczaj-Zaborze – ujęcie w kierunku północnym

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Kraków oraz Urban Atlas 2008

1.5. Morfologia zabudowy

W strukturze zabudowy mieszkaniowej dominują budynki zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, które stanowią ponad 58% wszystkich obiektów na terenie osiedla (75 budynków). Osiedle to jest jedynym gdzie proces termomodernizacji nie został jeszcze zakończony. Ponad 30 budynków wymaga jeszcze docieplenia.

Osiedle to powstawała stosunkowo późno i w efekcie zostało bardzo dogęszczone. Odczuwalną dużą gęstość zabudowy, potwierdza wysoki wskaźnik intensywności zabudowy (0,6 – w odniesieniu do całego obszaru) oraz wskaźnik gęstości zaludnienia (19 179 os/km²).

Tab. 75. Struktura użytkowania budynków na analizowanym obszarze osiedla Ruczaj-Zaborze

Lp.	Przeznaczenie budynków	Symbol	Udział zabudowy	
			szt.	%
1	Budynki zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	MN	5	3,82
2	Budynki zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej	MW	67	51,15
3	Budynki zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej z usługami	MU	8	6,11
4	Budynki infrastruktury technicznej	IT	0	0,00
6	Budynki usługowe	U	3	2,29
7	Budynki kultu religijnego	UK	0	0,00
8	Budynki usług publicznych	UP	3	2,29
9	Budynki i obiekty sportowo- rekreacyjne	US	0	0,00
10	Garáže	G	11	8,40
11	Pozostałe	I	34	25,95
		łącznie:	131	100,00

Źródło: opracowanie własne

Rys. 317. Budynki objęte termomodernizacją na osiedlu Ruczaj-Zaborze

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Krakowa

1.6. Komunikacja

Analizowany obszar osiedla Ruczaj położony jest przy ulicy Grota-Roweckiego i Kobierzyńskiej. Ulica Grota Roweckiego stanowi główne połączenie komunikacyjne z centrum miasta dla III Kampusu UJ oraz licznych powstałych w tym obszarze od połowy lat 90. XX wieku osieli mieszkaniowych. Analizowany obszar od wschodu ograniczony jest ulicą Lipińskiego.

W układzie komunikacyjnym Krakowa ulica Grota-Roweckiego pełni rolę drogi głównej (klasa G 1x2) natomiast ulica Kobierzyńska drogi zbiorczej (klasa Z 1x2). Obecnie trwają prace budowlane nad przebudową ulicy Grota-Roweckiego połączonej z budową nowej trasy tramwajowej. W śladzie ulicy Rostworowskiego będzie planowana Trasa Pychowicka, stanowiąca element III obwodnicy Krakowa.

Poprzez istniejący układ komunikacyjny zapewnione jest połączenie z innymi częściami miasta. Ruch samochodowy generowany przez mieszkańców osiedla obsługują ulice Lipińskiego, Zachodnia oraz wewnętrzne uliczki osiedlowe. Osiedle połączenie drogowe z centrum uzyskuje m. in. poprzez ulicę Kobierzyńską i Grota Roweckiego a następnie ulicę Kapelanka.

Dojazd do centrum miasta i innych dzielnic zapewniony jest również poprzez komunikację publiczną autobusową. Linie poprowadzone są ulicami Grota Roweckiego i Kobierzyńska. Niebawem oddana zostanie linia tramwajowa prowadząca ulicą Grota Roweckiego. W odległości ok 200 metrów od granic osiedla przebiega w ulicy Brożka i Kapelanka linia tramwajowa.

Najbliżej położonymi przystankami komunikacji zbiorowej są:

- „Grota Roweckiego”, „Ruczaj I”, „Rostworowskiego”, „Ruczaj” wzdłuż ulicy Grota-Roweckiego,
- „Bułgarska” - przy skrzyżowaniu Grota-Roweckiego i Kobierzyńskiej,
- „Kobierzyńska”, „Borsucza” - oddalone o około 1km od centrum analizowanego obszaru.

Przystanek „Grota Roweckiego”, obsługuje komunikację autobusową. Pasażerowie mogą tutaj skorzystać z 15 linii autobusowych (w tym 2 linie nocne, i linie aglomeracyjne) -w ciągu roku szkolnego w dzień powszedni. Ważnymi przystankami komunikacji zbiorowej, z którego również korzystają mieszkańcy osiedla Ruczaj są „Kobierzyńska” oraz „Borsucza”. Oddalone od osiedla jednak oferujące połączenia tramwajowe (3 linie).

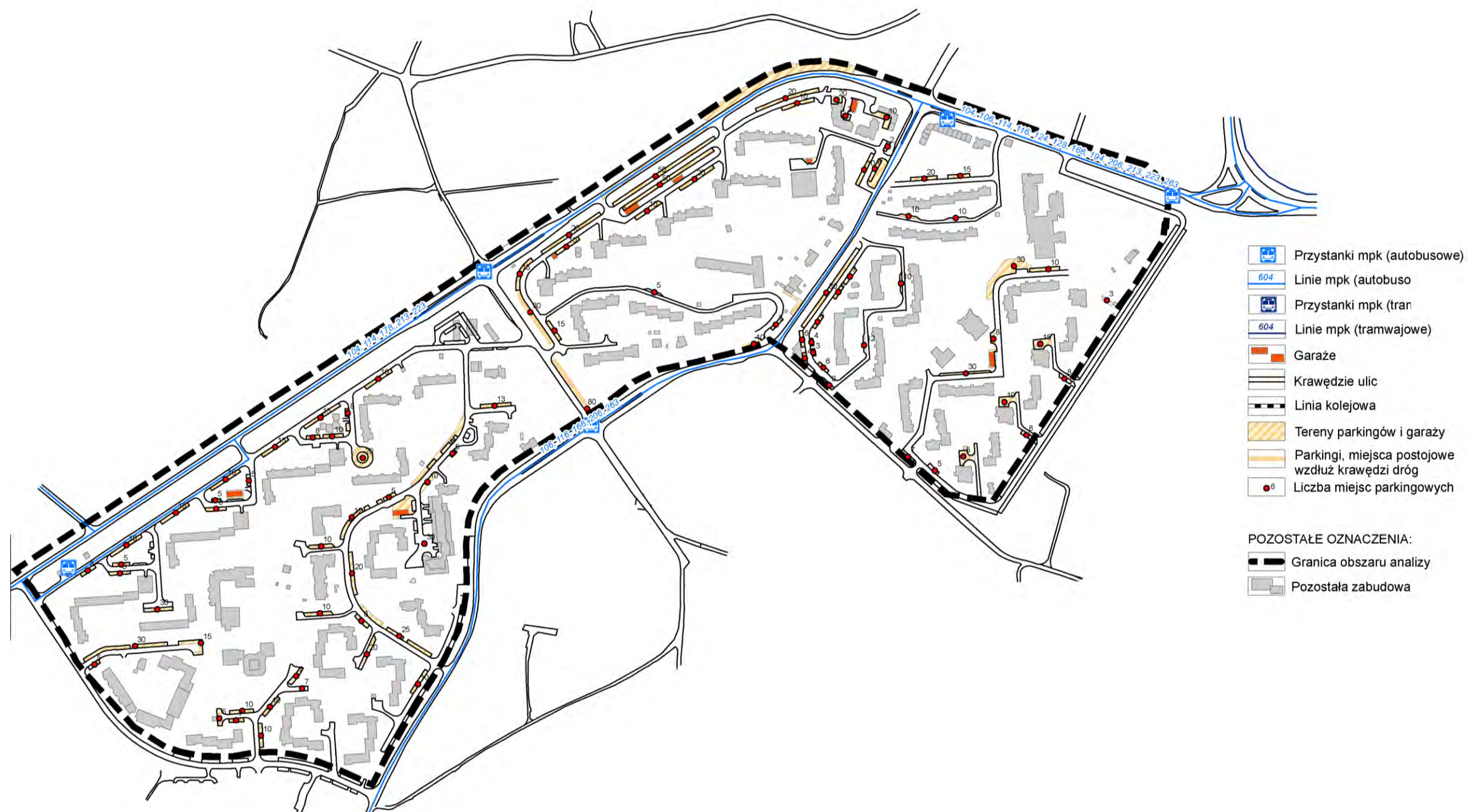
Najbliższym przystankiem kolejowym jest istniejący przystanek „Kraków Łagiewniki” (w strefie dojazdu pieszo ponad 1 km od zabudowy osiedla).

Kolejne przystanki znajdują się w większej odległości. Przystanek „Kraków Bonarka” położony jest około 1,5km w linii prostej od granic obszaru. W przyszłości planowany jest przystanek Kraków Zakopianka w odległości około 1,8km w linii prostej od granic osiedla. Transport kolejowy nie obsługuje aktualnie bezpośrednio osiedla i nie będzie odgrywał w przyszłości większej roli w komunikacji zbiorowej dla mieszkańców tego osiedla ze względu na znaczące oddalenie linii kolejowych od osiedla.

Osiedle nie jest bezpośrednio położone przy istniejących głównych drogach rowerowych. Planuje się uzupełnienie w tym rejonie braków w sieci dróg rowerowych poprzez budowę trasy głównej (wzdłuż przebudowywanej ulicy Grota-Roweckiego i od skrzyżowania z ulicą Rostworowskiego na północ ulicą Wyłom) oraz budowę trasy głównej łącznikowej wzdłuż ulicy Kobierzyńskiej i Grota-Roweckiego.

Rys. 318. Przebudowa ulicy Grota-Roweckiego, w tle zabudowa osiedla Ruczaj-Zaborze
 fot. Marcin Nejman

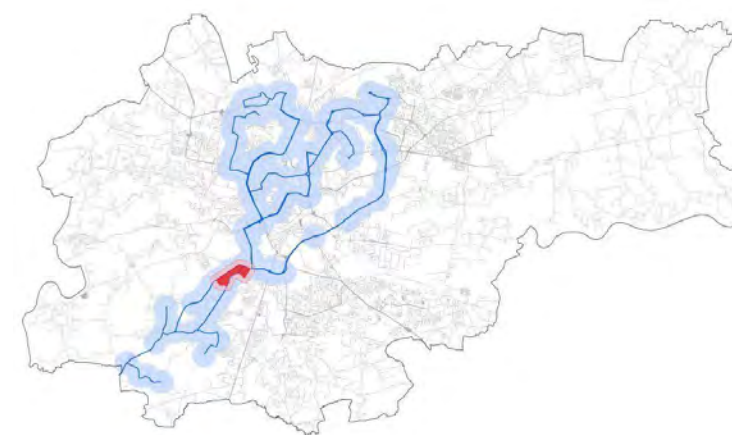
Rys. 319. Układ komunikacyjny w sąsiedztwie osiedla Ruczaj-Zaborze
 Źródło: opracowanie własne

Najbliższe linie autobusowe (w strefie dojazdu do 500 metrów od granic osiedla) dają mieszkańcom **bezpośrednie połączenie z obszarem ponad 14% powierzchni Krakowa zamieszkanym przez 40% mieszkańców**. Linie tramwajowe umożliwiają **bezpośrednie połączenie do obszaru około 6% terenu miasta zamieszkałego przez 16% jego mieszkańców**.

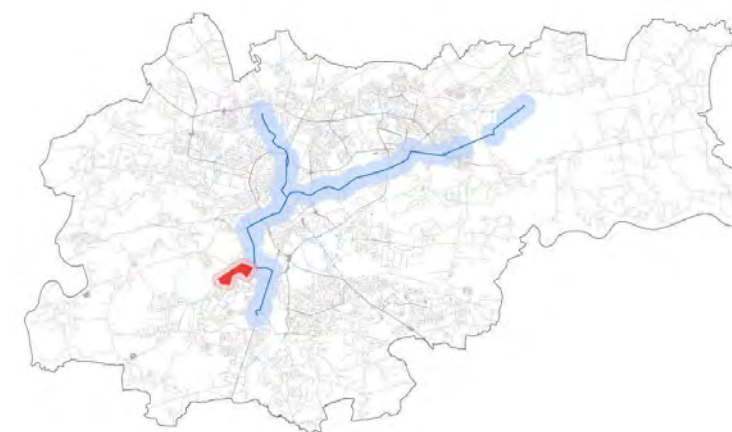
Razem komunikacja autobusowa i tramwajowa zapewnia **bezpośrednie połączenia z obszarem 17% powierzchni miasta, zamieszkałym przez 47% jego mieszkańców**.

Analizując sytuację komunikacyjną osiedla należy stwierdzić, że:

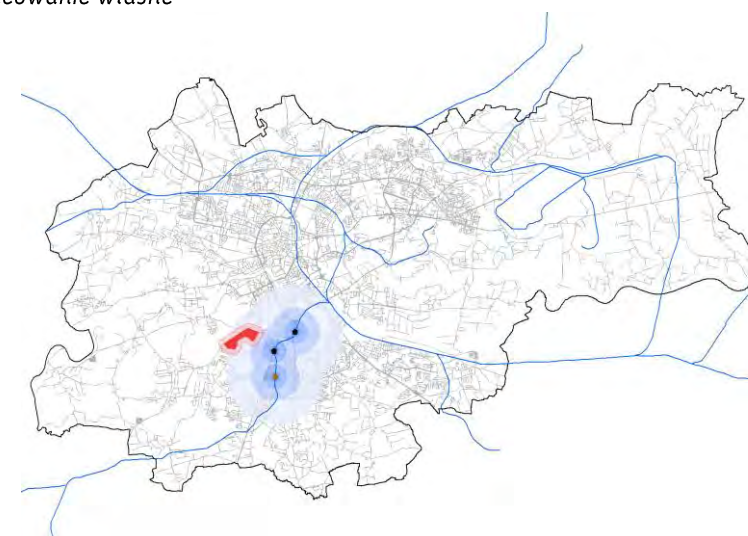
1. istniejące drogi kołowe nie zapewniają dostatecznego powiązania osiedla z innymi częściami Krakowa. Utrudnienia w dojazdach do centrum lub innych dzielnic wynika z przeciążenia zarówno ulicy Kobierzyńskiej jak i Grota Roweckiego. Włączenie się do ruchu w godzinach szczytu porannego lub powrót w godzinach popołudniowych jest zdecydowanie utrudnione. Znaczącym udogodnieniem mogłaby być budowa fragmentu III obwodnicy z mostem na Wiśle, która pozwoliłaby bezkolizyjnie przedostać się w północne rejony miasta,
2. istotnym ograniczeniem dla mieszkańców osiedla jest brak punktualności w godzinach szczytu komunikacji autobusowej oraz duże zatorów pojazdów w okresie roku akademickiego. Pojawiające się opóźnienia generowane są m. in. w rejonie ulic Grota Roweckiego oraz Brożka. Problemy te być może zostaną rozwiązane z chwilą budowy linii tramwajowej w ulicy Grota Roweckiego,
3. dużym atutem dla mieszkańców wschodniej części osiedla (mimo konieczności dłuższego dojazdu do przystanku) jest sieć tramwajowa prowadzona do samego centrum miasta wydzielonym torowiskiem, co zapewnia punktualność połączeń,
4. dogodnie jest usytuowanie przystanków komunikacji miejskiej, które znajdują się w strefie dojazdu pieszo (maksymalnie dla mieszkańców analizowanego obszaru osiedla Ruczaj do 400m od miejsca zamieszkania),
5. w obrębie osiedla pomimo wyznaczonych miejsc postojowych oraz garaży, występuje ich niedobór skutkujący parkowaniem na chodnikach, skwerach i w nieprzeznaczony sposób (na 100 mieszkańców przypada średnio 12 ogólnodostępnych miejsc parkingowych),
6. osiedle nie posiada obecnie połączenia główną drogą rowerową, sieć dróg dla rowerów nie jest spójna, brak bezpośredniego połączenia z centrum miasta, co w pewnym stopniu utrudnia wykorzystanie tego środka transportu przez większą część mieszkańców osiedla.

Rys. 320. Bezpośrednie połączenia autobusowe wraz z 500 metrową strefą dojazdu z osiedla Ruczaj – Zaborze
Źródło: opracowanie własne

Rys. 321. Bezpośrednie połączenia tramwajowe wraz z 500 metrową strefą dojazdu z osiedla Ruczaj – Zaborze
Źródło: opracowanie własne

Rys. 322. Bezpośredni dostęp do przystanków kolejowych (istniejących i projektowanych) w sąsiedztwie osiedla Ruczaj – Zaborze
Źródło: opracowanie własne

1.7. Klimat akustyczny

Klimat akustyczny analizowanego obszaru kształtowany jest przez ruch drogowy (wzdłuż ulic Grota-Roweckiego, Rostworowskiego, Miłkowskiego, Kobierzyńskiej).

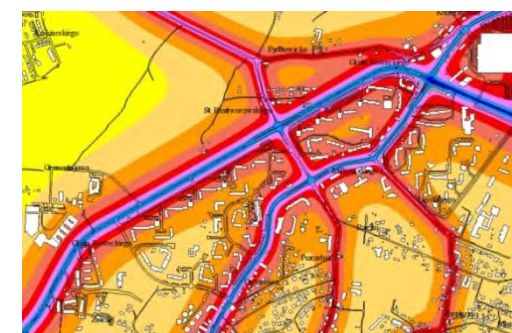
W porze dziennej emisja hałasu drogowego obejmująca wartości powyżej 50dB hałasu występuje na 88% obszaru osiedla, w nocy na 44,5%.

Przekroczenia norm hałasu obejmują około 41% terenu osiedla. Największe wzdłuż ulicy Grota-Roweckiego i Kobierzyńskiej. Przekroczenia dochodzą do wartości do 20dB w bezpośrednim sąsiedztwie węzła drogowego, w pozostałych obszarach przekroczenia mieszczą się w granicy 15dB.

Na największe uciążliwości akustyczne narażeni są mieszkańcy budynków przy ulicy Grota-Roweckiego 11, 15, 19, 23, 27, 29, 31, 35, 37, 39, 43, 51, 57, 63, ulicy Kobierzyńskiej 51, 59, 61, 61a, 62, 65, 68, 75, 93, 95, 101, 103, ulicy Rostworowskiego 4, 6, 11 - (przekroczenia norm hałasu drogowego, głównie w nocy) a także częściowo budynków przy ulicy Grota-Roweckiego 17, 21, 25, ulicy Kobierzyńska 58, 60 i ulicy Rostworowskiego 7, 9.

Obszar osiedla Ruczaj cechuje się ztym klimatem akustycznym. W porównaniu z innymi osiedlami obszar objęty przekroczeniami norm jest duży, a zwiększony hałas występuje szerokimi kilkudziesięciometrowymi pasami wzdłuż kilku ciągów komunikacyjnych. Dodatkowo negatywnie na klimacie akustyczny osiedla wpływa usytuowanie zabudowy pomiędzy dwoma (biegnącymi częściowo równolegle) uczęszczanymi ulicami - Grota-Roweckiego oraz Kobierzyńską.

Wzdłuż obecnej ulicy Grota-Roweckiego prowadzone są prace nad rozbudową trasy tramwajowej i rozbudową drogi. Po zakończeniu inwestycji klimat akustyczny ulegnie znaczącej zmianie. Przewidywany jest wzrostu ruchu samochodowego wzdłuż rozbudowanej drogi, dodatkowym emitorem hałasu stanie się ruch tramwajowy. Wraz z inwestycją prowadzone są prace nad zabezpieczeniami akustycznymi, m.in. budowa ekranów akustycznych.

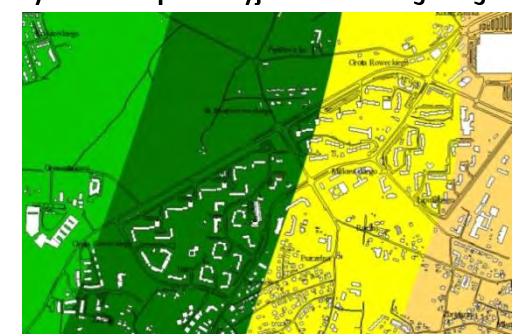

Hałas drogowy (dzień)

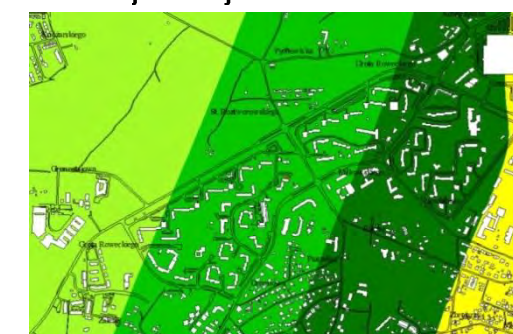

Hałas drogowy (noc)

Rys. 323. Mapa emisyjna hałasu drogowego w porze dziennej i nocnej

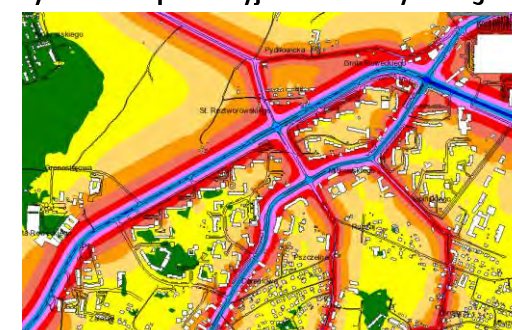

Hałas kolejowy (dzień)

Hałas kolejowy (noc)

Rys. 324. Mapa emisyjna hałasu szynowego w porze dziennej i nocnej

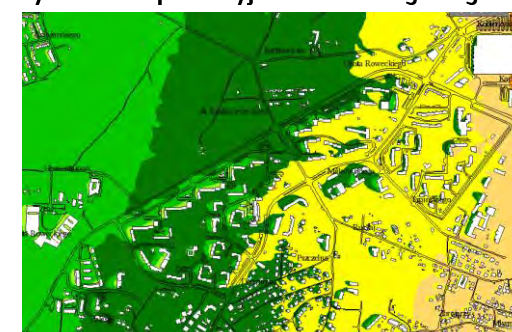

Hałas drogowy (dzień)

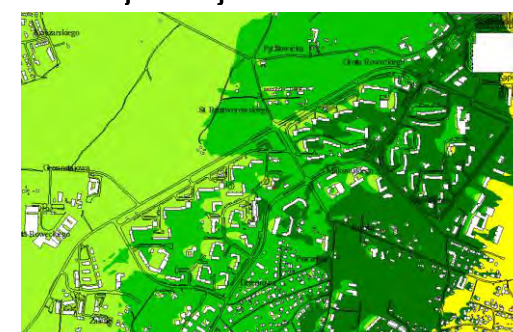

Hałas drogowo-drogowy (noc)

Rys. 325. Mapa emisyjna hałasu drogowego w porze dziennej i nocnej

Hałas kolejowy (dzień)

Hałas kolejowy (noc)

Rys. 326. Mapa emisyjna hałasu szynowego w porze dziennej i nocnej

Źródło: Mapa akustyczna Krakowa, http://mapa-akustyczna.um.krakow.pl:280/mapa_k/map.html?mapid=4

1.8. Zagadnienia demograficzne, infrastruktura społeczna

Osiedle Ruczaj jest dużym i stosunkowo młodym osiedlem. Analizowany obszar osiedla Ruczaj zamieszkuje 10 201 mieszkańców, co stanowi 1,37% ludności Krakowa. Gęstość zaludnienia wynosi ponad 20,2 tys. os./km².

Kształt piramidy płci i wieku nie wskazuje na dwa wyraźne wyże demograficzne ze szczytami dla grupy wiekowej 35-39 lat oraz 60-60 lat. Ruczaj jest jednym z trzech osiedli, na których liczba osób w wieku przedprodukcyjnym jest wyższa od liczby osób w wieku poprodukcyjnym (pozostałe to osiedle Złotej Jesieni i Kurdwanów). Na wysoką liczbę ludności wieku produkcyjnego wpływ ma stosunkowo młody wiek osiedla. Szczyt rozbudowy rozbudowa miał miejsce w latach drugiej połowie lat osiemdziesiątych i z początkiem lat dziewięćdziesiątych.

Wśród mieszkańców występuje przewaga kobiet, niewielka, silniej widoczna w przedziale wiekowym 50-54 lata. Ogólny współczynnik feminizacji wynosi 109,6 (średni współczynnik dla badanych osiedli 114,9 a dla Krakowa 115,5). Przewaga kobiet w wieku poprodukcyjnym nie jest duża, a na ogólny współczynnik feminizacji ma wpływ przewaga kobiet już w wieku produkcyjnym. Średni wiek wynosi jest niska i wynosi 39 lat, dla mężczyzn 37,7, średnia wieku kobiet kształtuje się na poziomie 40,3 lat (średnia wieku dla Krakowa wynosi 41,6 lat – 43,4 dla kobiet i 39,5 dla mężczyzn, dla wszystkich badanych osiedli wynosi 43,2 ogółem, 44,9 dla kobiet i 41,4 dla mężczyzn).

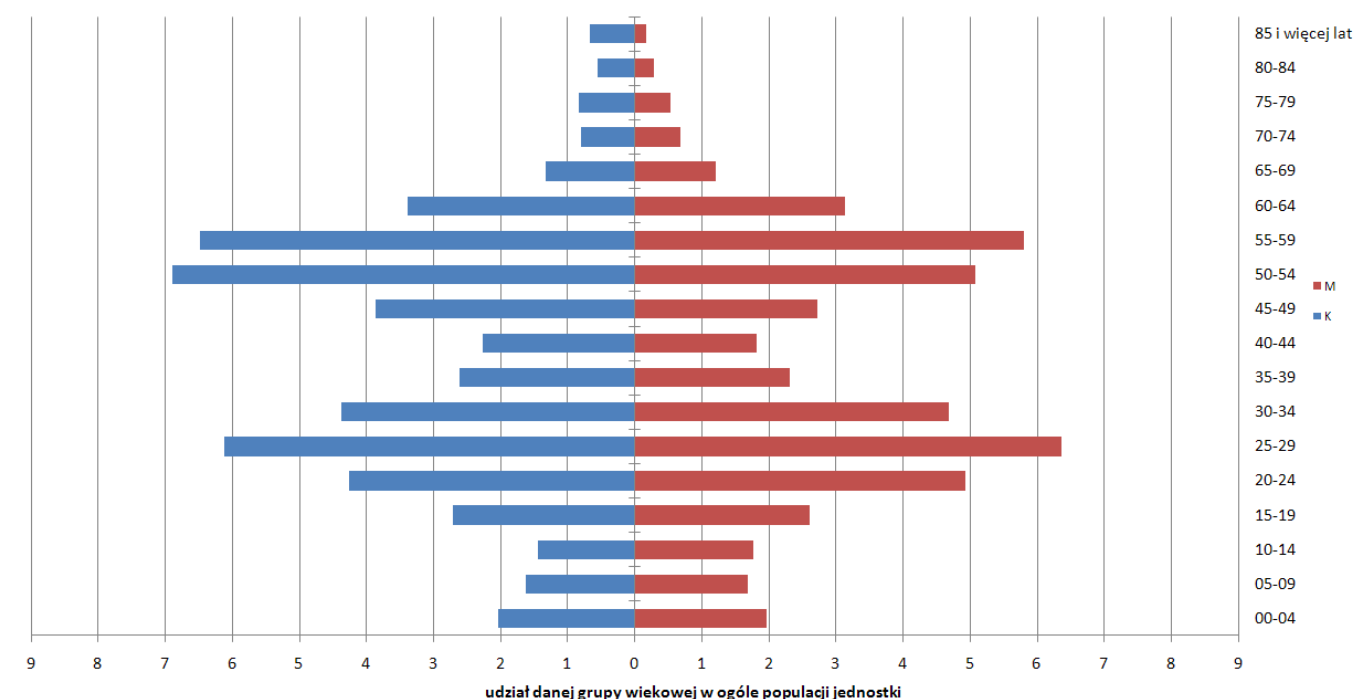
Pod względem grup ekonomicznych udział poszczególnych grup wiekowych charakteryzuje się największym spośród badanych obszarów odsetkiem mieszkańców w wieku produkcyjnym wynoszącym 79,2% (przy 67,5% dla całego miasta). W wieku przedprodukcyjnym znajduje się 11,6% (przy średnio 13% w Krakowie), natomiast w wieku poprodukcyjnym tylko 9,2% (przy 17,2 średnio dla Krakowa).

O bardzo niskim stanie starości (w porównaniu do pozostałych obszarów) świadczy wskaźnik starości na poziomie 13,6, co nawet wg interpretacji Rosseta klasyfikuje tę społeczność w grupie początkowego stanu starości. Potwierdza to współczynnik wsparcia ludności najstarszej grupą w wieku od 15 do 59 lat, posiadający wartość bardzo wysoką - ponad 558 (przy poziomie około 272 dla Krakowa i średnio 268 dla wszystkich analizowanych osiedli). Ponadto wskaźnik obciążenia demograficznego całkowitego (ludność w wieku przed- i poprodukcyjnym do ludności w wieku produkcyjnym) wynoszący dla mieszkańców osiedla Ruczaj około 31,8% (56% dla Krakowa i 66% średnio dla omawianych obszarów razem).

Tab. 76. Struktura wieku mieszkańców osiedla Ruczaj-Zaborze

Wiek ludności	Liczba osób			Udział %		
	K	M	Łącznie	K	M	Łącznie
0-4	208	201	409	2,04	1,97	4,01
5-9	166	172	338	1,63	1,69	3,31
10-14	147	180	327	1,44	1,76	3,21
15-19	276	266	542	2,71	2,61	5,31
20-24	434	502	936	4,25	4,92	9,18
25-29	625	649	1274	6,13	6,36	12,49
30-34	446	477	923	4,37	4,68	9,05
35-39	266	235	501	2,61	2,30	4,91
40-44	232	185	417	2,27	1,81	4,09
45-49	395	277	672	3,87	2,72	6,59
50-54	704	518	1222	6,90	5,08	11,98
55-59	662	591	1253	6,49	5,79	12,28
60-64	346	320	666	3,39	3,14	6,53
65-69	135	123	258	1,32	1,21	2,53
70-74	82	70	152	0,80	0,69	1,49
75-79	85	55	140	0,83	0,54	1,37
80-84	56	29	85	0,55	0,28	0,83
85 i więcej	68	18	86	0,67	0,18	0,84
Łącznie:	5 333	4 868	10 201	52,28	47,72	100,00

Źródło: opracowanie własne

Rys. 327. Piramida wieku mieszkańców osiedla Ruczaj-Zaborze

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Krakowa

Jest to najniższy z pośród wszystkich wskaźników całkowitego obciążenia demograficznego analizowanych osiedli.

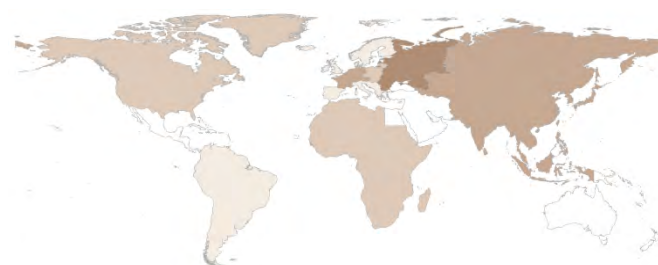
Niskie są oba szczegółowe wskaźniki obciążenia demograficznego, dziećmi wynoszący jedynie 13,9 oraz bardzo osobami starszymi wynoszący zaledwie 17,9 (przy analogicznych wartościach dla Krakowa wynoszących 18,9 oraz 36,8, dla wszystkich osiedli razem wynoszących 18,8 i 46,7).

Udział dzieci w wieku szkolnym na osiedlu wynosi 4,2%, a w wieku od 3 do 6 lat 2,7%. Są to wartości wyższe niż średnie udziały dla Krakowa. Ze względu na wielkość badanego obszaru bezwzględna liczba dzieci w wieku poniżej 14 lat jest duża - 1074 dzieci. Wiązać się to może z pewnymi utrudnieniami w dostępie do najbliższych placówek oświaty. Na analizowanym obszarze usytuowane są dwa przedszkola (w tym jedno prywatne). Jedno obsługujące obszar podjęty analizie znajduje się za jego wschodnią granicą. Większy problem stanowi brak szkoły podstawowej. Jedyna dostępna placówka znajduje się za południową granicą analizowanego obszaru.

W rejestrze zameldowanych mieszkańców pojawia się śladowa ilość obcokrajowców. Stanowią 0,21% udziału populacji, co w porównaniu z wartością dla Krakowa (0,66%) jest poziomem bardzo niskim. Jednak średnia dla badanych obszarów również jest niska i wynosi 0,28%. Dominują Ukraińcy i Wietnamczycy, pozostałe nacje reprezentowane są jedynie przez pojedyncze osoby.

Tab. 77. Liczba i pochodzenie obcokrajowców zameldowanych na osiedlu Ruczaj-Zaborze

Lp.	Region pochodzenia	Liczba osób	Udział
1	Afryka	0	0,00%
2	Ameryka Południowa	0	0,00%
3	Ameryka Północna	0	0,00%
4	Ameryka Środkowa	0	0,00%
5	Australia	1	4,76%
6	Australia i Oceania	0	0,00%
7	Azja	2	9,52%
8	Bliski Wschód	0	0,00%
9	Europa Południowa	1	4,76%
10	Europa Północna	2	9,52%
11	Europa Środkowa	0	0,00%
12	Europa Wschodnia	11	52,38%
13	Europa Zachodnia	4	19,05%
14	Nieokreślony	0	0,00%
łącznie:		21	100,00%

Źródło: opracowanie własne

W obszarze opracowania zlokalizowano pełny zakres obiektów podstawowej infrastruktury społecznej. W granicach osiedla znajdują się:

- Przedszkole Samorządowe Nr 5 "Słoneczna Kraina Smoka Wawelskiego"[1],
- Zespół Szkół Ogólnokształcących Integracyjnych Nr 2 [2].

Rys. 328. Infrastruktura społeczna na osiedlu Ruczaj-Zaborze

Źródło: opracowanie własne

1.9. Stan własności i władania

Na terenie analizowanego osiedla zdecydowana większość gruntów pozostaje we władaniu gminy Kraków 29,68 ha (58,88%), jednak tylko 8,43 ha terenów komunalnych nie jest oddane w żadną formę władania. Grunty te znajdują się głównie w obszarze przestrzeni międzyblokowej.

Osoby fizyczne i prawne dysponują gruntami o powierzchni ponad 13,6 ha i stanowią one jedynie nieco ponad 26,98% analizowanego obszaru. Trzecim największym dysponentem gruntów jest Powiat, który posiada 5,91 ha gruntów, które stanowią 11,72% powierzchni analizowanego obszaru.

Skarb Państwa dysponuje jedynie niewielkim terenem o powierzchni 1,23 ha stanowiącym niecały 2,41% obszaru analizy.

Istniejące uwarunkowania własnościowe wskazują, że gmina nie może wprost oddziaływać na właścicieli nieruchomości, gdyż nie jest bezpośrednim władającym terenem. Jednak pośrednio poprzez instrumenty ekonomiczne np. wysokość opłaty za użytkowanie wieczyste może stymulować określone zachowania.

Rys. 329. Grunty komunalne nie oddane w żadne formy władania na terenie osiedla Ruczaj - Zaborze
Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów pozyskanych z Urzędu Miasta Krakowa (Miejski Zarząd Baz Danych)

Tab. 78. Stan własności na obszarze osiedla Ruczaj - Zaborze

Lp.	Właściciel	Powierzchnia	
		w ha	%
1	Działki osób fizycznych	1,79	3,56
2	Działki posiadające wpisy o jakiegokolwiek formie władania osób fizycznych i prawnych (ale nie Gminy Kraków, ani Skarbu Państwa, ani Powiatu Kraków)	11,36	22,53
3	Gmina Kraków - właściciel, działka nie oddana w żadną formę władania	8,43	16,72
4	Gmina Kraków - właściciel, działka oddana w inne formy władania	8,14	16,15
5	Gmina Kraków - właściciel, działka oddana w użytkowanie (współużytkowanie) wieczyste osobom fizycznym	0,80	1,58
6	Gmina Kraków - właściciel, działka oddana w użytkowanie (współużytkowanie) wieczyste osobom fizycznym i prawnym	6,07	12,04
7	Gmina Kraków - właściciel, działka oddana w użytkowanie (współużytkowanie) wieczyste osobom prawnym	4,30	8,54
8	Gmina Kraków - właściciel, działka oddana w zarząd (współzarząd) i inne formy władania	0,00	0,00
9	Gmina Kraków - właściciel, działka oddana wyłącznie w użytkowanie (współużytkowanie)	0,00	0,00
10	Gmina Kraków - właściciel, działka oddana wyłącznie w zarząd (współzarząd)	1,22	2,43
11	Gmina Kraków - właściciel, lecz są także inni właściciele (ale nie Skarb Państwa, ani Powiat Kraków)	0,00	0,00
12	Gmina Kraków - współwłasność z podmiotami innymi, niż Skarb Państwa lub Powiat Kraków	0,35	0,69
13	Gmina Kraków - współwłasność ze Skarbem Państwa	0,37	0,73
14	Osoba fizyczna	0,00	0,00
15	Powiat Kraków - właściciel, działka oddana w inne formy władania	0,02	0,04
16	Powiat Kraków - właściciel, lecz są także inni właściciele (ale nie Gmina Kraków, ani Skarb Państwa)	0,00	0,00
17	Skarb Państwa - właściciel, działka nie oddana w żadną formę władania	0,10	0,19
18	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana w inne formy władania	0,25	0,49
19	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana w użytkowanie (współużytkowanie) i inne formy władania	0,00	0,00
20	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana w użytkowanie (współużytkowanie) wieczyste osobom fizycznym	0,00	0,00
21	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana w użytkowanie (współużytkowanie) wieczyste osobom fizycznym i prawnym (ale nie Gminie Kraków)	0,00	0,00
22	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana w użytkowanie (współużytkowanie) wieczyste osobom prawnym (ale nie Gminie Kraków)	0,07	0,13
23	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana w użytkowanie wieczyste Gminie Kraków	0,00	0,00
24	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana w współużytkowanie wieczyste Gminie Kraków oraz innym podmiotom	0,00	0,00
25	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana wyłącznie w użytkowanie (współużytkowanie)	0,00	0,00
26	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana wyłącznie w zarząd (współzarząd)	0,00	0,00
27	Skarb Państwa - właściciel, lecz są także inni właściciele (ale nie Gmina Kraków, ani Powiat Kraków)	0,00	0,00
28	Skarb Państwa - współwłasność z podmiotami innymi, niż Gmina Kraków lub Powiat Kraków	0,81	1,60
29	Działki posiadające wpisy o jakiegokolwiek formie władania osób prawnych (ale nie Gminy Kraków, ani Skarbu Państwa, ani Powiatu Kraków)	0,45	0,89
30	Powiat Kraków - właściciel, działka nie oddana w żadną formę władania	5,13	10,18
31	Powiat Kraków - właściciel, działka oddana wyłącznie w zarząd (współzarząd)	0,76	1,50
Razem:		50,40	100,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów pozyskanych z Urzędu Miasta Krakowa (Miejski Zarząd Baz Danych)

Rys. 330. 10 kondygnacyjna zabudowa przy ulicy Medweckiego
fot. Marcin Nejman

Rys. 332. Budowa ekranów akustycznych przy ulicy Grota-Roweckiego
fot. Marcin Nejman

Rys. 331. Tereny zielone wewnątrz osiedla Ruczaj-Zaborze
fot. Marcin Nejman

Rys. 333. Tereny zielone wewnątrz osiedla Ruczaj-Zaborze
fot. Marcin Nejman

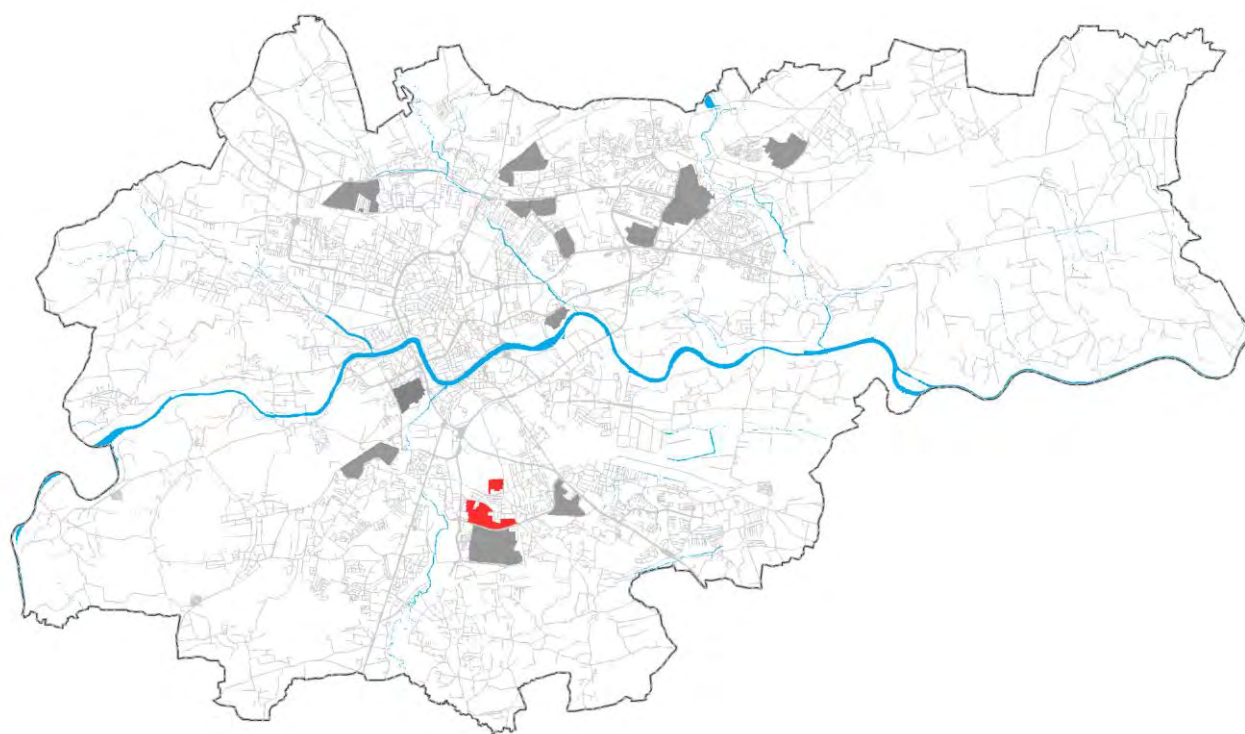
11. OSIEDLE WOLA DUCHACKA

1.1. Położenie obszaru, podstawowe parametry

Analizowany obszar położony jest w dzielnicy XI Pogórze Duchackie, 5,7 km od Rynku Głównego. Analizowany obszar osiedla Wola Duchacka położony jest pomiędzy ulicami Witosy i Turowicza. Enklawa zabudowy wielorodzinnej przy ulicy Heila oddzielona jest obszarem zabudowy jednorodzinnej skupionej wokół ulic Klonowica, Wspólnej i Turniejowej.

Przedmiotem analizy są nieruchomości zajmujące łącznie powierzchnię 51 ha i zamieszkiwane przez 9,25 tys. osób. Średnia gęstość zaludnienia na tym obszarze wynosi 181 os/ha, 18 135 os/km².

W bezpośrednim sąsiedztwie obszaru znajduje się rezerwat przyrody nieożywionej Bonarka, tereny byłego hitlerowskiego obozu koncentracyjnego KL Płaszów oraz Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Łagiewnikach. Na miejscu Cementowni Bernarda Libana „Bonarka” sąsiadującej z północną częścią osiedla wybudowano Centrum Handlowe Bonarka.

Rys. 334. Lokalizacja osiedla Wola Duchacka w strukturze przestrzennej miasta
Źródło: opracowanie własne na podstawie Urban Atlas 2008 oraz danych UM Krakowa

Tab. 79. Podstawowe wskaźniki podlegające ocenie zebrane dla obszaru osiedla Wola Duchacka

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wartości		
			dla analizowanego obszaru	Średnia	
				dla 19 obszarów	dla Krakowa
1	Średni wiek mieszkańców	os.	40,70	43,27	41,61
2	Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym	%	12,70	19,38	19,47
3	Odsetek osób pobierających zasiłki z MOPS	%	0,04	0,07	-
4	Odsetek inwalidów wśród pobierających zasiłki z MOPS w Krakowie	%	0,30	0,27	-
5	Odsetek osób niepełnosprawnych wśród pobierających zasiłki z MOPS w Krakowie	%	1,33	1,89	-
6	Odsetek osób z rodzin wieloosobowych pobierających zasiłki z MOPS wśród osób pobierających zasiłki z MOPS w Krakowie	%	1,35	2,77	-
7	Średni dochód miesięczny osób pobierających zasiłki z MOPS	zł	182	184,75	182,01
8	Średnie ceny transakcyjne na rynku wtórnym budownictwa wielorodzinnego	zł	6000	6 328	-
9	Odsetek gruntów stanowiących własność gminy	%	63,69	63,69	-
10	Odsetek budynków stanowiących własność gminy	%	8,84	8,84	-
11	Liczba obiektów handlowych	szt.	14	150,00	-
12	Odsetek osób w wieku produkcyjnym pozostających bez pracy	%	0,04	0,05	0,04
13	Odsetek osób w wieku do 30 lat pozostających bez pracy	%	0,017	0,02	0,02
14	Odsetek mężczyzn pozostających bez pracy	%	0,017	0,02	0,02
15	Odsetek bezrobotnych z wykształceniem podstawowym i zawodowym	%	0,024	0,03	0,04
16	Powierzchnia terenów zielonych przypadających na 1 mieszkańca	m ²	6,4	16,38	-
17	Odsetek powierzchni biologicznie czynnej	%	78,0	71,16	-
18	Odległość od parku miejskiego	m	400	112,00	-
19	Odsetek terenów gdzie normy hałasu są przekroczone	%	17,60	28,28	-
20	Odsetek terenów gdzie zagrożenie emisją hałasu drogowego przekracza poziom 55 dB (pora nocna)	%	7,71	15,68	-
21	Odsetek terenów gdzie zagrożenie emisją hałasu kolejowego przekracza poziom 55 dB (pora nocna)	%	0,27	0,92	-
22	Odsetek zabudowy powstały przed 1970	%	0,00	31,05	-
23	Średni wiek budynków	lata	27	35,00	-
24	Odsetek budynków objętych termomodernizacją	%	66,7	88,48	-
25	Powierzchnia terenów komunikacji na 1 mieszkańca	m ²	4,28	5,49	-
26	Liczba miejsc parkingowych na 1 mieszkańca	szt.	0,22	0,11	-
27	Średnia wysokość budynków	kond.	5,72	5,84	-
28	Gęstość zaludnienia	os./km ²	18 135	28 246	2 280
29	Intensywność zabudowy		0,52	0,68	-
30	Odległość od centrum miasta	km	5,70	5,96	-
31	Odległość od przystanku komunikacji miejskiej (autobus)	m	300	254	-
32	Odległość od przystanku komunikacji miejskiej (tramwaj)	m	300	554	-
33	Odległość od szkoły podstawowej	m	266	276	-
34	Odległość od przedszkola	m	531	277	-

Źródło: opracowanie własne

1.2. Historia obszaru objętego analizą

Osiedle powstało na terenach dawnej wsi Wola Duchacka na pograniczu Krzemionek Podgórskich i Pogórza Wielickiego.

Po raz pierwszy wzmiankowana w 1364. W tym czasie właściciel J. Melsztyński przeniósł wieś na prawo niemieckie. Zapewne wówczas wytyczono ulicowy układ zabudowy, wzdłuż obecnej ulicy Malborskiej oraz tanowy, południkowy rozciąg pól. Podlegała parafii Św. Jakuba na Kazimierzu oraz od końca XIV wieku do rozbiorów Polski stanowiła własność klasztoru Św. Ducha w Krakowie. W XV i XVI wieku duchacy byli właścicielami karczmy zw. Strzelna. Od początku XIX wieku wieś należała do prywatnych właścicieli. W tym czasie założono zespół dworski przy ulicy Malborskiej (zachowana część zabudowy gospodarczych, budynek mieszkalny i pozostałości parku krajobrazowego).

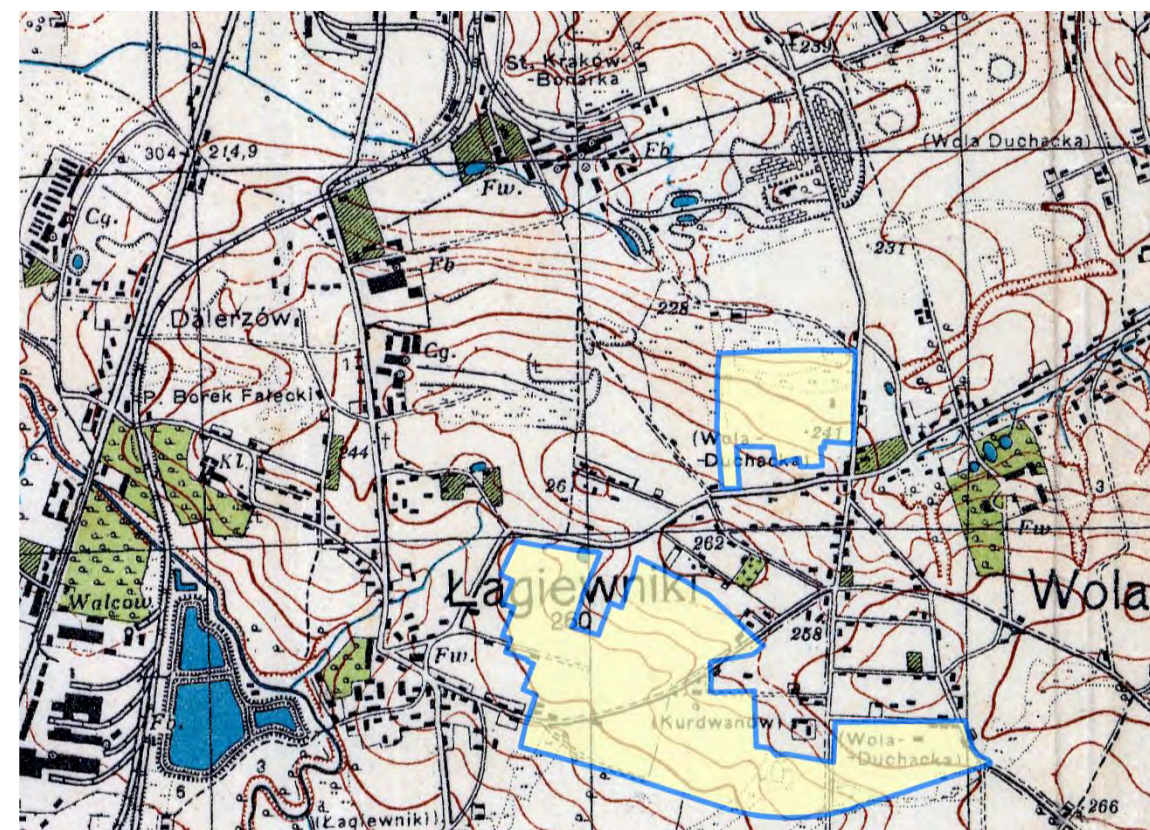
W 1928 na wschodnim skraju Woli Duchackiej zlokalizowano część Krakowskiej Fabryki Kabli. W latach 30. XX wieku w centrum wsi wzniesiono budynek szkoły, a w 1938 przy ulicy Szkolnej Zmartwychwstańcy zbudowali kaplicę. Wola Duchacka została włączona do Krakowa jako L dzielnica katastralna w 1941.

W 1942 na granicy z Podgórzem Niemcy założyli obóz pracy przymusowej, który w 1944 przekształcono w obóz koncentracyjny (obóz w Płaszowie). W 1948 erygowano parafię Zmartwychwstania Pańskiego, a w latach 1975-88 wzniesiono kościół wg proj. A. Mazura.

W latach 50. XX wieku wytyczono ulicę W. Kamieńskiego. W 1961 u zbiegu ulic W. Kamieńskiego i Swoszowickiej powstał rezerwat przyrody nieożywionej Bonarka.

W końcu lat 70. XX wieku pomiędzy ulicami Nowosądecką i Malborską, powstaje złożone z dwóch części osiedle Wola Duchacka (wschód i zachód). Osiedle Wola Duchacka-Wschód, wzniesiono w latach 1977-81 wg projektu A. Lipskiego, K. Wierzbieckiego, K. Kwaska, a osiedle Wola Duchacka-Zachód, zbudowano w latach 1980-85 wg projektu A. Kędzierskiego. Budynek wykonano w technologii wielkotypowej, także szkoła, przedszkole i żłobek oraz pawilon handlowo-usługowy wg projektu W Bryzka).

Przy ulicy Szkolnej w latach 1975-88 wybudowano kościół Zmartwychwstania Pańskiego wg proj. A. Mazura. W 1985 ukończono budowę zespołu klasztorного XX. Zmartwychwstańców w Woli Duchackiej.

Rys. 335. Analizowany obszar osiedla Wola Duchacka na mapie Wojskowego Instytutu Wydawniczego – 1936 rok
Źródło: Ze zbiorów Archiwum Map Wojskowych Instytutu Geograficznego

Rys. 336. Tereny osiedla Wola Duchacka na zdjęciu satelitarnym z 1965 roku
Źródło: Biuro Planowania Przestrzennego Urzędu Miasta Krakowa

1.3. Środowisko kulturowe

Kontekst kulturowy stanowią w najbliższym otoczeniu:

- pozostałości zespołu dworskiego z początku XIX wieku położonego przy ulicy Malborskiej, z zachowaną:
 - a. częścią zabudowy gospodarczej,
 - b. budynkiem mieszkalnym,
 - c. pozostałościami parku krajobrazowego.
- zespół sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Łagiewnikach wraz z klasztorem Zgromadzenia Sióstr Matki Bożej Miłosierdzia przy ulicy Siostry Faustyny 3/9 obejmujący:
 - a. murowany kościół z lat 1889-1890, proj. Karola Zaremby,
 - b. murowany klasztor z lat 1889-1890, proj. Karola Zaremby,
 - c. ogród z XIX wieku,
 - d. cmentarz Klasztorny z 1890 roku.,
- tereny po zespole Cementowni Bernarda Libana „Bonarka” powstałych w latach 1884-1930, rozbudowanych po wojnie w ramach Krakowskich Zakładów Przemysłu Nieorganicznego „Bonarka”, obecnie Centrum Handlowe Bonarka.

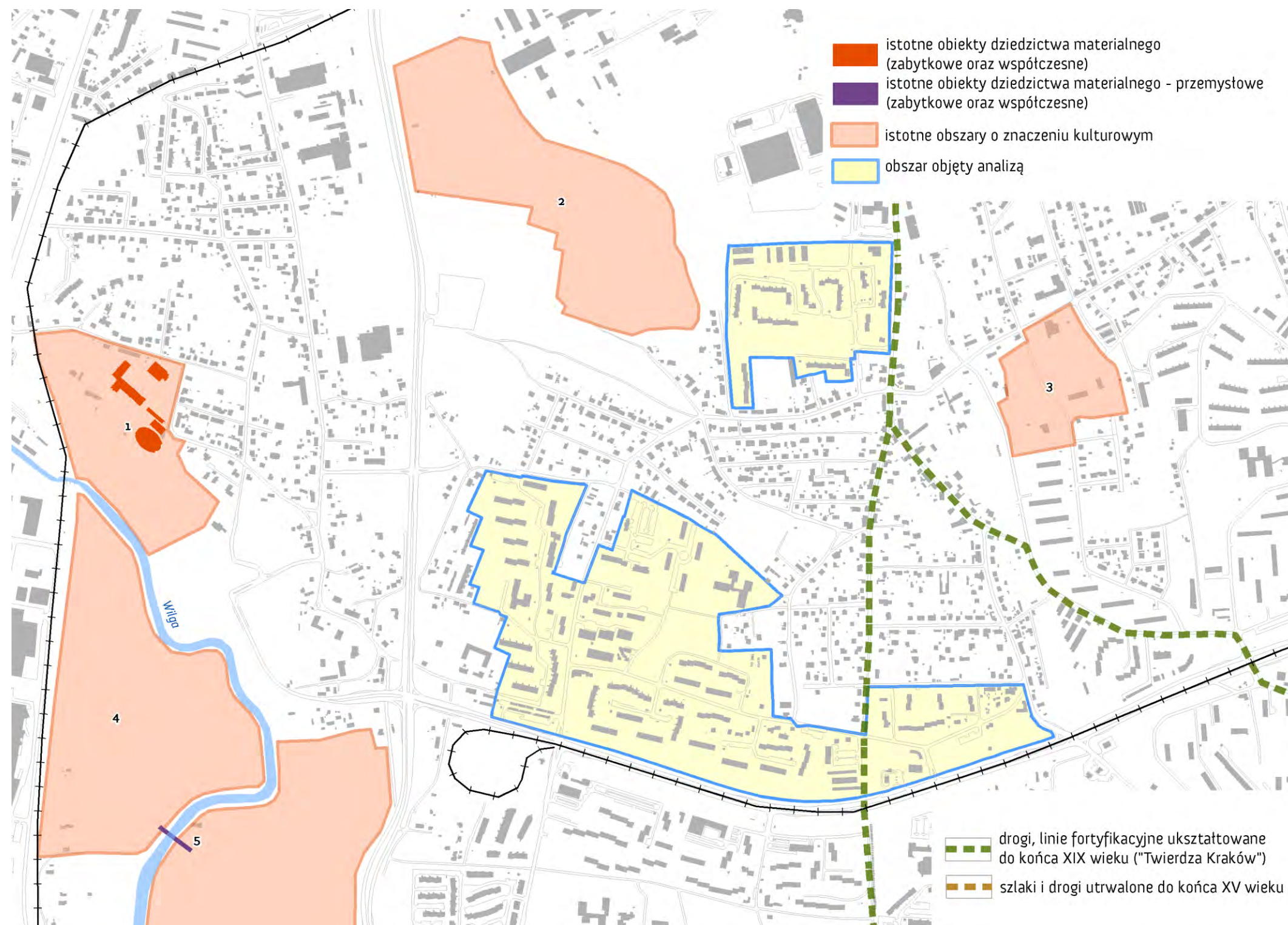
Rys. 337. Klasztor Zgromadzenia Sióstr Matki Bożej Miłosierdzia
fot: Janusz Jeżak

Rys. 338. Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Łagiewnikach
fot: Janusz Jeżak

Rys. 339. CH Bonarka, na terenach po zespole Cementowni Bernarda Libana „Bonarka” – zachowany komin
fot: Janusz Jeżak

1. Zespół sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Łagiewnikach wraz z klasztorem Zgromadzenia Sióstr Matki Bożej Miłosierdzia,
2. tereny po zespole Cementowni Bernarda Libana „Bonarka” powstałych w latach 1884-1930,
3. pozostałości zespołu dworskiego z początku XIX wieku położonego przy ulicy Malborskiej,
4. Osadniki nr dawnych Krakowskich Zakładów Sodowych wraz z budowanym obecnie na ich miejscu Centrum Miłosierdzia Bożego,
5. Stalowy most kolejowy, łączący osadniki dawnych Krakowskich Zakładów Sodowych,
6. Oddana w 2000 roku trasa Krakowskiego Szybkiego Tramwaju wraz z końcową pętlą

Rys. 340. Środowisko kulturowe - osiedle Wola Duchacka
Źródło: opracowanie własne

Rys. 341. Staw w Parku Duchackim
fot. Marcin Nejman

Rys. 343. Przedszkole Samorządowe w Parku Duchackim
fot. Marcin Nejman

Rys. 342. Ruiny zabudowań w Parku Duchackim
fot. Marcin Nejman

Rys. 344. Plac zabaw przy Przedszkolu Samorządowym w Parku Duchackim
fot. Marcin Nejman

1.4. Zagospodarowanie terenu

W strukturze przestrzennej osiedla dominują tereny zabudowy wielorodzinnej, które zajmują 19 ha i stanowią 37,2% obszaru opracowania.

Duży obszar 4,5 ha (8,7% analizowanego obszaru) zajmują tereny dróg publicznych i wewnętrznych. Równie duży jest udział terenów usług komunikacji, które zajmują obszar 3,9 ha (7,6%). Łącznie tereny komunikacyjne zajmują blisko 16,3% obszaru opracowania.

Tereny usług (publiczny i komercyjnych) zajmują 7,2 ha a ich powierzchnia stanowi 14% analizowanego obszaru. Wskaźnik ten potwierdza dobrą obsługę w zakresie infrastruktury publicznej, jak również dobry dostęp do podstawowych usług komercyjnych.

Strukturę przestrzenną osiedla uzupełniają tereny usług sportu i rekreacji, które zajmują jedynie 3% obszaru. Obszar ten jest zdecydowanie niewystarczający na cele rekreacyjne (1,5 ha), z uwagi na dużą liczbę mieszkańców wskaźnik powierzchni przypadającej na jednego mieszkańca jest bardzo niski i wynosi 1,62 m²/M. Stąd dostęp do tych terenów jest utrudniony.

Pewną rekompensatą braku wystarczającej powierzchni terenów zielonych jest położony ok. 700 metrów na północ od osiedla (części północnej) rezerwat przyrody nieożywionej Bonarka.

Tab. 80. Struktura użytkowania terenów na analizowanym obszarze osiedla Wola Duchacka

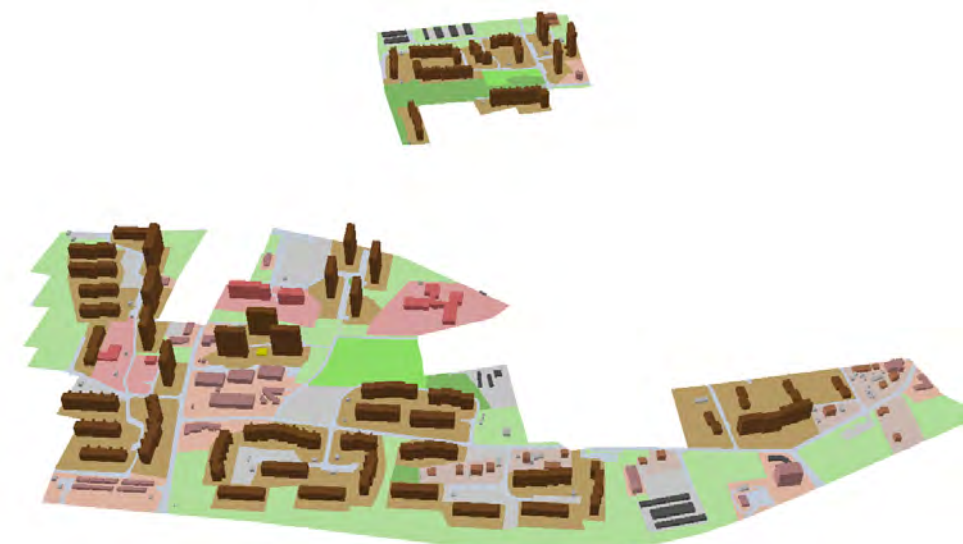
Lp.	Przeznaczenie terenu	Symbol	Powierzchnia	
			w ha	%
1	Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	MN	1,9	3,7
2	Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej	MW	19,0	37,2
3	Tereny infrastruktury technicznej	IT	0,0	0,0
4	Tereny dróg publicznych/wewnętrznych	KD	4,5	8,7
5	Tereny usług komunikacyjnych	KU	3,9	7,6
6	Tereny budowy	TBUD	0,0	0,0
7	Tereny usługowe	U	4,0	7,7
8	Tereny usługi kultu religijnego	UK	0,0	0,0
9	Tereny usług publicznych	UP	3,2	6,3
10	Tereny usług sportu i rekreacji	US	1,5	3,0
11	Tereny zieleni niskiej	ZN	10,9	21,4
12	Tereny zieleni urządzonej	ZU	2,2	4,3
13	Tereny ogródków działkowych	ZD	0,0	0,0
14	Tereny nieużytków, tereny zdegradowane	N	0,0	0,1
		łącznie:	51,01	100,0

Źródło: opracowanie własne

Rys. 345. Inwentaryzacja terenowa obszaru osiedla Wola Duchacka

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Kraków oraz UrbanAtlas2008

Rys. 346. Model 3D osiedla Wola Duchacka – ujęcie w kierunku północnym

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Kraków oraz UrbanAtlas

1.5. Morfologia zabudowy

W strukturze zabudowy mieszkaniowej dominują budynki zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, które stanowią ponad 32% wszystkich obiektów na terenie osiedla (81 budynków). Zabudowa na osiedlu jest zróżnicowana, dominuje zabudowa niska (41 budynków) uzupełniona zabudową średniowysoką (26 budynków) i wysoką (14 budynków), obejmująca budynki zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej. Zabudowa wielorodzinna powstała w technologii wielkiej płyty.

Osiedle to jest jednym z niewielu gdzie proces termomodernizacji nie został jeszcze zakończony. Aż 25 budynków wymaga jeszcze docieplenia.

Układ przestrzenny osiedla zdeterminowało ukształtowanie terenu i istniejąca jednorodzinna zabudowa mieszkaniowa. Budynki zabudowy wielorodzinnej zostały usytuowane w grupach w większości na południowym stoku. Zwarta enklawa zabudowy powstała również w pobliżu zajezdni autobusowej MPK przy ulicy Walerego Sławka.

Odczuwalną dużą gęstość zabudowy, potwierdza wysoki wskaźnik intensywności zabudowy (0,5 – w odniesieniu do całego obszaru) oraz wskaźnik gęstości zaludnienia (18 135 os/km²).

Tab. 81. Struktura użytkowania budynków na analizowanym obszarze osiedla Wola Duchacka

Lp.	Przeznaczenie budynków	Symbol	Udział zabudowy	
			szt.	%
1	Budynki zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	MN	23	9,13
2	Budynki zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej	MW	77	30,56
3	Budynki zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej z usługami	MU	4	1,59
4	Budynki infrastruktury technicznej	IT	0	0,00
6	Budynki usługowe	U	39	15,48
7	Budynki kultu religijnego	UK	0	0,00
8	Budynki usług publicznych	UP	5	1,98
9	Budynki i obiekty sportowo- rekreacyjne	US	0	0,00
10	Garaże	G	33	13,10
11	Pozostałe	I	71	28,17
Łącznie:			252	100,00

Źródło: opracowanie własne

Rys. 347. Wysokość budynków na osiedlu Wola Duchacka

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Krakowa

Rys. 348. Budynki objęte termomodernizacją na osiedlu Wola Duchacka

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Krakowa

1.6. Komunikacja

Analizowany obszar osiedla Wola Duchacka położony jest pomiędzy ulicami Witosa i Turowicza. Enklawa zabudowy wielorodzinnej przy ulicy Heila oddzielona jest obszarem zabudowy jednorodzinnej skupionej wokół ulic Klonowica, Wspólnej i Turniejowej. W układzie komunikacyjnym Krakowa ulica Witosa pełni rolę drogi głównej (klasa G 2x2) stanowiąc fragment III obwodnicy Krakowa, a ulica Turowicza pełni rolę drogi głównej ruchu przyspieszonego (klasa GP 2x2).

W odległości około 1,5km od osiedla znajduje się węzeł Łagiewnicki węzeł autostradowy im. ks. Sapiehy, umożliwiający włączenie do autostrady A4, stanowiącej południową obwodnicę Krakowa.

Poprzez istniejący układ komunikacyjny zapewnione jest połączenie z innymi częściami miasta. Ruch samochodowy generowany przez mieszkańców osiedla obsługują m. in. ulice Gołaški, Malwowa, Beskidzka, Sanocka, Dobczycka, Sas-Zubrzyckiego, Tarnobrzeska. Osiedle połączenie z centrum uzyskuje poprzez ulice Turowicza i dalej ulice Konopnickiej lub ulice Kalwaryjską.

Dojazd do centrum miasta i innych dzielnic zapewniony jest również poprzez komunikację publiczną autobusową i tramwajową. Linie autobusowe poprowadzone są ulicami Wincentego Witosa, Łużycką, Beskidzką oraz Walerego Sawka. Linia tramwajowa poprowadzona została wzdłuż ulicy Wincentego Witosa.

Najbliżej położonymi przystankami komunikacji zbiorowej są:

- „Witosa” w północnej części osiedla (przystanek obsługujący komunikację autobusową i tramwajową), „Kurdwanów Pętla”, „Nowosądecka”, położone wzdłuż ulicy Witosa,
- „Karpińskiego”; „Wola Duchacka”; „Zajezdnia Wola” w północnej i zachodniej części analizowanego obszaru.

Przystanek „Kurdwanów Pętla” obsługuje komunikację autobusową i tramwajową. Pasażerowie mogą tutaj skorzystać z 9 linii autobusowych (w tym 1 linie nocne, i 2 linie aglomeracyjne) i 3 linii tramwajowych (w ciągu roku szkolnego w dzień powszedni).

Najbliższymi (w odległości do 2 km) przystankami kolejowymi są istniejące przystanki Szybkiej Kolei Aglomeracyjnej – Kraków, Swoszowice, Kraków Łagiewniki oraz Kraków Bonarka. W przyszłości wybudowany zostanie również przystanek Kraków Zakopianka. Transport kolejowy z uwagi na dużą odległość przystanków od osiedla nie odgrywa większej roli w komunikacji zbiorowej dla mieszkańców osiedla Kurdwanów.

Osiedle położone jest przy istniejącym odcinku drogi rowerowej głównej, biegnącej wzdłuż ulicy Turowicza. Dodatkowo planuje się uzupełnienie w tym rejonie braków w sieci dróg rowerowych poprzez budowę tras głównych w ulicy Witosa i Herberta oraz wzdłuż planowanych ulic: Trasy Łagiewnickiej oraz ulicy równoległej do Tuchowskiej.

Rys. 349. Ulica Nowosądecka z linią Krakowskiego Szybkiego Tramwaju
fot. Marcin Nejman

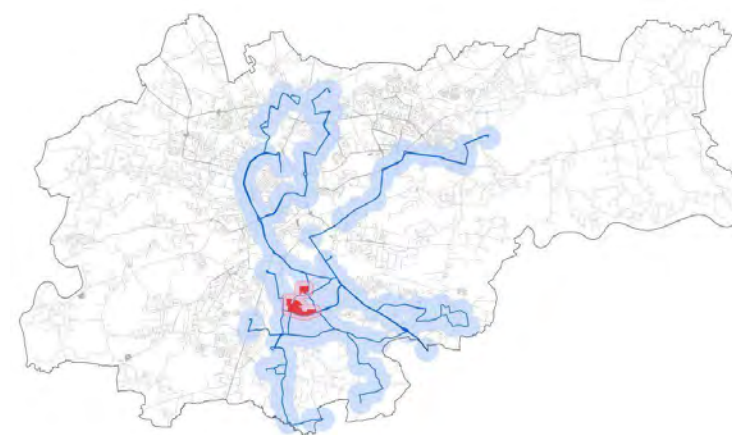
Rys. 350 Układ komunikacyjny w sąsiedztwie osiedla Wola Duchacka

Najbliższe linie autobusowe (w strefie dojścia do 500 metrów od granic osiedla) dają mieszkańcom **bezpośrednie połączenie z obszarem około 18% powierzchni Krakowa**, zamieszkiwanym przez 41% mieszkańców. Linie tramwajowe umożliwiają bezpośrednie połączenie z obszarem około 6% terenu miasta, zamieszkiwanym przez 22% jego mieszkańców.

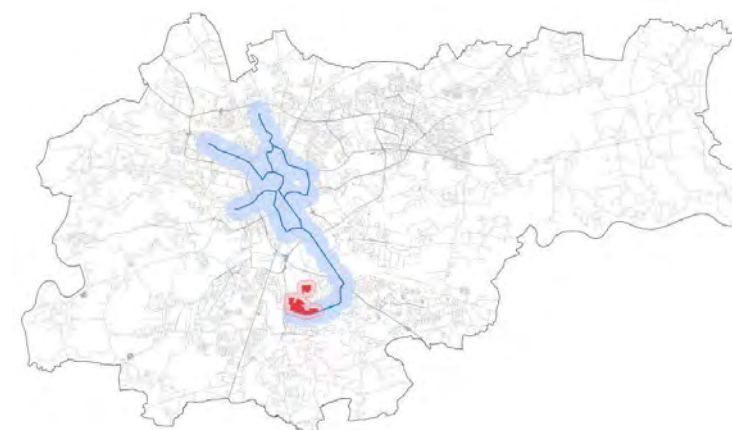
Razem komunikacja autobusowa i tramwajowa zapewnia **bezpośrednie połączenia z obszarem ponad 20% terenu miasta**, zamieszkałym przez około 48% jego mieszkańców.

Analizując sytuację komunikacyjną osiedla należy stwierdzić, że:

1. istniejące drogi kołowe zapewniają dostateczne powiązanie osiedla z innymi częściami Krakowa, dojazd do centrum lub innych dzielnic odbywać może się kilkoma trasami. Utrudnienia związane z nadmiernym ruchem i korkami drogowymi pojawiają się w rejonie ulicy Wielickiej oraz przed rondem Matecznego. Połączenie z dzielnicami na północ od Wisły utrudnione jest w godzinach szczytów. Włączenie do ruchu w godzinach szczytu porannego lub popołudniowego nie jest utrudnione,
2. bliskość węzła autostradowego im. ks. Sapiehy umożliwia dogodny wyjazd z Krakowa w kierunku zachodnim, południowym i południowo wschodnim,
3. dużym atutem osiedla jest sąsiedztwo linii Krakowskiego Szybkiego Tramwaju. Poprowadzony wyizolowanym torowiskiem tramwaj umożliwia sprawne połączenie z centrum miasta. Po wykonaniu dodatkowego połączenia z trasą prowadzona w ulicy Kuklińskiego (ponad linią kolejową Kraków – Tarnów), czas dojazdu do centrum powinien dodatkowo ulec skróceniu,
4. dogodne jest usytuowanie przystanków komunikacji miejskiej, które znajdują się w strefie dojścia pieszego (maksymalnie dla mieszkańców analizowanego obszaru Bieńczyce do 400m od miejsca zamieszkania),
5. w obrębie osiedla pomimo wyznaczonych licznych miejsc postojowych oraz zespołów garaży i płatnych parkingów, pojawiają się rejony osiedla, na których auta zaparkowane są na chodnikach, skwerach i w nieprzepisowy sposób (na 100 mieszkańców przypada średnio 20 ogólnodostępnych miejsc parkingowych, w porównaniu z innymi osiedlami jest to wynik bardzo dobry),
6. osiedle nie posiada obecnie ciągłości połączenia bezkolizyjną ścieżką rowerową sieć dróg dla rowerów nie jest spójna, brak ciągłości połączenia z centrum miasta, co w pewnym stopniu utrudnia wykorzystanie tego środka transportu przez większą część mieszkańców osiedla.

Rys. 351. Bezpośrednie połączenia autobusowe wraz z 500 metrową strefą dojścia z osiedla Wola Duchacka

Rys. 352. Bezpośrednie połączenia tramwajowe wraz z 500 metrową strefą dojścia z osiedla Wola Duchacka

Rys. 353. Bezpośredni dostęp do przystanków kolejowych (istniejących i projektowanych) w sąsiedztwie osiedla Wola Duchacka

1.7. Klimat akustyczny

Klimat akustyczny analizowanego obszaru kształtowany jest zarówno przez ruch pojazdów drogowych (wzdłuż ulic Beskidzkiej, Sławka i Witosa) oraz tramwajów poruszających się po trasie wzdłuż ulic Witosa do pętli tramwajowej Kurdwanów Nowy.

W porze dziennej emisja hałasu drogowego obejmująca wartości powyżej 50dB hałasu występuje na ponad 78% obszaru osiedla, w nocy na 21%. Wartość dla hałasu szynowego w porze dziennej przekroczone jest dla około 34% obszaru. W porze nocnej na terenie Woli Duchackiej hałas szynowy nie przekracza poziomu 50dB.

Przekroczenia norm hałasu obejmują około 18% terenu osiedla. Głównie w południowej części wzdłuż ulicy Witosa oraz dodatkowo w sąsiedztwie ulicy Beskidzkiej oraz w północnym fragmencie osiedla wzdłuż ulicy Sławka. Istotna dla osiedla jest ochrona akustyczna (m. in. ekrany akustyczne) wzdłuż ulicy Turowicza, zapobiegająca uciążliwości akustycznej od strony zachodniej osiedla. Przekroczenia norm dochodzą do 15dB, jednak w większości nie przekraczają 5dB.

Na największe uciążliwości akustyczne narażeni są mieszkańcy budynków przy ulicy Beskidzkiej 22a, 27, 33, 41, ulicy Gołaska 1, 7, 9, 25, ulicy Sas-Zburzyckiego 9, ulicy Sławka 16, 18, 20 oraz ulicy Witosa 16 (przekroczenia norm hałasu drogowego w porze nocnej). Pozostałe budynki wewnątrz osiedla nie są dotknięte przekroczonymi normami akustycznymi.

Obszar osiedla Wola Duchacka cechuje się umiarkowanie dobrym klimatem akustycznym. Udział obszarów z przekroczonymi normami oddziaływania hałasu jest niewielki. W centralnej części osiedla emisja hałasu spada w porze dziennej do poziomu około 40dB, w porze nocnej do około 30dB.

Hałas drogowy (dzień)

Hałas drogowy (noc)

Rys. 354. Mapa emisyjna hałasu drogowego w porze dziennej i nocnej - osiedle Wola Duchacka

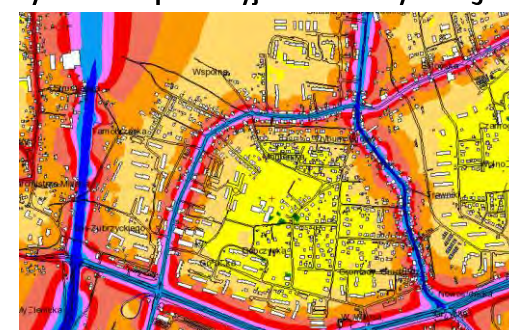

Hałas kolejowy (dzień)

Hałas kolejowy (noc)

Rys. 355. Mapa emisyjna hałasu szynowego w porze dziennej i nocnej - osiedle Wola Duchacka

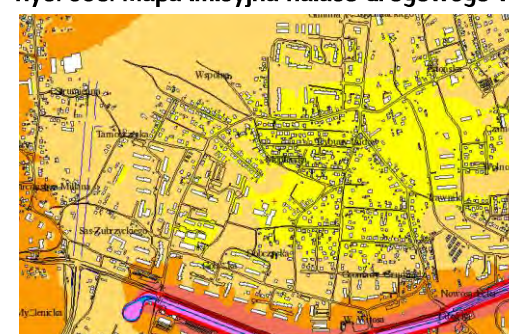

Hałas drogowy (dzień)

Hałas drogowy (noc)

Rys. 356. Mapa imisyjna hałasu drogowego w porze dziennej i nocnej - osiedle Wola Duchacka

Hałas kolejowy (dzień)

Hałas kolejowy (noc)

Rys. 357. Mapa imisyjna hałasu szynowego w porze dziennej i nocnej - osiedle Wola Duchacka

Źródło: Mapa akustyczna Krakowa, http://mapa-akustyczna.um.krakow.pl:280/mapa_k/map.html?mapid=4

1.8. Zagadnienia demograficzne, infrastruktura społeczna

Analizowany obszar osiedla Wola Duchacka zamieszkuje 9 251 mieszkańców. Stanowi to 1,11% ludności Krakowa. Gęstość zaludnienia wynosi 18,1 tys. os./km² i jest jedną z niższych wśród badanych osiedli.

Kształt piramidy płci i wieku nie wskazuje na starzenie się społeczeństwa omawianego osiedla. Wskazuje jednak na bardzo duże dwa wyższe demograficzne, wśród osób pomiędzy 20 a 34 rokiem życia oraz pomiędzy 50 a 64.

Wśród mieszkańców występuje niewielka przewaga kobiet nad mężczyznami, najmocniej jest widoczna w grupie od 45 do 59 lat. Ogólny współczynnik feminizacji wynosi 109,7. Jest to jeden z najniższych współczynników występujących na analizowanych osiedlach (średni współczynnik dla badanych osiedli 114,9 a dla Krakowa 115,5). W porównaniu z pozostałymi obszarami osiedle Wola Duchacka jest osiedlem bardzo młodym. Średnia wieku wynosi zaledwie 40,7 lat (41,5 lat wśród kobiet i 39,9 lat dla mężczyzn, podczas gdy średnia wieku dla Krakowa to 41,6 lat – 43,4 dla kobiet i 39,5 dla mężczyzn, dla wszystkich badanych osiedli wynosi 43,2 ogółem, 44,9 dla kobiet i 41,4 dla mężczyzn).

Bardzo wysoki udział grupy wiekowej produkcyjnej oraz niski poziom udziału grupy w wieku poprodukcyjnym świadczyć może o młodej strukturze demograficznej. W wieku przedprodukcyjnym znajduje się 11,3% (przy średniej 13% w Krakowie), w wieku poprodukcyjnym 12,7% (przy 17,2% średnio dla Krakowa), wiek produkcyjny jest dużo wyższy od średniej krakowskiej i wynosi 76% (przy 67,5% dla całego miasta). Na tak wysoki poziom tej grupy wpływają wyższe demograficzne. Wyższe w przedziale wiekowym od 20 lat wszedł właśnie w wiek produkcyjny a jednocześnie drugi wyższy w przedziale do 64 roku jeszcze zaliczany jest do tej samej ekonomicznej grupy wiekowej.

Liczba dzieci w wieku szkolnym w porównaniu jest zbliżona do przeciętnej pozostałych obszarów, wynosi 4,9% dzieci w wieku 6-12 lat oraz 2,6 w wieku 3 do 6 lat. Udziały te jednak tworzone są przez aż 692 dzieci.

Bardzo niski jest udział ludności najstarszej, powyżej 70 roku życia jest jedynie 5,6% mieszkańców (średnio dla osiedli poziom ten wynosi 8,8% a ogółem dla Krakowa 7,9%).

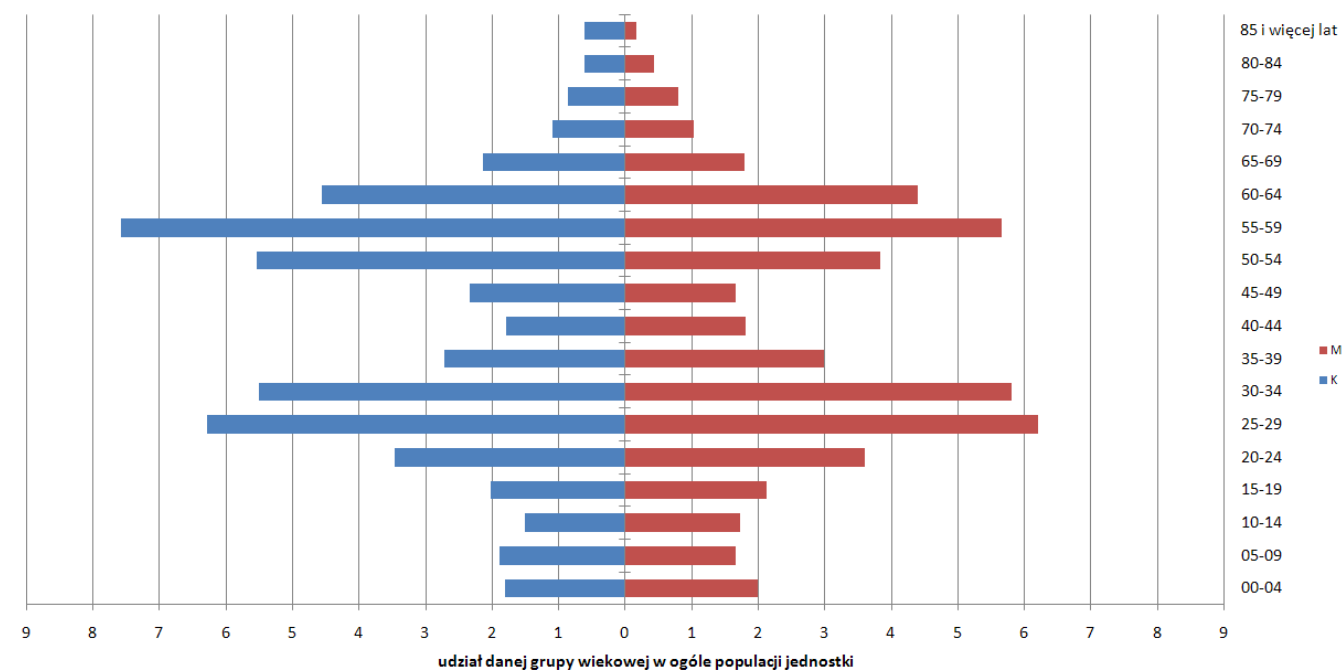
Obecnie starszy wiekowo wyższy demograficzny ma wpływ na wysoki udział wieku niemobilnego (42,5), w przyszłości wzmocni on udział grupy w wieku poprodukcyjnym.

Wskaźnik starości na poziomie 18 wg interpretacji E. Rosseta świadczy o zaawansowanym stanie starości. Jednak w porównaniu do reszty osiedli oraz miasta Kraków ogółem udział ludzi młodszych zamieszkujących Wolę Duchacką jest duży.

Tab. 82. Struktura wieku mieszkańców osiedla Wola Duchacka

Wiek ludności	Liczba osób			Udział %		
	K	M	Łącznie	K	M	Łącznie
0-4	167	185	352	1,81	2,00	3,80
5-9	175	153	328	1,89	1,65	3,55
10-14	140	160	300	1,51	1,73	3,24
15-19	187	197	384	2,02	2,13	4,15
20-24	320	333	653	3,46	3,60	7,06
25-29	581	574	1155	6,28	6,20	12,49
30-34	509	537	1046	5,50	5,80	11,31
35-39	251	276	527	2,71	2,98	5,70
40-44	166	167	333	1,79	1,81	3,60
45-49	217	153	370	2,35	1,65	4,00
50-54	513	355	868	5,55	3,84	9,38
55-59	701	523	1224	7,58	5,65	13,23
60-64	422	407	829	4,56	4,40	8,96
65-69	198	166	364	2,14	1,79	3,93
70-74	101	95	196	1,09	1,03	2,12
75-79	80	74	154	0,86	0,80	1,66
80-84	56	40	96	0,61	0,43	1,04
85 i więcej	56	16	72	0,61	0,17	0,78
Łącznie:	4 840	4 411	9 251	52,32	47,68	100,00

Źródło: opracowanie własne

Rys. 358. Piramida wieku mieszkańców osiedla Wola Duchacka

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Krakowa

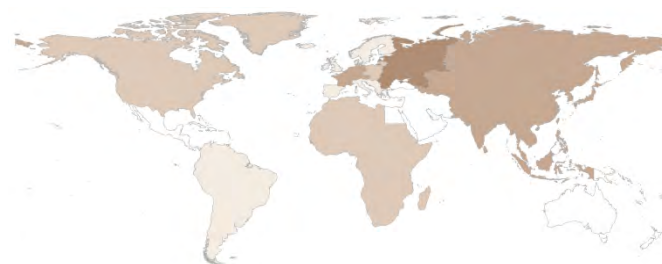
Potwierdza to bardzo wysoki współczynnik wsparcia ludności najstarszej, grupą w wieku od 15 do 59 lat wynoszący ponad 383 (przy poziomie około 272 dla Krakowa i średnio 268 dla wszystkich analizowanych osiedli) oraz niski wskaźnik obciążenia demograficznego osobami starszymi wynoszący 26,1.

Wyraźny wzrost liczby mieszkańców dla grup wiekowych 20-34 lat oraz 50- 64lat, spowodowany może być datą budowy osiedla. Większość budynków wielorodzinnych powstało w latach osiemdziesiątych.

W rejestrze zameldowanych mieszkańców pojawia się minimalna ilość obcokrajowców. Stanowią 0,17% udziału populacji co w porównaniu z wartością dla Krakowa (0,66%) jest poziomem bardzo niskim. Jednak średnia dla badanych obszarów również jest niska i wynosi 0,28%. Dominują Europejczycy, pozostałe nacje reprezentowane są jedynie przez pojedyncze osoby.

Tab. 83. Liczba i pochodzenie obcokrajowców zameldowanych na osiedlu Wola Duchacka

Lp.	Region pochodzenia	Liczba osób	Udział
1	Afryka	0	0,00%
2	Ameryka Południowa	0	0,00%
3	Ameryka Północna	0	0,00%
4	Ameryka Środkowa	0	0,00%
5	Australia	0	0,00%
6	Australia i Oceania	0	0,00%
7	Azja	2	12,50%
8	Bliski Wschód	0	0,00%
9	Europa Południowa	1	6,25%
10	Europa Północna	1	6,25%
11	Europa Środkowa	3	18,75%
12	Europa Wschodnia	5	31,25%
13	Europa Zachodnia	4	25,00%
14	Nieokreślony	0	0,00%
Łącznie:		16	100,00%

Źródło: opracowanie własne

W obszarze opracowania zlokalizowano pełny zakres obiektów podstawowej infrastruktury społecznej. W granicach osiedla znajdują się:

- Miejski Dzienny Dom Pomocy Społecznej Nr 1 [1,]
- Komisariat XXI Policji Kraków - Wola Duchacka [2],
- Żłobek Samorządowy Nr 31 [3],
- Przedszkole Samorządowe Nr 179 [4],
- Szkoła Podstawowa Nr 55 im. J. Iwaszkiewicza [5].

Rys. 359. Infrastruktura społeczna na osiedlu Wola Duchacka

Źródło: opracowanie własne

1.9. Stan własności i władania

Na terenie analizowanego osiedla zdecydowana większość gruntów pozostaje we władaniu gminy Kraków 33,18 ha (65,03%), jednak tylko 5,49 ha terenów komunalnych nie jest oddane w żadną formę władania. Grunty te znajdują się głównie w obszarze przestrzeni międzyblokowej i dróg dojazdowych.

Osoby fizyczne i prawne dysponują gruntami o powierzchni ponad 14,78 ha i stanowią one jedynie nieco ponad 28,97% analizowanego obszaru. Skarb Państwa dysponuje terenem o powierzchni 2,88 ha stanowiącym niecały 5,65% obszaru analizy.

Powiat posiada jedynie niewielką nieruchomości o powierzchni 0,18 ha gruntów, która stanowi 0,35% powierzchni analizowanego obszaru.

Istniejące uwarunkowania własnościowe wskazują, że gmina nie może wprost oddziaływać na właścicieli nieruchomości, gdyż nie jest bezpośrednim władającym terenem. Jednak pośrednio poprzez instrumenty ekonomiczne np. wysokość opłaty za użytkowanie wieczyste może stymulować określone zachowania.

Rys. 360. Grunty komunalne nie oddane w żadne formy władania na terenie osiedla Wola Duchacka

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów pozyskanych z Urzędu Miasta Krakowa (Miejski Zarząd Baz Danych)

Tab. 84. Stan własności na obszarze osiedla Wola Duchacka

Lp.	Właściciel	Powierzchnia	
		w ha	%
1	Działki osób fizycznych	2,89	5,66
2	Działki posiadające wpisy o jakiegokolwiek formie władania osób fizycznych i prawnych (ale nie Gminy Kraków, ani Skarbu Państwa, ani Powiatu Kraków)	11,24	22,04
3	Gmina Kraków - właściciel, działka nie oddana w żadną formę władania	5,49	10,76
4	Gmina Kraków - właściciel, działka oddana w inne formy władania	3,29	6,45
5	Gmina Kraków - właściciel, działka oddana w użytkowanie (współużytkowanie) wieczyste osobom fizycznym	1,24	2,43
6	Gmina Kraków - właściciel, działka oddana w użytkowanie (współużytkowanie) wieczyste osobom fizycznym i prawnym	2,54	4,97
7	Gmina Kraków - właściciel, działka oddana w użytkowanie (współużytkowanie) wieczyste osobom prawnym	16,63	32,61
8	Gmina Kraków - właściciel, działka oddana w zarząd (współzarząd) i inne formy władania	0,00	0,00
9	Gmina Kraków - właściciel, działka oddana wyłącznie w użytkowanie (współużytkowanie)	0,02	0,03
10	Gmina Kraków - właściciel, działka oddana wyłącznie w zarząd (współzarząd)	3,53	6,93
11	Gmina Kraków - właściciel, lecz są także inni właściciele (ale nie Skarb Państwa, ani Powiat Kraków)	0,00	0,00
12	Gmina Kraków - współwłasność z podmiotami innymi, niż Skarb Państwa lub Powiat Kraków	0,44	0,85
13	Gmina Kraków - współwłasność ze Skarbem Państwa	0,00	0,00
14	Osoba fizyczna	0,00	0,00
15	Powiat Kraków - właściciel, działka oddana w inne formy władania	0,00	0,00
16	Powiat Kraków - właściciel, lecz są także inni właściciele (ale nie Gmina Kraków, ani Skarb Państwa)	0,00	0,00
17	Skarb Państwa - właściciel, działka nie oddana w żadną formę władania	0,25	0,49
18	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana w inne formy władania	0,06	0,12
19	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana w użytkowanie (współużytkowanie) i inne formy władania	0,00	0,00
20	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana w użytkowanie (współużytkowanie) wieczyste osobom fizycznym	0,31	0,60
21	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana w użytkowanie (współużytkowanie) wieczyste osobom fizycznym i prawnym (ale nie Gminie Kraków)	0,58	1,14
22	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana w użytkowanie (współużytkowanie) wieczyste osobom prawnym (ale nie Gminie Kraków)	0,10	0,21
23	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana w użytkowanie wieczyste Gminie Kraków	0,00	0,00
24	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana w współużytkowanie wieczyste Gminie Kraków oraz innym podmiotom	0,00	0,00
25	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana wyłącznie w użytkowanie (współużytkowanie)	0,00	0,00
26	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana wyłącznie w zarząd (współzarząd)	0,00	0,00
27	Skarb Państwa - właściciel, lecz są także inni właściciele (ale nie Gmina Kraków, ani Powiat Kraków)	0,00	0,00
28	Skarb Państwa - współwłasność z podmiotami innymi, niż Gmina Kraków lub Powiat Kraków	1,58	3,09
29	Działki posiadające wpisy o jakiegokolwiek formie władania osób prawnych (ale nie Gminy Kraków, ani Skarbu Państwa, ani Powiatu Kraków)	0,65	1,27
30	Powiat Kraków - właściciel, działka nie oddana w żadną formę władania	0,18	0,35
31	Powiat Kraków - właściciel, działka oddana wyłącznie w zarząd (współzarząd)	0,00	0,00
Razem:		51,00	100,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów pozyskanych z Urzędu Miasta Krakowa (Miejski Zarząd Baz Danych)

Rys. 361. Wysoka zabudowa w pobliżu zajezdni MPK przy ulicy Walerego Sławka
fot. Marcin Nejman

Rys. 362. 5 kondygnacyjna zabudowa przy ulicy Gminnej
fot. Marcin Nejman

Rys. 363. Gimnazjum nr 27 im. płka Henryka Dobrzańskiego przy ulicy Malborskiej 98
fot. Marcin Nejman

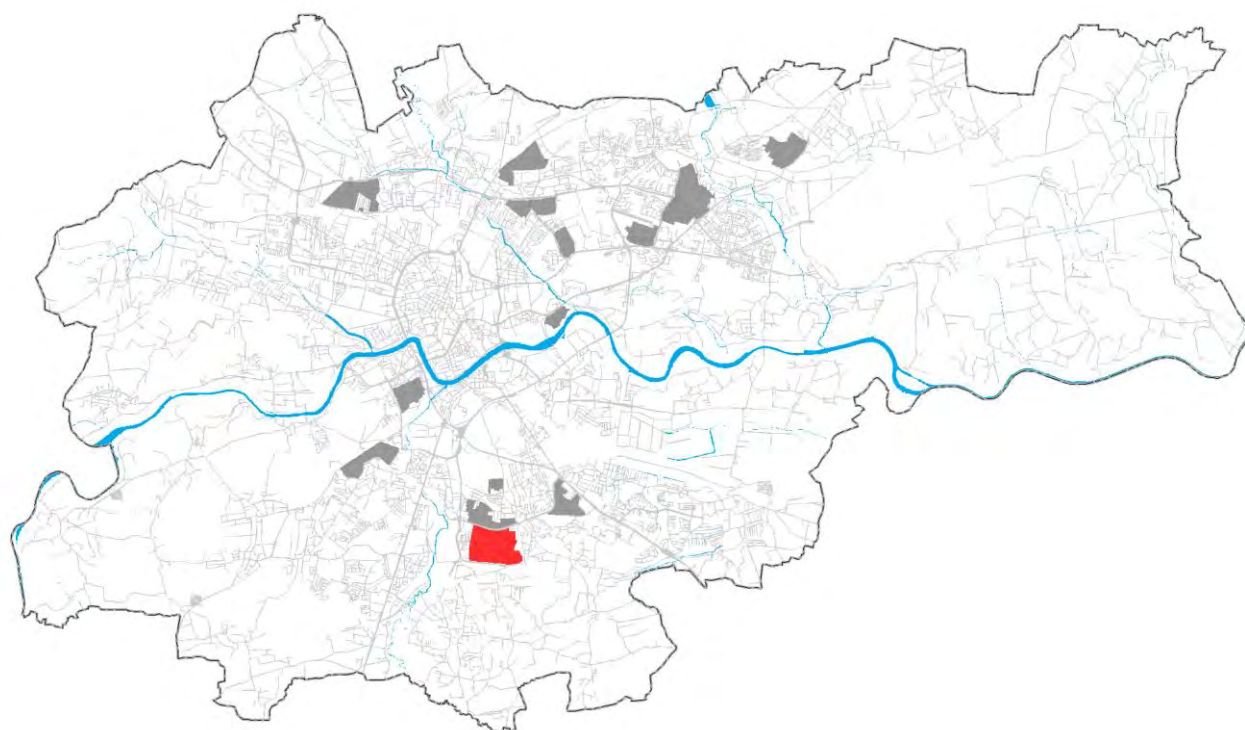
12. OSIEDLE KURDWANÓW

1.1. Położenie obszaru, podstawowe parametry

Analizowany obszar położony jest w dzielnicy XI Podgórze Duchackie, 5,7 km od Rynku Głównego. Analizowany obszar osiedla Kurdwanów położony jest pomiędzy ulicami Witosa, Herbert, S. Stojatowskiego, Cechową i Tuchowską.

Przedmiotem analizy są nieruchomości zajmujące łącznie powierzchnię 95,4 ha i zamieszkiwane przez 18,30 tys. osób. Średnia gęstość zaludnienia na tym obszarze wynosi 181 os/ha, 19 179 os/km².

W bezpośrednim sąsiedztwie obszaru znajduje się Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Łagiewnikach, pozostałości Krakowskich Zakładów Sodowych Solvay obejmujące zespół 25 osadników rozlokowanych między rzeką Wilgą a ulicą Herberta. W odległości ok. 500 metrów od południowej granicy osiedla przebiega południowa autostradowa obwodnica Krakowa.

Rys. 364. Lokalizacja osiedla Kurdwanów w strukturze przestrzennej miasta

Źródło: opracowanie własne na podstawie Urban Atlas 2008 oraz danych UM Krakowa

Tab. 85. Podstawowe wskaźniki podlegające ocenie zebrane dla obszaru osiedla Kurdwanów

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wartości		
			dla analizowanego obszaru	Średnia	
				dla 19 obszarów	dla Krakowa
1	Średni wiek mieszkańców	os.	38,45	43,27	41,61
2	Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym	%	9,84	19,38	19,47
3	Odsetek osób pobierających zasiłki z MOPS	%	0,0292	0,07	-
4	Odsetek inwalidów wśród pobierających zasiłki z MOPS w Krakowie	%	0,19	0,27	-
5	Odsetek osób niepełnosprawnych wśród pobierających zasiłki z MOPS w Krakowie	%	0,94	1,89	-
6	Odsetek osób z rodzin wieloosobowych pobierających zasiłki z MOPS wśród osób pobierających zasiłki z MOPS w Krakowie	%	0,93	2,77	-
7	Średni dochód miesięczny osób pobierających zasiłki z MOPS	zł	202	184,75	182,01
8	Średnie ceny transakcyjne na rynku wtórnym budownictwa wielorodzinnego	zł	6000	6 328	-
9	Odsetek gruntów stanowiących własność gminy	%	63,69	63,69	-
10	Odsetek budynków stanowiących własność gminy	%	8,84	8,84	-
11	Liczba obiektów handlowych	szt.	14	150,00	-
12	Odsetek osób w wieku produkcyjnym pozostających bez pracy	%	0,04	0,05	0,04
13	Odsetek osób w wieku do 30 lat pozostających bez pracy	%	0,016	0,02	0,02
14	Odsetek mężczyzn pozostających bez pracy	%	0,020	0,02	0,02
15	Odsetek bezrobotnych z wykształceniem podstawowym i zawodowym	%	0,023	0,03	0,04
16	Powierzchnia terenów zielonych przypadających na 1 mieszkańca	m ²	6,3	16,38	-
17	Odsetek powierzchni biologicznie czynnej	%	74,9	71,16	-
18	Odległość od parku miejskiego	m	0	112,00	-
19	Odsetek terenów gdzie normy hałasu są przekroczone	%	11,00	28,28	-
20	Odsetek terenów gdzie zagrożenie emisją hałasu drogowego przekracza poziom 55 dB (pora nocna)	%	4,61	15,68	-
21	Odsetek terenów gdzie zagrożenie emisją hałasu kolejowego przekracza poziom 55 dB (pora nocna)	%	0,17	0,92	-
22	Odsetek zabudowy powstały przed 1970	%	0,00	31,05	-
23	Średni wiek budynków	lata	21	35,00	-
24	Odsetek budynków objętych termomodernizacją	%	92,5	88,48	-
25	Powierzchnia terenów komunikacji na 1 mieszkańca	m ²	4,91	5,49	-
26	Liczba miejsc parkingowych na 1 mieszkańca	szt.	0,15	0,11	-
27	Średnia wysokość budynków	kond.	5,66	5,84	-
28	Gęstość zaludnienia	os./km ²	20 184	28 246	2 280
29	Intensywność zabudowy		0,65	0,68	-
30	Odległość od centrum miasta	km	6,10	5,96	-
31	Odległość od przystanku komunikacji miejskiej (autobus)	m	350	254	-
32	Odległość od przystanku komunikacji miejskiej (tramwaj)	m	350	554	-
33	Odległość od szkoły podstawowej	m	328	276	-
34	Odległość od przedszkola	m	328	277	-

Źródło: opracowanie własne

1.2. Historia obszaru objętego analizą

Analizowane osiedle powstało na terenach dawnej wsi Kurdwanów. Po raz pierwszy wzmiankowana w 1252 (norbertanki ze Zwierzyńca sprzedały ją wówczas klasztorowi Cystersów w Szczyrzycu). W 1302 zachodnia część wsi, pozostająca dotychczas w rękach osób świeckich, stała się własnością wikariuszy Katedry Krakowskiej. Od XV wieku w jej zach. części notowano młyn. Prawdopodobnie w XIV wieku lokowano wieś na prawie niemieckim, wytyczając ulicowe centrum zabudowy (wzdłuż ob. ulicy Cechowej) oraz łanowy rozród pól. Wieś podlegała parafii Św. Jakuba na Kazimierzu. W 2 poł. XIV wieku na jej terenie znajdował się folwark mieszczański (w rozwidleniu ob. ulic Cechowej i Wyżynnej).

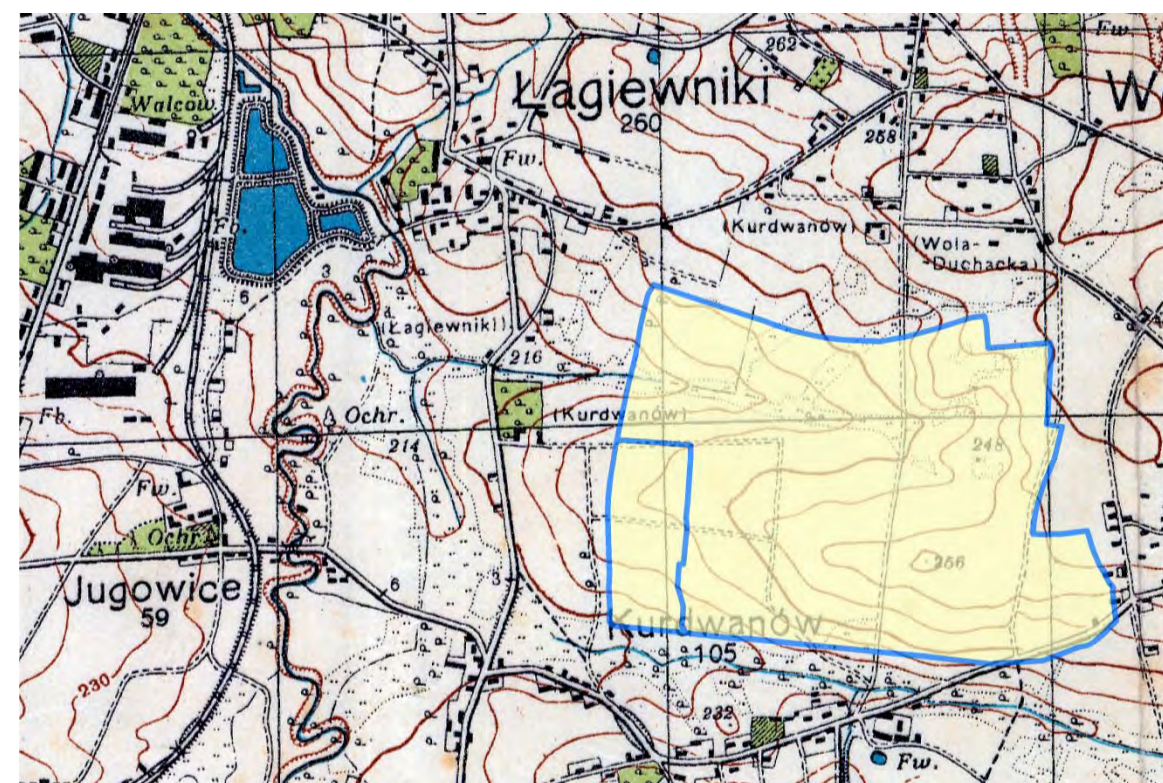
W 1388 Kurdwanów należał do Andrzeja Wierzyńka. W 1428 sprzedany został klasztorowi Św. Ducha. Do XVIII wieku duchacy, obok wikariuszy, pozostawali głównymi właścicielami wsi. Do XIX wieku zachował się w nazwach ślad podziałów własnościowych Kurdwanów Górny (część zachodnia należąca do wikariuszy) i Kurdwanów Dolny (część wschodnia, należąca do duchaków).

Po 1804 wieś należała do parafii we Wróblowicach. Posiadłość dworska w Kurdwanowie Dolnym (z zespołem dworskim w miejscu d. folwarku duchackiego) należała do rodziny Starowiejskich, w Kurdwanowie Górnym (z zespołem dworskim przy ob. ulicy Wyrwa) do J. Szujskiego, następnie W. Masalskiego. Na terenie Kurdwanowa istniała także trzecia posiadłość, należąca do K. Bilińskiej.

W 1941 wieś włączono do Krakowa dekretem GG jako LII dzielnicę katastralną. W 1982 na pograniczu Woli Duchackiej i Kurdwanowa rozpoczęto budowę osiedla Kurdwanów.

Pierwsze budynki oddano do użytku w 1982 roku a całe osiedle zrealizowano do końca 1992 roku. Osiedle powstało wg proj. A. Sierostawskiej między ulicami Stojatowskiego, Halszki i Witosa, zrealizowane zostało w technologii wielkotypowej. Na osiedlu wybudowano pawilon handlowo-usługowy, dwie szkoły, przedszkole, żłobek i Dom Opieki „Senior” (ulica Chatubińskiego 28). W latach 1989-93 - wzniesiono kościół Podwyższenia Krzyża Św. przy ulicy Witosa 99 (proj. O. Krajewski). W latach 90. XX wieku powstało kilka nowych zespołów mieszkaniowych w technologii tradycyjnej, ze spadzistymi dachami, wg proj. W. Wołka z zespołem (w pn.-wsch. części osiedla), a także wg proj. S. Brociecha i A. Spechta oraz G. Strzałki (w części pd.-zach.).

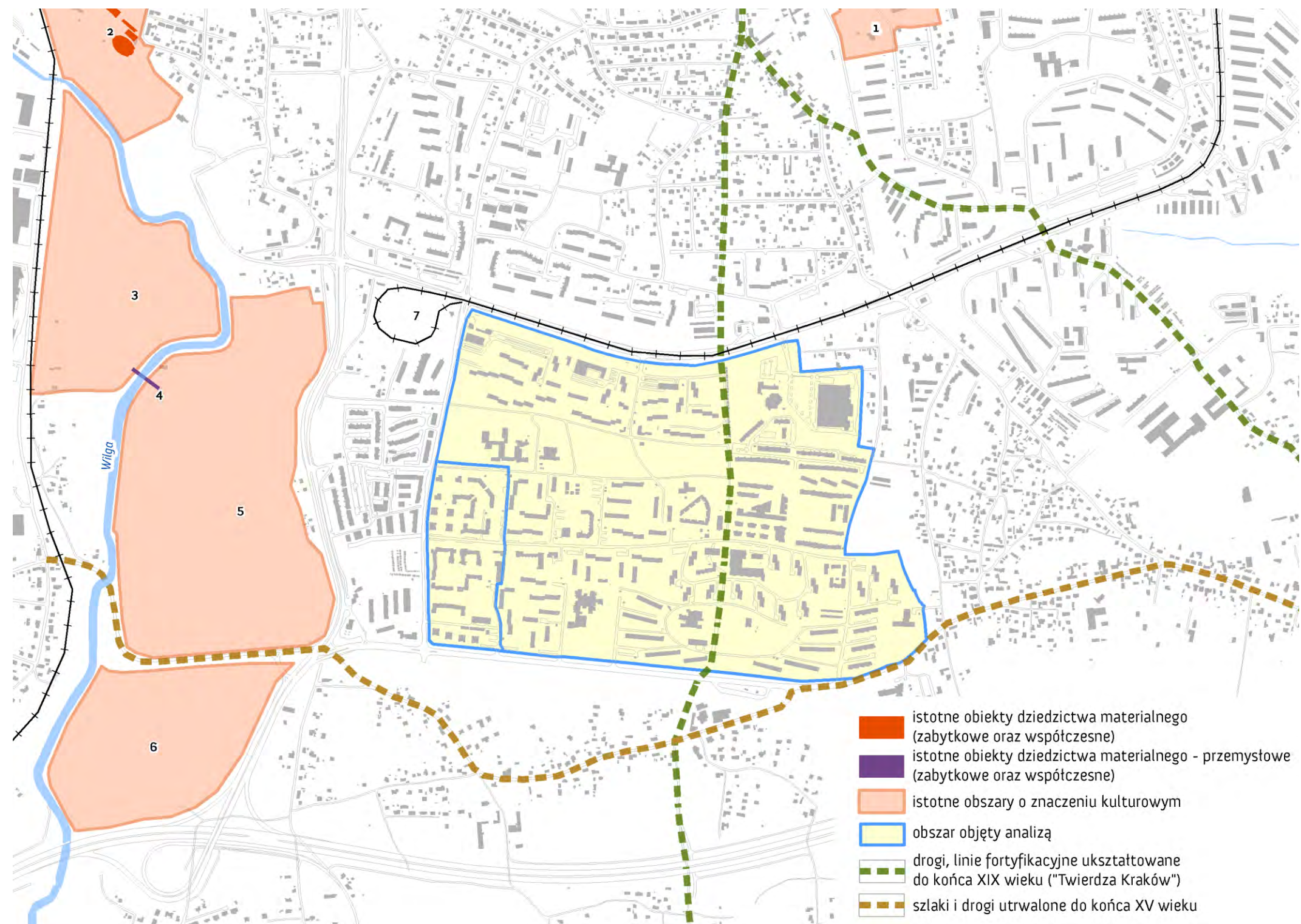
W 1997 otwarto hipermarket Allkauf wzniesiony wg proj. J. Czecha i P. Wróbla. Przy ulicy Cechowej 144 znajdują się zabudowania klasztoru Nazaretanek (W Stefański).

Rys. 365. Analizowany obszar osiedla Kurdwanów na mapie Wojskowego Instytutu Wydawniczego – 1936 rok
Źródło: Ze zbiorów Archiwum Map Wojskowych Instytutu Geograficznego

Rys. 366. Tereny osiedla Kurdwanów na zdjęciu satelitarnym z 1965 roku
Źródło: Biuro Planowania Przestrzennego Urzędu Miasta Krakowa

1. Pozostałości zespołu dworskiego z początku XIX wieku położonego przy ulicy Malborskiej,
2. Zespół sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Łagiewnikach wraz z klasztorem Zgromadzenia Sióstr Matki Bożej Miłosierdzia,
3. Osadniki nr 1-6a dawnych Krakowskich Zakładów Sodowych wraz z budowanym obecnie na ich miejscu Centrum Miłosierdzia Bożego,
4. Stalowy most kolejowy, łączący osadniki dawnych Krakowskich Zakładów Sodowych,
5. Osadniki nr 14-15, 19-25 dawnych Krakowskich Zakładów Sodowych,
6. Osadniki nr 16-18 dawnych Krakowskich Zakładów Sodowych,
7. Oddana w 2000 roku trasa Krakowskiego Szybkiego Tramwaju wraz z końcową pętlą

Rys. 367. Środowisko kulturowe - osiedle Kurdwanów
Źródło: opracowanie własne

1.3. Środowisko kulturowe

Na główne elementy dziedzictwa materialnego składają się zlokalizowane w sąsiedztwie analizowanego terenu obiekty o znaczeniu zabytkowym:

- zespół osadników po Krakowskich Zakładach Sodowych „Solvay” położonych przy ulicy: Marcika, Herberta i Podmokłej.
- Zespół sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Łagiewnikach wraz z klasztorem Zgromadzenia Sióstr Matki Bożej Miłosierdzia.

Rys. 368. Zachodnia część osiedla Kurdwanów widziana od strony osadników Krakowskich Zakładów Sodowych „Solvay”, lata 80. XX wieku
Źródło: Małopolska Agencja Rozwoju Regionalnego w Krakowie

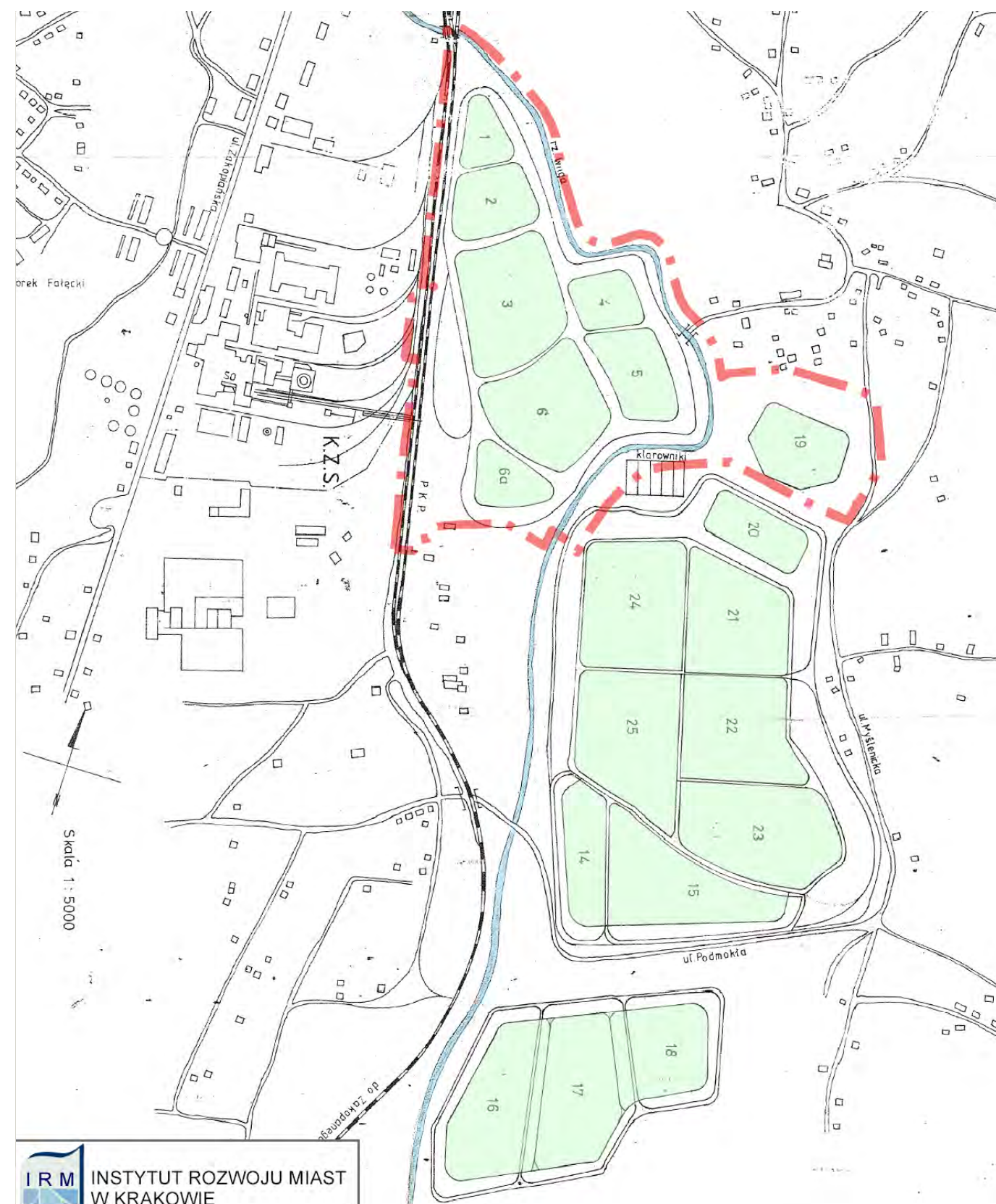
Rys. 369. Zachodnia część osiedla Kurdwanów z widoczną siecią wysokiego napięcia, widziana od strony osadników Krakowskich Zakładów Sodowych „Solvay” lata 80. XX wieku
Źródło: Małopolska Agencja Rozwoju Regionalnego w Krakowie

Rys. 370. Most kolejowy łączący osadniki KZS „Solvay” nad rzeką Wilgą
 fot: Janusz Jeżak

Rys. 371. Tereny zielone po zachodniej stronie ulicy Zbigniewa Herberta - osadniki d. KZS „Solvay”
 fot: Janusz Jeżak

Rys. 372. Zespół osadników d. Krakowskich Zakładów Sodowych „Solvay” - zachodnia granica osiedla Kurdwanów
 Źródło: Małopolska Agencja Rozwoju Regionalnego w Krakowie

1.4. Zagospodarowanie terenu

W strukturze przestrzennej osiedla dominują tereny zabudowy wielorodzinnej, które zajmują 38,7 ha, i stanowią 40,5% obszaru opracowania.

Duży obszar 11,7 ha (12,3% analizowanego obszaru) zajmują tereny dróg publicznych i wewnętrznych. Równie duży jest udział terenów usług komunikacji, które zajmują obszar 8,6 ha (9,0%). Łącznie tereny komunikacyjne zajmują 1/5 obszaru opracowania.

Tereny usług (publiczny i komercyjnych) zajmują 9,7 ha a ich powierzchnia stanowi 10,2% analizowanego obszaru. Wskaźnik ten potwierdza dobrą obsługę w zakresie infrastruktury publicznej, jak również dobry dostęp do podstawowych usług komercyjnych.

Strukturę przestrzenną osiedla uzupełniają tereny usług sportu i rekreacji, które zajmują 6,7% obszaru. Obszar ten tworzy dobre zaplecze dla celów rekreacyjnych (6,4 ha). Nawet duża liczba mieszkańców, nie wpływa na znaczne pogorszenie wskaźnik powierzchni przypadającej na jednego mieszkańca. Wskaźnik ten jest zdecydowanie najwyższy spośród analizowanych osiedli i wynosi 3,33 m²/M. Stąd dostęp do tych terenów jest dobry.

Alternatywnymi terenami spacerów i wypoczynku mogą być w niedalekiej przyszłości tereny wokół osadników dawnych Krakowskich Zakładów Sodowych. Tereny te są bardzo atrakcyjne przyrodniczo, posiadają urozmaiconą rzeźbę terenu a pomiędzy górującymi nad okolicą osadnikami malowniczo wije się rzeka Wilga.

Tab. 86. Struktura użytkowania terenów na analizowanym obszarze osiedla Kurdwanów

Lp.	Przeznaczenie terenu	Symbol	Powierzchnia	
			w ha	%
1	Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	MN	0,1	0,1
2	Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej	MW	38,7	40,5
3	Tereny infrastruktury technicznej	IT	0,3	0,4
4	Tereny dróg publicznych/wewnętrznych	KD	11,7	12,3
5	Tereny usług komunikacyjnych	KU	8,6	9,0
6	Tereny budowy	TBUD	0,0	0,0
7	Tereny usługowe	U	4,0	4,2
8	Tereny usługi kultu religijnego	UK	0,4	0,4
9	Tereny usług publicznych	UP	5,7	6,0
10	Tereny usług sportu i rekreacji	US	6,4	6,7
11	Tereny zieleni niskiej	ZN	1,6	1,7
12	Tereny zieleni urządzonej	ZU	16,5	17,3
13	Tereny ogródków działkowych	ZD	0,0	0,0
14	Tereny nieużytków, tereny zdegradowane	N	1,4	1,5
Łącznie:			95,45	100,0

Źródło: opracowanie własne

Rys. 373. Inwentaryzacja terenowa obszaru osiedla Kurdwanów

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Kraków oraz Urban Atlas 2008

Rys. 374. Model 3D osiedla Kurdwanów – ujęcie w kierunku północnym

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Kraków oraz Urban Atlas 2008

1.5. Morfologia zabudowy

W strukturze zabudowy mieszkaniowej dominują budynki zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, które stanowią ponad 40% wszystkich obiektów na terenie osiedla (139 budynków). Zabudowa na osiedlu jest zdominowana przez zabudowę średniowysoką (84 budynki) i wysoką (20 budynków), uzupełnioną jedynie przez budynki niskie (35 budynków) obejmująca budynki zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej. Zabudowa wielorodzinna powstała w technologii wielkiej płyty.

Zabudowa wielorodzinna powstała w technologii wielkiej płyty i została w większości docieplona. Jedynie kilka budynków nie zostało jeszcze docieplonych.

Układ przestrzenny osiedla obejmuje kilka grup budynków. Pierwsza grup usytuowana została wzdłuż ulicy Wincentego Witosa. Zabudowę tę oddziela od reszty osiedla szeroki na ok. 100 metrów i długi na blisko 800 metrów teren wykorzystywany dla celów publicznych (gimnazjum, przedszkole, park). Pozostała zabudowa powstała na wzniesieniu opadającym częściowo w kierunku północnym a częściowo w kierunku południowym. Zabudowa ta rozdzielona jest obiektami usługowymi.

Odczuwalną dużą gęstość zabudowy, potwierdza wysoki wskaźnik intensywności zabudowy (0,6 – w odniesieniu do całego obszaru) oraz wskaźnik gęstości zaludnienia wynoszący 19 179 os/km².

Tab. 87. Struktura użytkowania budynków na analizowanym obszarze osiedla Kurdwanów

Lp.	Przeznaczenie budynków	Symbol	Udział zabudowy	
			szt.	%
1	Budynki zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	MN	2	0,58
2	Budynki zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej	MW	114	33,04
3	Budynki zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej z usługami	MU	25	7,25
4	Budynki infrastruktury technicznej	IT	0	0,00
6	Budynki usługowe	U	41	11,88
7	Budynki kultu religijnego	UK	1	0,29
8	Budynki usług publicznych	UP	10	2,90
9	Budynki i obiekty sportowo- rekreacyjne	US	0	0,00
10	Garaże	G	10	2,90
11	Pozostałe	I	142	41,16
		łącznie:	345	100,00

Źródło: opracowanie własne

Rys. 375. Wysokość budynków na osiedlu Kurdwanów

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Krakowa

Rys. 376. Budynki objęte termomodernizacją na osiedlu Kurdwanów

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Krakowa

1.6. Komunikacja

Obszar Kurdwanowa położony jest pomiędzy ulicami Witosa, Halszki, Stojałowskiego i alei Andersa. Od wschodu sąsiaduje z osiedle Piaski Wielkie. Na zachód od osiedla w odległości około 250m biegnie ulica Herberta. W układzie komunikacyjnym Krakowa ulicy Witosa pełni rolę drogi głównej (klasa G 2x2) stanowiąc fragment III obwodnicy Krakowa, ulicy Stojałowskiego. Jest drogą zbiorczą (klasa Z 1x2), a ulicą Herberta pełni rolę drogi głównej ruchu przyspieszonego (klasa GP 2x2).

W odległości około 600m od zabudowy osiedla znajduje się węzeł Łagiewnicki im. ks. Sapiehy, wprowadzający ruch do autostrady A4, południowej obwodnicy Krakowa.

Poprzez istniejący układ komunikacyjny zapewnione jest połączenie z innymi częściami miasta. Ruch samochodowy generowany przez mieszkańców osiedla obsługują m. in. ulice Halszki, Bujaka, Turniejowa, Kordiana, Wystouchów, Bojki. Osiedle połączenie z centrum uzyskuje poprzez ulice Turowicza i dalej ulicę Konopnickiej lub ulicę Kalwaryjską.

Dojazd do centrum miasta i innych dzielnic zapewniony jest również poprzez komunikację publiczną autobusową i tramwajową. Linie autobusowe poprowadzone są ulicami Wincentego Witosa, Halszki oraz Stanisława Stojałowskiego. Linia tramwajowa poprowadzona została wzdłuż ulicy Wincentego Witosa.

Najbliżej położonymi przystankami komunikacji zbiorowej są:

- "Witosa" w północnej części osiedla (przystanek obsługujący komunikację autobusową i tramwajową),
- "Kurdwanów Pętla",
- "Nowosądecka",
- "Stojałowskiego"; "os. Kurdwanów"; "Kurdwanów Szkoła" w południowej części Kurdwanowa (przystanki obsługujące komunikację autobusową).

Przystanek „Kurdwanów Pętla” obsługuje komunikację autobusową i tramwajową. Pasażerowie mogą skorzystać z 9 linii autobusowych (w tym 1 linie nocne, i 2 linie aglomeracyjne) i 3 linii tramwajowych (w ciągu roku szkolnego w dzień powszedni).

Najbliższymi (w odległości do 2 km) przystankami kolejowymi są istniejące przystanki Szybkiej Kolei Aglomeracyjnej – Kraków, Swoszowice, Kraków Łagiewniki oraz Kraków Bonarka. W przyszłości wybudowany zostanie również przystanek Kraków Zakopianka. Transport kolejowy z uwagi na dużą odległość przystanków od osiedla nie odgrywa większej roli w komunikacji zbiorowej dla mieszkańców osiedla Kurdwanów.

Osiedle położone jest przy istniejącym odcinku drogi rowerowej głównej, biegnącej wzdłuż ulicy Turowicza. Dodatkowo planuje się uzupełnienie w tym rejonie braków w sieci dróg rowerowych poprzez budowę tras głównych w ulicy Witosa i Herberta oraz wzdłuż planowanych ulic: Trasy Łagiewnickiej oraz ulicy równoległej do Tuchowskiej.

Rys. 377. Pętla Krakowskiego Szybkiego Tramwaju na osiedlu Kurdwanów – w tle osiedle
 fot. Marcin Nejman

Rys. 378. Układ komunikacyjny w sąsiedztwie osiedla Kurdwanów
 Źródło: opracowanie własne

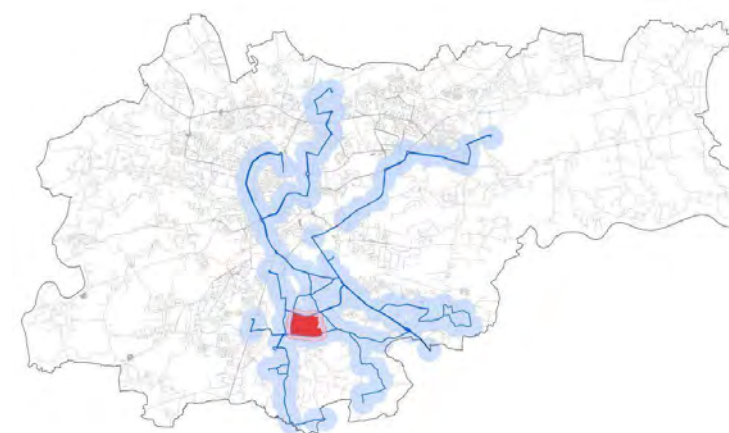
Najbliższe linie autobusowe (w strefie dojazdu do 500 metrów od granic osiedla) dają mieszkańcom **bezpośrednie połączenie z obszarem około 18% powierzchni Krakowa zamieszkanym przez 38%.**

Linie tramwajowe umożliwiają **bezpośrednie połączenie do obszaru około 6% powierzchni miasta, zamieszkałego przez 22% jego mieszkańców.**

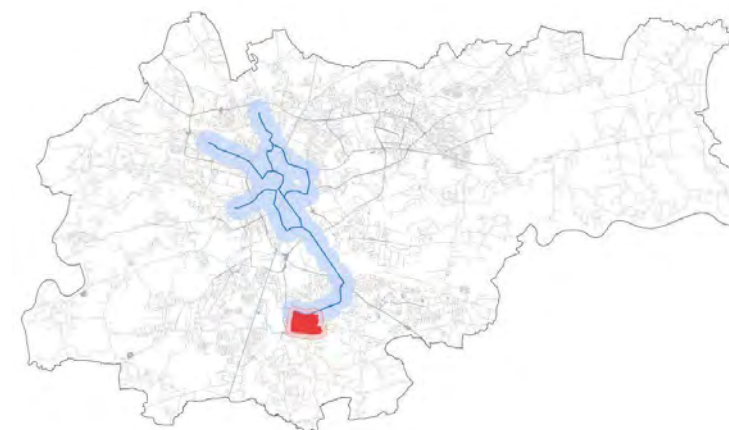
Razem **komunikacja autobusowa i tramwajowa zapewnia bezpośrednie połączenia z obszarem 19% powierzchni miasta, zamieszkałym przez około 46% jego mieszkańców.**

Analizując sytuację komunikacyjną osiedla należy stwierdzić, że:

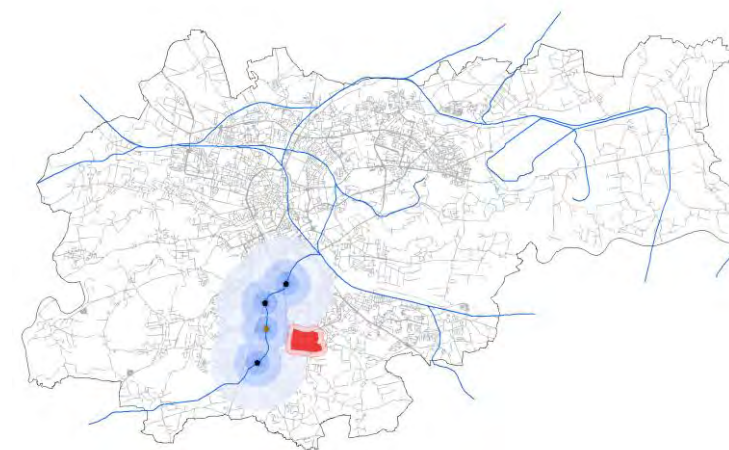
1. istniejące drogi kołowe zapewniają dobre powiązanie osiedla z innymi częściami Krakowa. Utrudnienia związane z nadmiernym ruchem i korkami drogowymi pojawiają się dopiero w rejonie ulicy Wielickiej oraz przed rondem Matecznego. Włączenie się do ruchu w godzinach szczytu porannego lub popołudniowego nie jest utrudnione,
2. bliskość węzła autostradowego im. ks. Sapiehy umożliwia dogodny wyjazd z Krakowa w kierunku zachodnim, południowym i południowo wschodnim,
3. dużym atutem osiedla jest sąsiedztwo linii Krakowskiego Szybkiego Tramwaju. Poprowadzony wyizolowanym torowiskiem tramwaj umożliwia sprawne połączenie z centrum miasta. Po wykonaniu dodatkowego połączenia z trasą prowadzona w ulicy Kuklińskiego (ponad linią kolejową Kraków – Tarnów), czas dojazdu do centrum powinien dodatkowo ulec skróceniu,
4. dogodne jest usytuowanie przystanków komunikacji miejskiej, które znajdują się maksymalnie odległości 400m od miejsca zamieszkania,
5. w obrębie osiedla pomimo wyznaczonych licznych miejsc postojowych oraz zespołów garaży i płatnych parkingów, pojawiają się rejony osiedla, na których auta zaparkowane są na chodnikach, skwerach i w nieprzepisowy sposób (na 100 mieszkańców przypada średnio 20 ogólnodostępnych miejsc parkingowych, w porównaniu z innymi osiedlami jest to wynik bardzo dobry),
5. osiedle nie posiada obecnie połączenia bezkolizyjną ścieżką rowerową z centrum miasta. Sieć dróg dla rowerów jest nie spójna, co utrudnia wykorzystanie tego środka transportu przez większą część mieszkańców osiedla. Przebieg istniejących dróg dla rowerów w części nie pokrywa się z głównymi pożądanymi kierunkami. Dużym utrudnieniem dla mieszkańców wykorzystujących ten środek transportu jest bez wątpienia odległość od centrum miasta i znaczne wzniesienie, które należy pokonać by dostać się na osiedle.

Rys. 379. Bezpośrednie połączenia autobusowe wraz z 500 metrową strefą dojazdu z osiedla Kurdwanów
Źródło: opracowanie własne

Rys. 380. Bezpośrednie połączenia tramwajowe wraz z 500 metrową strefą dojazdu z osiedla Kurdwanów
Źródło: opracowanie własne

Rys. 381. Bezpośredni dostęp do przystanków kolejowych (istniejących i projektowanych) w sąsiedztwie osiedla Kurdwanów
Źródło: opracowanie własne

1.7. Klimat akustyczny

Klimat akustyczny analizowanego obszaru kształtowany jest zarówno przez ruch pojazdów drogowych (wzdłuż ulic Halszki, Stojałowskiego, Cechowej i Witosa) jak i tramwajów poruszających się wzdłuż ulicy Witosa.

W porze dziennej ruch drogowy emituje hałas powyżej 50dB hałasu na prawie około połowę obszaru osiedla (ponad 52%), hałas spowodowany ruchem tramwajowym emisją obejmuje niecałe 18% osiedla (w jego północnej części).

Przekroczenia norm hałasu obejmują około 11% terenu osiedla. Głównie na północy wzdłuż ulicy Witosa i trasy tramwajowej (przekroczenia dzienne i nocne), w zachodniej części wzdłuż ulicy Halszki (hałas drogowy, głównie przekroczenia norm nocnych) oraz od południa w sąsiedztwie ulicy Stojałowskiego.

Przekroczenia nie są duże, dochodzą do 10dB (głównie oscylują w granicach 5dB). Na uciążliwości akustyczne narażeni są mieszkańcy budynków przy ul. Bojki 10, 12, 13, ulica Bujaka 14, 14a, ulicy Halszki 29, 31, 33, 37, ulicy Stojałowskiego 5, 7, 9, 10, 19, 39, 41 oraz ulicy Wystouchów 1a, 7. Pozostali mieszkańcy osiedla Kurdwanów nie są obecnie narażeni na hałas przekraczający normy.

Analizowany obszar charakteryzuje się generalnie dobrym klimatem akustycznym. W porównaniu z innymi osiedlami udział terenów objętych przekroczeniami norm jest najmniejszy, przekroczenia nie są wysokie (nieznacznie powyżej dopuszczalnej normy), na prawie całym osiedlu w jego wewnętrznej części zagrożenie emisją hałasu (w porze dziennej) nie jest wyższe niż 45dB a emisja osiąga wartości nawet poniżej 35dB.

Hałas drogowy (dzień)

Hałas drogowy (noc)

Rys. 382. Mapa emisyjna hałasu drogowego w porze dziennej i nocnej – osiedle Kurdwanów

Hałas kolejowy (dzień)

Hałas kolejowy (noc)

Rys. 383. Mapa emisyjna hałasu szynowego w porze dziennej i nocnej – osiedle Kurdwanów

Hałas drogowy (dzień)

Hałas drogowo-drogowy (noc)

Rys. 384. Mapa emisyjna hałasu drogowego w porze dziennej i nocnej – osiedle Kurdwanów

Hałas kolejowy (dzień)

Hałas kolejowy (noc)

Rys. 385. Mapa emisyjna hałasu szynowego w porze dziennej i nocnej – osiedle Kurdwanów

Źródło: Mapa akustyczna Krakowa, http://mapa-akustyczna.um.krakow.pl:280/mapa_k/map.html?mapid=4

1.8. Zagadnienia demograficzne, infrastruktura społeczna

Osiedle Kurdwanów w granicach analizowanych w opracowaniu zamieszkuje 18 307 mieszkańców, co stanowi 2,46% ludności Krakowa. Gęstość zaludnienia wynosi 19,2 tys. os./km². Jest to najrozleglejsze i najliczniejsze spośród analizowanych osiedli.

Kształt piramidy płci i wskazuje wyże demograficzne, odznaczające się wysokimi udziałami. Pierwszy jest rozciągnięty i najsilniej widoczny jest w grupie wiekowej 25-39 lat z kulminacją dla grupy wiekowej 30-34 lat, drugi, starszy wyż zaczyna się w grupie powyżej 55 roku życia. Przy jednocześnie rosnącej przewadze kobiet. Wąska podstawa piramidy ukazuje niewielki udział dzieci w populacji osiedla.

Wśród mieszkańców występuje liczebna przewaga kobiet, objawiająca się we wszystkich grupach powyżej 15 roku życia. Ogólny współczynnik feminizacji wynosi 113,3 (średni współczynnik dla badanych osiedli wynosi 114,9 a dla Krakowa 115,5). Przewaga kobiet w wieku poprodukcyjnym (współczynnik feminizacji w tej grupie wiekowej wynosi 249,9) w porównaniu z innymi osiedlami jest wyższa od średniej (średni współczynnik feminizacji wynoszący 205,8). W grupie przedprodukcyjnej odnotowano przewagę mężczyzn (współczynnik maskulinizacji wynoszący 109,2). Wartość przewagi kobiet w liczbach bezwzględnych wynosi na osiedlu Kurdwanów 1145 osób.

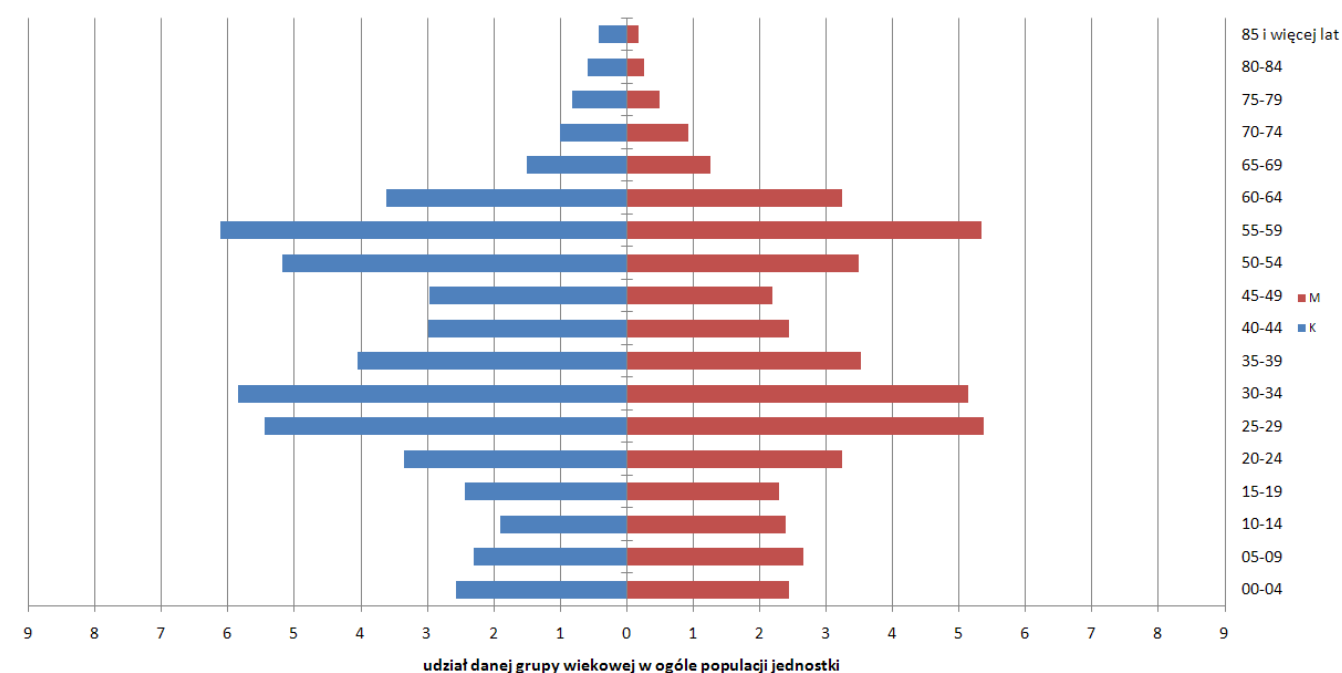
Średnia wieku ogółem jest niska i wynosi 38,5 lat (39,0 dla kobiet oraz 37,9 dla mężczyzn) i są to wartości znacznie niższe niż średnia dla zbioru wartości wszystkich osiedli i dla Krakowa ogółem (średnia wieku dla Krakowa to 41,6 lat – 43,4 dla kobiet i 39,5 dla mężczyzn, dla wszystkich badanych osiedli wynosi 43,2 ogółem, 44,9 dla kobiet i 41,4 dla mężczyzn). Udział grupy osób w wieku poprodukcyjnym jest niski wynosi 9,8% (ogółem w Krakowie 19,5%), przy jednocześnie wyższym niż przeciętny w Krakowie udziale grupy w wieku przedprodukcyjnym - 15,2% przy wartościach 13,0% dla Krakowa. Grupa produkcyjna, z wartością 75,0% jest drugą najwyższą wśród badanych osiedli (wyższy poziom odnotowano jedynie wśród mieszkańców osiedla Ruczaj).

Poziom wskaźnika starości na poziomie 14,3 wg interpretacji E. Rosseta świadczy o początkowym stanie starości, w porównaniu z wartościami innych analizowanych osiedli jest to wartość dużo niższa od średniej wynoszącej 27,4. Wskaźnik obciążenia demograficznego ludźmi starszymi wynosi 20,0 przy średniej dla Krakowa 46,7. Jest to poziom niski. Jednocześnie Kurdwanów cechuje się podwyższonym poziomem wskaźnika obciążenia demograficznego dziećmi wynoszący 20,0 (przy wartości 18,9 dla całego Krakowa).

Tab. 88. Struktura wieku mieszkańców osiedla Kurdwanów

Wiek ludności	Liczba osób			Udział %		
	K	M	Łącznie	K	M	Łącznie
0-4	471	446	917	2,57	2,44	5,01
5-9	422	486	908	2,31	2,65	4,96
10-14	348	438	786	1,90	2,39	4,29
15-19	445	420	865	2,43	2,29	4,72
20-24	614	593	1207	3,35	3,24	6,59
25-29	999	984	1983	5,46	5,37	10,83
30-34	1071	941	2012	5,85	5,14	10,99
35-39	742	645	1387	4,05	3,52	7,58
40-44	547	447	994	2,99	2,44	5,43
45-49	542	402	944	2,96	2,20	5,16
50-54	949	638	1587	5,18	3,49	8,67
55-59	1120	977	2097	6,12	5,34	11,45
60-64	662	592	1254	3,62	3,23	6,85
65-69	275	232	507	1,50	1,27	2,77
70-74	183	171	354	1,00	0,93	1,93
75-79	150	89	239	0,82	0,49	1,31
80-84	108	49	157	0,59	0,27	0,86
85 i więcej	78	31	109	0,43	0,17	0,60
Łącznie:	9 726	8 581	18 307	53,13	46,87	100,00

Źródło: opracowanie własne

Rys. 386. Piramida wieku mieszkańców osiedla Kurdwanów

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Krakowa

Udział wieku niemobilnego wynosi 39,7% i jest to wartość około przeciętna, która w przyszłości może się zmniejszać (duży udział grupy mobilnej w okresie od 5 do 10 lat przedzie w wiek emerytalny).

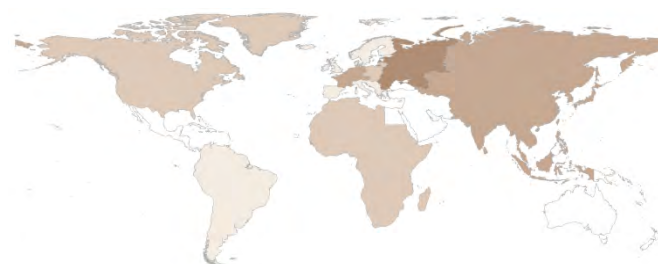
Udział dzieci jest wysoki, w wieku szkolnym (6-12 lat) wynosi 6,5%, w wieku przedszkolnym (3-6 lat) 3,5% i jest on większy niż analogiczny wskaźnik dla całego Krakowa około trzykrotnie (2,9% w wieku szkolnym i 1,4% w wieku przedszkolnym). W liczbach bezwzględnych wartości te dla omawianego obszaru wynoszą - 1197 dzieci w wieku szkolnym oraz 633 w wieku przedszkolnym.

Osiedle jest bardzo młode demograficznie (porównując je do społeczności pozostałych osiedli i Krakowa ogółem). Kształtowanie się struktury wieku mieszkańców związane jest z datą budowy osiedla i poszczególnych budynków. Osiedle najintensywniej powiększało się od początku lat osiemdziesiątych oraz w drugiej połowie lat dziewięćdziesiątych.

W rejestrze zameldowanych mieszkańców pojawia się śladowa ilość obcokrajowców. Stanowią 0,37% udziału populacji, co w porównaniu z wartością dla Krakowa (0,66%) jest poziomem niskim. Jednak średnia dla badanych obszarów również jest niska i wynosi 0,28%. Największy udział ma grupa z Europy Wschodniej (Rosja, Ukraina, Białoruś), oraz Europy Zachodniej pozostałe nacje reprezentowane, co najwyżej przez kilkusobowe grupy.

Tab. 89. Liczba i pochodzenie obcokrajowców zameldowanych na osiedlu Kurdwanów

Lp.	Region pochodzenia	Liczba osób	Udział
1	Afryka	0	0,00%
2	Ameryka Południowa	0	0,00%
3	Ameryka Północna	0	0,00%
4	Ameryka Środkowa	0	0,00%
5	Australia	0	0,00%
6	Australia i Oceania	0	0,00%
7	Azja	11	18,03%
8	Bliski Wschód	0	0,00%
9	Europa Południowa	1	1,64%
10	Europa Północna	1	1,64%
11	Europa Środkowa	6	9,84%
12	Europa Wschodnia	27	44,26%
13	Europa Zachodnia	13	21,31%
14	Nieokreślony	2	3,28%
Łącznie:		61	100,00%

Źródło: opracowanie własne

W obszarze opracowania zlokalizowano pełny zakres obiektów podstawowej infrastruktury społecznej. W granicach osiedla znajdują się:

- Szkoła Podstawowa Nr 149; Gimnazjum Nr 28 [1],
- Samorządowe Przedszkole Nr 6 im. Henryka Jordana [2],
- Żłobek Samorządowy [3],
- Szkoła Wyższa im. Bogdana Jańskiego oddział zamiejscowy w Krakowie [4],
- Szkoła Podstawowa Nr 162 im. W. Szafera [5],
- Szkoła Podstawowa Nr 164 im. Błogostawionej Franciszki Siedliskiej Zgromadzenia Sióstr Najświętszej Rodziny z Nazaretu [6],
- Liceum Ogólnokształcące Nr XXIX im. K. Kieślowskiego [7],
- Urząd Dzielnicy XI [8],
- Grzegórzecki Klub Sportowy Strefa Fit [9],
- Parafia rzymskokatolicka Podwyższenia Krzyża Świętego [10],
- Przychodnia Kurdwanów (NZOZ Kraków Południe) [11].

Rys. 387. Infrastruktura społeczna na osiedlu Kurdwanów

Źródło: opracowanie własne

1.9. Stan własności i władania

Na terenie analizowanego osiedla większość gruntów stanowi własność Gminy Kraków lub podmiotów i osób fizycznych. We władaniu gminy Kraków pozostaje 50,25 ha (52,65%), natomiast osoby fizyczne i prawne dysponują gruntami o powierzchni ponad 40,93 ha (stanowią one jedynie nieco ponad 42,89% analizowanego obszaru).

Mimo dużej puli gruntów stanowiących własność gminy, tylko 4,79 ha terenów komunalnych nie jest oddane w żadną formę władania. Grunty te znajdują się głównie w obszarze przestrzeni międzyblokowej i dróg dojazdowych.

Skarb Państwa dysponuje terenem o powierzchni 4,23 ha stanowiącym niecały 4,44% obszaru analizy. Powiat natomiast posiada jedynie niewielką nieruchomość o powierzchni 0,01 ha gruntów, która stanowi 0,02% powierzchni analizowanego obszaru.

Istniejące uwarunkowania własnościowe wskazują, że gmina nie może wprost oddziaływać na właścicieli nieruchomości, gdyż nie jest bezpośrednim władającym terenem. Jednak pośrednio poprzez instrumenty ekonomiczne np. wysokość opłaty za użytkowanie wieczyste może stymulować określone zachowania.

Rys. 388. Grunty komunalne nie oddane w żadne formy władania na terenie osiedla Kurdwanów

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów pozyskanych z Urzędu Miasta Krakowa (Miejski Zarząd Baz Danych)

Tab. 90. Stan własności na obszarze osiedla Kurdwanów

Lp.	Właściciel	Powierzchnia	
		w ha	%
1	Działki osób fizycznych	3,00	3,15
2	Działki posiadające wpisy o jakiegokolwiek formie władania osób fizycznych i prawnych (ale nie Gminy Kraków, ani Skarbu Państwa, ani Powiatu Kraków)	34,28	35,92
3	Gmina Kraków - właściciel, działka nie oddana w żadną formę władania	4,79	5,02
4	Gmina Kraków - właściciel, działka oddana w inne formy władania	8,29	8,68
5	Gmina Kraków - właściciel, działka oddana w użytkowanie (współużytkowanie) wieczyste osobom fizycznym	1,40	1,47
6	Gmina Kraków - właściciel, działka oddana w użytkowanie (współużytkowanie) wieczyste osobom fizycznym i prawnym	2,83	2,96
7	Gmina Kraków - właściciel, działka oddana w użytkowanie (współużytkowanie) wieczyste osobom prawnym	24,25	25,41
8	Gmina Kraków - właściciel, działka oddana w zarząd (współzarząd) i inne formy władania	0,00	0,00
9	Gmina Kraków - właściciel, działka oddana wyłącznie w użytkowanie (współużytkowanie)	0,80	0,84
10	Gmina Kraków - właściciel, działka oddana wyłącznie w zarząd (współzarząd)	7,89	8,27
11	Gmina Kraków - właściciel, lecz są także inni właściciele (ale nie Skarb Państwa, ani Powiat Kraków)	0,00	0,00
12	Gmina Kraków - współwłasność z podmiotami innymi, niż Skarb Państwa lub Powiat Kraków	0,00	0,00
13	Gmina Kraków - współwłasność ze Skarbem Państwa	0,00	0,00
14	Osoba fizyczna	0,00	0,00
15	Powiat Kraków - właściciel, działka oddana w inne formy władania	0,00	0,00
16	Powiat Kraków - właściciel, lecz są także inni właściciele (ale nie Gmina Kraków, ani Skarb Państwa)	0,00	0,00
17	Skarb Państwa - właściciel, działka nie oddana w żadną formę władania	0,01	0,01
18	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana w inne formy władania	0,07	0,08
19	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana w użytkowanie (współużytkowanie) i inne formy władania	0,00	0,00
20	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana w użytkowanie (współużytkowanie) wieczyste osobom fizycznym	0,00	0,00
21	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana w użytkowanie (współużytkowanie) wieczyste osobom fizycznym i prawnym (ale nie Gminie Kraków)	0,00	0,00
22	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana w użytkowanie (współużytkowanie) wieczyste osobom prawnym (ale nie Gminie Kraków)	3,97	4,16
23	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana w użytkowanie wieczyste Gminie Kraków	0,00	0,00
24	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana w współużytkowanie wieczyste Gminie Kraków oraz innym podmiotom	0,00	0,00
25	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana wyłącznie w użytkowanie (współużytkowanie)	0,01	0,01
26	Skarb Państwa - właściciel, działka oddana wyłącznie w zarząd (współzarząd)	0,16	0,17
27	Skarb Państwa - właściciel, lecz są także inni właściciele (ale nie Gmina Kraków, ani Powiat Kraków)	0,00	0,00
28	Skarb Państwa - współwłasność z podmiotami innymi, niż Gmina Kraków lub Powiat Kraków	0,01	0,01
29	Działki posiadające wpisy o jakiegokolwiek formie władania osób prawnych (ale nie Gminy Kraków, ani Skarbu Państwa, ani Powiatu Kraków)	3,65	3,82
30	Powiat Kraków - właściciel, działka nie oddana w żadną formę władania	0,01	0,02
31	Powiat Kraków - właściciel, działka oddana wyłącznie w zarząd (współzarząd)	0,00	0,00
Razem:		95,4	100,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów pozyskanych z Urzędu Miasta Krakowa (Miejski Zarząd Baz Danych)

Rys. 389. Zielone otoczenie zabudowy na osiedlu Kurdwanów
fot. Marcin Nejman

Rys. 390. Obiekty infrastruktury społecznej na osiedlu Kurdwanów
fot. Marcin Nejman

Rys. 391. Zabudowa wielorodzinna widziana od strony ulicy Stojałowskiego
fot. Marcin Nejman

VI. ANALIZY PORÓWNAWCZE

2. ANALIZY TEMATYCZNE W ZAKRESIE USTALONYCH OBSZARÓW PROBLEMOWYCH

1.1. Sytuacja własnościowa na terenach objętych opracowaniem

Na terenach objętych opracowaniem dominującym właścicielem jest Gmina Kraków. Na poszczególnych osiedlach własność komunalna obejmuje od ponad 93% (osiedle Przy Arce) do niespełna 4,5% na osiedlu Złotej Jesieni. Gmina jest przeważającym właścicielem gruntów na $\frac{3}{4}$ osiedli. Wskazywałoby to na duży wpływ, jaki gmina ma na sytuację panującą na analizowanych osiedlach.

Głębsza analiza problemu wskazuje jednak, że mimo dużego udziału gruntów komunalnych w strukturze własnościowej poszczególnych osiedli, udział gruntów komunalnych, nie oddanych w żadną formę władania jest bardzo niski i nie przekracza w obszarze analizowanych osiedli 18,5%.

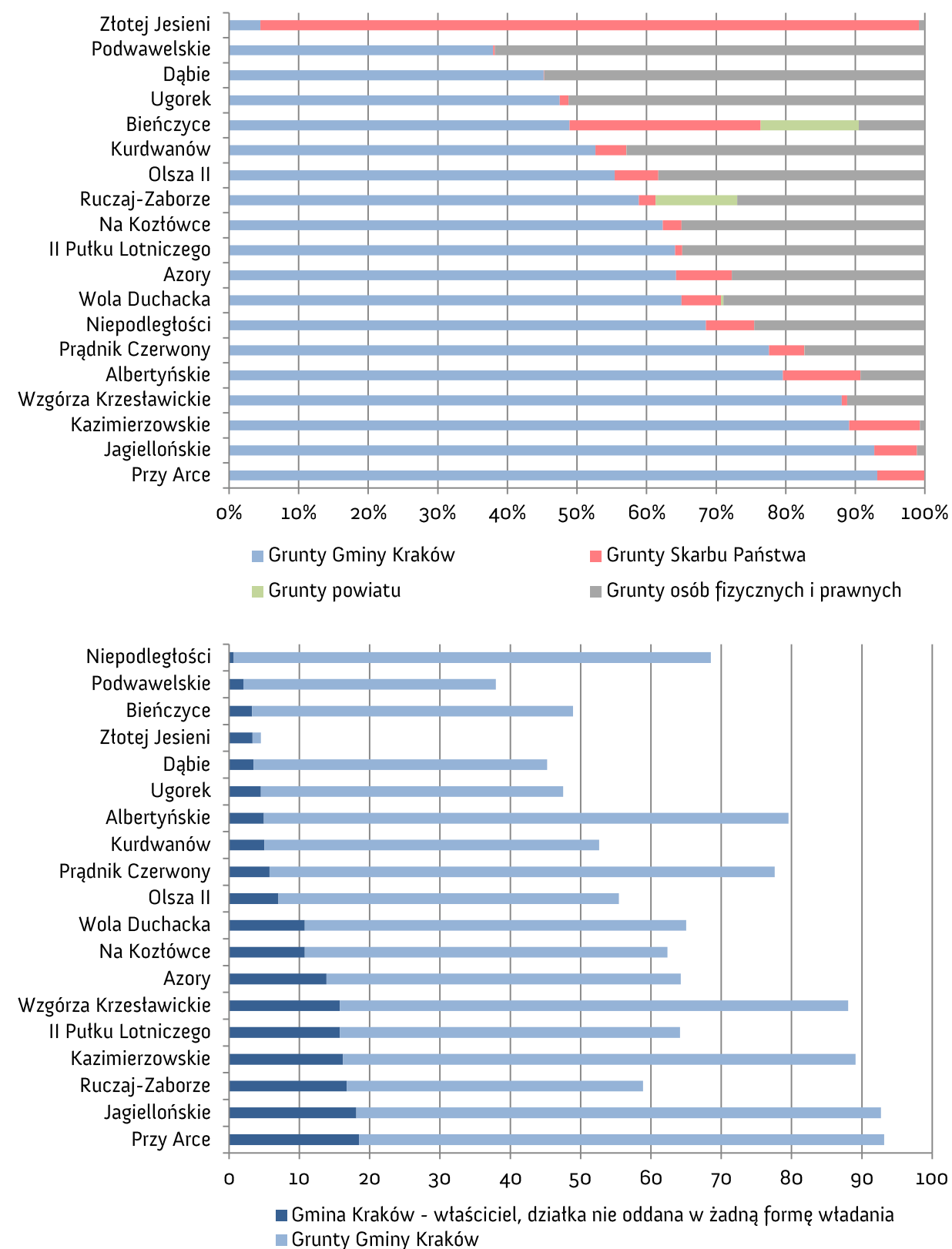
Na połowie z analizowanych osiedli odsetek gruntów nieoddanych w żadne formy władania nie przekracza 10% analizowanych gruntów.

W tej sytuacji możliwość gminy bezpośredniego oddziaływania na osoby i podmioty zamieszkujące analizowane tereny jest dość ograniczona. Jedynym istotnym instrumentem, jaki pozostał w rękach gminy, jest poziom opłaty za użytkowanie wieczyste.

Drugim istotnym podmiotem władającym gruntami na obszarze objętym analizą, są podmioty prawne i osoby fizyczne. Udział tej grupy waha się od blisko 62% na osiedlu Podwawelskim do niecałego 1% na osiedlu Przy Arce.

Udział tej grupy będzie systematycznie wzrastał, z uwagi na coraz większy odsetek wspólnot mieszkaniowych. Mieszkańcy spółdzielni mieszkaniowych coraz częściej decydują się na wykup terenu i własną organizację struktur zarządzania nieruchomością. Wykup obejmuje jednak tylko grunty wydzielone po obrysie budynku. Sytuacja taka prowadzi do patologicznej sytuacji, w której budynki zarządzane są przez jeden podmiot, a nieruchomości je otaczające (drogi dojazdowe, zieleńce, parki) zarządzane są przez inny podmiot. Sytuacja tak skutkuje często brakiem koordynacji działań, nierównomiernym obciążaniem kosztów w stosunku do rzeczywistego wykorzystania majątku.

Postępująca fragmentacja przestrzeni osiedli prowadzi również do sytuacji wydzielania przestrzeni prywatnych z terenu osiedla, co rodzi niepotrzebne napięcia społeczne, niszcząc dobrze zaprojektowaną przestrzeń publiczną. Koszty fragmentacji będą rosły wraz z jej postępowaniem i skutkować mogą postępującym chaosem przestrzennym.

Rys. 392. Sytuacja własnościowa na obszarach objętych analizą

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów pozyskanych z Urzędu Miasta Krakowa (Miejski Zarząd Baz Danych)

1.2. Aktualne zagospodarowanie terenu

Analiza obecnego zagospodarowania terenu, wskazują na duży udział w strukturze przestrzennej osiedli terenów zabudowy wielorodzinnej, który waha się od blisko 60% na osiedlu Na Koztówce do niecałych 3,3% na osiedlu Złotej Jesieni. Na ¼ analizowanych osiedli ponad połowa terenów to tereny zabudowy wielorodzinnej. Na większości analizowanych osiedli, z wyjątkiem osiedla Złotej Jesieni, odsetek terenów zabudowy wielorodzinnej nie spada poniżej 30%.

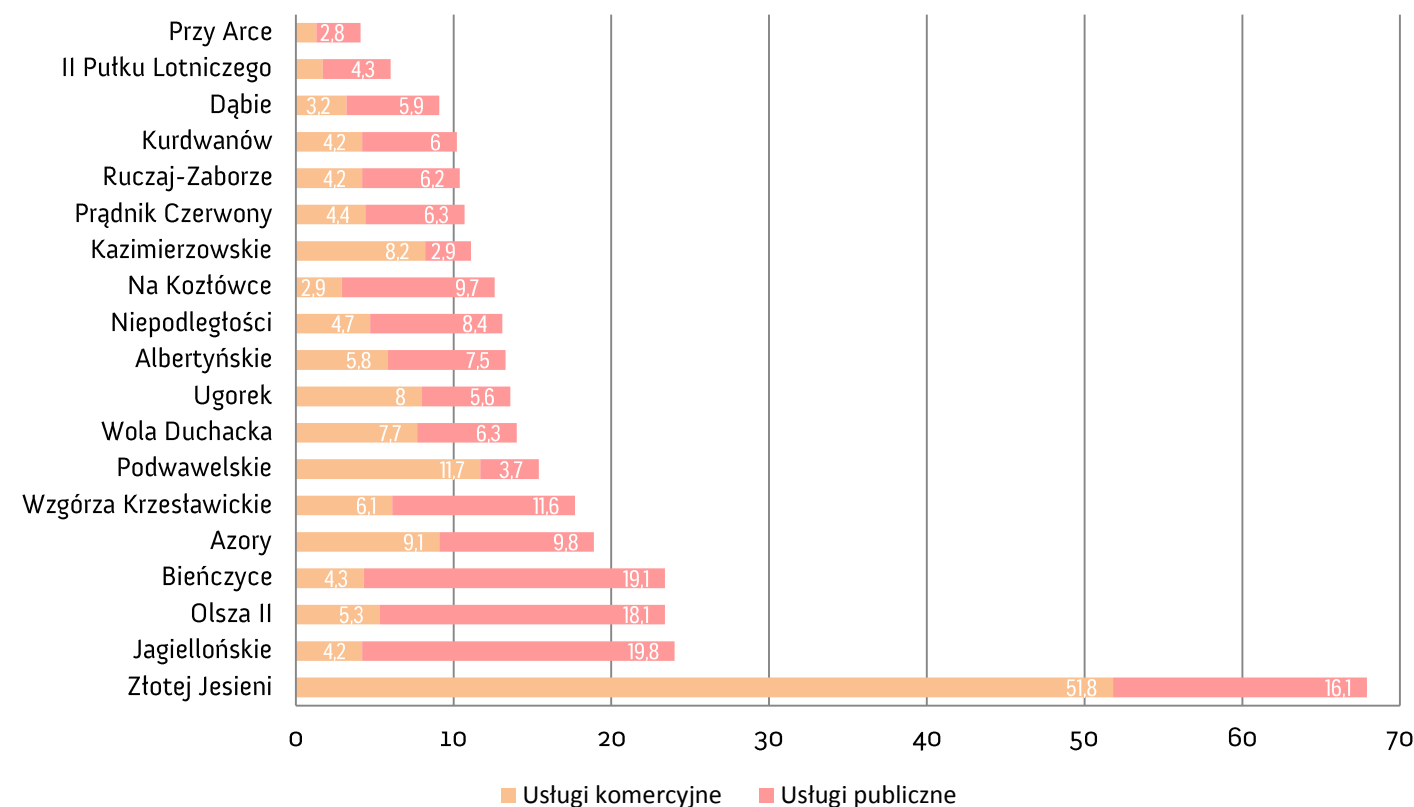
Wysoki udział terenów zabudowy wielorodzinnej potwierdza monofunkcyjny charakter analizowanych osiedli. Obszary te pełniły do końca lat 80. XX wieku funkcję miejskich sypialni. Permanentnie brakowało na tych osiedlach obiektów usługowych. Obecnie trwa proces nadrobienia zaległości i uzupełniania programu usługowego (sklepy, obiekty usługowe, obiekty rekreacyjne np. boiska „Orliki”).

Udział usług publicznych w strukturze zabudowy jest mocno zróżnicowany jednak w większości przypadków jest wysoki. Przekłada się to na liczbę obiektów infrastruktury publicznej, która stanowi wyraźny atut analizowanych osiedli.

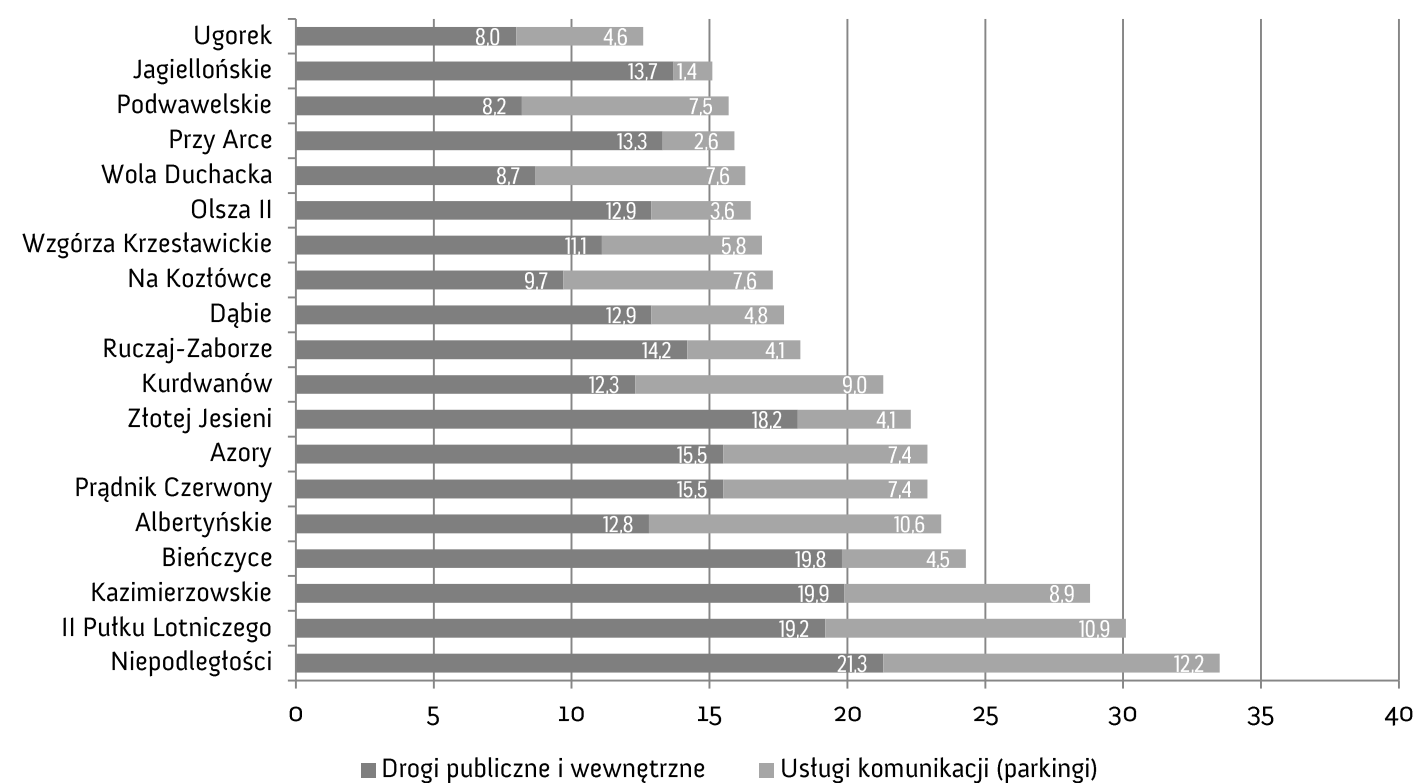
Zdecydowanie gorzej na tym tle wygląda kwestia dostępu do obiektów usług komercyjnych. Na połowie osiedli udział tych terenów oscyluje w granicach 5%, a w obszarze pozostałych osiedli za wyjątkiem Złotej Jesieni udział ten zbliża się do 10%. Świadczy to o słabiej rozwiniętej sieci usług realizowanych w wolnostojących obiektach. Częściowo niski udział usług rekompensowany jest powstającymi obiektami w parterach nowych budynków mieszkalnych (dogęszczenia osiedli).

Należy dodać, że w latach 90. XX wieku w sąsiedztwie tych osiedli powstawały duże galerie handlowe, które w znacznej mierze przejęły rynek (Carrefour Czyżyny, Real na Olszy, CH Plaza i M1 w pobliżu Grzegórzek, Tesco przy Kapelance i ulicy Wielickiej, Hypernowa na osiedlu Kurdwanów). W efekcie istnienie obiektów usytuowanych na osiedlach zależne jest od dostosowania oferty.

Analizowane osiedle, co potwierdza udział terenów zabudowy wielorodzinnej są mocno zagęszczone. Wysokiej intensywności wykorzystania terenu, towarzyszy jednak duży udział terenów komunikacyjnych (dróg publicznych i wewnętrznych) oraz terenów usług komunikacji (garaże, zorganizowane miejsca postojowe), co powoduje, że na osiedlach tych problem parkowania, choć istnieje, nie jest aż tak dramatyczny jak na wielu nowo oddawanych osiedlach mieszkaniowych.

Rys. 393. Udział terenów usługowych w strukturze analizowanych obszarów (usługi komercyjne i publiczne) w %
Źródło: opracowanie własne na podstawie inwentaryzacji terenowej oraz danych Urban Atlas 2008

Rys. 394. Udział terenów komunikacyjnych w strukturze analizowanych obszarów w %
Źródło: opracowanie własne na podstawie inwentaryzacji terenowej oraz danych Urban Atlas 2008

Niestety istniejące drogi pożarowe często traktowane są, jako dobre miejsce parkingowe, co stwarza ryzyko braku szybkiego dostępu do budynku w przypadku pożaru czy innego zdarzenia (szerzej o tej kwestii w rozdziale poświęconym bezpieczeństwu).

Analizowane osiedla już na etapie budowy charakteryzowały się wysoką gęstością zabudowy. Obecnie na niektórych osiedlach obserwujemy nowy proces dogęszczania zabudowy. W efekcie w strukturze osiedli drastycznie spada odsetek terenów zielonych oraz pogarsza się już i tak niełatwa sytuacja parkingowa.

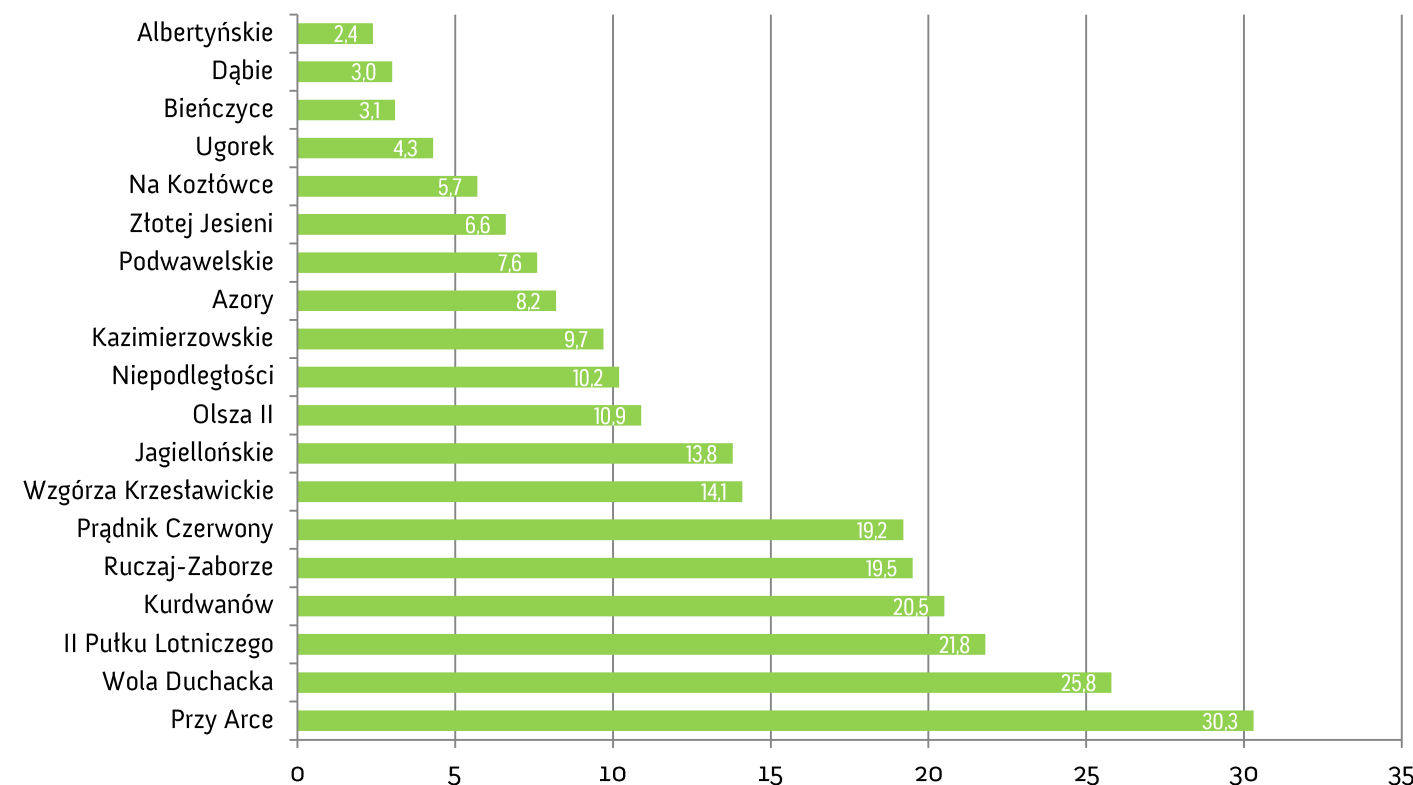
Udział terenów zieleni, zarówno urządzonej jak i nieurządzonej, nie przekracza 30% powierzchni osiedli, a na obszarze trzynastu osiedli nie przekracza nawet 15%. W efekcie brak terenów, gdzie można zorganizować przestrzeń rekreacyjną.

W planie ogólnym z 1994 roku, wiele z terenów znajdujących się na analizowanych osiedlach objęto ochroną przeznaczając je pod zieleni. Uchylenie jednak tej regulacji i nie objęcie terenów ustaleniami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, powoduje, że sukcesywnie kolejne tereny zieleni udostępniane są pod zabudowę. Proces taki dramatycznie komplikuje sytuację przestrzenną osiedli. W efekcie maleje odsetek terenów zielonych dostępnych dla mieszkańców, następuje fragmentacja przestrzeni poprzez jej wygradzenie, a mieszkańcy nowych bloków z braku środków parkują swoje pojazdy w obszarze osiedla, pogarszając zdecydowanie bilans parkingowy.

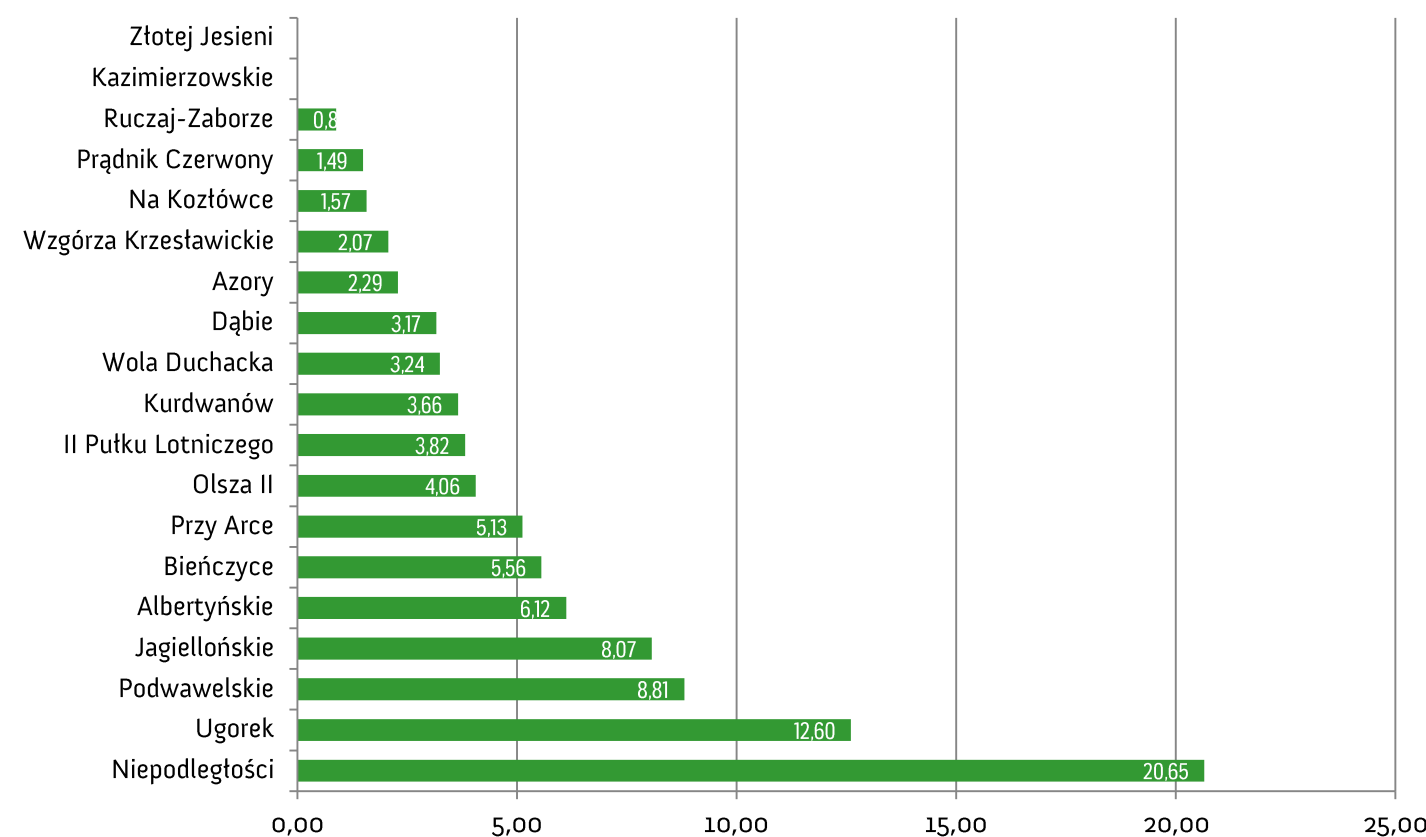
Stąd płynący wniosek, o konieczności jak najszybszego objęcia ochroną istniejących osiedli, poprzez regulacje miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Równie trudna sytuacja występuje w obszarze dostępu do usług sportu i rekreacji. Odsetek terenów o tej funkcji w strukturze analizowanych osiedli w przypadku większości nie przekracza 10%. Tylko w obszarze osiedla Ugorek i Niepodległości udział ten jest większy i wynosi odpowiednio 12,6% i 20,66%.

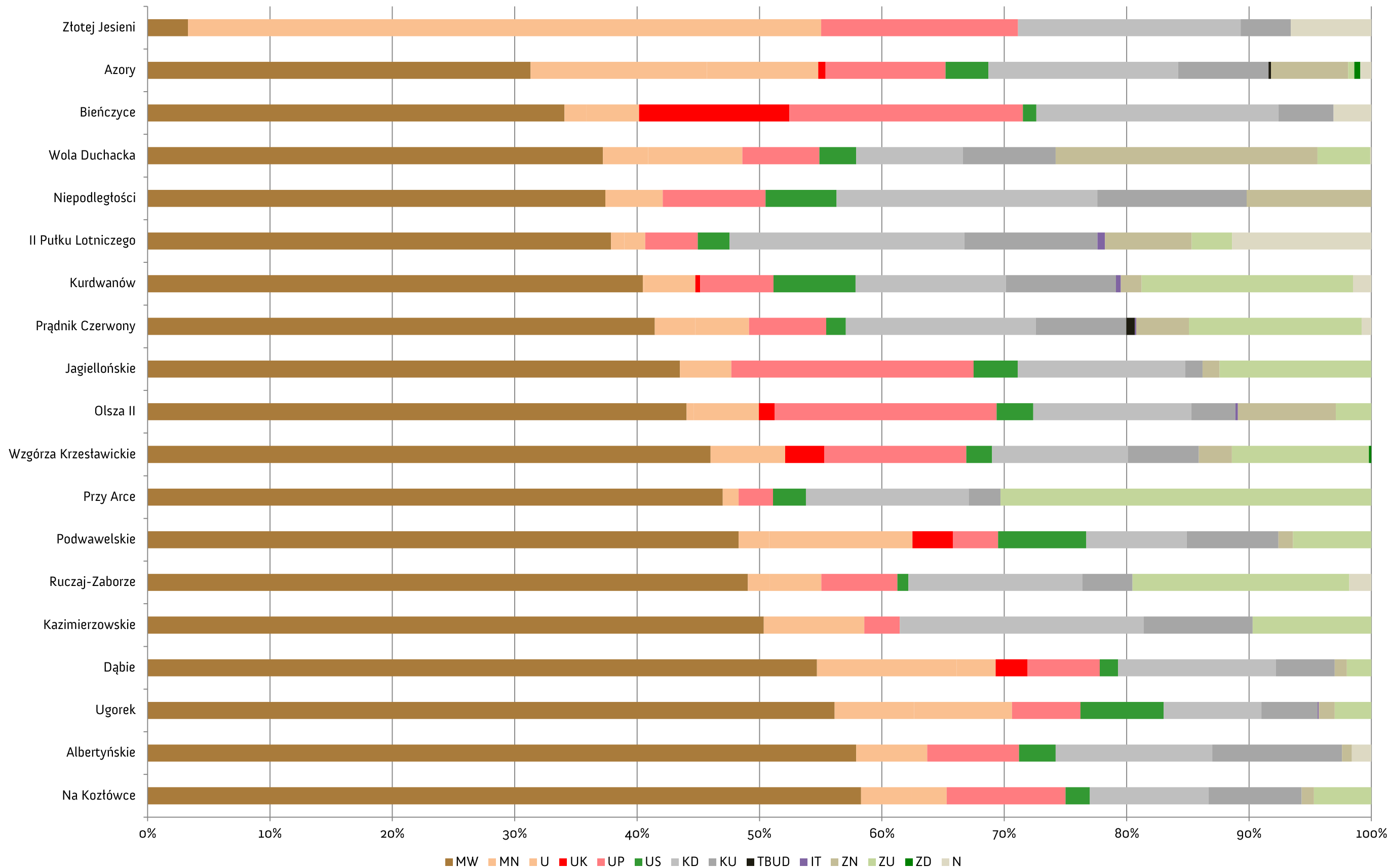
Gmina próbuje naprawić sytuację poprzez program budowy obiektów sportowo-rekreacyjnych w ramach programu Orlik. Obiekty te jednak powstają najczęściej na terenach istniejących obiektów sportowych, w efekcie poprawie ulega komfort użytkowania jednak nie poprawia się dostępność.

Rys. 395. Udział terenów zieleni urządzonej i nieurządzonej w strukturze analizowanych obszarów w %
Źródło: opracowanie własne na podstawie inwentaryzacji terenowej oraz danych Urban Atlas 2008

Rys. 396. Udział terenów usług sportu i rekreacji w strukturze analizowanych obszarów przypadających na 1M w m²
Źródło: opracowanie własne na podstawie inwentaryzacji terenowej oraz danych Urban Atlas 2008

Rys. 397. Struktura zagospodarowania terenów objętych analizą
 Źródło: opracowanie własne na podstawie inwentaryzacji terenowej oraz danych Urban Atlas 2008

Tab. 91. Struktura użytkowania terenów na analizowanych osiedlach mieszkaniowych

Lp	Osiedle	Tereny zabudowy mieszkaniowej jedno rodzinnej		Tereny zabudowy mieszkaniowej wielo rodzinnej		Tereny infrastruktury technicznej		Tereny dróg publicznych/wewnętrznych		Tereny usług komunikacyjnych		Tereny budowy		Tereny usługowe		Tereny usługi kultury religijnego		Tereny usług publicznych		Tereny usług sportu i rekreacji		Tereny zieleni niskiej		Tereny zieleni urządzonej		Tereny ogródków działkowych		Tereny nieużytków, tereny zdegradowane		Suma	
		MN		MW		IT		KD		KU		TBUD		U		UK		UP		US		ZN		ZU		ZD		N		[ha]	[%]
		[ha]	[%]	[ha]	[%]	[ha]	[%]	[ha]	[%]	[ha]	[%]	[ha]	[%]	[ha]	[%]	[ha]	[%]	[ha]	[%]	[ha]	[%]	[ha]	[%]	[ha]	[%]	[ha]	[%]	[ha]	[%]		
1	Albertyńskie	0,0	0,0	10,7	57,9	0,0	0,0	2,4	12,8	2,0	10,6	0,0	0,0	1,1	5,8	0,0	0,0	1,4	7,5	0,5	3,0	0,1	0,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	1,6	18,4	100
2	Azory	9,8	14,4	21,2	31,3	0,0	0,0	10,6	15,5	5,0	7,4	0,1	0,2	6,2	9,1	0,4	0,6	6,7	9,8	2,4	3,5	4,3	6,3	0,3	0,5	0,3	0,5	0,6	0,9	67,9	100
3	Bieńczyce	0,2	1,8	3,9	34,1	0,0	0,0	2,3	19,8	0,5	4,5	0,0	0,0	0,5	4,3	1,4	12,3	2,2	19,1	0,1	1,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4	3,1	11,5	100	
4	Dąbie	1,9	11,4	9,1	54,7	0,0	0,0	2,1	12,9	0,8	4,8	0,0	0,0	0,5	3,2	0,4	2,6	1,0	5,9	0,2	1,5	0,2	1,0	0,3	2,0	0,0	0,0	0,0	0,0	16,6	100
5	II Pułku Lotniczego	0,4	1,1	12,8	37,9	0,2	0,6	6,5	19,2	3,7	10,9	0,0	0,0	0,6	1,7	0,0	0,0	1,5	4,3	0,9	2,6	2,4	7,1	1,1	3,3	0,0	0,0	3,8	11,4	33,7	100
6	Jagiellońskie	0,0	0,0	8,9	43,5	0,0	0,0	2,8	13,7	0,3	1,4	0,0	0,0	0,9	4,2	0,0	0,0	4,1	19,8	0,7	3,6	0,3	1,4	2,5	12,4	0,0	0,0	0,0	0,0	20,5	100
7	Kazimierzowskie	0,0	0,0	8,0	50,3	0,0	0,0	3,1	19,9	1,4	8,9	0,0	0,0	1,3	8,2	0,0	0,0	0,5	2,9	0,0	0,0	0,0	0,0	1,5	9,7	0,0	0,0	0,0	0,0	15,8	100
8	Kurdwanów	0,1	0,1	38,7	40,5	0,3	0,4	11,7	12,3	8,6	9,0	0,0	0,0	4,0	4,2	0,4	0,4	5,7	6,0	6,4	6,7	1,6	1,7	16,5	17,3	0,0	0,0	1,4	1,5	95,5	100
9	Na Kozłowie	1,6	4,1	22,9	58,3	0,0	0,0	3,8	9,7	3,0	7,6	0,0	0,0	1,1	2,9	0,0	0,0	3,8	9,7	0,8	2,0	0,4	1,0	1,9	4,7	0,0	0,0	0,0	0,0	39,3	100
10	Niepodległości	0,0	0,0	4,4	37,4	0,0	0,0	2,5	21,3	1,4	12,2	0,0	0,0	0,5	4,7	0,0	0,0	1,0	8,4	0,7	5,8	1,2	10,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	11,7	100
11	Olsza II	0,2	0,6	17,7	44,0	0,1	0,2	5,2	12,9	1,5	3,6	0,0	0,0	2,1	5,3	0,5	1,3	7,3	18,1	1,2	3,0	3,2	8,0	1,2	2,9	0,0	0,0	0,0	0,0	40,3	100
12	Podwawelskie	0,9	2,5	18,2	48,3	0,0	0,0	3,1	8,2	2,8	7,5	0,0	0,0	4,4	11,7	1,2	3,3	1,4	3,7	2,7	7,2	0,4	1,2	2,4	6,4	0,0	0,0	0,0	0,0	37,7	100
13	Prądnik Czerwony	1,7	3,3	22,1	41,4	0,0	0,1	8,3	15,5	3,9	7,4	0,4	0,7	2,3	4,4	0,0	0,0	3,4	6,3	0,8	1,6	2,3	4,3	7,5	14,1	0,0	0,0	0,5	0,8	53,3	100
14	Przy Arce	0,0	0,0	8,3	47,0	0,0	0,0	2,3	13,3	0,5	2,6	0,0	0,0	0,2	1,3	0,0	0,0	0,5	2,8	0,5	2,7	0,0	0,0	5,3	30,3	0,0	0,0	0,0	0,0	17,5	100
15	Ruczaj-Zaborze	0,9	1,8	24,7	49,0	0,0	0,0	7,2	14,2	2,1	4,1	0,0	0,0	2,1	4,2	0,0	0,0	3,1	6,2	0,5	0,9	0,0	0,0	8,9	17,7	0,0	0,0	0,9	1,8	50,4	100
16	Ugórek	1,5	6,5	13,0	56,2	0,0	0,1	1,8	8,0	1,1	4,6	0,0	0,0	1,8	8,0	0,0	0,0	1,3	5,6	1,6	6,8	0,3	1,3	0,7	3,0	0,0	0,0	0,0	0,0	23,2	100
17	Wola Duchacka	1,9	3,7	19,0	37,2	0,0	0,0	4,5	8,7	3,9	7,6	0,0	0,0	4,0	7,7	0,0	0,0	3,2	6,3	1,5	3,0	10,9	21,4	2,2	4,3	0,0	0,0	0,0	0,1	51,0	100
18	Wzgórza Krzesławickie	0,0	0,0	25,0	46,0	0,0	0,0	6,0	11,1	3,2	5,8	0,0	0,0	3,3	6,1	1,7	3,2	6,3	11,6	1,2	2,1	1,5	2,7	6,1	11,2	0,1	0,2	0,0	0,0	54,4	100
19	Złotej Jesieni	0,0	0,0	0,3	3,3	0,0	0,0	1,9	18,2	0,4	4,1	0,0	0,0	5,3	51,8	0,0	0,0	1,7	16,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,7	6,6	10,3	100
Razem [ha] / Średnia [%]:		21,2	3,2	289,0	43,2	0,7	0,1	88,0	13,2	46,0	6,9	0,5	0,1	42,4	6,3	6,2	0,9	55,8	8,3	22,7	3,4	29,1	4,4	58,5	8,7	0,5	0,1	8,6	1,3	669,0	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie inwentaryzacji terenowej oraz danych Urban Atlas 2008

1.3. Sytuacja demograficzna

Zróznicowanie osiedli (morfologiczne, w położeniu w strukturze miasta, daty budowy) wpływa na skomplikowaną sytuację demograficzną tych obszarów. Wśród analizowanych obszarów istnieje duża rozpiętość wiekowa lokalnych społeczności. Różnica w średniej wieku dochodzi do około 20 lat (ogółem 19,2, wśród kobiet 21,5 a wśród mężczyzn różnica pomiędzy maksymalną wartością a minimalną wynosi 16,8 lat). Najwyższe średnie wieku zaobserwowane zostały wśród mieszkańców osiedli Ugorek (49,7 lat), Podwawelskie (47,6lat), Dąbie (47,3lat). Najmniejsza średnia wieku to osiedla: Złotej Jesieni (30,6 lat), Ruczaj (39,0 lat), Kurdwanów (38,5 lat).

Wśród analizowanych osiedli są stosunkowo młode jak np. Kurdwanów gdzie udział wieku przedprodukcyjnego wynosi 15,2% czy Ruczaj gdzie wskaźnik starości demograficznej wynosi jedynie 13,6 a udział grupy produkcyjnej sięga prawie 80%. Są też miejsca o znacznym stopniu starzenia się ludności lokalnej - Dąbie, Podwawelskie, Ugorek (udział najstarszej ekonomicznej grupy wiekowej przekracza znacznie 30%).

Generalnym problem wszystkich obszarów jest jednak regresywny model demograficzny. Udział najmłodszych grup wiekowych (dzieci i młodzieży) jest niski i wskazuje na pojawienie się nizu demograficznego. Powody są z pewnością różne:

- a. globalne - zmiana modelu rodziny, odkładanie w czasie decyzji o dziecku,
- b. depresja urodzeniowa rozpoczęta w latach 90. XX wieku,
- c. suburbanizacja, powodująca, że coraz więcej osób przenosi się poza Kraków a mieszkanie wynajmuje.

Jednak osiedla wykazują też dodatkową specyfikę lokalną problemów demograficznych.

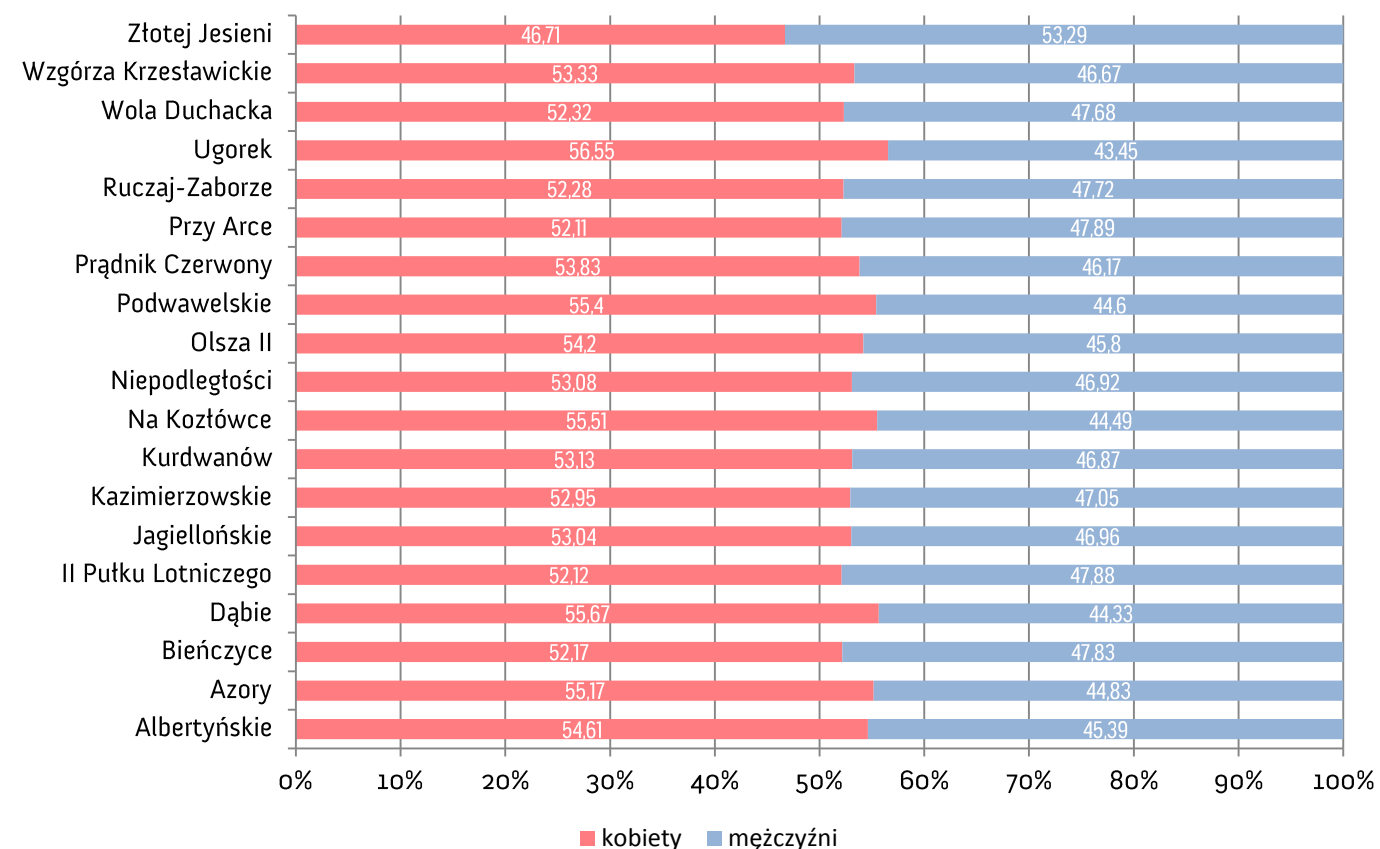
Ze względu na okres w którym powstawały, duży udział w tych lokalnych społecznościach mają grupy jednolite wiekowo. Wykresy struktury płci i wieku ukazują niestabilność struktur demograficznych. Pierwsi lokatorzy nadal zamieszkują osiedla, w dużej mierze z dziećmi a proces rynkowej wymiany ludności osiedla odbywający się poprzez sprzedaż mieszkań nie jest na tyle silny by możliwe było wyrównanie proporcji wiekowych.

Najbardziej niestabilne struktury demograficzne występują wśród mieszkańców takich osiedli jak: Ugorek, Wola Duchacka, Złotej Jesieni, Niepodległości. Struktury stacjonarne o charakterze regresywnym są typowe dla osiedli: Na Kozłówce, Olsza II. Niestabilność demograficzna pierwszej grupy osiedli wynika z dużej zmienności udziału poszczególnych grup wiekowych (wyżej demograficzne, w pięcioletnich grupach wiekowych wykazują różnice do 10%).

Tab. 92. Liczba mieszkańców analizowanych osiedli

Lp.	Osiedle	Liczba mieszkańców			Udział w %		
		kobiety	mężczyźni	Łącznie	kobiety	mężczyźni	Łącznie
1	Albertyńskie	2 675	2 223	4 898	54,61	45,39	100,00
2	Azory	8 438	6 857	15 295	55,17	44,83	100,00
3	Bieńczyce	1 033	947	1 980	52,17	47,83	100,00
4	Dąbie	2 637	2 100	4 737	55,67	44,33	100,00
5	II Pułku Lotniczego	3 545	3 257	6 802	52,12	47,88	100,00
6	Jagiellońskie	2 366	2 095	4 461	53,04	46,96	100,00
7	Kazimierzowskie	3 234	2 874	6 108	52,95	47,05	100,00
8	Kurdwanów	9 726	8 581	18 307	53,13	46,87	100,00
9	Na Kozłówce	7 060	5 658	12 718	55,51	44,49	100,00
10	Niepodległości	1 491	1 318	2 809	53,08	46,92	100,00
11	Olsza II	4 006	3 385	7 391	54,20	45,80	100,00
12	Podwawelskie	4 528	3 645	8 173	55,40	44,60	100,00
13	Prądnik Czerwony	5 775	4 954	10 729	53,83	46,17	100,00
14	Przy Arce	2 745	2 523	5 268	52,11	47,89	100,00
15	Ruczaj-Zaborze	5 333	4 868	10 201	52,28	47,72	100,00
16	Ugorek	3 051	2 344	5 395	56,55	43,45	100,00
17	Wola Duchacka	4 840	4 411	9 251	52,32	47,68	100,00
18	Wzgórza Krzestawickie	5 406	4 731	10 137	53,33	46,67	100,00
19	Złotej Jesieni	142	162	304	46,71	53,29	100,00
Łącznie:		78 031	66 933	144 964	53,83	46,17	100,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Krakowa - stan na 31.12.2010 roku

Rys. 398. Struktura ludności wg płci w analizowanych obszarach

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Krakowa - stan na 31.12.2010 roku

Przykładem mogą być bardzo wysokie udziały grup w wieku powyżej 70 lat wśród mieszkańców obszaru Ugorek przy jednocześnie najmniejszych spośród badanych osiedli udziałach ludności poniżej 15 roku życia (0-4 lat -udział wynoszący 2,8%, niższe wartości odnotowano tylko dla osiedla Dąbie 2,6% (5-9 lat) 2,7% (10-14 lat)).

Dużym problemem jest dostęp do szkół. Mimo, iż omawiane osiedla w większości posiadają bogatą infrastrukturę społeczną na swoim terenie (lub w najbliższym sąsiedztwie) a udział dzieci w wieku szkolnym i przedszkolnym nie jest wysoki, to w ze względu na bardzo dobre usytuowanie w strukturze przestrzennej Krakowa obiekty te bardzo często wykorzystywane są przez osoby z innych części miasta lub mieszkające pod Krakowem. Rozwój całego Krakowa i brak rejonizacji powoduje ich przepięnienie. Słabo rozwinięta sieć publicznej opieki nad najmłodszymi (przedszkola a zwłaszcza żłobki), powoduje że istniejące obiekty, zwłaszcza te znajdujące się w pobliżu miejsca zamieszkania rodziców są niezwykle atrakcyjne.

Część osiedli mimo, iż obecnie jest we względnie dobrej kondycji demograficznej (duży udział grupy produkcyjnej) to w przeciągu kilku lat jeśli nie nastąpi silna migracja na danym obszarze wskaźniki starości demograficznej i przewagi wieku poprodukcyjnego wzrosną do wysokich wartości (a nawet może dojść do sytuacji, gdzie ludność w wieku poprodukcyjnym stanowić będzie większość). Przykładem takiego miejsca jest osiedle Ruczaj, gdzie w przeciągu kilku lat wyżej demograficzny całkowicie przejdzie w wiek poprodukcyjny. Generalnym zjawiskiem zaobserwowanym na analizowanych osiedlach jest postępujące starzenie się grupy produkcyjnej. Ze względu na coraz mniej liczne roczniki wchodzące w wiek produkcyjny, powiększa się jednocześnie grupa ludności w wieku niemobilnym (tzn. powyżej 44 roku życia).

W efekcie pogarsza się również kondycja ekonomiczna mieszkańców zamieszkujących osiedla, co odbija się bezpośrednio na braku możliwości wprowadzenia radykalnych opłat remontowych, które mogłyby służyć zabezpieczeniu zasobów i prowadzeniu niezbędnych remontów generalnych.

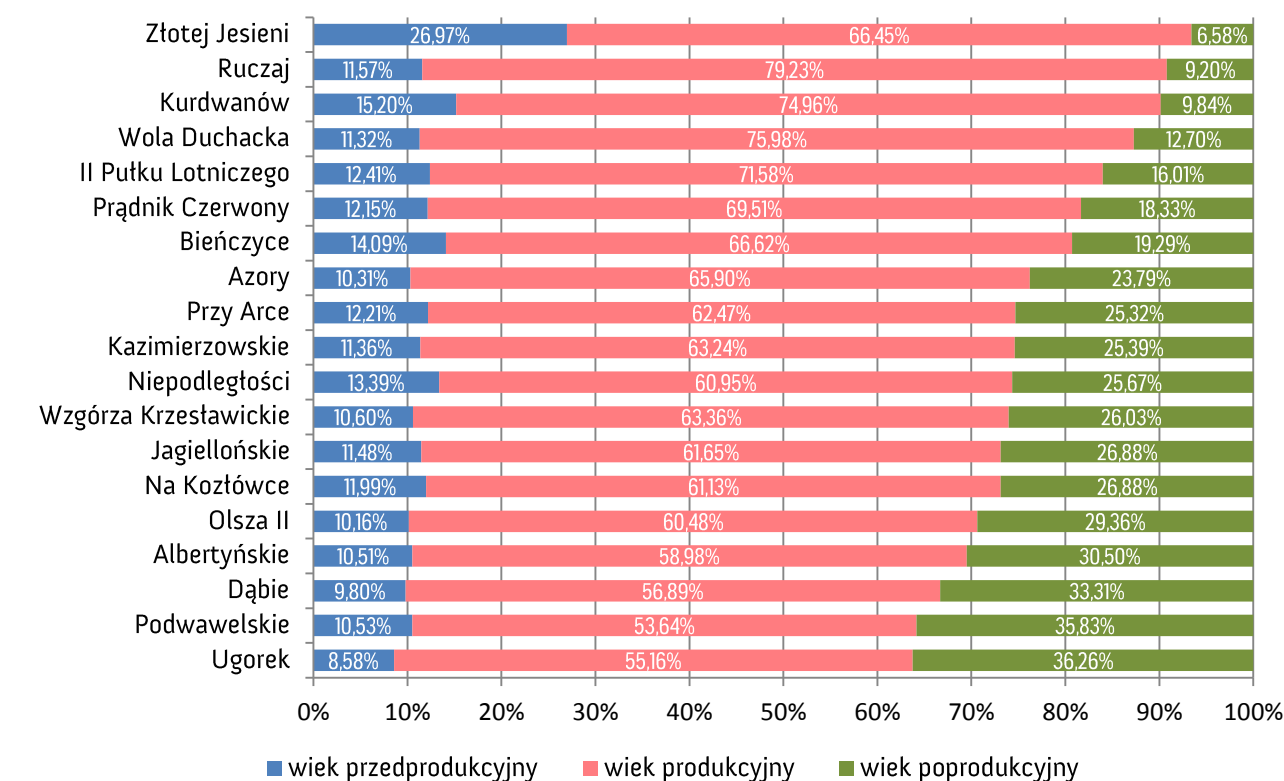
Zmienność zjawiska w czasie oraz wielowątkowość problemów demograficzno społecznych skłania do monitorowania problemu i pogłębienia analiz na tych osiedlach gdzie wskaźniki są alarmujące. Wskazane jest prowadzenie monitoringu demograficzno-społecznego ze szczególną uwagą na uwarunkowania przestrzenne zjawisk oraz pogłębienie analizy demograficznej o lokalne prognozy demograficzne.

Rozwiązania wymaga też problem braku meldunku u dużej części lokatorów (choćby wśród obcokrajowców). Odsetek ten może być znaczny w przypadku niektórych osiedli, zmieniając strukturę demograficzną.

Tab. 93. Struktura demograficzna mieszkańców analizowanych osiedli

Lp.	Osiedle	Mieszkańcy w wieku								
		przedprodukcyjnym			produkcyjnym			poprodukcyjnym		
		K	M	Łącznie	K	M	Łącznie	K	M	Łącznie
1	Albertyńskie	245	270	515	1 460	1 429	2 889	970	524	1 494
2	Azory	776	801	1 577	5 061	5 018	10 079	2 601	1 038	3 639
3	Bieńczyce	146	133	279	644	675	1 319	243	139	382
4	Dąbie	231	233	464	1 341	1 354	2 695	1 065	513	1 578
5	II Pułku Lotniczego	402	442	844	2 427	2 442	4 869	716	373	1 089
6	Jagiellońskie	258	254	512	1 327	1 423	2 750	781	418	1 199
7	Kazimierzowskie	344	350	694	1 876	1 987	3 863	1 014	537	1 551
8	Kurdwanów	1 330	1 452	2 782	7 109	6 614	13 723	1 287	515	1 802
9	Na Kozłowie	707	818	1 525	3 972	3 802	7 774	2 381	1 038	3 419
10	Niepodległości	181	195	376	845	867	1 712	465	256	721
11	Olsza II	337	414	751	2 171	2 299	4 470	1 498	672	2 170
12	Podwawelskie	414	447	861	2 168	2 216	4 384	1 946	982	2 928
13	Prądnik Czerwony	648	656	1 304	3 741	3 717	7 458	1 386	581	1 967
14	Przy Arce	293	350	643	1 584	1 707	3 291	868	466	1 334
15	Ruczaj	574	606	1 180	4 080	4 002	8 082	679	260	939
16	Ugorek	221	242	463	1 505	1 471	2 976	1 325	631	1 956
17	Wola Duchacka	516	531	1 047	3 504	3 525	7 029	820	355	1 175
18	Wzgórza Krzesławickie	513	562	1 075	3 154	3 269	6 423	1 739	900	2 639
19	Złotej Jesieni	35	47	82	96	106	202	11	9	20
Razem:		8 171	8 803	16 974	48 065	47 923	95 988	21 795	10 207	32 002

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Krakowa - stan na 31.12.2010 roku

Rys. 399. Struktura ekonomiczna ludności analizowanych obszarów

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Krakowa - stan na 31.12.2010 roku

Z obserwacji i prowadzonych wywiadów wynika, że wśród wynajmujących dominują osoby młode, głównie studenci oraz osoby zaraz po studiach. Wynika to z atrakcyjnej lokalizacji wielu osiedli (blisko centrum) oraz niższej niż w nowych budynkach ceny za wynajem.

Odrębną grupą osób, których monitoring powinien być istotny dla władz Krakowa jest bez wątpienia udział obcokrajowców w strukturze demograficznej osiedla. Brak informacji o skupiskach ludności o odmiennej narodowości uniemożliwia skutecznie działania prewencyjne (przeciwko np. konfliktom rasowym, konfliktom na tle różnic kulturowych).

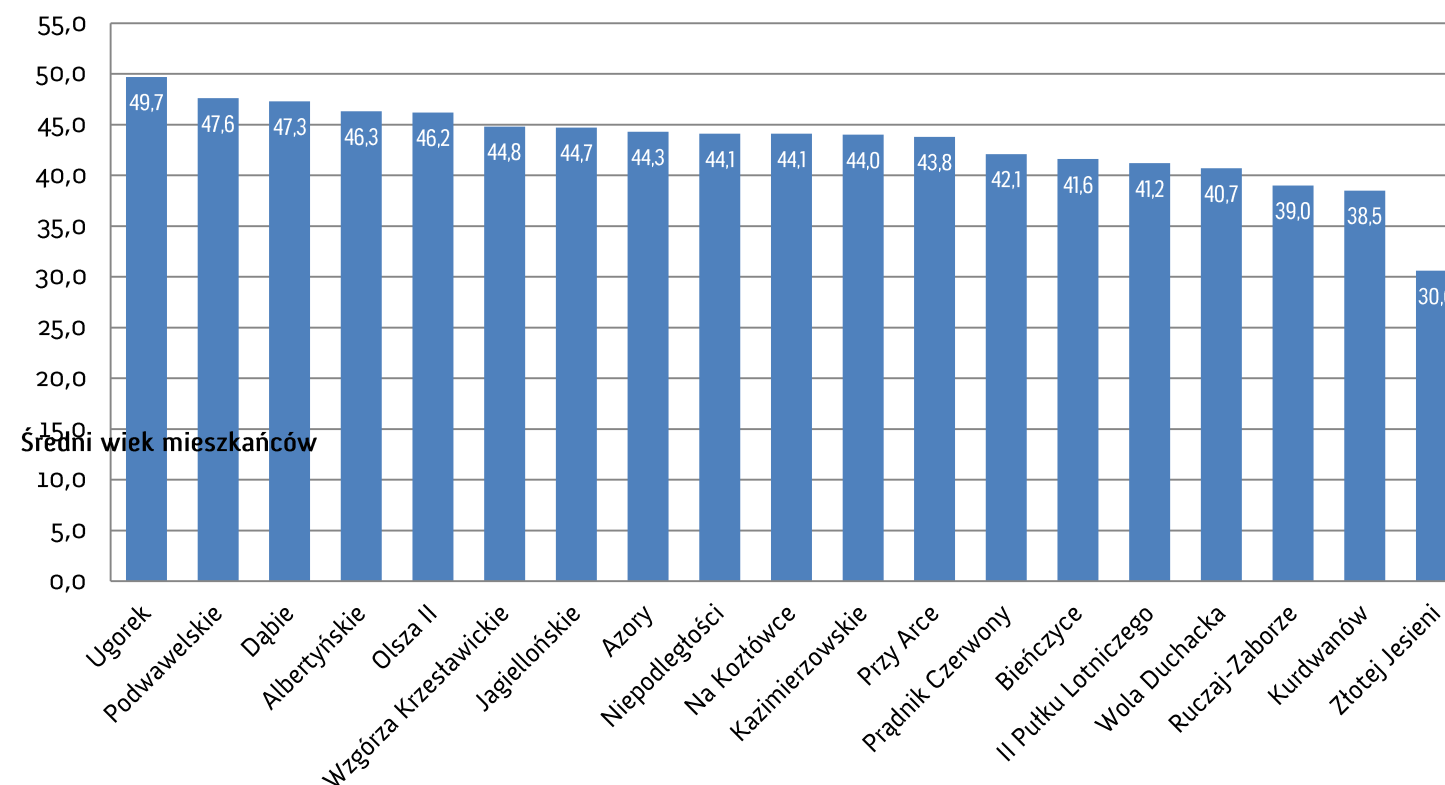
Niewielka liczba obcokrajowców zameldowanych na poszczególnych osiedlach, nie pozwala wyciągnąć generalnych wniosków co do kierunków osiedlania się obcokrajowców. Tym niemniej dostrzegalne są przestrzenne preferencje obywateli innych państw. Mieszkańcy Europy Zachodniej wybierają osiedla położone bliżej centrum takie jak Prądnik Czerwony czy Olsza II. Osoby z wschodniej granicy preferują takie osiedla jak: Jagiellońskie (Ukraińcy), Kurdwanów (Rosja, Ukraina, Białoruś) czy też osiedle Podwawelskie (Ukraina i Mongolia).

Duża odległość niektórych osiedli od centrum miasta tj.: Bieńczyce, Wola Duchacka i Wzgórza Krzesławickie powoduje, że są one omijane przez obcokrajowców.

Tab. 94. Średni wiek mieszkańców analizowanych osiedli

Lp.	Osiedle	Średnia wieku		
		kobiet	mężczyzn	łącznie
1	Albertyńskie	48,3	44,3	46,3
2	Azory	46,9	41,7	44,3
3	Bieńczyce	42,3	40,9	41,6
4	Dąbie	49,8	44,8	47,3
5	II Pułku Lotniczego	42,4	39,9	41,2
6	Jagiellońskie	46,5	42,9	44,7
7	Kazimierzowskie	45,9	42,1	44,0
8	Kurdwanów	39,0	37,9	38,5
9	Na Kozłowie	46,8	41,3	44,1
10	Niepodległości	45,2	42,9	44,1
11	Olsza II	49,2	43,2	46,2
12	Podwawelskie	49,9	45,3	47,6
13	Prądnik Czerwony	43,6	40,6	42,1
14	Przy Arce	45,3	42,2	43,8
15	Ruczaj	40,3	37,7	39,0
16	Ugórek	52,4	47,0	49,7
17	Wola Duchacka	41,5	39,9	40,7
18	Wzgórza Krzesławickie	46,8	42,7	44,8
19	Złotej Jesieni	30,9	30,2	30,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Krakowa - stan na 31.12.2010 roku

Rys. 400. Średni wiek mieszkańców analizowanych osiedli

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Krakowa - stan na 31.12.2010 roku

Tab. 95. Współczynniki i wskaźniki demograficzne

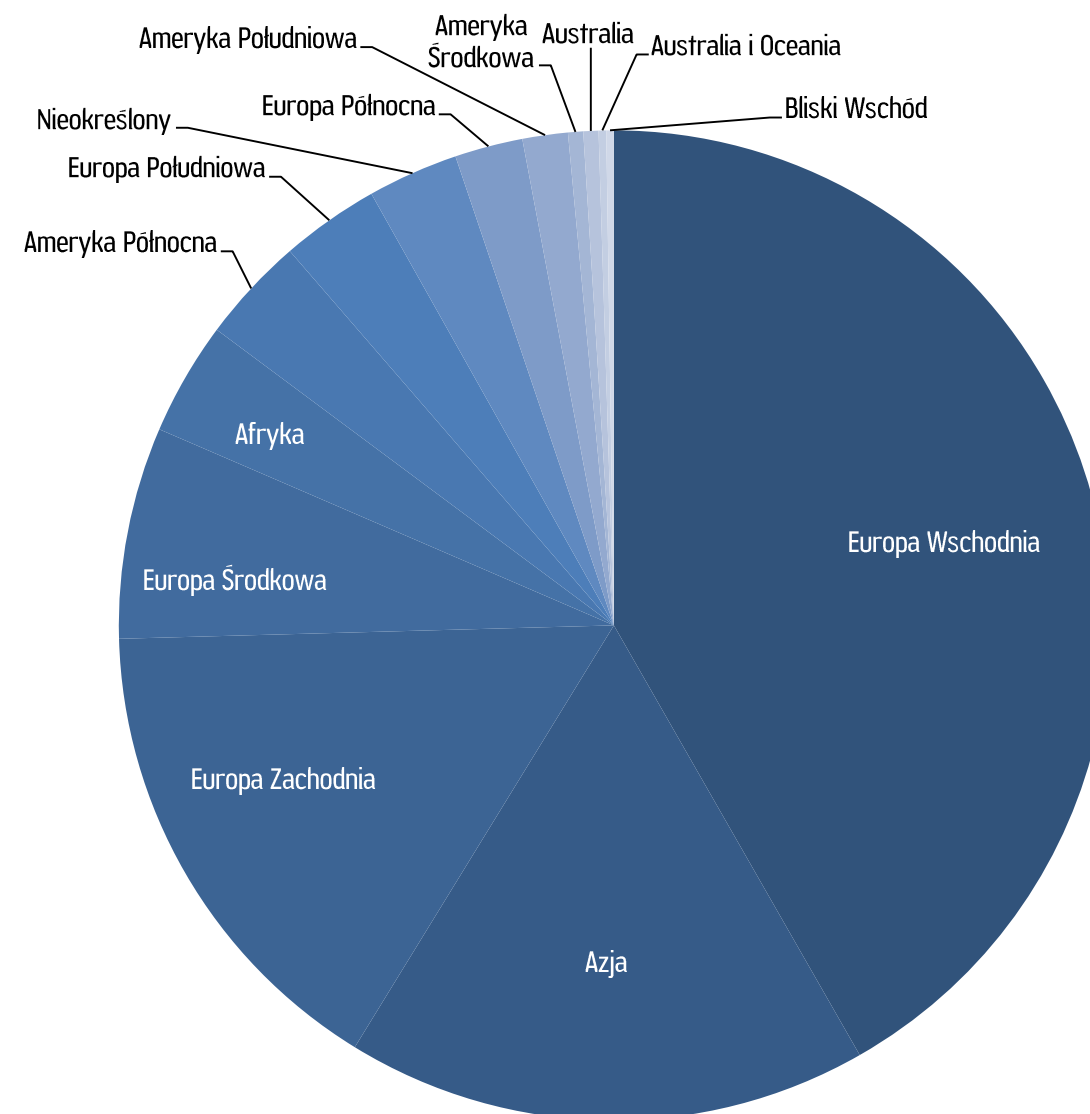
Lp.	Osiedle	Współczynniki i wskaźniki														
		feminizacji				maskulinizacji				starości demograficznej	wsparcia	Wskaźnik obciążenia demograficznego			Udział wieku	
		ogółem	wg grup ekonomicznych			ogółem	wg grup ekonomicznych					całkowitego	dziećmi	osobami starszymi	mobilnego	niemobilnego
	przed-produkcyjna	produkcyjna	po-produkcyjna		przed-produkcyjna	produkcyjna	po-produkcyjna									
1	Albertyńskie	120,3	90,7	102,2	185,1	83,1	110,2	97,9	54,0	33,0	173,4	74,7	17,0	57,7	60,0	40,0
2	Azory	123,1	96,9	100,9	250,6	81,3	103,2	99,2	39,9	27,3	231,8	58,2	15,0	43,1	59,0	41,0
3	Bieńczyce	109,1	109,8	95,4	174,8	91,7	91,1	104,8	57,2	26,0	234,0	64,6	21,9	42,7	64,6	35,4
4	Dąbie	125,6	99,1	99,0	207,6	79,6	100,9	101,0	48,2	36,5	149,1	83,8	16,8	67,1	65,0	35,0
5	II Pułku Lotniczego	108,8	91,0	99,4	192,0	91,9	110,0	100,6	52,1	22,4	294,7	51,5	17,6	33,9	60,0	40,0
6	Jagiellońskie	112,9	101,6	93,3	186,8	88,5	98,4	107,2	53,5	29,3	205,7	66,0	17,4	48,6	60,7	39,3
7	Kazimierzowskie	112,5	98,3	94,4	188,8	88,9	101,7	105,9	53,0	28,6	212,0	64,7	17,6	47,2	60,5	39,5
8	Kurdwanów	113,3	91,6	107,5	249,9	88,2	109,2	93,0	40,0	14,3	499,1	40,0	20,0	20,0	60,3	39,7
9	Na Kozłówce	124,8	86,4	104,5	229,4	80,1	115,7	95,7	43,6	30,1	195,0	70,2	18,9	51,3	63,4	36,6
10	Niepodległości	113,1	92,8	97,5	181,6	88,4	107,7	102,6	55,1	34,6	152,1	89,8	24,1	65,7	65,4	34,6
11	Olsza II	118,3	81,4	94,4	222,9	84,5	122,8	105,9	44,9	33,0	174,5	73,5	16,2	57,3	62,1	37,9
12	Podwawelskie	124,2	92,6	97,8	198,2	80,5	108,0	102,2	50,5	39,7	127,0	98,3	19,6	78,7	67,8	32,2
13	Prądnik czerwony	116,6	98,8	100,6	238,6	85,8	101,2	99,4	41,9	25,5	246,7	58,8	18,3	40,5	60,6	39,4
14	Przy arce	108,8	83,7	92,8	186,3	91,9	119,5	107,8	53,7	32,3	174,6	77,1	19,9	57,3	66,1	33,9
15	Ruczaj - Zaborze	109,6	94,7	101,9	261,2	91,3	105,6	98,1	38,3	13,6	558,0	31,8	13,9	17,9	55,4	44,6
16	Ugorek	130,2	91,3	102,3	210,0	76,8	109,5	97,7	47,6	39,0	135,8	88,8	15,2	73,6	57,1	42,9
17	Wola Duchacka	109,7	97,2	99,4	231,0	91,1	102,9	100,6	43,3	18,5	383,4	41,0	14,9	26,1	57,5	42,5
18	Wzgórza Krzestawickie	114,3	91,3	96,5	193,2	87,5	109,6	103,6	51,8	28,1	221,2	60,8	15,5	45,2	57,6	42,4
19	Złotej Jesieni	87,7	74,5	90,6	122,2	114,1	134,3	110,4	81,8	9,2	714,3	52,0	38,0	14,0	66,3	33,7
	Kraków:	115,5	94,6	100,6	221,3	86,6	105,7	99,4	45,2	23,6	271,8	55,7	18,9	36,8	59,0	41,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Krakowa - stan na 31.12.2010 roku

Tab. 96. Obcokrajowcy zameldowani na analizowanych osiedlach

Lp.	Nazwa osiedla	Region pochodzenia													Razem	Udział wśród mieszkańców osiedla	
		Afryka	Ameryka poł. odn. Ameryka północna	Ameryka północna	Ameryka środkowa	Australia	Australia i Oceania	Azja	Bliski Wschód	Europa Południowa	Europa północna	Europa środkowa	Europa wschodnia	Europa zachodnia			Nieokreślony
1	Albertyńskie	1	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	7	2	1	13	0,27
2	Azory	3	2	4	0	0	0	6	0	1	1	3	19	7	1	47	0,31
3	Bieńczyce	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	3	0,15
4	Dąbie	1	0	0	0	1	1	4	0	0	0	1	3	0	0	11	0,23
5	II Pułku Lotniczego	0	1	0	0	0	0	4	0	2	0	4	2	3	0	16	0,24
6	Jagiellońskie	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	1	11	3	3	20	0,45
7	Kazimierzowskie	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	2	7	0	2	13	0,21
8	Kurdwanów	2	0	5	0	0	0	11	0	1	1	6	27	13	2	68	0,37
9	Na Kozłowie	0	0	0	0	0	0	4	1	0	0	1	10	8	0	24	0,19
10	Niepodległości	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	7	0	1	9	0,32
11	Olsza II	0	1	1	0	0	0	8	0	2	0	0	8	10	0	30	0,41
12	Podwawelskie	2	0	0	0	0	0	7	0	3	2	2	14	2	1	33	0,40
13	Prądnik Czerwony	2	0	2	2	0	0	4	0	1	2	2	9	4	0	28	0,26
14	Przy Arce	0	0	0	0	0	0	8	0	0	0	0	10	0	0	18	0,34
15	Ruczaj-Zaborze	0	0	0	0	1	0	2	0	1	2	0	11	4	0	21	0,21
16	Ugorek	0	1	0	0	0	0	5	0	0	0	1	7	3	1	18	0,33
17	Wola Duchacka	0	0	0	0	0	0	2	0	1	1	3	5	4	0	16	0,17
18	Wzgórza Krzestawickie	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	1	7	1	0	12	0,12
19	Złotej Jesieni	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	5	1,64
Łącznie:		15	6	14	2	2	1	69	1	13	9	28	169	64	12	405	0,28

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Krakowa - stan na 31.12.2009 roku

*regiony pochodzenia wg nomenklatury ONZ

Rys. 401. Udział obcokrajowców zameldowanych na analizowanych osiedlach wg regionów pochodzenia

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Krakowa - stan na 31.12.2009 roku

1.4. Problematyka wykluczenia społecznego

Podejmując problem rehabilitacji zabudowy nie sposób nie podjąć problematyki wykluczenia społecznego. W zasobach wielokopertowych mieszka, bowiem często znaczny odsetek osób, które w mniejszy lub większy sposób nie radzą sobie w codziennym życiu.

Termin wykluczenie społeczne określa sytuację, w której dana jednostka będąca członkiem społeczeństwa nie może normalnie uczestniczyć w działaniach obywateli tego społeczeństwa, przy czym ograniczenie to nie wynika z jej wewnętrznych przekonań, ale znajduje się poza kontrolą wykluczonej jednostki. Wykluczenie społeczne jest zjawiskiem wielowymiarowym i w praktyce oznacza niemożność uczestnictwa w życiu gospodarczym, politycznym jak i kulturowym, w wyniku braku dostępu do zasobów, dóbr i instytucji, ograniczenia praw społecznych oraz deprivacji potrzeb.

Grupami społecznymi najbardziej narażonymi na wykluczenie społeczne są:

- osoby niepełnosprawne,
- osoby chore psychicznie,
- uzależnieni,
- długotrwale bezrobotni,
- opuszczający zakłady karne i poprawcze,
- kobiety samotnie wychowujące dzieci,
- ofiary patologii życia rodzinnego,
- osoby o niskich kwalifikacjach zawodowych,
- starsze osoby samotne,
- bezdomni,
- dzieci i młodzież ze środowisk zaniedbanych oraz wychowujące się poza rodziną,
- osoby będące imigrantami oraz członkowie mniejszości narodowych (np. członkowie społeczności romskiej).

Prawdopodobieństwo dotknięcia wykluczeniem zwiększa się, gdy jednostka posiada kilka cech charakterystycznych dla wyżej wymienionych grup społecznych (np. uzależniony, długotrwale bezrobotny, chronicznie chory imigrant).

Różne są przyczyny tego stanu rzeczy, kluczowe jednak dla prawidłowej diagnozy sytuacji na analizowanych osiedlach było pozyskanie danych charakteryzujących podstawowe grupy osób najbardziej narażone na wykluczenie społeczne.

W trakcie prac uzyskano dane z Urzędu Miasta Krakowa charakteryzujące następujące grupy: osoby niepełnosprawne, inwalidzi, osoby pobierające zasiłek z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, wielodzietne rodziny pobierające zasiłek z MOPS, osoby w wieku produkcyjnym pozostające bez pracy, osoby w wieku do 30 lat pozostające bez pracy, osoby posiadające inne niż polskie obywatelstwo.

Na podstawie otrzymanych danych opracowano wskaźniki, zestawienia i wykresy, które posłużyły do przeanalizowania problemu wykluczenia społecznego na analizowanych osiedlach. Wybrane wskaźniki stanowią element wielokryterialnej analizy służącej dokonaniu wyboru osiedli, które w pierwszej kolejności powinny zostać objęte programem rewitalizacji.

Rys. 402. Klatka schodowa w bloku socjalnym na osiedlu Złotej Jesieni
fot. Marcin Nejman

Bezrobocie

Bezrobocie jest jedną z głównych przyczyn wykluczenia społecznego, dlatego analizując sytuację na 19 osiedlach, ocenę zaczęto właśnie od opisu tego zjawiska.

Jak już wcześniej wspomniano na obszarach objętych analizą zamieszkiwało na koniec 2010 roku blisko 145 tys. osób, z czego blisko 96 tys. osób było w wieku produkcyjnym. Zarejestrowanych bezrobotnych w tym okresie odnotowano 4 500, co powoduje, że odsetek bezrobotnych dla analizowanych osiedli wynosi 4,69. Najwyższy wskaźnik bezrobocia wśród ludności w wieku produkcyjnym odnotowano na osiedlu Złotej Jesieni (16,83%), a najniższy na osiedlu Podwawelskim (3,6%). Wysoki wskaźnik stopy bezrobocia dla osiedla Złotej Jesieni wynika głównie z faktu umieszczenia na tym osiedlu budynku komunalnego, w którym zakwaterowano osoby z największymi problemami socjalnymi. Drugie w kolejności osiedle Wzgórza Krzesławickie posiada znacznie niższy wskaźnik bezrobocia wynoszący 6,68%. Między osiedlem o najwyższym a najniższym wskaźniku różnica wynosi 85%, co dowodzi, że osiedla te są zróżnicowane społecznie.

Tab. 97. Odsetek bezrobotnych w wieku produkcyjnym na analizowanych osiedlach w 2010 roku

Lp.	Osiedle	%
1	Złotej Jesieni	16,83%
2	Wzgórza Krzesławickie	6,68%
3	Albertyńskie	6,40%
4	Kazimierzowskie	6,39%
5	Jagiellońskie	5,64%
6	Przy Arce	5,10%
7	Na Kozłówce	4,88%
8	Ugorek	4,87%
9	Dąbie	4,86%
10	Azory	4,82%
11	Olsza II	4,65%
12	Bieńczyce	4,55%
13	II Pułku Lotniczego	3,94%
14	Ruczaj-Zaborze	3,92%
15	Kurdwanów	3,88%
16	Wola Duchacka	3,87%
17	Niepodległości	3,86%
18	Prądnik Czerwony	3,82%
19	Podwawelskie	3,60%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Krakowa - stan na 31.12.2010 roku

Najwięcej bezrobotnych występuje na osiedlach zlokalizowanych w dzielnicy Nowa Huta, stanowią oni blisko 35% bezrobotnych, sześć z spośród dziewięciu osiedli charakteryzuje się wskaźnikiem bezrobocia przekraczającym 5%. Nie jest to być może wysoki wskaźnik ale jednak znacząco odstający od wartości występujących na innych osiedlach.

Interesująco przedstawia się rozkład bezrobotnych wg płci. Tylko na trzech osiedlach liczba bezrobotnych kobiet przekracza liczbę bezrobotnych mężczyzn. Sytuacja taka występuje na osiedlu Wola Duchacka (55% kobiet), Złotej Jesieni (52,9%), Przy Arce (50,9%). Najwyższy zaś wskaźnik bezrobotnych mężczyzn występuje na osiedlu Jagiellońskim gdzie blisko 60% bezrobotnych stanowią mężczyźni.

Sytuację na poszczególnych osiedlach zaprezentowano na zamieszczonej poniżej tabeli.

Tab. 98. Bezrobotni wg płci w analizowanych obszarach w 2010 roku

Lp.	Osiedle	Bezrobotni wg płci				Razem	
		kobiety		mężczyźni		os.	%
		os.	%	os.	%		
1	Albertyńskie	89	48,1	96	51,9	185	100,0
2	Azory	218	44,9	268	55,1	486	100,0
3	Bieńczyce	27	45,0	33	55,0	60	100,0
4	Dąbie	58	44,3	73	55,7	131	100,0
5	II Pułku Lotniczego	95	49,5	97	50,5	192	100,0
6	Jagiellońskie	64	41,3	91	58,7	155	100,0
7	Kazimierzowskie	107	43,3	140	56,7	247	100,0
8	Kurdwanów	259	48,6	274	51,4	533	100,0
9	Na Kozłówce	175	46,2	204	53,8	379	100,0
10	Niepodległości	30	45,5	36	54,5	66	100,0
11	Olsza II	101	48,6	107	51,4	208	100,0
12	Podwawelskie	76	48,1	82	51,9	158	100,0
13	Prądnik Czerwony	124	43,5	161	56,5	285	100,0
14	Przy Arce	85	50,6	83	49,4	168	100,0
15	Ruczaj-Zaborze	152	47,9	165	52,1	317	100,0
16	Ugorek	67	46,2	78	53,8	145	100,0
17	Wola Duchacka	151	55,5	121	44,5	272	100,0
18	Wzgórza Krzesławickie	186	43,4	243	56,6	429	100,0
19	Złotej Jesieni	18	52,9	16	47,1	34	100,0
Razem:		2 082	46,8	2 368	53,2	4 450	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Krakowa - stan na 31.12.2010 roku

Jednym z istotnych czynników odpowiedzialnych za występowanie zjawiska bezrobocia jest niski poziom wykształcenia. Uznano, zatem, że ten czynnik powinien zostać również przeanalizowany.

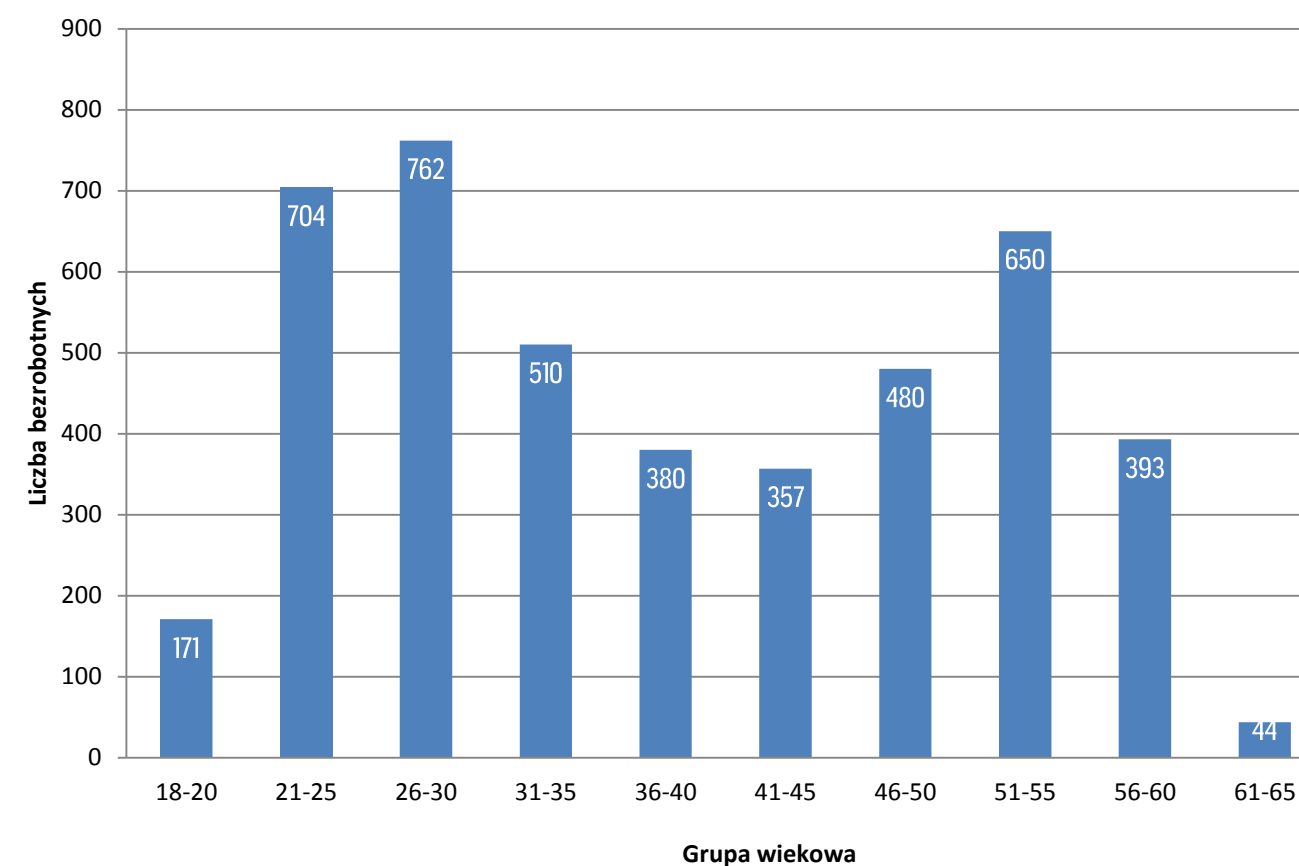
Wśród bezrobotnych zamieszkujących analizowane obszary dominują osoby z wykształceniem podstawowym lub zawodowym, grupa ta stanowi blisko 47% ogółu bezrobotnych. Aż 22% osób pozostających bez pracy deklarowało brak jakiegokolwiek wykształcenia. Oznacza to, że blisko 70% osób bezrobotnych posiada bardzo niskie kwalifikacje zawodowe lub w ogóle ich nie posiada.

Zaskakujący jest również wysoki odsetek osób z wyższym wykształceniem, wynoszący blisko 20% ogółu bezrobotnych. Najwyższy odsetek osób pozostających bez pracy, ponad 70% nieposiadających jakiegokolwiek wykształcenia, występuje na osiedlu Złotej Jesieni. Najwięcej bezrobotnych z wyższym wykształceniem, ponad 30% występuje na osiedlu Bieńczyce oraz osiedlu Podwawelskim.

Tab. 99. Bezrobotni wg wykształcenia w analizowanych obszarach w 2010 roku

Lp.	Osiedle	Bezrobotni wg wykształcenia										Razem	
		brak		podstawowe		zawodowe		ogólne		wyższe			
		os.	%	os.	%	os.	%	os.	%	os.	%	os.	%
1	Albertyńskie	47	25,4	52	28,1	41	22,2	22	11,9	23	12,4	185	100,0
2	Azory	131	27,0	133	27,4	82	16,9	61	12,6	79	16,3	486	100,0
3	Bieńczyce	7	11,7	18	30,0	12	20,0	4	6,7	19	31,7	60	100,0
4	Dąbie	31	23,7	29	22,1	30	22,9	12	9,2	29	22,1	131	100,0
5	II Pułku Lotniczego	23	12,0	61	31,8	33	17,2	23	12,0	52	27,1	192	100,0
6	Jagiellońskie	45	29,0	35	22,6	40	25,8	17	11,0	18	11,6	155	100,0
7	Kazimierzowskie	84	34,0	62	25,1	59	23,9	15	6,1	27	10,9	247	100,0
8	Kurdwanów	71	13,3	148	27,8	96	18,0	78	14,6	140	26,3	533	100,0
9	Na Kozłówce	106	28,0	88	23,2	81	21,4	43	11,3	61	16,1	379	100,0
10	Niepodległości	7	10,6	14	21,2	18	27,3	11	16,7	16	24,2	66	100,0
11	Olsza II	52	25,0	54	26,0	43	20,7	20	9,6	39	18,8	208	100,0
12	Podwawelskie	27	17,1	49	31,0	22	13,9	11	7,0	49	31,0	158	100,0
13	Prądnik Czerwony	52	18,2	71	24,9	52	18,2	34	11,9	76	26,7	285	100,0
14	Przy Arce	33	19,6	54	32,1	38	22,6	19	11,3	24	14,3	168	100,0
15	Ruczaj-Zaborze	58	18,3	90	28,4	48	15,1	37	11,7	84	26,5	317	100,0
16	Ugorek	25	17,2	37	25,5	31	21,4	19	13,1	33	22,8	145	100,0
17	Wola Duchacka	51	18,8	66	24,3	54	19,9	37	13,6	64	23,5	272	100,0
18	Wzgórza Krzesławickie	125	29,1	99	23,1	128	29,8	41	9,6	36	8,4	429	100,0
19	Złotej Jesieni	24	70,6	3	8,8	7	20,6	0	0,0	0	0,0	34	100,0
	Razem:	999	22,4	1 163	26,1	915	20,6	504	11,3	869	19,5	4 450	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Krakowa - stan na 31.12.2010 roku

Rys. 403. Bezrobotni wg wieku w przedziałach 5-letnich, ogółem w 2010 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Krakowa - stan na 31.12.2010 roku

Znamienne jest, że wśród bezrobotnych największą grupę stanowią osoby w wieku 26-30 lat, jest ich ponad 760 osób, co stanowi ponad 17% ogółu bezrobotnych. Tuż za tą grupą sytuują się osoby w wieku 21-25 lat, grupa ta liczy 704 osoby i stanowi blisko 16% ogółu bezrobotnych. Wśród bezrobotnych zamieszkujących analizowane osiedla 1/3 to osoby w wieku do 30 lat. Drugą istotną grupę pozostających bez pracy stanowią osoby w wieku 51-55 lat (650 osób). 43% mieszkańców pozostających na analizowanych obszarach bez pracy, to osoby które ukończyły 40 rok życia

Największą grupę osób młodych, pozostających bez pracy stanowią mieszkańcy osiedla Kurdwanów (216 osób, 14% populacji w wieku do 30 lat pozostającej bez pracy w analizowanych osiedlach). Równie wysokie wskaźniki odnotowuje się dla osiedla Azory, Ruczaj, Na Kozłówce i Wzgórza Krzesławickie. Najmniej bezrobotnych w tej grupie wiekowej zamieszkuje osiedle Niepodległości, Bieńczyce i Złotej Jesieni.

Tab. 100. Bezrobotni wg wieku w przedziałach 5-letnich w analizowanych obszarach w 2010 roku

Lp.	Osiedle	Liczba bezrobotnych wg wieku										Razem
		18-20	21-25	26-30	31-35	36-40	41-45	46-50	51-55	56-60	61-65	
1	Albertyńskie	8	27	26	20	16	17	29	27	14	1	185
2	Azory	25	75	74	47	29	38	71	79	42	6	486
3	Bieńczyce	0	5	9	14	6	4	6	4	12	0	60
4	Dąbie	4	24	15	10	18	18	20	11	10	1	131
5	II Pułku Lotniczego	7	37	35	22	15	12	12	32	19	1	192
6	Jagiellońskie	13	19	18	17	14	15	24	19	15	1	155
7	Kazimierzowskie	6	38	42	15	21	36	26	38	22	3	247
8	Kurdwanów	15	90	111	69	35	22	31	82	72	7	534
9	Na Kozłowie	15	63	63	41	32	37	49	49	26	4	379
10	Niepodległości	1	8	8	11	20	4	3	5	6	0	66
11	Olsza II	5	33	35	19	24	21	17	40	13	1	208
12	Podwawelskie	5	17	36	21	21	26	9	14	9	0	158
13	Prądnik Czerwony	14	40	63	55	17	7	21	39	23	6	285
14	Przy Arce	8	20	27	26	31	16	14	18	5	3	168
15	Ruczaj-Zaborze	12	63	74	31	16	16	25	42	36	2	317
16	Ugorek	6	17	13	23	12	16	23	26	9	0	145
17	Wola Duchacka	9	50	63	27	17	9	17	44	32	4	272
18	Wzgórza Krzesławickie	15	74	44	39	32	40	77	77	28	3	429
19	Złotej Jesieni	3	4	6	3	4	3	6	4	0	1	34
Razem:		171	704	762	510	380	357	480	650	393	44	4451

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Krakowa - stan na 31.12.2010 roku

Liczba bezrobotnych w wieku do 30 lat stanowi bez wątpienia istotną informację. Odsetek osób w wieku do 30 lat pozostających bez pracy wśród ogółu bezrobotnych wskazuje na możliwe do wystąpienia problemy społeczne. Z tego też powodu sporządzono zestawienie udziału procentowego poszczególnych grup bezrobotnych. Wynika z niego, że największy odsetek osób w wieku do 30 lat pozostających bez pracy odnotowujemy na takich osiedlach jak: Bieńczyce 47% ogółu bezrobotnych, Jagiellońskie (44,85%) oraz Na Kozłowie (41,15%).

Charakterystyczną kwestią jest fakt, że w pięciu na dziewięć osiedli zlokalizowanych w Nowej Hucie wskaźnik ten jest bardzo wysoki i wynosi ponad 38%. Najniższy odsetek bezrobotnych w wieku do 30 lat występuję na osiedlach Wola Duchacka, Ugorek oraz Wzgórza Krzesławickie, gdzie wskaźnik ten nie przekracza 26%.

Drugą istotną z punktu widzenia analizowanego zjawiska grupą są osoby, które ukończyły 40 rok życia. Największy odsetek osób bezrobotnych w tym wieku odnotowano na osiedlach:

Tab. 101. Odsetek bezrobotnych wg wieku w przedziałach 5-letnich w analizowanych obszarach w 2010 roku

Lp.	Osiedle	Liczba bezrobotnych wg wieku w %										Razem
		18-20	21-25	26-30	31-35	36-40	41-45	46-50	51-55	56-60	61-65	
1	Albertyńskie	4,32	14,59	14,05	10,81	8,65	9,19	15,68	14,59	7,57	0,54	100,00
2	Azory	5,14	15,43	15,23	9,67	5,97	7,82	14,61	16,26	8,64	1,23	100,00
3	Bieńczyce	0,00	8,33	15,00	23,33	10,00	6,67	10,00	6,67	20,00	0,00	100,00
4	Dąbie	3,05	18,32	11,45	7,63	13,74	13,74	15,27	8,40	7,63	0,76	100,00
5	II Pułku Lotniczego	3,65	19,27	18,23	11,46	7,81	6,25	6,25	16,67	9,90	0,52	100,00
6	Jagiellońskie	8,39	12,26	11,61	10,97	9,03	9,68	15,48	12,26	9,68	0,65	100,00
7	Kazimierzowskie	2,43	15,38	17,00	6,07	8,50	14,57	10,53	15,38	8,91	1,21	100,00
8	Kurdwanów	2,81	16,85	20,79	12,92	6,55	4,12	5,81	15,36	13,48	1,31	100,00
9	Na Kozłowie	3,96	16,62	16,62	10,82	8,44	9,76	12,93	12,93	6,86	1,06	100,00
10	Niepodległości	1,52	12,12	12,12	16,67	30,30	6,06	4,55	7,58	9,09	0,00	100,00
11	Olsza II	2,40	15,87	16,83	9,13	11,54	10,10	8,17	19,23	6,25	0,48	100,00
12	Podwawelskie	3,16	10,76	22,78	13,29	13,29	16,46	5,70	8,86	5,70	0,00	100,00
13	Prądnik Czerwony	4,91	14,04	22,11	19,30	5,96	2,46	7,37	13,68	8,07	2,11	100,00
14	Przy Arce	4,76	11,90	16,07	15,48	18,45	9,52	8,33	10,71	2,98	1,79	100,00
15	Ruczaj-Zaborze	3,79	19,87	23,34	9,78	5,05	5,05	7,89	13,25	11,36	0,63	100,00
16	Ugorek	4,14	11,72	8,97	15,86	8,28	11,03	15,86	17,93	6,21	0,00	100,00
17	Wola Duchacka	3,31	18,38	23,16	9,93	6,25	3,31	6,25	16,18	11,76	1,47	100,00
18	Wzgórza Krzesławickie	3,50	17,25	10,26	9,09	7,46	9,32	17,95	17,95	6,53	0,70	100,00
19	Złotej Jesieni	8,82	11,76	17,65	8,82	11,76	8,82	17,65	11,76	0,00	2,94	100,00
Razem:		3,84	15,82	17,12	11,46	8,54	8,02	10,78	14,60	8,83	0,99	100,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Krakowa - stan na 31.12.2010 roku

II Pułku Lotniczego (52,45% ogółu bezrobotnych), Ugorek (51,03%) oraz Kurdwanów 50,61%. Na osiedlach tych ponad połowa bezrobotnych to osoby, które ukończyły 40 rok życia, którym niezwykle ciężko przychodzi powrót na rynek pracy. Równie wysokie wskaźniki w tym zakresie odnotować można na osiedlach Azory (48,56), Przy Arce (47,74) i Olsza II (47,57).

Najmniejszy odsetek osób bezrobotnych w wieku powyżej 40 lat odnotowujemy na takich osiedlach jak osiedle Kazimierzowskie (33,68), Prądnik Czerwony (33,33) i Wola Duchacka (27,27%).

Równie istotny jak wiek bezrobotnych jest czas pozostawania bez pracy. Przyjmuje się bowiem, że długi czas pozostawania bez pracy powoduje trwałe wyłączenie danej osoby z rynku pracy oraz niesie szereg negatywnych konsekwencji społecznych. Analizując zatem to kryterium możemy dostrzec, że zdecydowana większość bezrobotnych to osoby pozostające bez pracy poniżej roku, stanowią oni grupę blisko 2850 osób (63,96% ogółu bezrobotnych).

Tab. 102. Bezrobotni wg czasu pozostawania bez pracy w analizowanych obszarach w 2010 roku

Lp.	Osiedle	Liczba bezrobotnych			Odsetek bezrobotnych		
		poniżej roku	powyżej roku	razem	poniżej roku	powyżej roku	razem
1	Albertyńskie	143	42	185	77,30	22,70	100,00
2	Azory	387	99	486	79,63	20,37	100,00
3	Bieńczyce	49	11	60	81,67	18,33	100,00
4	Dąbie	104	27	131	79,39	20,61	100,00
5	II Pułku Lotniczego	162	30	192	84,38	15,63	100,00
6	Jagiellońskie	131	24	155	84,52	15,48	100,00
7	Kazimierzowskie	201	46	247	81,38	18,62	100,00
8	Kurdwanów	85	448	533	15,95	84,05	100,00
9	Na Kozłówce	307	72	379	81,00	19,00	100,00
10	Niepodległości	59	7	66	89,39	10,61	100,00
11	Olsza II	163	45	208	78,37	21,63	100,00
12	Podwawelskie	112	46	158	70,89	29,11	100,00
13	Prądnik Czerwony	225	60	285	78,95	21,05	100,00
14	Przy Arce	134	34	168	79,76	20,24	100,00
15	Ruczaj-Zaborze	49	268	317	15,46	84,54	100,00
16	Ugorek	114	31	145	78,62	21,38	100,00
17	Wola Duchacka	44	228	272	16,18	83,82	100,00
18	Wzgórze Krzestawickie	349	80	429	81,35	18,65	100,00
19	Złotej Jesieni	29	6	35	82,86	17,14	100,00
Razem:		2847	1604	4451	63,96	36,04	100,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Krakowa - stan na 31.12.2010 roku

Ogólne relacje nie odnoszą się jednak do wszystkich osiedli. Na trzech osiedlach odsetek osób pozostających bez pracy powyżej roku wynosi ponad 80%. Tak trudna sytuacja występuje na osiedlu Ruczaj, gdzie odsetek ten wynosi blisko 85%, Kurdwanów (84%) oraz Wola Duchacka (blisko 84%). Na pozostałych analizowanych osiedlach wskaźnik ten nie przekracza 30%, co należy odczytywać jako sygnał iż bezrobocie na tych osiedlach może trwać charakter.

Na koniec przeanalizowano rozkład zjawiska bezrobocia w populacji danej płci. Z całości analizowanej populacji największy odsetek kobiet pozostających bez pracy odnotowano na osiedlu Złotej Jesieni 18,75% kobiet w wieku produkcyjnym zamieszkujących to osiedle. W grupie 25% osiedli o najwyższym wskaźniku bezrobotnych kobiet w populacji kobiet występują tylko osiedla zlokalizowane w Nowej Hucie. W grupie zaś 25% osiedli o najniższym wskaźniku bezrobocia wśród kobiet w populacji kobiet znalazły się osiedla Ruczaj, Kurdwanów, Niepodległości, Prądnik Czerwony oraz Podwawelskie.

Tab. 103. Odsetek bezrobotnych wg płci w analizowanych obszarach w 2010 roku – rozkład zmiennych

Lp.	Osiedle	Bezrobotni					
		Kobiety		Mężczyźni		Ogółem	
		Liczba*	%**	Liczba*	%	Liczba*	%
1	Złotej Jesieni		18,75		15,09		16,83
2	Wzgórze Krzestawickie		5,90		7,43		6,68
3	Albertyńskie		6,10		6,72		6,40
4	Kazimierzowskie		5,70		7,05		6,39
5	Jagiellońskie		4,82		6,39		5,64
6	Przy Arce		5,37		4,86		5,10
7	Na Kozłówce		4,41		5,37		4,88
8	Ugorek		4,45		5,30		4,87
9	Dąbie		4,33		5,39		4,86
10	Azory		4,31		5,34		4,82
11	Olsza II		4,65		4,65		4,65
12	Bieńczyce		4,19		4,89		4,55
13	II Pułku Lotniczego		3,91		3,97		3,94
14	Ruczaj-Zaborze		3,73		4,12		3,92
15	Kurdwanów		3,64		4,14		3,88
16	Wola Duchacka		4,31		3,43		3,87
17	Niepodległości		3,55		4,15		3,86
18	Prądnik Czerwony		3,31		4,33		3,82
19	Podwawelskie		3,51		3,70		3,60
			100,00		100,00		100,00

*|||| - 25% populacji o najwyższych wskaźnikach, |||| - 25% populacji o najniższych wskaźnikach
**odsetek kobiet bezrobotnych w populacji kobiet na danym osiedlu.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Krakowa - stan na 31.12.2010 roku

Podobnie rozkłada się na poszczególne osiedla odsetek bezrobotnych mężczyzn w populacji mężczyzn zamieszkujących poszczególne osiedla.

Podsumowując problem bezrobocia z uwagi na jego poziom nie jest istotnym czynnikiem wpływającym na deprywację analizowanych zasobów. Przykład jednak osiedla Złotej Jesieni pokazuje, że skumulowanie w jednym miejscu dużego odsetka osób bezrobotnych, może przynieść znaczące problemy społeczne i wymaga natychmiastowych działań tak by problem nie rozszerzył się na inne osiedla.

Dużo istotniejszym problemem z punktu widzenia prowadzonych analiz jest problem dużego odsetka osób młodych do 30 roku życia pozostających bez pracy oraz długości pozostawania bez pracy osób bezrobotnych. Z pierwszą kwestią związany jest problem braku perspektyw a tym samym zaniedbywania, czy wręcz niszczenia zamieszkiwanych zasobów mieszkaniowych, z drugą kwestią

wiąże się problem powstawania grup wykluczenia, które nie są w stanie samodzielnie powrócić na rynek pracy, co generuje różne konsekwencje choćby olbrzymie zaległości czynszowe, które powodują że zarządcy nieruchomości nie mogą przeznaczać środków na niezbędne remonty a muszą przeznaczać pozyskane środki na regulowanie rachunków osób nie ponoszących kosztów utrzymania lokalu.

Olbrzymim problemem jest brak wykształcenia wśród bezrobotnych. Czynnikiem ten utrudniać będzie aktywne poszukiwanie pracy przez bezrobotne osoby i czynić te osoby potencjalną grupą wykluczoną. Kwestia analizy bezrobocia powinna zostać pogłębiona na etapie prac nad Lokalnym Programem Rehabilitacji we współpracy z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej, tak by odpowiedzieć sobie na pytanie czy zjawisko to rozkłada się równomiernie na wszystkie budynki mieszkalne w granicach danego osiedla, czy też występują budynki, w których zjawisko to się wyraźnie kumuluje. Gdyby tak bowiem było, te stosunkowo niskie średnie wartości mogą nie oddawać skali złożoności problemu występującego w określonym budynku.

Pomoc społeczna

Istotną informacją ukazującą problemy społeczne występujące na analizowanych obszarach jest bez wątpienia statystyka osób objętych pomocą Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Zebrane i opracowane dane wskazują, że średni udział osób pobierających zasiłek w Krakowie kształtował się na poziomie 4,6% ogółu mieszkańców. Oznacza to, że na siedmiu z dziewiętnastu osiedli objętych analizą udział osób pobierających zasiłek jest wyższy niż średnia dla Krakowa. Odchylenie wartości wskaźnika dla pięciu osiedli nie przekracza 2%, jedynie na osiedlu Złotej Jesieni wskaźnik ten zdecydowanie odbiega od średniej dla Krakowa.

W grupie osiedli o przekroczonej w stosunku do średniej dla miasta wartości udziału osób pobierających zasiłek z pomocy społecznej, pięć osiedli zlokalizowanych jest w Nowej Hucie, natomiast pozostałe dwa w dzielnicy Krowodrza (Osiedle Azory) i Podgórze (Osiedle Na Kozłowie).

Tab. 104. Liczba pobierających zasiłek w 2010 roku

Lp.	Osiedle	Pobierający zasiłek		Liczba mieszkańców
		Liczba osób	Udział w l.m. %	
1	Albertyńskie	219	4,5	4 898
2	Azory	972	6,4	15 295
3	Bieńczyce	33	1,7	1 980
4	Dąbie	193	4,1	4 737
5	II Pułku Lotniczego	189	2,8	6 802
6	Jagiellońskie	220	4,9	4 461
7	Kazimierzowskie	336	5,5	6 108
8	Kurdwanów	534	2,9	18 307
9	Na Kozłowie	796	6,3	12 718
10	Niepodległości	55	2,0	2 809
11	Olsza II	235	3,2	7 391
12	Podwawelskie	354	4,3	8 173
13	Prądnik Czerwony	289	2,7	10 729
14	Przy Arce	246	4,7	5 268
15	Ruczaj-Zaborze	413	4,0	10 201
16	Ugorek	211	3,9	5 395
17	Wola Duchacka	409	4,4	9 251
18	Wzgórza Krzesławickie	554	5,5	10 137
19	Złotej Jesieni	176	57,9	304
	Razem:	6 434*	4,4	144 964
	Kraków:	33 910	4,6	745 234

*18,97% osób pobierających zasiłki w Krakowie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Krakowa - stan na 31.12.2010 roku

Łącznie na analizowanych osiedlach blisko 6,5 tys. osób pobiera zasiłek z pomocy społecznej. Największa liczba osób pobierających zasiłek zamieszkuje osiedla: Azory (972 osoby), Na Kozłowie (796 osób), Wzgórza Krzesławickie (554 osób) oraz Kurdwanów (534 osób). Mimo wysokiego udziału pobierających zasiłek, wynoszącego blisko 58% ogółu zamieszkujących osiedle Złotej Jesieni, liczba pobierających nie jest wysoka i wynosi 176 osób. Mniejszą liczbę klientów MOPS odnotowano jedynie na osiedlach Niepodległości (55 osób) i Bieńczyce (33 osoby).

Poza liczbą pobierających zasiłek istotne są wskaźniki jakościowe, odpowiadające na pytanie, jaki jest odsetek rodzin wielodzietnych korzystających z pomocy społecznej, którym znacznie trudniej przełamać problemy ekonomiczne oraz w których znacznie częściej można zaobserwować towarzyszące kwestiom ekonomicznym problemy rodzinne.

Tab. 105. Liczba pobierających zasiłek w 2010 roku – rozkład zmiennych

Lp.	Osiedle	Liczba osób*	Udział w %
1	Złotej Jesieni		176
2	Azory		972
3	Na Kozłówce		796
4	Kazimierzowskie		336
5	Wzgórza Krzestawickie		554
6	Jagiellońskie		220
7	Przy Arce		246
8	Albertyńskie		219
9	Wola Duchacka		409
10	Podwawelskie		354
11	Dąbie		193
12	Ruczaj		413
13	Ugorek		211
14	Olsza II		235
15	Kurdwanów		534
16	II Pułku Lotniczego		189
17	Prądnik Czerwony		289
18	Niepodległości		55
19	Bieńczyce		33

*||||| - 25% populacji o najniższych dochodach, ||||| - 25% populacji o najwyższych dochodach

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Krakowa - stan na 31.12.2010 roku

W grupie analizowanych osiedli odsetek rodzin wielodzietnych pobierających zasiłki nie przekraczał 2%, za wyjątkiem osiedla Ruczaj, gdzie wskaźnik ten jest bardzo wysoki i wynosi blisko 33%. W grupie osiedli gdzie wartość wskaźnika jest bliska 2% znalazły się takie osiedla jak: Prądnik Czerwony (1,88%), Podwawelskie (1,77%) oraz Na Kozłówce (1,61%).

Zdecydowanie najmniejszą liczbę rodzin wielodzietnych korzystających z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej odnotowano na osiedlach: Bieńczyce (0,5%), Niepodległości (0,36%) oraz Ugorek (0,3%).

W ramach przeprowadzonych analiz ustalono, że średni miesięczny dochód na członka rodziny pobierającej zasiłek na analizowanych osiedlach nie przekracza 243 zł. W dwunastu na dziewiętnaście osiedli wartość ta była niższa niż średnia dla Krakowa. Najniższe średnie wartości dochodu per capita odnotowano na osiedlach: Wola Duchacka, Jagiellońskim, II Pułku Lotniczego, Ruczaj oraz Bieńczyce. Średnia wartość miesięcznego dochodu na członka rodziny pobierających zasiłek na tych osiedlach nie przekraczała 149 zł (25% wszystkich osiedli).

Najwyższą średnią wartość miesięcznego dochodu na członka rodziny pobierających zasiłek odnotowano dla osiedli: Prądnik Czerwony, Złota Jesień, Albertyńskie, Azory.

Tab. 106. Średni dochód miesięczny pobierających zasiłek w 2010 roku

Lp.	Osiedle	Średni dochód miesięczny pobierających zasiłek na		Liczba pobierających zasiłek	
		osoby w rodzinie*	osobę**		
1	Wola Duchacka		130,3	181,9	409
2	Jagiellońskie		139,3	136,2	220
3	II Pułku Lotniczego		139,4	149,7	189
4	Ruczaj		142,0	129,8	413
5	Bieńczyce		149,0	286,5	33
6	Podwawelskie		150,2	197,6	354
7	Kurdwanów		159,2	201,5	534
8	Dąbie		164,2	159,2	193
9	Przy Arce		181,9	188,1	246
10	Na Kozłówce		182,5	193,1	796
11	Ugorek		183,5	211,4	211
12	Kazimierzowskie		184,9	190,2	336
13	Olsza II		190,5	180,2	235
14	Wzgórza Krzestawickie		203,3	166,5	554
15	Prądnik Czerwony		220,0	225,6	289
16	Złotej Jesieni		223,0	137,0	176
17	Albertyńskie		229,1	187,8	219
18	Niepodległości		237,7	222,7	55
19	Azory		242,1	204,7	972

*||||| - 25% populacji o najniższych dochodach, ||||| - 25% populacji o najwyższych dochodach

** pracującą - osiedla o średniej wyższej od średniej dla Krakowa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Krakowa - stan na 31.12.2010 roku

Tab. 107. Źródło dochodu osób pobierających zasiłek zamieszkujących analizowane osiedla w 2010 roku

Lp.	Osiedle	Liczba osób, obierających zasiłek których źródłem dochodu jest								Suma końcowa
		brak danych	brak dochodu	emerytura lub renta	inne, niezarobkowe źródło utrzymania	praca na własny rachunek*	praca najemna dorywcza	praca najemna stała	użytkowanie indywidualnego gospodarstwa rolnego	
1	Albertyńskie	0	17	60	72	0	4	64	2	219
2	Azory	5	104	345	296	0	90	132	0	972
3	Bieńczyce	0	3	18	3	0	0	9	0	33
4	Dąbie	0	21	86	55	0	6	25	0	193
5	II Putku Lotniczego	0	12	41	74	2	11	49	0	189
6	Jagiellońskie	0	34	57	52	0	13	64	0	220
7	Kazimierzowskie	0	36	106	108	8	14	64	0	336
8	Kurdwanów	0	31	199	120	11	16	157	0	534
9	Na Kozłówce	7	113	304	163	3	61	145	0	796
10	Niepodległości	0	6	19	24	0	0	6	0	55
11	Olsza II	0	18	101	80	4	1	31	0	235
12	Podwawelskie	1	15	258	30	0	7	43	0	354
13	Prądnik Czerwony	0	34	124	48	6	19	58	0	289
14	Przy Arce	0	12	65	84	0	6	79	0	246
15	Ruczaj	3	45	77	127	0	29	127	5	413
16	Ugorek	0	16	101	42	0	24	28	0	211
17	Wola Duchacka	0	14	156	100	7	41	91	0	409
18	Wzgórza Krzesławickie	2	61	174	174	5	9	129	0	554
19	Złotej Jesieni	0	35	20	79	0	13	29	0	176
Razem:		18	627	2 311	1 731	46	364	1 330	7	6 434

* poza rolnictwem indywidualnym; wykonywanie wolnego zawodu

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Krakowa - stan na 31.12.2010 roku

Analiza pozycji na rynku pracy osób objętych pomocą MOPS wskazuje, że są to osoby, które od dłuższego czasu nie mogą powrócić na rynek pracy, są bierne zawodowo. W grupie pobierających zasiłki ponad 14% osób jest bezrobotnych a aż 74% jest biernych zawodowo. Jedynie nieco ponad 11% osób pracuje. Wynika stąd wniosek, że spośród grupy blisko 6 500 osób pobierających zasiłki, ponad 4 800 to osoby wykluczone społecznie. Najwyższy wskaźnik biernych zawodowo odnotowano na osiedlach: Podwawelskim (ponad 86%), Ugorek (ponad 80%), Bieńczyce (78,79%) oraz Złotej Jesieni (76,70%). Znamienne jest, że na żadnym z analizowanych osiedli wskaźnik ten nie spada poniżej 70% osób pobierających zasiłki. Najniższy wskaźnik biernych zawodowo odnotowano na osiedlu Dąbie (70,77%).

Największy odsetek pracujących objętych pomocą MOPS odnotowano na osiedlach: II Pułku Lotniczego (16,93%), Kurdwanowie (16,46%) oraz Woli Duchackiej (14,43%). Najniższy odsetek pracujących objętych pomocą MOPS odnotowano natomiast na osiedlach: Dąbie (7,69%), Podwawelskie (6,78%) oraz Ugorek (6,64%).

Ostatnią z analizowanych kwestii był udział osób dotkniętych trwałym inwalidztwem oraz niepełnosprawnością. Osoby te bowiem wskazywane są jako potencjalnie podatne na wykluczenie społeczne.

W analizowanych obszarach odsetek osób dotkniętych trwałym inwalidztwem a pobierających zasiłki nie przekracza zasadniczo 0,5%, za wyjątkiem osiedla Ruczaj gdzie jest bliski 1%. Jedynym osiedlem gdzie nie stwierdzono osób dotkniętych inwalidztwem i pobierających zasiłki jest osiedle Ugorek. W przypadku odsetka osób dotkniętych niepełnosprawnością zasadniczo nie przekracza on 2% osób pobierających zasiłki, za wyjątkiem osiedla Ruczaj gdzie odsetek ten jest wysoki i wynosi ponad 12%.

Tab. 108. Pozycja na rynku pracy osób pobierających zasiłek w 2010 roku

Lp.	Osiedle	Pozycja na rynku pracy osób pobierających zasiłek			
		bezrobotny	bierny zawodowo	pracujący	brak danych
1	Albertyńskie	29	163	27	0
2	Azory	199	696	77	0
3	Bieńczyce	4	26	3	0
4	Dąbie	42	138	15	0
5	II Pułku Lotniczego	18	139	32	0
6	Jagiellońskie	29	162	29	0
7	Kazimierzowskie	37	253	46	0
8	Kurdwanów	58	424	95	0
9	Na Kozłówce	107	585	100	4
10	Niepodległości	8	42	5	0
11	Olsza II	32	177	26	0
12	Podwawelskie	25	305	24	0
13	Prądnik Czerwony	41	214	34	0
14	Przy Arce	37	179	29	1
15	Ruczaj-Zaborze	66	297	50	0
16	Ugorek	27	169	14	1
17	Wola Duchacka	45	305	59	0
18	Wzgórze Krzesławickie	84	410	58	2
19	Złotej Jesieni	23	135	16	2
Razem:		911	4819	739	10

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Krakowa - stan na 31.12.2010 roku

Tab. 109. Odsetek inwalidów pobierających zasiłki na analizowanych osiedlach w 2010 roku*

Lp.	Osiedle	%
1	Albertyńskie	0,51%
2	Azory	0,11%
3	Bieńczyce	0,27%
4	Dąbie	0,43%
5	II Pułku Lotniczego	0,42%
6	Jagiellońskie	0,46%
7	Kazimierzowskie	0,34%
8	Kurdwanów	0,04%
9	Na Koztówce	0,12%
10	Niepodległości	0,07%
11	Olsza II	0,12%
12	Podwawelskie	0,16%
13	Prądnik Czerwony	0,11%
14	Przy Arce	0,09%
15	Ruczaj-Zaborze	0,99%
16	Ugorek	0,00%
17	Wola Duchacka	0,19%
18	Wzgórza Krzestawickie	0,42%
19	Złotej Jesieni	0,30%

*osoby z przyznanym orzeczeniem o inwalidztwie I, II lub III grupy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Krakowa - stan na 31.12.2010 roku

Tab. 110. Odsetek osób niepełnosprawnych pobierających zasiłki na analizowanych osiedlach w 2010 roku

Lp.	Osiedle	%
1	Albertyńskie	2,33%
2	Azory	0,95%
3	Bieńczyce	2,07%
4	Dąbie	2,27%
5	II Pułku Lotniczego	1,29%
6	Jagiellońskie	1,67%
7	Kazimierzowskie	1,37%
8	Kurdwanów	0,60%
9	Na Koztówce	1,56%
10	Niepodległości	0,36%
11	Olsza II	1,33%
12	Podwawelskie	1,56%
13	Prądnik Czerwony	1,12%
14	Przy Arce	1,23%
15	Ruczaj-Zaborze	12,20%
16	Ugorek	0,45%
17	Wola Duchacka	0,94%
18	Wzgórza Krzestawickie	1,22%
19	Złotej Jesieni	1,33%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Krakowa - stan na 31.12.2010 roku

1.5. Dostęp do infrastruktury społecznej oraz komunikacji publicznej

Najbliżej usytuowane linie komunikacji publicznej umożliwiają mieszkańcom analizowanych osiedli bezpośrednie połączenia z obszarem od 13,5% do ponad 30% powierzchni Krakowa. Dostępny obszar poprzez komunikację publiczną zamieszany jest w zależności od analizowanego osiedla przez ponad 40% do blisko 75% mieszkańców Krakowa. Oznacza to dobry a w wielu przypadkach bardzo dobre połączenie osiedli z innymi częściami miasta.

Dogodne jest usytuowanie przystanków komunikacji miejskiej, które znajdują się w strefie dojścia pieszo (maksymalna odległość od przystanku nie przekracza nigdy 500 m).

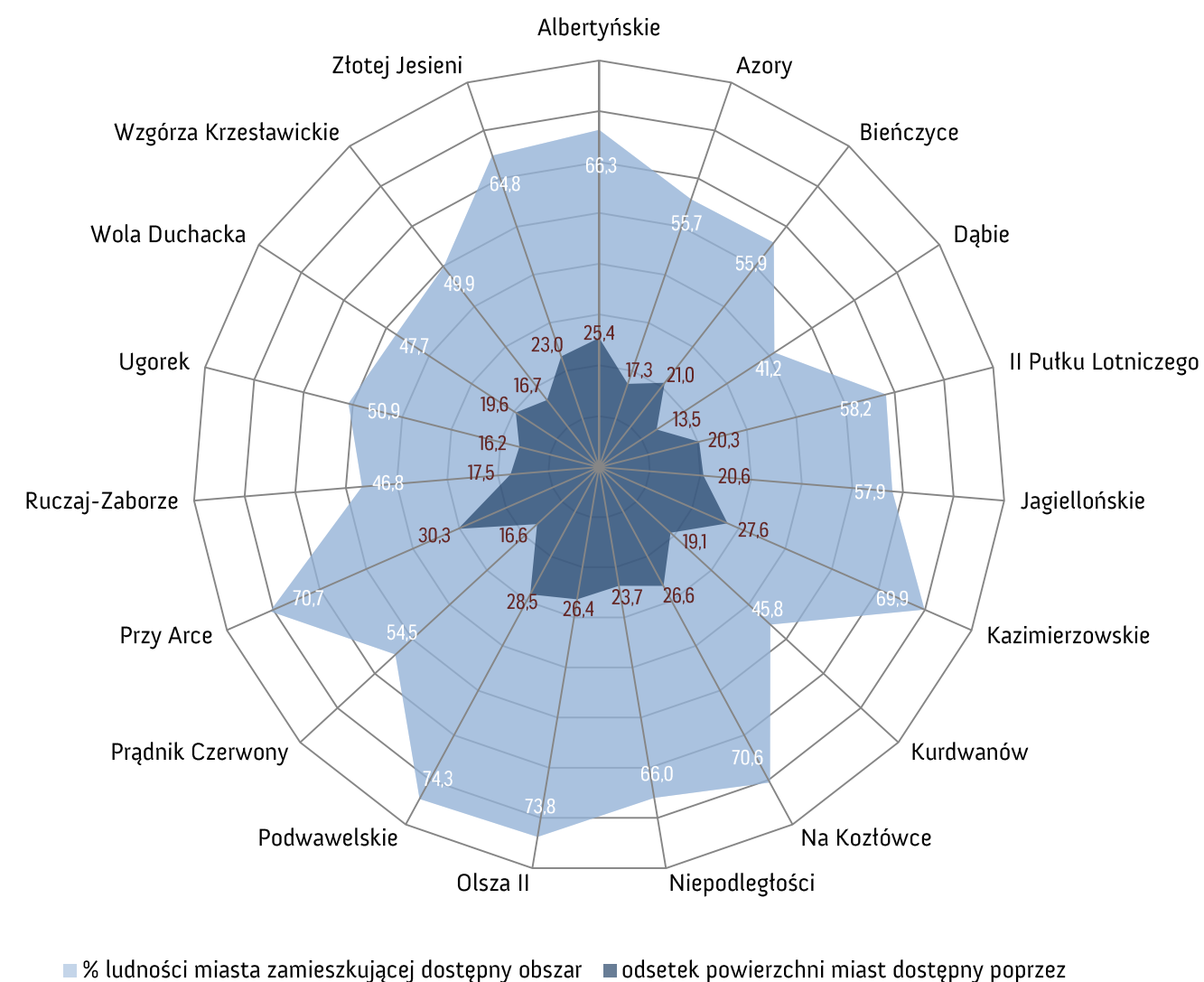
Duży atutem kilku osiedli (zespół osiedli Bieńczyckich, II Pułku Lotniczego, Ugorek, Podwawelskie) jest dostęp do sieci tramwajowej prowadzonej do samego centrum miasta wydzielonym torowiskiem, co zapewnia punktualność połączeń.

Istotnym ograniczeniem dla mieszkańców wielu osiedli jest brak punktualności w godzinach szczytu komunikacji autobusowej oraz duże zatłoczenie pojazdów w okresie roku akademickiego.

Tab. 111. Dostępność linii autobusowych i tramwajowych w sąsiedztwie analizowanych osiedli

Lp.	Osiedle	Liczba dostępnych linii w odległości					
		500m		100m		0 m	
		autobus	tramwaj	autobus	tramwaj	autobus	tramwaj
1	Albertyńskie	11	8	11	8	11	8
2	Azory	15	0	14	0	8	0
3	Bieńczyce	13	2	5	0	5	0
4	Dąbie	3	3	2	3	0	0
5	II Pułku Lotniczego	12	9	6	6	4	0
6	Jagiellońskie	7	8	7	8	7	8
7	Kazimierzowskie	23	9	10	8	10	8
8	Kurdwanów	12	3	9	3	9	3
9	Na Kozłówce	15	8	13	8	0	0
10	Niepodległości	23	10	7	10	0	0
11	Olsza II	25	0	17	0	17	0
12	Podwawelskie	22	3	14	3	0	0
13	Prądnik Czerwony	32	0	16	0	7	0
14	Przy Arce	23	10	18	10	5	0
15	Ruczaj-Zaborze	15	3	15	3	15	0
16	Ugorek	3	6	3	6	0	0
17	Wola Duchacka	14	3	11	3	0	0
18	Wzgórza Krzesławickie	9	3	8	3	8	3
19	Złotej Jesieni	12	8	7	8	5	0
Razem:		32	10	18	10	17	8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MPK S.A. w Krakowie

Rys. 404. Odsetek terenów oraz mieszkańców Krakowa dostępnych bezpośrednio z analizowanych osiedli poprzez linie komunikacji publicznej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Krakowa oraz MPK S.A. w Krakowie

Tab. 112. Odsetek mieszkańców Krakowa dostępnych bezpośrednio z analizowanych osiedli poprzez linie komunikacji publicznej

Lp	Osiedle	Środek transportu					
		Autobus		Tramwaj		Łącznie	
		dostępny obszar zamieszkały przez /udział w l.m. miasta					
		l.m.	%	L.m.	%	l.m.	%
1	Albertyńskie	425 911	57,2	293 370	39,4	493 929	66,3
2	Azory	415 219	55,7	0	0,0	415 219	55,7
3	Bieńczyce	361 945	48,6	119 871	16,1	416 603	55,9
4	Dąbie	117 950	15,8	246 152	33,0	306 780	41,2
5	II Pułku Lotniczego	310 599	41,7	326 810	43,9	433 676	58,2
6	Jagiellońskie	321 836	43,2	293 370	39,4	431 761	57,9
7	Kazimierzowskie	474 998	63,7	293 370	39,4	520 662	69,9
8	Kurdwanów	280 915	37,7	164 788	22,1	341 410	45,8
9	Na Kozłowie	407 883	54,7	321 164	43,1	526 331	70,6
10	Niepodległości	393 072	52,7	335 158	45,0	492 063	66,0
11	Olsza II	549 729	73,8	0	0,0	549 729	73,8
12	Podwawelskie	520 957	69,9	117 245	15,7	554 030	74,3
13	Prądnik Czerwony	406 359	54,5	0	0,0	406 359	54,5
14	Przy Arce	458 710	61,6	335 158	45,0	527 106	70,7
15	Ruczaj-Zaborze	296 510	39,8	117 245	15,7	348 522	46,8
16	Ugorek	162 089	21,8	326 810	43,9	379 035	50,9
17	Wola Duchacka	301 966	40,5	164 788	22,1	355 409	47,7
18	Wzgórza Krzesławickie	257 632	34,6	196 141	26,3	372 207	49,9
19	Złotej Jesieni	372 810	50,0	293 370	39,4	482 687	64,8
Razem:		549 729	73,8	335 158	45,0	554 030	74,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Krakowa oraz MPK S.A. w Krakowie

Tab. 113. Odsetek terenów dostępnych bezpośrednio z analizowanych osiedli poprzez linie komunikacji publicznej

Lp	Osiedle	Środek transportu					
		Autobus		Tramwaj		Łącznie	
		Dostępny obszar/udział w powierzchni miasta					
		ha	%	ha	%	ha	%
1	Albertyńskie	6 552	20,1	3 907	12,0	8 298	25,4
2	Azory	5 638	17,3	0	0,0	5 638	17,3
3	Bieńczyce	5 839	17,9	1 911	5,9	6 846	21,0
4	Dąbie	1 864	5,7	3 045	9,3	4 420	13,5
5	II Pułku Lotniczego	4 190	12,8	4 469	13,7	6 609	20,3
6	Jagiellońskie	4 362	13,4	3 907	12,0	6 713	20,6
7	Kazimierzowskie	7 598	23,3	3 907	12,0	9 014	27,6
8	Kurdwanów	5 477	16,8	1 945	6,0	6 219	19,1
9	Na Kozłowie	5 795	17,8	3 593	11,0	8 668	26,6
10	Niepodległości	5 515	16,9	4 637	14,2	7 749	23,7
11	Olsza II	8 619	26,4	0	0,0	8 619	26,4
12	Podwawelskie	8 451	25,9	2 049	6,3	9 308	28,5
13	Prądnik Czerwony	5 412	16,6	0	0,0	5 412	16,6
14	Przy Arce	8 205	25,1	4 637	14,2	9 904	30,3
15	Ruczaj-Zaborze	4 653	14,3	2 049	6,3	5 715	17,5
16	Ugorek	2 118	6,5	4 469	13,7	5 291	16,2
17	Wola Duchacka	5 779	17,7	1 945	6,0	6 408	19,6
18	Wzgórza Krzesławickie	3 803	11,7	2 712	8,3	5 447	16,7
19	Złotej Jesieni	5 244	16,1	3 907	12,0	7 500	23,0
Razem:		8 618,89	26,4	4 637,29	14,2	9 903,6	30,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Krakowa oraz MPK S.A. w Krakowie

1.6. Poziom bezpieczeństwa

Poziom bezpieczeństwa na analizowanych osiedlach może być rozumiany wąsko, poprzez bezpieczeństwo osobiste jego mieszkańców zagrożonych aktami przemocy ze strony innych mieszkańców osiedla lub osób zamieszkujących inną część miasta lub szerzej w odniesieniu do bezpieczeństwa zasobów materialnych (zarówno nieruchomości jak i ruchomości).

Pierwsza kwestia związana jest z sytuacją społeczną na osiedlu i grupami mieszkańców potencjalnie tworzących zagrożenie. Istnieją zasadniczo dwa podejścia w zakresie pomiaru poziomu bezpieczeństwa. Pierwsze zakłada, że poziom bezpieczeństwa wynika z liczby odnotowanych zdarzeń kryminalnych i wykroczeń. Im mniej odnotowanych zdarzeń tym obszar powinien być bezpieczniejszy.

Podejście to jest najczęściej stosowane, z uwagi na prostotę monitoringu poziomu bezpieczeństwa. Wystarczy bowiem zebrać dane na temat zdarzeń kryminalnych i wykroczeń mających miejsce na danym terenie. Im dłuższy słownik zjawisk podlegających rejestracji, tym większe możliwości otwierają się przed prowadzącym monitoring, co do zakresu późniejszych analiz.

Zasadniczo jednostką odpowiedzialną za gromadzenie tego typu danych jest policja i straż miejska. W mniejszym stopniu zjawiska takie może monitorować zarządca terenu poprzez wynajęte do tego celu firmy.

Drugie podejście zakłada, że przedmiotem monitoringu będą nie tylko zaistniałe zdarzenia, ale przede wszystkim odczucia mieszkańców, bazujące na ich doświadczeniach. Sytuacja oceniana jest wtedy poprzez ankietyzacje oraz tworzone mapy obszarów o podwyższonym ryzyku wystąpienia zdarzeń kryminalnych. W efekcie można np. wskazać, jaki jest odsetek terenów niebezpiecznych dla mieszkańców w godzinach wieczornych.

Pierwsza metoda jest bardziej adekwatna dla analiz porównawczych i nie wymaga szczegółowych i kosztownych analiz. Druga pozwala na bliższe prawdzie zdiagnozowanie obszarów zagrożonych przestępczością, ale wymaga czasu i dobrej współpracy z przedstawicielami lokalnej społeczności.

Autorzy opracowania podjęli starania celem pozyskania danych dotyczących występujących zjawisk kryminalnych na obszarach osiedli. Niestety odpowiedzialne za prowadzenie tego typu rejestrów instytucje, nie posiadają na dzień dzisiejszy sił i środków, umożliwiających w krótkim czasie wyselekcjonowanie stosownych danych. Ostatecznie zrezygnowano z wykonania tego typu analiz.

Innym ważnym aspektem poruszanego problemu jest kwestia bezpieczeństwa eksploatacji budynków. Istotnym problemem w analizowanej zabudowie jest:

- stosowanie, zwłaszcza w budynkach o g kondygnacjach, podgrzewaczy gazowych do etażowego, zlokalizowanego w każdym mieszkaniu, grzania ciepłej wody i w konsekwencji tzw. kominów zbiorczych, które mogą być powodem zatrucia czadem,
- całkowite uszczelnienia mieszkań przez właścicieli poprzez wymianę okien na plastikowe, w obiektach gdzie zastosowano grawitacyjny system wentylacyjny, co poza problemem z utrzymaniem właściwej wilgotności powietrza może być przyczyną zaccadzeń,
- zastępowanie podanych w projekcie zabezpieczeń 10A bezpiecznikami 16 A, umożliwiającymi korzystanie ze sprzętu AGD i RTV, ale równocześnie będących przyczyną porażenia prądem elektrycznym lub pożaru,
- samowolne przerabianie instalacji gazowych wewnątrz mieszkań, bez sprawdzenia ich szczelności, co w konsekwencji może być przyczyną ulatniania się gazu i w konsekwencji grozić poważną katastrofą,
- stara instalacja gazowa (skręcana), wymagająca wymiany na spawaną, która z uwagi na okres eksploatacji może być przyczyną ulatniania się gazu, a w konsekwencji nawet grozić wybuchem,
- podłączanie w kuchniach elektrycznych wentylatorów do kominów zbiorczych, co w konsekwencji może prowadzić do zaccadzenia innych mieszkańców
- lokalizacja ewakuacyjnych drabin pożarowych z klapami stalowymi w logiach mieszkań, w większości przypadków klapy te były i są blokowane przez lokatorów, uniemożliwiając penetrację budynku przez złodziei, ale także ewakuację w razie wybuchu pożaru,
- brak ocieplenia na niektórych budynkach, który skutkuje postępującą korozją ścian,
- permanentne zastawianie dróg pożarowych przez samochody mieszkańców, a w obszarach zlokalizowanych blisko centrum również przez osoby z zewnątrz,
- dzięki nasadzenia zieleni, które uniemożliwiają służbą podjazd pod budynek w sytuacji pożaru lub innego zdarzenia wymagającego interwencji z zewnątrz.

Odrębną kwestią związaną z bezpieczeństwem na osiedlach są problemy związane z możliwością wystąpienia klęsk żywiołowych takich jak np. obfite opady deszczu skutkujące lokalnymi podtopieniami lub powodzią. Spośród obszarów objętych analizą, dwa osiedle Dąbie i Podwawelskie znajduje się w strefie zalewowej Q_{0,1%} rzeki Wisły. Nie Wisła jednak stanowi największe zagrożenie dla tych obszarów a lokalne podtopienia wynikające z braku możliwości odprowadzenia wody.

Na fotografia przedstawiono konsekwencje wystąpienia podtopień na osiedlu Podwawelskim.

Rys. 406. Zalany obszar między blokami osiedla Podwawelskiego w maju 2010 roku
fot. Spółdzielnia Mieszkaniowa „Podwawelska”

Rys. 405. Zalane obiekty usługowe na osiedlu „Podwawelskim” w maju 2010 roku
fot. Spółdzielnia Mieszkaniowa „Podwawelska”

Rys. 407. Zastawiona droga pożarowa na osiedlu Na Kozłowie
fot. Marcin Nejman

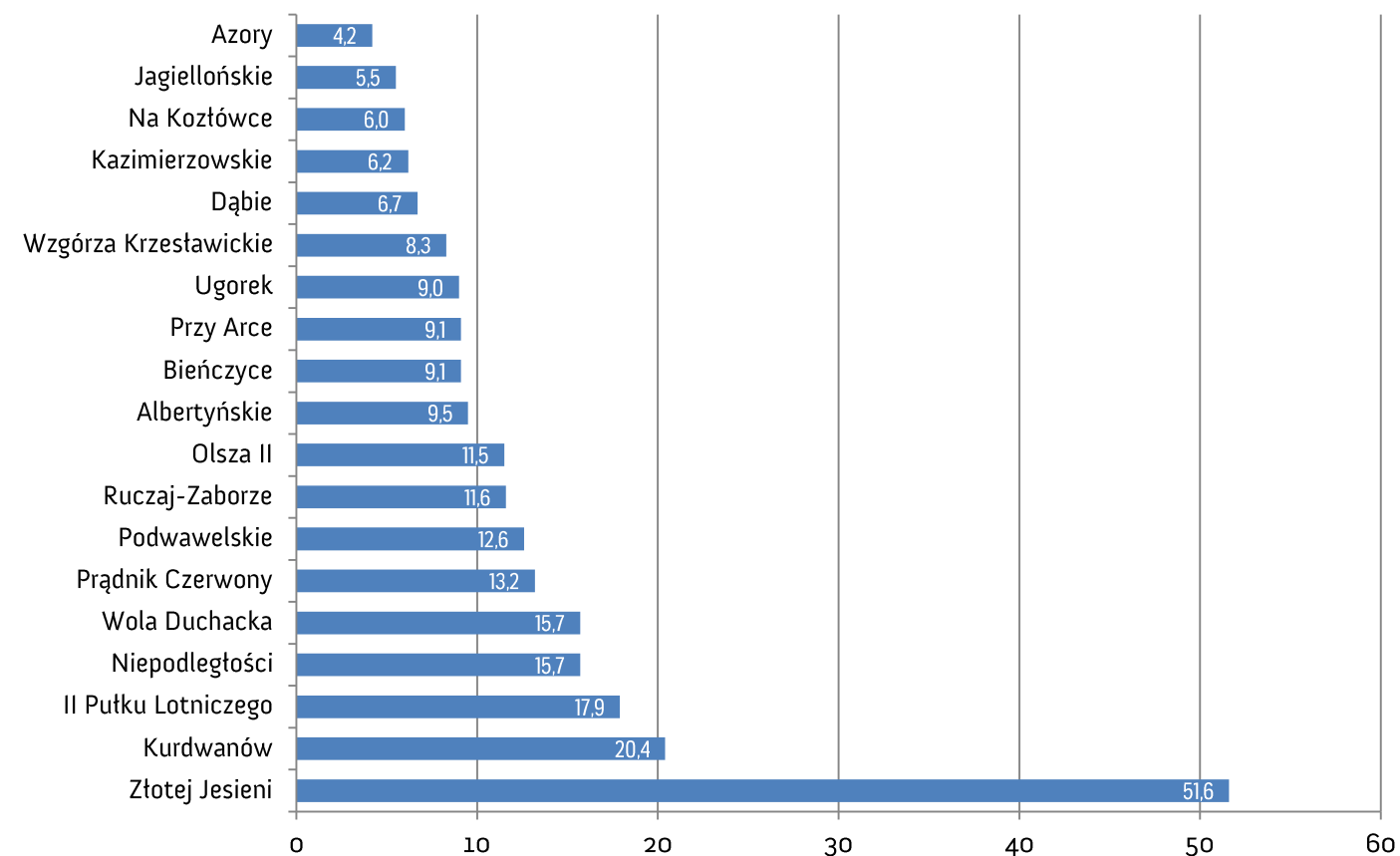
1.7. Uwarunkowania wynikające ze stanu infrastruktury komunikacyjnej

Wszystkie analizowane osiedla mają zapewnione dobre powiązania z podstawowym układem komunikacyjnym Krakowa. Głównym uwarunkowaniem wpływającym na jakość codziennego życia mieszkańców analizowanych osiedli jest stan infrastruktury komunikacyjnej, szczególnie w obszarze istniejących ogólnodostępnych miejsc postojowych.

W tym zakresie sytuacja na wszystkich analizowanych osiedla jest trudna. Liczba ogólnodostępnych miejsc postojowych przypadająca na 100 mieszkańców jest niska i waha się od 4,2 na osiedlu Azory do blisko 51,6 na osiedlu Złotej Jesieni.

Na ponad połowie osiedli, na jedną rodzinę przypada średnio połowa miejsca parkingowego. Tylko na dwóch osiedlach: II Pułku Lotniczego i Kurdwanowie liczba ogólnodostępnych miejsc pozwala na zapewnienie każdemu gospodarstwu prawie jednego miejsca postojowego. Wyjątkowo dobre wyniki osiedla Złotej Jesieni, wynika ze specyfiki tego osiedla i niewielkiej liczby zameldowanych osób.

Zarządcy nieruchomości świadomi istniejącego stanu, prowadzą działania zmierzające do poprawy sytuacji. Jednak wysoka dynamika wskaźnika motoryzacji w Krakowie wskazuje, że miejsc tych będzie ciągle za mało. Wyjściem z tej sytuacji może być tylko budowa dużych wielopoziomowych parkingów (wysoki koszt budowy) lub ograniczenie możliwości parkowania na osiedlach i we współpracy z miastem skłonienie mieszkańców do większego wykorzystania komunikacji publicznej.

Rys. 408. Liczba ogólnodostępnych miejsc postojowych na 100 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne

Tab. 114. Liczba ogólnodostępnych miejsc postojowych na analizowanych obszarach

Lp.	Nazwa osiedla	Miejsca postojowych*
1	Albertyńskie	466
2	Azory	638
3	Bieńczyce	180
4	Dąbie	318
5	II Pułku Lotniczego	1216
6	Jagiellońskie	245
7	Kazimierzowskie	380
8	Kurdwanów	3735
9	Na Kozłówce	766
10	Niepodległości	442
11	Olsza II	848
12	Podwawelskie	1028
13	Prądnik Czerwony	1417
14	Przy Arce	481
15	Ruczaj-Zaborze	1184
16	Ugorek	487
17	Wola Duchacka	1453
18	Wzgórze Krzesławickie	842
19	Złotej Jesieni	157

Źródło: opracowanie własne

1.8. Uwarunkowania wynikające z klimatu akustycznego

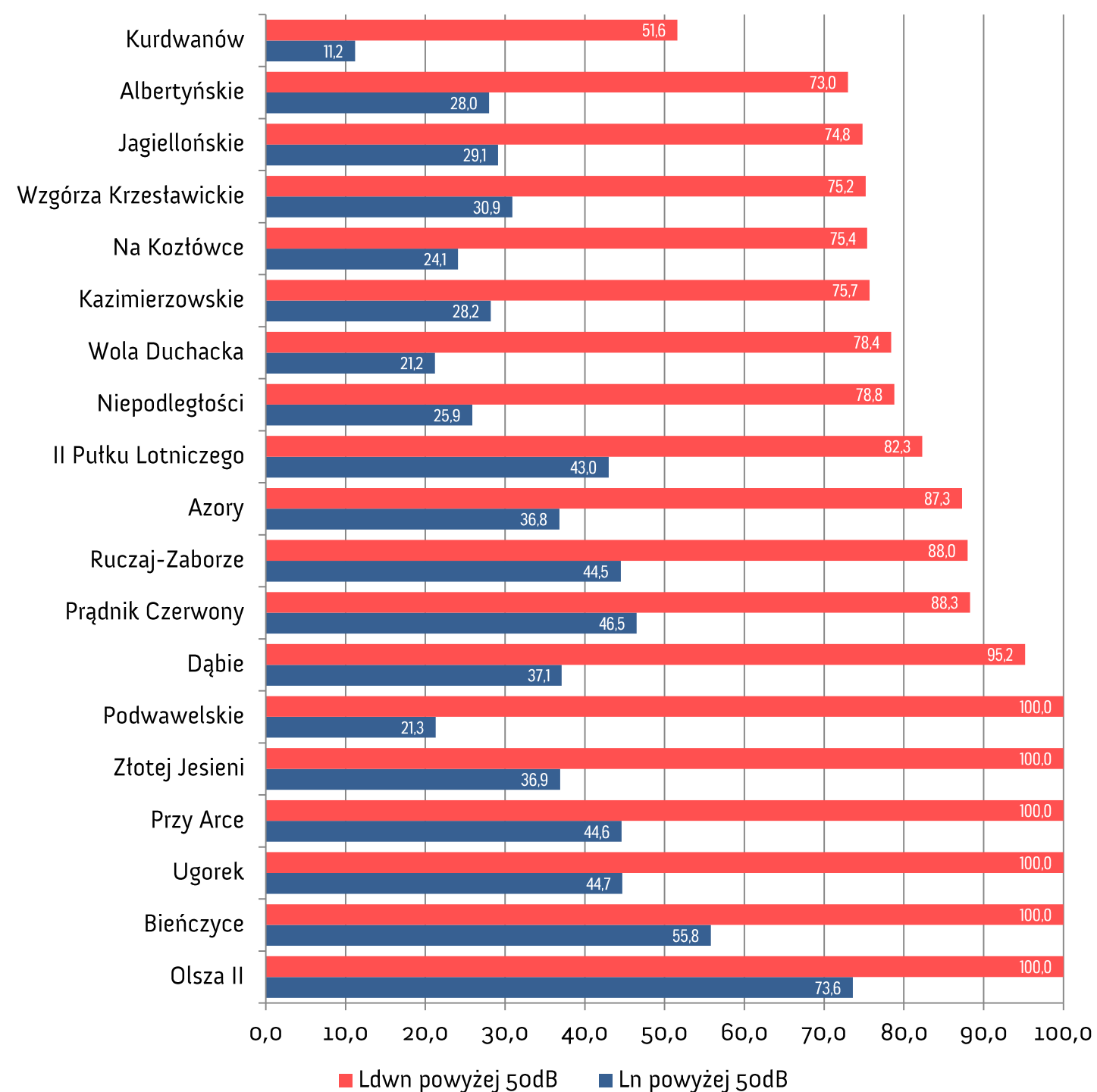
Klimat akustyczny analizowanych obszarów kształtowany jest przez ruch pojazdów kołowych (samochodów) oraz szynowych (tramwajów oraz składów pociągów).

Analizowane obszary w większości znajdują się na terenie o utrwalonej siatce dróg, połączeń tramwajowych i tras kolejowych. Wyjątkiem jest osiedle Ruczaj, w sąsiedztwie którego rozbudowywana jest ulica Grota Roweckiego obejmująca budowę nowej trasy tramwajowej prowadzonej równoległe do terenu osiedla. Inwestycja ta może znacząco zmienić klimat akustyczny osiedla Ruczaj, zarówno pozytywnie jak i negatywnie. Zależać to będzie od skuteczności zastosowanych rozwiązań ochronnych.

Siatka dróg i tras szynowych zapewnia dostępność komunikacyjną, jednak pojazdy generują hałas, w znacznej części wykraczający poza normy określające dopuszczalne wartości zanieczyszczenia hałasem na terenach mieszkaniowych wielorodzinnych.

Niniejsze opracowanie wykonano na podstawie aktualnie dostępnej mapy akustycznej Krakowa zrealizowanej w 2007 roku. Biorąc pod uwagę, że wykonanie nowej zgodnie z przepisami nastąpi w 2012 roku, celowe byłoby zestawienie nowych wartości z analizowanymi by ocenić stopień poprawy lub pogorszenia się klimatu akustycznego na analizowanych osiedlach. Aktualna mapa akustyczna miasta Krakowa przedstawia obszary objęte emisją hałasu drogowego i szynowego oraz mapy imisji obrazujące przekroczenia norm hałasu - powyżej 60dB w porze dziennej i powyżej 50dB w porze nocnej).

Poza normami, komfort akustyczny wyznaczają indywidualne subiektywne odczucia mieszkańców. Przyjmuje się, iż ludzie odczuwają komfort akustyczny w mieszkaniu w porze dziennej przy poziomie hałasu poniżej 40dB, a w nocy poniżej 30dB. Standardowe okna (dostępne obecnie w sprzedaży) zapewniają deklarowaną ochronę akustyczną oscylującą przed hałasem o natężeniu do 30dB. W przypadku okien akustycznych wartość deklarowanej ochrony wzrasta do maksymalnie 45dB. Przy czym wartości te są zmienne (nawet do kilkudziesięciu procent) w zależności od poziomu hałasu. Dla potrzeb niniejszego opracowania, przyjęto zatem dodatkową analizowaną wartość graniczną poziomu hałasu, wynoszącą 50dB (zagrożeniem emisji hałasu). Wartość ta wskazuje granicę terenów, na których wewnątrz budynków, poziomu hałasu w sytuacji zamkniętych okien, bez stosowania dodatkowych zabezpieczeń, nie obniża znacząco komfortu akustycznego.

Rys. 409. Odsetek terenów gdzie poziom hałasu drogowego wynosi powyżej 50 dB

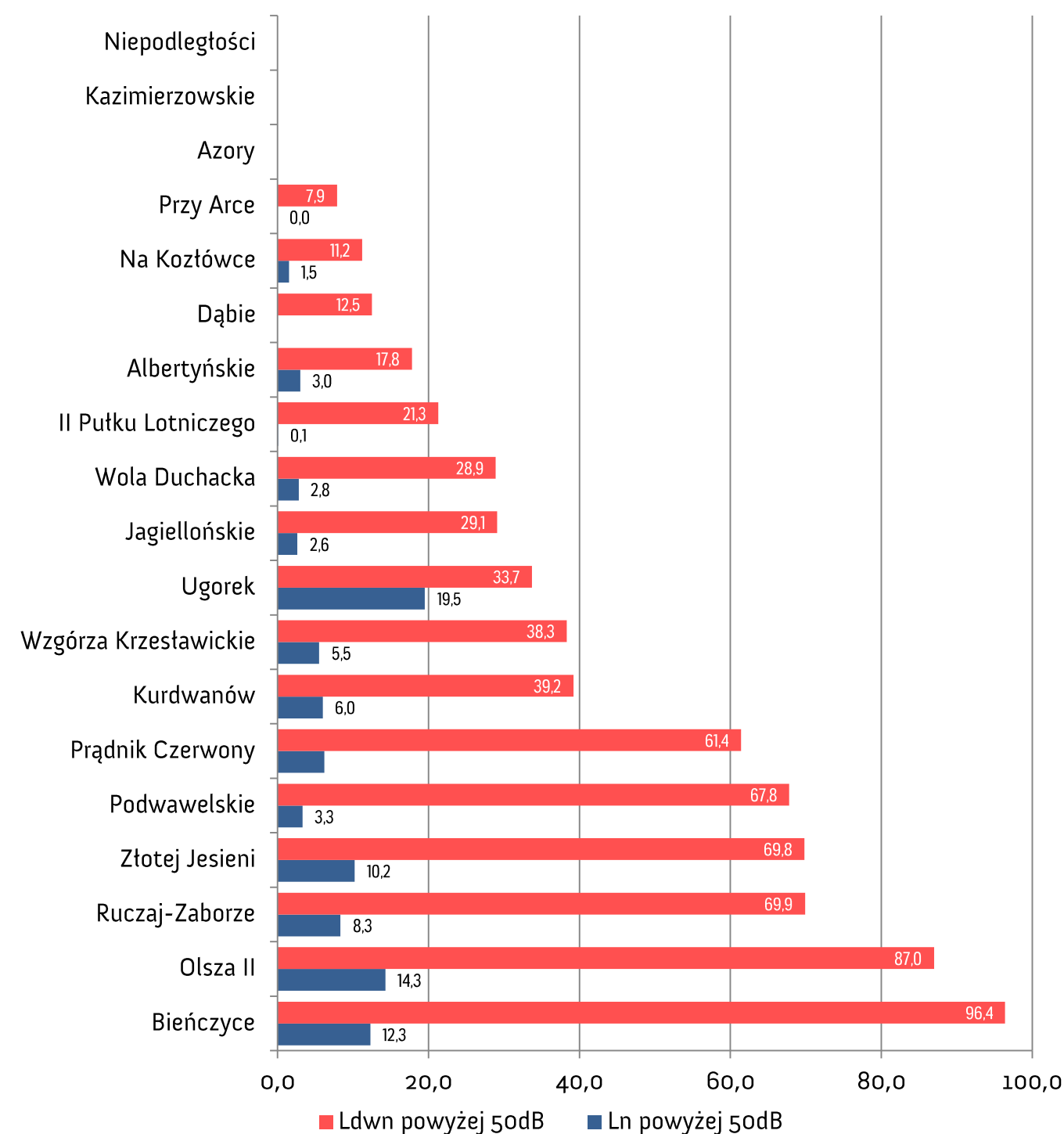
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Krakowa

Analiza mapy akustycznej Krakowa, wskazuje na ruch drogowy jako główne źródło zanieczyszczenia hałasem. Główne trasy międzydzielnicowe, stanowiące fragmenty dróg krajowych są w stanie generować hałas przekraczający 80dB w sąsiedztwie pasa drogowego. Osiedla takie jak obszar Olsza II, II Pułku Lotniczego rozcięte są uczęszczanymi drogami rozdzielającymi naturalnie jednolitą tkankę urbanistyczną. Obudowanie głównych dróg ekranami akustycznymi poprawia klimat akustyczny osiedli jednak stanowi trwałą barierę przestrzenną negatywnie wpływającą m. in. na postrzeganie przestrzeni. Stąd wydaje się celowe poza barierami fizycznymi odgradzającymi hałas, rozważyć stosowanie w większym zakresie zieleni, która częściowo tłumi hałas a dodatkowo pozytywnie wpływa na subiektywne odczucia mieszkańców.

Najmniej komfortowy klimat akustyczny panuje na terenie obszaru Bieńczyce i Olsza II oraz kolejno na osiedlach Przy Arce, Ruczaj. Przekroczenia norm hałasu dotyczą 40% analizowanych terenów i wynoszą maksymalnie do 51,7% analizowanego terenu osiedla (obszar Bieńczyce).

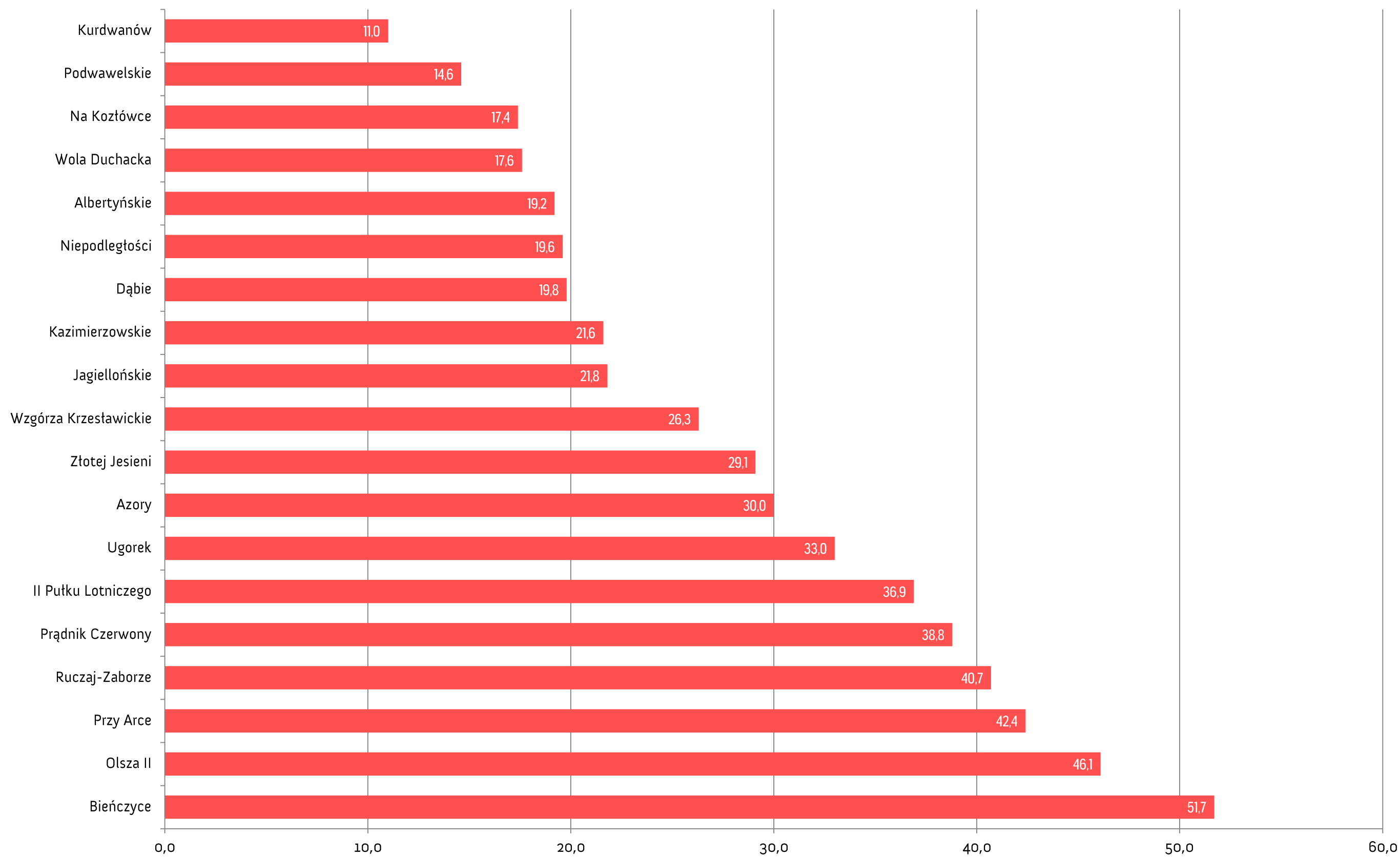
Najlepszy klimat akustyczny towarzyszy mieszkańcom Kurdwanowa, osiedla Na Kozłówce i Woli Duchackiej. Udział terenów objętych przekroczeniami norm jest najniższy, nie przekracza na tych osiedlach 20%. Na nadmierny hałas narażeni są jedynie mieszkańcy budynków położonych najbliżej ciągów komunikacyjnych.

"Program ochrony środowiska przed hałasem dla Miasta Krakowa" przyjęty uchwałą NR LXXXIII/1093/09 sugeruje szereg działań na obszarach objętych przekroczeniami dopuszczalnych poziomów hałasu. Są to działania zmierzające do ograniczenia poziomu hałasu w najbardziej niekorzystnych miejscach (np. poprzez wyznaczenie stref uspokojonego ruchu, ograniczenia lub wyeliminowanie ruchu drogowego, skuteczniejszy nadzór nad ograniczeniami prędkości, zabezpieczenia techniczne, działania edukacyjne).

Rys. 410. Odsetek terenów gdzie poziom hałasu szynowego wynosi powyżej 50 dB

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Krakowa

Rys. 411. Odsetek terenów, na których przekroczone są normy hałasu

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Krakowa

Tab. 115. Udział powierzchni na analizowanych osiedlach, gdzie poziom hałasu przekracza normy hałasu oraz gdzie poziom hałasu przekracza wartość 50dB

Lp.	Osiedle	Poziom hałasu									
		tereny z przekroczonymi normami hałasu		hałas szynowy				hałas drogowy			
				Ldwn powyżej 50dB		Ln powyżej 50dB		Ldwn powyżej 50dB		Ln powyżej 50dB	
		pow. [ha]	udział [%]	pow. [ha]	udział [%]	pow. [ha]	udział [%]	pow. [ha]	udział [%]	pow. [ha]	udział [%]
1	Albertyńskie	3,5	19,2	7,2	39,2	1,1	6,0	13,5	73,0	5,2	28,0
2	Azory	20,4	30,0	47,5	69,9	5,6	8,3	59,3	87,3	25,0	36,8
3	Bieńczyce	5,9	51,7	0,0	0,0	0,0	0,0	11,5	100,0	6,4	55,8
4	Dąbie	3,3	19,8	10,2	61,4	1,0	6,2	15,8	95,2	6,2	37,1
5	II Pułku Lotniczego	12,4	36,9	12,9	38,3	1,9	5,5	27,7	82,3	14,5	43,0
6	Jagiellońskie	4,5	21,8	6,0	29,1	0,5	2,6	15,3	74,8	6,0	29,1
7	Kazimierzowskie	3,4	21,6	13,8	87,0	2,3	14,3	12,0	75,7	4,5	28,2
8	Kurdwanów	10,5	11,0	17,0	17,8	2,9	3,0	49,3	51,6	10,7	11,2
9	Na Kozłowie	6,8	17,4	26,6	67,8	1,3	3,3	29,6	75,4	9,5	24,1
10	Niepodległości	2,3	19,6	11,2	96,4	1,4	12,3	9,2	78,8	3,0	25,9
11	Olsza II	18,6	46,1	0,0	0,0	0,0	0,0	40,3	100,0	29,7	73,6
12	Podwawelskie	5,5	14,6	4,2	11,2	0,6	1,5	37,7	100,0	8,0	21,3
13	Prądnik Czerwony	20,7	38,8	6,7	12,5	0,0	0,0	47,1	88,3	24,8	46,5
14	Przy Arce	7,4	42,4	12,3	69,8	1,8	10,2	17,5	100,0	7,8	44,6
15	Ruczaj-Zaborze	20,5	40,7	0,0	0,0	0,0	0,0	44,4	88,0	22,4	44,5
16	Ugorek	7,7	33,0	6,7	28,9	0,6	2,8	23,2	100,0	10,4	44,7
17	Wola Duchacka	9,0	17,6	17,2	33,7	9,9	19,5	40,0	78,4	10,8	21,2
18	Wzgórza Krzesławickie	14,3	26,3	11,6	21,3	0,1	0,1	40,9	75,2	16,8	30,9
19	Złotej Jesieni	3,0	29,1	0,8	7,9	0,0	0,0	10,3	100,0	3,8	36,9
Razem [ha] / Średnia [%]:		179,8	28,3	211,8	36,4	31,0	5,0	544,5	85,5	225,4	36,0

Źródło: opracowanie własne

1.9. Uwarunkowania wynikające z powiązań zewnętrznych obszaru

Analiza dziewiętnastu obszarów osiedli zabudowy blokowej wykazała, że osiedla te są dobrze połączone z podstawowym układem drogowym, a pojawiające się problemy jak w przypadku osiedla Ruczaj wynikają z nałożenia na siebie kilku czynników, z których jeden (brak wysokosprawnego środka komunikacji publicznej) właśnie jest eliminowany.

Dobrze również funkcjonują powiązania komunikacją publiczną, jednak w tym przypadku, można dostrzec, że czasem łatwiej dostać się do centrum Krakowa, niż do znajdującego się w pobliżu innego osiedla.

Bardzo słabe jest natomiast powiązanie osiedli z innymi częściami miasta poprzez sieć dróg rowerowych. W zasadzie trudno mówić o sieci, gdyż istniejące ścieżki nie stanowią spójnego systemu. W efekcie mieszkańcy nie mogą liczyć na wykorzystanie roweru, jako środka transportu umożliwiającego dojazd do pracy, czy szkoły. Mimo atrakcyjnego położenia Krakowa brak systemu ścieżek rowerowych uniemożliwia ich rekreacyjne wykorzystanie.

Jeszcze bardziej skomplikowana sytuacja występuje w zakresie powiązań przyrodniczych, których korytarze mogłyby stanowić naturalne ciągi spacerowe dla mieszkańców osiedli. Zasadniczo tylko osiedle Wzgórza Krzesławickie posiada łatwe połączenie z terenami otwartymi. Wynika to jednak z jego peryferyjnego położenia. Pozostałe osiedla stanowią często izolowane enklawy, mimo istniejących atrakcyjnych warunków wynikających z sąsiedztwa terenów cennych przyrodniczo (osiedle Podwawelskie – dolina Wilgi, dolina Wisły, osiedle Ruczaj-Zaborze – Park Skatki Twardowskiego, osiedle Dąbie – dolina Wisły, dolina Prądnika, osiedle Czerwony Prądnik – dolina Sudotu Dominikańskiego, osiedle Bieńczyce – dolina Dłubni, osiedle II Pułku Lotniczego, Ugorek, Olsza II – d. Lonisko w Czyżynach, Park Kultury i Wypoczynku).

Reasumując jednym z istotnych celów prowadzonych działań rewitalizacyjny w wybranych obszarach powinno być ich powiązanie ponadlokalnymi połączeniami rowerowymi i pieszymi, tak by możliwe było wykorzystanie tych ciągów w codziennych dojazdach do pracy, szkoły jak również w celach rekreacyjnych.

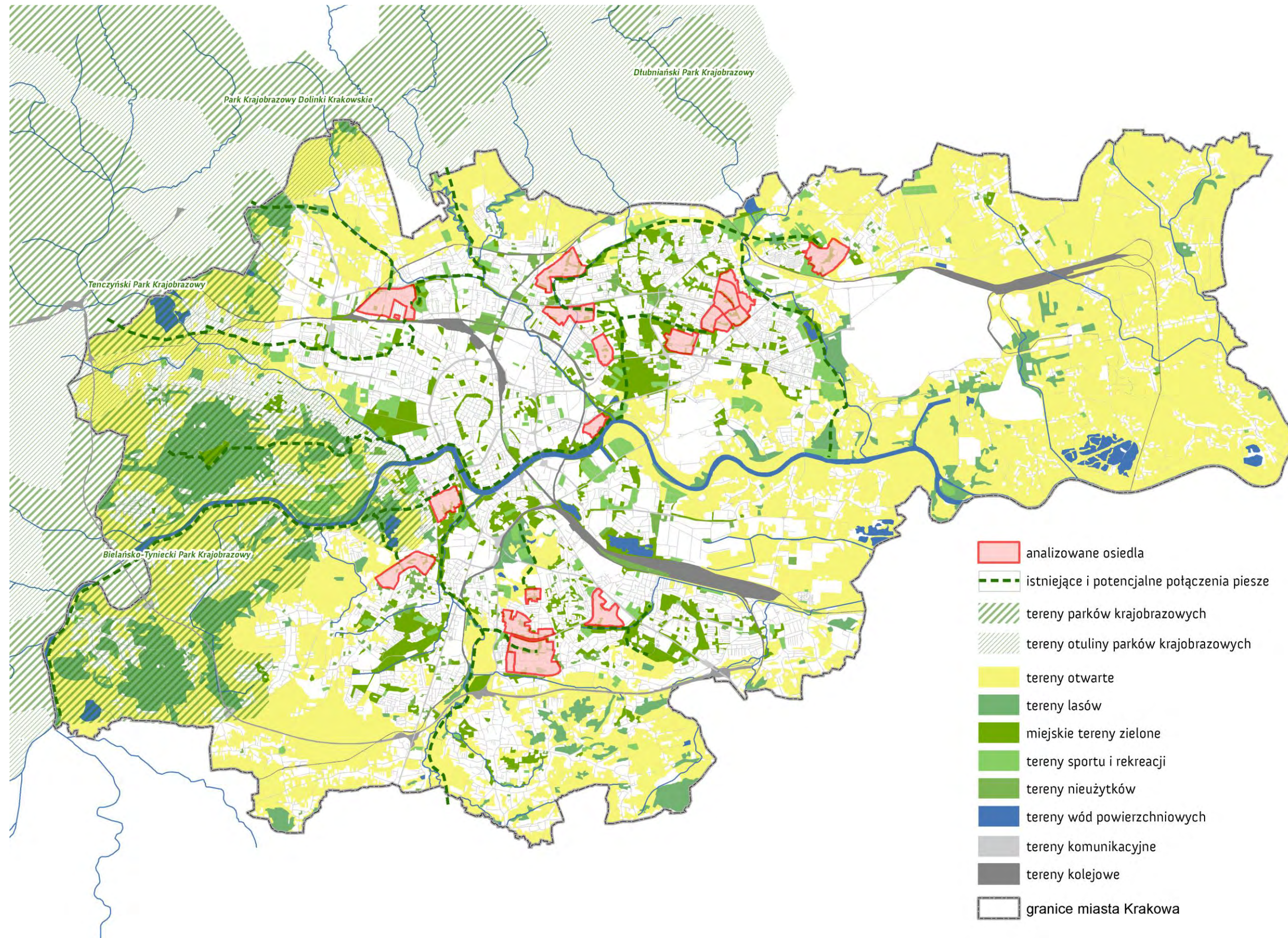
Tab. 116. Dostępność tras rowerowych na analizowanych osiedlach

Lp.	Osiedle	Trasy rowerowe							
		Istniejące		Projektowane					
		odcinki tras głównych	odcinki tras głównych łącznikowych	trasy główne	odcinki tras głównych wzdłuż planowanych ulic	odcinki tras głównych rekreacyjnych	trasy główne łącznikowe	odcinki tras głównych łącznikowych wzdłuż planowanych ulic	odcinki tras głównych łącznikowych rekreacyjnych
1	Albertyńskie	△	○	△			△		△
2	Azory		□				○	□	
3	Bieńczyce	○				○			△
4	Dąbie	○	○	○					△
5	II Pułku Lotniczego	○	□	○					△
6	Jagiellońskie						○		□
7	Kazimierzowskie	△		○			○		□
8	Kurdwanów	△		○	○				□
9	Na Kozłówce			○			○		○
10	Niepodległości	○	○	○					□
11	Olsza II	□		○					
12	Podwawelskie	○		△					○
13	Prądnik Czerwony			○					
14	Przy Arce	○		△					□
15	Ruczaj-Zaborze			○	□○		□○		
16	Ugorek	□		○					□
17	Wola Duchacka	○		○	○				△
18	Wzgórza Krzesławickie			○				○	
19	Złotej Jesieni						○		□

Trasy prowadzone:

- przez osiedle
- na granicy osiedla
- △ w odległości 100 m

Źródło: opracowanie własne na podstawie Studium podstawowych tras rowerowych, UM Kraków, 2009

Rys. 412. Powiązania ponadlokalne – istniejące i potencjalne połączenia piesze
 Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Kraków oraz UrbanAtlas2008

VII. RANKING OSIEDLI

Po przeprowadzeniu procedury walidacji poszczególnych osiedli w oparciu o listę trzydziestu siedmiu czynników, podzielonych na sześć grup obejmujących takie zagadnienia jak: problemy społeczne, ekonomiczne, środowiskowe, techniczne, architektoniczno-urbanistyczne oraz ogólnomiejskie, analizowane osiedla uszeregowano w tabeli wg liczby łącznie uzyskanych punktów.

Największą liczbę punktów uzyskało *Osiedle Olsza II* oraz niewiele mu ustępujące *Osiedle Azory*. Wśród 25% osiedli o największej wartości czynników deprywujących znalazło się jeszcze *Osiedle Ugorek*, *Wzgórza Krzesławickie* oraz *Osiedle Ruczaj*. Łączna wartość oceny dla tych osiedli wyniosła powyżej 60 punktów.

Połowa z badanych osiedli uzyskała łączny wynik na poziomie powyżej 50 punktów. Poza wymienionymi, w tej grupie znalazły się takie osiedla jak: *Podwawelskie*, *Wola Duchacka*, *Złotej Jesieni* oraz *Kurdwanów*.

Pozostałe osiedla osiągnęły wynik nie wyższy niż 73% wartości jaką uzyskało osiedle *Olsza II* i nie są obecnie rekomendowane do objęcia ich programami rehabilitacji.

Tab. 117. Osiedla wskazane do objęcia programem w pierwszej kolejności

Lp.	Osiedle	Czynniki						ocena łączna
		społeczne	ekonomiczne	środowiskowe	techniczne	architektoniczno-przestrzenne	ogólne	
1	Olsza II	7,6	20,56	5,06	10,30	8,37	16,19	68,09
2	Azory	8,27	33,71	4,46	9,48	8,36	3,36	67,64
3	Ugorek	8,48	19,58	1,8	10,49	6,22	15,91	62,48
4	Wzgórza Krzesławickie	7,16	26,49	2,24	11,60	6,16	8,4	62,05
5	Ruczaj	6,37	22,12	4,65	10,31	8,57	9,71	61,73
6	Podwawelskie	8,17	14,4	2,03	9,09	6,42	19,34	59,45
7	Wola Duchacka	6,18	25,23	4,49	8,62	7,03	7,05	58,60
8	Złotej Jesieni	15,85	10,95	5,63	10,73	5,15	5,89	54,19
9	Kurdwanów	5,21	25,24	1,27	7,42	6,82	5,81	51,78

- najwyższa wartość czynnika wśród osiedli wskazanych do objęcia programami rehabilitacji w pierwszej kolejności
- druga wartość czynnika wśród osiedli wskazanych do objęcia programami rehabilitacji w pierwszej kolejności
- trzecia wartość czynnika wśród osiedli wskazanych do objęcia programami rehabilitacji w pierwszej kolejności

Źródło: opracowanie własne

Tab. 118. Ranking analizowanych osiedli opracowany w oparciu o przyjęty zestaw 37 wskaźników

Lp.	Osiedle	Czynniki						ocena łączna
		społeczne	ekonomiczne	środowiskowe	techniczne	architektoniczno-przestrzenne	ogólne	
1	Olsza II	7,60	20,56	5,06	10,30	8,37	16,19	68,09
2	Azory	8,27	33,71	4,46	9,48	8,36	3,36	67,64
3	Ugorek	8,48	19,58	1,80	10,49	6,22	15,91	62,48
4	Wzgórza Krzesławickie	7,16	26,49	2,24	11,60	6,16	8,40	62,05
5	Ruczaj	6,37	22,12	4,65	10,31	8,57	9,71	61,73
6	Podwawelskie	8,17	14,40	2,03	9,09	6,42	19,34	59,45
7	Wola Duchacka	6,18	25,23	4,49	8,62	7,03	7,05	58,60
8	Złotej Jesieni	15,85	10,95	5,63	10,73	5,15	5,89	54,19
9	Kurdwanów	5,21	25,24	1,27	7,42	6,82	5,81	51,78
10	Kazimierzowskie	6,99	16,47	2,53	10,74	6,68	6,42	49,83
11	Na Kozłowie	7,97	17,48	1,18	9,03	5,78	5,81	47,25
12	Dąbie	8,22	10,30	2,48	10,52	5,34	10,01	46,87
13	Przy Arce	6,63	11,66	2,79	8,52	7,78	7,06	44,45
14	Prądnik Czerwony	5,64	15,82	3,62	7,12	7,64	4,33	44,16
15	Albertyńskie	7,21	12,49	1,61	11,25	4,70	6,64	43,91
16	Jagiellońskie	7,15	8,78	2,47	11,01	5,30	8,17	42,88
17	Niepodległości	5,80	8,18	2,82	8,47	6,84	8,23	40,35
18	II Pułku Lotniczego	5,67	9,95	2,49	8,57	5,26	6,67	38,62
19	Bieńczyce	4,69	4,75	4,50	7,81	6,24	6,55	34,55

Źródło: opracowanie własne

Dziewięć pierwszych osiedli zostało podzielonych na dwie grupy, osiedla które uzyskały powyżej 60 punktów powinny być objęte programem rehabilitacji w pierwszej kolejności. Po wykonaniu tych programów w drugiej kolejności programem działań naprawczych powinny być objęte osiedla, które uzyskały od 50 do 60 punktów.

Z uwagi na dość niefortunne podzielenie osiedla Ugorek na dwa niezależnie oceniane obszary (Olsza II i Ugorek), z uwagi na wysoką pozycję tych obszarów w rankingu, proponuje się przy definiowaniu granic obszaru do objęcia programem rehabilitacji, połączenie tych osiedli w jeden obszar interwencji.

Tab. 119. Ranking analizowanych osiedli – wyniki dla poszczególnych grup czynników

Lp.	Czynniki											
	społeczne		ekonomiczne		środowiskowe		techniczne		architektoniczno-urbanistyczne		ogólne	
	Osiedle	Wartość	Osiedle	Wartość	Osiedle	Wartość	Osiedle	Wartość	Osiedle	Wartość	Osiedle	Wartość
1	Złotej Jesieni	15,85	Azory	33,71	Złotej Jesieni	5,63	Wzgórza Krzesławickie	11,6	Ruczaj	8,57	Podwawelskie	19,34
2	Ugorek	8,48	Wzgórza Krzesławickie	26,49	Olsza II	5,06	Albertyńskie	11,25	Olsza II	8,37	Olsza II	16,19
3	Azory	8,27	Kurdwanów	25,24	Ruczaj	4,65	Jagiellońskie	11,01	Azory	8,36	Ugorek	15,91
4	Dąbie	8,22	Wola Duchacka	25,23	Bieńczyce	4,5	Kazimierzowskie	10,74	Przy Arce	7,78	Dąbie	10,01
5	Podwawelskie	8,17	Ruczaj	22,12	Wola Duchacka	4,49	Złotej Jesieni	10,73	Prądnik Czerwony	7,64	Ruczaj	9,71
6	Na Kozłówce	7,97	Olsza II	20,56	Azory	4,46	Dąbie	10,52	Wola Duchacka	7,03	Wzgórza Krzesławickie	8,40
7	Olsza II	7,6	Ugorek	19,58	Prądnik Czerwony	3,62	Ugorek	10,49	Niepodległości	6,84	Niepodległości	8,23
8	Albertyńskie	7,21	Na Kozłówce	17,48	Niepodległości	2,82	Ruczaj	10,31	Kurdwanów	6,82	Jagiellońskie	8,17
9	Wzgórza Krzesławickie	7,16	Kazimierzowskie	16,47	Przy Arce	2,79	Olsza II	10,3	Kazimierzowskie	6,68	Przy Arce	7,06
10	Jagiellońskie	7,15	Prądnik Czerwony	15,82	Kazimierzowskie	2,53	Azory	9,48	Podwawelskie	6,42	Wola Duchacka	7,05
11	Kazimierzowskie	6,99	Podwawelskie	14,4	II Pułku Lotniczego	2,49	Podwawelskie	9,09	Bieńczyce	6,24	II Pułku Lotniczego	6,67
12	Przy Arce	6,63	Albertyńskie	12,49	Dąbie	2,48	Na Kozłówce	9,03	Ugorek	6,22	Albertyńskie	6,64
13	Ruczaj	6,37	Przy Arce	11,66	Jagiellońskie	2,47	Wola Duchacka	8,62	Wzgórza Krzesławickie	6,16	Bieńczyce	6,55
14	Wola Duchacka	6,18	Złotej Jesieni	10,95	Wzgórza Krzesławickie	2,24	II Pułku Lotniczego	8,57	Na Kozłówce	5,78	Kazimierzowskie	6,42
15	Niepodległości	5,8	Dąbie	10,3	Podwawelskie	2,03	Przy Arce	8,52	Dąbie	5,34	Złotej Jesieni	5,89
16	II Pułku Lotniczego	5,67	II Pułku Lotniczego	9,95	Ugorek	1,8	Niepodległości	8,47	Jagiellońskie	5,3	Kurdwanów	5,81
17	Prądnik Czerwony	5,64	Jagiellońskie	8,78	Albertyńskie	1,61	Bieńczyce	7,81	II Pułku Lotniczego	5,26	Na Kozłówce	5,81
18	Kurdwanów	5,21	Niepodległości	8,18	Kurdwanów	1,27	Kurdwanów	7,42	Złotej Jesieni	5,15	Prądnik Czerwony	4,33
19	Bieńczyce	4,69	Bieńczyce	4,75	Na Kozłówce	1,18	Prądnik Czerwony	7,12	Albertyńskie	4,7	Azory	3,36

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Krakowa

VIII. LITERATURA

1. Lehnerer A., *Grand Urban Rules*, 010 publishers, Rotterdam 2009,
2. *Atlas roślinności rzeczywistej Krakowa*, Urząd Miasta Krakowa, Kraków 2008,
3. *Urban Audit. Methodological handbook*, European Commission, Bruksela 2004,
4. Birch B., *Transport*, Egmont, Warszawa 2000,
5. Bogdanowski J., *Warownie i zieleń twierdzy Kraków*, Wydawnictwo Literackie, Kraków 1979,
6. Ciesielski M., *Transport Miejski*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej, Poznań 1991,
7. Dębski B., 1994, *Demografia Polski*, Stowarzyszenie "Civitas Christiana", Ośrodek ds. Rodziny, Poznań,
8. *Dzieje Krakowa, Kraków w latach 1945-1989*, Wydawnictwo Literackie 2004 rok,
9. Dzierżewicz Z., Starosolski W., *Systemy budownictwa wielkopłytowego w Polsce w latach 1970-1985, Przegląd rozwiązań materiałowych, technologicznych i konstrukcyjnych*, Wolters Kluwer, Warszawa 2010 rok,
10. *Encyklopedia Krakowa*, PWN, Kraków 2000,
11. Gawlikowska-Hueckel K., *Jakość życia w miastach - powiatach grodzkich*, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, Gdańsk 1999,
12. Grabowski L., *Dawne przedmieścia Krakowa, ulatująca przeszłość (część XXVII). Grzegórzki, Dąbie, Płaszów, Jugowice i Swoszowice*, Kraków 2010, Małopolska Biblioteka Cyfrowa,
13. *Hipsometryczny atlas Krakowa*, Biuro Planowania Przestrzennego, Urzędu Miasta Krakowa,
14. Holzer J., *Demografia*, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2003,
15. *Integracja lokalnego i regionalnego transportu zbiorowego – szanse i bariery*, Materiały konferencyjne, 2005, Izba Gospodarcza Komunikacji Miejskiej, Kielce,
16. Janczykowski J., *Atlas Twierdzy Kraków. Urząd Miasta Krakowa Oddział Ochrony Zabytków. Tom 12. Seria I.*,
17. Jeżak J., Jarczewski W., *Diagnoza stanu miasta z wykorzystaniem narzędzi GIS*, Wspólnota nr 49, Warszawa 2007,
18. Jeżak J., *Metoda delimitacji obszarów kryzysowych dla potrzeb sporządzania Lokalnych Programów Rewitalizacji*, Urząd Miasta Myślenice, Myślenice styczeń-grudzień 2007,
19. Jeżak J., *Struktura demograficzna jednostki urbanistycznej Płaszowska-Krzywdka. Stan obecny, perspektywy rozwoju*, Urząd Miasta Krakowa, Kraków 2008,
20. Jeżak J., Cholewiński P., *Audyty miejskie z wykorzystaniem jednostek modularnych*, [w:] W. Jarczewski, J. Jeżak, *System monitorowania rewitalizacji*, Instytut Rozwoju Miast w Krakowie, Kraków 2010,
21. Kowerski A., *Hałas i wibracja: pomiary i zapobieganie*, Ośrodek Szkolenia Państwowej Inspekcji Pracy im. prof. Jana Rosnera: Femar, Wrocław,
22. *Kronika dwudziestolecia Spółdzielni Mieszkaniowej Ugorek*, Spółdzielnia Mieszkaniowa Ugorek, Kraków 2011,
23. Lipowczan A., 1995, *Hałas a środowisko*, Fundacja Ekologiczna Silesia, Katowice
24. *Mapa akustyczna Krakowa*, http://mapa-akustyczna.um.krakow.pl:280/mapa_k/map.html?mapid=4,
25. *Mapa zasadnicza Krakowa dla wybranych lokalizacji stanowiących przedmiot analizy*, materiał udostępniony przez Zamawiającego,
26. Misiak W., *Jakość życia w osiedlach miejskich*, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 1993,
27. Mydel R., *Rozwój urbanistyczny miasta Krakowa po drugiej wojnie światowej*, Wydawnictwo Secesja, Kraków 1994,
28. *Nowa Huta przeszłość i wizja studium muzeum rozproszonego*, Muzeum Historyczne Miasta Krakowa, Kraków 2008
29. Okólski M., *Podstawowe pojęcia procesy i teorie w encyklopedycznym zarysie*, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 2005,
30. *Ortofotomapa*, materiał udostępniony przez Zamawiającego,
31. Ostańska A., *Stan techniczny i analiza energetyczna jako podstawowe aspekty rewitalizacji osiedli z budynkami wielkopłytowymi*, Przegląd Budowlany, 2009,
32. Paszkowski M. (red.), *Efektywność – Przestrzeń – Jakość życia*, IGI GP UJ, Kraków 2004,
33. *Priorytety środowiskowe aglomeracji wielkoprzemysłowych: informator specjalistyczny branży ekologicznej. Cz. 3, Hałas - zmniejszanie uciążliwości hałasu dla mieszkańców i środowiska, lasy - wzrost lesistości środowiska i ochrona lasów, ochrona i wzrost różnorodności biologicznej: genetycznej gatunkowej, siedliskowej i krajobrazowej*, InfoMax : na zlec. Polskiej Izby Ekologii, Katowice 2005,
34. *Raport po powodzi z maja i czerwca 2010 roku*, Urząd Miasta Krakowa, Kraków 2010.
35. *Rola kolei w przewozach pasażerskich w Krakowskim Obszarze Metropolitalnym*, Przewozy regionalne Spółka z.o.o., materiały konferencyjne,

36. Rożek M., *Przewodnik po zabytkach i kulturze Krakowa*, PWN, Warszawa-Kraków 1993,
37. Stępniewska B., *Ogrody Krakowa*, Wydawnictwo Literackie, Kraków 1977
38. *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Krakowa*, Urząd Miasta Krakowa, Kraków 2003,
39. Seibert K., *Plan Wielkiego Krakowa*, Wydawnictwo Literackie, Kraków 1983,
40. *Transport a układy społeczno – gospodarcze regionu*, Dziadek S., Akademia Ekonomiczna im. K. Adamieckiego, Katowice 1994,
41. *Transport miejski i regionalny – miesięcznik Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Komunikacji RP*, Warszawa 2004,
42. Urbański J., *GIS w badaniach przyrodniczych*, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk 2008,
43. Wesotowski J., *Transport miejski: ewolucja i problemy współczesne*, Wydawnictwo Politechniki Łódzkiej, 2003
44. *Wstępne studium wykonalności Szybkiej Kolei aglomeracyjnej (SKA) w Aglomeracji Krakowskiej*, IMS, Kraków 2007,
45. *Zabytki architektury i budownictwa w Polsce – Kraków*, Krajowy Ośrodek Badań i Dokumentacji Zabytków, Warszawa 2007,
46. Zawadzki E., *Zróżnicowanie sytuacji mieszkaniowej, Informacja BSE nr 738 (IP-92S)*,
47. Ziobrowski Z. (red.), Goras E., Frąckowiak J., Jeżak J., Słysz K., *Opracowanie metody wykorzystania informacji przestrzennej w procesie zarządzania jednostkami administracji publicznej na poziomie gminy i powiatu [w:] Opracowanie i wdrożenie metod oraz technologii zarządzania informacją przestrzenną (geoinformacją) w procesach decyzyjnych administracji publicznej*, Projekt celowy Nr 6T 12 2004/C/06295, Kraków 2007,

